

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مکتوبات

MEKTÛBAT

Muhammed Es'ad Erbilî

Neşre hazırlayanlar:

H. Kâmil Yılmaz / İrfan Gündüz

ERKAM
YAYINLARI

MEKTÜBAT VE MÜELLİFİ

Mektupla yapılan tebliğ ve irşâd faaliyetinin tarihi, Hazret-i Peygamber -^şallallahu aleyhi ve sellem- 'e kadar uzanır. Nitekim Peygamberimiz, komşu ülkelerin devlet başkanlarına gönderdiği elçi ve mektuplarla onları İslâma davet etmiştir. Mutasavvıf ve mürsidler de bu usûlden çokça istifâde etmişlerdir. Sûfiler içinde ilk def'a mektupla irşadlarda bulunan *Hasan Basri* Hazretleridir. O'nun *Ömer ibn Abdülaziz*'e mektuplar yazdığı bilinmektedir. Daha sonraki devirlerde de mutasavvıfların bu usûlle tebliğ ve irşadda buldukları *İmam Rabbâni* gibi *Mektûbat*'ıyla meşhûr olan büyük mürsidlerin mevcûdiyetinden anlaşılmaktadır.

Elinizde bulunan *Mektûbât* da M. Es'ad Erbili tarafından muhibb ve müntesiblerine yazılan mektupların tek tek sâhiplerinden toplanarak bir araya getirilmesinden meydana gelmiş bir eserdir. Eserdeki birinciden altıncıya kadar olan mektuplarla 36. Mektup, «*Tasavvuf*» mecmûasında makale olarak da neşredilmiştir. (bk. *Tasavvuf Mecmûası*, Sene: 1327). *Mektûbat*, Osmanlıca olarak iki defa neşredilmiştir. İlk neşri 1338/1922 yılında Seyyid Ali Kadri tarafından yapılmış olup 147 mektuptan müteşekkildir, 1341/1925'deki ikinci tab'ında ise 154 mektup yer almaktadır.

Elinizdeki baskıda eserin ikinci tab'ı esas alınmış ve eserden âzâmî istifâdeyi sağlamak maksadıyla her mektubun lâtin harfleriyle okunuşu verildikten sonra karşısındaki sahifeye de günümüz türkçesiyle sâdeleştirilmiş şekli konulmuştur. Ayrıca bu neşirde öncekilerde bulunmayan iki mektuba da son kısımda yer verilmiştir. (bk. 155 ve 156. Mektup).

Müellif M. Es'ad Efendi, son devir mutasavvıflarından olup 1246/1847'de memleketi Erbil'de doğmuş ve ilk tahsilini orada ikmâl etmiştir. Mürsidi Şeyh Tâha'l-Harir'inin vefatı üzerine 1293/1878 yıllarında İstanbul'a gelen Es'ad Efendi, İstanbul'da bulunduğu sırada Kelâmî Dergâhı şeyhliğiyle Meclis-i meşâyih azâ ve reisliği de yapmış 1931 yılında vefat etmiştir.

Tasavvuf terbiye usûlünde isti'dâd, tabiat ve fitratların farklılığının büyük önemi vardır. Bu yüzden «*Allah'a giden yollar, mahlûkâtın nefesleri sayısındadır*». buyurulmuştur. Fitrat ve tabiat farklı olunca onların irşâd usûllerinin de farklı olması tabiidir. Bu itibarla herbiri ayrı bir şahsa yazılmış bulunan bu mektupların bazı sâdece muhâtabına düstûr olarak şeref-sâdır olan kısımlarını okuyucularımızın kendilerine teşmil etmemeleri gerekir. Mektupların asıl herkese faydalı tarafı nasihat ve telkin tarzındaki öğütleri, ruh-nüvâz mânâ ve mefhumlarıdır. Eserin neşrinden gaye de okuyucularımızı bu yüksek mânâlara ve medlûl-i pür-i'tinâlara ulaştırmaktır.

Ve minallahi't-tevfik.

1. Mektub

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى
 سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hakk-celle ve alâ- Hazretleri Kelâm-ı Kadîmî'nde
 وَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ âyet-i kerîmesini fermân buyurmuştur.

Acebâ bu mükerrerem benî Ademden murad kimdir? Âb u kilden mürekkebe bir cism-i maddî midir? Kuvve-i nâtika ile cins-i hayvandan temâyüz etmiş nev-i insan mıdır? Elbette bu değildir. Zira semend-i serkeş-i nefsin 'mân-ı fezâyihını itlâk edip tecâvüzât-ı nâ-meşrû'asıyla şâhid-i nâzenîn-i şerî'at ve mahbûb-ı kulûb-ı tarîkatı pâyimâl eden şehvât-ı süfliyye ashâb-ı aslâ mükerrerem olamaz. Erbâb-ı irfân ve ashâb-ı vicdân nazarında bu makûle insan bir şahs-ı nâdândan başka bir nâm ile yâd olunamaz. Mükerrerem itlâkına şâyân olacak benî Adem ancak ta'lim-i nefis ve tehzîb-i ahlâk ile tezyîn-i zâhir ve bâtın eden hâdimân-ı serâ-perde-i şerî'at ve mahremân-ı nâzenînân-ı tarîkat olan bahtiyarân-ı ümmettir.

Ma'lûm olduğu üzere insanları nâil-i saâdet eylemek için Cenâb-ı Hâlık-ı 'Azîm ve Fâtır-ı Hakîm - celle şânühû- Hazretleri her bir asrın hal ve şânı ile muvâfık ve her bir karn'ın icâbât-ı zemânesiyle mütenâsib bir nebiyy-i muhterem yâhut bir rasûl-i muhteşem irsâl buyurmuş olduğu ve o zât-ı şerî'fe tevdi buyurulmuş olan ahkâm-ı celîle-i ilâhiyyeye ittibâ' edenlerin makâmât-ı 'âliyyeye irtikada buldukları müsellemler olduğu gibi Hâtemü'l-enbiyâ ve'l-Mürselîn Mazhar-ı وَمَا أَرْسَلْنَاكَ

إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ Efendimiz Hazretlerini dahî şeriat ve tarîkat-ı mutahharasıyla berâber mekârim-i ahlâkı tetmîm ve me-hâsin-i evsâfı ta'lim gibi bir maksad-ı 'ulvî üzerine ibtinâen kulları için ihsân ve ib'âs buyurdu.

İNSAN VE İSLÂM

Rahman ve Rahim Allah'ın adıyla.

Hamd, âlemlerin Rabbına. Salât ü selâm Peygamberimiz Muhammed'e, O'nun âline, ve ashâbının tamamına olsun.

Hakk - celle ve alâ - Hazretleri, Kelâm-ı Kadim'inde «Biz insanı mükerrerem kıldık.»¹ buyuruyor.

Acaba bu mükerrerem Ademoğlu kimdir? Toprak ve sudan yaratılmış bulunan maddî varlık yani cesed mi? Yoksa kuvve-i nâtika denilen düşünme, konuşma kabiliyyetine sâhip oluşuyla diğer canlılardan ayrılan insan cinsi midir? Elbette bunların hiçbirisi değildir. Zira azgın nefsinin gayrimeşrû taşkınlıklarıyla şeriat ve tarikatı ayaklar altına alan süfli isteklerinin esiri bulunan kimseler, asla mükerrerem olamazlar. İrfan erbâbına ve vicdan sahiblerine göre bu tip insanlara «kara câhil» demekten başka sıfat yakışmaz. Mükerrerem denilmeye lâyık Âdemoğlu ise nefs tezkiesiyle güzel ahlâka sâhip olarak dışını ve içini temizleyip süsleyen, şeriat hizmetinde, tarikat sırrına vâkıf bah-tiyâr ümmettir.

Bilindiği gibi Cenâb-ı Hâlik-ı Azim, insanları dünya ve âhret saâdetine ulaştırmak için her asrın durumuna ve her devrin icâbına göre bir nebî veya bir resûl göndermiş ve ilâhî hükümlerine uyanları yükseltmiştir. Âlemlere rahmet olarak seçtiği nebilerin ve peygamberlerin sonuncusu Efendimiz (s.a.)i de tertemiz şeriat ve tarikat ile en güzel ahlâkı ve en iyi vasıfları öğretmek gibi ulvî bir gâye için kullarına ihsân buyurmuştur.

Beşerin saâdetinin temeli ve arzû edilen gerçek mede-

Saadet-i beşeriyenin üssü'l-esâsı ve medeniyet-i mat-lûbenin rûhu'l-ervâhı mesâbesinde bulunan nusûs-ı Kur'âniyye ve ahkâm-ı celîle-i Fûrkâniyyeyi iktinâh ve ittibâ' edenlerin şâh-râh-ı terakkîde nâil-i sermenzil-i maksûd olacakları tabûdîr.

Sahâif-i târihiyyeyi mütâla'a edenlerin ma'lûmu olduğu üzere şems-i tâbân-ı islâmiyyetin şeref-i tulûundan mukad-dem taife-i arab aşâir-i adîde ve kabûil-i kesîreye münkasım olmakla berâber âbâ vü ecdâdlarından tevârüs eden buğz ve adâvet sâikasıyla demâdem gârât-ı câhiliyye ve muhârebât-ı demeviyeleri noksan olmaz ve arkası alınmak bilmezdi. Islâh-ı hallerini kâfil bir kânûn-ı ilâhî nâ-bûd ve istikballerini te'mîne şâyân olacak bir düstûr-ı mübâhî mefkûd idi. Sû-i ahlâk tabiat-ı sâniye hükümünü almış ve fakr u ihtiyâç nok-ta-i ciğerlerine kâr etmiş olan o vahşî insanlar; o insanî şek-linde olan canavarlar Seyyid-i Kâinât ve Mefhar-ı Mevcûdât -'aleyhi efdalût-tahiyyât- Efendimiz Hazretlerine îman ve in-tisâb ve mâü'l-hayât-ı şerîat üzerindeki ictimâ' ve ittifaqları sâyesinde ve az bir müddet zarfında küre-i arzın her cihetinde adl ü insâniyyeti te'sise başladılar. Envâr-ı medeniyet ve maârifin neşr ü ta'mîmine mübâderet eylediler. İ'tikâd-ı sa-hîha-i tevhîd ile münevver ve kemâl-i 'izz ü şerefle vücûda gelen bir hükûmet-i fâzıla ile mübeşşer oldular.

Şunu da ilâveten arz edêrim ki, mâide-i ihsân-ı ilâhiyye sadr-ı evvelde bulunan millet-i islâmiyyeye münhasır olma-yıp her ne zaman olursa olsun şerîat-ı mutahhara-ı Ahmediyyeye ittibâ' eyleyen bîcümle tavâif-i islâmiyyenin o gibi inâ-yet-i Samedâniyyeden bikemâlihâ hisse-mend olabilecekleri

İN تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ âyet-i celîlesiyle sâbit ve müberhen-dir.

Hazret-i Allah asr-ı hâzırda bulunan ve zekâvet-i fitriyye-leri inkâr olunmayan ihvân-ı münevveretü'l-efkârımızı dahî mâü'l-hayât-ı şerîat ve tarîkatıyla ihyâ ve medîne-i vücûd-larını zülâl-i islâmiyyetle ırvâ ve iskâ buyursun, âmîn.

niyetin «özü» mesâbesinde bulunan Kur'an'ın hükümlerine — künhüne vâkıf olarak — tâbi olanların, terakki yolunda ilerleyip gerçek maksada nâil olacakları tabiidir.

Tarih sayfalarını karıştıranların bilecekleri gibi İslâm güneşi doğmadan evvel Arap halkı müteaddid aşiretlere ve muhtelif kabilelere ayrılmış bulunuyordu. Bu aşiret ve kabileler, atalarından, dedelerinden, kendilerine mîras gibi geçen buğz ve düşmanlık tesiriyle devamlı olarak câhilce çapulculuk ederler ve kanlı muhârebelerinin ardı arkası kesilmek bilmezdi. Hâl ve ahvallerini düzeltmeye yetecek, ilâhî bir kanun da o gün için mevcûd bulunmadığı gibi istikbâllerini emniyete alabilecek düsturları da yoktur. Kötü ahlâkın âdetâ ikinci bir tabiat gibi huy hâlini alarak maddi, ma'nevî fakirlik ve yoksulluğun ciğerlerine işlemiş bulunduğu o vahşî insanlar; o insan şeklindeki canavarlar; Kâinatın Efendisi ve mevcûdâtın medâr-ı iftihârı Peygamberimiz (s.a.) Efendimiz'le gelen iman ve şeriat etrafında birleşip toplanmaları sâyesinde kısa bir zaman zarfında yeryüzünün her tarafına adâlet ve insanlığı yaymaya medeniyet ve ma'rifetin nurlarını neşretmeye başladılar. Sağlam tevhid inancıyla gönülleri nurlanan bu zevât, tam bir izzet ve şerefle faziletli idâreler kurmaya muvaffak ve mübeşşer oldular.

Şunu da ilâve etmek isterim ki, Cenab-ı Hakk'ın lütuf ve ihsânı, sadece ilk devirlerde bulunan İslâm milletine mahsus değildir. Her devirde şeriat-ı mutahharaya tâbi olan bütün İslâm milletlerinin Cenâb-ı Hakk'ın bu gibi inâyetlerinden tam mânasıyla istifâde edebilecekleri:

— Eğer Allah'ın dinine yardım eder (sarılırsanız) Allah da sizi muvaffak kılar.² âyet-i kerimesiyle apâşikâr ifâde buyrulmuştur.

Hazret-i Allah, asrımızdaki fitrî zekâ ve kaabiliyyetleri inkâr olunamayan münevver fikirli ihvânımızı da şeriat ve tarikatın hayat suyu ile diriltip bedenlerini İslâm nûruyla nurlandırsın, âmin...

1. el-İsrâ, 70.

2. Muhammed, 7.

2. Mektub

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَیَّتِیْ جَلِیْلَسِنِیْ اِیْتِسَالِنِیْ مِیْنَسُبُیْ bulunduğumuz ümmet-i muhtereme-i islâmiyye ve millet-i mu'azzama-i Osmâniyyenin sa'âdet-i dünyeviyye ve selâmet-i uhreviyyelerini kâfil ve birçok hakâik-i Hudâ-pesendâneyi şâmil tab' ve neşrine himmet buyurulmuş olan ceride-i ferideleri manzûr-ı bâsıra-i teşekkür ve iftihâr-ı dervîşânem oldu. Cenâb-ı Hâlık-ı Azîmü's-şân Hazretleri kalem-i şîrin- raka mınızı Tûtî-i şükr-efşân ve kariha-i melihanızı deryâ-yı belâğât-nişân eylesin âmin...

Tasavvuf ser-levhasıyla beyân buyurulmakta olan mebahis-i münife ve menâkıb-ı şerîfenin tavâif-i islâmiyye'den yalnız sûfiyyeye ihtisâsı zu'munda bulunan ukûl-i kâsidenin zunûn-ı fâsîdelerini tashîh ve ta'dîle medâr olmak üzere müsâ'ade-i aliyyelerine iğtirâren birkaç söz söylemeğe kıyâm eyledim.

Ma'lûm-ı fâzûlâneleri olduğu üzere bilcümle nüfûs-ı beşerin emyâl ve ihtisâsât-ı süfliyyeden tecridi ve a'mâl-i müstevcibetü'n-necât-ı ulviyyeye tas'idi kemâlât-ı ma'neviyye ile ârâste ve ma'ârif-i rûhâniyye ile pîrâste olmak fazîletine vâbestedir. Kâlellahü teâlâ : *قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا - وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا*

Envâr-ı ma'arifi kulûb-ı muvahhidine idâ' ve esrâr-ı haikaiki, efide-i müstersidîne ifrâğ için şâh-râh-ı sa'âdet nice dühûr ve a'sârı hiss-i hürmetle görmüş ve nice kurûn ve edvârî rûy-i rağbetle geçirmiş olan tarîk-ı sûfiyye ya'nâ hülâsatü'l-hülâsa-i ahkâm-ı Furkâniyye olduğu cây-i istibâh değildir.

Şu mukaddimeyi bast u beyândan sonra şunu da ifâde ederim ki: Cins-i hayvandan akıl ve irfân ile mümtâz olunan nev'-i insân meyânında bir ferd var madır ki ikbâlini arzû etmesin. İstikbâlini te'mîne gayret eylemesin. Elbette yoktur. Lâkin daire-i istikbâli tahdîd edenlerle ya'nâ birinci hatvesi kabre olan sefer-i âhireti nazar-ı itinâya almayanlar şüphesiz çoktur. Bu gibi ihvân-ı dînimden birinci istihâmum şundan ibârettirki :

TASAVVUF VE NEFS TEZKİYESİ

Rahman ve Rahim Allah'ın adıyla

«İyilik ve takvâ üzere yardımlaşınız.»¹ âyet-i celîlesine uyarak mensûbu bulunduğumuz İslâm ümmetine ve Osmanlı milletine dünyevî saâdet ve uhrevî selâmeti gösteren ve daha birçok ilâhî hakikatleri dile getiren, basılıp yayınlanmış olduğunu gördüğüm gazete ve mecmualar gerçekten tebrik, teşekkür ve iftihâra lâyık bir hizmettir. Cenâb-ı Halik-ı Azimüşşân Hazretleri ucundan tatlı sözler dökülen kaleminizi şeker saçan dudu dilli bir kalem, ifade gücünüzü de belâgat deryâsı eylesin, âmin.

«Tasavvuf» başlığı altında beyan olunan güzel bahislerin ve şerefli menkabelerin İslâm cemaatlarından sâdece sûfiyeye mahsûs olduğunu zanneden kısır görüşlülerin çarpık zihniyetlerini düzeltmek üzere müsâadelerinize sığınarak birkaç söz söylemek isterim:

Bildiğiniz gibi bütün beşeriyetin süflî nefsin his ve meyillerinden arındırılarak kurtuluşlarını sağlayacak ulvî emellerle yüceltilmesi; ma'nevi kemâlât ile bezenmesi ve rûhânî ma'rifetlerle donanması fazilete bağlıdır. Allah Teâlâ:

«Nefsini tezkiye eden, kurtuluşa ermiştir. Nefsinin sapıklığına aldanan ise ziyândadır.»² buyurmaktadır. Nice asır, devir ve manlarda tevhid erbâbının kalplerine ma'rifet nurlarını, tevdi' etmek ve irşâda tâlip olanların gönüllerine hakikat sırlarını yerleştirmek için hürmet ve hizmet hissiyle çalışanların sûfiyeye, yani ilâhî ahkâmı özülüyle yaşayanlar olduğunda şüphe yoktur.

Bu mukaddimeyi arz ve beyândan sonra şunu da ifade etmek isterim ki, akıl ve irfânıyla hayvan cinsinden ayrılan insan nev'i arasında bir fert varmıdır ki, mutlu olmayı arzu etmesin? İstikbâlini te'mine gayret eylemesin? Elbette yoktur. Fakat istikbâl çenberini sınırlayanlar yani ilk adımı kabre olan âhiret yolculuğunu göz önüne almayanlarda da şüphesiz çaktır. Bu gibi din kardeşlerimden istihâmım şudur:

Evvelâ hadd-i a'zama ekseriyetle yüz seneyi mütecâviz olmayan ömr-i dünyâ ile hâdd ü pâyanı tasavvur olunamayan ömr-i ukbâyı muvâzene ve derece-i ehemmiyetlerini mukâyese buyursunlar.

Sâniyen, te'mîn-i âsâyiş-i dünyeviyye ve ihtiyâcât-ı maddiyye-i cismâniyyenin bezl-i nüfûs ve emvâl ile husûlü ne mer-tebe müselleme ise:

إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ

âyet-i kerîmesi gibi edille-i kâtî'a ve berâhîn-i sâtî'a ile sâbit ve müberhendir ki, saâdet-i uhreviyye ve selâmet-i şermediyye nâmûs-ı adâlet ve kistâs-ı kerâmet üzre te'sis buyurulmuş olan şeriat-i gârrâ-yı Ahmediyye ve tarikat-ı muallâ-yı Mustafaeviyyeye i'tinâ ve enfûs ve emvâle müteallik bîcümle evâmîr ve tekâlîf-i ilâhiyyeyi ısgâ ile imkân-pezîr olacağını düşün-sünler.

Sâlisen: Yalnız ehl-i imâna hitâben şeref-sâdır olan: Ey mü'mîn kullarım siz Hâlık-ı Azîminizin evâmîr ve nevâhisine itâat ve inkıyâd sûretiyle kendinizi ve husn-i terbiye sayesinde âilenizi azâb-ı nârdan kurtarınız» ma'nâsındaki

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا. âyet-i celîlesinin ehemmiyetini tasvîr ve o sûretle hatt-ı hareketlerini takdîr eylesinler.

Şüphesiz Âlim ve Hakîm olan Hakk-Celle ve 'alâ- Hazretleri *الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ* nâss-ı şerîfiyle hitâmı beyan buyurulan Kelâm-ı Kadîminde aslâ fazla bir söz söylemez. Kat'â lüzûmu olmayan bir emri vermez. Zîra cümlelerin ma'lûmu olduğu üzere ibâdullâhın edebiyât ile ma'rûf ve filcümle ilm ü irfân ile mevsûf olanlarından bile lüzûmsuz bir nutkun sudûruna ihtimâl verilmez.

Hemen Hakk -celle ve alâ- Hazretleri, şiddet-i şitânın hulûlünden mukaddem kömürün lüzûmunu hisseyleyen akl-ı dünyâyı vermiş olduğu misillü kabrin zulmetini göstermezden evvel tenvîrinin lüzûmunu fehîm ve idrâk eden bir akl-ı ukbâyı dahî cümleye ihsân buyursun. Ba'de'l-mevt'e mahsûs olan fâidesiz nedâmetlerden muhâfaza eylesin âmîn.

1 — A'zami haddi çoğu zaman yüz şeneyi bile geçmeyen dünyâ hayatı ile sınırı ve nihâyeti tasavvur olunamayan, âhîret hayatını karşılaştırarak ehemmiyet derecelerini mukâyese buyursunlar.

2 — Dünya âsâyişi ve cismanî ihtiyaçların te'mininin, ancak mal ve nefes tüketerek elde edildiği nasıl herkesçe kabûl edilmiş bir gerçek ise, aynı şekilde:

— Allah Teâla, mü'minlerden nefislerini ve mallarını, cennet mukâbili satın almıştır.³ âyet-i kerimesi gibi kat'i ve açık delillerle sâbit olduğu şekilde, uhrevî saadet ve ebedî selâmete de Cenâb-ı Peygamber (s.a.) in tebliğ buyurduğu adâlet kanunu demek olan âli şeriat ve yüce tarikat ölçülerine itina ile uyup, nefis ve mallara ait bütün emir ve tekliflerine kulak vermekle erilebileceğini düşününler.

3 — Yalnız ehl-i îmana hitâben şeref-sâdir olan:

— Ey mü'min kullarım! Siz Yüce yaratıcınızın emir ve yasaklarına itâat ve inkıyâd sûretiyle (önce) kendinizi ve (sonra da) terbiye sayesinde ailenizi kurtarınız.⁴ âyet-i kerimesinin ehemmiyetini tasvir ve o sûrette hareket tarzlarını takdir eylesinler.

Şüphesiz Alim ve Hakîm Hakk-celle ve alâ-Hazretleri:

— Bugün sizin dininizi tamamladım.⁵ âyet-i kerimesiyle tamamlandığını beyân buyurduğu Kelâm-ı Kadîm'inde asla fazla bir söz söylemez. Kat'iyyen lüzumu olmayan bir emri vermez. Herkes bilir ki, edebiyat ile meşhûr ilim ve irfan ile mevsûf olanlardan bile lüzumsuz bir konuşmanın vaki olacağına pek ihtimâl verilmez.

Hak-celle ve alâ-Hazretleri, şiddetli kış gelmeden önce kömürün lüzumunu hisseden dünyâ aklını vermiş olduğu gibi kabrin karanlığını görmezden evvel onu nurlandırmanın lüzumunu anlayıp kavrayabilecek bir âhîret aklını da cümleye ihsân buyursun. Ölümünden sonraya mahsûs olan faydasız pişmanlıklardan muhafaza eylesin, âmin...

1. el-Maide, 2.

2. eş-Sems, 9-10.

3. et-Tevbe, 111.

4. et-Tahrîm, 6.

5. el-Mâide, 3.

3. Mektub

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hakk Te'âlâ Hazretleri Kelâm-ı Kadîmî'nde

وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ

عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

buyurmuştur. Bu âyet-i celîlenin hülâsa-i ma'nâsı ber-vech-i zîr tefsîr ve beyân buyurulmuştur:

Ma'lûm olduğu üzere küffârın âdât-ı câhiliyye ve ahlâk-ı nâ-mardiyelerinden ictinâben ehl-i imânın bâdi-i halâsı ve bâis-i fevz ü felâhi olabilecek hakikatlar sırasında umûma hitâben şeref-sâdir olan âyât-ı sâbıkada evvelâ takvâ ve tâ'at ve sâniyen ehl-i imanın yek-diğeriyle ittifak ve ittihad ve muhabetle emir buyurulmuştur.

İşbu hakikat-ı meşrûayı efrâd-ı islâmiyyenin cebelî, bedvî, kuravî, medenî kısımlarının câhillerine ta'lîm ve tefhîm bâbında buyuruyor ki: «Ey cemâat-i müslimîn, sizlerden bir tâife ulûm-ı dîniyyeyi ta'lîm ve tahsîlden sonra avâm-ı nâsı tevhîd-i hakîkiye da'vet etsin. Şer'an, aklen müstahsen olan eşyâyı kendisi icrâ ettikten sonra sâirlerine emretsin. Kezâlik kabîh olanları kendisi müntehî olduktan sonra diğerini de nehy eylesin. İşte bunlar hakikaten ashâb-ı fevz ü felâhdırlar. Şâyet Cenâb-ı Hakk'ın evâmîr ü nevâhîsine ittinâ etmez ve ilmî iktizâsınca itâat ve imtisâlde bulunmazsa tebliğ-i ahkâm-ı ilâhiyyeye şâyân olamaz. Etse bile te'siri görülemez. Hülâsa-i kelâm, Hakk Te'âlâ Hazretleri avâm-ı nâsın zulmet-i cehl ü maâsîden halâs ve envâr-ı maâriften behre-mend olmaları için bir cemâat-ı mahsûsanın ilmen, amelen istikmâlini emr ü kifâye tarîkiyle farz buyurmuştur. Bu vazîfe-i mukaddesenin bâr-ı mâbihî'l-iftihârî şüphesiz ulemâ-i zâhir ve ulemâ-i bâtın yanî meşâyih-i kirâm efendilerin uhde-i kifâyet ve liyâkatlarına tahmûl buyurulmuştur.

EMR BİL-MÂRÛF, NEHY ANİ'L-MÜNKER

Hak Teâla Hazretleri, Kelam-ı Kadim'inde,

— Sizden, insanları hayra davet eden, iyilikleri emredip kötülükten sakındıran bir topluluk bulunsun. Onlar gerçek felâha erenlerdir.¹ buyurmuştur. Bu âyet-i celîlenin kısa bir tefsiri aşağıda verilecektir.

Bilindiği gibi, ehl-i imânı kâfirlerin cahiliyye devirlerine aid adet ve gayr-i meşrû davranışlarından sakındırıp, dünyevî ve uhrevî kurtuluşa sebep olabilecek hakikatleri açıklayan âyet-i kerimelerde evvelâ, takvâ ve tâat ile iman erbâbının birlik ve beraberliği ve karşılıklı muhabbeti emrolunmaktadır.

İslâm'ın getirdiği bu hakikati, İslâm toplumu içinde bulunup da bunlardan habersiz olan dağlı, köylü, şehirli bütün herkese öğretmek ve anlatmak hususunda yukarıdaki âyet-i celîlede buyuruluyor ki; Ey İslâm cemâati! Sizlerden bir tâife, dinî ilimleri öğrenip tahsil ettikten sonra avâm-ı nâsı gerçek tevhîde ve islâmî hayata çağırın. Şeriatın ve aklın meşrû kabul ettiği şeyleri kendisi yerine getirdikten sonra diğer insanlara da emretsin. Yine şeriat ve akıl ölçülerine göre çirkin olan davranışları kendisi terkettikten sonra başkalarını da o kötülükten sakındırsın. İşte bunlar hakikaten gerçek kurtuluşa erenlerdir. Şayet bu kimseler Cenâb-ı Hakk'ın emir ve nehiyelerine itinâ göstermez; ilimleriyle amel etmezlerse ahkâm-ı ilâhiyi insanlara tebliğ etmeye lâyık değillerdir. Bu gibilerini tebliğlerinin te'siri de olmaz, sözün kısası, şüphesiz Hak Teâla Hazretleri avâm-ı nâsın cehâlet ve günâhtan kurtulması ve ma'rifet nurlarından istifâde edebilmesi için husûsî bir topluluğun ilim ve amel cihetinden yetiştirilmesini emrile bu vazifeyi farz-ı kifâye olarak müslümanlara yüklemektedir. Bu mukaddes vazifenin medar-ı iftihâr olan yükü de şüphesiz, zâhiren bâfinen âlim olma sıfatını kazanmış meşâyih-ı kiramın uhdelerine tevdi buyrulmuştur.

Evvelâ ulemâ-i zâhirden bahsedelim: Herkesin meşhûd ve müsellemi olduğu vecih üzere tarîk-ı ilmiyyeyi ihtiyâr ve iltizâm edenlerin vatan-ı azîzlerinden yâr ü diyârlarından iştirâk edip onbeş yirmi sene gibi bir müddet-i medîde için medâris köşelerinde kürbet-i zillet ve mihnet-i ğurbeti ihtiyâr ve tahsîl-i ulûm uğrunda sarf-ı mâ-hasal iktidâr ederek âlim olmakta ve mesâil-i şer'iyeyi mürâcaat edenlere ta'lîm eylemekte buldukları câ-yı istibâh değildir. شكر الله تعالى سعيهم

Lâkin ilm-i zâhirden daha mühim ve daha dakik olan ilm-i bâtın hususunda bu gün kâffe-i enâmın nokta-i nazarı her biri bir dergâh-ı şerîfi idâre etmekte olan şeyh efendilere ma'tûftur. İhvân-ı dinimiz nezâketen noksanlarımızı muvâcehe-ten söylemedikleri bir ân-ı vâhidde sebk eden âyet-i kerîme icâbınca; evvelâ seyr ü sülûk sâyesinde tahsîl etmiş olduğu-muz âdâb-ı tarîkatımızı; sâniyen kavlen, fi'len, i'tikâden şer'-ı şerîf dâiresinde bulunan amel ve ibâdetimizi, sâlisen ricâl-i tarîkat yetiştirmek husûsunda matlûb olan eser-i sa'y ü gayretimizi tahkîk ve tecessüsten hâli bulunmadıkları şüphesizdir.

حَاسِبُوا أَنْفُسَكُمْ قَبْلَ أَنْ تُحَاسَبُوا hadîs-i şerîfine imtisâlen insan herkesten mukaddem kendi noksanlarını arayıp bulmak ve ondan sonra esbâb-ı istikmâlini te'mîne müsâraat eylemek gibi irfân olamaz.

Ma'lûm olduğu üzere tarîk-ı aliyyeden güzêrân eden bilcümle selef-i sâlihîn ve evliyâ-yı kâmilîn dâimî sûrette kendi kusûr ve noksanlarını teftîş ve tefahhulstan gâfil bulunmamışlar. Nefislerini ittihamdan, tekdâirden, tevbîhden hâli kalmamışlar. Te'yîd-i imândan, tezyîd-i iykândan, tahsîl-i irfândan istiġnâ buyurmamışlar,

أَطْبُوا الْعِلْمَ مِنَ الْمَهْدِ إِلَى اللَّحْدِ

hadîs-i şerîfine imtisâlen tarîk-ı tefeyyüz ve istifâdeden ayrılmamışlar. Mensûb oldukları şeriat-ı mutahhare ve tarîkat-ı münevverenin nûru ile vâsıl-ı ser-menzil-i saâdet oldukları gibi müntesiblerini dahî o meslek-i müstakîmden teslîk ile sâh-râh-ı necâta delâlet ve irşâd buyurmuşlardır.

Önce ulemâ-i zâhirden bahsedelim: Herkesin gördüğü ve kabûl ettiği bir gerçektir ki, ilim yolunu tercih ile bu yola girenler memleketlerini terk sûretiyle sevdiklerinden ayrılıp onbeş yirmi sene kadar bir zaman medrese köşelerinde, mihnet, gurbet ve sıkıntı içinde güçlerinin yettiğince ilim tahsiline gayret sarfederek âlim olmaktadır. İlimde belli bir noktaya geldikten sonra da şer'i meseleleri, mürâcaat edenlere öğretmektedirler. Allah çalışmalarını şükre vesile kılsın.

Fakat, zâhir ilminden daha mühim ve daha ince olan ilm-i bâtın hakkında bugün hemen halkın tamamının görüşü ve müşterek kanaati «herbiri bir dergah idare etmekte olan şeyh efendilerin sahip olduğu ilimdir.» şeklindedir. Din kardeşlerimizin noksanlarımızı nezâketen yüzümüze söylemekten çekindikleri bir anda yukarıda geçen âyet-i kerime icabınca:

1 — Seyr u sülûk sayesinde tahsil etmiş olduğumuz tarikat âdâbımızı;

2 — Söz, fiil ve i'tikad cihetinden şer-i şerif dâiresinde bulunan amel ve ibâdetimizi;

3 — Tarikat erbâbı yetiştirmek hususunda istenilen çalışma ve gayretimizin eserlerini tahkik ve tecessüsten hâli bulunmadıkları şüphesizdir.

«Hesâba çekilmezden evvel, nefislerinizi hesâba çekiniz.» hadis-i şerifine uyarak insanın herkesten önce kendi noksanlarını arayıp bulmaya ve onları düzeltip ta'mir etmeye sür'atle sarılması gerçek ma'rifet ve gerçek irfandır.

Bilindiği gibi tarikat halkasından gelip geçen bütün salih ve kâmil veliler kendi kusûr ve noksanlarını araştırmaktan bir an bile gâfil bulunmadıkları gibi nefislerini ithamdan tekdir ve horlamaktan da geri kalmamışlardır. Bunun yanı sıra imanlarını kuvvetlendirmek, yakın duygularını artırmak ve irfan tahsil etmekten de müstağni' kalmamışlardır.

— Beşikten mezara kadar ilim tahsil ediniz hadis-i şerifine sarılarak, feyz ve istifâde yolundan ayrılmamışlardır. Mensûb oldukları şeriat ve tarikatın nûruyla saadet konağına vâsil oldukları gibi kendilerine intisab edenleri de o istikâmete sokarak kurtuluş yollarının şâhı olan

Zamanımızda musâdif olan ihvân-ı dîn ta'lim-i tarikat için selef-i sâlihine mürâca'at edemeyecekleri bedîhî bulunduğundan mevcûd olan meşâyih-i vakte arz-ı ihtiyâç, etmeleri zarûrîdir.

Tâlib-i tarikat olanların maddeten ma'nen esbâb-ı tefeyyüz ve terakkîlerini te'mîn ve bâ-husûs şeriaten ve tarikaten i'tikadlarını ihlâl eyleyecek akvâl ve efâlden tevakkî eylemek şüphesiz meşâyih-i vaktin farıza-i zimmetidir. Dünyâda olsun uhrâda olsun vesîle-i mefharetidir.

Cenâbı Hakk -celle ve 'alâ-Hazretleri cümlemizi bu gibi hidemât-ı mukaddeseden mahrûm buyurmasın. Pîrân-ı 'ızâm e-fendilerimizin âsâr-ı feyz ü bereketlerini üzerimizden eksik etmesin, âmin.

gerçek necâta, delâlet ve irşâd buyurmuşlardır.

Zamanımızda yaşayan din kardeşlerimizin tarikat feyzi almak için daha önce yaşamış sâlih seleflerimize mürâcaat edemeyecekleri apaşıkâr bulunduğundan hâl-i hâzır mevcûd meşâyîha mürâcaatla ihtiyaçlarını arz etmeleri gerekmektedir.

Tarikata girmek isteyenlerin maddî ve manevî feyz ve terakkî vâsıtalarını te'min ve bilhassa şeriat ve tarikat ci-hetinden itikadlarını bozabilecek söz ve fiillerden onları korumak, zamanımız şeyhlerinin uhdelerine tevdi edilmiş bir farıza ve vazife; dünyada ve ahirette de bir iffihar ve-silesidir.

Cenâb-ı Hak -çelle ve alâ- Hazretleri cümlemizi bu gi-bi mukaddes hizmetlerden mahrûm buyurmasın. Büyük üstâd ve pîrlerimizin feyz ve bereketlerini üzerimizden eksik etmesin, âmin...

4. Mektub

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَسْتَعِينُ بِاللَّهِ... سَبِّحَ اللَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ..

Bazı âyât-ı kerîmede dahî *بِسْمِ اللَّهِ* buyurulmuştur. Yani ezmine-i selâse ve dâimî sûrette her şey Hakk Teâlâ Hazretlerini cemî nekâysdan tenzîh ve takdîs eder.

Eşyâ, zevî'l-ukûl ve gayr-i zevî'l-'ukûl olmak itibâriyle iki kısma münkasımdır. Zevî'l-'ukûl olan kâlen ve zevî'l-ukûl olmayan ise alâ rivâyetin yalnız hâlen Hakk Teâlâ Hazretleri'nin vahdâniyyet ve samedâniyyetini cemî nekâysdan berâetini ikrâr ve i'tirâf etmektedir. Zira ademden vücûda gelen bir âlemin bir Sâni-i Kadîm ve Hâlık-ı Azîm'e Vahdâniyyet ve Samedâniyyet gibi sıfât-ı kemâlî câmi' bir Zât-ı Vâcibü't'ta'zim'e ez-her-cihet ihtiyâcı edille-i kâti'a ve berâhîn-i sâtia ile sâbit ve müberhendir.

آيَةُ لَوْ كَانَ فِيهَا إِلَهٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا üzere eşyâ ister nücûm ve kevâkib gibi ulvî, ister hayvânât ve nebâtât gibi süflî olsun binlerce senelerden beri lâ-yetegayyer velâ-yetezelzel bir kâide-i sâbite ve bir hikmet-i bâliğa üzere devâm ve istimrârı, kat'iyyen delâlet ediyorki, Cenâbi Hakk'tan başka bir Allah yoktur

Esteizü billâh

هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ Hakk Teâlâ Hazretleri evveldir, ezeldir. Âhırdır, ebedîdir. İnkızâ ve intihâdan münezzehtir. Zâhirdir. Bu meşhûdâtın kâffesi eser-i kudretidir. Bâtındır, esrâr-ı ülhîyyeti kâinâtın her zerresinde meknûndur ve cümlesine vâkıftır. Yani sâbikan ve lâhikan kâffe-i mevcûdât Teâlâ ve Tekaddes Hazretlerinin envâr-ı vücûdundan in'ikâs etmiş bir takım zerrât ve mezâhirdir. Hakîkatte Zât-ı Ecellü Akdes'ten başka bir mevcûd-ı müstakil yoktur لا مَوْجُودَ إِلَّا هُوَ Maa-mafih Hakk Teâlâ Hazretleri kendisine mahsûs olan azamet

HAKK'I TESBİH VE HAKK YOLUNDA İNFÂK

Kur'an-ı Kerim'de muhtelif âyet-i kerimelerde

— Üç vakitte ve daimî surette her şey, Hak Teâlâ Hazretlerini bütün noksanlardan tenzih ile tesbih ve takdis eder.¹ buyrulmaktadır.

Varlıklar, akıl sahibi olanlar, ve akıldan mahrûm olanlar olmak üzere ikiye ayrılır. Akıl taşıyan varlıklar söz ve dil ile, akıldan mahrûm bulunan eşya da rivayete nazaran yalnız hâl lisaniyle Hak Teâlâ Hazretlerinin vahdâniyyet ve samedâniyyetini; her türlü kusûr ve noksandan münezzehe oluşunu ikrâr ve itiraf etmektedirler. Zira yoktan meydana gelen bir âlemin mâhir bir sanatkâra ve büyük bir yaratıcıya; vahdaniyyet² ve samedâniyyet³ gibi kemal sıfatlarını kendinde toplamış ibâdet ve tâzime lâayık bir zâta her cihetten ihtiyacı, kat'î delillerle sâbit ve apâşikârdır.

— Yerde ve gökte eğer Allah'dan başka ilâh bulunmuş olsaydı; düzen bozulurdu.⁴ meâlindeki âyet-i celileden anlaşılacağı gibi, varlıkların ister seyyare ve yıldızlar gibi yüksekte; ister hayvanlar ve bitkiler gibi yeryüzünde bulunsun; binlerce seneden beri değişmez ve sarsılmaz bir kâide ve hikmet üzere devam edegelmesi Cenâb-ı Allah'dan başka bir ilâh olmadığına kat'î sûrette delâlet etmektedir.

— Allah Teâlâ Hazretleri evveldir; ezeldir, âhirdir; ebedidir, sona ermekten münezzehtir. Zâhirdir; bu görünen âlemin tamamı onun eser-i kudretidir. Bâtındır; ulûhiyet sıraları kâinatın her zerresinde gizlidir.⁵ ve her şey vâkıftır. Daha önce ve hâl-i hazırda bütün mevcûdât, Hak Teâlâ ve Tekaddes Hazretlerinin vücûd nurlarından akseden birtakım zerreler ve zuhûr mahalleridir. Hakikatte ise Zat-ı Ecell ü Akdes'ten başka müstakil bir vücûd yoktur; «Lâ mevcûde illâ Hû». Bununla beraber Hakk Teâlâ Hazretleri kendi zatına mahsûs olan azamet ve ulûhiyyet sıfatlarını kendisinin dışında hiçbir varlığa vermediğin-

ve ülûhiyyet sıfatlarından hiçbir mevcûdu hisse-mend buyur-
mamış olduğundan abd, ni'met-i vücûd ile şükür ve kanaat e-
derek vazife-i ubûdiyyeti ihlâl ve ilkâât-ı şeytâniyyeye tebean
mezâlik-ı akdâm olan hulûl ve ittihâd gibi birtakım hayâlâ-
t-ı bâtıla ile iştigâl etmemelidir.

Cenâb-ı Hakk öy-
le bir kadir-ü kayyûmdur ki beher günü bin sene gibi olan ey-
yâm-ı sittede şu gördüğümüz semâvât ile küre-i arzı halk ve
ikmâl etmiş ve cümlesini dâire-i itâat ve inkıyâdına dâhil bu-
yurmuştur. İstedigini yapar, diledigini ân-ı vâhidde icrâ eder.
Cenâbı Allah kâinâtı bir anda halk etmeye kâdir iken eyyâm-ı
sittede irâde ve fermân buyurması esbâb ve âlâta vesâit ve
edevâta muhtaç bulunan kullarına umûr ve husûslarında isti-
câl etmemek hikmetini ta'lim içindir

يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ
وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا
«Arza dâhil her bir habbe ve zerrât ile yerden çıkan kâf-
fe-i nebâtâta âlimdir. Kezâlik semâdan nâzil olan katarât-ı
emtar ile semaya urûc eden ebhire ve edhineye vâkıftır.»
Âyât-ı Kur'âniyye'nin ma'ânî-i zâhiresi ile berâber me'ânî-i
bâtınası dahî mevcûd olduğu ehâdis-i şerife ile sâbit bulun-
duğundan bu âyet-i kerimenin işârât-ı bâtınasında urefâ-yı
ümmet, مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ sâlikin kalbine vârid olan ma'ârif-i
rabbâniyyeye وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا mükâşefât-ı kalbiyyeye ve
مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ esmâ-ı sıfât-ı ilâhiyyeden teressüh eden
ulûm-i ledunniye ve وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا kelime-i tayyibeye işaret
olduğunu beyân buyurmuşlardır.

Turuk-ı aliyye ricâlerinden bir zâta mürâcaattan maksad
sâlikin zemîn-i isti'dâdına maârif-i ilâhiyye bezrlerinin ekil-
mesidir. Yalnız zikir ta'limi değildir. Zira bu cihet mütâlâ'e-i
kütüb ile de müyesser olabilir.

A b d ü l k a d i r G i l â n i - kaddesallahû teâlâ srrrahü'n-
nûrânî. Hazretleri müntesibin-i tarikatlarına hitâben:

— Ben sizin yalnız zâhirinizi tezyine me'mûr değilim.
Belki arâzi-i kulûbunuza ma'rifetullah fidanlarını dikmeye ve

den kullar kendilerine verilen vücûd nimetiyle kanaat ederek kulluk vazifesini ihlâl ettirecek ve şeytanın vesveselerine uyarak «mezlaka-i akdâm» denilen ayak kaymalarına sebep olabilecek «hülûl ve ittihad» gibi birtakım sapık düşüncelerle uğraşmamalıdır.

— O Allah, gökleri ve yeri altı günde yaratmıştır.⁶

Cenâb-ı Hakk, öyle bir Kadir ve Kayyümdur ki, her günü bin sene gibi olan altı günde şu gördüğümüz göklerle yeryüzünün yaratılmasını ikmâl etmiş ve bunların tamamını kendisine itâat ve inkıyâd dâiresine dâhil buyurmuştur. Allah Teâlâ istediğini yapar, dilediğini bir anda yerine getirir. O kâinatı bir anda yaratmaya kâdir iken altı günde yaratmayı irâde buyurması, âlet ve vâsitalara muhtâc kullarına işlerinde acele etmemek hikmetini öğretmek içindir.

— O Allah yere giren bütün tane ve zerrelere, ondan çıkan her türlü nebatı, gökten inen yağmur dânelerini, göğe yükselen buhar ve dumanı bilendir.⁷

Kur'an âyetlerinin zâhir mânâsıyla beraber bâtın mânâsının da mevcûd bulunduğu, hadis-i şeriflerle sâbit olduğundan bu âyet-i kerimenin bâtın mânâsı hakkında ârifler: «yere giren» ifadesini sâlikin kalbine vârid olan maârif-i Rabbâniyye'ye; «yerden çıkan» ifadesini, kalbi mükâşafeye; «gökten inen» tabirini esmâ ve sıfat-ı ilâhiyye'den gönle doğan ilm-i ledünni'ye ve «göğe yükselen» kelimesini de kelime-i tayyibe denilen kelime-i tevhîde işâret saymışlardır.

Tarikat erbâbından bir zâta mürâcaattan maksad yalnız zikir telkini değil, sâlikin kabiliyet toprağına ilâhî ma'rifet tohumlarının ekilmesidir. Zira zikir telkini, tasavvufî kitapların mütâlaası ile de elde edilebilir.

Abdülkadir Gîlânî — kaddesallâhu sırrahû'n-nûrânî — Hazretleri tarikat mensuplarına hitâben:

«— Ben sizin yalnız zâhirinizi süslemeye değil, ammâ gönül arazilerinize marifet fidanlarını dikmeye ve onları sulayıp yetiştirmeye memurum. Böylece ma'rifet fidanlarınız büyüsün, dalbudak salsın, yaprağından ve meyvelerinden istifâde edilsin.» buyurmuşlardır.

onları iskâ ve terbiye etmeye me'mûrum. Tâ ki büyüsun, dalbudak versin. Berg ü bârından istifâde olunsun, buyurmuşlardır.

Evet! Bir insan nefis ve şeytanı gibi iki adüvv-i ekbere mukâvemet edemeyeceğinden bunlara galebe etmek ve celâil-i mevâhib-i Rabbâniyyeden bulunan insâniyyet ve islâmiyyetin gâyesi olan saâdet-i ebediyye ve selâmet-i sermediyyeye nâil olmak için turuk-ı aliyeye arz-ı dehâlet ve Aleyhissalâtü ve's-selâm Efendimiz Hazretleri'ne müntehî olan bir silsiletü'z-zeheb-i ma'nevîye rabt-ı inâbet etmek lâzımdır. Sâlik-i tarikat ancak o ma'nevî olan kuvvet; o mevlevî olan muâvenet sâyesinde düşmen-i ikbâl ve reh-zen-i hâl ü istikbâli olan nefis ve şeytana galebe eder. Hakk Teâlâ Hazretleri'ne kemâl-i itâatla kendini mukarreb eyler. Yani srât-ı müstakim-i şeriat-ten zerrece inhirâf eylemez. Kale teâlâ:

وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَا كُنْتُمْ . Ma'lûm ola ki, bu ma'iyet, ma'iyet-i zâtiyye ve zemâniyye olmadığı gibi hulûl ve ittihâd tarikı ile de değildir. Belki mecmû'-ı mezâhirde şimşek ziyâsı gibi mücerred zuhûr ve huzûr tarikiyledir. Yani Hazret-i Allah cemî efâlinize kâffe-i ahvâlinize vâkıftır, âlimdir, nâzırdır. Semâvât ü arzında her ne ki, mevcûd ise kendi mülküdür. Ve herkesi a'mâl-i sâlihâsi ve fâsidesi nisbetinde cezâlandırmak hakk-ı sarîhidir. Bu âyet-i celîleyi bildikten sonra âhâd-ı nâsın huzûrunda efâl-i kabîhaya irtikâb edemeyenler huzûr-ı Akdes-i Bârî'de ne cesâretle, o efâl-i kabîhaya tasaddî edebilecekleri cidden şâyân-ı hayrettir. Aceba bu gibilere de âkil denir mi?

Hakk Teâlâ Hazretleri vahdet, kudret, kibriyâ ve azamet gibi bazı sıfât-ı ilâhiyyesini beyân buyurdıklarına müteâkib kullarını Zât-ı Eccl-ü A'lâ'sına ve Rasûl-i Zîşân-i Müctebâsına îmana ya'nî inkıyâd ve itâate ve infâk-ı mâl sûretiyle muhtâcine muâvenete me'mûr buyurmuştur. Zira amel ve ibâdet-ten ârî olan bir îmanın; bir kavî-i mücerredin şebep-i necât olamayacağı hadîs-i şerîf'de beyan buyurulmuştur.

Kezâlik vücûb için olan emr-i ilâhi mûcibince zekât ve tasadduktan imtinâ edenler evvelâ Hâlık-ı Azîm'e âsî olacakla-

Evet, bir insan, nefis ve şeytan gibi iki büyük düşmana karşı koyamayacağından bunlara galip gelebilmek ve Hakk'ın büyük lütfu, İslâmiyyet ve insâniyyetin de gâyesi olan ebedî saâdet ve selâmete nâil olabilmek için yüce tarikata girmek ve Peygamberimiz (s.a.v.) e kadar uzanan altın silsileye dâhil olmak lâzımdır. Tarikat yolcusu ancak mâ'nevi kuvvet ve ilâhî yardım sâyesinde saadetinin düşmanı, mâ'nevi ilerleyişinin yol kesicisi olan nefis ve şeytana galebe eder ve Hakk Teâlâ Hazretlerine tam bir itâatla kendini ona yaklaştırır. Yani şeriatın doğru yolundan zerre miktarı ayrılmaz.

Allah Teâlâ:

— Her nerede bulunursanız bulunun Allah sizinle berâberdir.⁸ buyuruyor. Âyet-i kerimedeki bu beraberlik zâta ve zamana müteallik bir berâberlik olmadığı gibi hülûl ve ittihad yoluyla da değildir. Aksine bütün zuhûr mahallerinden şimşek ziyası gibi, sadece zuhûr ve huzûr suretiyledir. Yâni Hazret-i Allah bütün işlerimizi ve her hâlimizi bilmekte, görmekte ve vâkif bulunmaktadır. Göklerde ve yerde mevcûd bulunan herşey, O'nun kendi mülküdür. Herkese iyi veya kötü ameline göre karşılık vermek onun hakkıdır. Bu âyet-i celileyi bildikten sonra halktan birinin yanında çirkin bir fiili yapmaya cesâret edemeyenlerin Yüce Mevlâ'nın huzûrunda ne cesâretle o çirkin hareketi yapmaya teşebbüs edebilecekleri hayret verici bir husustur. Acaba bu gibilere akıllı denilebilir mi?

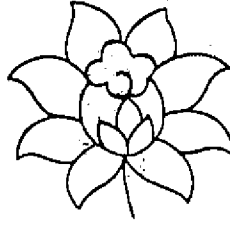
Hakk Teâlâ Hazretleri birlik, kudret, büyüklük ve azamet gibi bazı ilâhî sıfatlarını beyan buyurduktan sonra kullarını yüce zatına imana ve şanlı peygamberine inanmaya çağırılmaktadır. Daha doğrusu kullarına, kendisine bağlanıp itaat etmeyi; mallarını infâk sûretiyle muhtaçlara yardım etmeyi emir buyurmaktadır. Zira amel ve ibâdetten uzak olan bir imanın; sadece dil ile «inandım» demenin kurtuluş sebebi olmaya yetmeyeceği hadis-i şerifte de açıklanmıştır.

Yine kesinlikle emredilmiş bulunan zekât ve tasadduk vazifelerini yapmayanlar önce yaratıcılarına âsi olmuş olacakları gibi insanların hakkını da ortadan kaldırmış ve bu sûrette bahiller, pintiler denilen sefil gürûha dâhil ol-

rı gibi hukûk-ı nâsı dahî ibtâl etmiş ve buhalâ sınıf-ı sâfiline dâhil olmuş olurlar. Bahîlin ise bilâ-azâb velâ 'ikâb dâhil-i cennet olamayacağını Muhbir-i Sadık-aleyhissalatâ vesselâm. Efendimiz Hazretleri hadîs-i şerîflerinde me'al-kasem beyan buyurmuşlardır.

العبد وماله لولاه
tevdî edilmiş olan mal ve servetin kâffesi hakîkatte Hakk Te'âlâ Hazretleri'ne âit olmağla berâber imân ve itâat ve infâk-ı mal ile fukarâ ve zuâfâya muâvenet eden ashâb-ı merhametin, fazlen ve keremen ecr-i kebîr ile taltîf ve tebşîr buyurulmuş oldukları mevâhib-i seniyye-i ilâhiyyedir.

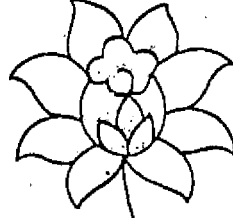
Lâkin bu gibi sıfât-ı hasene ile mevsûf olmayanların haklarında beşâret olmadığı şöyle dursun bir takım vaîd ile de tehdîd buyurulmuş oldukları nazar-ı i'tibâr ve gayretten dâr tutulmamalıdır.

muş olurlar. Cimrinin ise azab ve cezâ görmeden Cennet'e giremeyeceğini sözü ve haberi doğru olan Yüce Peygamberimiz Hazretleri, hadis-i şeriflerinde yeminle beyân buyurmuşlardır.⁹

«Kulun kendisi ve malı efendisine aittir.» kâidesince, kulların tasarruflarına emânet edilmiş bulunan mal ve servetin tamamı, hakikatte Hakk Teâlâ Hazretleri'ne aid olmakla berâber; iman, itâat ve malı infak ile fakir ve düşkünlere yardım eden merhamet sâhiplerinin Cenab-ı Hakk'ın fazl ve kereminden büyük bir ecir ile lütuflandırılmış buldukları mevhibe-i ilâhiyedir.

Bu gibi güzel sıfatlarla mevsûf olmayanların haklarında herhangi bir müjde bulunmadığı gibi birtakım tehdid ve ihtarlarla karşı karşıya buldukları da gözden uzak tutulmamalıdır.

1. el-Haşr, 1; el-Hadid, 1; es-Saff, 1.
2. *Vahdâniyyet*: Allah'ın bir ve tek oluşu demek olup Cenâb-ı Hakk'ın zatî sıfatlarındandır.
3. *Samedâniyyet*: Allah'ın sıfatlarından, Allah'ın hiçbir şeye ve hiç kimseye muhtac olmaması demektir.
4. el-Enbiyâ, 22.
5. el-Hadid, 3.
6. el-Hadid, 4.
7. el-Hadid, 4.
8. el-Hadid, 4.
9. el-Aclûnî, *Keşfu'l-Hafâ*, Beyrut, 1351, I/281 vd.

5. Mektub

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تُتَّقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَاتُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

Bu âyet-i celîle mü'minlerin sebab-i necât ve bâdî-i dü-hâl-i cennâtı olan sadakâta bihakkin riâyet etmeyen kûteh-nazarân-ı ümmet'in hâlinden istiğrâb sûretiyle fermân buyur-muştur. Evet hakikaten ağniyâ ve ashâb-ı servetin infâk fi-sebîlil-lâh husûsundaki tesâmüh ve tehâvinü cidden şâyân-ı teessüftür.

Zira Aleyhissalâtü vesselâm Efendimiz Hazretleri:

«الشَّحِيحُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ Ya'ni «bahûl olan kimse kâble'l-azâb cennete dâhil olamaz.» buyurmuşlardır.

«السَّادِقَةُ أَفْضَلُ مِنَ الصِّيَامِ وَالصِّيَامُ جُنَّةٌ مِنَ النَّارِ Kezâlik «sada-ka ramazan-ı şerifin gayrında vâkî olan sıyâmdan efdaldır. Sıvm ise insanı nâr-ı cahîmdan vikâye için kalkan makâmın-dadır.» buyurmuş olduğu gibi zekât husûsunda dahî

«لَا يَقْبَلُ اللَّهُ الْإِيمَانَ وَالصَّلَاةَ إِلَّا بِالزَّكَاةِ

Yâni «zekât vermeyenlerin iman ve salâtını Cenâb-ı Hakk şa-yan-ı kabûl buyurmaz.» Kezâlik «Malının zekâtını vermeyen yevm-i kiyâmette nâr-ı cahîmedir.» meâlinde bir hayli ehâ-dîs-i şerifenin vârid olduğu din-i mübîn-i islâm sâyesinde a-zâb-ı elimden kurtulmak emelinde bulunan erbâb-ı ukûlün ma'lûmu olsa gerektir.

Şu mukaddimeyi, şu hakikat-i mücessemeyi serd ü be-yândan sonra biraz dahî-âyet-i celîleden murâd olan hulâsa-i ma'nânın terceme ve tefsîrini beyân edelim. Ma'lûm ola ki

«وَمَا لَكُمْ أَلَّا تُتَّقُوا Cenâb-ı Hakk-celle ve alâ-Hazretleri'nin cümle-i cemîlesinde vâkî olan hitâb-ı müstetâbî umûm ehl-i îmâna karşı bulunduğu câ-yı iştibâh değildir. Yani ey cemâ'-at-ı mü'minîn, mâl-i dünyânın sûret-i sarfı ile sarfında mev-cûd olan fevâid ve muhasenât bir hayli âyât-ı beyyinât ile teb-lîğ ve isbâtтан sonra infâk fi sebîlillâh mes'ele-i mühimme-

HAKK YOLUNDA İNFÂK

Allah Teâlâ :

— Size ne oluyor ki Allah yolunda infâkta bulunmuyorsunuz? Halbuki göklerin ve yerin mirası Allah'ındır.¹ buyuruyor.

Bu âyet-i celile, mü'minlerin kurtuluşa ererek Cennet'e girmelerini sağlayacak olan sadaka ve infaka riayet etmeyen ümmetin hâlini hayret ifâdeleriyle fermân buyurmaktadır. Evet, zenginlerin ve servet sâhiplerinin Allah yolunda infâk husûsundaki gevşekliği gerçekten üzüntü vericidir. Zira Aleyhi's-salâtü vesselâm Efendimiz Hazretleri:

— Bahil azab görmeden Cennet'e giremez² buyurmuşlardır. Yine:

— Sadaka, Ramazan-ı şerifin dışında tutulan nâfile oruçtan efdaldir. Oruç ise insanı Cehennem ateşinden koruyan kalkandır.³ buyurmuş olduğu gibi zekât husûsunda da:

— Zekât vermeyenlerin imanlarını ve namazlarını Cenab-ı Hak kabul etmez. buyuruyor. Ayrıca:

— Malının zekânını vermeyen kıyâmet gününde Cehennem ateşindedir. Meâlindeki bir hayli hadis-i şerif vârid olduğunu, din-i mübin-i İslâm sâyesinde azabtan kurtulmak isteyen akıl sahipleri bilseler gerektir.

Bu mukaddimeyi ve bu büyük hakikatı serd ve beyân ettikten sonra biraz da âyet-i celilede kasdolanın mânâsının kısaca terceme ve tefsirini açıklayalım:

Şurası bilinmelidir ki, âyetteki «Size ne oluyor ki, Allah yolunda infakta bulunmuyorsunuz?» cümlesinde vâki olan hitâbın bütün ehl-i imana şâmil bulunduğundan şüpheye yer yoktur. Yâni ey mü'minler topluluğu, dünyâ malının sarfedilmesinde mevcûd birçok faydalar ve iyilikler birtakım âyetlerle tebliğ ve isbât olunduğu halde, sizleri Allah yolunda infâk gibi önemli mes'eleden alıkoyan ne

sinden sizleri men'eden ne gibi şeylerdir. Acebâ dârü'l-fenâ-yı dünyâda bâki olmadığınızı ve dârü'l-bakâyı ukbâya intikâl etmeye mecbûr bulunduğunuzu ve bâ-husûs elinizde mevcûd olan bilcümle emvâl ve eşyâdan yalnız bir kefen miktarını alıp sâirlerinin terki ile mahkûm olduğunuzu bilmediniz mi? Muhakkak biliniz ki, elinizde mevcûd olan mal ve servetten ayrılacaksınız. Cenâb-ı Hayy-ı Bâki muhâllefâtınızı istediği kullarına ihsân eyler. Sizler dahî nâil olduğunuz fırsattan mahrûm olarak terk-i hayât edersiniz. Âyât-ı celîlenin sâha-i tefsirinde mevcûd olan kemâl-i vüs'at nokta-i nazarından burada dahî birkaç ma'nây-ı mühimmeye işâret vardır.

Birincisi : Kirâhânelerinde ikâmet etmekte olan müste'cirîn, bir hânedan diğer hâneye naklederken bütün eşyâsını kendisiyle götürüp sevgili emvâlinden birşey terketmeyeceği ma'rûf ve müteâref olduğu halde herşeye muhtâc olan hâne-i kabre gidenler sevgili eşyâlarından kısmen olsun bir şeyi berâberlerinde götürmemeleri cidden şâyân-ı tahayyür ve tahassürdür.

İkincisi : Cenâb-ı Hakk'ın kendi kullarına emâneten ihsân buyurmuş olduğu emvâlden ayrılacağı câ-yı iştibâh değildir. Şu kadar var ki, it'âm-ı fukarâ, iksâ-yı zuafâ, inşâ-i mesâcid, ihyâ-yı meâbid ve bâhusûs izzet-i islâm ve kuvvet-i ehl-i îmân için vücûdu vücûb tahtında bulunan edevât-ı harbiyye ve vesâit-i nakliyyeye sarf ve muâvenet sûretiyle olan mufârakat-i emvâl âcilen olsun, êcilen olsun câlib-i medh ü sevâb olacağı bedîhî iken mahzâ husset-i tabiat ve denâet-i cibilliyet yüzünden veyâhut âyât-ı Kur'âniyye ve ehâdis-i Peygamberiye adem-i itimâd cihetinden şend'at-i buhlü şerâfet-i semâhat üzerine tercih edenlerin yâni fazla-i emvâlini kısmen olsun vücûh-ı mezkûrenin birisine sarfetmeyerek âkîbet, mevt ile mufârakat eyleyenlerin müstahikk-ı azâb ve 'itâb olmaları havf u tevakkî eylememeleri hakîkaten câ-yı teessüf ve telehhüftür.

Mevlâm cümlemizi o sırât-ı müstakîmden ayırmasın, âmin.

gibi şeylerdir? Acaba fâni olan dünyâ evinde bâki olmadığınızı ve ebedî olan âhiret evine gitmeye mecbûr bulunduğunuzu ve bilhassa elinizde mevcûd olan bütün mal ve eşyadan sâdece bir kefen kadarını alıp diğerlerini terketmeye mahkûm olduğunuzu bilmiyor musunuz? Şunu kat'i olarak bilin ki, elinizde mevcûd olan mal ve servetten ayrılacaksınız. Hayy ve Bâki olan Yüce Mevlâ ise sizin bıraktığınız şeyleri dilediği kullarına ihsan eyler. Sizler de elinizdeki fırsatı kaçırmış olarak dünyâ hayatını terkedip gidersiniz. Âyet-i celilelerin tefsirlerindeki şümûl ve genişliğe nazaran burada da birkaç mühim mânâya işaret vardır:

1 — Kiralık evlerde oturmakta olan kiracıların bir evden diğer bir eve taşınırken bütün eşyasını beraberinde götürüp, sevdiği mallarından hiçbir şeyi bırakmayacağı herkesçe bilindiği halde, herşeye muhtac olan kabir evine gidenlerin sevgili eşyalarından kısmen olsun birşeyi beraberinde götürmemeleri gerçekten hayret ve dehşet verici bir durumdur.

2 — Cenâb-ı Hakk'ın kullarına emâneten ihsân buyduğu, mallarından kulun ayrılacağı şüpheye mahal olmayan bir gerçektir. Şu kadar var ki, fakirleri doyurmak, düşkünleri giydirmek, câmi ve mescid yaptırmak, İslâm'ın zaferi ve ehl-i imanın kuvvet bulması için gerekli olan harp âletlerine ve nakliye vâsıtalarına sarfederek malı elden avuçtan çıkarmak hemen veya ileride medh ve sevabı celbedecektir. Aksine sâdece «pintilik duygusu» denilen âdi tabiat yüzünden veya Kur'an âyetlerine ve Peygamberimiz (s.a)'in hadislerine tam bir imanla itimat edememek yüzünden cimrilik hastalığını, cömertlik şerefine tercih edenlerin; yâni malının fazlasını kısmen de olsa yukarıda bahsedilen yollardan herhangi birine sarfetmeyerek ölüm ile bu mallarından ayrılmak zorunda kalanların ilâhî azâb ve itâba müstehak olmaktan korkup çekinmemeleri gerçekten üzücü bir haldir.

Mevlâm, cümlemizi doğru yoldan ayırmasın, âmin.

1. el-Hadid, 10.

2. Keşfü'l-hafâ, I/281.

3. a.e. II/33.

6. Mektub

Cenâb-ı Kâdir-i 'Alim ve Fatır-ı Hakim kullarını zulmet-i cehâletten halâs için rahmeten-li'l-âlemîn olan Hazret-i Muhammed -aleyhisselâm-'a mahz-ı nûr olan bir düstûr-ı ilâhî bir mecele-i ahlâkî ya'nî Kur'ân-ı Azîmü's-şân'ı ihsân buyurdu. Cenâb-ı Hakk'ı tevhid ve irâde-i celîlelerine teslim, terakki-yât-ı maddiyye ve ma'nevîyyeyi müfid olan ulûm ve irfânı tahsîl, iltizâm-ı iffet ve tarsîn-i esâsât-ı uhuvvet misillü beşerin irşâdı için ihtivâ ettiği esbâbı izâh eyledi.

Bu düstûr-ı ilâhî'ye ri'âyet, bu mecele-i ahlâkiyyeye tevfikân hareket edenler ahlâkın pâye-i bülendine vâsıl ve muhterem bir millet olmuşlar, allâmeler ve yüksek medeniyetin yetiştirebileceği en büyük insanlar vücûda getirmişlerdir. Bu ise Kur'ân-ı Azîmü's-şân'ın alelade bir kitap olmadığı ve insanları hâb ü gaflet ve cehâletten medâr-ı halâs olacak ahlâksızlığı, fenâlığı kökünden çıkarıp muhabbet, sadâka, merhamet, cesâret, sa'y ü gayret gibi en kıymetli fezâilî ta'lîm eyleyen bir kitâb-ı Rabbânî, bir mecele-i Rahmânî olduğundan başka bir şey olmadığı tezâhür eder. Bu Kur'ân-ı Kerîm'i dikkatle mütâlaa edenler, insanların ihrâz edeceği bütün şân ve şerefi dünyevî ve uhrevî bütün selâmet ve saâdeti orada bulacaklarına aslâ şüphle etmezler, Bu mukaddimeyi ifâdeden sonra arz olunur ki:

Ma'lûm olduğu gibi insanlar dünyâda olsun, ukbâda olsun nâil-i saâdet ve selâmet olmak için gâyet mühim gâyet mukaddes iki şeye muhtaçtır. Bunların biri veyahut birincisi metâlîb-i âliyye-i rûhiyyeden ibârettir ki, bu zirve-i a'lâ ve mevhibe-i uz mâya nâil olanlar yalnız uhrâda değil belki ûlâda

ALIM VE MÜRŞİDLERİN VÂZİFELERİ

İlim ve kudret sâhibi kâinatı hikmetlerle dolu olarak yaratan Yüce Mevlâ kullarını cehâlet karanlığından kurtarmak için âlemlere rahmet olan Hazret-i Muhammed -aleyhi's-selâm-'a pür-nür-ı ilahi bir düstûr ve bir ahlak fermanı demek olan şanlı kitâbımız Kur'an-ı Kerim'i ih-san buyurdu.

Kur'an, Cenâb-ı Hakk'ın birliğine inanan ve O'nun iradesine teslim olanların maddi ve ma'nevî ilerlemeyi sağlayacak ilim ve irfanı tahsil etmelerini, iffete sarılmalarını, din kardeşliğinin esaslarını sağlamlaştırma ve insanlığın irşadı için gerekli olan diğer şartları ve sebepleri izah eyler.

Bu ilâhi düstûra riâyet edip ahlâkî fermanlara uygun hareket edenler ahlâkın yüksek pâyesine vâsıl olarak hürmete lâyık bir millet olmuşlar; allâmeler ve en yüksek medeniyetin yetiştirebileceği en büyük insanlar vücûda getirmişlerdir. Bu ise Kur'an-ı Azimu's-şân'ın sıradan bir kitap olmadığını; insanları gaflet ve cehâlet uykusundan kurtaracak, ahlâksızlık ve fenalığın kökünü kazıyıp sevgi, doğruluk, merhamet, cesaret, çalışma ve gayret gibi en kıymetli faziletleri öğreten, Rabbânî bir kitap, Rahmânî bir hitap olduğunu göstermeye kâfi bir delildir. Kur'an-ı Kerim'i dikkatle inceleyenler insanların kazanabileceği bütün şan ve şerefi dünyâ ve âhirete ait bütün selâmet ve saâdeti onda bulacaklarına asla şüphe etmezler. Bu mukaddimeyi ifâdeden sonra şunu da arz etmek isterim ki:

Bilindiği gibi insanların dünyâda ve âhirette saâdet ve selâmete nâil olmaları için oldukça önemli ve mukaddes iki şeye ihtiyâç vardır: Bunların biri veya birincisi, yüksek rûhi isteklerdir ki, bu yüce duygularda zirveye ulaşmış ve bu Hakk vergisine erişmiş olanların, yalnız ahirette değil, dünyâda bile mutlu ve hürmete lâyık olduk-

bile bekâm ve mazhar-ı ihtirâm oldukları berâhетен müselleme-i enâm'dır. وَلَيْنَ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٍ

İkincisi : Metâlib-i âdiyye-i cismiyyedir. Ma'amâfih bu vazîfenin birinci vazîfe ile der-kâr olan taalluk ve şiddet-i irtibâtını nazardan dûr tutmayalım. Zira insan her şeyden evvel levâzım-ı cismâniyyeye arz-ı ihtiyâc eder. Aç ve susuz kalırsa ve levâzım-ı hayâtın tedârikinden âciz bulunursa saâdet-i ma'neviyyesine hâdim olamaz. Miskînâne yaşayıp rûhun teâlisi hatıra bile gelmez. Rasûl-i Ekrem-sallâllahu aleyhi ve sellem-Efendimiz Hazretleri'nden: «İnsanın te'mîn-i maîşetine sa'y ü gayret etmesi akıl ve dînin semeresidir.» meâlinde hadîs-i şerîf vârid olmuştur. Cenâb-ı Hak'ka hezârân şükürler olsun ki, tevsi'-i maîşet için kullarının mesâ-i meşrûasına dahî ibâdet nazarı ile bakmış ve şer'-i şerîf dâiresinde bulunan malzeme-i cismâniyyenin kâffesine müsâade buyurmuştur.

Bu mukaddimeden maksad-ı fakîrânem şeriat ve tarîkatın terakkiyât-ı maddiyyeye mâni' olmamakla berâber dünyâ ve ukbâ için sarfı lâzım gelen mesâinin bir mertebe-i ciddiyyede ve bir derece-i hakikiyyede mültezim bulunmasını ifâdeden ibârettir.

Binâenaleyh uhde-i kifâyetlerine min-tarafillâh emr bi'l-ma'rûf ve nehy 'ani'l-münker vazîfe-i nazîfesi tevdi' buyurulmuş olan ricâl-i ilmiyye ve ekâbir-i sûfiyyeden me'mûl ve muntazar olan umûrun birincisi mesâcid ve medârislerinde ve tekâyâ ve zevâyâlarında evkât-ı mahsûsada müteallimîn ve müntesibîn ile vukû bulan ictimâlarında maârif-i islâmiyye ve nefâis-i rûhâniyyemizin neşr-i fevâidi ile bast-ı mevâidine inâyet buyurulmak.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ Ayet-i celîlesi icâbınca;

İkincisi, ta'mînen ehl-i dîne tevcîh edilecek muhabbet ve sadâkatın şevâib-i riyâ ve müdâhaneden vâreste bir sûrette mü'minînin müttehidü'l-kulüb olarak hayât ve memâtları ve izzet ve uzletleri yekdiğerine peyveste bulunmak lüzûmunu ifhâm ve bâhusûs ricâl-i sûfiyye ve cünûd-ı ma'neviyyenin yetiştirilmesi maksadıyla birer mekteb makâmında inşâ buyu-

larını bütün halkın kabul edeceği apâşikârdır. Nitekim:

— Rabbinin huzûrunda durmaktan korkan kimselere iki Cennet vardır¹ âyet-i kerimesi dünyevi ve uhrevi saâdete işarettir.

İkincisi ise bedenimizin sıradan arzu ve istekleridir. Bu isteklerin birinciler ile bilinen alâka ve irtibatını da dikkat nazarından uzak tutmamak lâzımdır. Zira insan herşeyden önce cismâni malzemelere ihtiyâç duyar. Öyle ki aç ve susuz kalır, hayatın gereklerini temin ve tedâriktir âciz bulunursa ma'nevi saâdeti için çâşşamaz; miskinler gibi yaşayıp, ruhunun yücelmesini hatırına bile getirmez. Resûl-i Ekrem - sallallahu aleyhi ve sellem - Efendimiz Hazretlerinden: «İnsanın mâişetini te'min için çalışıp gayret göstermesi akıl ve dininin neticesidir.» meâlinde bir hadis-i şerif nakledilmektedir. Cenâb-ı Hakk'a binlerce şükürler olsun ki, kullarının mâişet ve nafaka te'mini için çalışmalarına bile ibadet nazarı ile bakmış ve şer'-i şerife uygun olarak her türlü cismâni malzemenin tamamına müsâade buyurmuştur.

Bu girişi yapmaktan maksadım şeriat ve tarikatın maddî terakkiye mâni olmadığı gibi dünyâ ve âhiret için gerekli olan çalışmanın cidden ve gerçekten lüzumlu bulunduğunu ifâdeden ibârettir.

Bu duruma göre Allah tarafından, sorumluluk çenberleri içine «emr-i bilma'rûf, nehy-i anil münker» vazifesi verilmiş bulunan değerli ilim adamları ve büyük sûfilerden beklenen ve umulan işlerin birincisi, mescid ve medreselerde, tekke ve zâviyelerde muayyen zamanlarda talebeleri ve dervişleri ile yaptıkları toplantılarda İslâmi maârifin ve rûhâni güzelliklerin üstün faydalarını neşretmek ve irfan sofralarını yaymaktır.

Mü'minler ancak kardeşler² âyet-i celilesinin icâbı olarak bu gibilerden beklenen hizmetin ikincisi, bütün ehl-i dine şâmil olacak muhabbet ve sadâkatın, riyâ ve dalkavukluk, şüphe ve endişelerinden uzak bir şekilde mü'minlerin kalplerinin bir ve beraber olması; hayat ve ölümün izzet ve düşüklüklerinin birbirlerine bağlı bulunması lüzumunu anlatmak ve özellikle sûfiye ricâli ve ma'nevi ordunun yetiştirilmesi maksadıyla birer mektep olarak inşa edilmiş olan birçok dergâhın vazifelerini ifâ ile şân ve şe-

rulmuş olan birçok dergâh-ı şerîfin îfâ-yı vezâiflerine i'tilâ-yı şân ve şereflerine i'tinâ buyurulmak husûslarıdır.

Cenâb-ı Hakk -celle ve 'alâ-Hazretleri cümlemizi o gibi hidemât-i mukaddeseye muvaffak buyursun. Vâkıfların ve sâhib-i hayrâtların ve tâlib-i tarikatların hukûk-ı meşrûalarına riâyetimizi ve bâ-husûs mensûbu bulunduğumuz tarikat-ı aliyeye pîrân-ı izâmından ahz ü telâkki eylediğimiz emîrlere itâ'âtımızı bâdî-i saâdet ve vesîle-i selâmet buyursun, âmin.

reflerini yüce tutmaya itina buyurmalarıdır.

Cenâb-ı Hakk - celle ve alâ - Hazretleri cümlemizi o gibi mukaddes hizmetlere muvaffak buyursun. Vakıf ve hayır sâhipleri ile tarikat tâliplerinin meşrû haklarına riâyet göstermemizi ve bilhassa mensûbu bulunduğumuz yüce tarikatın büyük şeyhlerinden alıp öğrendiğimiz emirlere itâatımızı mutluluk sebebi ve selâmet vesilesi kulsın, âmin.

1. er-Rahmân, 46.
2. el-Hucürât, 10.

7. Mektub

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ حَقُّ حَمْدِهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى
سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ

Emmâ ba'd, ifâde olunur ki, Tarikat-ı Aliyye-i Nakşben-
diyye'de mer'i ve ma'mûl olan evrâd ve ezkârı şifâhen ta'rif
etmiş olduğum halde tahrîren dahî bir sûretinin nezd-i fâzilâ-
nelerinde bulunması için sebkedeki iş'âr-ı âlileri mûcibince
mübtedî için lâ-buddî olan bir muhtasarın tahrîrine mubâşer-
ret eyledim. Şöyle ki:

Bir mürâd-i sâdık her gün sabah namazından sonra mü-
teveccihen ile'l-kiblet-i ş-şerîfe seccâde üzerinde kemâl-i teed-
düble ve Cenâb-ı Hakk'ı görürcesine oturmalı, evvelâ kendi
taksîratını tefekkür edip nedâmet ederek yirmibeş kerre :

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ söylemeli. Ba'dehû Risâlet-penâh Efendimiz Haz-
retlerine yirmibeş kerre «salât u selâm» göndermeli. Sonra
bir Fatıha, bir Elem neşrah, üç İhlâs-ı Şerif sûre-i celîle-
lerini okuyup hâsıl olan ecr u mesûbâtı Aleyhi's-salâtu ve's-
selâm Efendimiz Hazretleriyle âl u ashâb-ı kirâmın ve meşâ-
yih-ı zevi'l-ihtirâm hazerâtının ervâh-ı tayyibelerine hediye
etmeli.

Sâniyen كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ âyet-i kerimesi icâbınca
bir mevt-i muhakkakın ma'rûz-ı pençe-i bi-âmânı olacağını ve
bülcümle malından ve veledinden ayrılarak yalnız ve bir kefen
ile âzîm-i dâr-ı âhiret bulunacağını düşünmeli.

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ
fehvasınca em-
râz-ı kalbin şifasına medar olacağı esbabının lüzûmunu tefek-
kür etmeli.

Kezâlik ذَكَرَ اللَّهُ شِفَاءَ الْقُلُوبِ Yâni Cenâb-ı Hakk'ı zi-
kir, hased, riyâ kibîr gibi emrâz-ı kalbiyyeyi izâle için ayn-ı
şifâdır, meâlinde olan ehâdis-i şerîfe mûcibince zikr-i kalbe
derkâr olan ihtiyâcı takdîr eylemeli ve bu maksad-ı aksâya vu-

ZİKİR, RÂBİTA VE SİLSİLE

Rahman ve Rahim Allah'ın adıyla

Gerçek hamd Allah'a; salât ü selâm Efendimiz Muhammed'e, onun ehl-i beyt ve ashâbına olsun.

Bundan sonra ifâde olunur ki, Yüce Nakşibendî Tarikatı'nda geçerli olan ve uygulanmakta bulunan evrâd ve zikirleri daha önce sözlü olarak ta'rif etmiş olduğum halde şimdi yazılı olarak bir sûretinin yanınızda bulunması için vâkı olan işaretiniz gereğince tarikata ilk giren sâlik için mutlaka lüzümlü olan evradı kısaca yazıyorum. Şöyle ki:

Sâdik bir mürid hergün sabah namazından sonra kibleye yönelerek seccâde üzerinde Cenâb-ı Allah'ı görürcesine tam bir edeple oturmalı. İlk önce kendi kusurlarını tefekkür edip pişmanlık duyarak:

25 «estağfirullah» demeli, sonra:

Peygamber Efendimiz Hazretlerine, 25 defa salât ü selâm göndermeli sonra:

1 «Fâtiha», 1 «İnşirah» ve 3 İhlâs-ı Şerif okuyup hâsıl olan ecir ve sevabı Aleyhi's-salâtü ve's-selâm Efendimiz Hazretleriyle, âl ü ashâb-ı kirâmın ve meşâyih-i zevi'l-ihtrâm hazerâtının temiz ruhlarına hediye etmeli.

İkinci olarak,

— Her nefis ölümü tadacaktır,¹ âyet-i kerimesi gereğince gerçekten ölümün amansız pençesine düşeceğini, bütün malından, çocuğundan, çocuğundan ayrılarak sadece bir kefenle ahiret yolculuğuna çıkacağını düşünmeli,

— O günde ne mal, ne evlad ü iyâl, kalb-i selimden başka, hiçbir şey fâide vermeyecektir,² âyet-i kerimesinin manasınca kalp ve hastalıklarının şifasına vesile olabilecek sebeplerin lüzümünü tefekkür etmeli. Yine,

— Cenâb-ı Allah'ı zikir, hased, riya, kibir gibi kalbi hastalıkları izâle için aynen şifâdır,³ meâlinde olan hadîs-i şerifler gereğince kalp zikrine mâlûm olan ihtiyacı

sül için süllem-i teâlî olan tarîkat-ı aliyyenin mühim bir âmil olduğuna kâni bulunmalıdır. Bu ise her fennin bir âdâb-ı ta'lîm ve taallümü ve her ilmin bir tarîk-ı ifâde ve istifâdesi olduğu gibi zikr-i kalbîyi dâhî ahz ü telakkî etmek

أَهْلَهَا كَلَّ صَنْعَةً بِصَالِحِ أَهْلِهَا hadîs-i şerîfi mâcibince bir me'zûn-ı irşâdın, bir nâsîh-i ibâdın bir mürşid-i pâk-nihâdın delâletine tevessül etmekle hâsil olacağı bedîhâdir.

Binâenaleyh bir insan evvelâ zikr-i kalbe, sâniyen bir mu'allim-i ma'nevîyeye ihtiyâcını takdîr eder, ondan sonra Cenâb-ı Hakk'a hitâben «İlâhî! ilm-i zâhir hocalarının lisânından bir müteallimin sâmi'asına isâl ettiğin mesâil gibi Rahmeten lî'l-âlemîn olan -aleyhissalât ü vesselâm- Efendimiz Hazretleri'nin mübârek kalb-i şerîfine ve ondan dâhî şeyhîmizin kalbine varıncaya kadar müteselsilen verese-i kirâmanın kalb-i şerîflerine itâ ve ihsân buyurduğün zikr-i kalbî şeyh efendimizin kalbinden benim kalbime ihsân buyur» diyerek istirhâm eyler ve sol memenin altında olan ve kalb-i hakîkinin âşiyânesi bulunan kalb-i sanevberisine Arş-ı ilâhî olan kalb-i mürşidden füyûzât-ı Samedâniyyenin nüzûlü için intizâr ve istirhamda bulunur. Ve her ne kadar arzû ederse istirhâmını temdîd eyler. Ondan sonra kalben zikre başlar.

Bu zikirde lisânın, boğazın hiçbir medhali yoktur. Zâkir olan kimse mütefekkindir. Gûyâ sol memenin altındaki kalb, bir insan gibi «Allah» birdir, söylüyor. Zâkir de onu hem istîmâ' ediyor, hem de elinde tesbîh ile kalbin zikrini ta'dâd ediyor. Bu tefekkür, bu istiğrâk ile birkaç yüz veyahut birkaçbin defa ism-i celâli zikreder. Büznillâhî Te'âlâ ol bâl-i zikrullahın kalbine muntabî' ve müntekîş olduğunu idrâk eyler.

وَإِذْ كُرِّرْتُ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً kezâlik.

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ أُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ gibi âyât-ı celîlede olan evâmîr ve nevâhiye imtisâl ve Cenâb-ı Hakk'ın mutî' olan kulları adâdına dâhil olmuş bulunur.

Tarîkat-ı Aliyye-i Nakş-bendiyye'nin dâire-i necât- bâhi-resine duhûl eden ve ber-minvâl-i mezkûr evrâd u ezkârına şürû' eyleyen bir tâlib-i sâdik için gâyet mühim bir keyfiyyet

takdir etmeli ve bu yüce maksada ulaşmak için, merdiven demek olan tarikatın mühim bir âmil olduğuna kani bulunmalıdır. Her fennin bir öğrenme ve öğretme usûlü ve her ilmin bir ifade ve istifade yolunun bulunduğu gibi kalp zikrini de alıp öğrenmenin:

— Her sanatı ehlinden yardımla öğrenin⁴ hadis-i şerifi gereğince pâk tabiatlı irşada mezun, halka nâsihatçı bir mürşidin delâletine başvurmakla hâsıl olacağı açıktır.

Bu duruma göre insan önce kalp zikrine; sonra ma'nevî bir mürşid ve muallime ihtiyacını takdir eder; ondan sonra Cenâb-ı Hakk'a hitaben: «İlahi, zâhir ilminin hocalarının elinden bir talebenin kulağına ulaştırdığın mes'eleler gibi âlemlere rahmet olan Aleyhi's-salât ü ve's-selâm Efendimiz Hazretlerinin mübarek ve şerefli kalbine ve ondan da şeyhimizin kalbine varıncaya kadar müteselsilen vârislerin şerefli kalplerine ihsan buyurduğun kalp zikrini Efendimiz'in kalbinden benim kalbime ihsan buyur!» diyerek istirhâm eyler ve sol memenin altında olan ve gerçek kalbin meskeni bulunan hunî şeklindeki kalbine arş-ı ilâhî olan mürşidinin kalbinden Samedâni feyzlerin inmesi için bekleyerek yalvarır. Ve istediği kadar bu yalvarmaya devam eder. Ondan sonra kalp ile zikre başlar.

Bu zikirde dilin, boğazın hiçbir medhali yoktur. Zâkir olan kimse mütefekkindir. Sanki sol memenin altındaki kalp bir insan gibi «Allah birdir» der. Zâkir de onu hem dinler ve hem de elinde tesbih ile kalbin zikrini sayar. Bu tefekkür, bu istiğrak ile birkaç yüz veyahut birkaç bin defa ism-i celâl (Allah)'ı zikreder. Allah'ın izniyle o gönül, zikrullah'ın kalbine yerleşip nakşolundüğünü idrak eder.

— Rabbını içinden yalvararak, ondan korkarak ve yüksek olmayan sesle sabah ve akşam zikret! Gâfillerden olma!⁵ Yine,

— Allah'ı unutup ta Allah'ın da kendilerini unuttuğu kimseler gibi olmayın Onlar yoldan çıkan kimselerdir.⁶ gibi âyet-i âlilerdeki emir ve yasaklara uyarak Cenâb-ı Hakk'ın itaatkâr kullarına dâhil olur.

Nakşendiyye Tarikatı'nın kurtuluşa götüren çenberine dâhil olan ve gösterilen minvâl üzere evrâd ve zikirlerine başlayan sâdik bir tâlib için mühim bir durum daha vardır. O da,

daha vardır. O dahî **وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ** | âyet-i celîlesine ittibâ-
an şeyhini hatırdâ bulundurmaktan ibârettir. Bunun hikme-
ti ise :

Ma'lûm olduğu üzere nefis ve şeytan gibi iki düşmen-i bî-
emânı müdâfaa eylemek her bir yiğidin kârı değildir. Görü-
yoruz ki bu düşmanlar milyonlarca mü'minleri iğfâl ederek
Cenâb-ı Hakk gibi bir Hâlik-i 'Azîmlerine, bir Râzık-ı Kerîm-
lerine, bir Veliyy-i ni'met-i müstedîmlerine âsî ederek müsta-
hakk-ı azâb u ikâb eylemekten hâlî kalmıyorlar. Ve bir kuv-
vete istinâd etmedikçe pençe-i şekavetlerinden tahlîs-ı kerî-
bân edemiyorlar. Binâenaleyh sâlik bu kuvveti Aleyhissalât ü
vesselâm Efendimiz'e müntehî olan sâlsile-i meşâyıhdan ara-
malı ve Cenâb-ı Hakk'ın sâdık bir kulu olduğuna itikâd ede-
rek kendisine şeyh ittihaz ettiği bir kimseye irtibât-ı ma'ne-
viyye ve muhabbet-i kalbiyye ve maiyyet-i rûhâniyyeden bek-
lemelidir.

Rûhâniyyet envâr nev'inden olduğu için zıyâ-yı şems gibi
mesâfe-i kurb u bu'dûn te'sîrinden vârestedir.

کردر منی چو با منی پیش منی - وریش منی چو بی منی در منی
şîir-i fârisîsi de bu hakîkati izâh için şâhid-i âdildir.

Ne hâcet! Zikrolunan âyet-i celîledeki fermân-ı ilâhî'ye
imtisâlen Cenâb-ı Hakk'ın sâdık bir kulunu peder-i ma'nevî
ittihaz ve maiyyet-i rûhâniyyelerini iğtinâm edenler sa'y ü
gayretleri ve tarikat-ı aliyyeye itâ'atları nisbetinde nefis ve
şeytanın taarruzundan tahlîs-ı cân eyledikleri ve te'mîn-i istik-
bâlleri için şeriat-ı mutahhara ve tarikat-ı münevverenin dâ-
rû'l-emânında buldukları her zaman meşhûd-ı bâsıra-i im-
tinânımız olmaktadır.

Cenâb-ı Hakk bilcümle ümmet-i Muhammed'in bâsıra-i
muhâkemelerindeki perde-i hitâbî zâil ve bir hayli âyât-ı kerî-
me ve ahâdis-i şerîfe ile tenevvür etmiş olan şems-i tâbân-ı
hakîkatin müşâhedesine nâil buyursun, âmîn.

— Sâdıklarla beraber olun.⁷ âyet-i celilesine uyarak şeyhini hatırda bulundurmaktan ibârettir.⁸ Bunun hikmeti ise:

Bilindiği gibi nefis ve şeytan gibi iki amansız düşmana karşı müdâfaâda bulunabilmek herkesin yapabileceği bir iş değildir. Görüyoruz ki bu düşmanlar milyonlarca mü'mini iğfâl ederek Cenâb-ı Hakk gibi büyük bir Yaratıcıya, Kerim bir Râzık'a ebedi bir Veliyy-i nimete isyân ettirerek azâb ve ikâba müstehak eylemekten geri kalmıyorlar ve bir kuvvete istinâd etmedikçe sayısız şekâvetlerinden kurtulamıyorlar. Binâenaleyh sâlik, bu kuvveti, Aleyhi's-salât ü ve's-selâm Efendimiz'e ulaşan bir meşâyih silsilesinden⁹ aramalı ve şeyhinin Cenâb-ı Hakk'ın sâdik bir kulu olduğuna inanarak kendisine mürşid edindiği bir kimseden ma'nevî irtibât, kalbî sevgi ve rûhânî beraberlik beklemelidir.

Rûhâniyet, gözle görülemeyen nurlar çeşidinden olduğundan güneş ışığı gibi yakın ve irak mesâfenin te'sirinden uzaktır.

Yemen'de olup, benim gibi olan, benim yanımdaki gibidir,

Yanımda olup benim gibi olmayan ise Yemen'deki gibidir.

farsçâ şiiri de bu hakikati izah için âdil bir şâhiddir.

Ne hâcet!.. Zikrolunan âyet-i celile'deki ilâhi fermâna sarılarak Cenâb-ı Hakk'ın sâdik bir kulunu ma'nevî baba edinip rûhânî himâyesine girenlerin çalışma ve gayretleri tarikata itâatları nisbetinde nefis ve şeytanın taarruzundan kendilerini kurtardıklarını ve geleceklerinin ise her zaman şeriat ve tarikatın emniyeti altında bulduklarını şükranla görüp durmaktayız.

Cenâb-ı Hakk, bütün ümmet-i Muhammed'in gözlerindeki hatâ perdelerini zâil ve bir hayli âyet-i kerîme ve hadis-i şerif ile aydınlanmış olan nurlu hakikat güneşinin seyr ve müşâhedesine nâil buyursun, âmin.

1. Âl-i İmrân, 185. 2. eş-Şuara, 88, 89. 3. *Keşfü'l-hafâ*, I/419'da *Deylemî*'den naklediyor. 4. *Keşfü'l-hafâ*, I/122. 5. el-Araf, 205.
6. el-Haşr, 19. 7. et-Tevbe, 119. 8. *Râbita*: Kâmil bir şeyhe kalbi bağlayıp, huzûrunda veya başka bir yerde o zâtın sûret ve siretini göz önünde bulundurmaktır.
9. *Silsile*: Tarikatlarda Hz. Peygamber'e kadar uzanan kesiksiz irşâd zinciri. Silsilede kopukluk olmaması aslolandır.

8. Mektub

Ma'lâm-i enâm ve müselleme-i akvâm olduğu misillü beni nev-i beşerî hazîze cehâlet ve sefâletten zirve-i saâdet ve selâmete itilâ için yegâne vâsitanın ilim ve irfan olduğu cây-ı istibah değıldir. Binâenaleyh طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ hadîs-i şerîfi vârid olmuştur. İçinde bulunduğumuz hayat-ı faniyyede her ne kadar ihtiyâcat-ı cismâniyyemiz var ise ve hayat-ı ebediyyede her ne mertebe füyûzât-ı rûhâniyyemiz muntazar ise cümlesinin temini mürsid-i ilim ve irfânın delâletiyle pe-zîrây-ı husûl olacağı şüphesizdir. İntizâm-ı dünya ve iktisâb-ı ukbâ için lâzım gelen sa'y ü gayretin bir derece-i kifâyede bulunması muhassenât-ı islâmîyyeden olduğuna dâir:

إِعْمَلْ لِدُنْيَاكَ كَأَنَّكَ تَعِيشُ أَبَدًا وَاعْمَلْ لِآخِرَتِكَ كَأَنَّكَ تَمُوتُ غَدًا
fermân buyurulmuştur.

Şu kadar var ki «Takdim-i ehem ale'l-mühimm» kâidesine riâyet eden ve te'mîn-i istikbâl mes'elesini vücûb tahtında müşâhade eyleyen ehl-i imân be-gâyet mahdûd olan bir hayat-ı müsteâreye hizmetten fazla, ba'de'l-memât olan bir hayat-ı ebediyyeye o vahdet-hâne-i sermediyyeye hizmetlerini taht-ı mecbûriyette görmüşlerdir. «Dünyâyı arzû eden ilim tahsîl etsin, Ahireti isteyen ilim tahsîl etsin. İkisine de tâlib olan ilim tahsîl etsin.» meâlinde dahî bir hadîs-i şerîf vârid olmuştur. Şu kadar var ki, nefis neşve-i ülâsında bir tîfl-i mâder-zâd hükmünde olup terbiye vâsıtasıyla ıslâh veya ifsâda müstaid bulunduğundan bir âlim-i nâm-ver bir hakim-i hazâkat-güsterin taht-ı terbiyesine muvaffak olursa iktisâb-ı ulûm ü fûnûn ile tezyîn-i zât ü sıfât ederek hem kendini sefâlet-i dünyeviyye ve uhreviyyeden kurtarır, hem de

تَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى
âyet-i celîlesine ittibâ'an birçoklarının istifâdeyelerine vesîle olur. Maazanallah dîn ü diyânet şere-

FEN VE TEKNİK İLERLEMİYİ TA'KİB ETMELİYİZ

Herkesçe bilinip kabul edildiği gibi, insanoğlunu cehâlet ve sefâlet çukurundan saâdet ve selâmet zirvesine yüceltmek için biricik vâsıtanın, ilim ve irfân olduğu, şüphe götürmez bir gerçektir. Binâenaleyh,

— İlm taleb etmek kadın ve erkek her mü'mine farzdır,¹ hadis-i şerifi vârid olmuştur. İçinde bulunduğu müz fâni hayatta nasıl cismâni ihtiyaçlarımız varsa ve yine ebedi hayatta nasıl rûhâni feyizlerimiz beklenmekte ise hepsinin te'minin ilim ve irfân sahibi mürşidin delâletiyle sağlanacağı şüphesizdir. Dünyanın nizam ve intizamı ile âhiretin kazanılması için lâzım-gelen çalışma ve gayretin kâfi bir derecede bulunmasının İslâm'ın güzel ve hoş kabûl ettiği şeylerden olduğunu ifade için,

— Hiç ölmeyecekmiş gibi dünya, yarın ölecekmiş gibi âhiret için çalış, buyrulmuştur.

Şu kadar var ki, «En önemliyi önemli olana tercih» kâidesine riâyet eden ve istikbâli garanti etme mes'alesini gerekli gören ehl-i iman sınırlı ve pek kısa olan iğreti hayata hizmetten daha çok ölümden sonraki ebedi hayata hizmeti kendileri için mecbûri görmüşlerdir. «Dünyayı arzû eden ilim tahsil etsin, âhireti isteyen ilim tahsil etsin, ikisine de tâlib olan ilim tahsil etsin.» meâlinde de bir hadis-i şerif vardır.

Şunu da ilâve edeyim ki, nefis ilk devirlerinde yeni doğmuş bir çocuk hükmünde olup terbiye ile islâh veya ifsâda kabiliyyetli bulunduğu bir âlim ve hakimin terbiyesi altına girmeye muvaffak olursa ilim ve fân öğrenerek zâtını ve sıfatlarını süsleyerek hem kendini dünyâ ve âhiret sefâletinden kurtarır; hem de,

— İyilik ve takvâ üzerine yardımlaşınız!² âyet-i ce-

finden mahrûm ve havâss-ı mâddiyye ve ma'neviyyesini beş-on gün kabîlinden bulunan saâdet-i dünyâya mahsûr eden bir gümrahın terbiyesine tesâdüf eder ise bilâkis dâll ve mudill olur, gider. Hal böyle iken cerâid-i islâmiyyenin birinde mü-tâlaa-güzâr-ı fakirânem olan bazı fıkralarına tesâdüf olunuyor ki hakâik-i ümûra vâkıf olmayan bir takım şebân-ı üm-met ve nev-resîdegân-ı milletin akaid-i islâmiyye ve müesse-sât-ı mezhebiyyelerini târ u mâr etmeye medâr-ı kâfidir.

Meselâ birisi: «Bizde esâsen asrın ihtiyâcatıyla, terakkî-yâtıyla mütenâsip bir tahsîl ilmi var mı? Ne gezer.» Bir diğeri «Frenkler daha ondokuz-yirmi yaşına girince hakikaten as-hâb-ı zekâvet iseler âdetâ birer allâme olurlar.» Bir diğeri da-ha: «Rudlo gibi dühât o sinn-i evvel-i şebâbda mücid-i muh-teri bir dühât oldular». Biri daha «Hiç bizden bu nev-i ulûm-i hakikiyye ve tecrîbe-dâde allâmeler, ilmi cihâna teslim ettiren allâmeler yetişti mi? İştittiniz mi?» Bu ise kinâye değil sa-râhaten millet-i muazzama-i islâmiyyenin kemâlât-ı beşeriyye ve meziyyât-ı ilmiyye ve amelîyyeden bînasîb olduklarını î-tirâf eylemek demektir. F'îl-vâkı terakkîyât-ı hâzıra-i sınıyye-lerine ve teshîl-i maîşetlerine hâdim olacak muhterîât-ı fen-niye ve muâmelât-ı ticâriyyelerine bir diyeceğimiz yoktur. Lâ-kin şunu dahî ilâve-i makal edebiliriz ki, müel-i mezkûrenin hâiz oldukları mükemmeliyet-i fenniye ve tahsîl eyledikleri meziyyât-ı maddiyelerinin üssü'l-esâsı yine o avârif-i islâmi-yeyi teşkil eden maârif-i mükemmele-i ma'kuleden müktebes bulunduğunu isbat için hüküm ve kuvveti hâiz âyât-ı kerîme ve ahâdis-i şerîfe gibi edille-i katia ve berâhîn-i sâtımız pek çoktur.

Ra'nâ, bilinmelidir ki, fazâil-i maddiye ve mâneviyyenin menbaî âyât-ı kerîmedir. Umrân-ı mülk ü milletin yegâne muallimi yine âyât-ı kerîmedir. Hem de öyle bir âyât-ı kerîme ki, hâlisân min-indillâh olduğu bugün Fransa'da ta'zîm ve tebcül ile yâd olunan âlimlerin îtirâfıyla iktisâb-ı sübût ey-lemiştir. Sahâif-i tarihiyyeden müstebân olduğu misillü ey-yâm-ı câhiliyyetin yek-diğeri hakkındaki tecâvüzât-ı vahşiyâ-neleri terbiye-i insâniyyeden beyne's-semâi ve'l-arz baîd olan muâmele-i rezûlaneleri meşhûr ve müsellemlen iken envâr-ı is-

İlesine tâbî olarak birçoklarının istifâdelerine vesile olur. Allah muhâfaza buyursun. Din ve diyânet şerefinden mahrûm, maddî ve ma'nevî duygularını beş-on gün kabîlinde bulunan dünyâ saâdetine hasreden bir yolunu şaşırmanın terbiyesine tesâdüf ederse aksine hem sapıtır ve hem de saptırır gider. Hal böyle iken İslâmî gazetelerden birinde — tarafımdan da görülen — bazı fıkralara tesâdüf olunuyor ki, bunlar işin hakikatına vâkîf olmayan ümmetin bir takım gençlerinin ve milletin yeni nesillerinin İslâmî itikadlarını ve mezheb anlayışlarını târ u mâr etmeye kâfidir.

Meselâ biri: «Bizde esâsen asrın ihtiyaçlarıyla terakkiye uygun bir tahsil ilmi var mı? ne gezer?» Bir diğeri: «Frenkler, daha ondokuz yirmi yaşına girince gerçekten zeki iseler âdetâ birer allâme olurlar.» Bir diğeri daha «Radlo gibi dâhiler âdetâ daha gençlik yıllarında icatçı ve bulucu bir dâhi oldular.» Biri daha: «Hiç bizden bu çeşit müsbet ve gerçek ilimlerde tecrübe görmüş allâmeler, ilmi cihâna kabul ettiren allâmeler yetişti mi? işittiniz mi?» diyor. Bu ifâdeler kinâye yolu ile değil açıkça İslâm milletinin, beşerî olgunluklardan ilmi ve tatbiki meziyetlerden nasîbsîz olduklarını itiraf eylemek demektir.

Aslında Frenklerin muâsır teknik gelişmelerine, geçim ve kazanç yollarını kolaylaştırmaya hâdim olacak fenî buluş ve tecrübelerine bir diyeceğimiz yoktur. Fakat şunu da sözlerimize ilâve edebiliriz ki, batılı milletlerin sahip oldukları teknik mükemmellik ve tahsil ettikleri maddî üstünlüklerinin temel esası, yine o İslâm bilginlerinin meydana getirdiği kıymetli bilgilerden alındığını isbât için, hüküm ve kuvveti hâiz âyet-i kerime, hadis-i şerif gibi kat'i deliller pek çoktur.

Hoş, bilinmelidir ki, maddî ve ma'nevî faziletlerin kaynağı âyet-i kerimelerdir. Memleketin ve milletin medeniyetinin biricik muallimleri yine âyet-i kerimelerdir. Hem de öyle âyetler ki, yalnızca Allah nezdinden - nâzil olduğu bugün Fransa'da ta'zîm ve tebcîl ile yâd olunan âlimlerin de i'tirâfı ile isbât edilmiştir. Tarih sayfalarında açıklandığı gibi câhiliyye devirlerinin birbirleri hakkındaki vahşî tecâvüzleri, insânî duygulardan yerle gök arası kadar uzak olan rezilâne davranışları meşhûr ve herkesçe kabul edil-

lâmiyet ile münevver olunca avâtıf-ı kerîme ile ma'rûf ve mezâyâ-yı sâmiye ile mevsûf olmalarına sebep âyât-ı Kur'ânîye olmadı da ne oldu? Timsâl-i şehâmet onlar, emvâc-ı fazilet onlar, seyr-i hakîmâne ve serâir-i âdilâneyi ahlâfa ta'lîm edenler yine onlar oldu. Sefasif-i a'mâlden, sehâif-i efkârdan tamamıyla geçtiler. Semâvât-ı rif'ate urûc, kemâlât-ı beşerîye'ye suûd eylediler. Fikren meleklerle tekaddüm, himmeten kisrâlara tefavvuk şân ve şerefinde bulundular. Nâil oldukları satvet ve saâdet sâyesinde mülûk-i cihânı 'îtirâf-ı acze mecbûr ve hâiz buldukları hikmet ve mehâbet penâhında eâzım-ı ulemâyı hayran ve mebhût eylediler. Yâni Hakk Teâlâ Hazretlerinin evâmîr ve nevâhîsine kemâl-i teslimiyet sâyesinde muvaffakiyetin her noktasını hâiz oldular. O halde biz ne için ulûm ve irfân gibi bir mahsûl-i Kur'an'ı tâife-i muhâlifine isnâd edelim. Füyûzât-ı bâhiremizin hakk-ı ta'lîmini Rutlo'ya Kirko'ya 'îtâ eyleyelim.

Binâenaleyh şeref-i islâm ile müşerref ve nûr-ı imân ile münevver olan ve bâ-husûs meydân-ı hakâyık-şinâsîde bir mevki-i mümtâzin icrâ-yı emelinde bulunan muharrirîn-i islâmîdan me'mûl ve muntazar olan birinci vazîfe vâcibât-ı dîniyye ve muktezâ-yı dünyeviyyeyi tefrik etmekle beraber eb-nâ-yı cinsini bilâ-tefrik mezheb-i saâdet-i ebediyyeyi mücib olacak esbâbın te'mini ve bâ-husûs akaid-i a'mâle dâir bulunan kütüb-i mu'teberenin tahsîli babındaki şevk ve şetâretlerini tezyîd eyleyecek sözleri dirîğ etmemek ve,

Derece-i sâniyede bedâyi-i şettâ ve sanâyi-i lâtühsâya dâir mevcûd olan terakkiyât-ı hâzıraya müstaid olanları dahî memâlik-i garbiyyede kâim mekâtib-i müstahzaraya mürâcaatlarını tavsiye buyurmak hususudur. Tevâlî-i eyyâm ve teâkub-i a'vâm ile muttasılan fuzalâ-yı zev'i-ihtirâmın binlercesini yetiştirmiş olan o mekâtib-i vâlâ-yı irfânımızı o merâtib-i a'lâyı imânımızı tezyîf ve bâ-husus çirkâb-ı zulmetle telvîs-i ervâh eyleyen bir tâifeyi musırnan ilim ve irfan ile takdis ve tavsif eylemeyi kimlere lââyık görebiliriz. Bu babda imhâ-yı islâmiyeti iltizâm eyleyen kimseden başka kimi irâe edebiliriz. أَفْتُونَا مَا جُورِينَ

mekteyken İslâm nurlarıyla nurlanınca karşılıklı sevgile-riyle tanınmalarına yüksek meziyetlerle mevsûf olmaları-na sebep, Kur'an âyetleri olmadı da ne oldu? Zekâ ve ce-sâret timsâli onlar, fazilet deryâsının dalgaları onlar, hik-metli bir yaşayışı ve adaletin sırlarını kendilerinden son-ra gelen nesillere ta'lim edenler yine onlar oldu. Değersiz amellerden, basit fikirlerden tamamıyla geçtiler. Yücelik semâsına yükselerek insanî olgunluklara erdiler. Fikir ci-hetinden meleklerin önüne geçtiler, himmet cihetinden de kusrâlardan üstün olduklarını şan ve şerefleriyle gösterdi-ler. Nâil oldukları ezici kuvvet ve saâdet sayesinde cihan padişahlarını aczlerini itirâfa mecbûr ettikleri gibi hâiz buldukları hikmet ve mehâbetin himâyesinde büyük âlimleri hayran edip şaşkına çevirdiler. Yani Hakk Teâlâ Hazretlerinin emir ve nehiyelerine tam teslimiyet sayesin-de başarının her noktasına ulaştılar. O halde biz niçin Kur'an mahsulü olan ilim ve irfanı Kur'an'a ve İslâm'a muhâlif bir gruba isnâd edelim? Apaçık feyizlerimizin öğ-retme hakkını Radlo'ya Kirko'ya neden verelim?

Binâenaleyh şeref-i İslâm ile müşerref ve iman nuruy-la aydınlanan ve bilhassa hakikatleri bilenlerin arasında seçkin bir mevki icra etmeyi ümid eden müslüman yazar-lardan beklenen **birinci vazife**, dinin icabları ile dünyanın gerektirdiklerini tefrik ederek hemcinslerinin evlâdlarına mezheb farkı gözetmeksizin ebedî saâdeti sağlayacak se-beblerin te'mini ve özellikle itikad ve amellere dâir mu'te-ber kitapların öğrenilip okunması hususundaki şevk ve neşelerini artıracak sözleri esirgememektir.

İkinci derecede ise muhtelif yenilikler ve sayısız tek-niklerle ilgili mevcûd terakkileri öğrenmeye kabiliyetli olanların da batılı ülkelerde bulunan mekteplere mürâ-caatlarını tavsiye etmektir. Yoksa günler ayları, aylar se-neleri kovalayıp durdukça hürmete, lâyük faziletli kimse-lerin binlercesini yetiştirmiş olan o yüce İrfan mekteple-riyle (medreselerle), imanımızın yüksek mertebeleriyle alay eden özellikle karanlığın çirkefiyle ruhları kararınış bir grubu ısrarla ilim ve irfan ile donatmayı kimlere lâyük görebiliriz? Bu konuda İslâmiyeti ortadan kaldırmaya ça-lışan kimselerden başka kimi gösterebiliriz. (Fetva verin de faydalanalım.)

Bu makule makalenin neşri ve enzâr-ı âleme vazî muharrirîn-i ecnebiyyenin birisinde müşâhede olunursa asla şâyân-ı esef ve i'timâd olamaz. Lâkin üdebâ-yı islâmiyeden bir zât-ı bâ-kemâlin kal ve kaleminîden cereyân ederse doğrusu feryâd u figandan içmaz-ı ayn edilemez. Şiir-i fârisî :

من آزیبکا نگان هرگز ننالم : که بامن هرجه کردان آشنا کرد

Böyle bir makâlenin neşri ve halkın gözleri önüne konulması ecnebi muharrirlerin birisinde görülse üzüntümüze sebep olamayacağı gibi itimada şâyân da olamaz. Fakat müslüman ediplerden kemâl sâhibi birisinin kaleminden ve dilinden bu tür şeyler sâdır olursa doğrusu feryad ve haykırıştan gözler kırılmaz. Nitekim Farsça bir beyitte:

«Ben ağıyardan ve yabancılardan asla incinmem.
Bana ne yaptıysa o dost yaptı.»

denilmektedir.

1. İbn Mâce, Keşfü'l-hafâ, II/43.
2. el-Mâide, 2.

9. Mektub

Cenâb-ı Hakk'ın emrine itâat, nehyinden ictinâb her mü'min için mümkinâttan olduğu halde bir tarikat-ı aliyeye intisâbdaki gaye ve maksadın neden ibâret olduğunu suâl buyurmuş idiniz. Cevâben ifâde olunur ki:

Kutb-i Rabbânî ve Gavs-ı Samedânî Abdulkadir Gîlânî Hazretleri ile bir hayli eâzım-ı ricâl-i tarikat ve şeriatın müellefâtında

كازيىسى، حدیسی شریفی نبوی من لا شیخ له فتیخه الشیطان olarak ifâde ve beyan buyurulmuş ve bunun sıhhat-i ma'nâsı ise müteaddid âyât-ı kerime ile kesb-i sübût eylemiştir. Ez-ân cümle Hakk-celle ve alâ- Hazretleri

ألم أعهد إليكم يا بني آدم أن لا تعبدوا الشیطان buyuruyor. Yâ-ni ey benî Adem! Delâil-i akliyye ve nakliyye ile size emretmedim mi şeytana ibâdet yâni emirlerine itâat etmeyiniz.

Demek ki, şeytan kuvve-i müdâfaadan âciz bulunan bir mü'mine karşı sıfat-ı âmiriyeti takınmak ve ilka-i mefâsid ile itâat-ı Mevlâ'dan alıkoymak hususlarını kendisi için mühim bir vazife ittihâz etmiş ve te'sirini bile müşâhede eylemiştir. Binâenaleyh

وكونوا مع الصادقين âyet-i celîlesiyle sâdir olan emr-i ilâhîye imtisâlen bir tarikat-ı aliyeye dehâlet ve o tarikat-ı aliyeye'de mevcûd olan ekâbir-i ümmetin imdâd-ı rûhâniyyeleriyle kesû-i kuvvet eylemek zarûrîdir. Zira,

من دخل قوما فهو منهم buyurulmuştur. Şüphesiz bir insan cemâat-ı sufiyyeye muhabbeten iltihak eder ve zikir ve fikirlerine iştirak eyler ise onlardan ma'dûd olacağı gibi mah-

MA'NEVÎ YOL VE MA'NEVÎ REHBER

Cenâb-ı Hakk'ın emrine itâat, yasaklarından sakınmak, her mü'min için mümkünattan olduğu halde bir tarıkata intisâbtan gâye ve maksadın neden ibâret olduğunu sormuştunuz. Cevap olarak derim ki:

Kutb-i¹ Rabbâni ve gayb-i² Samedâni Abdülkadir Gîlâni Hazretleri gibi birçok şeriat ve tarikatın ulusunun eserlerinde,

— Şeyhi olmayanın şeyhi şeytandır hükmü, hadis-i şerif olarak ifâde ve beyân buyrulmuş ve bunun mânâsının doğruluğu pek çok âyet-i kerime ile sabit olmuştur. Bu cümleden olarak Hakk-celle ve âlâ-Hazretleri,

— Ey Âdemoğulları! Size, akli ve nakli delillerde şeytanın emirlerine itaat suretiyle ona ibadet etmeyiniz, diye emretmedim mi?³

Demek ki, şeytan savunma gücünden âciz bulunan bir mü'mine karşı âmirlik sıfatı takınarak ve bozuk fikirleri onun gönlüne düşürerek Mevlâ'ya itaatten alkoymak hususlarını kendisi için önemli vazife edinmiş ve tesirini de müşâhede etmiştir. Binâenaleyh,

— Sâdıklarla beraber olun⁴ şeklindeki ilâhî emre uyarak ma'nevî bir yola girmek ve o tarıkatta mevcûd olan ümmetin büyüklerinin rûhâni yardımlarıyla kuvvet kazanmak gereklidir. Zira,

— Kim bir kavmin arasına girerse o kavimden olur⁵ buyrulmuştur. Şüphesiz bir insan sûfiler cemâatına muhabbetle iltihak eder; zikir ve fikirlerine katılırsa onlardan sayılacağı gibi mahşerde himâyeleri altında buluna-

şerde dahî zîr-i himâyelerinde bulunacaktır. Kâle aleyhis-se-lâm : *يُحْشِرُ الْمَرْءَ مَعَ مَنْ أَحَبَّ*

Bu müddeânın daha ziyâde tavzih ve tevirî arzû olunur ise,

أَيُّهَا النَّاسُ الَّذِي يُوسِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ âyet-i celîlesini irâe edebiliriz. Cenâb-ı Hakk «hannâs»tan istiâzemizi emir buyuruyor. Hannâs, şeytandır. Bir şeytan mü'minleri tarassud etmekte ve kalbin zâkir olduğunu ihsâs edince geri çekilip savuşmakta olduğu gibi zikirden gafil bulunanlara da ilka-i mefsedet eylemektedir. İşte bunun için dünyada iken bir tarikat-ı aliyeye intisâb etmek ve müşşidin ta'lîm ve telkîn ettiği zikr-i şerîf ile kalbini ihyâ eylemek her bir mü'min için ehemm ve elzemdir.

Şunu da ilâve edelim ki, şeytân-ı lâînin müntesibin-i meşâyh'a zafer-yâb olamayacağı tafsilât-ı sâbıkadan anlaşılır ise de meşhûdât ve mesmûât ile bu müddeâyı isbât eylemek kabil olmuyor; zira müntesibin meyânında kanûn-ı ilâhî olan şeriat-ı mutahharanın bazı ahkâmına riâyet ve bâ-husus alâmet-i iman olan edâ-yı salâta hakkıyla dikkat etmeyen kimseler de mevcûd olduğu şüphesizdir. Buna cevap olarak ifade olunur ki, hadîs-i şerifte olan şeyhten maksad bu isim ile müsemmâ olan bir şahıs olmayıp belki «ârîfi billâh ve sıfâtih» olmakla beraber ibâdet ve tââtına muvâzib, meâsiden müctenib, inhimâk-i lezâiz ve shevât-ı nefsâniyeden mu'riz, hâdim-i şeriat ve mürevvic-i tarikat olan bir zattır.

Bu böyle olduğu gibi mensûb olanların dahî müşşidin şeriat ve tarikat dâiresinde bulunan emirlerine itâat etmesi lâzımdır.

El-hâsıl hadîs-i şerîfin ma'nâ ve mefhumundan hakkıyla müstefid olmak şerâit-ı ma'rûzanın vücûduna mütevakkıftır. Bu müddeâyı isbât için misâl olarak diyebilirim ki, bir ma'lûlun illetinden rehâsı elbette bir hekim-i hâzıkın vermiş olduğu ilâcın hüsn-i isti'mâline mütevakkıftır. Hekim, hâzık olmaz, veyâhud ma'lûl olan kimse aldığı ilâcı hüsn-i isti'mâl eylemezse matlûb olan şifâ intizâr olunmaz.

caktır. Nitekim Peygamber -aleyhisselâm -:

— Kişi sevdiği kimselerle haşrolunur,⁶ buyurmuştur.

Bu fikrin daha fazla açıklanıp aydınlanması arzu olunursa:

— Hannâs, insan gönlüne vesvese verendir,⁷ âyet-i kerimesini gösterebiliriz. Cenâb-ı Hakk, Kur'an'da Hannâs'dan kendisine sığınmamızı emrediyor. Hannâs, şeytandır. Bu şeytan müminleri gözetmekte ve kalbin zikirle meşgûl olduğunu anlayınca geri çekilip savuşmakta olduğu gibi zikirden gâfil bulunanların gönlüne de bozucu vesveseler atmaktadır. İşte bunun için dünyada iken bir tarikata intisâb etmek ve mürşidin öğretip telkîn edeceği zikir ile kalbini ihyâ etmek her mü'min için önemli ve lüzümlüdür.

Şunu da ilâve edelim ki, mel'ûn şeytanın şeyh'e bağlı tarikat mensûblarına karşı zafer kazanamayacağı yukarıdaki geniş açıklamalardan anlaşılıyorsa da, görülen ve duyulanlarla bu fikri isbât etmek kâbil olamıyor. Zira tarikat mensubları arasında ilâhi kanun mânâsına gelen şeriatın ahkâmına riâyet ve bilhassa imanın alâmeti demek olan namazın edâsına hakkıyla dikkat göstermeyen kimseler de mevcut olduğu şüphesizdir. Buna cevap olarak diyebiliriz ki, hadis-i şerifte olan şeyhten maksat bu ismi taşıyan bir şahıs olmayıp belki Allah'ı sıfatlarıyla tanıyan bir kimse olmakla beraber kalpten bir niyet ile ibâdet ve taatlara müdâvim, günahlardan kendini koruyan, nefsin istekleriyle zevklere düşkünlükten yüz çeviren şeriat ve tarikata hizmet eden bir zattır. Bu böyle olduğu gibi şeyh'e mensûb olanlara da mürşidin şeriat ve tarikat dâiresinde bulunan emirlerine itaat etmesi vazifeleridir.

Netice olarak hadis-i şerifin mânâ ve mefhumundan gerçekten istifâde edebilmek bu saydığımız şartların bulunmasına bağlıdır. Fakir, bu görüşü isbât için misâl olarak diyebilirim ki, bir hastanın hastalığından kurtulması elbette ki hâzik bir doktorun vermiş olduğu ilaçların güzelce kullanılmasına bağlıdır. Doktor hâzik yâni işinin ehli ve mütehasıs olmaz, yahut hasta da aldığı ilâcı güzelce kullanmazsa beklenen şifâ gerçekleşmez.

*Cenâb-ı Hakk - celle ve alâ - Hazretleri bil-cümle muvah-
hidîni ilââhîrî'z-zaman tabîb-i ma'nevîden nevmîd etmesin.
Emrâz-ı kalbiyyelerinin bakasıyla âfiyet-i uhreviyyelerini teh-
did buyurmasın, âmîn.*

Cenâb-ı Hakk - celle ve âlâ- Hazretleri, bütün tevhid ehli mü'minleri kıyâmete kadar ma'nevî doktordan ümitsiz eylemesin. Daimî kalp hastalık ve rahatsızlıklarıyla âhîret sağlığını tehdit buyurmasın, âmin.

1. Kutup: Lügatte değirmen taşının mili veya birşeyin merkezi demektir. Değirmen taşı milinin etrafında döndüğü gibi alem de onun etrafında döner. Her işin, her ülkenin bir kutbu vardır. Burada Cenâb-ı Hakk'ın manevî yardımlarına mazhar, mürşid mânâsnadır.
2. Gavs: Kendisinden yardım isteyenlere yardım elini mânen uzatan mânâ eri, demektir. Kutbu'l-aktâb mânâsına da gelir. Gavs, Muhammedî hakikatin vârisidir.
3. Yâsin, 60.
4. et-Tevbe, 119.
5. Ahmed b. Hanbel, Ebû Davud, Taberâni, *Keşfü'l-hafâ*, II/240.
6. *Keşfu'l-hafâ*, II/202.
7. en-Nâs, 4.

10. Mektub

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

âyet-i celîlesine nazaran edâyı salât eden mü'minlerin kâffe-i münkerât ve menhiyyât-tan mahfûz bulunması icâb ederken nice nice musallîlerin bir takım muharremat ve menhiyyattan tahlîs-ı cân edemedikleri müşâhede olunmaktadır. Binâen aleyh bu babbaki eşkâlin halli için müracaat eden bir zata vermiş olduğum cevâbı, arzu eden ihvanın dahî mutâlâa-güzârı olmak üzere alâ-vech'i-l-ihtisâr tahririne ictisâr eyledim. Şöyle ki:

Hakk - celle ve alâ - Hazretleri

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ

Yâni «Huşû ile edâ-yı salât eden mü'minler azâb-ı âhîret-ten kurtuldular.» buyurmuş olduğu misillü, Aleyhi's-salâtü ve's-selâm Efendimiz dahî

يَٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يُخَفِّعُ لَكُمْ إِصْرَكُمْ إِذَا قَامْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ إِلَى الصَّلَاةِ كَمَا كُنْتُمْ يُغْسَلُونَ إِذَا قَامْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ إِلَى الصَّلَاةِ كَمَا كُنْتُمْ يُغْسَلُونَ إِذَا قَامْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ إِلَى الصَّلَاةِ كَمَا كُنْتُمْ يُغْسَلُونَ

namazı şayân-ı kabûl olamaz. Ve mev'ûd olan fâidesi dahî intizâr olunmaz» demişlerdir. Bu gibiler ancak şeriat nokta-i nazarından farzını edâ etmiş ve târikü's-salât için mukarrer olan hadd-i şer'iden kendini kurtarmış olur. Huşû ise zâhiri ve bâtinî olmak itibâriyle ikiye münkasım olduğundan bunların her birerlerini ayrıca beyan eylemek zarûridir.

Huşû-ı bâtinî için evvelâ şunu ifâde edelim ki,

Edâ-yı salâta mubâşeret eden bir kimse «Allahu ekber» den «es-Selâmü âleyküm» e varıncaya değin kendisini Cenâb-ı Hakk'ın huzûrunda bulunduğunu bilip heybet ve azamet-i ilâhiyeye karşı kendisinin ne mertebe hakir, fakir, muhtâc-ı merhamet, müftekir bir bende-i pür-ma'siyet olduğunu bilme-li ve ibâdetler meyânında Cenâb-ı Hakk'ın en ziyâde sevdiği olan namaz sâyesinde kavlen ve fiilen taleb-i afv ve mağfîret

NAMAZ

Rahman ve Rahim Allah'ın adıyla.

— Namaz her türlü hayâsızlıktan ve kötülükten alı-koyar. Allah'ı anmak elbette en güzel ibâdettir.¹ Âyet-i celilesine göre namaz kılan mü'minlerin her türlü kötülük ve yasaklardan kendini korumuş olması gerekirken pek çok namaz kılan kimsenin birtakım haram ve yasaklardan kendisini kurtaramadıkları görülmektedir. Binâenaleyh bu husustaki müşkillerinin halli için mürâcaat eden bir zata vermiş olduğum cevabı, arzu eden kardeşlerimizin de göz-den geçirmeleri için kısaca yazmaya çalışacağım. Şöyle ki:

Hakk - celle ve âlâ - Hazretleri:

— Huşû² ile namaz kılan mü'minler âhîret azabın-dan kurtuldular.³ buyurmuş olduğu gibi Aleyhi's-salâtü ve's-selâm Efendimiz de:

— Huşû olmayan kimsenin namazı kabüle layık ol-maz. Va'd olunan faydası da beklenemez. buyurmuşlar-dır. Bu gibi kimseler ancak şeriat bakımından farzını edâ ettiklerinden namaz kılan için ta'yin olunan şer'i cezâdan kendini kurtarmış olur. Huşû ise zâhiri ve bâtinî olmak üzere ikiye ayrıldığından bunların ikisini de açıklamak ge-rekecektir.

Bâtinî olan huşû için önce şunu kaydetmek gerekecek-tir:

Namaz kılmaya başlayan bir kimse iftitah tekbirinden selâm verinceye kadar kendisinin Cenâb-ı Hakk'ın huzû-runda bulunduğunu bilip onun heybet ve azameti karşı-sında kendisinin merhamet ve şefkate muhtâc, günahkâr bir kul olduğunu bilmeli; ibâdetler arasında Cenâb-ı Hakk'-

ve isticlâb-ı lutf u âtiyet makamında bulunduğunu kemâl-i havf ve hasyetle düşünmelidir. Şüphesiz bu sûretle edâ olunan namazımız melâike-i kiraman envâ-ı ibâdâtını câmi bulunduğundan sair ibâdetlerin efdâli ve esbâb-ı afv ve mağfi-retin ekmevidir.

Ma'lûm olduğu üzere melâikenin bir kısmı kıyamda, bir kısmı ku'udda buldukları gibi bir takımı rükû ve sücûd ile meşgul, tekbîr ve tahmîd u tesbîh ile me'mûr bulduklarından millet-i muhtereme-i islâmîyenin musallileri dahî fazâil-i mezkûrenin kâffesinden kısmen feyz-yâb olmuştur.

Huşû-ı zâhirî'ye gelince bir insan namaza başlar, başla-maz kemâl-i sükûn ile yâni etraf ve cevânibe nazar etmeye-rek ve a'zâ ve cevârihını harekât-ı nâ-lâyıkadan muhâfaza e-derek huzûr-ı Bârî Teâlâ'da bulunup lisânından cârî olan ke-limâtın ma'nâsını teemmül etmelidir. Meselâ **اللَّهُ أَكْبَرُ** deyin-ce Hakk-celle ve alâ - Hazretlerinin herşeyden büyük oldu-ğu-nu düşünmelidir.

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ Yâni «Ey Allahım seni hamdederek bilcümle nakaystan tenzih eylerim.»

وَتَبَارَكَ اسْمُكَ «Senin ism-i şerîfinin hayır ve berekâtî câmi olduğunu bilirim.»

وَتَعَالَى جَدُّكَ «Ve dahî senin azamet ve şânını i'tirâf eyle-rim.

وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ «Senden başka bir ma'bûd olmadığını kavlen ikrar, kalben tasdik eylerim.»

أَعُوذُ بِاللَّهِ «Cenâb-ı Hakk'a sığınırım»

مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ «Dergâh-ı merhametten matrûd olan şeytanın desiselerinden.»

بِسْمِ اللَّهِ «Cenâb-ı Allah'ın ism-i şerîf'i lisânımda ve kal-bimde bulunduğu halde namaza şürû ediyorum.»

الرَّحْمَنِ «Öyle Allah ki, dünyada merhameti herbir mev-cûda şâmindir.»

in en çok sevdiği olan namaz sayesinde söz ve hareketle-riyle afv ve mağfiret talep edip onun lütuf ve ihsânını ka-zanmaya çalışarak korku ve haşyet duygusu içinde bulun-malıdır. Şüphesiz bu şekilde kılnan namaz meleklerin muhtelif şekillerdeki ibâdetini içinde topladığından diğer ibâdetlerin en faziletlisi ve afv ve mağfiret sebeplerinin en mükemmelidir.

Bilindiği gibi meleklerin bir kısmı ayakta, bir kısmı oturarak, bir kısmı rukû ve secde ile meşgûl, diğer bazıları da tekbir, hamd ve tesbih ile emrolduğundan namaz kı-lan müslümanlar da bu faziletlerin hepsinden kısmi de ol-sa feyz almaktadırlar.

Zahiri huşûa gelince, bir insan namaza başlar başla-maz tam bir sükûnetle etrafına bakmadan ve azâlarını ge-reksiz ve fuzûli hareketlerden koruyarak Allah'ın huzûrun-da bulunup dilinden dökülen kelimelerin mânâsını düşün-melidir. Meselâ:

— Allahu Ekber deyince Hakk - celle ve âlâ - Hazret-lerinin herşeyden büyük olduğunu düşünmelidir.

— Ey Allahım sana hamdederek her türlü noksanlar-dan tenzih ederim.

— Senin şerefli adının hayır ve bereketleri cem'ettiği-ni bilirim.

— Senin azamet ve şânını itiraf ederim.

— Senden başka bir Tanrı olmadığını dil ile ikrar kalb ile tasdik ederim.

— Merhamet kapısından kovulan şeytanın hile ve desi-selerinden Cenâb-ı Hakk'a sığınırım.

— Dünyada merhameti herkese şâmil, âhirette işe mu-tî kullarına cennet ve cemâlini ihsân buyuran Allah'ın ism-i şerifi lisânımda ve kalbimde bulunduğu halde nama-za başlıyorum.

الرَّحِيمِ «Âhirette ise mutî olan kullarına cennet ve cemâ-
lini ihsân buyurucudur.»

الْحَمْدُ لِلَّهِ «Hamd u senâ Allah Zü'l-celâl Hazretlerine mah-
sustur ki,

رَبِّ الْعَالَمِينَ Bilcümle âlemin Hâliki Razıki, Mürebbîsidir.

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ Rahman ve Rahîm'dir.

يَوْمَ الدِّينِ Mâlik ve Melikidir. Her-
kesin gözü O'nun lütuf ve keremindedir.

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ Allahım yalnız sana ibâdet eder, ve
yalnız senden inâyet bekleriz.

إِهْدِنَا Bizlere hidâyet eyle

الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ cennete müntehî olan doğru bir yolu

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ yâni in'âmına nâil olan enbiyâ ve
evliyânın sülûk eyledikleri şeriat ve tarikat-ı mutahharayı

وَلَا الضَّالِّينَ müstahakk-ı gazab' olanların
kezâlik doğru yoldan sapan yehûd ve nasârâ yolunun gayrı.

Musallî bu şûretle Fâtîha-i Şerîfe'yi kıraattan sonra iste-
diği bir sûre dahî okur. Ve Cenâb-ı Hakk'ı ta'zim makamında
rükûa gider, kendini küçültür.

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ söyler yâni büyüklük Zât u Ecell u A'-
lâ'sına mahsus olan Hazret-i Allah'ı kâffe-i nakaystan ten-
zih eyler.

سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ diyerek rükûdan kalkar,
secdeye varır.

Ma'lûm ola ki ef'âl-i ibâd içinde en ziyâde şâyân-ı kabûl
olan şey mahviyettir. Yani bir insan kendini hakir, sagir, nâ-
ciz bir mahlûk olduğunu ve her nesi varsa Cenâb-ı Allah'ın
mal ve mülkü bulunduğunu bilmektir. Secdeye varmak, yer-
lere kapanmak hâk ile yeksân olmak ise filen mahviyet-i mez-
kûre'yi timsâl etmekte olduğu gibi kavlen dahî

— Hamd ü senâ bütün âlemlerin yaratıcısı rızıklandırıcısı Allah Zül-celâl Hazretlerine mahsûstur.

— O Rahmân ve Rahim'dir. —

Kıyâmet gününün mâlik ve sâhibidir Herkesin gözü onun lütuf ve keremindedir.

— Allahım yalnız sana ibâdet eder, yalnız senden yardım beklerim.

— Bizleri cennete uzanan doğru yola hidâyet eyle.

— Yani ihsânına nâil olan nebilerin ve velilerin temiz yoluna.

— Gazaba layık olanların ve doğru yoldan sapan yahûdi ve hıristiyanların yoluna değil!

Namaz kılan kimse bu suretle Fatiha'yı okuduktan sonra istediği bir sûre daha okur. Cenâb-ı Hakk'ı tâzim makamında rukûya varır; kendini küçültür ve:

— Büyüklük kendine mahsûs olan Hz. Allah'ı bütün noksanlardan tenzih eylerim, diyerek rukûdan kalkar secdeye varır.

Bilindiği gibi kulların fiilleri içinde en çok kabûle lâyık olan şey mahviyettir; yâni bir insan kendisinin hor hakir ve âciz bir mahlûk olduğunu ve her nesi varsa Cenâb-ı Allah'ın mal ve mülkü bulunduğunu bilmektir. Secdeye varmak, yerlere kapanmak, toprakla bir olmak işe fiilen mahviyeti temsil etmekte olduğu gibi dil ile de: «Kuvvet, beden, kudret, mal ve mülk bakımından herkesten üstün olan Allah'ı bütün noksanlardan tenzih eylerim.» der ve teşehüd için oturur. Ve:

— Hamdü senâ gibi kavli, salevât gibi fiili ibadetin, mali ibadetin Hakk' - celle ve âlâ - Hazretlerine mahsus olduğunu itiraf eder.

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى yı okur. Yani kuvveten, bedenen kudreten, mâlen mülken herkesin fevkinde bulunan Hz. Allah'ı kâffe-i nakayıstan tenzih eyler ve teşehhüd için oturur.

الْحَمْدُ لِلَّهِ Hamd u senâ gibi ibâdet-i kavliye Hazret-i Allah'a mahsustur.

وَالصَّلَاةُ Kezâlik ibâdet-i fiiliye

وَالطَّيِّبَاتُ ibâdet-i mâliye dahî bilcümle, Hakk- celle ve alâ-Hazretlerine olduğunu i'tiraf eyler.

Şunu ifâde edelim ki, Aleyhi's-salâtü ve's-selâm Efendimiz leyle-i Mi'râc'da Huzûr-ı Hazret-i Rabbu'l-izzet'e varınca ve bu üç kelime-i tayyibe ile vazîfe-i hamd ve senâyı ifâ edince Halık Teâlâ Hazretleri de üç kelime ile yâni

السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ

ile mukabele buyurmuşlardır. Bunların ma'nâsı yâni a-zâb-ı dünyeviye ve uhreviyyeden emniyyet ile beraber Cenâb-ı Allah'ın rahmet ve âtifet ve hayır ve bereketi senin üzerine olsun, demektir. Ondan sonra be-tekrâr Aleyhi's-salâtü ve's-selâm Efendimiz, selâm-ı Bâri Teâlâ'ya cevâben:

السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ

yâni Cenâb-ı Hakk'ın rahmet ve inâyeti bize ve bilcümle enbiyâ ve evliyâ üzerine olsun, ta'biriyle ma'rûzâtta bulunmuştur.

Ba'dehû leyle-i şerîfe-i Mi'râc'da vaki olan bu gibi bir mâ-cerâyâ kesb-i vukuf eyleyen Cibrîl-i Emîn dahî

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ yâni Cenâb-ı Allah'ın birliğine ve Muhammed'in kemâl-i ubûdiyyet ve risâletine şehâdet eylerim, demiştir.

Hazret-i Muhammed'in ismi zikrolduğunda salât u selâm gönderilmesinin lüzûmu bedîhî olduğundan teşehhüdün hutâmında اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ yâ Rabbi rahmetini; Hazret-i Muhammed üzerine nâzil et!

Şunu da söyleyelim ki: Aleyhi's-selâtü ve's-selâm Efen-
dimiz Mi'rac gecesinde Rabbu'l-izzet Hakk Teâlâ'nın huzû-
runa varınca bu üç güzel kelime ile hamd ve senâ vazife-
sini yerine getirince Hâhk Teâlâ Hazretleri de üç keli-
meyle:

— Dünyâ ve âhiret azâbından emniyetle Cenâb-ı Al-
lah'ın rahmet, âfiyet, hayır ve bereketi senin üzerine ol-
sun, buyurur. Bunun üzerine Peygamberimiz (a.s) Cenâb-ı
Hakk'ın selâmına cevaben:

— Allah'ın rahmet ve yardımı bizim ve bütün Pey-
gamber ve sâlih kulların üzerine olsun. Ta'biriyle merâmı-
nı arzetmiştir.

Mübarek Mi'rac gecesinde meydana gelen bu duruma
vâkıf olan Cebrâil - aleyhi's-selâm - da:

— Cenâb-ı Allah'ın birliğine, Hz. Muhammed'in Al-
lah'ın kulu ve Resülü olduğuna şehâdet ederim, demiştir.

Hazreti Muhammed'in ismi zikrolunduğu zaman sa-
lat ü selâm getirmenin lüzümü âşikâr olduğundan teşeh-
hüdün sonunda:

— Ya Rab, rahmetini Hz. Muhammed üzerine nâil et.
Hem de Muhammed'in bütün akraba ve taallükatıyla itaat-
kâr ümmeti üzerine nâil et. Nasıl ki İbrahim - aleyhi's-se-
lâm - ile onun aile efradına inzal buyurduğun gibi, şüphe-
siz sen, Hamid ve Me'cid'sin demeli. Bundan sonra Kur'an
ve Hadis yoluyla öğretilen dualardan birini okumalı, mü-
teakiben de namaza mahsus olan mukaddes ilâhî huzur-
dan çıkararak gözle görülen dünya âlemine dalacağından
eğer imam ise hazır bulunan cemaat ile meleklere eğer tek
başına kılıyorsa sağındaki ve solundaki meleklere hitaben:

— Allah'ın selâm ve rahmeti üzerine olsun diyerek
namaz vazifesini yerine getirmiş olur. Cenâb-ı Hakk ve
Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri Tevhide inanan müslümanları
muvaffak buyursun. Emroldukları namazlarını tam bir
gönül huzûru ve huşûu ile eda ederek kalplerini pürnür
eylesin, âmin.

1. el-Ankebut, 45.
2. *Huşû*: Kulun, Allah'ın büyüklüğü karşısında hiçliğini anla-
yarak acz duygusu ile ve Allah'ı görüyormuşçasına ibadet et-
mesi, demektir.
3. el-Mü'minün, 1-2.

وَعَلَىٰ آلِ مُحَمَّدٍ Hem de Muhammed'in bilcümle akraba ve taalukatı ile ummet-i itâatı üzerine nâzil et!

كَمَا صَلَّيْتَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَعَلَىٰ آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ Nasıl ki, İbrâhîm -aleyhisselâm- ile âline nâzil buyurmuşsun, demeli ve bundan sonra deavât-ı me'sûreden birisini okumalı, Ondan sonra nâmaza mahsûs olan huzûr-ı Mukaddes-i ilâhî'den huzûr ederek âlem-i şühûda dâhil olacağı için eğer imam ise hazır bulunan cemâat ile melâike-i kirâma ve eğer münferid ise sağındaki ve solundaki melâikiye hitâben:

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ söyleyerek vazîfe-i salâtı ifâ eylemelidir.

Cenâb-ı Hakk ve Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri muvahhâdîn-i islâmı muvaffak buyursun. Me'mûr buldukları namazlarını kemâl-i huzûr ve huşû ile edâ etmekle kalplerini pür-nûr eylesin, âmin.

İHTÂR

Hazret-i Muhammed -aleyhi's -salâtü ve's -selâm'ın Cenâb-ı Hakk -celle ve alâ -Hazretlerine arz ve takdîm etmiş olduğu «et-Tehyyâtu lillâhi ve's -salevâtü ve't -Tayyibât» kelime-i tayyibelerini musallî olan kimse dahî kendî hesabına yani kendî tarafından takdîm eylemelidir, hikâye nev'inden kırâat etmemelidir. Sonra Cenâb-ı Hakk'ın buyurmuş olduğu selâmı ve Aleyhi's -selâm Efendimiz'in selâm-ı ilâhî'ye vermiş olduğu cevabı kezâlik Hazret-i Cibrîl'in kelime-i şehâdetini yâni bunların cümlesini musallî olanlar kendi taraflarından kırâat eylemelidirler. Şunu da ifâde edelim ki, namazın evvelinden âhırına kadar huzûr ve huşûu muhâfaza etmek kibâr-ı evliyâ-ullah'ın müşkilât ile makdûru olacak mesâilden bulunduğundan avâm-ı nâs için müyesser olamayacağı tabîdîr. Şu kadar var ki, namazın herhangi bir rûknünde olursa musallî için o nisbette ümmîd-i kabûl şüphesizdir. Binâenaleyh edâ-yı salât edenler mehmâ emken huzûr için sa'y ü gayret eylemelidirler.

İhtar

Hız. Muhammed (a.s) in Cenâb-ı Hakk - celle ve âlâ - Hazretlerine arz ve takdim etmiş olduğu «tahiyyâtı» namaz kılan kimse kendi hesabına yani kendi tarafından takdim eylemelidir. Hikâye gibi okuyup geçmemelidir. Sonra Cenâb-ı Hakk'ın buyurmuş olduğu selâmı ve Peygamberimiz'in ilâhî selâma verdiği cevabı yine Cebraîl (a.s) in kelime-i şehadetini kendi tarafından okuyormuş gibi okumalıdır.

Şunu da söyleyelim ki, namazın başından sonuna kadar huzûr ve huşûu muhafaza etmek, evliyânın büyüklüğünün ancak güçlüğüle muktedir olabileceği mes'elelerden olduğundan avâm⁴ için ise kolay olmadığı açıktır. Şu kadar var ki, namazın herhangi bir rûknünde olursa olsun namaz kılan için o nisbette kabûl ümidi şüphesizdir. Binâenaleyh namaz kılanlar huzûr için mümkün olduğu kadar çalışıp gayret göstermelidirler.

4. Avâm: Herkes, sıradan halk tabakası, demektir.

II. Mektub

İhvân-ı tarikat tarafından vâkı olan bâzı suâllerin cevabıdır:

S.1- Bir tarikat-ı aliyye'ye mensub olan bir şahıs, diğer bir tarikat-ı aliyye'ye intisâb edebilir mi?

Cevab: Bu şahıs, eğer şeyhi vefat etmişse herhangi bir tarikat-ı aliyye'de kâmil bir zâta muvaffak olursa bilâ-tereddüd intisâb etmeli ve tarikattaki noksanlarını ikmâl eylemelidir. Vefat etmemiş ise kezâlik teberrüken intisâb edebilir. Çünkü tarikat-ı aliyye'de tekâmül etmiş olan bir zât menâbi-i tarâikın kâffesinden ahz-ı feyz eylemiş ve cümlesine âşinâ olmuştur.

S.2- Teberrüken ta'birinden maksad nedir?

Cevab: Yâni bir şahıs, kâmil bir şeyhi ber-hayat olduğu halde diğer bir şeyhin râbitasını etmek veyâhud taht-ı terbiyesine girmek muhâlif-i edeb olduğundan diğer bir şeyhin ancak şeref-i sohbetiyle şeref-yâb olmak ve enfâs-ı tayyibelerinden iktibâs-ı feyz ve bereket etmek maksadıyla intisâb edebilir, yâni râbitasını edemez.

S.3- Bir sâlik ne zamana kadar muhtâc-ı râbitadır?

Cevab:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا âyet-i celîlesindeki mü'min şüphesiz eczâ-yı zâhiriye ve bâtmiyeden mürekkebe olan bir şahs-ı mü'mindir. Zikretmekle me'mur olan dahi bu mecmûdur. Yâni yalnız lisan veyahut kalp gibi bir cüz'ü değildir. Binâenaleyh insanın cemî-i cesedinin kezâlik bâtında olan kalp, ruh, sırr, hafî, ahfâ ve nefsinin dahî zikreylemesi lâzım geliyor. Bu zikre nâiliyet ise bir delîl-i râhım bir mürşid-i dil'âgâhın zâhir ve bâtından istiâne ve istifâza ile müyesser olabileceğinden bir sâlik bu zikirleri te'min edince ve murâkabâta

SUALLERE CEVAPLAR

Sual: 1 — Bir tarikata mensüb olan kimse bir başka tarikata intisâb edebilir mi?

Cevap: 1 — Eğer bu şahıs şeyhi vefât etmiş ise, herhangi bir tarikattan kâmil bir zata ulaşırsa tereddütsüz ona intisâb etmeli ve tarikattaki noksanlarını ikmâl etmelidir. Şayet şeyhi vefât etmemiş ise yine teberrüken intisâb edebilir. Çünkü tarikatta tekâmül etmiş olan bir zat bütün tarikat kaynaklarından feyz almış ve hepsine âşinâ olmuş demektir.

Sual: 2 — Teberrüken tâbirinden maksad nedir?

Cevap: 2 — Bir sâlikin, kemâl sahibi şeyhi hayatta olduğu hâlde diğer bir şeyhe râbîta etmesi veya terbiyesi altına girmesi edebe muhâlif olduğundan başka bir şeyhin sohbetiyle şerefyâb olmak ve ondan feyz ve bereket almak maksadıyla intisâb etmesi ise câizdir. Ancak bu ikinci şeyhine râbîta edemez.

Sual: 3 — Bir sâlik ne zamana kadar râbîta etmelidir?

Cevap: 3 — Ey mü'minler! Allah Teâlâ'yı çok çok zikredin!¹ Âyet-i celîlesindeki mü'min şüphesiz iç ve dış dünyasıyla tam bir mü'mindir. Zikir ile emrolunan da bu zâhir ve bâtın; iç ve dış a'zalıdır. Yâni yalnız dil veya kalb gibi bir cüz' değildir. Binâenaleyh insanın bătınında bulunan kalp, rûh, sır, hafiy, ahfâ ve nefis latifelerinin zikreder hâle gelmesi lâzımdır. Bu zikre erişmek ise yol gösterici ve gönül doktoru mürşidin, zâhir ve bătınından feyz ve yardım almasıyla mümkün olabileceğinden bir sâlik bu zikirleri te'min edince ve murâkabe² derslerine varıncaya kadar râbîtadan uzak kalamaz. Murâkabelere muvaffak olduktan sonra ihtiyâç duyarsa râbîta yapar, duymazsa yapmaz.

vâsıl oluncaya değin râbitadan müstagnî olamaz. Murâkabata muvaffak olduktan sonra ihtiyâc hissederse râbita eder, etmezse etmez.

S.4- Bir şeyhin kâmil olup olmadığının alâmeti nedir?

C e v a b : Şeriat-ı mutahhara ve sünnet-i seniyye'den kavlen ve fiilen inhiraf etmemekle beraber şeref-i sohbetleriyle sâlikte muhabbetullah, zikrullah'ın husûle gelmesi o şeyhin kemâline delâlet eder. Şu kadar var ki, kuvve-i mümeyyizeden âciz bir insan olursa ve şeyhin velâyeti hakkında tevâtür var ise şer'an tevâtürü kabul etmekle mükelleftir.

S.5- Bir sâlik bir şeyhin irşâd ve terbiyesinden müstefid olmadığı takdirde ne yapmalıdır?

C e v a b :

عِلْمُ الْعِلْمِ عِلْمَانِ عِلْمُ الْأَبْدَانِ وَعِلْمُ الْأَدْيَانِ hadis-i şerifine nazaran ilm-i tabâbet ile ilm-i diyânet arasında bir hayli münâsebet vardır. Binâenaleyh bir ma'lûl evvelâ bir tabibe mürâcaat eder; ilâcına, himyesini vesâir malzemesini öğrenir ve tabibin emrini tamam icrâ eder, lâkin matlûb olan şifâya nâil olmazsa şüphesiz diğer bir tabibe mürâcaat eder ve muateb olamaz. Şu kadar var ki, aldığı emirlere riâyet etmediği takdirde kusura ve itâb kendisine teveccüh eder.

Kezâlik bir sâlik ile bir mürşid arasındaki hal ve keyfiyet bu minval üzeredir. Bir sâlik mürşidin emirlerini, nehiyelerini icrâ ettikten sonra matlûb olan neticeye nâil olmadığı takdirde diğer bir mürşidi aramakta ma'zûrdur, hem de aramalıdır.

S.6- Bir sâlik lâtîfe-i kalbinde veyâhut letâif-i hamsenin bir diğerinde fazla harâret hisseder ve bu sebeple râhat ve huzûrunu kaybederse ne yapmak lâzım-gelir?

C e v a b : Şiddet-i harâret, zâil olunca ve hal i'tidâline rucû edinceye değin zikrini terkeyler. Şu kadar var ki, harâretin bakasını mücib olmaz ba'zan râbita ve ba'zan salât u selâm ile iştigâl edebilir.

Sual: 4 — Bir şeyhin kâmil olup olmadığının alâmeti nedir?

Cevap: 4 —, Söz ve davranışlarıyla şeriat ve sünnet çizgisinden ayrılmayan, sohbetlerine devam eden sâlikte Allah'ın zikir ve sevgisinin husûle gelmesini sağlayabilen şeyh, kâmil bir mürşid sayılır. Şu kadar var ki, temyiz kuvveti olmayan bir kimsenin, şeyhinin veliliği hakkında şâ-yet bir tevâtür³ varsa, şer'an bu tevâtüre uyararak onun kemâlini kabul etmesi gerekir.

Sual: 5 — Bir sâlik şeyhinin irşâd ve terbiyesinden istifâde edemediği takdirde ne yapmalıdır?

Cevap: 5 — İlim ikidir. Biri bedenlere müteâllik olanı diğeri de dinlere ait olanıdır.⁴ Meâlindeki hadis-i şerife göre tabâbet ilmi ile diyânet ilmi arasında bir hayli alâka vardır. Binâenaleyh hasta olan bir kimse önce bir doktora başvurur. İlacını, perhîzini ve diğerk malzemesini öğrenir ve doktorun söylediklerini tamâmiyle yerine getirir. Fakat hasta istenilen şifaya ulaşamazsa, şüphesiz başka bir doktora mürâcaat eder. Bundan dolayı da ayıplanamaz. Şu kadar var ki, aldığı emirlere riâyet etmediği takdirde kusûr ve ayıp kendisine aittir.

Bir sâlik ile mürşidi arasındaki hal ve durum bu minval üzeredir. Sâlik mürşidin emir ve yasaklarını titizlikle ta'kib ettiği halde neticeye ulaşamazsa başka bir mürşid aramakta ma'zûrdur. Hatta araması gerekir.

Sual: 6 — Bir sâlik kalp, rûh, sırr, hafiy veya ahfâdan herhangi birinin zikri ile meşgûl iken fazla harâret hisse-der ve bu sebeble rahat ve huzurunu kaybedecek olursa ne yapmalıdır?

Cevap: 6 — Harâretin şiddeti ortadan kalkıp normal hâle dönünceye kadar o lâtifenin zikrini terkeder. Şu kadar var ki, harâretin izâlesi mümkün olmazsa bazan râ-bitâ, bazan da salât ü selâm ile meşgûl olabilir.

1. el-Ahzâb, 41.

2. Murâkabe için bk. 17. Mektup.

3. Tevâtür: Yalan üzere birleşip anlaşmaları mümkün olmayan bir topluluğun verdiği haber.

4. bk. Keşfü'l-hafâ, II/89.

12. Mektub

Tarikat-ı aliyemizin envâr-ı füyûzâtından hakkıyla müs-tenir olmak için bir tâlib-i sâdıkın ne yapmak lâzım geleceği suâlinize karşı cevâben ifâde olunur ki:

Bir sâlikin teâlî ve terakkiyâtı ve ta'bir-i âharla tayy-ı makamâtı şüphesiz esnâ-yı sülûkünde me'mûr bulunduğu ev-râd ve ezkâra muvâzabat ve kemâl-i riâyeti sâyesinde olaca-ğı tabîi ise de esas olmak i'tibârıyla iki hakikatten ayrılma-ması muktezîdir. Bunların birincisi

وَ مَا آتَيْكُمْ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا âyet-i celîlesine tevfikân şeriat-ı mutahharada gösterilmiş ve Aleyhi's-salâtü ve's-selâm Efendimiz Hazretlerinin akvâl ve efâlinde aıla-şılmış olan evâmîr ve nevâhiden ser-i mû inhirâf etmemesi olduğu gibi, ikincisi dahî

وَ كُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ emr-i ilâhî'ye imtisâlen sâlikin i'tikadınca emniyyet ve sadâkatı tahakkuk etmiş ve iltizâm-ı şeriat ve tarikat gibi iki şâhid-i âdilin şehâdetiyle ehliyeti kesb-i sübût eylemiş bir mürsîdin devâm-ı râbitasından ibârettir. Şunu da ifâde edelim ki, şeriat-ı mutahhara'nın evâmîr ve nevâhî i'ti-bârıyla başlıca iki kısmı vardır. Evâmirden maksad bilcümle farâiz ve nevâfil olduğu gibi nevâhî dahî Cenâb-ı Hak'ın haram buyurmuş olduğu kavîl ve fîlden ibârettir. Kâle aley-hisselâm : *الْإِيمَانُ نِصْفَانِ نِصْفَانٍ فِى الصَّبْرِ وَنِصْفٌ فِى الشُّكْرِ*

Yâni «îmân-ı kâmil iki nisftir. Bunların birisi irtikâb-ı menâhîden imtinâ ma'nâsına olan sabırda ve diğeri ise im-tisâl-i evâmîr ve itâat-ı ilâhîden ibâret olan şükürdedir.»

Ma'lûm ola ki, hadîs-i şerifte menâhîden imtinâ, evâmîre imtisâlden mukaddem zikir buyurulmuş olduğu iki nükteye i-

HAKK YOLCUSUNUN VAZİFELERİ

«Tarikat-i aliyemizin feyz nurlarından hakkıyla faydalanabilmek için sâdik bir müridin ne yapması lâzım geleceği» şeklindeki sorunuza cevaptır.

Bir sâlikin ma'nen yükselip ilerlemesi diğer bir ifade ile makamları geçebilmesinin şüphesiz sülûkü esnâsında yapmakla yükümlü bulunduğu evrâd ve ezkâra sınıksız sarılmak ve devam etmekle mümkün olacağı tabii olmakla berâber esas i'tibariyle iki hakikatten ayrılmaması da gereklidir. Bunlardan **birincisi**:

— Peygamber size neyi verirse alınız, Neyi yasaklarsa ondan da uzaklaşınız.¹ Âyet-i celîlesine uyarak şeriat-ı mutahharada gösterilmiş ve Aleyhi's-salatü ve's-selâm Efendimiz Hazretleri'nin söz ve fiillerinden anlaşılmiş olan emir ve yasaklardan kıl kadar sapmaması lâzım geldiği gibi ikincisi de,

— Sâdiklarla yani sâlih kimselerle beraber olunuz.² ilâhi emrine imtisâl ederek sâlikin i'tikadınca emniyet ve sadâkatı gerçekleşmiş, şeriat ve tarikata sarılmak gibi iki âdil şahidin şehâdetiyle ehliyeti sabit olmuş bir müridin râbitasına devam etmekten ibârettir. Şunu da ilâve edelim ki, şeriatın emir ve nehiy i'tibariyle başlıca iki kısmı vardır. Emirlerden maksad bütün farz ve nâfileler olduğu gibi nehiylerden maksad da Cenâb-ı Hakk'ın haram kılması olduğu söz ve fiillerden ibarettir.

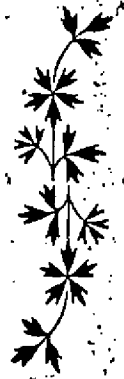
Peygamberimiz (a.s.):

— İmân-ı kâmil iki yarımından müteşekkil bir bütündür ki, bir yarımı yasak olan şeylerden ictinâb mânâsına sâbirddir. Diğer i ise Cenâb-ı Hakk'ın emirlerine itâat ve sarılmak demek olan şükürdür, buyuruyor.

Bilindiği gibi hadis-i şerifte yasaklardan sakınmanın emirlere sarılmaktan önce zikredilmiş olmasında iki nük-

şârettir. Bunların birisi «Def-i mefsedetin celb-i maslahattan mukaddem bulunduğu» ikincisi ise «İbâdât u tââtın kâffesini îfâ ve icrâ eylemek kuvve-i beşerin hâricinde ve ictinâb-ı menâhî ise her bir ferdin imkânı dâhilinde bulunduğu» fevâidinin daha şumullû olduğudur. Hattâ diyebilirim ki, âlem-i islâm için mutasavver olan teâlî ve terakkînin en mühim sebebi terk-i meâsîdir. Meâsîden müberrâ ve terk-i meâsî savâbindan muarrâ bulunan melâike-i kirâmın makam-ı tabiiilerinden terakkî edemedikleri dahî bu ma'nâyı müeyyiddir. Elhâsıl menhiyyat ve muharremâttan tavakki ve ictinâbın terakkiyât-ı ma'nevîyeye hâdim olduğu kadar menâfi-i maddîye ve fevâid-i cismâniyyesi dahî nazar-ı i'tibardan dûr tutulmamalıdır. Menhiyyâtın insanların mal ve canına şeref ve şânına îrâs ettiği zarar ve ziyânın kabil-i telâfi olmadığı ashâb-ı bâsîretin ma'lûm ve müsellemidir.

Mevlâm Hazretleri bâsıramızı müşâhede-i Hakk'tan ve sâmiâmızı istimâ-ı hakikatten mahrûm buyurmasın, âmin.

teye işaret vardır. Bunlardan birisi «Def'-i mefsedetin celb-i maslahattan önce» bulunduğu, ikincisi ise, ibâdet ve taatların tamamını yerine yerine getirmenin insan gücünün üstünde olup yasaklardan sakınmanın ise her ferdin imkânı dahilinde bulunduğundan faydalarının daha şümüllü olduğudur.

Hattâ diyebilirim ki, İslâm âlemi için tasavvur olunan yükselme ve ilerlemenin en mühim sebebi günahları terketmektir. Fıtratan günahlardan uzak ve masiyeti terk sevâbından mahrûm olan meleklerin tabii makamlarından terakki edememeleri de bu mânâyı te'yid eder. Netice olarak nehiy ve yasaklardan korunup sakınmanın ma'nevî terakkilere hizmet ettiği kadar maddî menfaat ve cismânî faydaları da gözden uzak tutulmamalıdır. Yasakların, insanların mal ve canına şeref ve şâmna verdiği zarar ve ziyanın telâfisinin mümkün olmadığı basîret sâhiplerince bilinip kabul edilmektedir.

Mevlâm Hazretleri, gözlerimizi Hakk'ı görmekten, kulaklarımızı da Hakk'ı işitmekten mahrûm buyurmasın, âmin.

1. el-Hasr, 7.
2. el-Tevbe, 119.

13. Mektub

Esnâ-yı râbitada «Fakirinizin» sadrından yukarısı zât-ı Muhammedî olduğunu ve nûr-ı şerifleriyle muhât bulunduğumu ve ba'zan zât-ı Muhammedî misâl hırka üzerimde bulunduğunu» müşâhede etmekte olduğunuz bu defaki iltifat-nâmede beyan buyurulmuştur.

Bunun için Hakk - celle ve alâ - Hazretlerine bilhassa arz-ı şükran eyledim. Ma'lûm-ı fâzilâneleri olduğu üzere râbitadan maksad istifâza olup Feyyâz-ı Mutlak ise Cenâb-ı Hakk'tan başkası olmadığı cây-ı iştibâh değildir. Şu kadar var ki, Cenâb-ı Habîb-i Hudâ - a'nî bihi Muhammed el-Mustafâ - Efendimiz Hazretleri dahî mazhar-ı zât-u sıfât-ı ilâhî bulunduğundan, فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ كُنْتُ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ وَلِسَانَهُ hadîs-i kudûsine nazaran Nebiyy-i Muşârûn ileyh Hazretlerinden istifaza Cenâb-ı Hakk'tan istifâza demektir.

emr-i celîl-i Risâlet-penâhî'ye imtisâlen evsâf-ı beşeriyeden hâric ve ahlâk-ı matlûbeyi hâiz olanlar yâni fenâ-i etemm ile fenâ fi'r-Rasûl ve daha doğrusu fenâ fillâh şeref-i âli'l-âline nâil bulunanların dahî râbitası.

وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ âyet-i kerimesiyle âmme-i mü'minîne emr u fermân buyurulmuştur.

Râbita olunacak mürsidin etvâr ve ahlâkı ahlâk-ı Risâlet-penâhî'ye tâbi olmadıkça râbitadan muntazar olan füyûzâtın zuhûru adîmu'l-îmkândır. Râbita eden sâlik ise şeyhinin ahlâk-ı Muhammedî ile mütehâllik olduğunu mihakk-ı şeriat ve tarikat ile tahkik eylemesi farızadandır. Zât-ı fâzilânelerinin zuhûrâtı râbitanızın sıhhatını tebşir etmekte olduğu gibi hakk-ı fakirânemde de büyük bir iltifat ve teveccühât-ı bâhîru'l-füyûzâtı mübeşşirdir. Binaenaleyh bir taraftan tebrik ve bir taraftan da da teşekkürâtımı arz ve beyâna şitâbân olurum. Ve's-selâmu aleyküm.

RÂBİTA MUHABBETTİR

Râbîta anında fakir kardeşinizin göğsünden yukarısının Zât-ı Muhammedî olduğu ve onun nuruyla kuşatıldığını ve bazan Zât-ı Muhammedî gibi üzerinde hırka bulunduğunu müşâhade etmekte olduğunuz, bu defaki iltifat dolu mektubunuzda beyân edilmekteydi.

Bunun için Hakk - celle ve alâ - Hazretleri'ne bilhassa şükürlerimi arzettim. Bildiğimiz gibi râbîtadan maksad feyz almaktır. Gerçek feyz kaynağı, feyzi yaratan ise Cenâb-ı Hakk'tan başkası olmadığı şüphesiz bir gerçektir. Şu kadar var ki, Allah'ın sevgilisi Muhammed Mustafa Efendimiz Hazretleri de Cenâb-ı Hakk'ın zât ve sıfâtının tecelli mahalli ve mazharı bulunduğundan,

— Ben onu sevince onun, duyan kulağı, gören gözü ve konuşan dili olurum.¹ hadîs-i kudsi'sine göre Peygamberimizden feyz almak Cenâb-ı Hakk'tan feyz almak demektir.

— Allah'ın ve Rasûlünün ahlâkı ile ahlâklanınız, şeklindeki Peygamber emrine uyarak beşerî sıfatlardan çıkıp arzulaanan güzel ahlâk ile ahlâklananlar, yani tam bir fenâ² duygusu ile «Fenâ fi'r-rasûl» ve daha doğrusu «Fenâ fillâh»'ın üstün şerefine nâil bulunanların da râbîtası

— Ona yaklaşılmaya vesile yâni yol arayın,³ âyet-i kerimesiyle bütün mü'minlere emir ve fermân buyrulmuştur.

Râbîta olunacak mürşidin tavır ve ahlâkı Hazreti Peygamber (s.a.v.) in ahlâkına uymadıkça râbîtadan beklenen feyzin meydana gelmesi mümkün değildir. Râbîta yapan sâlikin de şeyhinin ahlâk-ı Muhammedî sâhibi olup olmadığını şeriat ve tarikat çerçevesi içinde tahkik edip araştırması boynuna borçtur. Sizde meydana gelen bu zühûrât râbîtanızın sıhhatini müjdelediği gibi benim hakkımda da büyük bir iltifât ve teveccühât muştusudur. Binâenaleyh bir taraftan tebrik, bir taraftan da teşekkürlerimi arz ve beyana bu yüzden acele ettim. Ve's-selâmü aleyküm.

1. Buhârî, Rikak, 38.

3. el-Mâide, 35.

2. Fenâ: Maddî varlıktan sıyrılıp Hakk'a ulaşmaktır.

14. Mektub

Maşruk-ı inâyetinizden tulû eden şems-i tâbân-ı âtîfet ve kâinât-ı vücûdumu levâkîhıyla beraber sevâyık-ı envâra gark eyleyen mihr-i sâtı-ı muhabbet ve bedr-i lâmi-i meveddetinizi tasvir ve tersim eden ihsân-nâme-i nâmî-i âsafânelerinin mün-derecât-ı meâlî-i gâyatı, çeşmân-ı şükranımı münevver ve muhteviyât-ı lutf-âyâtının bûy-i dîlcü-yi muanberi meşâm-m-i cânımı muattar eyledi.

چه مبارک سحرى بودچه فرخنده شیبی! آیشب قدر که آن تازه براتم دادند

Avân-ı mes'adet-i iktirâmında ve herbir kelimesi bir ge-her-i nâdîde olan ta'bîr-i abîrinizin meftûnu kaldığım bir za-manda vücûd-i pür-sûd-i âsafânelerinin âlâm-ı kevnîyye-i ci-hândan masûn ve ömr-i azîz-i ârifânelerinin kemâl-i izz u şe-refle efsûn ve her hususta tevfikat-ı subhâniyyeye mazhar ve makrûn buyurulmasının duâ-yı hayriyye-i hâlisânesi an-sa-mîmî'l-kalb tilâvet ve tezkâr ve takdîm-i icâbet-hâne-i Cenâb-ı Perverdigâr kılınmıştır.

هَلِ الْعَاقِلُ إِلَّا مَنْ يُطِيعُ اللَّهَ وَيَتَّقِيهِ وَ أَكْرَمُ النَّاسِ عِنْدَ اللَّهِ أَتَّقِيكُمْ
nass-ı katı-ı Furkanisi ve

hadîs-i şerîf-i Nebevîsi'ni nazar-gâh-ı dakayık-âgâh-ı kâmilâ-nelerine arz ile mensûbu bulunduğunuz tarîkat-ı aliyye-i Nakşendiyye'ye kemâl-i istikametle râî ve erkân-ı tarîkattan olan şurût-ı takvâ-yı ibâdeti her zamandan ziyâde icrâya sâî olmanız dâreynde mes'ûdiyetinizi istilzâm eden mevâdd-ı mü-sellemedendir. Ber-mantuk-ı ahkâm-ı ceîl-i Kur'ân ve bermû-ceb-i hadîs-i şerîf-i Fahrul-ekvân, emr-i ehemmi takvâya be-gâyet dikkatle harekât ve sekenât-kâr-ı âgâhîlerinin ona tat-

TAKVÂ VE İSTİKÂMET

İnâyet kaynağınızdan doğan, vücûd dünyamı bütünüyle nur şimşeklerine garkeden ve muhabbet saçan parlak lütuf ve ihsan güneşini ve dostluk neşreden dolunayı andıran, namlı vezirlere yakışan ihsân ve iltifat dolu mektubunuzun içindeki yüksek gâyeler şükrân gözlerimi nurlandırdı. Muhteviyâtının gönle hoş gelen kokusu canımı güzel kokulara ğarketti.

*Ne mübârek bir seher vakti, ne kutlu bir gece ki,
O kadir gecesinde benim tâze berâtımı verdiler.*

Size yakın olma mutluluğuna erdiğimiz ve her kelimesi bulunmaz birer cevher olan ibretli ta'birlerinizin meftûn ve hayranı olduğum bir zamanda, vezirlere lâyük faydalı vücudunuzun dünyevî üzüntülerden uzak kalması, izzetli ömrünüzün kemali, fazilet ve şerefle dolu olması ve her hususta Cenab-ı Hakk'ın muvaffakiyetlerine mazhar buyrulması husûsunda hâlis ve hayır duâmı samimiyetle okuyup Cenâb-ı Hakk'ın icâbetine arzettim.

— Sizin en şerefliiniz Allah indinde en müttaki olanıdır,¹ kat'i ilâhî hükmü ve

— İnsanların Allah nezdinde en şerefliisi, en müttaki olanlarıdır.² Ve:

— Akıllı ancak Allah'a itaat eden ve ondan korkandır, hadis-i şeriflerini uyanık dikkat nazarlarına arz ile mensubu bulunduğumuz Nakşibendi tarikatına dosdoğru şekilde riâyet ve tarikatın temel şartlarından olan ibâdetlerdeki takvâ duygusunu her zamandan çok, yerine getirmeye çalışmanız iki cihan saâdetine ermenizi gerektiren husûslardandır. Kur'an-ı Celil'in ahkâmının ve Peygamberimizin hadis-i şeriflerinin gereği olan takvâyâ çok dikkatle, hareket ve davranışlarınızın ona uygun şekilde yapılması âcizâne olarak tavsiye ve ihtâr, teveccühâtınızın hakîmda ikrar olması niyazıyla sözlerimi tamamlarım.

bik edilmesini bilhassa dâiyâne ve âcizâne olarak tavsiye ve ihtâr ve teveccühâtınızın hakk-ı dâiyânemde istikrârı niyâzıyla tayy-ı tûmâr-ı güftâr eylerim.

Ancak vesâit-ı ifâdeye muhtaç olmayan ızhâr-ı derd-i fı rak ve ibrâz-ı kâlâ-yı iştiyâkınıza cevâben arz ve ifâde olunur ki, tarîka-i aliyye'de seyr u sülûk ile makam-ı nefsi tayy ve Halık-ı Hayy-ı Lâ-yezâl'e takarrub eden ihvân-ı bâ-safâ için makam-ı rızâya irtika ve hâlî anî'l-hikmet olmayan işbu dûri-i sûriye biraz daha sabır ve tahammul eylemek lâzım ve evlâdır. Muhakkak biliniz ki, rişte-i hayâtımın seyfi kâtı makamında olan mürûr-ı zaman ve teâkub-ı rûzân u şebân içinde şâyân-ı teessüf bir dakikam ve mücib-i telehhüf bir sâniyem var ise yalnız cemal-i bâ-kemâlinizden dûr ve visâl-i ferhunde-meâlinizden mehcûr olduğum demlerdir. Cenâb-ı Hakk -elle ve alâ- Hazretleri dül-i mürde ve vücûd-ı efsurdemi bârân-ı âbdâr-ı muhabbet ve hurşîd-i tâbdâr-ı musâhabetinizle rey-yan ve zât-ı âlinizi *أَنَا جَلِيسٌ مِنْ ذَكَرَنِي* hadîs-i kudsilerine mazhariyetle dâimâ hurrem u handân buyursun, âmin.

Geçen haftalar kolera illet-i müdhîsesinin göstermekte olduğu memât esnâsında nâil olduğum iltifat-nâmeleriniz bîr hayat bahşediyordu. Bu hafta ise hamdolsun illet-i mezkûreden eser kalmadığı halde inâyet buyurulan kerâmet-nâmeniz hayat ender-hayâtınızı intâc eyledi. İle'l-memât deavât-ı hayriyyenize hasr-ı evkat edersem yine lutfunuzun öşri mi'şârına mükâfat edemiyeceğim vâzihattandır. Cenâb-ı Kadî'l-hâcât derecâtınızı âli muvaffikiyâtınızı mütevâlî buyursun. Bu nokta-i sagireyi, küre-i iltifat ve dâire-i teveccühâtınızdan bî-rûn buyurmasın. Dürer-i güftâr ve gûşvâre-i enzârınızla dûş-i hûşum kesb-i mesârr ve gûş-i iyş-i nûşum gıyâben iftihâr etmekte olduğu gibi Hakk Teâlâ Hazretleri lebb ve ruhsârınızla dahî müştâk-ı dâidârınızı leb-rîz-i menn u mesârr ve şecere-i âmâlimizi semere-i visâlinizle karîben bahtiyâr eylesin, âmin.

Bâkî, es-Selâmu aleyküm.

Ancak ifade etmeye gerek olmayan ayrılık derdi ve iş-tiyakınızın açıklanmasına cevaben arz ve ifade olunur ki, tarîkatta seyr ü sülûk ile nefis makamından geçip Cenâb-ı Hakk'a yaklaşan kardeşlerimiz için rıza makâmına yükselip hikmetten hâli olmayan işbu sûrete ait uzaklığa biraz daha sabır ve tahammül eylemek lâzım ve faydalıdır.

Muhakkak biliriz ki hayat bağının keskin kılıcı durumunda olan zaman ile günler ve gecelerin birbirini takip edip geçmesi, içinde üzüntüyü gerektiren bir dakikam ve yanıp yakıldığı bir saniyem varsa o da yalnız sizin cemâlinizden uzak ve kutlu yakınlığınızdan ayrı bulunduğum demlerdir. Cenâb-ı Hakk - celle ve âlâ - Hazretleri ölü gönlümü ve yıpranmış vücudumu muhabbet yüklü yağmurlarla ve nûrlu güneş misali sohbetlerinizle kana kana sulasın! Sizi de:

— Ben beni zikredenle beraberim,³ hadis- kudsilerine mazhariyetle sevindirsin, âmin.

Geçen haftalar kolera hastalığının göstermekte olduğu ölüm esnasında nâil olduğum iltifâtlı mektuplarınız bize yeniden hayat kazandırdı. Bu hafta ise bu hastalıktan eser kalmadığı gibi lütfettiğiniz kerâmetli mektubunuz sûri hayatın içindeki manevî hayatımızı sağladı. Ölünceye kadar size dua etsem yine lütfunuzun onda birine bile karşılık olmayacağı açıktır. Her türlü ihtiyaçları gideren Cenâb-ı Hakk derecelerinizi âli ve başarılarınızı devamlı kilsin. Bir küçük nokta mesâbesinde olan bendenizi de iltifat ve teveccüh dâirenizden uzak kılıp mahrûm bırakmasın. İnci sözleriniz ve nazar küpelerinizle akıl gücüm gelişme kazanıp can kulağım gıyâben iftihar etmekte olduğu gibi Hakk Teâlâ Hazretleri dudak ve yanağınızla da yüzünüzü özleyen bendenizi sevince garketsin; arzu ağaçlarınızı vuslat meyveleriyle yakın zamanda bahtiyar eylesin. Âmin.

Bâki, es-selâmü aleyküm.

1. el-Hucûrat, 13.

2. Buhârî ve Müslim, Keşfü'l-hafâ, I/193.

3. Deylemî'den Keşfü'l-hafâ, I/232.

15. Mektub

Fütühât-ı mâddiye ve ma'neviye ile ârâste ve füyûzât-ı meyâmin-i âyât-ı rûhâniye ile pîrâste olan iltifatnâmeniz vâsıl-ı dest-i mübâhât olarak kemâl-i neşât ile krâat olundu. Nasıl olunmasın ki, mesned-nişîn-i bârgâh-ı lev-lâke lev-lâk ve mâh-ı mihîn-i tecellî-gâh-ı «ve mâ erselnâk» olan Fahr-ı âlem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hazretleri tarafından velâyet-i nübüvete işâret olan

أَنَا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم بِمَاشَيْتَ

ve velâyet-i risâlete delâlet eden

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا

ve velâyet-i ulü'l-azmle münâsebeti der-kâr bulunan

وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ الْاَحَقُّ evâmîr-i celilestiyile muhâtab ve müşerref olduğumu tebşîr ediyordu. Bu vech ile nâil olduğum iltifât-ı cihân-derecât Cenâb-ı Şefî-i yevme'l-arasât'ın ma'nen izâfe etmiş olduğu feyzi ve fütûhu vicdan âleminde tefsîr ve tercemeye gelmez bir vecd be hâl ile telâkkî eyledim, fâl-i te-âlî eyledim, medâr-ı terakkî eyledim.

Cezakümullahü annâ hayra'l-cezâi ve beşşeraküm mev-lâküm fi yevmi'l-cezâ, âmin ve sallallahu teâlâ ve sellem alâ seydidinâ Muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmeîn...

VELÂYET VE ÇEŞİTLERİ

Maddî ve ma'nevî fetihlerle süslenmiş, rûhânî delillerin uğurlu feyizleriyle bezenmiş olan iltifat dolu mektubunuzu aldım. Sevinçle okudum. Nasıl sevinç ve sürûr ile okunmasın, ki? Mektubunuz;

— **Sen olmasaydın ben felekleri yaratmazdım**¹ ve

— **Biz seni âlemlere rahmet olarak gönderdik**² meâlindeki ilâhî hitâba mazhar bulunan kâinâtın medâr-ı iftihârı - sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hazretleri tarafından velâyet-i nübüvvet³ işaret olan;

— **Biz seni yeryüzüne halife ta'yîn ettik, dilediğin şekilde hükmet**⁴ ve velâyet-i risâlete⁵ delil olan:

— **Allah Teâlâ emâneti ehillerine vermenizi emreder**⁶ ve velâyet-i ulu'l-azm⁷ ile münâsebeti açık bulunan:

— **Allah hakkında gerçekten başkasını söylemeyin**⁸, ilâhî emriyle muhâtab olmak sûretiyle müşerref olduğumu müjdeliyordu.

Bu şekilde nâil olduğum cihan-değer iltifât, kıyâmet gününde günahkârların şefâatçisi Peygamberimizin ma'nen izâfe etmiş olduğu feyz ve gönül ferahlığını vicdân âleminde tefsir ve izaha gelmez bir vecd hâli ile karşıladım. İlerleme vesilesi ve yükselme âlameti diye yordum.

Cenâb-ı Hakk sizi en iyi mükâfatlarla mükâfatlandırсын. Kıyâmet günü Mevlâ, sizi tebşîr buyursun, âmin. Salât ü selâm, Peygamberimiz'e onun ehl-i beyt ve ashâbının hepsine olsun.

1. *Keşfu'l-hafâ*, II/214.

2. el-Enbiyâ, 107.

3. Velâyet-i nübüvvet: Nebîlik makamına kaim Allah dostluğu.

4. Sâd, 26.

5. Velâyet-i risâlet: Rasûllük makamına kaim Allah dostluğu.

6. en-Nisâ, 58.

7. Velâyet-i ulu'l-azm: Büyük peygamberlerin makamına kaim Allah dostluğu.

8. en-Nisâ, 171.

16. Mektub

Lutfen ve tenezzülen ihsân buyurmuş olduğunuz ikinci bir iltifat-nâmenize dahî nâil oldum. Vâsıl olduğum mahzûziyet-i rûhâniyemi ve hâsıl ettiğim mesrûriyet-i ma'neviyyemi ta'rif ve tavsif için bir hâme-i gevher-nisâra ve bir nâme-i anber-misâle muhtâcım ki, her bir noktasından münderic olan ve her bir nüktesinde mündemic olan âsâr-ı zarâfet ve esmâr-ı saâdetin keşf ve izâhına sezâ olsun heyhât heyhât, maamâfih «insanı söyleten muhâtabıdır», Kazıyye-i kat'riyyesine itimad ve pâ-husûs her bir kusûr ve kûsûrumuzun afvına müheyyâ bulunan merâhım-i aliyyenize iğtirâren bir iki satırlık olsun cevab-nâmenin takdimiyle tasdî-i ser-i şefkat-efserinize mütecâsir bulunuyorum.

Takdim olunan bir iki posta mukaddem arıza-i cevabi-yemde âile ile gâile meyânındaki fark yalnız bir noktanın vücûdu o da nokta-i mâsiva olduğunu arz ve ifâde eylemiş idim. Yâni âileyi gâile eden bir nokta-i masivâdır. Ve bu noktanın tesir ve azametini

• بَيْنَ التَّدَلُّلِ وَالتَّدَلُّلِ نُقْطَةٌ فِيهَا يَتَّبِعُ الْعَالَمُ التَّحْرِيرَ
وَهِيَ نُقْطَةُ الْأَكْوَانِ إِنْ جَاوَزَتْهَا سَرِعَتِ الْحَكِيمَ وَعَلِمَكَ الْأَكْسِيرَ
Arabiyyu'l-ibâre olan bu rubâî ile isbât etmiştim.

تَجْوَعُ تَرَانِي تَجْرَدُ تَصْبُلُ hadîs-i kudsi dahî bu ma'nâyı müeyyiddir. Bunun çâresi ise

عَدُّوا قُلُوبَكُمْ التَّرَفُّبَ hadîs-i şerifinde mevcûd bulunduğundan hâl ve şânınızla münâsîp görmüş ve beyan etmiş olduğum murâkabe-i şerifenin devamı sâyesinde ferâgat-ı kalp ve huzûr maallah'a mâlik olabileceğinizi rûhâniyyet-i pîrândan istimdad eder ve bu vesile ile seâdet-i dünyeviyye ve selâmet-i uhreviyenizi merâhım-i celîle-i Samedâniyye'denistirhâm eylerim.

ÂİLE, GÂİLE FARKI

Tevâzununuzun eseri olarak lütfen göndermiş olduğunuz iltifât dolu ikinci mektubunuzu da aldım. Hissettiğim ma'nevi memnûniyyet duygumu ve meydana gelen ma'nevi sevincimi ta'rif ve tavsif için cevher saçan bir kaleme ve anber misâli bir mektûba muhtâcım ki, her noktasında saklanan ve her nüktesinde gizlenen zarâfet eserleri ve saâdet meyveleri keşf ve izah edilmeye lâıyk olmuş olsun. Fakat nerede? Maamafih «İnsanı konuşuran dinleyicisidir.» kat'i hükmüne dayanarak ve özellikle bütün kusûr ve hatâlarımızın afvına hâzır bulunan yüksek merhametlerinize sığınarak bir iki satırlık olsun cevâbî mektûbun takdimiyle başınızı ağırıtmaya cesâret ve cür'et gösterdim.

Bir iki posta önce gönderdiğim cevâbî mektûbunda «Âile ile gâile arasındaki fark yalnız bir noktanın varlığı olduğunu onun da mâsivâ noktası bulunduğunu» arz ve ifade etmişim. Bu noktanın te'sirini ve büyüklüğünü de: «Tezellül ile tedellül arasında da bir nokta farkı vardır.» ibaresi isbât etmiştir.

— Açılığa devam et beni görürsün! İnsanlardan uzaklaş bana kavuşursun, kudsi hadisi de bu ma'nayı kuvvetlendirmektedir. Bunun çâresi de:

— Kalplerinizi murâkabeye alıştırın hadis-i şerifinde mevcûd bulunduğundan hâlinize ve durumunuza uygun görüp beyan ettiğim murâkabeye devam sâyesinde gönül zenginliğine ve Allah ile bir arada bulunma «Huzur me'allah»a mâlik olmanızı tarikat pîrlerinin rûhâniyetinden istimdâd eder ve bu vesîle ile dünyevî saâdet ve uhrevî selâmetinizi Cenâb-ı Hakk'ın merhametinden dilerim.

17. Mektub

Kemâlât-ı maddiye ve ma'neviye ile müzeyyen olduğunuzu ilâna muktedir ve inâyât-ı bî-gâyât-ı ilâhiyye ile münevver bulunduğunuzu ityâna müteşemmir olan kalem-i müşğîn rakamınızın dürer-bâş olduğu tahrîrât-ı nâdire ve ibârât-ı fâhvenizi kühlü'l-cevâhîr-i bâsire-i mûbâhât eyledim. Murâkâbeden dolayı birkaç kelime sarf buyurmuş olduğunuz için bilmünâsebe cevâbında arz olunur ki:

Makam-ı muallâ-yı aslîsinden ayrılıp süflâ-yı cismâniyete nüzül eden ve bir daha evc-i a'lâ-yı tecerrüde müstecedd-i suûd bulunan letâif-i rûhâniyye-i insâniyyemiz ancak tevâlî-i murâkâbat ile teâlî eder. Fazla olarak sâlik murâkabe-i Ahadiyyet'ten mauiyyete, mauiyyetten akrabiyyete, akrabiyyetten muhabete, muhabetten Vâhidiyyete kadar mebsût ve mümtecd olan şâh-râh-ı hakîkate dahî nâil olabilir. Kâlellahu teâlâ fi hadisi'l-kudsî

لَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَّىٰ أَحِبَّهُ فَإِذَا أَحَبَبْتَهُ كُنْتُ
سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ وَيَدَهُ وَرِجْلَهُ....

Çünkü edâ-yı ferâiz ile mükellef olan cismâniyet olduğu gibi ifâ-yı nevâfil ile dahî muvazzaf olan rûhâniyettir.

وَأَذْكُرُ رَبِّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ
بِالْغَدْوِ وَالْأَصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ

Binâberîn devâm-ı murâkabe ve kemâl-i ihlâs ile Cenâb-ı Hakk'a ihtiyâr-ı ihtisâs eden bir bende-i bahtiyâr için evbâb-ı tefeyyüz ve teâlînin küşâde ve esbâb-ı muvaffakiyyetin âmâde bulunduğu bedîhidir. Cenâb-ı Allah zât-ı âlînizi bu gibilerin a'dâdına dâhil buyursun. Zâhîr bâ-halk, bâtın bâ-Hakk gürûhundan ayırmasın.

MURÂKABE

Maddî ve ma'nevî olgunluklarla tezyin edilmiş bulunduğunuzu göstermeye kâfi, sonsuz ilâhî inâyetlerle nurlandığınızı isbâta delil olan misk kokulu kaleminizin incileştirdiği kıymetli sözleriniz ile iftihâr vesilesi ifâdelerinizi değerli cevher gibi, gururla gördüm. Murâkabeden dolayı birkaç kelime sarfetmiş olduğunuz için bilmünâsebe şunları söylemek isterim:

Asıl yüce makâmından ayrılıp süfli ten-kefenine inen ve tekrar yüksek burçlara yükselmeye kaabiliyetli bulunan rûhânî latifelerimiz ancak peşpeşe yapılacak murâkabelerle yükselebilir. Fazla olarak sâlik, murâkabe-i ahadiyetten¹, ma'iyete², ma'iyetten akrabiyyete³ akrabiyyetten muhabbete⁴, muhabbetten vâhidiyyete⁵ kadar uzanan hakikat yoluna da nâil olabilir. Allah Teâlâ hadîs-i kudsîde:

— **Kulum bana nafilelerle yaklaşır. O kadar ki, ben onu severim ve ben onu sevince işiten kulağı, gören gözü, tutan eli ve yürüyen ayağı olurum,**⁶ buyuruyor. Çünkü farzların edâsı ile mükellef olan beden olduğu gibi nâfilelerle me'mûr olan da rûhâniyettir.

— **Rabbini kendi içinde yalvararak gizlice ve sözle bağırıp çağırmadan sabah ve akşam zikret. Sakın gâfillerden olma!**⁷ âyet-i kerîmesine göre devamlı murâkabe ve tam bir ihlâs ile Cenâb-ı Hakk'a yakınlaşmayı arzulayan bahtiyar bir kul için yükselme ve feyz kapılarının açılarak başarı sebeplerinin hazır bulunduğu açık bir gerçektir. Cenâb-ı Hakk, zât-ı âlînizi bu gibilerin arasına dâhil buyursun. Zâhiri, halk ile bâtını Hakk ile olan kimselerden ayırmasın.

الْحَرُّ أَمِيرُ نَفْسِهِ mısdakınca emmâreye âmir ve mutmeinneye
nâil ve bu sûretle.

افادُخْلِ فِي عِبَادِي وَاذْخِلِي جَنَّتِي hitâb-ı müstetâbına lâayk
buyursun, âmin. Fakiriniz hayır duâdan gâfil olmam, inşâal-
lah Teâlâ muvaffak olursunuz. Fakat kabûlü için Halık-ı A-
zim'e kesret-i muhabbet elzendir, şart-ı a'zamdır.

Ve's-selâmu aleyküm.

— Hür kimse, nefsinı esir edip ona kumandan olabildir, hükmünce nefs-i emmâreye âmir, nefs-i mutmanneye de nâil buyurarak;

— Gerçek kullarım arasına katıl ve cennetime gir,⁸ şeklindeki güzel ve latif ilâhî hitâba lâıyk buyursun.

Fakiriniz hayır duadan gâfil olmam, inşaallah Teâlâ muvaffak olursunuz. Fakat kabûlü için Yüce Mevlâya çok muhabbet beslemek gerekli ve şarttır.

Ve's-Selamü aleyküm.

1. *Murâkaba-i Ahadiyyet*: İhlâs Sûresi'nin ma'nâsı düşünülerek yapılan murâkabe.
2. *Maiyyet*: «Nerede olursanız Allah sizinle beraberdir.» el-Hadid, 4. âyetinin mânâsı düşünülerek yapılan murakabe.
3. *Akrabiyyet*: «Allah size şah damarınızdan yakındır.» Kâf, 16, âyeti düşünülerek yapılır.
4. *Muhabbet*: «Allah onları sever. Onlar da Allah'ı severler.» el-Mâide, 54. âyetinin meâli düşünülerek yapılır.
6. *Buhârî*, Rikak, 38.
7. el-A'raf, 205.
8. el-Fecr, 28.

18. Mektub

İhwân-ı tarikat-ı aliyeye daha doğrusu bülcümle ihwân-ı dîne-arz ve ifâde olunur ki, her şeyden ziyâde ümmetin saâdet-i uhreviye ve selâmet-i ebediyelerini nazar-ı i'tibâra almış olan Sebeb-i kâinat ve Meşhar-ı mevcûdat -aleyhi's-salât- Efendimiz Hazretleri

النَّاسُ كُلُّهُمْ هَلَكَةٌ إِلَّا الْعَالَمِينَ وَالْعَالَمُونَ كُلُّهُمْ هَلَكَةٌ إِلَّا الْعَامِلِينَ
وَالْعَامِلُونَ كُلُّهُمْ هَلَكَةٌ إِلَّا الْمُخْلِصِينَ وَالْمُخْلِصُونَ عَلَى خَطَرٍ عَظِيمٍ

buyurmuşlardır. Yâni «insanlar Cenâb-ı Hakk'a karşı dünyada vâkı olan kusurlarına sebep, ba'de't-mevt muazzeb ve cezâ-yı sezâlarına müstahak olacakları adâlet-i ilâhiyenin icâbâtındandır. Ancak müstesnâ olanlar akaid-i islâmiyye ve tekâlif-i şer'iyyelerini ulemâdan öğrenmiş olan kimselerdir. Şu kadar var ki, bunlar dahî ilimleriyle âmil olmadıkça, meselâ namazın şerâit ve erkârını öğrenip lâkin edâ etmedikçe kezâlik azâb-ı uhreviyyeden yakalarını kurtaramazlar. Bunların bir üçüncüsü de vardır ki o dahî ihlâstan ibârettir. Yâni nefslerini tezkiye etmeyenlerin kibir, hased, riyâ, buğz, buhl gibi rezâilden münezzehe olan Zât-ı Ecell u A'lâ Hazretlerinin bâr-gâh-ı kabûlüne şâyân-ı takdim olmayacağından onlar dahî mazhar-ı afv-ı inâyet olmadıkları halde azâbdan sâlim olamazlar. İtim, amel, ihlâs misillü fazâilî câmi bulunan havâss-ı ümmet ise şüphesiz azâbdan kurtulmuş demektir. Bunlar için bir endişe var ise yalnız azil ve nasb gâilesidir.

Kâlellahu Teâlâ: يَمْحُوا اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُثَبِّتُ

Şunu da ifâde edelim ki, ta'lîm-i ilim olsun, ilmiyle amel olsun bunların ikisi de a'mâl-i zâhiriyye ve cismâniyyeden bulunduğuna nazaran herkes için istediği zaman ve mekânda

İHLÂS

Tarikat ve din kardeşlerime arz ve ifade olunur ki, her şeyden çok ümmetinin uhrevî selâmet ve ebedî saâdetlerini nazar-ı i'tibâra alan, kâinatın yaratılış sebebi ve mevcûdâtın medâr-ı iftihârı Aleyhissalâtü ve's-selâm Efendimiz Hazretleri:

— **İnsanlar helâk olmuşlardır. Ancak âlimler müstesna, Âlimler helâk olmuşlardır, ilmiyle amel edenler müstesna. İlmiyle amel edenler de helâk olmuşlardır, ihlâs sahipleri müstesna. Muhtlis olanlar da büyük bir tehlike üzeredirler,**¹ buyurmuşlardır. Yani insanlar Cenâb-ı Hakk'a karşı dünyada vâki olan kusurları sebebiyle ilâhî adâletin gereği olarak ölümden sonra azâb görecekler ve lâıyk oldukları cezaya çarptırılacaklardır. Ancak bu cezâdan müstesna olanlar İslâmî kaideleri ve şer'î hükümleri âlimlerden öğrenmiş olan kimselerdir. Şu kadar var ki bunlar, ilimleriyle amel etmedikleri müddetçe meselâ namazın şartlarını ve erkânını öğrenip namaz kılmadıkça uhrevî azâbtan yakalarını kurtaramazlar. Bunların bir üçüncüsü de ihlâstır. Nefislerini tezikiye tâbi tutmayanların kibir, hased, riya ve cimrilik gibi kötü huylardan temizlenmeyenlerin amel ve ibâdeti, mukaddes ve Münezzeh olan Zât-i Ecell ü A'lâ Hazretleri'nin kabûlüne takdim etmeye lâıyk olamayacağından onlar da afv ve inâyet-i ilâhî yetişmedikçe azâbtan kurtulamazlar. İlim, ihlâs gibi faziletleri şahsında cem'eden ümmetin ileri gelenleri ise şüphesiz azâbtan kurtulmuş demektir. Bunlar için bir endişe varsa yalnız azl² ve nasb³ gâilesidir. Nitekim Allah Teâlâ:

— **Allah dilediğini mahv eder dilediğini de isbât eder,**⁴ buyurmuştur.

Şunu da ifade edelim ki, ilim öğretmek olsun, ilim ile amel olsun, bunların ikisi de zâhiri ve cismânî amellerden sayıldığına göre herkes için istediği zaman ve mekânda icrâsı mümkündür. Fakat bedenî hastalıklardan kurtul-

icrâsı imkân dâhilindedir. Fakat emrâz-ı cismâniyyeden şifâ bulmak bir tabibin muâlecâtına herhalde muhtâc bulunduğu gibi bâlâda beyân olunan kibir ve hased vesâire gibi emrâz-ı kalbiyyenin dahî bir tabib-i ma'nevînin muâlecâtına eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc bulduklarından teğâful veyâhud tecâhül olunmamalıdır.

Kâle Aleyhi's-selâm ذِكْرُ اللَّهِ شِفَاءُ الْقُلُوبِ

İşte bu ihtiyâc ve bu lüzüm üzerinedir ki, zikr-i hafînin ta'lim ve mü'minlere telkini Hazret-i Sıddîk ve cehrînin de Hazret-i Alî Efendilerimize tevdi buyurulmuş ve

فِي كُلِّ قَرْنٍ مِنْ أُمَّتِي سَابِقُونَ

hadis-i şerîfine nazaran bu ta'lim ve telkin mes'ele-i mühimmesinin devamı ve teselsülü için her zamanda ehil ve erbâb kimesneler yetiştirilmiştir. Yani Cenâb-ı Hakk -celle ve alâ- Hazretleri ulûm-ı zâhiriyyeyi tedris ve ta'lim için her zaman ulemâ yetiştirmiş olduğu gibi ulûm-i tarikatı dahî ta'lim için ricâl-i tarikatı eksik buyurmamıştır. Ve tarikata sülûkü istemeyen nefsi emmâre ashâbına karşı hucetullah ale'l-ibâd olmak üzere ehliyeti tevâtür ile müsbet bulunan bir abdini enzâr-ı âleme vaz'eylemiştir. Mevlâ'm Hazretleri ümmet-i Muhammed'i ilkaat-ı şeytâniyyeden masûn ve şâyân-ı ihticâc olamayan bahânelerle istikbâllerini mehâlikten mahfûz buyursun, âmin.

mak bir doktorun tedâvisine muhtaç bulunduğu gibi yukarıda beyan edilen kibir, hased gibi kalbi hastalıkların da ma'nevî bir doktorun tedâvisine şiddetle muhtaç olduğundan gâfil olmamak lazımdır.

Peygamberimiz:

— Zikrullah, kalplerin şifâsıdır,⁴ buyuruyor. İşte bu ihtiyaç ve bu lüzüm üzerine zikr-i hafinin öğretilip mü'minlere telkin edilmesi, Hz. Sıddîk'a, zikr-i cehrinin telkin edilmesi de Hz. Ali'ye tevdi buyrulmuştur.

— Her asırda ümmetimin önde gelenleri vardır, hadis-i şeriflerine göre bu öğretme ve telkin mes'alesinin devam edebilmesi için her zamanda ehil ve erbâb kimseler yetiştirilmelidir. Yani Cenâb-ı Hakk -celle ve âlâ- Hazretleri zâhiri ilimleri öğrenip öğretmek için her zaman âlimler yetiştirmiş olduğu gibi bâtını ilimleri de öğretmek için tarikat erbâbını eksik bırakmamıştır. Tarikata girmek istemeyen nefs-i emmâre sâhiplerine karşı Allah'ın bir delili olarak tevatür yoluyla ehliyeti sâbit olan bir kulunu bu âlemde halkın gözleri önüne sunmuştur. Mevlâm Hazretleri, ümmet-i Muhammed'i şeytanın sapıtmasından koruyarak delil sayılmayan behânelerle istikbâllerini tehlikeye atmaktan korusun, âmin.

1. *Keşfü'l-hafâ*, II/312.
2. Azl: Mânevî makamlarından uzaklaştırılma.
3. Nasb: Tayin, bir kimseyi bir yerden başka bir yere tayin etmek mânâsına da gelir.
4. er-Ra'd, 39.
1. *Keşfü'l-hafâ*, I/505.

19. Mektub

Eltâf-ı bî-pâyân ile ârâste ve envâ-ı ilm u irfân ile pîrâste olan iltifat-nâme-i bedâyi-i allâme-i ârifâneleri enmîle-pîrâ-yı eyâdi-i imtinânım olarak ed'ıye-i hayriyeleri ref-ı bârgâh-ı Cenâb-ı Vâfiru'l-lutf ve'l-ihsân olundu. Nutfeden alekayı, alekadan ızâmı halk eden ve ızâmı lahm ile iksâ eyleyen ve eczâ-yı beşeriyenin tekmiıyla sûret-i insâniyyeyi teşkil ve it'âyı rûhla mehd-i vücûdu ihsân buyuran ve ağlamaktan başka bir şeye kâdir olmayan mini mini bir çocuğa ebeveyni gibi iki müşfik ve iki rahûm hizmetçiği ta'yin edip âb u âteşe, yağ ve tuza, vakat ve zamana muhtac olmayan bir gıdâ-yı vâ-zevk-ı safâyı it'âm ve her gün bir şe'n-i mahsûs ve her zaman bir tecellî-i mansûs ile kendisini hadd-i kemâle iblâğ eyleyen Hazret-i Allah -celle celâlüh- gibi bir Kadir-i Kadîm, Bir Sâni-i Kerîm ve bir Fâtır-ı Alîm, bir Hâlık-ı Azîmi bilen ve dünyada nâil olduğumuz me'kûlât, melbûsât, mefrûsât, menkûhât, beşeriyet, insâniyet, İslâmiyet, medeniyet gibi lâ-yuad ve lâ-yuhsâ ni'metlerini düşünen ve bâ-husus me'vâ-yı kabirde sahrâ-yı haşirde gavgâ-yı neşirde Zât-ı Akdes'inden başka bir imdâd, bir muîn, bir mâlik ve mülkünde bir şerik olmayan cihetlerini tahattur eyleyen bir abd-i âkal ve bir bende-i kâmil için ne yapmak ve ne gibi hizmetlerle inâyetlerinin te'yidini te'min eylemek mes'elesi bir gün hâtır-ı fakirâneme gelir gelmez hemen zât-ı dakayık-güsteriniz ve vücûd-i meârif-perveriniz hâtırına geldi. Ammâ niçin gelsin?

Çünkü Dersâadet'te iken dâimâ semâ-yı eskârınızdan ta-kâtur ve zülâl-ı hikmetinizden tezâhür etmiş olan şakâyık-ı rûhânîyeden, dakayık-ı maânîden, hakayık-ı vicdânîden hayli mütelezziz ve müstefid olmuş idim. Kütüp ve resâilde mestûr ise de bu suâl-i dâiyâneme be-hakk-ı it'â-yı cevâb her halde bir kalb-i selîmin, bir abd-i alîmin hutâb-ı savâb-âlûduna mü-

HÂLIK-I AZÎM

Sayırsız lütuflarla süslenmiş, ilim ve irfan ile bezenmiş, ârif ve âlimlere yakışan iltifatlarla dolu mektubunuzu minnet borcu altında ezilen parmaklarımla alıp hayır dualarımı Cenâb-ı Hakk'a arzettim.

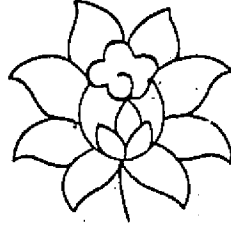
Nutfeden kan pıhtısını, kan pıhtısından kemikleri yaratan ve yine kemikleri et ile örten ve beşeri organları ikmâl ile insan sûretini teşkil eden ve ona rûh vererek canlandıran, ağlamaktan başka bir şeye kâdir olmayan mini mini bir çocuğa anne baba gibi iki merhametli hizmetçiyi ta'yin edip, su ve ateşe, yağ ve tuza, vakit ve zamana muhtaç olmayan tatlı ve salâh bir gıdayı ona yedirten ve her gün özel bir durum ve her zaman yeni bir tecelli ile kendisini olgunlaştıran Allah -celle celâluh- gibi bir Kâdir-i Kadîm'i, Kerîm bir sanatkârı, ilim sahibi ve büyük bir yaratıcıyı bilip tanıyan; dünyada nâil olduğumuz yiyecek, giyecek, süs eşyaları ve nikâhli kadınlar, beşeriyet, insaniyyet, İslâmiyyet, medeniyyet gibi sayısız nimetleri lutfeden ve bilhassa kabir durağında ve haşir yerinde insanların karışıp kaynaşması anında, Cenâb-ı Hakk'ın yüce zâtından başka bir imdâd, bir yardımcı, bir sahip ve mülkünde ortağı bulunmadığına inanan aklı başında bir kul ve kâmil bir insan için ne yapmak ve ne gibi hizmetlerle inayetlerinin artmasını sağlamak meselesi bir gün aklıma gelir gelmez dakik ve ma'rifetli zâtınız aklıma geldi. Ama niçin gelsin?

Çünkü İstanbul'da bulunduğum sıralarda dâima fikir semânızdan dökülen hikmet damlacıklarından ortaya çıkan rûhânî ve ma'nevî inceliklerden hayli tad almış ve istifâde etmiştim. Kitaplarda ve risâlelerde yazılı ise de bu suâlime cevap verebilmek herhalde bir kalb-i selim'in ve bilgili bir kulun isâbetli cevab ve hitabına bağlıdır kanâatindeyim. Çünkü sûri ve şekli ibâdete i'tibâr etmeyen ve

tevakkiף bulunmuştur, itikadındayım. Çünkü sûret-i ibâdete itibâr etmeyen ve ifâ-yı vazife-i ubûdiyyeti rûh ve rûhaniyette en derin en hassâs bir noktasından bekleyen Cenâb-ı Alâmu'l-guyûb'un hakk-ı hizmetini öğrenmek kâl u kalem ile mümkün olmayıp ancak bir sâhib-i ahvâlin ifâdesi ve bir hâlisu'l-a'mâlin ifâzasısıyla vücûd bulacağı şüphesizdir. Ümid ederim ki, zülâl-i füyûzâtın sâha-i kalbinizde yetiştirmiş olduğu gül-deste-i maârif ve sünbül-i nevreste-i hakâyıktan tâlib-i sâdıkların medâr-ı istifâdesi olabilen tulûât-ı şerife ve zuhûrât-ı münâfe ile itâ-yı cevâba inâyet buyurursunuz. Bâki,

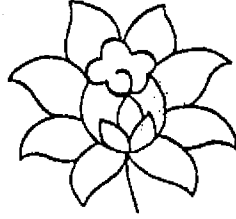
رَزَقْنَا اللهُ تَعَالَىٰ وَإِيَّاكُمْ حَلَاوَةَ الْإِيمَانِ وَالْإِسْلَامِ وَحَشْرَتَنَا وَإِيَّاكُمْ
تَحْتَ أَقْدَامِ الْأَوْلِيَاءِ الْعَظِيمِ

Arıza-i fakirânem hayli uzandıysa da meşhûdum olan iltifâtınıza mağrûren afvımı ricâ ve baka-yı âtîfetinizi istirham eylerim Efendim.

kulluk vazifesini rûh ve rûhâniyyetin en derin ve en has-sâs bir noktasından bekleyen, gaybı bilen Cenâb-ı Hakk'ın hizmetini öğrenmek, söz ve kelâm ile mümkün olmayıp ancak hal ehli bir kimsenin ifâdesi ile ve hâlis bir amel-i sâlih sâhibinin feyizli konuşmasıyla anlaşılacağı şüphesizdir. Ümid ederim ki, feyz damlacıklarının kalbinizde yetiştirmiş olduğu ma'rifet gülleri ve hakikat sünbülleri sâdik tâlib ve müridlerin istifâde edebilecekleri şerefli tulûât ve faydalı zuhûrât ile cevap verebilirsiniz. Allah Teâlâ sizi iman ve İslâm lezzetiyle rızıklandırsın. Sizi ve bizi büyük velilerin ayakları dibinde haşretsın.

Mektubum hayli uzadı ise de gördüğüm iltifâtınıza sığınarak afvımı ricâ eder, lütufkarlığınızın devamını dilerim. Efendim.

20. Mektub

İltifât-nameniz enâmîl-i teşekkür ve iftihârımı tezyin eyledi. Yeni me'mûriyetinizi tebrik eylerim.

الْحَيْرُ فِي مَا اخْتَارَهُ اللهُ ma'lûm-ı âlinizdir. Maaşın tenziline gelince, Kâle aleyhisselâm:

خَيْرُ الذِّكْرِ الْخَفِيِّ وَخَيْرُ الرِّزْقِ مَا يَكْفِي

Cenâb-ı Hakk'a teşekkür ki, zât-ı âlinizi bu iki hayır ile taltif buyurmuştur. Dünyanın suâd ve nüzûlüne iltifat buyurmayacağınızı vicdânen bilirim. Bâ-husus israf ve iddihâr nezd-i ilâhîde makbûl olan ahvâlden bulunmadığından selâmet ve saâdet-i uhrevî ise tahsîl-i rızâ-yı Bârî'ye mütevakkiף olduğundan hemm u himmetinizi dâima o cihete ma'tuf buyuracağınıza şüphem yoktur. Maîşet-i dünyeviyenizi te'min buyurmuş olan Cenâb-ı Allah sekerât-ı mevt ve dîkat-ı kabr ve dehşet-i haşr u neşri dahî hasbe'l-merâm buyursun. Râbita-i şerifenin mukaddematı olan râbita-i mevtin fevâid-i kesîresini unutmayalım. Dersin evâilinde ve evkat-ı sâirede,

أَكْتَرُوا ذِكْرَ الْمَوْتِ hadis-i şerîfine tevfiķan muâmele ve ahvâl-i sâirenizin iş'âr buyurulmasını bilhassa ricâ eylerim.

ZİKRİN HAFİ, RIZKIN KÂFİ OLANI EFDALDIR

İltifât dolu mektûbunuz iftihar ve teşekkürle parmaklarımı şereflendirdi. Yeni me'mûriyetinizi tebrik ederim. «Hayr, Allah'ın seçtiği şeydedir.» Maaşın azaltılmasına gelince bildiğiniz gibi Peygamberimiz:

— Zikrin hayırlısı hafi, rızkın hayırlısı da kâfi olandır, buyuruyor.

Cenâb-ı Hakk'a hamdolsun ki sizi bu iki hayırla taltif buyurmuştur. Dünyevî yükseliş ve alçalışlara rağbet göstermeyeceğinizi vicdânen bilirim. Bilhassa isrâf ve mal biriktirme Allah nezdinde makbûl olan hallerden bulunmadığından ve uhrevî saâdet ve selâmet ise Cenâb-ı Hakk'ın rızasını tahsile bağı bulunduğundan gayret ve himmetinizi daimâ o tarafa çevireceğinize şüphem yoktur.

Dünyevî kazancınızı te'min buyurmuş olan Cenâb-ı Allah, sekerât-ı mevt,¹ kabir darlığı, haşir ve neşir dehşeti² ile muâmele buyurmasın. Râbitanızın başlangıcı olan ölümlü düşünmenin faydalarını unutmayalım. Dersinizin başında ve diğer zamanlarda «Ölümü çokça hatırlayın» hadîs-i şerifine uyarak hareket edip diğer hallerinizin de bildirilmesini bilhassa ricâ ederim.

1. Sekerât-ı mevt: Can çekişme, ölüm ızdırap ve baygınlığı.

2. Haşir ve neşir dehşeti: Kıyâmet günü ölümlerin yeniden yaratıldıktan sonra bir araya toplanıp dağılması anında insana âriz olacak olan korku.

21. Mektub

Zerre-i hakirin ve fakir-i pür-taksîrin bâdî-i tesrîri ve didedi intizârımın medâr-ı mefharat ve tenvîri bulunan iltifatnâme-i inâyet-i allâme-i ârifâneleri vâsıl-ı eyâdî-i şükran olarak duâ-yı bî-riyâ-yı muvaffakiyetleri isâl-ı bâr-gâh-ı Cenâb-ı Kibriyâ kılındı. Hazineyi harâbede taharrî ve dâne-i saâdeti lâne-i tarîkatta telâkki eden urefâdan olduğunuz bedihî bulunduğundan Hakk Teâlâ Hazretlerine arz-ı şükran edildi.

Arıza-i mütekaddime-i fakirâneme tahrîr-i cevap ve kesret-i evrâd ve ezkâr ile tefeyyüz ve tahsîl-i sevab hususlarında kendinize isnâd buyurmuş olduğunuz betâet ve bâ-husus itirâf-ı kusûr şeklini irâe eden edîbâne bir ma'zeret, şüphesiz Cenâb-ı Hakk'a hoş görülmüş ki, fakirinizi fevkalâde mesrûr eylemiştir. Hakk Teâlâ Hazretleri karîha-i sabîhanızı deryâ-yı irfân, nâv-dân-ı hâmenizi dicle-i lutf u ihsân buyursun, âmin.

Ma'lûm-ı âlileri olduğu gibi tarîkat-ı aliyyemizin esâsı ve daha doğrusu medâr-ı iktibâsı in'ikâs üzerine mübtenî bulunduğundan hilkat-ı beşeri teşkil eden letâîf-i aşereyi zikrullah ile mübeşşer ve medîne-i cismâniyeti âdâb-ı şeriat ile münevver eylemek ancak bir bende-i murâdullah'ın sohbeti ve bir abd-i fenâ fillâh'ın feyz ve bereketi sâyesinde müyesser olabileceği tabiidir. Bu gibi zevat ise hasebu'l-vakt kibrit-i ahmer gibi ender bulunduğundan *اعْتَقَدَ بِحَجْرِ لِنَعْدُ* hadîs-i şerîfine ittibâan hâdim-i şeriat ve sâlik-i râh-ı tarîkat olan bir zât-ı mestûru'l-adâlete ihlâs ve muhabbet ve musâhabe-i cismâniyye mümkün clamadığı sûrette *وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ* âyet-i celilesi ne imtisâlen gıyâben rabt-ı rûhâniyet eylemek zarûri bulunmuştur. Zira böyle bir ihlâs ve muhabbete mâlik olan bir mü'min-i âkil dünyada ibâd-ı sâlihîn ve sulehâ-yı zâkirîn adâ-

ZİKİR VE RÂBİTA

Hakir bir zerre mesâbesinde olan bu kusurlu fakirin, sevincine sebep ve bekleyişimin iftihâr ve nurlanmasına vesile olan iltifât dolu ârifane mektubunuzu alınca başarı dualarımı riyâsızca Cenâb-ı Hakk'a arzettim. «Hazineyi harâbede arayan» saâdeti de tarikatte bulan âriflerden olduğunuz apâşikar olduğundan, Hakk Teâlâ Hazretlerine şükrettim.

Daha önce gönderdiğim mektûbuma cevab olarak yazdığımız mektûpta evrâd ve zikirlerle çokça meşgul olup feyz ve sevap kazanma hususunda kendinize isnâd ettiğiniz tenbellik ve bilhassa kusurunuzu itiraf şeklini gösteren edibâne maâzeretiniz şüphesiz Cenâb-ı Hakk'a hoş gelmiş olmalı ki, beni de son derece sevindirdi. Hakk Teâlâ Hazretleri güzel tabiatınızı ma'rifet denizi, kaleminizi de lütuf ve ihsan ırmağı yapsın, âmin.

Bildiğiniz gibi tarikatımız «in'ikas» yâni karşılıklı hal-lerin birbirine te'siri esâsına mebnî bulunduğundan beşer tabi'atını teşkil eden on letâifin zikrullah ile uyanması ve bütün cesedin şeriat âdâbıyla nurlandırılması ancak Cenâb-ı Hakk'a teslim olmuş fenâ-fillâh'a¹ ermiş bir mürşidin feyz ve bereketi sayesinde mümkün olabilir. Bu gibi kimseler ise zamanımızda kibrit-i ahmer² gibi ender bulunduğundan,

— Kim taşâ inanır, güvenirse ondan fayda görür. hadis-i şerifine uyarak şeriat ve tarikat yolcusuna ihlâs, muhabbet ve cismânî musâhabe mümkün olmadığı takdirde,

— Sâdiklarla berâber olun,³ âyet-i celilesine imtisâl ile gıyâben rûhaniyete sarılmak zarûridir. Zira böyle bir ihlâs ve muhabbete mâlik olan akıllı bir mü'min, dünyâda sâlih ve zâkir kullar arasına dâhil, âhirette de evliyâ-i kirâmın yanında bulunma şerefine nail olabileceği açıktır.

Nitekim Peygamberimiz (s.a.v.):

dına dâhıl ve ukbâda evliyâ-yı kirâmın şeref-i maıyyetlerine nâil olabileceği bedihâdir. Kaalen-Nebıyyü'l-Muhteren, -sallal lahu aleyhi vesellem: « یُحْشَرُ الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ »

اللَّهُمَّ ارِنَا الْحَقَّ حَقًّا وَارْزُقْنَا إِتِبَاعَهُ وَارِنَا الْبَاطِلَ بَاطِلًا وَارْزُقْنَا اجْتِنَابَهُ

Esnâ-yı râbitada fakirinizle hâsıl olan mülâkat ve evkat-ı sâirede nasıb olan zuhûrât-ı âlileri mâlûm-i dânyânem oldu. Cenâb-ı Hakk'a teşekkür edildi. Bu gibi lütuflar, ihsânlar, bilcümle râbita-i şerife ve ezkâr-ı münîfe sâyesinde lâti fe-i kalb için hâsıl olan sâfiyeti mübessirdirler. Hazret-i Allah zât-ı ârifânenizi لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ âyet-i celîlesinin sırrına' mazhar ve mukteziyât-ı irfânınızı ilkaat-ı nefsâniye üzerene galip ve muzaffer buyursun, âmin.

Evrâd ve ezkâr-ı şerife ma'lûm-ı âlileri olduğu gibidir. Evvelki iltifat-nâmenizde o kadar güzel ta'rif buyurmuş idiniz ki, fakirinizi hayran eyledi. Bir şey ilâve olunmak lâzım gelirse yalnız râbitanın iksârıdır. Mübtedî için herşeyden ziyâde fâide-bahş olan râbitadır. Hâce M u h a m m e d M a ' s û m - kuddise sırruh - Hazretleri sâliklerini ibtidâ yalnız râbita ile me'mûr buyurmuşlardır. Zira fenâ fi's-şeyh olmayan fenâ fi'r-Rasûl ve fenâ fi'r-Rasûl olmayan fenâ fillâh olamaz. Süllem-i terakkînin pâye-i evveli fenâ fi's-şeyh olmaktır. Rabbi yessir ve lâ tuassir rabbi temmim bil-hayr-yâ Allah,

Saâdetlü Hacı Mes'ûd Bey Birâderimiz avdet buyurmuş ise duâ-i dervişânemin tebliğine vekilsiniz. Bâki es-Selâmu aleyküm.

— Kişi sevdiği kimse ile haşrolunur,⁴ buyuruyor. Allahım, bize Hakkı hakk olarak gösterip ona tâbi olmayı, bâtlı da batıl olarak gösterip ondan sakınmayı nasib et.

Râbita anında şahsımla mülâkat ve diğer zamanlarda nasib olan yüksek zuhûrât ma'lûmum oldu. Cenâb-ı Hakk'a hamdedildi. Bu gibi lütuf ve ihsanların hepsi râbita ve zikir sâyesinde kalpte hâsıl olan sâfiyetin müjdeleyicisidir. Hazret-i Allah ârif zâtınızı,

— Eğer şükrederseniz nimetimi arttırırım,⁵ âyet-i celilesinin sırrına mazhar buyurarak irfanınızın gereklerini nefsin vesveselerine gâlib ve muzaffer buyursun, âmin.

Evrâd ve zikirler bildiğiniz gibidir. Evvelki mektubunuzda öyle güzel ta'rif buyurmuştunuz ki hayran kaldım. Bir şey ilâve etmek lâzım gelirse yalnız râbitanın çoğaltılmasıdır. Tarıkata ilk girenlere herşeyden dâha faydalı olan şey râbitadır. Hâce Muhammed Ma'sum -kuddise sirruh- Hazretleri sâliklerine başlangıçta yalnız râbita emrederlermiş. Zira fenâ-fi's-şeyh olmayan, fenâ-fi'r-resûl, fenâ-fi'r-resûl olmayan fenâ-fillâh olamaz. Terakki merdiveninin ilk basamağı fenâ-fi's-şeyh olmaktır. Yâ Rab sen kolay kıl, zorlaştırma! Ve hayırla tamamlat! Saadetli Hacı Mes'ud Bey kardeşimiz dönmüş ise duâmın tebliğine vekilsiniz, Bâki, selâm.

1. Fenâ-fillâh: Allah'ın varlığında fâni varlığın yok olması.
2. Kibrî-i ahmer: Kırmızı yâkut, mânâsına olup değerli ve ender zât demektir.
3. et-Tevbe, 119
4. Keşfü'l-hafâ, II/265.
- 5* İbrâhîm, 7.

22. Mektub

Kemâl-i arzû ve iftikar ile terakküb ve intizârında bulunduğum inâyet-nâmenize hamdolsun vâsıl oldum. Birinci ve ikinci ve üçüncü semâda sâcidîn ve râkiîn ve kaimîn bulunan melâike-i kiram ile hâsıl olan münâsebet ve mülâkat-ı rûhânî ve bâ-husûs Arşu'r-Rahman'a kadar vuku bulan suûd ve zuhûr eden cezbe-i Subhânî cidden şâyân-ı tebriktir. Hakk Teâlâ Hazretleri bu misillü âtıfet ve ihsânlarına müteâkib ve mütevâlî buyursun, âmin.

âyet-i celîlesi ma'lûm-ı fazîletiniz. وَأَنْ لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى dir. دُعَاءُ الْأَخِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ لَا يَرُدُّ. hadîs-i şerîfine bakıp mezkûr âyet-i celîleye nâsîh olduğu vârid-i hâtîr olmasın.

Fakîriniz bu gibi muhâlefetlerin tevfikını ziyâdece arzu etmekte olduğundan arzede bilirim ki, bir diğêrinin deavât-ı hayriyesini celbeylemek bir takım hizmet ve ihlâs ve muhabbete mütevakkıf bulunduğundan o dahî kendi sa'yinin semeresi demektir.

Binênaleyh nâil olduğunuz bu gibi eltâf-ı celîle hep kendi ihlâs ve muhabbet ve bizler gibi değêrsiz bir dervîşe mahzâ li-vechillâh olan lütfu şefkatinizden nâşîdir. Allahümme zîd fe-zîd.

RÜYADA MELEKLERLE GÖRÜŞMEK

Tam bir arzu ve ihtiyaçla beklediğim inâyetli mektubuza hamdolsun kavuştum. Birinci, ikinci ve üçüncü şemâda, secdede, rukûda ve ayakta bulunan meleklerle kurulan münâsebet ve rûhânî görüşme ve bilhassa Ars'a kadar vukû bulan yükselişe zuhûr eden cezbe cidden tebrike şâyândır. Hakk Teâlâ Hazretleri bu gibi lütuf ve ih-sânlarını peşpeşe ve devamlı ihsân buyursun.

— İnsan için çalışmaktan başka birşey yoktur,¹ âyet-i celîlesini biliyorsunuzdur.

— Kardeşin kardeşe gıyaben duası reddolunmaz, hadîs-i şerîfine bakarak yukarıdaki âyet-i celîlenin neshedildiği hatırınıza gelmesin. Bendeñiz bu şekilde ayrı gibi görülen ma'naların birleştirilmesini çokça arzu etmekte olduğumdan arzede bilirim ki, başkasının hayır duasını almak birtakım hizmet, ihlâs ve muhabbete bağı bulunduğundan o da kişinin kendi çalışmasının semeresi demektir.

Binâenaleyh nâil olduğunuz bu gibi lütuflar hep kendi ihlâs ve muhabbetinizden ve bizler gibi değersiz bir der-vîşe sırf Allah rızası için olan lütuf ve şefkatinizden dola-yıdır.

Allahım ziyâdeleştir ve yine ziyâdeleştir.

1. en-Necm, 39

23. Mektub

Yek-diğerini vely u ta'kîb eden iki kit'a ihsân-nâme-i belâgat-i allâme-i ârifâneleri vâsıl-ı eyâdî-i imtinân olarak devât-ı hayriyenizi îlây-ı bar-gâh-ı Rabb-ı Mennân eyledim. Âlem-i ma'nâda Mürşid-i Mükerrrem ve Mutâ-ı Mufahham Hazret-i T â h â -kuddise sirruh -Efendimiz'in ziyâret-i vâzi-hu'l-füyûzâtıyla teşerrüf buyurulduğu iş'âr olunuyordu. El-hamdu lillâhi teâlâ alâzâlik.

Emrâz-ı kalbiyeye devâ ve ilel-i ma'neviyyeye şifâ olan ve şâibe-i şüpheden vâreste ve müberrâ bulunan bu gibi ziyâretinizi şâyân olduğu kadar tebrik eylerim. Mürşid-i hakiki olan Şeyh Muşârun ileyh Hazretleriyle evlâd-ı ma'neviyye-i ezeliyeleri meyânında vâsita-i tebliğ ve muhâbere bulunan bu fakir-i hakiri dahî ed'îye-i hayriye ve hüsn-i hâtîme-i îman için teveccühât-ı bâtinîyyeden mahrûm buyurmamanızı bilhassa ricâ ve istirham eylerim. Muşârun ileyh Hazretlerinin şekil ve şemâili aynen müşâhedenize muvâfık olduğu halde mazannden bir zatı ta'kîb ederken dest-i ma'nevî ile mümânaatta ve isminizle hitâb ederek kemâl-i şefkatla âşinâlıkta buldukları hüsn-i kabûl ve fart-ı inâyetlerine şümûlu bedîhîdir. Kadem-i şeriflerindeki pabuçları için «Burada dursun» ta'bir-i a-bir-i mürşidâneleri be-tekrar oraya avdet buyuracaklarını mübeşşir bulunduğundan bu babda dahî zât-ı fâzilânenizi ikinci tebrike lüzûm görüyorum.

*Cenâb-ı Allah kadem-i mubâreklerinden ayırmasın,
خَيْرُ الذِّكْرِ الْخَفِيُّ hadîs-i şerîfinin şeref ve meziyetiyle kalbimizi tesrîr ve kabrimizi tevsî ve tenvîr buyursun.*

RÜYÂ'DA TAHÂ'L-HARİRİ'Yİ ZİYARET

Birbirini ta'kiben âlim ve âriflere yakışan iki adet belâgat ve ihsân dolu mektubunuzu aldım. Hayır dualarımı lütufkâr Rabbımın yüce katına arzyledim. Âlem-i mâ'nâda yani rüyâda büyük müşdidimiz Hazret-i Tâhâ - kuddise sırruh - Efendimiz'i ziyâretle feyz alıp şeref bulduğunuz yazılıyordu. Bu lütfundan dolayı hamdolsun Allah'a.

Kalp hastalıklarına devâ, ma'nevî illetlere şifâ olan, şüphe endişesinden uzak bulunan bu gibi ziyaretinizi lâyük olduğu şekilde tebrik etmek isterim. Gerçek bir müşdid olan Şeyh Tâhâ Hazretleriyle evlâd-ı ma'nevîleri arasında tebliğ ve muhâbere vâsıtası durumunda bulunan bu fakir-i hakir'i de hayır-duâlarınızla son nefeste imanla gitmek için bâtinî teveccühlerinizden mahrûm buyurmamanızı bilhassa ricâ ve istirhâm ederim.

Şeyh Tâhâ Hazretleri'nin şekil ve şemâilî aynen müşâhedenize muvâfık olduğu halde mazanneden¹ bir zâtın arkasından giderken ma'nevî eli ile sizi bundan men'edererek isminizle hitap edip tam bir şefkatle âşinâlık göstermesi hüsn-i kabûl ve inâyetini gösterir. Ayağında bulunan papuçları için, burada dursun demeleri tekrar oraya döneneğini gösterdiğinden, bu konuda da sizi ikinci tebrikelüzum görüyorum.

Cenâb-ı Allah cümlemizi mübârek ayakları dibinden ayırmasın.

— Zikrin hayırlısı hafi olanıdır, hadis-i şerifinin şeref ve meziyetiyle kalbimizi sürûrla doldursun. Kabrimizi genişletsin ve nurlandırsın, âmin.

1. Mazinne: Erdiğine ve velâyetine inanılan kimse.

24. Mektub

30 Mayıs tarihiyle muharrer bir kit'a iltifat-nâme-i merâhım-ı allâmenize bu defa dahî nâil oldum. Mahviyyet-i mücessemeyi tamamıyla teşkil ve tevâzu-ı mükemmeleyi lâyıkıyla ta'lim eyleyen o nâme-i dilkuşânıza mukabil Cenâb-ı Hakk'a hamd ve senâ ve zât-ı mâarif-âyâtınıza hayır duâda bulundum. Hakk Teâlâ Hazretleri mahviyetinizi medâr-ı sahviyet ve tevâzuunuzu bâdî-i rifat ve seâdet buyursun,

hadîs-i şerîfine mazhar eylesin, âmin.
مَنْ تَوَاضَعَ لِلَّهِ فَقَدْ رَفَعَهُ اللَّهُ

Tarikat-ı Aliyye-i Behâiyye'nin cümle-i füyûzâtından biri olarak, hâtıra-i mevt ile bir takım havf ve haşyet içinde vücûdunuzun her tarafı lertzân ve kuvve-i zihniyenizin perîşân bulunduğu ahvâlin külliyyen zevâl bulmakta olduğunu beyan buyurmuş idiniz. Elhamdu lillâhi Teâlâ alâ zâlik. Bu hâl, î-mân-ı kâmilin şems-i tâbân gibi usk-ı cenâna pertev-feşân olduğunu işâret ve belki de beşârettir. Kâlen nebiyyü'l-mükerrrem:

المؤمنون لا يموتون بل ينقلون من دار إلى دار
Mü'min-i kâmil için mevt yoktur. Yalnız bir nakl-i mekândan ibârettir. Kezâlik,

الْقَبْرُ إِمَّا رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ وَإِمَّا خُفْرَةٌ مِنْ خُفْرِ التَّيْرَانِ

hadîs-i şerîfine bakılınca muhabbet-i Mevlâ ve tarikat-ı aliyeye-i Mustafeviyye ile musaffâ olan ihvân-ı bâ-safâ için kabir cennet olacağı ve havf u haşyetlerine mahall olmayacağı bedihîdir.

Hemân Hakk Teâlâ Hazretleri istikamet ihsan buyursun. Hemm u himmetinizi âlâyiş-i dünyadan külliyyen masrûf ve âsâyiş-i ukbâya tamamıyla ma'tûf eylesin, âmin.

ÖLÜM NAKL-İ MEKÂNDIR

30 Mayıs tarihinde yazılmış bulunan bir adet iltifat dolu mektubunuza bu defa da nâil oldum. Mahviyeti tamamıyla anlatan, tevâzuu da lâıyıkıyla öğreten o gönül açıcı mektubunuza mukâbil Cenâb-ı Hakk'a hamd ü senâ, size de hayır duâda bulundum. Hak Teâlâ Hazretleri mahviyetinizi ma'nevî sarhoşluktan sonra kendinize gelme vesilesi kılsın. Alçak gönüllülüğünüzü mutluluk ve yücelmeye sebeb kılsın.

— Kim tevazû sahibiyse Allah onu yüceltir,¹ Hadis-i şerifine mazhar eylesin, âmin.

Nakşibendiyye tarikatının feyizlerinden biri olarak «ölüm endişesi, mevhum birtakım korkular içinde vücudunuzun her tarafının titremesi ve kuvve-i zihniyyenizin perişanlığı gibi hâllerin külliyyen zevâl bulmakta olduğunuzu» beyân buyurmuştunuz. Allah'a hamdolsun bu hal kâmil imanın parlayan güneş gibi kalp ufuklarına ziyâlar saçmakta olduğunun işareti ve belki de onun müjdesidir.

Nitekim Nebî -sallallahü aleyhi ve sellem -: Mü'minler ölmezler, ancak bir evden öbür eve nakledecekler, buyuruyor. Mü'min-i kâmil için ölüm yoktur. Yalnız bir nakli mekân vardır.

Yine ayrıca: Kabir ya cennet bahçelerinden bir bahçe veya cehennem çukurlarından bir çukurdur,² hadis-i şerifine bakılınca Cenâb-ı Hakk'ın muhabbeti ve tarikat vâsıtasıyla tasfiye-i kalb görmüş olan kardeşlerimiz için kabrin cennet olacağı, korku ve endişelerine yer olmadığı açıktır.

Hemen Hakk Teâlâ Hazretleri istikâmet buyursun. Himmet ve gayretimizi dünya gösterişinden tamâmen çevirip, âhîret huzuruna kemâliyle yöneltsin, âmin!..

1. Ahmed b. Hanbel, İbn Mâce; Keşfü'l-hafâ, II/317.

2. Keşfü'l-hafâ, II/118 i Tirmizi, Taberânî.

25. Mektub

Gülistân-ı hâtıratınızın bir deste gülü ve sümbülistân-ı sânihâtınızın bir pâket sümbülü makamında ahz u telâkki ettiğim mektûb-ı mergûbunuz pîrâhen-i Yûsuf gibi ezvâk-ı ma'nevîyemi leb-rîz-i neşât ve cümel-i cemâleniz andelîb-i hoş-el-hân gibi teşnîf-i simâh-ı mübâhât eyledi. Lisân-ı azbu'l-beyânınızdan damlayan reşahât-ı belâgat ve kalem-i müşkîn rakamınızdan seyelân eyleyen katarât-ı fesâhat ötedenberi îtikadında bulunduğum kuvve-i kalemiyye ve vüs'at-i fikriyenizi isbât için bir huccet-i katîa-i kanâat oldu. Binâenaleyh fevkalâde mahzûz oldum. Gösterilen mahvîyetinize hayırlanmış olduğumdan dolayı müteşekkîr bulundum.

Safvet-nâme-i dil-kuşânızın bahşâyışı olan şevk u şetâret ve ma'nevîyâtıma izâfe etmiş olduğu zevk u halâvet tefsir ve tercemeye gelmez bir bâr-ı minneti husûle getirdi. Cenâb-ı Rabbu'l-izzeh - celle ve alâ - Hazretleri sizi ve bütün âile-i muhteremenizi gaile-i zamandan masûn ve kalbinizi mevâhib-i günâ-gün ile meşhûn buyursun, âmin.

Muhterem evlâdım,

Arzû ve iştiyâkım efzûn ve dâire-i sabr u tahammulden bi-rûn ise de savlet-i sermâyaya mukavemet edemeyen bu ihtiyar pederinizi didârınızla bahtiyâr etmek niyâzında bulunur isem ve da'vetimize icâbet etmeyen vâlid-i mâcidinizin isrine tâbî olmamak ricâsına ictisâr eder isem ne lâzım gelir? «Hiç!» O halde kudûmünüzü intizâr eylemek tabûdîr.

Şâh-ı Nakş-bend Efendimiz Hazretlerinin

طريقة ما در صحبت است kelâm-ı hikmet-encâmını şüphesiz işitmişsiniz. Bahâr-ı ömrünüzün ter u tâzeleği hazân-ı pîri ile târumâr olmadan mukaddem, tarîkat-ı alîyyenin ezhâr-ı füyûzâtıyla meşâmm-ı cân u cenânınızı ta'tîr eylemek ahass-ı âmâl-i fakirânemdir.

İlâhî, muvaffak olasız. Pây-i mesâinin kayd-bendi olan tealluk-ı mâ-sivâdan âzâde ve mutallak olasız, âmin bi-hürmet-i Tâhâ ve Yâsîn.

SOHBETTE MUHABBET VARDIR

Hâtıralar gülistanınızdan bir deste gül ve ilham sünbülîstânınızdan bir paket sünbül mesâbesinde telâkki ettiğim, Ya'kûp için Yusuf'un gömleği ne ise benim için o demek olan kıymetli mektûbunuz mânevî hazlarımı sevinçle doldurdu. Güzel ve latif sözleriniz bülbül şakıması gibi kulaklarıma küpe oldu. Tatlı dilinizden damlayan belâgat damlacıkları ve misk kokulu kaleminizden dökülen fesâhat katreleri öteden beri beğendiğim kalem ve ifâde gücünüz ile fikri derinliğinizi isbât için kesin kanaat hâsıl eden birer delil oldu. Binâenaleyh son derece sevindim. Gösterilen tevâzû ve mahviyetinize bayılmamış olduğumdan Allah'a hamdettim.

Gönüle ferahlık veren mektûbunuzun eseri olan şevk ve neş'e ile maneviyatıma katmış bulunduğu lezzet, tefsir ve izaha gelmez bir minnet borcu meydana getirdi. Cenâb-ı Rabbu'l-izzet - celle ve alâ - Hazretleri, sizi ve bütün aile efrâdınızı zamanın sıkıntılarından koruyarak türlü türlü lütuflarla yüceltsin, âmin.

Muhterem evladım,

Arzu ve özleyişim, sabır ve tahammül çenberini çok fazla zorlamakta olduğundan kışın şiddetine mukâvemet edemeyen bu ihtiyar pederinizi o güzel yüzünüzle bahtiyar etmenizi arzû etsem ve davetimize icabet etmemiş bulunan babanızın izinde gitmemenizi söylemek cesâretinde bulunsam ne lazım gelir? «Hiç!» O halde gelmenizi beklemek tabiidir.

Şâh-ı Nakşibend Hazretlerinin:

— Bizim tarîkimiz sohbetledir. şeklindeki hikmetli sözünü şüphesiz duymuşsunuzdur. Gençliğinizin zindeliği ihtiyarlık hazanı ile perişan olmadan yüce tarîkatın feyiz çiçekleriyle, maneviyatın güzel kokularıyla gönlünüzü zinde kılmak bendenizin biricik emelidir.

Allah muvaffak buyursun. Gayretlerinize köstek olabilecek mâsivâ bağ ve alâkasından âzâde olasınız. Bihur-meti Tâha ve Yâsin.

26. Mektub

Ma'rûzât-ı mukaddime-i fakirâneme mütâbaat ve âdâb-ı tarikat-ı aliyyenin dâire-i feyz-bâhiresinde izhar buyurulmuş olan mutâvaat-ı ârifânelerini mübeşşir bir kıt'a iltifat-nâmenize nâil oldum ve bu nâiliyetimi meşhûd-ı bâsire-i iftihârim olan eltâf ve a'tâf-ı sâbikanıza bir zamîme-i kerîme-i lâhika telâkki eyledim. Ve hemîşe vird-i zebânım ve niyâz-ı dil u cânim olan duâ-yı izdiyâd-ı ömr ü âfiyet ve kemâl-i muvaffakiyet-i mun'imânelerini be-tekrar takdim-i bâr-gâh-ı Ahadiyet'te bulundum. Mukaddemât-ı necâtı ihsân buyurmuş olan Hazret-i Allah makasid-ı muazzama-i fevz u felâhı dahî sehl u âsân buyursun. Sâbir, şâkir kullarından etsin.

لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ sırrına mazhar buyursun.

أبر و باد و مه و خرشید فلك درکارند تاتو نانی بکف آری وبغفلت نخوری

Ebr-i yağmûr, bâd-i hevâ, ciyâdet-i meh-tâbı, harâret-i âftâbı teshîr eyleyen ve bunların hüsn-i te'siriyle benî beşerin idâre-i mâişet ve idâme-i âfiyetini te'min buyuran Hazret-i Allah'ın la-yuad ve lâ-yuhsâ olan nîmetlerini bilip cümlemizi vazîfe-i şükrünün ifâsına gayret eden ibâd-ı sâlihînden buyursun âmin. Bu misillü bir veliyy-i nîmetin mâide-i lutf u ihsânını takdir etmeyen nankör kullarından etmesin.

Çünkü âyet-i kerîmenin nihâyetinde

وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ vardır. Yâni ifâ-yı vazîfe-i şükrân tezyid-i nîmeti mücib olduğu gibi küfrân-ı nîmet dahî rahat, kandat, şetâret gibi âsâyiş-i kalbiyenin zevâlini intâc ve insanı muazzeb eyler.

Bâkî, es-Selâmu aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtüh.

NİMETLERE ŞÜKÜR

Daha önce ma'rûzâtımıza uyararak tarikatın feyizli halkasına katılmayı kabul ettiğinizi müjdeleyen iltifat dolu bir adet mektubunuza nâil oldum, bu nâiliyyetimi daha önceki lütuf ve ihsanlarınıza ilâve telâkki eyledim. Ve hemen dilimden düşürmediğim hayırdualarıma yenilerini ilâve ederek ömrünüzün âfiyetinizin ziyâdeleşmesini ve gerçek başarınızı tekrar Bar-gâh-ı Ahadiyet'e arzettim. Kurtuluşun başlangıcını ihsân buyuran Hazret-i Allah gerçek kurtuluş yolunu da kolaylaştırsın. Sabreden ve şükreden kullarından etsin.

— Eğer şükrederseniz nimetimi arttırırım,¹ sırrına mazhar buyursun.

«Bulut, rüzgâr, ay, güneş, gökte devamlı olarak çalışmaktalar. Sen sakın ekmeğini elde edince gafletle yemiyessin.»

Bulut, yağmur, rüzgâr, ayın güzelliği ile güneşin hasretini kendi emrinde tutan ve bunların te'siriyle insanoğlunun yaşamasını te'min, sıhhat ve afiyetini devam ettiren Hz. Allah'ın sayısız nimetlerini bilip cümlemizi şükür vazifesinin ifasına gayret eden sâlih kullarından eylesin. Âmin. Böyle bir nimetin lütuf ve ihsânını takdîr etmeyen nankör kullarından etmesin.

Çünkü âyet-i kerimenin nihâyetinde, **Eğer küfrederseniz şüphesiz benim azâbım şiddetlidir,**² diye vârid olmuştur. Yani şükran borcunun yerine getirilmesi nimetin artmasını mücib olduğu gibi küfrân-ı nimet te kanâat, huzûr ve rahatlık, gibi kalp sukûnunu bozar. Ve insanı sıkıntıya düşürür.

Bâki, es-selâmu aleyküm ve rahmetullahi veberekâtüh.

1. İbrâhîm, 7.

2. İbrâhîm, 7.

27. Mektub

Muhtelif tarihlerle tahrir ve mütenevvi lütuflar ve şefkatlarla tebşir buyurulmuş olan seâdet-nâme-i merâhım-i al-lâme-i kirâmîlerini vakit ve zamanıyla alıp şifâ-ı zahm-ı firak ve safâ-yı hâtır-ı pür-iştîyâk etmiş idim. Bir zaman ma'rûz olduğum hastalıktan ve bir vakit mahall-i ikamet ve intikalinizi tahdîd edememekten bi-takdîrillâhi Teâlâ şimdîye değin takdîm-i teşekkür-nâmeye muvaffak olamamıştım. Maamâfih süveydâ-yı kalb-i fakirânemde cdygır olan muhabbet ve ervâh arasındaki müsellem olan samîmiyet ve kurbîyet medâr-ı ma'zeret ve müstevcib-i teskin u tesliyet olmakta idi

Hâzâ min fadli rabbî.

لِقَوْلِهِ مِنَ الْقَلْبِ سُبُلٌ cümle-i sabîha ve kazîyye-i sahîhasına tevfikân dâimâ nazardan dûr ve hâtırdan mehcûr bulunmadığımız edille-i mukniaya muhtâc olmayan hakayık-ı bedîhiyyedendir. Daha doğrusu atâyâ-yı ilâhiyyedendir. Dergâh-ı Kadîl-hâcât ve icâbet-gâh-ı Cenâb-ı Mücîbu'd-deavât'a şâyân-ı takdîm ve tazarru-ı müsted'ayât-ı fakirânemin birisi yahud birincisi mülâkat-ı cismâniyenizin tekrarıdır. Mevlâm ihsân buyursun. Gözümüzü, özümüzü tekrar şâdân buyursun, handan buyursun âmin.

21 Eylûl sene 322 tarihli iltifat-nâmede beyan buyurulmuş olduğu gibi âlem-i ma'nâda hâsıl olan mülâkat ve torba içerisinde bulunan günâ-gün şekerlerin muâtâtından fevkalâde mahzûz oldum. Evet, sünnet-i seniyye ve şeriat-ı mutahharâ-i Muhammediyeye ser-i mû muhâlif olmayan ve ekâbir-i evliyâ-yı Nakşbendiye vâsıtasıyla münâkaşa-i mahzadan masûn bulunan tarîka-i aliyye-i Hâlidîye'ye rabt-ı kulûb eden ihvân-ı sâdiku'l-bünyan için tebşîrât-ı hârikanın vukuu inkâr olunmaz. Ashâb-ı kemâl içinde isti'mâl olunan «te'mîn-i istik-

İSTİKBAL ENDİŞESİ

Muhtelif tarihlerde yazılan, değişik lütuf ve şefkatlerle süslenmiş saadet ve merhamet dolu mektubunuz vaktiyle alınmış ve ayrılık derdime şifâ, hasretle dolu gönlüme safâ bahşeylemişti. Bir zaman tutulduğum hastalık yüzünden, bir ara ikametgâhınızı ve evinizi taşıdığınız yeri kestirememekten şimdiye kadar bir teşekkür mektûbu yazmaya muvaffak olamadım. Maamâfih kalbime yerleşen muhabbetiniz ve ruhlarımız arasındaki herkesçe bilinen samimiyet ve yakınlığımız ile teskin ve teselli olmaktaydım. Bu da Allah'ın bir lütfudur.

— Kalbten kalbe yol vardır, güzel sözüne ve sahih hükmüne uygun olarak gözden uzak bulunmadığınız, inandırıcı bir delile ihtiyaç bırakmayacak derecede açık hakikatler cümlesindedir. Daha doğrusu ilâhî lütuf ve ihsânlarıdır. Her türlü ihtiyacı karşılayan Allah'ın yüce dergâhına ve davetleri kabul eden Mevlâ'nın icâbetgâhına takdime lâyıf duâ ve tazarrularımın birisi hatta birincisi tekrar kavuşmamızdır. Mevlâm ihsân buyursun. Gözümüzü, tekrar şenlendirsın, âmin.

21 Eylül 1322 tarihli mektûbunuzda beyân buyurulmuş olduğu gibi âlem-i manada yani rü'yâda meydana gelen görüşme ve torba içinde bulunan rengarenk şekerlerin verilmesinden son derece duyulandım. Evet sünnet-i seniye ve Pâk Muhammedi nizâma kıl kadar muhâlif olmayan Nakşibendiye evliyâsının büyükleri vâsıtasıyla, her türlü münâkaşadan uzak bulunan Hâlidîyye tarikatına kalplerini rabteden sâdik ihvânımız için fevkalâde müjdelerin vâki olacağı inkâr olunamaz. Kemâl sâhipleri arasında kullanılan «Te'mîn-i istikbâl» sözü fânî dünyâda sınırlı olan hayatımızın ikmâline yarayan şeylere aid olmasa gerektir.

Bâkiyi düşünüp görmeye çalışan erbâb-ı nazar,¹ ha-

bâb» cümle-i cemâlesi dâru'l-fenâ-yı dünyada muvakkat bulunan hayât-ı müsteâremizin eczâ-yı mütemmimesine ma'tûf olmasa gerektir.

Dûr-endiş olan erbâb-ı nazar ve hakikat-bîn bulunan as-hâb-ı akl u hünerin, istikbâl kelimesinden maksad, muazzam-ı dâru'l-baka-i ebediye ve vahşet-hâne-i uhreviye olduğu ednâ bir mutâlaa ile tasdik eyleyeceği bedihâdir.

Binâenaleyh rişte-i hayatın seyf-i kâtu makamında bulunan mürûr-ı zaman ve teâkub-i rûzân u şebân içinde cây-ı teessüf ve me'vâ-yı telehhüf bir sâniye mutasavver ise o da te'mîn-i istikbâle medâr olan râbita-i şerife ve ezkâr-ı münîfeden hâlî bulunan demlerden ibârettir. Mevlâ'm - celle ve alâ - Hazretleri zât-ı âlînizi fakîr-i hakîrinizle beraber vakitlerini gafletle zâyi edip bilâhara nedâmet eden kullarından etmesin. *أَنَا جَلِيسٌ مَنْ ذَكَرَنِي* hadîs-i kudûsine mazhar olan sâdik abdlerinin adâdına dâhil buyursun, âmin.

kikati gören akıl ve hüner sāhiplerinin istikbāl kelimesinden maksatlarının ebedi āleme ve uhrevi hayata ait olduğunun basit bir mütālaası ile kabūl edilmesi gerekir.

Bināenaleyh hayat bağının keskin kılıcı makāmında bulunan gece ve gündüzün su gibi devrederek zamanın geçmesi esnāsında teessūf ve üzüntüyü gerektiren bir sāniye tasavvur olunursa o da istikbāl te'minine medar olan rābīta, zikir ve fikirden, uzak olarak geçen demlerden ibārettir. Mevlām - celle ve alā - Hazretleri zāt-ı ālinizi ben-denizle berāber-vakitlerini ğafletle zāyi edip bilāhare pişmanlık duyan kullarından eylemesin.

— Ben beni zikredenle beraberim,² hadis-i kudsi-ne mazhar olan sādık kullarının arasına dāhil buyursun, āmin.

1. *Erbāb-ı Nazar*: Nazar sahipleri, kalp gözü açık ferāsetli kimseler demektir.
2. *Keşfü'l-hafâ*, I/232.

28. Mektub

1

Seâdetlû Ziyâ Bey Hazretlerine arz u takdim ettiğim varak-pâre-i dervîşânemin bir misliyle zât-ı fazulânenizi muhâtab ettikten sonra ilâveten ifâde olunur ki, müsâhede-i cismânî hakkında izhar buyurulmuş olan arzû-yı sâdikaneleri cidden mûcib-i mahzûziyet oldu. Çünkü arzû-yı mezkûrenin, kısm-ı a'zamı fakirinizi bi-tâb etmektedir. Evet, aslında mevcûd olan şevk u arzû fer'de mevcûd olanın fevkinde bulunduğu bedihîdir. Cenâb-ı Allah şu gâli ve âli olan noktaya nâzır bulunan arzuları hâsıl ve müddeâlarına vâsıl buyursun âmin.

Tasdi'e müncer olmaz i'tikadıyla bu babda arz edebilirim ki, Arşu'r-Rahman olan ve bu meziyetle ziyâ-yı şemsin fevkindeki bir ziyâyâ mâlik bulunan kalb-i mü'min için mesâfe-i kurb ve bu'dun ehemmiyeti olmayıp her mahalde sâbit ve ihvân-ı sâdik nezdinde sâbit ise de musâhabe-i cismâniyenin dahî meziyeti, ashâb-ı kiram ve tâbiîn-i izâm efendilerimizin hâl u şânıyla ve derecâtlarının ihtilâfıyla vâzih ve müberhendir. Fakirinizi teveccühâtı bdhîru'l-füyûzât-ı ihvâna şâyân eyleyen Mevlâ-yı Müsteân, zülâl-i visâllerine dahî reyân buyuracağından kat'-ı ümmid etmem.

آستان رشك بردسوي زميني كه درو : دوسه يارى دوسه دم بهر خدا بنشينند
beyt-i fârisisi musâhabe-i cismâniyyenin ulviyet ve meziyetini lâynkıyla takdir ediyor, bunun hulâsa-i ma'nâsı: «Gökteki melekler yeryüzünde Cenâb-ı Hakk-ın rızasını kazanmak için yârân-ı tarikatın ictimâ ve muhabbetlerine gıpta etmekte bulduklarını» beyandan ibârettir.

Kâffe-i evliyâullah-i Teâlâ'nın hattâ makam-ı kutbiyet ve gavsiyete irtika eden mukarrabının ser-tâcı makamında bulunan Üveyyis-i Karnî Hazretlerinin-bir saat olsun şerefi sohbetে nâil olan ashâb-ı kirâmın kâ'bina varamıyacağı isbât-ı müddeâyâ kâfidir.

Bâki, es-Selâmu aleyküm,

CİSMÂNÎ SOHBET - MÂNEVÎ SOHBET

Muhterem Ziya Bey'e arz ve takdim ettiğim mektubumun bir mislini de size takdim ettikten sonra ifâde etmek isterim ki, yüzyüze görüşmek hakkındaki sâdik arzunuz beni çok memnûn etti. Çünkü bu arzunuzun büyük kısmı beni de mecâlsiz bırakmaktadır. Evet aslında mevcut olan arzunuzun, o aslın cüz'ünde olandan üstün bulunduğu açıktır. Cenâb-ı Allah bu yüksek noktaya yönelik arzuları gerçekleştirip isteklerine nâil eylesin, âmin.

Başınızı ağrıtmaz inancıyla bu hususta şunları arz edebilirim. Arşu'r-Rahmân olan ve bu meziyetle güneş aydınlığının üstünde bir ziyâyâ sâhip olan mü'min kalbi için mesâfenin uzaklık ve yakınlığının önemli olmadığı her mahalde sâdik ihvân nezdinde sâbit ise de cismânî sohbetin üstünlüğü de ashâb-ı kirâm ve tabiinin hal ve durumlarıyla âşikârdır. Bendenizi ihvânın feyzleri besbelli olan teveccühlerine lâayık gören Cenâb-ı Mevlâ sizlere kavuşmanın lezzetiyle kana kana doyuracağından kat'iyen ümidimi kesmem.

«Allah için bir kaç zaman bir iki dostum kendisinde oturdu diye gökyüzü yeryüzünü kışkandı.»

meâlindeki Farsça beyit, cismânî sohbet ve görüşmenin yücelik ve meziyetini lâayıklıya takdir ediyor.

Bütün evliyâullah'ın hatta gavs ve kutupluk makamlarına yükselen mukarrabin¹'in baş-tâcı makâmında bulunan Üveys el-Karânî Hazretlerinin bir saat olsun Hazret-i Peygamber'in sohbetine nâil olan ashâb-ı kirâmın derecesine varamıyacağı bu söylediklerimizi isbâta kâfidir. Bâki, es-Selâmu aleyküm.

1. Mukarrabin: Allah'a yakınlık peydâ etmiş evliyâ ve sulehâ.

29. Mektub

Ma'lûm-i âlileri olduğu üzere muhâberenin cereyânı isbât-ı muhabbete kâfi olamadığı gibi adem-i cereyânı dahî muhabbetin fıkdanına delâlet edemez. Miyânemizde mevcûd olan râbita-i karâbet ve muhabbet ezeli olduğu gibi ebedî olacağı dahî tabiidir.

Cihân-ı harâb-âbâdın yâni âlem-i kevn u fesâdın lâzım-ı gayr-ı mufârıkı bulunan havâdis-i yevmiyesinden ve yekdiğerini teâkub eden gamm u şâdisinden birimize teveccüh eden bir hâdisenin diğesine de te'sir eyleyeceği cây-ı istibâh değildir. Netice olarak أرجعي emr-i celûline icâbet eden peder-i merhûmun müfâratat-ı ebediyesinden mütehassıl tehassürünüzden fakiriniz dahî müteessir oldum, hâb-gâh-ı âhretin

رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ şerefine mazhariyeti için Cenâb-ı Erhamürr-râhîmin'e arz-ı niyâz eyledim. Hazret-i Allah ecrinizi mevfur, vaktinizi ma'mûr, sa'yinizi meşkûr buyursun âmin. Akıl olanlar menba-ı ilm u irfân olan ahâdis-i şerif-i Nebiyü'r-Rahman Hazretlerinden her zaman ve mekânda iktibâs-ı füyûzât eylemelidirler Kâle aleyhis-selâm:

كُنْ فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ أَوْ عَابِرٌ سَبِيلٍ وَعُدْ نَفْسَكَ مِنْ أَهْلِ الْقُبُورِ

Yâni «dünyada buldukça bir şahs-ı garip bir yolcu misillâ bulunmalı, hakikatte kabristanda yatan emvâttan olduğunu unutmamalı» demektir. Evet, bu ve buna müşâbih ahâdis-i şerifeyi mutâlâa edenler hâb-gâh-ı âhretlerinde matlûb olan istirahatlarını te'min husûsunda tecvîz-i terâhî etmezler.

Ve Cenâb-ı Hakk'ın rızâ ve rahmetini kazanmak için sa'y u gayretten geri kalmazlar

Veffakânallahu teâle ve iyyâküm, âmin...

ÖLMEDEN EVVEL ÖLMEK

Bildiğiniz gibi mektuplaşma ve haberleşmenin devamı, sevgiyi isbâta kâfi olmadığı gibi haberleşmenin devam etmemesi de muhabbetin yokluğuna delâlet etmez. Aramızdaki yakınlık ve sevgi bağının ezeli olduğu gibi ebedi olacağı da tabiidir.

Bu dünyanın ayrılmaz bir unsuru durumunda bulunan günlük olaylardan ve birbirini ta'kib edip gelen sevinç veya üzüntülerden birimize yönelen bir hâdisenin diğereğine de te'sir edeceği şüphesizdir. Netice olarak «Dön Rabbına»¹ emrine uyarak aramızdan ayrılan pederinizin ölümünden dolayı duyduğunuz üzüntünüzden ben de müteessir oldum. Ebedi istirahatgâhının «Cennet bahçelerinden bir bahçe» olmak şerefine mazhariyyeti için Cenâb-ı Erhamu'r-Râhimin'e niyâzımı arzyledim. Hz. Allah ecrinizi çok çok versin. Vaktinizi, değerli ve bereketli, çalışmalarınızı şükre vesile kılsın, âmin.

Akıl sâhipleri Nebiyyü'r-Rahmân Hazretleri'nin ilim ve irfan kaynağı olan hadis-i şeriflerinden her zaman ve her yerde feyz almalıdırlar. Peygamberimiz -aleyhisselâtu vesselâm - buyurmuştur:

— Dünyada buldukça kendini garip ve bir yolcu kabul et. Nefsini kabir ehlinden yani ölümlerden addet.² Evet bu ve buna benzer hadis-i şerifleri mütâlaa edenler ebedi istirahatgâhlarında matlûb olan istirahatlarını temin hususunda gevşekliği câiz görmezler.

Cenâb-ı Hakk'ın rıza ve rahmetini kazanmak için çalışıp gayret göstermekten geri kalmazlar. Allah Teâlâ sizleri ve bizleri muvaffak buyursun, âmin.

1. el-Fecr, 28.

2. Beyhaki, Buhâri, Neseî, *Keşfü'l-hafâ*, II/176.

30. Mektub

Evvelâ letâîf-i aşerenizi Cenâb-ı Hakk'ın selâmıyla mübeşşer ve medîne-i kalbinizi deavât-ı gâibâne ile münevver eyleyip,

*Sâniyen arz ve ifâde ederim ki, 9 Nisan tarihiyle muhar-
rer ve baka-yı âfiyet ve âtîfet-i sâmiyeleriyle mübeşşer bulu-
nan bir kât'a iltifat-nâmelerini eyâdî-i imtinâna alıp lisân-ı
şükran ile tilâvet eyledim. Hakk-ı fakirânemdeki merâhım-i
aliyyelerine teşekkür-hân oldum. İlâhî muvaffak olasız. Dîn u
dünyaca bahtiyar olasız, âmin.*

*Efkâr-ı aliyyelerinin teâlîye meyyâl olmakla beraber kes-
ret-i iştigalın haylûletinden mütehassıl infîâl-i ârifânenizi
Hakk Teâlâ Hazretleri medâr-ı itizâr etsin. Bahâr-ı arzûnu-
zu gence-i âmâl ile müşg-bâr eylesin. âmin.*

*Şunu da arz edebilirim ki, tarîkat-ı aliyyede tefeyyüz ve
terakkî yalnız ezkâr ve evrâdın kesretine vâbeste olmayıp ih-
lâs-ı kalbiyye ve muhabbet-i samâmiyyenin de te'sir-i azîmi der-
kâr bulunduğu erbâbınca bedihâdir. Meşâyih-ı kirâmın birisi*

*يَكُ نُظْرٍ بِرٍ اِزْجَهْلٍ جِلَهْ cümle-i cemâlesini ilâveten nâil-i fü-
yûzât olmak için mürsid-i kâmilin nazar-ı enverlerini dahî me-
dâr-ı tefeyyüz ve terakkî buyurmuşlardır. Şu kadar var ki, o
nazarı kazanmak ve o sâye de mağz-ı şerîata nâil olmak için
sâlikin evvelâ zâhir-i şerîat-ı mutahharaya kemâl-i itâat ve in-
kiyâdî ve sünnet-i seniyye-i Nebeviyye'ye ittibâr şart ittihâz o-
lunmuştur. Zira ma'lûmdur ki, Cenâb-ı Hakk'a itâat etmeyen
ve evâmir-i şer'iyyesini nazar-ı ittibâra almayan âsiler hiçbir
zaman ve mekânda hâdim-i şerîat olan evliyâullahın manzûr-i
nazar-inâyeti olmaz ve olamaz, buyurmuşlardır. Cenâb-ı Hakk
ve Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri zâtınızı ihlâs ve muhabbet dâ-
iresinin çerâğı buyursun*

*يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ
âyet-i celîlesine mazhûr eylesin, âmin. Bâki es-Selâmu aley-
küm.*

MUHABBET VE MÜRŞİDİN NAZARI

Evvelâ, letâif-i aşerenizi¹ Cenâb-ı Hakk'ın selâmıyla muştular, kalb evinizi de gıyabda dualarla münevver eylerim.

İkinci olarak, 9 Nisan tarihli âfiyet ve âtîfetinizi bildiren bir kıt'a iltifât dolu mektubunuzu alıp şükran ile okudum. Hakkımdaki yüce merhametlerinize müteşekkirdim. Allah muvaffak buyursun. Din ve dünyâca bahtiyar olasınız, âmin.

Yüce fikirlerinizin ilerlemeye kabiliyetli bulunmakla beraber meşguliyetinizin çokluğundan infiâlinizi Hakk Teâlâ Hazretleri geçerli özür olarak kabûl buyursun. Arzu baharınıza emel goncalarıyla misk yağdırsın, âmin.

Şunuda arzede bilirim ki, tarikatta feyz alma ve ilerleme yalnız zikir ve evrâdın çokluğuna bağlı olmayıp kalbî ve samimî muhabbetin de büyük te'siri bulunduğu erbâbına mâ'lûm ve âşikârdır. Meşâyih-i kiramdan bazıları «Şeyhin bir nazarı kırk çileden daha evlâdır.» sözüne ilâveten «feyze nâil olmak için mürşid-i kâmilin nurlu nazarlarını da feyz ve terakki vesilesi kabûl etmişlerdir. Şu kadar var ki, o nazarı kazanmak ve o sâyede şeriatın özüne nâil olmak için sâlikin evvelâ şeriatın zâhirine tam bir itâat ve teslimiyeti, sünnet-i seniyyeye bağlılığı şart sayılmıştır. Zira malûmdur ki Cenâb-ı Hakk'a itaat etmeyen, şer'i emirleri nazarı itibâra almayan âsiler hiçbir zaman ve mekânda şeriata hâdim olan evliyaullah'ın inâyet gözüyle baktığı kimselerden olmaz ve olamaz» buyurmuşlardır. Cenâb-ı Hakk ve Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri sizi ihlâs ve muhabbet dairesinin mumu eylesin. O günde ne mal, ne evlâd fayda verir, ancak kalb-i selim müstesna,² âyet-i celîlesinin sırrına mazhar eylesin âmin. Bâki, es-selâmu aleyküm.

1. Letâif-i aşere için bk. 37. Mektup.

2. eş-Şuarâ, 89.

31. Mektub

Ser-mâye-i saâdet ve nev-bâve-i hadîka-i selâmet olan a-hâsin-i teveccühât-ı mün'imânelelerini ibsâr ve râyihâ-i tayyibe-i ihlâs ve muhabbetinizi gül-deste-i nevreste gibi kuvâ-yı ma'neviyeme intişâr eyleyen ihsân-nâme-i merâhım-ı allâmelerini eyâdî-i şük râna alıp lisân-ı iftihâr ile kırâat eyledim. Hakk-ı müstahıkk-ı dervîşânemde şâyân buyrulmuş olan cümle-i cemile ve fikarât-ı vâzihâtu'l-inâyât-ı cezûlelerini tekrar ve tezkâr ile müstağrak-ı deryâ-yı imtinân oldum. Cenâb-ı Rahîm u Rahmân zât-ı âlîleriyle sâir ihvân-ı hâlisu'l-iz'ânımı iki cihânda şâdân ve şecere-i ihlâs ve muhabbetlerini semere-i saâdet ve selâmetle handân ve

يَوْمَ تَرَوْنَهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى
التَّاسِ سُكَّارِي وَمَاهِمٌ بِسُكَّارِي وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ

âyet-i celîlesiyle bilmiş olduğumuz ehvâl-i âhireti sehl u âsân buyursun âmin. Zihni Efendi biraderimizin delâletiyle nâil olduğunuz hüsn-i zann-ı âlîlerini tebrik eylerim. Kâlen'nebiyyül-Mükerrem:

مَنْ إِعْتَقَدَ بِحَجْرٍ لِنَفْعِهِ

Ma'lûm-i seâdetleri olduğu gibi tefeyyüz ve teâlîye me-dâr olabilecek bir şey varsa ihlâs ve muhabbettir. Ebedî saâdet ve selâmet, şecere-i ihlâs ve muhabbetin semeresidir. Fakirinizi bildiren ve kemâl-i acz ve iftikar ile beraber manzûr-i ebrâr eyleyen ancak ihlâs ve muhabbettir. Sâdât-ı kirâm ve pîrân-ı izâm efendilerimiz hakkında besleyebildiğim cüz'i muhabbetten başka bir sermâyem yoktur.

Cenâb-ı Allah bu sâyede fakir-i hakir ile sevgili ihvânımı ve bâ-husus zât-ı âlînizi feyz-yâb etsin. Ve dūçâr-ı azâb-ı ikâb etmesin, âmin.

KIYAMETİN DEHŞETİ

Saâdet sermayesi, selâmet bahçesinin taze meyvesi olan, velinimete yakışır teveccühlerinizin en güzelini muştulayan, muhabbet ve ihlâsınızın güzel kokusundan bir gül demeti gibi mânevi gücümü artıran ihsân ve merhamet dolu mektubunuzu şükranla elime alıp iftiharla okudum.

Hakkımda lâyük görülen güzel cümleleri, inâyeti açık pek çok fıkraları tekrar ve tezkâr duygusuyla okuyup minnet deryasında müstağrak oldum. Cenâb-ı Rahim ve Rahmân sizi ve sağlam iz'anlı diğer ihvânımızı iki cihanda aziz eylesin. İhlâs ve muhabbetinizi saâdetle meyvelendirsin.

— Kıyâmeti gördüğü gün her emzikli kadın emzirdiğinden vazgeçer, her gebe kadın çocuğunu düşürür. İnsanları da sarhoş bir halde görürsün. Oysa onlar sarhoş değildir. Fâkat Allah'ın azabı çok şiddetlidir,¹ âyet-i celîleyle öğrenmiş olduğumuz âhretin dehşetini kolay kılsın, âmin.

Zihni Efendi kardeşimizin delâletiyle nâil olduğunuz iyi ve yüce kanâatlerinizi tebrik ederim. Peygamber -aley-hisselâm - buyuruyor:

— Kim bir taş a itikad ederse taş ona fayda verir.

Bilindiği gibi feyz alıp ilerlemeye yarayabilecek bir şey varsa o da ihlâs ve muhabbettir. Ebedî saâdet ve selâmet ihlâs ve mahabbet ağacının meyvesidir. Fakirinizin varlığını bildiren, tam bir acz ve fakrımıza rağmen iyilere yüzümüze baktran ancak, ihlâs ve muhabbettir. Sâdât-ı kirâm ve büyük şeyhler hakkında besleyebildiğim cüz'i muhabbetten başka bir sermayem yoktur.

Cenâb-ı Allah, bu sâyede beni ve sevgili ihvânımı ve bâhusus sizleri feyz-yâb etsin. Azâb ve ikâba düşâr eylesin, âmin

1. el-Hacc, 2.

32. Mektub

Serâ-ser lüt'f u şefkatla musadder ve peyâ-pey mihr-i muhabbetle muattar 5 Şubat 321 tarihiyle muharrer olan zîbâ-mürâsele-i mekârim-i fâzûlâneleri vâsıl-ı dest-i mesârr olarak ed'riye-i hayriyeleri takdim-i bârgâh-ı Cenâb-ı Perverdigâr kılındı.

Zerreyi zirveye, ve katre-i şebnemi küre-i semâya 'lâ eyleyen Cenâb-ı Zül'celâl ve'l-cemâl'e hezarân hamd u senâ olsun ki, dâiniz gibi bir fakir-i hakiri ve bir âciz-i serâ-pâ tak-siri manzûr-ı enzâr-ı ebrâr ve mazhar-ı teveccühât-ı üli'l-ebâr edip kudret-i kâmile sinin bu sûretle dahî ibrâz u izhârına müsâade buyurmuşlardır. Mevlânâ! acz-i mücessem olan bu

dâinizi görmüş ve *مَنْ اِعْتَقَدَ بِحُجْرٍ لَنْفَعَهُ* hadîs-i şerifini bilmemiş olsaydınız ihvân-ı kirâmıma isnâd buyurmuş olduğunuz feyz ve saâdetin mevrîdini bulmak için azîm müşkilâtta vâkı olurdunuz. Lâkin, *... يَفْعَلُ اللهُ مَا يَشَاءُ وَيُحْكُمُ مَا يُرِيدُ*

İşte buna mebnîdir ki, saâdet-i dünyeviyye ve selâmet-i uhreviyyesini arzû eden zât, nazîr u vezîrden müstağnî olan Mânî ve Mu'tî Hazretlerine müteveccih olup halk esbâbını dahî o Zât-ı Eccl u a'lâ'dan istîrhâm eylemelidir.

Hakk Teâlâ Hazretleri kemâlât-ı zâtiyeden hâlî halk etmiş olduğu bir cesed-i yâbisi «Ney» gibi isti'mâle inâyet ve sadâmızı işiten erbâb-ı zevk u safâyı ser-mest-i bâde-i vahdet ve muhabbet buyursun. Zât-ı âlînizi dahî halka-i uhuvvet ve hadîka-i tarîkımızın zîb u zîneti eylesin âmin, bi-hurmet-i Tâhâ ve Yâsîn.

Mevlânâ,

مَنْ قَالَ أَنَا عَالِمٌ فَهُوَ جَاهِلٌ hadîs-i şerifini bilirsiniz. Ahlâk-ı hamîde ve evsâf-ı pesendîdenin cümlesi Cenâb-ı Kadir-i Bî-

SEBEBE DEĞİL MÜSEBBİBÜ'L-ESBÂBA BAKMALI

Baştanbaşa lütuf ve şefkatlar saçan, peşpeşe muhabbet güneşiyle parıltılı 5 Şubat 1321 tarihinde yazılan, âlim ve fazıllara yakışan mükemmellikteki güzel ve ilmi mektubunuz sevinç vesilesi olarak elime ulaşınca hayır dualarım Cenâb-ı Hakk'ın yüce katına sunuldu.

Zerreyi zirveye, çığ damlacığını semâyâya yükselten Cemâl ve Celâl sâhibi Mevlâ'ya binlerce hamd ü senâ olsun ki, ben duacıınız gibi hakir ve fakiri, baştan ayağa kusurla dolu âcizi, iyilerin nazarlarına manzûr ve akıl sâhiplerinin teveccühlerine mazhar kılıp kâmil kudretinin bu suretle de gösterilmesine müsâade buyurmuşlardır. Efendimiz, âciz bir cisimden ibâret olan bu duâcınızı gördüğünüzde:

— Kim bir taşâ râbita ederse istifâde eder, hadis-i şerifini bilmemiş olsaydınız kuvvetli ihvânımıza isnâd buyurmuş olduğunuz feyz ve saâdetin yolunu bulmak için büyük müşkilâtla karşılaştınız. Ancak:

— Allah dilediğini işler ve irâde buyurduğuna hükmeder,¹ âyetine mebnidir ki, dünyâ saâdeti ve âhîret selâmetini arzû eden kimse ortak ve yardımcıdan müstağni olan Mâri'² ve Mu'ti'³ sıfatlarının sahibi Allah Teâlâ Hazretleri'ne yönelip, sebeblerini yaratmasını da o Zât-ı Ecell ü A'lâ'dan istemelidir.

Hakk Teâlâ Hazretleri zati olgunluktan uzak yaratmış olduğu kuru bir cesedi, ney gibi kullanılmaya inâyet ve sadâmızı işiten zevk ve safâ erbâbını vahdet ve muhabbet şarabıyla sarhoş buyursun. Yüce zâtınızı da kardeşlik halkasının ve tarikat bahçemizin zînet ve süsü eylesin, âmin. Bihurmeti Tâhâ ve Yâsîn.

Efendim:

— Kim ben âlimim derse, o câhilin ta kendisidir,⁴ hadis-i şerifini bilirsiniz. Övülmeye lâıyk ahlâkı, beğenilen vasıfların hepsi, sebep ve hikmeti sorulmayan Kâdir. Al-

çün'un bir vediası olduğu halde ilim gibi, irşad gibi fazâilin, kendi şahsına isnâdı kulların cehâlet ve huyânetine delâletten başka bir ma'nâyı ifâde edemez. Mevlâ'm bu misillü cehâletin şerr ve şeâmetinden cümlemizi mahfûz buyursun. Hevâ ve hevese esâretle saâdet-i uhreviyeden mahrûm buyurmasın âmin.

lah'ın bir emâneti olduğu halde ilim ve irşâd gibi faziletlerin kendi şahsına isnâdı kulların cehâlet ve hıyânetine delâletten başka bir mânâyı ifâde edemez.

Mevlâm, bu gibi cehâletin şerr ve kötülüğünden cümlemizi mahfûz buyursun. Hevâ ve hevese esâretle uhrevî saâdetten mahrûm buyurmasın, âmin.

1. Al-i İmrân: 40; el-Mâide: 2.
2. Mâni': Allah'ın doksandokuz ismindendir. Men'eden, uzaklaştıran, demektir.
3. Mu'ti: Esmâ-i husnâdandır, i'tâ ve lûtufta bulunan, demektir.
4. Taberânî, *Keşfü'l-hafâ*, II/352.

33. Mektub

25 Nisan 321 tarihiyle ihsân buyurulmuş olan iltifat-nâmeniz vâsil-ı dest-i imtinân olarak şâdân u handân oldum. İlâhî dünyada şâdân ve ukbâda handân olasınız.

Meşâgûl-i dünyeviyyeden hâsıl olan ağırlıktan şikâyet buyurmuş idiniz. Doğrudur, bir insân, muâmele-i dünyeviyyeden nâşi gafil bir kalb ile öldüğü halde âhıretteki ağırlığı daha ziyâdedir. Hafezânallahu Teâlâ ve iyyâküm. Ümmid ederim ki, âyât ve ahâdis-i şerîfeyi tamamıyla tasdik eden zât-ı ârifâneleri, içinde bulunduğunuz ağleb-i evkatı, zikr-i kalbîden veyâhut râbîta-i şerîfeden gafil bırakmazsınız. Emtia-i nefise-i imân ile dolu olan kalb odanızı bekçi nezâretinden hâlî etmezsiniz. Bâ-husus altmışa çatmış olan bir ömürden sonra insan sefer-i âhıret için tedârikte bulunmalıdır. Kendisini ehl u iyâle veyâhud teksîr-i emvâle fedâ etmemelidir.

سرمایه تو در این جهان يك كفن است: آن هم بکام که بری یانبری

Kale aleyhisselam : أَقْلُ أُمَّتِي أَبْنَاءُ السَّبْعِينَ

Yâni «ümmetimden yetmiş sene yaşayan kalildir.»

Binâenaleyh kısmet-i ezeliyyeye rûy-i rıza gösterip fîma-ba'd hulûlü takarrub eden sefer-i âhıret için hazır olmalıyız. Dâimâ âhıreti ve âlem-i mevti tefekkür etmeliyiz. Sila-i rahmi îfâ hususunda da me'zûnsunuz. Her nerede olursanız bizimle olunuz, muvaffak olasız âmin. Kâle ayhisselâm:

أَكْتَبُوا فِكْرَ الْمَوْتِ hadîs-i şerîfine itimâden tûl-i emel, hürs-ı mal ve câh, hased, kibir ve emsâli misillû emrâz-ı bâtinîyeyi tedâvi husûsunda tefekkür-i mevtin vereceği fevâidîn pek azîm olduğunu İ m a m G a z z â l i -aleyhi rahmetü'l-Bâri-Hazretleri lisân-ı takdîr ile beyân buyurmuşlardır.

Mevlâ'm muvaffak buyursun âmin.

TEFEKKÜR-İ MEVTİN FAZİLETİ

25 Nisan 1321 tarihli iltifat dolu mektubunuz elime ulaştı ve sevinçle handân oldum. İlähî, dünyâda sevinçli ve ukbâda mes'ûd olasınız.

Dünyevi meşgalelerden hâsıl olan ağırlıklardan şikâyet buyurmuştunuz; doğrudur. Bir insan, dünyevi işlerden dolayı gâfil bir kalp ile öldüğü zaman bunun ahiretteki vebâli daha fazladır. Allah Teâlâ sizi ve bizi muhâfaza buyursun. Âyet-i kerime ve hadis-i şerifleri tamamiyle tasdik eden ârif zâtınızın içinde bulunduğu vakitlerinin çoğunu kalbî zikirden veya râbitadan gafil bırakmayacağını ümid ederim. En kıymetli meta' olan iman ile dolu olan kalb evinizi bekçi nezâretinden uzak bırakmazsınız. Altmışa varmış bir ömürden sonra insan, âhiret yolculuğu için bâhusus tedârikte bulunmalıdır. Kendisini çoluk çocuk endişesine veya mal yığıp çoğaltma arzusuna fedâ etmemelidir.

«Senin bu âlemindeki sermayen sadece bir kefenden ibarettir. Onu da ya götürürsün ya götüremezsün, endişeliyim.»

Peygamber - aleyhisselâm -

— Ümmetinden yetmiş yaşına ulaşan pek azdır,¹ buyuruyor. Binâenaleyh ezeli kismete rızâ gösterip gelmesi yaklaşan âhiret yolculuğu için hazır olmalıyız. Dâimâ âhireti ve ölümü düşünmeliyiz. Sıla-i rahimi ifâ husûsunda serbestsiniz. Her nerede olursanız bizimle olunuz. Muvaffak olasınız, âmin.

Peygamberimiz - aleyhisselâm -

— Ölümü çokça hatırlayınız hadis-i şerifine itimad ederek tül-i emel, mal ve mevki' hırsı, hased, kibir ve benzeri bâtını hastalıkları tedâvi husûsunda «tefekkür-i mevt» denilen ölümü düşünmenin vereceği faydaların pek büyük olduğunu İmam Gazzâlî - aleyhi-rahmetü'l-Bâri - Hazretleri takdir lisânıyla beyân buyurmuşlardır.

Mevlâm muvaffak buyursun, âmin.

1. bk. *Keşfü'l-hafâ*, I/163.

34. Mektub

5 ve 13 Eylül 320 tarihiyle muharrer olan iki kit'a iltifat - nâmenizi alıp mütâlâasıyla dil-şâd oldum. İlâhî dil- şâd olasız. Geçen hafta taşrada bulunduğumdan cevap yazamadım. Afvınızı istirhâm eylerim.

Faziletli Hoca Yektâ Efendi ile sâir ihvân-ı kirâma vâkı olan ziyâretinizden memnûn oldum. Cümlenizin sıhhat ve âfiyetini beşâretinden Hakk Teâlâ Hazretlerine teşekkür eyledim. Ashâb-ı seyyiâtın bir saat evvel memâtı maslahat olduğu gibi erbâb-ı saâdetin dahî bir dakika hayatı menfaatır. Cenâb-ı Hakk'ın zikir ve fikriyle ihyâ olunan vakitler maslahat-ı âmme'yi intâc edeceğinden ihvân-ı tarikatın sıhhat ve âfiyet ve kemâl-i muvaffakıyeti için duâ eylemek elzem bulunduğundan mâ-dâme'l-hayât bu vazîfe-i nazîfenin icrâsını iltizâm eyleyeceğim tabiidir. Mevlâ'm cümlemizi muvaffak buyursun. Şeref-i mülâkattan mahrûm buyurmasın.

Pervâne gibi ziyâ-yı ma'nevîyenizin etrâfında bulunan ve bir sâniye ayrılmasını arzû etmeyen rûhâniyet-i müştâkane-mizin âlem-i ma'nâda Faziletli Hacı Hüseyin Efendi Hazretleri tarafından müşâhede ve zât-ı âlînize ihbâr buyurulduğunu ahîren piş-i çeşmân-ı teveccüh-feşânımızda dahî isbât-ı vücûda muvaffak bulunmuş olduğunu tebşir buyurmuş idiniz. Zihî bahtiyârî. Rûhâniyetin bu gibi ihrâz-ı muvaffakıyeti şâyân-ı tebrik olduğu bedihâdir. Yalnız cismâniyetin hasedinden veyâhud gıbtasından bir türlü yakayı kurtaramıyor.

Cenâb-ı Hakk ve Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri rûhâniyete ihsân buyurmuş olduğu ziyâreti cismâniyete de ihsân buyursun. O bî-çâreyi dahî a'lâ-yı makasidına nâil eylesin âmin.

ZİKİR, FİKİR VE RÛHÂNİYET

5 ve 13 Eylül tarihinde yazılan iki adet iltifath mektubunuzu alıp okuyunca gönlüm hoş oldu. Sizin gönlünüz de şâd olsun. Geçen hafta taşrada bulunduğumdan cevap veremedim. Afvınızı istirhâm ederim.

Faziletli Hoca Yektâ Efendi ile sâir kıymetli ihvânıma vâki' olan ziyâretinizden memnûn oldum. Hepinizin sıhhat ve âfiyet müjdesinden Hakk Teâlâ Hazretleri'ne hamdettim. Günâh sâhiplerinin bir saat önce ölmesi maslahat olduğu gibi ma'nevi saâdet erbâbının da bir dakika yaşaması menfaattir. Cenâb-ı Hakk'ın zikir ve fikriyle ihyâ olunan vakitler umûmî dirlik ve düzenliği sağlayacağından ve tarikat ihvânının sıhhat, âfiyet ve tam muvaffakiyeti için duâ etmek gerektiğinden sağ oldukça bu temiz vazifeyi yerine getirmeye çalışacağım tabiidir. Mevlâm cümlemizi ve cümlelerinizi muvaffak buyursun.

Pervâne¹ gibi ma'nevi ışığının etrafında bulunan ve bir sâniye ayrılmasını arzû etmeyen iştiyâklı rûhaniyetimizin rü'yâ âleminde faziletli Hacı Hüseyin Efendi Hazretleri tarafından görülüp size haber verildiğini ve sonra da teveccüh saçan gözlerinizin önünde bunun varlığını isbâta muvaffak olduğunuzu müjdelemişsiniz. Ne mutlu! Rûhâniyyetin bu gibi muvaffakiyetler elde etmesinin tebrike lâyıf olduğu açıktır. Yalnız cismâniyyetin kıskançlığından veya giptâsından bir türlü yakasını kurtaramıyor.

Cenâb-ı Hakk ve Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri rûhâniyyete ihsân buyurmuş olduğu ziyâreti cismâniyyete de ihsân buyursun. O bi-çareyi de maksatlarının en yücesine nâil eylesin, âmin.

1. Pervâne: Geceleri ışığın altında ve etrafında dönen küçük kelebek.

35. M e k t u b

Şecere-i tarikatın andelîb-i hoş-elhâmı ve küngüre-i hakikatin hatîb-i feyz-efşânı olan bir birâder-i maârif-perver'in lisân-ı mu'ciz-beyânıyla takrir ve kalem-i müşkin - rakamıyla tahrîr buyurulan ve pirâhen-i Yûsuf gibi meşâmm-ı cânı ta'tir eyleyen iltifat-nâmenizin sevâdı gözlerimi; tenvîr, beyâzı ise hâtırımı tesrîr eyledi.

Siyâk ve sibâkından lâyh ve fâyh olan yeni bir ihlâs ve muhabbet-i hakiki bir lütuf ve şefkat, havâss-ı ma'neviyemi tahrîke medâr oldu ise de tarafınızdan vaz'edilen imzâya sebep kâtib-i mûmâ ileyhın hüviyyeti bâbında bir karar-ı kat'i veremedim. Killet-i iktidâr ile kesret-i iftikarımı bildiğiniz halde bu zât-ı nâdiretü's-sıfatı fakire ta'rif etmeliydiniz. Şimdi bu zat kim bilir sizden ne medihler işitmiş ne senâlar dinlemiş ve hakk-ı fakirânemizde ne âli niyyetler beslemiş ve mektubun cevabında ne işâretler beklemiş. Heyhât heyhât.

Fakiriniz hâlâ asl-ı imânın ikmâline çalışıyorum. Bu kelime-i tevhîdi doğru dürüst söylemeye alışıyorum. Çünkü Cenâb-ı Hakk'ın gayrısı bir matlûb ve lisân-ı sâfiyede bir sanem, kalpte mevcûd bulundukça «Lâ ilâhe illallah»ı söylemek müşkil ve ma'nen şâyân-ı kabûl ve vesîle-i vusûl olacağı meşkûktur. Maamâfih hayır duâmı bu zât-ı âli-cenâba tebliğ buyurunuz.

Cenâb-ı Hakk kendisini matlûb-ı hakîkisine nâil buyursun âmin.

TEVHİD ZİKİRİ

Tarikat ağacının güzel sesli bülbülü ve hakikat kubbesinin feyz saçan hatibi, maârifin ilerlemesine çalışan kardeşimizin, ifâde gücü herkesin fevkinde olan dil ve misk kokulu kalemiyle yazılmış, Yusuf'un gömleği gibi koku alma duygusunu güzel kokusuyla büyüleyen iltifât dolu mektubunuzun siyah yazıları gözlerimi nurlandırdı, kâğıdın beyazı ise gönlümü sevinçle doldurdu.

Mektubunuzda sözün geliş ve devamından gönlüme düşen ve kendiliğinden ortaya çıkan güzel koku, yeni bir ihlâs ve hakiki bir muhabbet, bir lütuf ve şefkatle ma'nevi hislerimi harekete geçirdiyse de tarafınızdan atılan imzadan dolayı mektûbu yazanın kimliği hakkında kat'i bir karar veremedim. Bu hususta gücümün azlığı ve aczimin çokluğunu bildiğiniz halde bu nâdir sıfatlı zâtı, fakire ta'rif etmeliydiniz. Şimdi bu zât kimbilir sizden ne medihler işitmiş ve övgüler dinlemiş ve bu fakirin hakkında ne üstün niyetler beslemiş ve mektûbun cevabında ne işâretler beklemiş, eyvah yazık.

Fakiriniz hâlâ imanın aslını ikmâle çalışıyorum, bu kelime-i tevhidi doğru dürüst söylemeye alışıyorum. Çünkü Cenâb-ı Hakk'ın dışında bir matlûb, süfi lisanıyla bir put kalpte mevcut buldukça «Lâ ilâhe illallah» demek zor ve mâ'nen kabûle şâyân ve vuslata vesile olacağı şüphelidir. Bununla berâber, hayır-duâmı bu şerefli zâta tebliğ buyurunuz.

Cenâb-ı Hakk, kendisini gerçek maksadına nâil buyursun, âmin.

36. Mektub

Hakk -celle ve alâ- Hazretleri Kelâm-ı Kadim ve Kur'ân-ı Vâcibu't-ta'zîm'inde وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَا كُنْتُمْ buyurmuştur. Yani «her nerede olsanız Allah sizinledir. Ahvâl-i husûsiyetinize vâkıftır, hâzırdir, nâzırdir,» demektir. Bu âyet-i celîleye kalben, kavlen, fiilen, hâlen îman ve itikad eden kullar terfi-i derecât ve cinân-ı âliyât ile mübeşşer oldukları gibi dâr-ı dünyada dahî fevâid-i azîmesine nâil olacakları hadîs-i şerif ile sâbit ve müberhendir. Kâle aleyhisselâm:

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُعْطِي الدُّنْيَا عَلَى نِيَّةِ الْآخِرَةِ

Lâkin bu hadîs-i şerifin tasdikini lisâna hasreden cesûr câhiller yâhud estâr-ı nisyân altında pûşide tutan gafiller daha doğrusu mâcib-i ta'n u teşnî olan bir fül-i münkeri icrâda Zeyd u Amr'ın müşâhedesinden sıkılıp hazer edenler lâkin Cenâb-ı Hakk'ın hâzır ve nâzır bulunduğu bir hakikate iltifat etmeyenler rûz-i cezâda, mahkeme-i kübrâda, o alenî olan istintak-ı uhrâda ne yolda cevap verecekleri cidden cây-ı teemmüldür. Mâlikü'l-mülk ve'l-melekût Hazretleri kullarına hitâben, itâben: «Yâ abdî, senin hayat ve memâtın ikbâl ve idbârın vüs'at ve dikatin, sıhhat ve âfiyetin elhâsıl herbir nefesin benim yed-i kudretimde olduğu halde nehyetmiş olduğum bir fül-i münkeri ne cesâretle yaptın? Düşmen-i sâadetin olan şeytân-ı lâine itâata ne fetânetle mübâderet eyledin. Yâ abdî, Beni görmez mi bilmez mi zannettin? «veyahud» Kendin gibi bir abd-i âcize karşı lâzım gördüğün hayâ ve hürmeti bana karşı lüzûmsuz mu itikad eyledin?» buyuracağı hengâmede acabâ ne gibi bir cevap tedârik olunacaktır? Hangi bir feylesofun fart-ı zekâsından hangi bir avukatın kesret-i ma'lûmatından istifâde edilecektir. Heyhât heyhât, şunu da ilâve ede-

ALLAH HEM GAFFÂR HEM DE KAHHÂRDIR

Hakk - celle ve alâ - Hazretleri tâ'zime lâyük Kelâm-ı Kadim Kur'an'da :

— Her nerede bulunursanız, Allah sizinle beraberdir. Şahsî ahvalinize vâkîf, hâzır ve nâzır,¹ buyurmuştur. Bu âyet-i celileyi kalb, söz, fiil ve hâl ile iman ve itikad eden kullar, derecelerini yücelterek yüksek cennet makamıyla müjdelendikleri gibi dünyâ hayatında büyük faydalara nâil olacakları da hadis-i şerif ile sâbit ve âşikârdır. Peygamber - aleyhisselâm - :

— Allâh dünyayı âhîret niyetine göre verir, buyurmuşlardır. Bu hadis-i şerifin tasdikini lisana hasreden cesür câhiller yahud nisyân ve ğaflet perdeleri altında gizlenmiş gâfiller, ayıplayıp kınamayı gerektiren yasak bir fiili yaparken insanların görmesinden sıkılıp çekinen fakat Cenâb-ı Hakk'ın hazır ve nazır bulunduğu bir hakikate iltifât etmeyenler kıyâmet günü büyük mahkemede o herkeşe açık olan son soruşturmada ne yolda cevap verecekleri gerçekten düşünmeye değer. Mülk ve melekûtun sâhibi Yüce Allah, Kullarına hitâben: «Ey kulum! Senin hayatın ve ölümün, yükselmen ve düşmen, genişlik ve sıkıntı, sıhhat ve afiyetin, elhasıl her nefesin benim kudret elimde olduğu halde yasaklamış olduğum bir fiili ne cesâretle işledin. Saâdetinin düşmanı olan mel'ûn şeytana itâata ne akılla teşebbüs edebildin.. Ey kulum! Benî, görmez, bilmez mi zannettin. Yahut kendin gibi âciz bir kula karşı gerekli gördüğün haya ve hürmeti bana karşı lüzumsuz mu sandın?» buyuracağı esnâda acaba ne gibi bir cevap hazırlanacaktır? Hangi bir filozofun aşırı zekâsından, hangi bir avukatın çok bilgisinden istifâde edilecektir? Eyvah, yazık. Şunu

lim ki, esnâ-yı muhâverede cürüm ve hatâlarını i'tiraf ile beraber in'fiâl-i muâtebeden kurtarmak için «Allah Gafûrdur.» söyleyen bir takım lâ-übâliler muhakkak bilsinler ki, kendilerini aldatmış olurlar. Zira âyet-i kerimede

وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِّمَن تَابَ.

buyurulmuştur. Menâhî ve meâsîde musırr olanlar hakkında böyle bir beşâret sâdir olmadığı şöyle dursun bil-âkis nass-ı celîl-i Kur'ânî'de وَلَا يَغْفِرُ لَكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ Yâni «ey benim kullarım şeytan sizi benim afv ve mağfiretimle iğfâl etmesin,» buyurmuşlardır. İmam Gazzâlî -aleyhi rahmetü'l-Bârî- Hazretlerinin bu makamda serdetmiş olduğu bir hikmet-i bâligayı bir hakikat-ı mücessemeyi sırası gelmişken, arz edeyim. Şöyle ki:

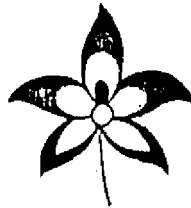
Hakk Teâlâ Hazretlerinin esmâ ve sıfatına i'tikad etmek herbir mü'min için farz-ı ayındır. Lâkin birini birinden tefrik etmemek dahî şarttır. Meselâ Gaffâr ismine mütevekkilen amel ve ibâdet mecbûriyetini lüzûmsuz görenler Rezzâk ismine mütevekkilen maîşet-i dünyeviyelerini te'min hususunda sa'y u ameli zâid görmelidirler. Birine i'tikad edip diğere i'timad etmemek mantıkan, hikmeten şâyân-ı i'tibâr olamaz. Şer'an, aklen akide-i sahîhaya iktirân eyleyemez. Heman Cenâb-ı Vâcibu'l-vücûd cümlemize bir akl-ı kâmil ihsân buyursun. Muhakkaku'l-vuku olan sefer-i âhiretlerini unutmak isteyenlerden ve bir saat bakası mechûl olan hayât-ı dünyayı mahbûb ve ma'sûk ittihâz eyleyen meâşir-ı tıflânedden ma'dûd buyurmasın âmin.

da ilâve edelim ki, konuşma esnâsında cürüm ve hatâlarını itirâf ile beraber azarlama infiâlinde kurtarmak için Allah ğafûrdur diyen birtakım lâubâliler muhakkak bilirler ki, kendilerini aldatmış olurlar. Zira âyet-i kerîmede Şüphesiz ben, tevbe edeni bağışlarım,² buyrulmuştur. Yasak ve günahlarda ısrar edenler hakkında böyle bir müjde sâdir olması şöyle dursun, aksine Kur'an-ı Celil hükmüyle:

— Ey benim kullarım! Şeytan sizi benim afv ve mağfiretimden iğfal etmesin,³ buyurmuşlardır. İmam Gazzâlî -aleyhirahmetü'l-Bâri- Hazretleri'nin bu makamda serdetmiş olduğu yüce hikmeti ve büyük hakikatı sırası gelmişken arzedeğim. Şöyle ki:

Hak Teâlâ Hazretleri'nin esmâ ve sıfâtlarına itikâd etmek her mü'min için farz-ı ayndır. Fakat birini diğeriinden ayırmamak da şarttır. Mesela «Gaffâr» bağışlayıcı, ism-i şerîfine güvenerek amel ve ibâdet mecbûriyyetini lüzumsuz görenler, «Rezzâk» «rızik verici» ismine güvenerek de dünyevi mâişetlerini te'min husûsunda çalışıp gayret göstermeyi zâid görmeleri gerekir. Birine itikad edip diğeri- ne itimât etmemek mantık ve hikmet cihetinden saygıya lâyık olamaz. Şeriat ve akıl bakımından da sahîh bir itikada yaklaşamaz. Cenâb-ı Vacibü'l-vücûd cümlemize tam bir akıl ihsân buyursun. Vukûu muhakkak olan âhiret yolculuğunu unutmak isteyenlerden ve geri kalan bir saati bile meçhûl olan dünya hayâtını sevgili kabûl eden, çocuğumsu gürûhtan eylemesin, âmin.

1. el-Hadid, 4.
2. Tâhâ, 82.
3. Lokman, 33; Fâtır, 5.

37. Mektub

Gözlerinizi öper ve be-tekrar letâif-i aşere-i aliyyenizi Cenâb-ı Hakk'ın selâmıyla mübeşşer eder ve takdîr ve takdîsi kuvve-i beşeriyemin hâricinde bulunan iltifat-nâmenizin bir köşesinde irâd buyurulan suâlin cevâbını söyler ve mâ-hadara fî'z-zihn-i dâiyânemi arz ve takdime mücâseret eylerim. İnsan, âb ü ateş, hâk u bâd, nefis ile kalp ve ruh ve sîrr ve hafî ve ahfâ gibi letâif-i aşereden mürekkebe olup hamse-i sâbıkaya âlem-i halk ve hamse-i lâhıkaya âlem-i emr itlak olunmuş ve nefis hilkaten âlem-i halkın imtizâcından mütehasıl bir buhâr-ı zulmânî işe-dâ nisbeten âlem-i emr'e tâbi tutulmuştur. Âlem-i halk ferâiz-i cismâniye ile mükellef olduğu gibi âlem-i emr dahî nevâfil-i seniyye ile muvazzaftır. Huşû, huzûr, muhabbet, maıyyet, kurbiyyet gibi bir çok meziyyât-ı beşeriyeyi hâiz olan âlem-i emrdir.

لا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَىٰ بِالنَّوَافِلِ حَتَّىٰ أُحِبَّهُ hadîs-i şerîfî dahî bu ma'nâya işârettir. Emmâre-i bi's-sü' olan nefis eczâ-yı insâniyenin en mezmûmu olduğu halde nevâfil sâyesinde vücûdun en memdûhu olacağı mervîdir.

Kaale'n-Nebıyyü -sallallahu aleyhi ve sellem-:

خِيَارُكُمْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ خِيَارُكُمْ فِي الْإِسْلَامِ إِذَا فَفَهُوا طَرِيقَتَ مَا

.Bina-berîn «lâ yahmulü ata'yal-melik illâ metâyâh» kâde-i kaviyyesine istinâden Cenâb-ı Hakk'ın teklîf buyurmuş olduğu tâât ve ibâdâtı iktidâr için herhalde merâhim-i celîle-i ilâhiyyeye ve tevfikat-ı bâhiru'l-füyûzât-ı Samedâniyye'ye der-kâr olan ihtiyâcımız zâhir ve bâhirdir. Edâ-yı ferâiz ve nevâfile vâbeste olan ve saâdet-i dünyeviyye ve uhreviyyeyi câmi bulunan rızâ-yı meyâmin-ihtivâ-yı Hazret-i Mevlâ'yı kazanmak için dâima ihvân-ı kirâmın hıffet-i zâhir ve safvet-i bâtınını istirhâm eder ve meşâgûl-i mütekessire-i dünyeviyye ile vücûda ârız olan betâetin ref'i bâbında Cenâb-ı Hakk'a tazarru' ve niyâz eylerim.

LETÂİF-İ AŞERE

Gözlerinizi öper, tekrar letâif-i aşerenizi Cenâb-ı Hakk'ın selamıyla muştular, takdir ve değerlendirilmesi beşerî gücümün haricinde bulunan iltifât dolu mektubunuzun bir yerinde sorulan soruların cevabını vererek zihnimde bulunan çağrışımı arz ve takdime cesaret eylerim.

İnsan; su, ateş, toprak, hava, nefis ile, kalb, rûh, sırr, hafî ve ahfâ gibi on letâiften meydana gelmektedir. Bunların ilk beşine Âlem-i halk geri kalan beşine de Âlem-i emir ta'bir edilmiştir. Nefs, hilkat itibariyle «Âlem-i halkın» kaynaşmasından meydana gelen zulmânî buhar ise de nisbeti itibariyle «Âlem-i emr»e tâbi' tutulmuştur. Âlem-i halk, cismânî farzlarla mükellef olduğu gibi Âlem-i emir de nâfilelerle vazifelidir.

Huşû, huzûr, muhabbet, ma'iyet, kurbiyyet gibi birçok beşerî meziyetleri hâiz olan Âlem-i emir'dir.

— Kulum bana nâfilelerle yaklaşmaya devam eder, tâ ki ben onu severim,¹ hadis-i şerîfi de bu mânâyâ işârettir. Kötüyü emretmede mâhir olan nefis insan uzuvlarının en kötüsü olduğu halde nâfileler sâyesinde vücudun en övgüye lâyık uzvu olacağı rivâyet olunur. Peygamberimiz -sallallahu aleyhi ve-sellem -:

— Sizin câhiliyye zamanında hayırlılarınız, -fakih olup iyilik ve kötülüklerini bildik'eri takdirde - İslâm devrinde de hayırlılarınızdır, buyuruyor. Buna göre «Meliklerin ihsanlarını yine meliklerin binekleri taşıyabilir.» kuvvetli kâidesine istinâden Cenâb-ı Hakk'ın teklif buyurmuş olduğu tâat ve ibâdetleri yapmak için herhalde ilâhî merhamete ve Samedânî feyzli yardımlara, mâ'lûm olan ihtiyacımız açık ve âşikârdır. Farz ve nâfilelerin yerine getirilmesine bağlı olan dünyevî ve uhrevî saâdeti birleştiren Hazret-i Mevlâ'nın mutlu rızâsını kazanmak için dâimâ kıymetli kardeşlerimin zâhirlerinin hafifliğini, bâtınlarının temizliğini diler, dünyâ işleriyle fazlaca meşgûl olmaksızın dolayı vücûda ârız olan gevşekliğin kaldırılması husûsunda Cenâb-ı Hakk'a tazarrû' ve niyâzlarımı arz ederim.

1. Buhârî, Rikak, 38.

38. Mektub

Bir hayli zaman intizâr-ı fakirâne veyâhud iştiyâk-ı pederânededen sonra lütuf ve ihsân buyurulmuş olan mâyet-nâme-i fâzılâneleri müjde-i âfiyetinizi mübeşşir bulunduğundan kemâl-i neşât ile tilâvet eyledim. Mevlâ'm Hazretleri âfiyet-i maddiye ve ma'neviyenizi lâzım-ı gayr-ı müfârik ve saâdet-i ebediyeyi âğûş-i ihlâs ve muhabbetinizle muânık buyursun. Kalbinizi hâne-i muhabbet, ve lâne-i mihr-i meveddet eylesin âmin.

Her sabah Câmi-i Kebir'de cemâat-ı ihvân ile beraber cehren zikre ve hatm-ı şerife devam olduğunu tebşir etmiş idiniz. Fevkalâde mahzûz oldum. Kale Teâlâ

Ma'lûm-ı fâzılâneleri olduğu üzere şükür, «Ya Rabbi şâkirim» demek değildir. Belki,

صَرَفُ الْعَبْدِ جَمِيعَ مَا أَنْعَمَ اللَّهُ إِلَيْهِ لِمَا خُلِقَ لَهُ

ma'nâsına gelmiştir. Ve en makbûlü ise sâri olan yâni ihvân-ı dînini müstefid eyleyen ibâdetten ibârettir. Ve Kâle aleyhis-selâm :

الدَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ ... مَنْ سَنَّ سُنَّةً حَسَنَةً..

Orada bulunan ihvân-ı kîram ile her ne kadar mülâkat hâsil olmadıysa da lâkin cümlesine teslimât-ı fakirânemin tebliğ buyurulması mütemennâdır. Cenâb-ı Hakk ve Feyyâz-ı Mutlak cümlesini nefis üzerine fâik ve cemâl-i bâ-kemâline âşık-ı sâdıklar adâdına dâhil buyursun. Ve o sâyede sefer-i âhıretlerini, haşirlerini, hesaplarını sehl u âsân eylesin.

Sunu da ifâde edelim ki, Cenâb-ı Hakk'm cemâl-i bâ-kemâline iddiâ-yı aşk u muhabbet etmeyen hemen yok gibi ise de fiilen isbâtı, müteassirdir. Ve bir hayli kimseler bu husus-

HAYIRDA ÇIĞIR AÇMAK

Bir hayli fakirâne bekleyiştin veyahut pederâne bir özleyiştin sonra lütuf ve ihsân buyrulmuş olan, fâzıllara yakışır, inayetli mektubunuzu alıp âfiyet haberlerinizin müjdesini tam bir sevinçle okudum. Mevlâm Hazretleri, maddî ve mânevi âfiyetinizi dâîmi kılıp ebedî saatetinizi muhabbet ve ihlas kucağına düşürsün. Kalbinizi sevgi evi, dostluk yuvası yapsın.

Her sabah Câmi-i Kebir'de ihvân cemaatı ile cehri zikir ve hatm-i hâceye devam ettiğinizi müjdeliyorsunuz. Son derece memnun oldum. Allah Teâlâ'nın,

— Şükrederseniz, nimetimi artırırım,¹ emrindeki şükür, bildiğiniz gibi, «Yâ rabbi şükrederim.» demek değildir. Belki Allah'ın kendisine lütfettiği nimetlerin hepsini yaratılış maksadına uygun olarak kullanıp sarfetmek mânâsınadır. Şükürün en makbûlü ise sâri olan, yani ihvân-ı dininin faydalandığı ibâdetten ibârettir. Nitekim Peygamber -aleyhisselâm - :

— Hayra delâlet eden onu işleyen gibidir,² ve:

— Kim hayırlı bir iş başlatırsa, o hayırlı iş devam ettikçe ona ecir vardır,³ buyurmuştur.

Orada bulunan kıymetli ihvânımız ile her ne kadar görüşme imkânımız olmadıysa da cümlesine fakirâne selâm- larımın tebliğ buyrulmasını temenni ederim. Cenâb-ı Hakk ve Feyyâz-ı Mutlak cümlesini nefslerine hâkim kılarak kendisinin gerçek cemâline âşık eyesin. Ve o sâyede âhîret yolculuğunu; haşır ve hesaplarını kolay eyesin.

Şunu da ifâde edelim ki, Cenâb-ı Hakk'ın gerçek cemâline aşk ve muhabbet iddiasında bulunmayan hemen yok gibiyse de bunu fiilen isbât zordur. Birçok kimseler bu husûsta kendilerini aldatmış oluyorlar. Bir insan muhabbetinin mânâsını öğrenmek isterse onu, mal ve evlâda karşı olan muâmelesinden öğrenmelidir. İnsan nasıl va-

ta kendilerini aldatmış oluyor. Bir insan muhabbetin ma'nâsını öğrenmek isterse mal ve veledde karşı olan muâmelesinden öğrenmelidir ki, ekser evkatını onların fikir ve hayâliyle sarfediyor; hatırandan çıkaramıyor; her-türlü fedâkârlıkta bulunuyor ve herbir esbâba tevessül eyliyor ve tahsili yolunda râhatını, huzûrunu selbediyor. İşte muhabbet böyle olmalıdır. Lâkin kısm-ı a'zâmı, Hâlık-ı Azîm Hazretlerine olmalıdır ki, Bâkidir, Mu'tîdir, râzîkîdir, mürebbîsidir.

وَأَنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصِيهَا . Mâsivâya verilen emek zâyîdir. Ba'zan da muzırdır. Ekall-i mâ-yekûn fânîdir, serîu'z-zevâldir.

Veffakanallahu teâlâ ve iyyâküm, âmin, bihurmet-i tâhâ ve yâsin...

kitlerinin çoğunu onları düşünmeye sarfediyor, hatırından çıkarmıyor, onlara her türlü fedâkarlıkta bulunuyor, her sebebe tevessül ediyor ve tahsili yolunda rahatını huzurunu terkediyorsa, işte ma'nevî muhabbet de böyle olmalıdır. Ve aslında vakitlerin büyük bölümü Halik-ı Azîm Hazretleri'ne ayrılmalıdır. Çünkü o, Bâkidir, ikrâm edip vericidir, Rezzâktır, besleyip yetiştirendir. Nitekim:

— Allah'ın size olan nimetlerini saymaya kalkarsanız sayamazsınız,⁴ buyrulmuştur.

Mâsivâya verilen emek zayı'dır. Bazan da zararlıdır. En azından fânîdir; yok olup gidecektir.

Allah Teâlâ Hazretleri Tâhâ ve Yâsîn hürmetine bizi ve sizi muvaffak buyursun, âmin.

1. İbrâhîm, 7.
2. Keşfü'l-hafâ, I/480.
3. a.e. II/335.
4. İbrâhîm, 34.

39. Mektub

Şeriat-ı mutahhara hususundaki te'mînâtı muş'ır bulunan üçüncü iltifat-nâmenizden fevkalâde mahzûz oldum. Ahass-ı âmâlîm ve zübde-i esfkârım olan muvaffakiyet-i kâmileleri hakkında deavât-ı hâlisânemi tekrar eyledim, Mukaddemât-ı necâtî ihsân buyurmuş olan Cenâb-ı Rahîm u Rahmân makasîd-ı muazzamâ-i fevz u felâhı dahî sehl u âsân buyursun. Cümlemizi şâkiru'l-ihsan kullarından etsin

سُرِّرِنَا مَازْهَارِ عَيْلَسِيْنَ اَمِيْنَ شَكَرْتُمْ لَازِيْدُنْكُمْ

Şu makamda Şeyh Sa'dî Hazretlerinin bir beyti hâtırına geldi. Söyle ki

اَبْر و باد و مه و خرشيد فلك دركارند تاتو ناني بكف آرى وبغفلت نخورى

Bu beytin hulâsa-i meâlî şu sûretle telâkkî olunmalıdır. Yâni; Taravet-i âb, letâfet-i hevâ, burûdet-i kamer, harâret-i şems gibi envâr-ı ulviye ve ecrâm-ı felekiyyeyi sana mutî ve musahhar ve bu sûretle idâre-i maîşet ve idâme-i âfiyetler te'min ve mukadder buyuran Hazret-i Allah'ın lütf u ihsânını ve ta'dadı nâ-kabil olan inâm-ı bî-pâyanını dâimâ tefekkür edip itâat ve teşekküründen gaflet olunmasın ki, o dahî iki ci-handaki ni'metlerini müzdâd buyursun.

Ma'lûm-ı âlîleri olduğu üzere Şeyh Müşârûn ileyh sehl-i mümteni kabilinden olan bu beyti Allah için güzel söylemiştir. Zira dünyada hangi veliyy-i ni'met tasavvur olunur ki, a'zâ ve cevârihimizi sıhhat ve âfiyetimizi nân u ni'metimizi Mevlâ'muz gibi yoktan var etsin versin. Hangi bir âmire tesâdüf olunur ki, -velev bir neferin fevkindeki onbaşı olsun- defeât ile emrine itâat etmeyen bir neferini cezâsız bıraksın, afvetsin. Gaffâr olduğu gibi Kahrâr olan Zât-î Ecell u A'lâ'nın zir-i idâresinde bulunuyoruz. Eczâyı memâlikinde barınıyoruz. Hergün mâide-i in'âmında merzûk oluyoruz. Aklen, irfânen ve vicdânen her ihtimâle karşı emrine itâat ve vazife-i ubûdiyeti îfâya gayret etmeliyiz. Ferdâ-yı kıyâmette ne olur ne olmaz. Rabbi yessir ve lâ tuassir. Bâkî, es-Selâmu aleyküm.

NİMETİ GAFLETLE YEMEMELİ

Şeriat-ı Mutahhara husûsundaki te'minâtı bildiren üçüncü iltifât dolu mektubunuzdan son derece memnûn oldum. Dileklerimin hası, fikirlerimin özü olan tam muvafakiyet hakkında hâlis duâlarımı tekrar eyledim. İlk kurtuluşu ihsan buyurmuş olan Cenâb-ı Rahim ve Rahmân büyük ve gerçek kurtuluşumuzu da kolay ve âsân eylesin. Eğer şükrederseniz, nimetimi artırırım,¹ sırrına mazhar eylesin, âmin.

Bu mevzûda, Şeyh Sâdi Hazretleri'nin bir beyti hatırıma geldi. Şöyle ki; bu beytin hulâsatan meâli:

«Suyun tazeliği, havanın letâfeti, ayın serinliği, güneşin harâreti gibi ulvî nurlarla feleki cisimleri sana itâatkar kılan ve emrine veren bu suretle ma'îşetinin, idâresini, âfiyetinin devamını sağlayan ve takdîr buyuran Hz. Allah'ın lütuף ve ihsânını, ve sayılması kâbil olmayan nimetlerini düşünüp, itâat ve teşekkürden gaflet olunmasın ki, O da iki cihandaki nimetlerini ziyadeleştirsın.»

Bildiğiniz gibi Şeyh Sâdi, «Sehl-i mümteni»² kabîlinden olan bu beyti Allah için, güzel söylemiştir. Zira dünyada hangi velinimet tasavvur olunur ki, âzâ ve organlarımızı sıhhat ve âfiyetimizi, yiyecek ve nimetimizi, Mevlâ-mız gibi yoktan var etsin, versin. Hangi bir âmire tesâdüf olunur ki -velev bir neferin üstündeki onbaşı olsun - defalarca emrine itaat etmeyen bir erini cezasız bıraksın, âfetsin. Gaffâr olduğu kadar Kahhâr olan Zât-ı Ecell ü A'lâ'nın idâresi altında bulunuyoruz. Mülkünün üstünde barınıyoruz. Hergün nimet sofrasında rızıklanıyoruz. Aklen ve vicdânen her ihtimâle karşı emrine itâat ve kulluk vazifesini ifaya gayret etmeliyiz. Yarın Kıyâmet gününde ne olur, ne olmaz bilemeyiz.

Allahım kolaylaştır; zorlaştırma. Bâki es-Selâmu âleyküm.

1. İbrâhîm, 7.

2. *Sehl-i mümteni'*: Edebiyatta bir sanat olup kolay ve sâde görüldüğü halde, bulunup söylenmesi ve taklidi zor olan sözlere denir.

40. Mektub

İltifat-nâmeniz vâsıl oldu. Hadsiz ve hesapsız mesrûr oldum.

Zihni Efendi biraderimizin cereyân-ı muhâbereye dâir olan teşrifâtı bir takım edille-i muk'nia ile şâyân-ı kabûl buyurmuş olduğu hâlde bu babda fakiriniz dahî bir kaç mukadime ile tasdîa mücâseret edersem fâideden hâlî olamayacağı şüphesizdir. Şöyle ki:

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ أُولَٰئِكَ هُمُ الْفَٰسِقُونَ ۝
âyet-i celîlesi icâbınca Cenâb-ı Allah zikir ve fikirden hâlî olan müminleri fâsık kelimesiyle ta'bir buyuruyor.

2. *Tarâik-ı aliyenin herhangiinde olursa olsun zikir ve fikir ile sâlik olmak isteyen bir mü'min o tarîkin âşinâsı olmadığından herhalde bir delil-i râha ve nefis ve şeytan gibi eşkiyâdan muhâfaza için bir zahâr-i sâhib-i intibâha muhtacdır. Kâle tebâreke ve teâlâ وَكُونُوا مَعَ الصَّٰدِقِينَ*

3. *Manyet-i mürşidin bir kısmı cismânî olduğu gibi bir kısmı dahî rûhânîdir. Bunu râbita-i şerife tefsir edebilir. Râbita ise killet ve kesreti yâni zaaf ve kuvveti muhabbetin killet ve kesretine tâbi bulunacağından muhabbet tezâyüd ettiği nisbette râbitanın dahî kuvveti tezâyüd eder. Rabıtaya iftikarını bilen ahyâr için muhabbet-i mürşid gibi devâ-yı hoşgüvâr bulunamaz. Bu ilâcın te'sirine mâni bir şey var ise o dahî perhîz bâbındaki adem-i riâyetten ibârettir ki, bunun birincisi hulâf-ı şeriat, ikincisi isrâf kabilinden bulunan bir takım zîb u zînete muhabbet, üçüncüsü ehl-i gaflet ve kasvetle ülfet ve musâhabet eylemektir.*

Cenâb-ı Allah fakir-i hakir ile bilcümle ihvân-ı kirâmımı mefâsid-i maddiye ve ma'neviye-i dünyeviyeden masûn ve makasid-ı muazzama-i uhreviyyeye nâil ve makrun buyursun, âmin.

MÜRŞİDE OLAN İHTİYAÇ

İhtifât dolu mektubunuz ulaştı. Hadsiz ve hesapsız sevinç duydum.

Zihni Efendi, kardeşimizin, haberleşmenin devâmına dair olan istekleri birtakım inandırıcı delillerle kabûle lâ-yık görülmüş olduğu halde bu konuda fakiriniz de faydadan hâli olmayacağı düşüncesi ile birkaç söz söyleyerek başınızı ağartmaya cesâret eyledim. Şöyle ki:

1 — Allah'ı unutup ta Allah'ın da kendilerini unuttuğu kimseler gibi olmayın. Onlar, yoldan çıkan fâsık kimselerdir,¹ âyet-i celilesi icâbınca Cenâb-ı Allah, zikir ve fikirden hâli olan mü'minleri «fâsık» kelimesiyle tâbir buyuruyor.

2 — Tarikatların herhangisinde olursa olsun zikir ve fikir ile sâlih olmak isteyen bir mü'min, o tariki bilemediğinden herhalde bir yol göstericiye, nefis ve şeytan gibi eşkiyâdan muhâfaza için uyanık bir yardımcıya muhtaçtır.

3 — Allah Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri, Sâdiklarla beraber olunuz,² buyuruyor. Mürşidle beraberliğin bir kısmı cismâni olduğu gibi bir kısmı da rûhânîdir ki, bunu râbita ile izâh edebiliriz. Râbitanın azlık ve çokluğu, yâni zayıflık ve kuvvetliliği muhabbetin azlık ve çokluğuna tâbi' bulunacağından muhabbet artıkça râbitanın kuvveti de artar. Râbitaya ihtiyacını kavrayan hayırlılar için mürşidin muhabbeti gibi leziz bir ilâç bulunamaz. Bu ilâcın te'sirine mâni' birşey varsa o da perhiz husûsunda riâyet edilmesi gerekenlere riâyet etmemekten ibârettir ki, bunun birincisi şeriata muhâlif, ikincisi de isrâf kabilinden olan birtakım süs ve ziynete muhabbet, üçüncüsü ehl-i gaflet ve kasvetle ülfet ve sohbet etmektir. Cenâb-ı Hakk bu fakir-i hakir ile bütün değerli kardeşlerimi maddî ve mânevî müfsidlerden koruyarak uhrevî olan büyük maksatlarımıza nâil buyursun, âmin.

1. el-Hasr, 19.

2. et-Tevbe, 119.

41. Mektub

Ihvân-ı tarikatın hakk-ı nâ-müstahıkk-ı fakirânemde beslemiş oldukları hiss-i merhamete mukabil her ne kadar teşekkür etsem azdır. Cârîha-i ıftirak ile mecrûh bulunan kalb-i dervişânemize medâr-ı tesliyet olmak üzere kemâl-i ezvâk ile irzân ve kemâl-i iştîyak ile ihsan buyurmuş olduğunuz mü-râsele-i nısf'ül-muvâsalayı dest-i şükranâna alıp uyûn-ı imtinân ile kırdat ve hakk-ı âlînizde duâ-yı dervişânemi takdim-i bâr-gâh-ı icâbet eyledim. Cenâb-ı Allah -celle celâluh- Hazretleri medîne-i kalbinizi kendi muhabbet ve zikriyle münevver ve muhabbet-i mâsivâdan hâlis ve mutahher buyursun âmin.

Kâle tebareke ve teâlâ

مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَلِيلٍ فِي جَوْفِهِ

Yâni «Cenâb-ı Allah biri muhabbet-i Mevlâ ve diğeri muhabbet-i mâsivâya mahsus olmak üzere iki kalp vermemiştir.» Lâne-i muhabbet olan hâne-i kalp birdir. Herhangisine rabtolunursa diğeri ehemmiyetten sâkit olacaktır. Bîndenaleyh tarîka-i alîyye ile âmîl olan mü'min-i kâmilin meşâgûl-i keşîrede bile kalben Cenâb-ı Hakk'ın zikriyle meşgul bulunmaları icâb eder. وَقَفْنَا اللَّهُ تَعَالَى وَإِيَّاكُمْ فِي تَحْصِيلِ رِضَائِهِ وَالرِّضَاءِ بِقَدَرِهِ وَقَضَائِهِ آمِينَ

Ma'lûm-i âlileri olduğu gibi hakikat dâimâ zâhir ise de dünyanın muhabbet ve kesret-i meşguliyeti sâikasıyla kalb üzerine vâkı olan kesâfet, insânı, müşâhede-i hakkaniyetten bir derece mahrûm ediyor. Yoksa Mâni, ve Mu'tî, Nâfi' ve Dârr, Muhyî ve Mümât, Settâr-u'l-uyûb ve Gaffâr-u'z-zünûb yalnız Cenâb-ı Hâlik olduğu halde başka bir şeye muhabbet ve rabt-ı kalb eylemek asla câiz olamaz.

Enbiyâ-yı ızâm ve evliyâ-yı kiram mal ve veled gibi bir şeye ızhâr-ı muhabbet etmiş iseler malı tahsil-i rızâ-yı Rabbâ-

GERÇEK SEVGİ ALLAH SEVGİSİ

Tarikat kardeşlerimin, hakk etmediğim halde hakkımda beslemiş oldukları merhamet hissine ne kadar teşekkür etssem azdır.

Ayrılık yarası ile yaralanmış bulunan derviş gönlümüzde, teselli olmak üzere tam bir zevke lâyık, gerçek bir heyecanla ihsân buyurmuş olduğunuz kavuşmanın yarısı demek olan mektuplarınızı şükranla elime alıp minnet gözüyle okuyarak hakkınızdaki dervişâne duâmı Cenâb-ı Hakk'ın kabul dergâhına arzettim. Cenâb-ı Allah -celle celâlüh- Hazretleri kalp evinizi kendi muhabbet ve zikirleriyle nurlandırsın. Mâsivâ sevgisinden hâlis kılıp temiz eylesin, âmîn.

Hakk Teâlâ ve Tebâreke şöyle buyurdu:

— Allah Teâlâ bir adamın göğsünde iki kalp yaratmıştır,¹ Yani Cenâb-ı Allah insana biri Allah sevgisine, diğeri mâsivâ sevgisine mahsûs olmak üzere iki kalp vermiştir. Sevgi yuvası olan kalp evi birdir. Kalb hangisine raptedilirse diğeri ehemmiyetten sâkit olacaktır. Binâena-leyh tarikatla âmil olan kâmil bir müminin fazlaca meşgûliyyetinin arasında bile kalben Cenâb-ı Hakk'ın zikirle meşgûl bulunması icab eder. Allah Teâlâ, rızasını kazanmak, kazâ ve kaderimize rızâ göstermek hususunda sizleri ve bizleri muvaffak buyursun, âmîn.

Bildiğiniz gibi hakikat dâimâ zâhir ise de dünyanın muhabbeti ve aşırı meşgûliyeti sebebi ile kalb üzerine vâki' olan perde, insanı hakkâni müşâhededen bir derece mahrûm ediyor. Yoksa Mâni', men edici; Mu'ti, verici; Nâfi', faydalı; Zârr zarara mukâbele eden; Muhyi, diriltici; Mümit, hayata son verici; Settâru'l-uyûb, ayıpları örten; Gaffâru'z-zünûb, günahları bağışlayan yalnız Cenâb-ı Hâlık olduğu halde başka bir şeye sevgi beslemek ve kalbi ona bağlamak aslâ câiz olamaz.

nî yolunda sarf ve veledi ümmet-i Muhammed'den bir ferдин izdiyâdı ve sadaka-i câriye olmak maksadı üzerine etmişlerdir. Bildiğimiz gibi cân u gönülden muhabbet etmemişler, kalplerini yalnız muhabbetullahı zikrullah ile münevver ve müsterih buyurmuşlardır. Şimdi dahî bir insan «Zâhir bâ-halk, bâtın bâ-Hakk» olur ise ayn-ı muvaffakiyete mazhar olacağı tabiidir. Mevlâ'm bizi ve sizi meclis-i zikrine kabûl buyursun. Muhabbet-i mâsivâyâ mübtelâ olanlar gibi dergâh-ı kurbiyetinden teb'îd buyurmasın âmin.

Ve's-Selâmu aleyküm.

Büyük peygamberler, kerâmetli veliler mal ve çocuk gibi bir şeye sevgi göstermişlerse malı Allah'ın rızasını kazanmak yolunda sarf, evladı da ümmet-i Muhammed'den bir kişinin artması ve «Sadaka-i câriye»² olmak maksadı üzere göstermişlerdir. Bildiğimiz gibi mâsivâya cân u gönülden muhabbet etmemişler, kalplerini yalnız Allah zikir ve sevgisiyle nurlandırarak sükûna erdirmişlerdir. Şimdi de bir insan zâhiri halk ile, bätını Hakk ile olursa aynı muvaffakiyete ulaşacağı tabiidir.

Mevlâm bizi ve sizi zikrin yapıldığı meclise kabûl buyursun. Muhabbet-i mâsivâya mübtelâ olanlar gibi yakınlık kapısından uzaklaştırmasın, âmin.

Ve's-selâmü aleyküm.

1. el-Ahzâb, 4.

2. *Sadaka-i câriye*: Devamlı hayır, kişinin öldükten sonra da sevabından istifâde edebileceği bir hayır müessesesini kurması. Meselâ: câmi, köprü, çeşme v.s. gibi şeyler yaptırması.

42. Mektub

Şive-i güftârınızı andırır ve nısf-ı muvâsalanız makamına kaim olabilen latîf, nazîf, şerîf olan bir kit'a mürâsele-i cevâbiyenizi yed-i iftihâra aldım. Okudum, anladım. Ateş-i firâka medâr-ı tesliyet ve deavât-ı hayriyemi izbâr-ı ref'-ı bâr-gâh-ı Ahadiyet eyledim. Mazanneden bir zat ile görüştüğünüzü ve bu zamanda mürsidin adem-i vücûduna olan kanâatınızı ve yalnız bu fakir-i hakirin hakkında der-kâr olan hüsn-i zannınızı beyan buyurmuş idiniz.

Ma'lûm ola ki, erbâb-ı irfan ve ashâb-ı fazl u kemâli, fazl-ı kemâl ile iknâ eylemek müteassirdir. Hakk-ı dâriyânemde râygân buyurulan rikkat, şefkat, merhamet, inâyet yalnız bir acz u fütûrun bir müşâhede-i kusûrun semeresidir ki, Cenâb-ı Hakk bu abd-i âcizine ihsan buyurmuştur.

*Ele düşmez senin fazl u hünerle dâmen-i lütfun
Seni aczile teshîr eylemekten başka sûret yok*

beytinin müfâdıncâ dâileri gerek zât-ı ârifânênize ve gerek görüştüğünüz zâtı seniâ edenlere hatâ isnâd edemem. Her iki tarafa dahî hak vermek isterim. Varolasız. Semere-i ihlâs ve muhabbetinizle kâmkâr olasız. Tarikat-ı aliyyede seyr-i sülûk ile makam-ı nefsi tayy ve Halık-ı Hayy-ı Lâ-yezâl'e takarrub için en derin bir noktada beslediğiniz niyyet ve arzû-yni mülâkatı bildiğim halde cülvê-i ilâhiyenin göstermiş olduğu dâri-i sûriye biraz daha sabır ve tahammül eylemek lâzımdır.

Evrâd ve ezkârınızın kalil olduğunu biliyorum

وَأذْكُرُّ رَبِّكَ فِي نَفْسِكَ âyet-i celîlesi iktizâsınca makam-ı nefste dahî ism-i celâli zikrediniz. Şöyleki; Nefs, nâsiyyede yâni secde mahallinde olup bir lâtîfe-i zulmânîdir. Fikren kalbi zâkir ettiğiniz gibi lâtîfe-i nefsi dahî o sûretle zâkir ediniz. Sanki nefs, nâsiyyede «Allah birdir.» söylüyor ve bunun için bir a-

NEFS LATİFESİNİN ZİKİRİ

Konuşma edânızı andıran ve görüşmenin yarısı makâmına kâim olan latif temiz ve şerefli bir adet cevabi mektûbunuzu iftiharla elime aldım, okudum, anladım. Ayırlık ateşine teselli olduğundan hayır dualarımı Ahadiyyet Dergâhı'na işte bu yazılarla arz ediyorum.

Mazınneden bir zât ile görüştüğünüzü ve bu zamanda mürşidin bulunmadığına olan kanaatinizi ve yalnız bu fakir hakkında malûm olan iyi zannınızı beyan buyurmuşunuz.

Malûm ola ki, erbâb-ı irfan ile fazilet ve kemâl sâhiplerini kemâl ve faziletle iknâ etmek zor olur. Duâcınız hakkında ihsân buyrulan incelik, şefkat, merhamet ve inâyet yalnız bir aczin, gevşekliğin ve kusûrun görülmesinin meyvesidir ki, Cenâb-ı Hakk bu âciz kuluna ihsân buyurmuştur.

*Ele düşmez seng-i fazl u hünerle dâmen-i lütfun
Seni acz ile teshîr eylemekten başka sûret yok.*

beytinin ifâdesine göre fakir, gerek ârif zâtınıza ve gerek görüştüğünüz zâtı övenlere hatâ isnâd edemem. Her iki tarafa da hak vermek isterim. Varolasınız. İhlâs ve muhabbetin meyvesiyle mutlu olasınız.

Tarikatte seyr ü sülûk ile nefis makâmını geçerek Hayy ve Ebedî olan yaratıcımıza yaklaşmak için en derin bir noktada beslediğiniz kavuşma niyyet ve arzunuzu bildiğim halde ilâhî cilvenin göstermiş olduğu şekle ve sûrete ait uzaklığa biraz daha sabır ve tahammül göstermek lâzımdır.

Evrâd ve ezkârınızın az olduğunu biliyorum.

— Nefsinde Rabbımı zikret,¹ âyet-i celilesince nefis makâmında da İsm-i celâli zikrediniz. Şöyle ki nefis, nâsiyede yani secde mahallinde zulmânî bir latifedir. Fikren

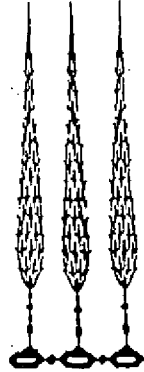
*ded-i muayyen yoktur. İstediginiz kadar söyleyebilirsiniz. İn-
şâallah Teâlâ mahfûz olursunuz. Ne zaman arzu buyurulursa
kalb ile de meşgul olmak mümkündür. Zira kalpten sonra zik-
ri nefse vermek sâlikânın ba'zıları hakkında tecviz olun-
muştur. Fakiriniz dahî zaman-ı mülâkâta kadar hayır duâ-
dan gafil olmam.*

Bâki Cenâb-ı Allah'a emânet olasız Efendimiz.

kalbi zikreder hâle getirdiğiniz gibi nefis latifesini de bu sùrette zâkir hâle getiriniz. Sanki nefis, alnınızda «Allah birdir.» der hale gelsin. Bunun için muayyen bir sayı yoktur. İstediginiz kadar söyleyebilirsiniz. İnşallah Teâlâ hazz duyarsınız. Ne zaman arzû edilirse kalb ile meşgûl olmak mümkündür. Zira kalpten sonra zikri nefse vermek sâliklerin bazıları hakkında câiz görölmüştür. Ben de inşaallah görüşüp kavuşuncaya kadar hayır duadan gâfil olmam.

Bâki, Cenâb-ı Hakk'a emânet olasınız Efendim.

43. Mektub

Arıza-i dervîşânemdir.

Izhâr-ı derd-i firak ve efsâ-yı kâlâ-yı iştîyâk için vesâit-i ifâdeye şiddet-i ihtiyâcım olmakla beraber vâdî-i hirmân u hayrette pûyân olduğum bir zamanda vasfû'l-hâl-i fakirâne-mi müş'ır ve aksâ-yı âmâlîm olan sıhhatü âfiyet-i âlîlerini mü-beşşir bir kât'a iltifat ve iştîyak-nâme-i nâmîlerini eyâdî-i meserrete alıp uyûn-ı iftihâr ile kirâat eyledim. Cezâkümullahu Teâlâ hayre'l-cezâ.

Serd u beyan olunan hakayık bilcümle ahvâl-i dâiyânemi terceme ediyordu, i'tiraz kabûl etmez. Kalem-i müşğîn-rakamınıza bârs olmasaydı fakirde mevcûd olan iştîyâk bundan ziyâdedir, sözünü söyleyebilirdim. Lâkin beyân-ı teşekkürden başka bir şey ifâde edemem. Cenâb-ı Hakk, âb-ı kevserle mü-kâfat buyursun âmin.

Müşâhede buyurulan rü'yâ-yı sâliha pek ra'nâ bir ma'nâdır. Süd, imandır. Hamdolsun kemâl-i îmân için bir beşârete muvaffak olmuşsunuz. Şu kadar var ki, fi-mâ ba'd, evkat-ı mubâreke ve mahsûsada yirmidört saat zarfında bir kaç defa kalbi bir çanak hey'etinde tasavvur edip Cenâb-ı Hakk'ın envâr ve füyûzâtı için ma'rûz ve müteveccih buyurunuz, zikretmeyiniz. Bu murâkabe-i ahadiyeti zikre bedel ediniz. Sükûn ve bilâ-zikir mütefekkir olunuz ve istediğiniz kadar devam ve ta'kib ediniz. Kalp cânib-i fevka müteveccih olsun. Çünkü nüzûl-i rahmet fevkte olan Arş cihetinden olur. Yoksa Cenâb-ı Hakk cihât'dan münezzehtir. Âlem-i ma'nâda neşv u nemâda olan kehriba bu murâkabeye işârettir. Evkat-ı sâirede dahî zikredebilirsiniz, fakat bu murakabe zikrin fevkindedir.

Bâki her hâl u kârda sizi Cenâb-ı Hakk'a emânet ederim Azîzim.

MURÁKABE VE TEFEKKÜR

Dervişâne mektûbumdur.

Ayrılık derdini anlatmak, iştîyâkımızı izah etmek için ifâde vâsıtalarına şiddetle muhtâc olmakla berâber, şaşkınlık ve yokluk vâdisinde koştüğüm bir zamanda fakirâne hâlimi anlatan gerçek arzum olan sıhhat ve afiyetlerini müjdeleyen bir kıt'a özlem ve iltifât dolu mektuplarımızı sevinçle alıp iftihâr gözüyle okudum. Allah Teâlâ sizi en iyi mükâfâtlarla mükâfâtlandırınsın.

Beyân ve serdettiğiniz hakikatlerin hepsi duâcınızın hâlini ifâde ediyordu. Bu itiraz kabûl etmez. Misk kokulu yazılar döktüren kaleminize ulaşmış olmasaydı bende mevcûd olan hasret bundan ziyâdedir, sözünü söyleyebilirdim. Fakat teşekkürlerimi beyândan başka birşey ifâde edemem. Cenâb-ı Hakk kevser suyuyla mükâfât buyursun, âmin.

Gördüğünüz sâlih rü'yâ pek güzeldir. Süt imandır. Hamdolsun kemâl-i imân için bir müjdeye ulaştınız. Şu kadar var ki, bundan sonra mübarek ve husûsi zamanlarda, yirmidört saat zârfında birkaç def'a kalbi bir çanak biçiminde tasavvur edip Cenâb-ı Hakk'ın nûr ve feyizlerine karşı tutunuz. Zikretmeyiniz. Bu murakabe-i Ahadiyet'i¹ zikre bedel olarak yapınız. Sükûnetle zikir yapmadan tefekküre devam ediniz. Bunu istediğiniz kadar devam ile ta'kib ediniz. Kalb yukarı doğru olsun. Çünkü rahmetin inmesi yukarıda olan Arş cihetinden olur. Yoksa Cenâb-ı Hakk, cihet ve taraftan münezzehtir. Rü'yâda gördüğünüz büyümekte olan kehribar, bu murakabeye işarettir. Diğer zamanlarda da zikir yapabilirsiniz. Fakat bu murakabe zikirden üstündür.

Artık sizi her halde ve işinizde Cenâb-ı Hakk'a emânet ederim Azizim.

1. Murâkabe-i ahadiyet için bk. sh. 89.

44. Mektub

Zât-ı âlileri gibi bir merd-i fâzılın daha doğrusu bir ferd-i kâmilin zülâl-i visâliyle reyân ve envâr-ı cemâliyle şâdân u handân olmuş olan fakir-i hakiriniz, mehcûr-i rencûrunuz pençe-i firaka dûcâr ve bâzû-yı hicrâna giriftâr olalı Mevlânâ Hazretlerinin:

بشنوازی چون حکایت می کند - واز جداییها شکایت می کند
کز نیستان تامرا بریده اند - از نفیرم مردوزن نالیده اند.

ebyât-ı şerifesi vasfû'l-hâl-i dervîşânem olduğu iddiâsında bulunsam revâdır. Oldukça bâdî-i tesliyet ve dünyada buldukça bâdî-i tehniyet olan baka-yı sıhhat ve âfiyet-i fâzilânelerinin istibşârına vesîle-cû iken öteden beri kâşâne-i behcetimi tenvir eden, inâyetinizin devâmını şâmil ve âşiyâne-i meserretimi ta'tir eyleyen lütf u şefkatinizin sebâtını müstemil Hâfız Mustafa Efendi birâderimizin kalem-i müşgin-rakamıyla yazılmış olan bir kat'a kerem-nâme-i sıhhat-i allâmelerini kaç gün mukaddem eyâdî-i şükranâna alıp uyân-ı mahmidetle mutâlâa ve lisân-ı iftihâr ile kırâat eyledim. Elhamdu lillahi Teâlâ alâ zâlik. Cenâb-ı Allah cismâniyetinizi zirve-i saâdet ve selâmette mukarrer ve rûhâniyetinizi halka-i ezkârında münevver ve muvakkar buyursun âmin. Fakiriniz dahî hamdolsun âile ile beraber dâire-i sıhhat ve merkez-i selâmette mukarrer bulunduğumu müteşekkiren ifâde ve bilhâssa deavât-ı mercüvvetü'l-icâbetinizi istirhâm eylerim.

Tarik-i fakirânemizin bir refik-i şefiki ve bir sâlik-i kemâhüve yelik'i olmak üzere icâb eden vazîfenin beyânı babında sebk eden emir ve arzû-yı fâzilânelerini Hâfız Mustafa Efendi vâsıtasıyla telâkki eyledim. Bâki, es-Selâmu aleyküm.

AYRILIK VE GURBET

Sizin gibi fâzıl bir zâta daha doğrusu kâmil bir kişiye kavuşma şerbetiyle sulanan, cemâlinin nurlarıyla şâd olup aydınlanan, hicret derdiyle gönlü kırık fakir-i hakiriniz ayrılık pençesine düşeli ve hicrân pazusuna terkedileli beri Mevlâna Hazretleri'nin:

*Dinle neyden nasıl hikâye etmede,
Ayrılık derdinden şikâyet etmede.*

*Ki kamışlıktan beni koparıp getirdiler,
Kadın ve erkek benim nefesimden inlemededirler.*

beyitleri dervişâne hâlimin sıfatı olduğu iddiasında bulunursam yeridir. Oldukça teselli sebebi ve dünyâda bulunduğum sevinç vesilesi olan sıhhat ve âfiyetinizin bildirilmesine vesile ararken öteden beri sevinç köşkümü nurlandıran inâyetinizin devâmına şâmil sevinç yuvamı kokulayan lütuf ve şefkatinizin isbâtını içine alan Hâfız Mustafa Efendi kardeşimizin yazıları misk kokan kalemiyle yazılmış olan bir kât'a sıhhat ve kıvanç dolu mektubunuzu birkaç gün önce şükranla elime alıp övgü gözleriyle mütâlaa ve iftihar diliyle okudum. Hamdolsun bu ihsâna. Cenâb-ı Allah cismâniyyetinizi saâdet ve selâmet zirvesinde kararlı kılsın. Rûhâniyyetinizi zikir halkasında nurlandırsın, âmin.

Bizler de hamdolsun aileyle berâber sıhhat dairesinde, selâmet merkezinde mukarrer bulunduğumu şükürle ifade eder, bilhassa icâbet olunması beklenen duâlarınızı istirhâm ederim.

Tarikatımızın şefik bir arkadaşı, lâyıki vechile sâliki olmak üzere icâb eden vazifenin beyânı bâbında geçen emir ve arzularınızı Hâfız Mustafa Efendi vâsıtasıyla telakki eyledim.

Bâki eş-Selâmü aleyküm.

45. Mektub

Sıhhat ve âfiyyet-i aliyyeleriyle ahvâl-i sûriyye ve ma'nevîyelerinin istinbâ ve istibşârı husûsunda muvaffak-ı takdîmi olduğum arıza-i fakirâneme cevâben istâr buyurulan nâme-i nâmî-i kirâmîleri vâsıl-ı enâmî-i mesârr olarak deavât-ı hayriyeleri izbâr-ı icâbetgâh-ı Cenâb-ı Perverdigâr kılındı. Beyan buyurulan vakayî' muvakkat bulunduğu halde câlib-i dikkat olduğu dahî şüphesizdir. Mevlânâ Hâlid-kuddise sirruhu'l-Mâcid - Hazretleri zâtımız gibi söyleyen bir câna cevâben ve savâben:

دأب أرباب محبت نبود آسایش : لذت عاشق دل سوخته اندر آلم است

Ve daha buna mümâsil birkaç beyit ile mukabele buyurmuşlardır.

Fakiriniz buna ilâveten şunu arz edebilirim ki, insan için kavs-i kazâdan atılan tîri müdâfaa bâbında rızâ gibi bir tahassun-gâhi bulunamaz. Lâkin böyle bir hısn-ı haşîni elde etmek kolay değildir. Şüphesiz bir eltâf-ı umûmiye ve bir taatufât-ı azîme-i Rahîmâne'ye mütevakkıftır. Bunu da kolay zannetmeyelim. Alâ't-tahkik bir vesileye mütevakkıftır. Kalelahü tedlâ:

وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ

Vesile ise kemâl-i muhabbet ve devâm-ı râbitaya vâbestedir.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ
âyet-i kerîmesini bu makamda isti'mâl edersem ulemâ-i zâhir tarafından tahtie olunmamalıyım. Çünkü

إِنَّ لِلْقُرْآنِ ظَهْرًا وَبَطْنًا وَبَطْنًا وَبَطْنًا إِلَى سَبْعَةِ أَبْطُنٍ
gibi ahâdis-i şerife, dâire-i tefsiri tevsi buyurmuşlardır.

KADERE RIZÂ

Sihhat ve âfiyetinizle maddî ve ma'nevi hallerinizden haber sormak müjde olmak hususunda gönderebildiğim mektubuma cevâben yazılan lütufkâr mektubunuz elimize ulaştı. Hayır duâlarımızı Cenâb-ı Hakk'ın icâbetine arz ettik. Beyân buyurulan vak'alar muvakkat bulunduğu halde inceliği celbettiği şüphesizdir. Mevlânâ Hâlid - kudîse sirruhu'l-mecid - Hazretleri sizin gibi söyleyen bir cana tam ve yerinde bir cevap olarak:

*Muhabbet erbâbının yolunda asâyiş bulunmaz,
Gönlü yanık âşığın hazzı elemelerdir*

ve daha buna benzer birkaç beyit ile mukâbele buyurmuşlardır.

Bendeniz buna ilâveten şunu arz edeyim ki, iman için, kader yayından atılan oku müdâfaa bâbında rıza gibi bir zırh ve kale bulunamaz. Ancak böyle sağlam bir kaleyi elde edebilmek kolay değildir. Şüphesiz bu, umûmî lütfâ, ilâhî büyük ihsâna bağlıdır. Bunu da kolay zannetmeyelim. Şüphesiz bu da bir vesileye bağlıdır. Nitekim Allah Teâlâ:

— Kendisine yaklaşılmaya yol aranmasını¹ emrediyor. Vesile ise tam bir muhabbetle râbitaya devâma bağlıdır. Âyet-i Kerîme'de de:

— Ey iman edenler! Sabredin, sebât gösterin, hazırlıklı ve uyanık bulunun ve Allah'tan korkun ki, felâha erebilesiniz,² buyrulmasını bu mânâya kullanırsam zâhir âlimleri tarafından hatâlı görülmemeliyim. Çünkü, †

— Kur'an'ın bir zâhiri bir de bâtını vardır, Bâtını da yedi dereceye kadar gider, gibi hadis-i şerifler tefsir daire-sini genişletmişlerdir.

*Binâenaleyh vesile ittihaz buyurmuş olduğunuz kimse-
nin muhabbetine germiyet ve râbitasına muvâzabat ve bu ve-
sîle ile silsile-i evliyâullah'a muvâsalât ve her mahalde huzûru
mümkün olan rûhâniyet-i şerifeleriyle muâneset buyurmanı-
zı ve şuûnât-ı kevnîyeden masûn olmayan benî beşere tevecc-
cühü melhûz olan bilcümle âfât-ı arzîyye ve semâviyeden mah-
fûz buyurulmanızı müceddiden arz ve cidden arzû ederim.
Bâki hafezakümüllahu Teâlâ bi-hurmet; Tâhâ ve Yâsîn.*

Binâenaleyh vesile edindiğiniz kimsenin muhabbetine ısınmak ve râbitasına devam etmek ve bu vesile ile evliya-ullahın siilesine ulaşmak ve her yerde huzûrû mümkün olan şerefli rûhâniyetleriyle ünsiyet kurmanızı ve kevnî hadiselerden uzak olmayan insanığına gelmesi muhtemel bütün yer ve gök âfetlerinden mahfûz buyrulmanızı yeniden arz ile cidden arz ettiğimi bildiririm.

1. el-Mâide, 35.
2. Âl-i İmrân, 200.

46. Mektub

Maşrık-ı efkârınızdan tulû eden parlak bir cümleyi şâmil bulunan iltifat-nâme-i muhâlasat-ı allâmenize bu defa dahî nâil olup tekrar tekrar mütâlâa ve lâzım gelen deavât-ı hayriyenizi tezkâr eyledim. Okudukça kendi kendime ta'n u teşnî ederek kuvvet ve kudretim var iken niçin böyle bir mürid olamadığıma hayli müteessif bulundum. Gençlik zamanında böyle bir mürid olsaydım şu ihtiyarlıkta muhakkak kâmil bir şeyh olurdum. Yâni şeyh olduğuma kanâat hâsil ederdim. Böyle ye's içinde bulunmazdım. Çünkü şimdiki meşihatım yalnız ihvân-ı kirâmın bir hüsn-i zannı üzerine deverân ediyor. Ondan mahrûm olursam arayerde birşey kalmayacağıma emniyetim ber-kemâldir.

Ey birâder-i nâkû-seyr, geceleri kalkıp semâya nazar eder iken tulû eden yıldızları sîmâ-yı fakirâneme teşbih etmek ve cehennemde bile olursam fakirinizden ayrılmamak için Cenâb-ı Hakk'a tazarru eylemek ve fakirinizle bulunduğunuz takdirde, cehennem değil gül ü gülistan olacağını muhakkak bilmek ve buna müşâbih olan birçok hakikatleri nereden buldunuz? Bu çiçekleri hangi bir bâğ-ı İrem'den topladınız? Doğrusunu söyle, bu fikirlere Eren ve erenler köyünde zafer-yâb olmadınız mı? Meşâmminızı oraların gülleriyle ta'tir etmediniz mi? Ve bu deste gülü o bağıın mahsûlünden Erbil'e göndermediniz mi? قُولُوا الْحَقَّ وَلَوْ عَلَىٰ أَنفُسِكُمْ . O bağıın sâhibine bir çok arz-ı teşekkür, o bağıın hâmîsine arz-ı tahıyyât eyleirim. O bağıın ve o bağı-bânın devamı için edilen duâları Cenâb-ı Hakk, şâyân-ı kabul eylesin âmin. Bâki es-Selâmu aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtüh.

MÜRŞİDLİK VE ŞEYHLİK

Fikir kaynağınızdan doğan parlak bir cümleyi şâmil bulunan allâmelîge yakışır ihlâsta, iltifât dolu mektubunuza bu defa da nâil olup tekrar tekrar mütâlaa ederek gereken hayır duâlarımı yeniledim. Okudukça kendi kendimi suçlayarak «kuvvet ve kudretim varken niçin böyle bir mürid olamadığıma» hayli üzuldüm. Gençlik devrinde böyle bir mürid olsaydım şüphesiz şimdi kâmil bir şeyh olurdum. Yâni şeyh olduğuma kanâat hâsıl ederdim. Böyle yeis içinde bulunmazdım. Çünkü şimdiki halde müteşeyyihim; yani şeyh olduğumu sanıyorum. Hâlimiz, yalnız değerli ihvânın iyi zannları üzerine deverân ediyor. Ondan mahrûm olursam ara yerde birşey kalmayacağına emniyetim tamdır.

Maneviyatta iyi yol alan kardeşim! Geceleri kalkıp gökyüzüne bakarken doğan yıldızları benim simâma benzetmek ve Cehennemde bile olursam bendenizden ayrılmamak için Cenâb-ı Hakk'a yalvarmak ve benimle bulduğunuz takdirde Cehennem değil, gül ve gülistan olacağını muhakkak bilmek ve buna benzer birçok hakikatleri nereden buldunuz? Bu çiçekleri hangi İrem bağından derlediniz? Doğrusunu söyle, bu fikirlere Eren ve erenler köyünde ulaşmadınız mı? Burnunuzu oraların gülleriyle kokulamadınız mı? Ve bu demet gülü o bağın mahsûlünden Erbil'e göndermediniz mi? Hakk'ı söyleyiniz aleyhinize olsa da. O bağın sahibine çok teşekkürler arzeder; hâmisine selâmlarımı sunarım. Ve yine o bağın ve o bağ sâhibinin devamı için edilen duâları Cenâb-ı Hakk kabûle lâyük buyursun, âmin.

Bâki esselâmu aleyküm ve rahmetüllahi ve berekâtüh.

47. Mektub

Medâr-ı tesliyet ve müstelzim-i mahmidet olan ve devâm-ı afiyet ve kemâl-i âtîfetinizi mübeşşir bulunan iltifat-nâme-i ihlâs-ı allâme-i âlînizi alıp mutâlâa-güzâr-ı uyûn-ı mübâhât eyledim.

İhlâs ve muhabbetinize şüphem olmadığı gibi masâlih-i fakirânemizin terovci bâbında der-kâr olan ehliyet ve kabiliyetinize de bir diyeceğim yoktur. Cenâb-ı Hakk sizi var etsin, ber-hurdâr etsin. Ma'lûm-ı âlîniz olduğu gibi eltâf-ı azîme-i Samedâniye ve a'tâf-ı kerîme-i sübhâniyeye nâil olmak için ihlâs ve muhabbet gibi bir vesîle ve hizmet-i fukara gibi bir fazîlet tasavvur olunamaz. Evliyâ-yı be-nâm ve hazarât-ı fi-hâm sırasında bir mevki-i mümtâzı ihrâz etmiş olan U b e y - d u l l a h e l - A h r â r î - k a d d e s a l l a h ü T e â l â s r r a h u ' s - S â m î - H a z r e t l e r i : «Evliyâullah'ın herbiri bir tarîk ile Cenâb-ı Hakk'a vâsıl olmuştur. Ben ise hizmet-i fukara yolunda vusûl bulmuşum.» diye ferman buyurmuşlardır. Allah Teâlâ Hazretleri siz birâderimizi dahî Muşârun ileyh Efendimiz'in teveccühâtına mazhar ve esrâr-ı âlî-i fukara-nevâzilerinden behre-ver buyursun âmin.

Millet-i islâmiye ve ümmet-i Muhammediye'nin fevâid-i maddiye ve ma'neviyesini şâmil ve emsâli nâ-mesbûk bir takîm esrâr ve mezâyâyı müstemil bulunan K e n z u l - i r f â n kitâb-ı müstetâbının tekrar tab' ve neşri hakkında hâtır-ı âtirinizden hutûr eden efkâr-ı hasene ve niyyât-ı hayriyye-i müstahseneniz cidden şâyân-ı şükrândır. Sâhib-i kitâb, Habib-i Vehhâb Efendimiz'in şefâatı yaver ve enfâs-ı kudsiyeleri meded-kâr olduğu hâlde an-karîb nâil-i merâm ve mükâfât-ı dünyeviye ve uhreviye ile bekâm buyurulacağınızı bâr-gâh-ı akdes-i ilâhîden istirhâm eylerim.

VUSLAT HİZMETLE MÜMKÜNDÜR

Teselli sebebi ve övünç vesilesi olan âfiyetinizin devamı ve lütuf ve âtîfetinizin kemâlini müjdeleyen, yüksek bilgin kişiliğinizin iltifât dolu mektubunu alıp iftihâr gözüyle mütâlaa ettim.

İhlâs ve muhabbetinize şüphem olmadığı gibi bizim işlerimizin desteklenmesi yanında mâ'lûm olan ehliyet ve kâbiliyetinize de bir diyeceğim yoktur. Cenâb-ı Hakk sizi var etsin, bahtiyâr etsin. .

Bildiğiniz gibi Cenâb-ı Hakk'ın büyük lütuflarına ve yüce âtîfetlerine nâil olmak için ihlâs ve muhabbete esit bir vesile, fukarâ ve dervişlere hizmet gibi bir fazilet tasavvur olunamaz. Meşhûr veliler arasında mümtâz bir mevki kazanmış olan Ubeydullah Ahrar - kuddise sırruh - Hazretleri, Evliyaullah'ın her biri ayrı bir yol ile Cenâb-ı Hakk'a vâsıl olmuştur. Ben ise vuslata, fukarâya hizmet yoluyla ulaştım buyurmuştur. Allah Teâlâ Hazretleri siz kardeşimizi de Ubeydullah Ahrar Efendimiz'in teveccühlerine mazhar buyurarak fukarâyı sevindiren yüce ihsânına hissedâr eylesin, âmin.

İslâm milletinin ve Muhammed Ümmetinin maddî ve ma'nevî kalplerine şâmil, benzerleri geçmemiş birtakım sırları ve meziyetleri içine alan Kenzu'l-irfân adlı güzel eserin tekrar basılıp neşredilmesi hakkında hatırıңызdan geçen iyi fikirleriniz, hayırlı niyetleriniz cidden teşekküre lâyıktır. Kitabın asıl sâhibi Cenâb-ı Allah'ın Habîbi Efendimiz'in şefâatî yâver, kudsi nefesleri yardımcı olduğu halde yakın zamanda merâmımıza nâil olup dünyevî ve uhrevî mükâfâtlara kavuşturulmanızı Cenâb-ı Hakk'ın yüce huzûrundan istirhâm eylerim.

48. Mektub

İki gece mukaddem zât-ı âlîlerini rü'yâda gördüm. "Tâife-i âliyenizi rü'yâda gören hayra nâil olur" cümle-i cemîlesi darbu'l-mesel hükmünü almış olduğu ma'lûmdur. Dâîleri dahî hamdolsun o günün ferdâsı ihtimâl-i bâid ile muhtemel olan bir hayra mazhar oldum, teşekkür ederim.

Cümle-i mu'teriza kabîlinden olarak şu hakikat ifâde olunduysa da takdim-i arızadan maksad-ı âcizâne bu değil belki gördüğüm rü'yânın bir dereceye kadar beyân-ı ulviyetidir. Şöyleki: Âlem-i ma'nâda vâkı olan muvâsalat-ı ma'neviyede hissettiğim mesrûriyeti, nâil olduğum mahzûziyeti on-onbeş sene müddet ma'sûkundan ayrılmış, mahbûbundan mehcûr olmuş bir âşık-ı sühutenin bir vâmuk-ı efrûhtenin hengâm-ı visâlindeki hâl u şânına, ihtisâsâtına teşbih eylesem mübâlâga etmemiş olurum. Zira uruk ve a'sâbımızda mevdû min-ındil-lâh olan muhabbet, karâbet, meveddet, münâsebet mürûr-i zaman ve teâkub-i rûzân u şebân ile sehâb içinde mestûr olan bir âfitâb gibi olduğu halde gece yarısında böyle bir âfi-tâbın tulûu ve kuvâ-yı bâtına-i hişânemizin tenviriyle husûle gelen ib-tihâc-ı dervîşânemizin tasviri için bu gibi teşbihlere hakîkat nazarıyla bakmak iktizâ eder. Likanıyla çend münevver olan gecemiz karanlık bir sabaha mübeddel olunduysa da hizâne-i hayâlimizde in'ikâs eden cemâl-i bâ-kemâlinizin te'siriyle tûl-i müddet hoş-hal ve belki birkaç saat karîru'l-ayn ve'l-bâl oldum. Deavât-ı hayriyenizi îsâl-i serâ-perde-i Rabb-ı Müteâl eyledim. Cenâb-ı Hakk'a emânet olasız Efendim.

Rü'yâyı yazarken,

النَّاسُ نِيَامُ فَإِذَا مَاتُوا انْتَبَهُوا hadîs-i şerifi hatırıma geldi. Yâni «insanlar hâb-ı gaflettedir. Ba'de'l-mevt müteyakkız olurlar.» Fîl-vâkı dünyanın hâb u hayâl olduğunu ve şâyân-ı itîmad bulunmadığını insana öğreten mevttir. Şu kadar var ki, Cenâb-ı Hakk'tan, *مَوَاتُوا قَبْلَ أَنْ تَمُوتُوا* sırrını istirham edelim ve o sâyede istikbâlimizin te'minine muvaffak olalım. Bâki es-Selâmu aleyküm.

İNSANLAR ÖLÜNCE UYANIRLAR

İki gece önce sizi rüyâda gördüm.

— Yüce tâifenizi rüyâda gören hayra nâil olu, güzel cümlelerinin darb-ı mesel hükmünü almış olduğunu bilirsiniz. Duâcınız da hamdolsun ertesi gün uzak bir ihtimâlle muhtemel olan bir hayra mazhar oldum, teşekkür ederim.

Mu'teriza cümlesi kabîlinden olarak şu hakikat ifâde olunduysa da mektup göndermekten âcizâne maksadım bu değil, belki gördüğüm rüyânın bir dereceye kadar beyânıdır. Şöyle ki; rüyâda vâki' olan ma'nevi kavuşmada hissettiğim sevinci, nâil olduğum mahzûziyyeti on-onbeş sene müddetle sevgilisinden ayrılmış, mahbûbundan uzak düşmüş, yanık bir âşıkın, vuslat zamanındaki hal ve durumuna, hislerine benzetsem mübâlağa etmemiş olurum. Zira damarlar ve sinirlerimizde Allah nezdinden emânet bulunan sevgi, yakınlık, dostluk ve münâsebet, zamanın geçmesi; gündüz ve gecenin birbirini tâ'kib etmesiyle bulutlar içinde bir güneş gibi gizlendiği halde gece yarısında böyle bir güneşin doğması ve batını kuvvetlerimizi aydınlatmasıyla husûle gelen sevincimizin tasviri için bu gibi benzetmelere hakikat nazarı ile bakmak gerekir. Size kavuşmakla aydınlanan gecemiz, karanlık bir sabaha tebdil olunduysa da hayal hazinemize akseden gerçek güzelliğinizin te'siriyle uzun müddet sevinçle doldu. Ve belki birkaç saat gönlüm ve gözüm aydınlandı. Hayır duâlarımızı Rabb-ı Müteâl'in sarayının perdesine ulaştırdım. Cenâb-ı Hakk'a emânet olunuz Efendim.

Rüyâyı yazarken İnsanlar uykudadırlar, öldükleri zaman uyanırlar,¹ hadis-i şerifi hatırıma geldi. Yâni insanlar gâflet uykusundadırlar. Ölümünden sonra uyanırlar. Filvâki' dünyanın uyku ve hayal olduğunu, itimâda lâyıf olmadığını insana öğreten ölümdür. Şu kadar var ki Cenâb-ı Hakk'tan Ölmeden evvel, ölünüz² sırrını istirhâm edelim. Ve o sâyede istikbâlimizin te'minine muvâffak olalım.

Bâki, es-Selâmu aleyküm.

1. Keşfü'l-hafâ, II/312. 2. a.e. II/291.

49. M e k t u b

Tevfikat-ı Rabbânî yâver ve te'yidâtı-ı Samedânî beraber olduğu halde bâdî-i salâh ve bâis-i fevz u felâh olan silsile-i aliyye-i Nakş-bendiyye'ye iltihâkınızı husûsiyle Hâce-i bi-hem-tâ Faziletlü Y e k t â E f e n d i Hazretlerine peyvest olan dest-i ittifakınızı tebrik eylemek fakir için elzem ve bir vazife-i mültezem kabûlinden iken her nasılsa bu âna kadar vuku bulan tehhurdan dolayı yalnız zât-ı âlînize değil belki kendi vicdânıma bile mahcûbum.

Bâhusus bu hafta postasıyla irsâline inâyet buyurulan nâme-i mekârim-i allâme-i edibânelerinde ızhâr buyurulan lütf u şefkat ve değerimin fevkinde bulunan ihlâs ve muhabbetinize mukabil ifâ-yı teşekkürden dahî âcizim. Cenâb-ı Al-lâmu'l-guyûb kalbinizi hâkim ve nefsinizi mahkûm, aklınızı gâlib ve şeytanınızı mağlûb buyursun. Dîde-i basîretinizi tamâmen açsın. Hayât-ı dünyayı muvakkat servet ve sâmânını olduğu gibi emânet göstersiz. Derecât-ı ûkbâyı müeyyed ve şâyân-ı ehemmiyet bildirsin. Kalen bilip de hâlen bilmeyen gürûhundan etmesin. Kalallahu tebâreke ve teâlâ:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ
أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ

Mûmâ ileyh Hâce Efendi Hazretlerinin musâhabesini ihtiyâr ve kavli fülinden iktibâs-ı füyûzat eden bahtiyârâne âyin-i şeriat ve âdâb-ı tarikattan bahseylemek ma'lûmu i'lân kabûlinden olacağımı bildiğim için yalnız duâ ile hatm-i kelâm ve bu duâmın kabûlünü Cenâb-ı Hakk'tan istirhâm eylerim.

SÖZÜ FİİLE UYDURMAK

İlâhi başarılarla yâver, Samedâni te'yidlerle berâber olduğu halde necâta sebep olan, kurtuluş ve felâha zemin hazırlayan Nakşbendî silsilesine iltifâtınızı bilhassa Faziletli Yektâ Efendi Hazretleri'nden el almış olmanızı tebrik eylemek benim için elzem bir vazife kabilinden iken her nasılsa bu âna kadar meydana gelen gecikmeden dolayı yalnız size değil, belki kendi vicdânıma bile mahcûbum.

Bilhassa bu hafta postasıyla gönderilmiş bulunan edib ve allâmeye yakışan keremli mektubunuzda izhâr buyurulan lütuf, şefkat ve değerimin fevkindeki ihlâs ve muhabbetinize mukâbil teşekkür borcunu yerine getirmekten bile âcizim. Bütün gayba âşinâ olan Allah, kalbinizi hâkim, nefsinizi mahkûm, aklınızı gâlip, şeytânınızı mağlûp buyursun. Basiret gözünüzü tamâmen açsın. Dünyâ hayatını muvakkat, dünyâ zenginlik ve saltanatını ise olduğu gibi emânet göstereyin. Âhiret derecelerini ebedî ve ehemmiyete lâyık bildirin. Sözde bilip de hâl ve fiilde bilmeyen gürûhtan eylemesin.

Allah Tebâreke ve Teâlâ buyurmuştur:

— Ey iman edenler! Yapmadığınız şeyleri niçin söylüyorsunuz? Allah nezdinde, yapmadığınız şeyleri söylemeniz büyük bir buğza sebep olur.¹

Hoca Yekta Efendi Hazretleri'nin sohbetlerini seçip, onun söz ve hareketlerinden feyz alan bahtiyarlara şeriat yolundan ve tarikat âdâbından bahsetmek bilineni tekrar kabilinden olacağını bildiğim için yalnız duâ ile sözlerimi bitiriyor ve duâmın kabulünü Cenâb-ı Hakk'tan istirhâm eyliyorum.

1. es-Saff, 2-3.

50. Mektub

Lisân-ı azbu'l-beyânınızdan damlayan reşhât-ı belâgat ezvâk-ı ma'neviyemi lebriz-i neşât ve kalem-i müşgîn-rakamınızdan seyelân eden katârât-ı zarâfet, a'mâk-ı hayâl- hânemi müstağrak-ı mübâhât eyledi. Cenâb-ı Kadî'l-hâcât-celle ve alâ - Hazretleri kalbinizi mevrîd-i füyûzât ve kalibınızı mazhar-ı fütûhât buyursun âmin. Nâm-ı fakirânemi hâbgâh-ı feyz-penâh-ı Hazret-i Mevlânâ'da yâd buyurmakta olduğunuzu tebşir etmiş idiniz. Memnun oldum. Bilhassa şükran eder ve mükâfât-ı muazzamaya nâiliyetinizi tazarru ve istirhâm eylerim. Esnâ-yı murakabede âsâr-ı füyûzâtın fıkâdânından mütehassıl me'yûsiyet ile beraber serâir-i kalbiye ve ahvâl-i rûhiyelerinden adem-i hoşnûdiyeti mütezammun olan cümel-i cemâlelerini dahî mütâlâa eyledim. Cevab olarak Hazret-i Şâh-ı Naks-bend Efendimiz'in iki beytini yazıyorum:

آزهیج کی خود باخیرم - آزهیج کی به نیم الأبرتم
هر چند بحال خویش منکرم - یک حبه نیزد ز قدم تابسرم

İlâve olarak Mevlânâ Câmî Hazretlerinin bir beytini tahmîs-i fakirânemle beraber mütâlâa buyurunuz:

درباغ بقانه کل شدم نه خاری - نه مست می فنانه هوشیاری
سنجیدم بار خویش کفتم آری - من هیچم و کم زهیچ هم بسیاری
آزهیج و کم آزهیج نیاید کاری

Bu beyitlerden anlaşılıyor ki, füyûzât-ı kâmile müşâhede-i füyûzâta münhasır olmayıp ekâbir-i tarîkatın bir kısmı âsâr-ı füyûzâtın fıkâdânından ve kemâl-i mahviyet sâyesinde değersiz bir mahlûk bulduklarından, bahsetmişler ve bu sûretle de sâlikân-ı tarîkatı irşâd ve maârif-i seniyyelerinden behre-yâb etmişleridir.

Bâki es-Selâmu aleyküm.

FÜYÜZÂTIN BAZAN GÖRÜNMEMESİ

Tatlı dilinizden damlayan belâgat damlacıkları ma'nevî duygularımı sevinçle doldurdu. Misk kokulu yazılar yazan kaleminizden akan zarif katreler hayalhânemin derinliklerinde beni iftihâra garkeyledi. Cenâb-ı Kâdi'l-hâcât -celle ve alâ- Hazretleri kalbinizi feyz kaynağı, cisminizi zaferlere mazhar buyursun, âmin.

Adımı, Hazret-i Mevlânâ'nın feyz kaynağı olan istirahatgâhında anmakta olduğunuzu müjdelemiştiniz. Memnûn oldum. B.ihassa teşekkür eder, büyük mükâfâta nâil olmanızı dilerim.

Murâkabe esnâsında feyz eserlerinin yokluğundan meydâna gelen ümitsizlikle beraber, kalbî sırlar ve rûhî hallerden hoşnutsuzluğunuzu anlatan güzel cümlelerinizi de mütâlâa eyledim. Cevap olarak Hazret-i Şâh-ı Nakşbend Efendimiz'in iki beytini yazıyorum:

*Bizâtihi hiç kimseden bana hayır yok.
Hiç kimseden de ümidimi kesmiş değilim.
Kendi hâlîme baktığım zaman
Baştanbaşa tek dâne bile değilim.*

İlâve olarak Mevlânâ Câmî Hazretleri'nin bir beytini kendi tahmisimle beraber mütâlâa buyurunuz:

*Bakâ bahçesinde ne gül oldum ne diken,
Ne fenâ şarabının sarhoşuyum ne de ayık
Kendi değerimi tarttım ve evet dedim:
Ben hiçim hattâ hiç bile değilim.
Ne hiçten ne de hiç bile olmayandan hayır gelir.*

Bu beyitlerden anlaşılıyor ki, tam feyiz, feyzin görülmesinin münhasır değildir. Tarikat ulularının bir kısmı feyz eserlerinin yokluğundan ve tam mahviyet sâyesinde değersiz bir mahlûk bulduklarından bahsetmişler ve bu sûretle de tarikat sâliklerini irşâd ve yüksek ma'rifetlerinden hissedâr etmişlerdir.

Bâkî, es-Selâmü aleyküm,

51. Mektub

Mesmûât ile hâsıl olan muhabbet ve iltifâtınızın devâm ve bakasına delâlet eden inâyet-nâmenizi lisân-ı mübâhât ile kırdât eyledim. Delâil-i aklıye ve nakliyenin mahsûlü bulunan ilme'l-yakînin bu mertebe hâiz-i metânet olduğuna müteşekkîr bulundum. Çünkü sûfiye hazarâtının ilme'l-yakîne mubâlât buyurmadıklarını ve bir sâlikin şâh-râh-ı hakikatteki seyr u sülûkünü teshîl ve terakkîsine bahş-ı imkân eden ayne'l- yakîni lâzım gördüklerini şüphesiz bilirsiniz. Bu ise mülâkat-ı cismâniye ve tahkîm-i revâbit-ı ma'neviye ile husûl bulacağı sizce de ma'lûm olsa gerekir. *M e v l â n â C e l â - l e d d i n R û m î* Hazretlerinin :

پای استدالیان جوین بود - پای جوین سحت بی تمکین بود

nazm-ı ârifâneleri isbât-ı müddeâ için delil-i celîdir. Binâen-aleyh bâre-i fakîrânemdeki hissiyât-ı hâlisane ve gâibânelerine karşı arz-ı şükran eder ve sinîn-i adîdeden beri muhâfaza-i devam ve sebât eden bu ihlâs ve muhabbetin mukaddime-i muvaffakiyet olabilmesi için Cenâb-ı Erhamu'r-râhumîn'e tazarru ve arz-ı niyaz eylerim.

Ve's-Selâmu aleyküm. .

MA'NEVÎ İRTİBÂTIN DEVAMI

Duyduklarınıza istinâden hâsıl olan muhabbet ve iltifâtınızın devam ve bekâsına delâlet eden inâyet dolu mektubunuzu iftihâr diliyle okudum. Akli ve nakli delillerin mahsûlü olan ilme'l-yakîn¹ in bu derece metâneti haiz olduğuna şükrettim. Çünkü sûfiye hazretlerinin ilme'l-yakîn'e itinâ gösterdiklerini ve bir sâlikin hakikat yolundaki seyr u sülûkünü kolaylaştırıp ilerlemesine imkân hazırlayan ayne'l-yakîn² i gerekli gördüklerini şüphesiz bilirsiniz. Bunun ise cismânî olarak görüşme ve mâ'nevî râbitaları sağlamlaştırmakla meydana geleceği sizce de malûm olsa gerektir.

Mevlâna Celâleddin-i Rûmî Hazretleri'nin:

*«İstidlâl ile hareket edenlerin ayağı tahtadan olur.
Tahtadan ayak ise çok temkinsizdir.»*

ârifâne beyitleri sözümüzü isbât için açık bir delildir. Binâenaleyh beni görmediğiniz halde hakkımdaki hâlisâne hislerinize karşı şükranlarımı arzeder, uzun senelerden beri devam edegelen bu ihlâs ve muhabbetin başarmıza başlangıç olabilmesi için merhametlilerin en merhametlisi Yüce Mevlâ'ya yalvarır, niyâzlarımı sunarım.

Ve's-Selâmü aleyküm.

1. *İlme'l-yakîn*: Cenâb-ı Hakk'a ilim yoluyla yakınlık peyda etmek. Veyâ herhangi bir şeyi ilim yoluyla tanımak.
2. *Ayne'l-yakîn*: Herhangi bir varlığı gözle görüp tanımak veya Cenâb-ı Hakk'ın tecellîlerini görerek O'na yakınlık kazanmak.

52. Mektub

Biribirinden lâik ve belki lâhikî sâbıkından fâik olan iltifat-nâmelerinizin teâkub ve tevâlisıyla sâbit bulunan fezâil ve kemâlatınız fakirinizin takdir ve teâlîsinden müteâlidir. Hele bu posta ile irzân ve hâtır-ı muhabbet-i mezâhir-i dervîşânemin tesrîrine ihsân buyurulduğu zerîa-i bedîâlarında saçılmış olan dürr-i yektâ-yı şefkat ve sâha-i sahîfeye yayılmış olan gevher-i bî-hemtâ-yı âtîfete karşı ne gibi bir ta'bir ile beyân-ı teşekkür ve mahmidetimi bilemiyorum, bir vechile tasavvur edemiyorum. Hayır duâdan başkasını düşünemiyorum. Cenâb-ı Allah zât-ı fâzîlânenizi murâd u acz u hayretim nisbetimde ilim ve irfânınızı müzdâd buyursun. Kemâ kîle:

قَوْمٌ تَسْبِقُ أَنْوَارَهُمْ أَذْكَارُهُمْ وَهُمْ الْمُرَادُونَ وَقَوْمٌ تَسْبِقُ أَذْكَارَهُمْ
أَنْوَارَهُمْ وَهُمْ الْمُرِيدُونَ وَقَوْمٌ تَتَسَاوَى أَذْكَارُهُمْ وَأَنْوَارُهُمْ وَهُمْ الْمَجَاهِدُونَ
وَقَوْمٌ لَا أَذْكَارَ وَلَا أَنْوَارَ

Neûzu billâhi Teâlâ min-zâlik ve min-sâiri'l-mehâlik âmin.

Binâ-yı tarîk-ı te'yîd ve ilâ-yı kelime-i tevhid için cesûr ve gayûr olan bir ferzend-i cedîdin muvaffakiyeti bâbında her ne kadar deavât-ı hayriyemi tezyîd ve kemâl-i ibtihâl ile takdim-i bâr-gâh-ı Rabb-ı Mecîd eylessem sezâdır. Ve minellahi Teâle'l-kabûl.

Bugün ahz u mütâlaasıyla müstağrak-ı deryâ-yı imtinân olduğum ikinci bir iltifat-nâmenizde ihvân-ı dînimizi hâb-ı gafletten bî-dâr u bî-mâr olan kalplerini dârû-yı ezkâr ile timar ve füyûzât-ı Bahâiyye'den hisse-dâr etmek eskârında bulunduğunuzu ızhâr buyurmuş idiniz. Bu bâbdaki ecir ve mesûbâtınızı takdir ve tasvir için الدَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَمَا جِلِّهِ gibi ahâdis-i şerîfeyi kirâat zımında Kenz u'l-irfân kitâb-ı müs-

HAYRA DELÂLET

Biri diğ erinden daha güzel ve belki sonraki öncekin-den daha üstün iltifat dolu mektuplarınızın peşpeşi-sıra gelmesiyle sâbit olan kemâl ve feyizleriniz benim takdir ve yüceltmemden daha da yüksektir. Hele bu posta ile lüt-fedilen, dervişâne gönlümüzün şeref ve muhabbete gark edilmesi için ihsân buyrulan san'atkârâne üslûbla saçılmış biricik şefkat incisi ve sahifenin yüzüne yayılmış eşsiz lü-tuf cevherine karşı ne gibi bir ta'birle teşekkür ve hamdi-mi beyân edebileceğimi bilemiyorum, bir vechile tasavvur edemiyorum, hayır duâdan başkasını düşünemiyorum. Cenâb-ı Allah faziletli zâtınızın ilim ve irfânınızı, mura-dım, acz ve hayretim nisbetinde ziyadeleştirsün.

Nitekim şöyle denilmiştir: Nurları zikirlerini geçen-ler muradlarına nâil olanlardır. Zikirleri nurlarını geçen-ler de müridlerdir. Zikirleri ile nurları müsâvi olanlar ise mücâhidlerdir. Bir de bunun dışında zikirten ve nurdan uzak olanlar vardır. Allah onlardan olmaktan ve diğ er tehlikelerden muhâfaza buyursun, âmîn.

Tarikat binasını sağlamlaştırmak ve kelime-i tevhid'i yüceltmek için zâtınız gibi cesûr ve gayretli olan yeni bir evlâdımızın başarısı için hayır duâmı her ne kadar artırarak tam bir yalvarış ve yakarışla Rabb-ı Mecid'in yüce katına takdim edersenm lâyıktır. Kabul etmek Allah'ın bileceğ i iş tir. Bugün alıp okuyarak minnet denizinde müs-tağrak olduğ um ikinci iltifât dolu mektubunuzda da din kardeşlerimi gaflet uykusundan uyarmak, hasta olan kalp-lerini zikir ilacıyla tedâvi etmek ve Bahâeddin Nakşbend'-in feyzlerinden hissedâr etmek fikrinde bulunduğ unuzu açıklamışsınız. Bu bâbtaki ecir ve sevâbınızı takdir için — Hayra delâlet eden onu işleyen gibidir.¹ hadis-i şeri-fini okumanızı ve bu hususta Kenzül-İrfan adlı eserimizin 55. Bâbına müracaat etmenizi rica ederim.

tetâbının 55. Bâbına mürâcaat buyurmanızı ricâ ve ilâve olarak Meşhar-i mevcûdât - aleyhi efdalu's-salevât - Efendimiz Hazretlerinin, İmam Ali - kerremallahu vecheh - Hazretlerine buyurmuş olduğu:

«Yâ Ali, senin delâletinle Cenâb-ı Hakk bir kimseye hidâyet ihsân ederse, dünya vemâ-fihâ senin olmaktan hayırlıdır.» tarzındaki bir hakikatın ifâdesiyle hatm-ı ma'rûzât eylerim.

Bâki, es-Selâmü aleyküm.

İlave olarak kâinatın iftihâr vesilesi olan Efendimiz'in İmam Ali - kerremellahü vecheh - Hazretleri'ne buyurmuş olduğu:

— Ya Ali! Senin delâletinle Cenâb-ı Hakk bir kimseyi hidâyet ederse bu senin için dünyâ ve içindekilerin senin olmasından iyidir, tarzındaki bir hakikatın ifâdesiyle mâruzatımı tamamlıyorum. Bâki, es-Selâmü aleyküm.

53. Mektub

Hayri Bey'in ahvâlini hâvî olan tahrîrât-ı fazîlâneleri vâsıl oldu. İade-i âfiyetiniz, kaçmış olan üfiyetimi iade eyledi. Cenâb-ı Hakk zâtınızı ekdâr-ı kevnîyeden masûn buyursun. Âmin.

Lâtîfe-i nefis üzerinde müşâhede buyurulan ahvâl-i saadet-iştimâle mukâbil Cenâb-ı Mevlâ'ya ve Sâhib-i şefâat-ı uz mâ'ya azîm teşekkürler olundu. Sihatine hamlolundu. Mahzâ Cenâb-ı Allah için Cenâb-ı Allah'ın bir meteliğe değmeyen bir kuluna bunca şefkat, bunca inâyet, bunca merhamet elbette zâyi olamaz. مَنْ كَانَ لِلَّهِ فَقَدْ كَانَ اللَّهُ لَهُ hükmi celiline dâhil olur. Fazîletlû Ali Rızâ Efendi hakkındaki itikad-ı kâmile ve hüsn-i zannımızdan dahî ayrıca müteşekkîr oldum. İstiftâ buyurulan keyfiyet ise re'y-i âlinize muhavveldir. İzze t l û Asım Bey birâderim ile müzâkere buyurunuz. Nasıl münâsib görülürse öyle olsun. Hâl-i sâbika nisbeten ahvâl-i lâhikadan dolayı beyân buyurulan memnûniyet-i âlîlerine teşekkür eyledim.

Ekâbir-i tarîkattan bir zâtın buyurmuş olduğu .

من استوى يومه فهو مغبون kazıyye-i müsellemesi icâbinca bugünkü günü dünkü gününden hayırlı olmayan mü'min kendisini husranda bilmelidir. Te'mîn-i istikbal maksadıyla insân-ı kâmilin sa'y u gayreti dâimâ tezâyüdde olmalıdır. Fazîletlû Hâce Yektâ Efendi Hazretlerine vukubulan intisâbı tebrik eylerim. Fakirinizi küşe-i hâtırdan ve deavât-ı hayriyeden ferâmûş buyurmamanızı da ricâ ederim.

Ve's-Selâmu aleyküm.

İKİ GÜNÜ BİR OLAN ZİYANDADIR

Hayri Bey'in durumlarını anlatan yazılarınız bize ulaştı. Tekrar sıhhat kavuşmanız, kaçmış olan âfiyetimi geri getirdi. Cenâb-ı Hakk zâtınızı dünyevi kederlerden korusun, âmin.

Nefs latifesi üzerinde müşâhede olunan kutlu ve mutlu haller için Cenâb-ı Mevlâ'ya ve şefâat sâhibi Efendimiz'e pek çok şükürler edildi. Sıhhatinize hamlolundu. Sâdece Allah rızâsı için Cenâb-ı Allah'ın bir meteliğe değmeyen bir kuluna bunca şefkat, bunca inâyet ve bu kadar merhamet elbette zâyî' olamaz. Kim Allah için ise, Allah'ın da onun içindir açık hükmüne girer.

Faziletli Ali Rıza Efendi hakkındaki sağlam inanç ve iyi zannınızdan dolayı ayrıca teşekkür ettim. Hakkında fetvâ istenen durum ise sizin görüşünüze bırakılmıştır. İzzetli Âsım Bey kardeşimizle müzâkere edersiniz. Nasıl münâsip görülürse öyle olsun. Önceki durumlara göre daha sonraki durumlardan dolayı beyân ettiğiniz memnûniyete ayrıca şükrettim.

Nitekim tarikat ulularından bir zatın İki günü bir olan ziyandadır,¹ buyurmuş olduğu gibi, bugünkü günü dününden hayırlı olmayan mümin, kendisini ziyanda bilmelidir. Geleceğini te'minât altına almak için kâmil insanların çalışıp gayret göstermeleri daima artarak devam etmelidir.

Faziletli Hoca Yekta Efendi Hazretlerine vâki' olan intisâbınızı tebrik eylerim. Beni de hatırlınızdan çıkarmamanızı hayır duâdan unutmamanızı ricâ ederim.

Ve's-Selâmu aleyküm.

1. Bu söz hadis-i şerif meâlidir. bk. *Keşfü'l-hafâ*, II/233.

54. Mektub

Meşhûd-i bâstra-i imtinânım olan lütf u ihsân-ı bî-pâyânımızın tûl-i zaman ve bu'd-i mekân ile adîmu'l-imekân olan tebeddül ve tezelzülünü bildiğim hâlde şu hakikat-i ma'lûme-yi hâkî ve firâk-ı mürrü'l-mezâkın acısından şâkî olan iltifat-nâmenizi iki el ile ahz ve dört gözle kırâat ve her on lâ tâif ile teşekkür ve mahmedete müsâraat eyledim.

Nefs elinden vuku bulan şikâyetiniz hikâyet değil belki hakkınızda bir inâyet-i Samedâniye gibi telâkki olundu.

مَنْ عَرَفَ نَفْسَهُ فَقَدْ عَرَفَ رَبَّهُ hadîs-i şerifi ma'lûm-i âli-nizdir. Mürid, kesret-i muhabbet ve musâhabe-i mürebbî ve mürsid esnâsında müşâhede ettiği; islâh-ı nefse pek de itîmad etmemelidir. Zira bu gibi ıslah, in'ikâs tarîkıyla vücûda gelmiş bir islâh-ı zillîdir. Aslî olmak yâni Cenâb-ı Hakk'ın cüz'î ve küllî her türlü evâmîr ve nevâhîsine karşı âsî olmamak için daha bir takım sa'y u gayretler lâzımdır.

Fazîletlü Hâce Yektâ Efendi Hazretlerinin delâlet buyurmuş oldukları evrâd ve ezkâra birşey ilâve olunmak lâzım gelirse o da tefekkür-i mevtin iksârıdır. İmam Gazzâlî -kadderallahu sırrahu'l-âlî- Hazretlerinin âsâr-ı hakayık-nesir-ı ârifânelerinin birinde musâdif-i enzâr-ı fâkirâ-nem olan fıkârât-ı bâhirü'l-berekâtın biri ve belki birincisi islâh-ı nefse medâr olmak bâbında tefekkür-i mevtin takdir ve takdîsidir. Server-i kâinât ve Sebeb-i mevcûdât -aleyhi efdalu's-salevât ve't-teslîmât - Efendimiz'in buyurmuş oldukları

مَنْ أَكْثَرَ ذِكْرَ الْمَوْتِ أَحَبَّهُ اللَّهُ kezâlik *كَثِيرُوا ذِكْرَ الْمَوْتِ* hadîs-i şerifine imtisâlen zât-ı âlinizi hâlen ve medlen tefekkür-i mevtin iksârına delâlet eder. Ve saâdet-i ahvâlinizi Lâ-yenâm ve

NEFSİ TANIMAK VE ÖLÜMÜ DÜŞÜNMEK

Minnet gözüyle gördüğüm sınırsız lütuf ve ihsânınızın uzun zaman ve uzak mekân sebebiyle değişip sarsılmasının imkânsız olduğunu bildiğim halde bu bilinen hakikati anlatan, ayrılığın acısından şikâyet eden, iltifât dolu mektubunuzu iki el ile alıp dört göz ile okudum ve on letâifimin herbiri ile teşekkür ve takdire koştum.

Nefs elinden vuku bulan şikâyetiniz hikâye değil, belki hakkınızda ilâhî yardım olarak kabul edildi. Nefsini bilen Rabbini bilir.¹ hadîs-i şerifini bilirsiniz. Mürid, muhabbetin çokluğuna mürşid ve mürebbisinin sohbeti zamanında müşâhede ettiği nefsin ıslâhı haline pek itimat etmemelidir. Zira bu gibi ıslah halleri in'ikâs yâni yankılanma suretiyle meydana gelmiş bir ıslâh gölgesidir. Asli olmak için yâni Cenâb-ı Hakk'ın cüz'î ve külli her türlü emir ve nehiyelerine karşı âsi olmamak için daha pek çok gayretli çalışmalar lâzımdır.

Faziletli Hoca Yektâ Efendi Hazretleri'nin delâlet buyurmuş oldukları evrâd ve zikirlerle birşey ilâve etmek gerekirse o'da tefekkür-i mevt'in çoğaltılmasıdır. İmam Gazzâli - kuddise sırruhu'l-âli - Hazretleri'nin hakikat saçan ârifâne eserlerinden birinde gözüme ilişen bereketi apâşikâr fıkralardan biri ve belki birincisi nefsin ıslâhına sebep olmak hususunda ölümü düşünme «tefekkür-i mevt» in önemidir. Kâinatın sevinç vesilesi, varlığın oluş sebebi olan Peygamberimiz Efendimiz'in buyurmuş oldukları:

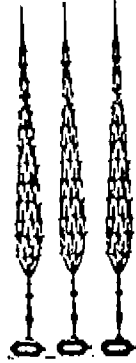
— Ölümü hatırlamayı çoğaltınız.

— Kim ölümü düşünmeyi artırırsa Allah onu sever hadîs-i şeriflerine imtisâlen zat-i âlinizi hal ve mânâ cihetinden tefekkür-i mevt'in artırılmasına delâlet eder, saâ-

Lâ-yemûl Hazretlerinin inâyet-i Samedâniyelerinden istirham eylerim.

Ma'lûm-ı âlileri olduğu üzere nefsin en ziyâde sevmediği şeylerin birisi tefekkür-i mevttir. İ m a m A l i -kerremâllahu vecheh - Hazretlerinin cümel-i cemâlesinden «Rahmetten kaçırım, fitneyi severim, hakkı ikrah eylerim.» kaziyyeleridir. Murâd-ı âlileri yağmurdan kaçırım, evlâdımı severim, mevti sevmem, demektir. Maamâfih dâimâ şifâ, acı şeylerden hâsil olduğundan emrâz-ı nefsâniyenin tedâvisi hususunda tefekkür-i mevttin fâide-i azimesi haylî takdir olunmuştur.

Ve's-Selâmu aleyküm.

det hallerinizi uyumaz ve ölmez Allah Teâlâ'nın Samedâ-
ni lütuflarından dilerim.

Bildiğiniz gibi nefsin hiç sevmediği şeylerin birisi de
tefekkür-i mevttir. İmam Ali-kerremellahü vecheh - Haz-
retlerinin güzel cümlelerinden biri «Rahmetten kaçırım,
fitneyi severim. Hakk'tan ikrâh ederim.» hükmüdür.

Hazret-i Ali'nin bundan maksatları, yağmurdan kaça-
rım, evlâdımı severim, ölümü sevmem demektir. Bununla
beraber dâimâ şifâ, acı şeylerden hâsıl olduğundan nefsin
hastalıklarının tedâvisi konusunda ölümü düşünmenin bü-
yük faydası hayli takdîr olunmuştur.

Ve's-Selâmü aleyküm.

55. Mektub

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ
Yâni Cenâb-ı Hakk'ın sevgili kulları havf u haşyetten ibtilâ-yı küdüretten sâlimdirler. Bir insan kendini Hakk Teâlâ Hazretlerine sevdirmek isterse

âyet-i celîlesiyle,
هَدَى اللَّهُ قُلُوبَنَا إِلَىٰ حُبِّهِ لَمْ يُسِرِّ بِهَا كَلِمَةً وَلَا نَسِيَ
hadis-i şerîfinden öğrenmelidir.

Yâni tezyîn-i zâhir için Aleyhi's-salâtü ve's-selâm Efendimiz'in şeriat-ı mutahharasına ve tezkiye-i bâtın için tarikat-ı aliyyesine ittibâ eylemelidir. Nefs-i emmâresi hiçbir kayd ile mukayyed olmamak daha doğrusu şeriat ve tarikatın ahkâm-ı celîleleriyle mahkûm olmamak fikrinde bulunanlar «Cenab-ı Hakk salâhını murad ederse sâlih olurum, etmezse olmam.» tarzında kaçamak ve o sûretle bir avukatlık yapmak isteyenler eksik değilse de, lâkin emin olsunlar ki, kendilerini aldatıyorlar. Zirâ bu misillü da'vâlar âyât-ı kerîme ve ahâdis-i şerîfenin mantık-ı münâfelerine külliyen muhâliftiler.

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا
Yâni «bizim hidâyetimiz kulların mücâhedelerine vâbestedir».

Maîşet-i dünyeviye hakkında isti'mâl eyledikleri,
وَإِنَّ لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ
uhreviyeye âid bir hakikattir.

Hakk - celle ve alâ - Hazretlerinin muhabbet ve merhamet ve inâyetine mazhariyet için Fahr-ı risâlet olan - aleyhi's-salâtü ve's-selâm - Efendimiz Hazretlerine mütâbaatın şart ittihâz buyurulmuş olduğu âyet-i celîle-i sâbıkadan müstebân olduktan sonra bir takım evhâm ve hayâlâta uymak ve olur olmaz ihtimâlât-ı bâide ile mütesellî olmak kâr-ı akıl olmasa gerektir. Akıl-ı kâmil olanlar herbir ihtimâle karşı hâzır ve müheyyâ bulunacakları tabiidir.

Mevlâ'm cümleye bir akl-ı kâmil ihsân buyursun âmin.

HİDÂYET GAYRETE BAĞLIDIR

Allah Teâlâ: Dikkat edin, Allah'ın dostları için korku yoktur. Onlar mahzûn da olmazlar.¹ buyuruyor. Bir insan kendini Hakk Teâlâ'ya sevdirmek isterse bunu Söyle Habibim, siz eğer beni seviyorsanız bana tâbi' olun ki, Allah da sizi sevsin.² âyet-i celilesiyle Allah'ı sevmenin alâmeti, Allah'ın zikrini sevmektir, hadis-i şerifinden öğrenmelidir. Yani zâhirimiz süslemek için Efendimiz -aleyhi's-salâtü ve's-selâm -'in şeriatına, bâtınımızı temizlemek için de tarikatına ittibâ' eylemek lâzımdır.

Nefs-i emmâresi hiçbir kayda bağlı olmamak; daha doğrusu şeriat ve tarikatın apaçık hükûmlerinin altına girmemek fikrinde bulunanlar Cenâb-ı Hakk ıslâhımı dilerse sâlih olurum. Dilemezse olmam tarzında kaçamak yapmak ve o suretle bir avukatlık göstermek isteyenler eksik değilse de; emin olsunlar ki kendilerini aldatıyorlar. Zira böyle iddiâlar, âyet-i kerime ve hadis-i şeriflerin ifâde ettiği mânâya tamâmen aykırıdır. Allah Teâlâ buyuruyor:

— Bizim hidâyetimiz kulların mücâhedelerine bağlıdır,³ dünya maîşeti hakkında delil olarak gösterdikleri insan için çalışmaktan başka birşey yoktur,⁴ âyet-i kerimesi de aslında uhrevî maîşete ait bir hakikattir.

Hakk - celle ve alâ - Hazretleri'nin sevgi, merhamet ve inâyetine mazhar olmak için Peygamber Efendimiz'e tâbi' olmanın şart koşulması, yukarıda geçen âyet-i celilede açıklandıktan sonra birtakım vehim ve hayallere kapılmak, olur olmaz uzak ihtimâllerle teselli olmak, akıl kârı olmasa gerektir. Olgun ve akıllı kimselerin her ihtimâle karşı hazır bulunacakları tabiidir.

Mevlâm hepimize kâmil bir akıl ihsân buyursun, âmin.

1. Yûnus, 62.
2. Âl-i İmrân, 31.
3. el-Ankebût, 69.
4. en-Necm, 39.

56. Mektub

1 tarihiyle muharrer olan tahrîrât-ı münevvereleri medî-
ne-i kalbimizi tenvir ve taltifât-ı meşkûreleri hâtır-ı mehcû-
rânemizi tesrîr eyledi. Cenâb-ı Âlimu's-sırr ve mâ-fi's-sudûr
Hazretleri sa'yinizi meşkûr ve hâne-i kalbinizi envâr ve ezkâr
ile bir beyt-i ma'mûr buyursun âmin. Baka-yı muhabbet ve
iltifât-ı fâzılânelerine kalb-i fakirânem dâimâ şahâdet etmek-
te ise de isbât-ı müddeâ için şâhid-i vâhidin adem-i kifâyesi-
ne nazaran kâh kâh bu gibi iltifata da nâil buyurulacağımızı
diğer bir şâhid-i âdil makamında telâkki eyleyeceğimiz tabii-
dir. Ulemâ-yı kirâm ve fuzâlâ-yı zevîl-ihtirâm ile vücûda ge-
len muhabbetin kadr u kıymetini i'lâ için

بِحُشْرِ الْمَرْءِ مَعَ مَنْ أَحَبَّ hadîs-i şerîfi kâfidir.

Malûm-i âlîleri olduğu üzere pâ-nihâde-i mehd-i vücûd ol-
muş ve âhur-encâmı gunûde-i bister-hâk olmak üzere yaratıl-
mış olan millet-i islâm ve ümmet-i Cenâb-ı Hayru'l-enâm için
şâyân-ı ihtimâm bir şey var ise yalnız te'mîn-i istikbâl mes'ele-
sidir. Buna mebnûdir ki, ekâbir-i meşâyih-ı Nakşibendiye'den
M u h a m m e d M a ' s û m Hazretleri ihvân-ı tarikatına kes-
ret-i muhabbeti müntic olan râbitayı tavsiye buyurmuşlardır.
Zira muhabbet, hakiki olunca kalb-i mü'minde zikrullah vücû-
da gelir. رَجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ.. âyet-i kerîmesine mâ-sadak olur.
Kalp, selâmeti bulur. .: يَوْمَ لَا يَنْفَعُ سِرِّيْنَا mazhar olur.

Mevlâ'm Hazretleri cümlemizi,

أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الذَّاكِرُونَ وَاللَّهُ كَثِيرًا

fırka-i nâciyesine idhâl ve hâne-i kalbimizi nefâyis-i îmân ve
îkan ile mâlâmâl buyursun âmin.

RÂBITANIN TESİRİ

1 tarihiyle yazılan nûrlu yazılarınız kalb evimi aydınlattı. Teşekküre lâyük iltifâtlarınız hicrânlı gönlümü sevinçle doldurdu. Her sırrı ve kalplerde gizleneni bilen Allah Teâlâ Hazretleri çalışmalarınızı şükre vesile kıl-sın. Kalplerinizi nûrlar ve zikirlerle ma'mûr eylesin. Mu-habbetinizin devâmına ve fâzılâne iltifâtlarınıza kalbim dâimâ şehâdet etmekteyse de iddiânın isbâtı için bir şahid kâfi olmadığına göre zaman zaman bu gibi iltifâta da nâil buyrulacağımızı diğer bir âdil şahid olarak telakki edece-ğiniz tabiidir. Değerli âlimlere ve ihtiram sâhibi fâzıllara karşı meydana gelen sevginin değer ve kıymetini yücelt-mek için: Kişi sevdiği ile haşrolunur,¹ hadis-i şerifi ye-terlidir.

Bildiğiniz gibi vücûd beşiğine ayak basmış ve nihâyet sirtüstü istirâhata tevdi' edilmek üzere yaratılmış bulunan İslâm milleti ve mahlûkatın en hayırlısının ümmeti için ihtimâm ve ilgiye lâyük birşey varsa yalnız geleceği te'minât altına alma meselesidir. Buna mebnîdir ki, Nakşibendiyye şeyhlerinin büyüklerinden Muhammed Ma'sûm Hazretleri ihvânına sevginin çoğalmasını sağlayan râbitayı tavsiye buyurmuşlardır. Zira sevgi gerçek olunca müminin kalbinde zikrullah meydana gelir. Nitekim bu:

— Öyle adamlar vardır ki, ne bir ticaret, ne bir alış-veriş onları Allah'ın zikrinden alıkoymaz,² âyet-i kerimesine uygun düşer, kalb selâmeti bulur. O günde ne mal ve ne de oğullar fayda vermez. Ancak kalb-i selim müstes-nâ,³ âyetinin sırrına erer. Mevlâm Hazretleri hepimizi İnsanların kıyâmet gününde Allah katında derecesi en üs-tün onları Allah'ı çok çok zikredenleridir hadisinde ifâ-de edilen fırka-i nâciye - kurtuluşa eren zümre-'ye idhâl eylesin. Kalb evimizi iman ve yakın güzellikleriyle doldur-sun, âmin.

Muhammed Ma'sum Hazretleri'nin zikirden önce râbi-

Muşârun ileyh Hazretlerinin zikirden mukaddem râbitayı tavsiye buyurmuş olduğunun hikmeti ise sâlikân için râbitanın azîm bir âmil olduğunu ifâde etmekten ibârettir.

Tarîkat-ı aliyyeye henüz intisâb edenler bilcümle feyizlerini zikirden bekleyip râbitaya lâyıkıyla ihtimâm etmedikleri takdirde me'mûl ettikleri gâyeye vâsul olamayacakları lâkin *وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ* âyet-i celîlesine imtisâlen râbitayı medâr-ı tefeyyüz ittihâz edenler pek yakın bir zaman için envâr-ı zikir ile münevver olacakları ağleb-i ihtimâli, Muşârun ileyh Hazretlerini bu tarîka sevkeylemiştir. Veffekanallahu Teâlâ ve iyyâküm âmin.

taýı tavsiye buyurmasının hikmetiyse, sâlikler için râbitanın büyük bir âmil olduğunu ifâde etmekten ibârettir.

Tarıkata ilk girenler bütün faziletleri zikirden bekleyip râbitaya gerektiği şekilde ihtimâm göstermedikleri takdirde beklenen gâyeye vâsıl olamayacakları, ancak Sâdiklarla berâber olun,⁴ âyet-i celilesine uyarak râbitayı feyz kaynağı kabul edenlerin pek yakın bir zaman içinde zikir nurlarıyla aydınlanacakları gâlib ihtimâli **Muhammed Ma'sum Hazretleri**'ni bu kanaata sevketmiştir.

Allah Teâlâ sizleri ve bizleri muvaffak buyursun, âmin.

1. *Keşfü'l-hafâ*, II/202.
2. en-Nur, 37.
3. eş-Şuarâ, 89.
4. et-Tevbe, 119.

57. Mektub

Gencine-i vesia-i karîhalarından güher-bâş olan cevâhir-i kelimatı, gûşvâre-i sâmia-i iftihâr ettiğim gibi razia-i cûy-bâr-ı hayat olan hâme-i belâgat-i allâmenizin isâle ettiği nevâdir-i ibârâtı dahî ârâyiş-i bustân-ı menn ü mesârr eyledim. Perverde-i zülâl-i iltifat olan şecere-i muhabbetiniz hazân-ı hicrân ile kabil-i isfirâr olmadığma mu'terif bulunduğum hâlde bahâr-ı muvâsalât ve gül-zâr-ı müâneset için ızhâr olunan âh u zâ-rınıza hakk vermez ve belki iştirak etmez değilim.

Lâkin *كُلُّ مَا فَعَلَ الْمُحِبُّ مُحِبُّ* fehvâsınca, işbu hâl-i hâ-zırî dahî hoş görmeliyiz. Zaman-ı mülâkatın ta'yîn ve tahdi-dini dâîlerinden istizâh buyurmuş idiniz.

وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا âyet-i kerimesi bu makama vusûl için sedd-i bâb etmiş ise de âlem-i ma'nâdaki meşhûdât-ı sâdikaneleri uyûn-i müştâkan için büyük bir beşârettir.

Pişvâ-yı evliyây-ı Ahmedî ve muktedâ-yı asfiyâ-yı Muham-medî yâni Bahaeddin Nakşbendî Hazretlerinin enfâs-ı mutah-harasına mazhar ve tayy-ı makamat-ı ma'neviye için atıyye-i ilâhiye olan matıyye-i nefis üzerine galip ve muzaffer olaca-ğınızı Hâdî-i Ekber Hazretlerinden istirham eylerim. Nâil ol-duğum iltifata mukabil takdim-i teşekkürâtıma birşey ilâve ve iş'âr olunmak lâzım gelirse o da ma'rûzât-ı lâhıkadan ibâ-rettir. Şöyle ki:

Cenâb-ı Vâcibu'l-vücûd Hazretlerinin "Vahdehü lâ-şerike leh ve lâ-şebîhe leh" olduğu gibi kitâb-ı şerîfinin dahî kütüb-i sâireye nisbetle lâ-şebîhe leh olduğu bedihî belki de tabiidir. Bunun sânisî ise ma'lûm-i fâzilâneleri olduğu üzere ancak ahâdis-i şerifedir. Üçüncüsüne gelince olsa olsa verese-i enbiyâ hazaratının âsâr-ı nefiselerinde aramak iktizâ eder. Zîrâ âyet-i

FETHU'R-RABBÂNÎ KİTABI HAKINDA

Engin kabiliyyet hazinesizden cevher gibi saçılan kelimeleri iftihârla kulağıma küpe yaptığım gibi hayat ırmağından beslenen, âlimlere has belâgat kaleminizin akıttığı nâdir ibâre ve ifâdeleri de iyilik ve sevinç bahçesinin bir süsü eyledim. İltifât suyu ile büyüyen muhabbet ağacınızın ayrılık sonbaharıyla sararmasının mümkün olmadığını itirâf ettiğim halde kavuşma baharı ve dostluk gül bahçesi için açıklanan ah ü zârinıza hak vermez ve belki iştirâk etmez değilim. Fakat, Sevgilinin yaptığı herşey sevimlidir. mânâsına uygun olarak şu anda olanları da hoş görmeliyiz. Kavuşma zamanının ta'yin edilip belirtilmesini duâcınızdan istemiştiniz. Hiç kimse yarın ne kazanacağım bilemez.¹ âyet-i kerimesi bu mes'eleye ulaşmak için kapıyı kapamışsa da gördüğüm sâdık rü'yâlar özleyen gözler için büyük bir müjdedir.

Hazret-i Peygamber yolundaki velilerin rehberi ve asfiyânın imâmı yâni Bahâeddin Nakşbend Hazretleri'nin temiz nefeslerine mazhar olarak ma'nevi makamları geçmek için ilâhi bir lütuf olan nefis bineği üzerine gâlip ve muzaffer olacağınızı hidâyet verici Mevlâ Hazretleri'nden dilerim. Nâil olduğum iltifâta mukâbil takdim ettiğim teşekkürlerime birşey ilâve etmek gerekirse o da aşağıdaki ma'rûzâtan ibârettir, şöyle ki:

Vücûdu zarûri olan Cenâb-ı Allah'ın eşi ortağı olmayan tek ve benzersiz olduğu gibi şerefli kitabının da diğer kitaplara nisbetle eşsiz ve benzersiz olduğu âşikâr ve tabiidir. Bunun ikincisi, bildiğiniz gibi hadîs-i şeriflerdir. Üçüncüsüne gelince onu da olsa olsa Peygamber vârisi gerçek âlimlerin güzel eserlerinde aramak gerekir. Zira âyet-i celîlede Allah'a itâat edin, peygambere ve sizden olan ülü'l-emre de itâat edin. (2) buyrulmuştur.

Bendeniz araştırma neticesi Fethu'r-Rabbânî kitabının üçüncü olduğuna kanâat getirmiş ve o sûretle ifâde ede-

celilede,

أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ
ferman buyurulmuştur.

Fakiriniz netice-i teebbü olarak *Feth-i Rabbânî* kitabının üçüncüsü olduğuna kanâat hâsıl etmiş ve o sûretle zât-ı fâzilânelerine ifâde ve bir nüshasını takdim eylemiş idim. Şüphesiz şimdiye değin mütâlâa buyurulmuş ve derecesi takdir olunmuştur. Maamâfih bu def'aki iltifat-namenizdeki kitâb-ı mezkûra âid olan tedkikatımızdan birsey iş'âr buyurulmamış idi. وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ kaziyesi müsellemlerle beraber bu babdaki fikr-i fakirânemizin isâbetine kanâat buyurulmuş olduğunu ümmid ediyorum. Herhalde Kitâb-ı Şerif'in büyüklüğü tecellî etmiş ve feyz u bereketi iğtinâm olunmuştur. Binâenaleyh bu bâbdaki fikr u mütâlâanızın iş'âr buyurulmasını bilhassa ricâ ve istirhâm eylerim.

rek faziletli zâtınıza bir nüsha takdim etmiştim. Şüphesiz şimdiye kadar tarafınızdan okunup incelenerek değeri takdir olunmuştur. Bununla beraber bu defaki iltifât dolu mektûbunuzda adı geçen kitaba ait incelemenizden bir şeye işaret edilmemişti. Her ilim sâhibinin üstünde daha iyi bilen birisi vardır.³ hükmü kabul edilmekle beraber bu husustaki âcizâne fikrimizin isâbetine kanâat getirilmemiş olduğunu ümid ediyorum. Herhalde şerefli kitabın büyüklüğü tecelli etmiş, feyz ve bereket ganimet bilinmişti. Binnâenaleyh bu baktaki fikir ve kanâatinizin yazılı olarak bildirilmesini bilhassa ricâ ve istirhâm ederim.

1. Lukman, 34.
2. en-Nisâ, 59.
3. Yusuf, 76.

MÜMİNİN KALBİ ARŞ-I RAHMÂN'DIR

Tâif'te yazılmış ve latif mânâlarla bezenmiş olan iltifât dolu mektûbunuzu şükranla elime alıp minnet diliyle okudum. O temiz tabirlerin güzellik ve inceliğine o yüce taltiflerin nefisliğine bayıldım ve zevk duydum. Safâ ve neş'e buldum. Okudukça okudum. Doymadım, doyamadım. Zemzem suyunu ihsân eden Hazret-i Allah, anber yazılı kaleminize kevser saçtırsın. Kürsî sahibi olan Mevlâm kalbinizi Arşu'r-Rahmân eylesin. Sırların emânet edildiği; nurların muhâfaza edildiği bir yer eylesin, âmin. Sevgili beyim, bâtınının derinliklerinden kaynakayan ve kalemin ucundan akan bu hâlis duâma bakınız. Lütfen bakınız ne yüce bir duâdır. Ne ulvî bir dâvâdır.

Bildiğiniz gibi insân, kâmil bir mü'min, yâni faziletli bir velî olmadıkça kalbi Arşü'r-Rahmân olamaz. Sayısız tecribe ve pek çok hizmet ile doğruluk ve ehliyetini isbât etmedikçe sırların emânet edileceği bir kimse de olamaz. Nübüvvetin aydınlık güneşinin nurlu şeriat ve tarikatıyla aydınlanmadıkça nur mahzeni olamaz. Bu yüce duâyı ilhâm eden Hazreti Allah - celle celalüh - devletli zâtınızı iki cihânda mes'ûd, lütufların peşpeşe gelmesiyle her akşam ve seher vaktinde bahtiyâr eylesin. Rabbim, kolaylaştır; zorlaştırma! Hayırla ikmâl et! Duâmı tasvir ve bu sûretle içimde olanı arzettikten sonra ifade olunur ki, hamddusun âfiyetimiz kemâl üzeredir. Cemâlinizden ayrı olmaktan başka sıkıntı verecek bir hâlimiz yoktur.

Ali ve Mehmed duâcılarınızla beraber tazimlerimizi arzeder, âfiyetinizin devamını Yüce Mevlâm Hazretlerinden dileriz. Ve's-Selâmu aleyküm ve rahmetullahi ve berekatüh.

59. Mektub

*Dide-i firak-dâdemizin tenvirini ve sine-i hicrân-çeşidemi-
zin tesrîrini tazammun eden ve bâ-husus sıhhat ve âfiyetinizi
mübeşşir bulunan iltifat-nâme-i vefâ-allâme-i mahbûbâneleri
vâsıl-ı eyâdî-i ıftihâr olarak âşık-ı cemâliniz ve müştâk-ı visâ-
linizi müstağrak-ı deryâ-yı menn u mesârr eyledi. Şivesinden
anlaşıldığı gibi zaman-ı tahririnde zâtınızı ağlatan aynı mek-
tup güldürmek hâssasına da mâlik imiş ki, dâinizi güldürdü.
Ve bu sûretle ikimizi dahî *فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا* âyet-i
şerîfine mâ-sadak ve «Ağlamayan çocuğa meme verilmaz»
kaidesine zât-ı âlînizi evliyâ-yı kirâmın südüne müstehak
eyledi.*

*Bükâyı hafif görüp geçmeyelim. Dünyanın servet ve ni-
metinin sür'at-i zevâli muhâtara-i meâlî zâhir ve bâhir oldu-
ğu kadar bükânın dahî kerâmet, selâmet, saâdet veistirâhat-ı
istikbâli bedihî ve âşikârdır. Ashâb-ı güzîn ve selef-i sâlihîn
-rıdvânullahi Teâlâ aleyhim ecmaîn -hazaratının hevl-i kıyâ-
met ve dehşet-i âhret için medâr-ı tesliyet ittihâz ettikle-
ri vesâitin biri de âb-ı didelerini tevlîd eden havf u haşyetten
ibârettir. Cenâb-ı Hakk ve Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri meşhûd
ve müsellemler olan havf u haşyetinizi müzdâd ve dünya hissesi-
ne isâbet eden muhabbetinizin mahvıyla zâtınızı iki cihânda
âzâd u dil-şâd eylesin, âmin bi-hürmeti Tâhâ ve Yâsîn.*

AZ GÜLÜP ÇOK AĞLAMAK

Ayrılık derdini görmüş gözlerimizin nurlanmasını, hicran acısını tatmış sinemizin sevinçle dolmasını sağlayan bilhassa sıhhat ve afiyetinizi müjdeleyen, iltifat sevgi ve vefa dolu mektubunuz iftiharla elime ulaşarak cemalinizin aşığı bulunan ve size kavuşmayı arzulayan bendenizi sevinç ve minnet denizine daldırdı. Edâsından anlaşıldığı gibi yazıldığı zaman zatınızı ağlatan aynı mektup güldürme özelliğine de sahipmiş ki, duacınızı güldürdü. Bu suretle ikimizi de Az gülün çok ağlayın.¹ âyet-i kerimesine uygun olarak Ağlamayan çocuğa meme verilmez, kaidesinde sizi büyük velilerin sütüne müstehak eyledi.

Ağlamayı hafif görüp geçmeyelim. Dünyanın servet ve nimetinin çabucak yok olması ve neticesinin tehlikesi apaşıkâr olduğu kadar ağlamanın da keramet, selâmet, saâdet, gelecekteki rahatı da açıktır. Seçkin sahâbiler, sâlih seleflerimiz - Allah onların cümlesinden râzı olsun - Hazretlerinin kıyamet korkusu ve âhîret dehşeti için teselliye vesile kabul ettikleri vâsıtaların biri de gözyaşlarını meydana getiren korku ve haşyetten ibarettir. Cenâb-ı Hakk ve Feyyaz-ı Mutlak Hazretleri görülüp kabul edilen korku ve haşyetinizi artırıp dünya hissesine isabet eden muhabbetinizi mahvederek zâtınızı iki cihanda hür ve gönlüşen eylesin, âmin. Bi-hurmeti Tâhâ ve Yâsin.

1. et-Tevbe, 82.

60. Mektub

24 Mayıs 1321 târihiyle yazılmış olan iltifat-nâmeniz da-hî vâsıl olarak kemâl-i sıhhat ve âfiyetinize ve hakk-ı dervî-şânemde tezâyüd etmekte olan lutf -u âtîfetinize mukâbil Hakk Te'âlâ Hazretleri'ne arz-ı şükrân edildi. Cenâb-ı Allah kalb-i şerîfinizi hâne-i 'aşk u mühabbet ve âşiyâne-i feyz u bereket buyursun. Aşk u muhabbetinizi sizinle musâhabe eden ihvâna da sirâyet ettirsin. Çünkü yalnız hâlîni düşünüp necât emelinde olanlar verâset-i nübüvete lâıyk olamazlar. «Ümmetî, ümmetî» buyuran ve yevm-i cezâda kendi nefsini düşünmeyip yalnız 'ibâdü'r-Rahmân'ın necâtını düşünen Zât-ı Risâlet-penâh Efendimiz'e iktifâ ve iktidâ edenler dâimâ kendileri önde ve musâhibleri arkada olduğu halde Cenâb-ı Hak-k'a kurbîyyet için gayret ederler. İbâdet ve tâ'ata mâni' olan meşâğül-i dünyevîyyeye astâ iltifât etmezler ve tevekkül sâyesinde dâimâ refah-ı hâl ve kemâl-i istiğnâda bulunurlar.

Evet makâm-ı tevekküle irtikâ eden ehl-i takvâ ma'îşet-i dünyevîyyelerini:

وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ

hazîne-i celîle-i gaybiyyesinden te'mîn eder. Ve maksûm olan bir rızıkın ta'kîbî için vakitlerini tazvî' etmezler.

وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ
B a ğ d â d î Hazretleri'ne iktifâ ederler. Bu cümlelerin ma'nâsı «Ben kendimi ve bilcümle mühimmâtımı hattâ rızıkımı bile düşünmek neme lâzım.» demektir. Ya'nî beni halk eden Zât-ı Ecell ü A'lâ beni düşünür ve benim mu'âvenetimden müstağ-nîdir. رزقنا الله تعالى واياكم امين وحشرنا في زمرة عباده العالمين

TAKVÂ VE TEVEKKÛL

24 Mayıs 1321 tarihinde yazılmış olan iltifat dolu mektubunuz da geldi. Sıhhat ve âfiyetinize, hakkımda artmakta olduğunu gördüğüm lütuf ve âtîfetinize mukabil Hakk Teâlâ Hazretleri'ne şükranlarımı arzettim, Cenâb-ı Allah şerefli kalbinizi aşk ve sevgi evi, feyz ve bereket yuvası yapsın. Aşk ve sevginizi sizinle sohbet eden ihvâna da sirâyet ettirsin. Çünkü yalnız halini düşünüp kurtuluş emelinde olanlar Peygamber vârisliğine layık olamazlar. Ümmetî-Ümmetî buyuran ve ceza gününde kendi nefsini düşünmeyip Yalnız Rahmân'ın kullarının afvını düşünen Risaletpenah Efendimiz'in izinden giden ve ona uyanlar daima kendileri önde, sohbet ettikleri kimseler arkada olduğu halde Cenâb-ı Hakk'a yakınlık için gayret ederler. İbâdet ve tâata mâni olan dünyevi meşguliyetlere asla iltifat etmezler. Tevekkül sayesinde daima refah ve tam bir ağırbaşlılık içinde bulunurlar.

Evet, tevekkül makamına yükselen takvâ ehli, dünya maişetlerini: Kim Allah'tan korkarsa Allah onun için bir çıkış kapısı açar. Ve ummadığı yerden rızaklandırır.¹ âyetinde ifade edilen gayb hazinesinden sağlar. Taksim edilmiş bulunan bir rızkın takibi için vakitlerini kaybetmezler. Kendimi ve lüzumlu işlerimi hatta rızkımlı bile düşünmek neme lâzım, güzel cümlesine nâil olarak Cüneyd el-Bağdadi Hazretlerine uyarlar. Yâni beni yaratan Zât-ı Ecell ü A'lâ beni düşünür ve benim yardımımıza ihtiyacı yoktur. Allah Teâlâ sizi ve bizi bu duygularla merzûk kılsın, âmin. Bizleri gerçek âlim kulları zümresiyle haşretsın.

1. et-Talak, 2.

61. Mektub

Faziletli. Hoca Yektâ Efendi tarafından keşide olunan bir telgraf-nâmede teşrif-i 'âlinizle tebşîr olundum. Hakk Te'âlâ Hazretleri'ne teşekkürler eyledim. Arşu'r-Rahmân olan kalb ile Beytullah-ı Şerîf'in ictimâ'ında nâil olduğunuz nûrâniyeti tebrîk eylerim. Fazla olarak:

من زار قبري وجبت له شفاعتي hadîs-i şerîfine mazhar olduğunuzdan dolayı her ne kadar teşekkür edersem sezâdır. Zira şüphesiz o gibi mukaddes bir âsitân-ı feyz-âşiyânda bizim gibi biçâre-gân-ı ümmet için dahî da'avât-ı hayriyyede bulunmuşsunuz. Vücûd-ı pejmürde ve hâtır-ı efsürdemizin de ihyâsı husûsunda tazarru' ve niyâz buyurmuşsunuz. Cenâb-ı Hakk cümlemiz hakkındaki ed'îye-i hayriyyenizi şâyân-ı kabûl ve vesîle-i vuslat-ı vusûl buyursun âmin. Şâm-ı Şerîf'de rağbet ve delâlet buyurmuş olduğunuz Cemâl Efendi'nin mektûbunu aldım. Bu zât tarâik-ı 'aliyyeye hizmet etmiş ve seyr ü sülûk görmüş olduğu halde şimdiki hâli bir delîle muhtaç bulunduğu güzelce keşfetmişsiniz. Ma'lûm-ı âlileri olduğu gibi ikmâl-i nûsah etmeyen bir tâlib-i 'ulmin hâce-i tadrîsî vefât edince diğer bir hâceye mürâca'atı zarûrî bulunduğu misillî bir sâlik-i tarîkin dahî mürşidi vefât edince şerî'at ve âdâb-ı tarikatın şehâdetiyle sıhhat-i irşâdî müsbet bulunan bir zâta intisâb etmesi vücûb tahtındadır. İnşâallah Te'âlâ gelecek posta ile cevâbı yazılır ve lâzım olan vesâyâ icrâ olunur.

Bâkî dâimâ cemâlinizin âcı ve lütfunuzun muhtâcı olduğumuz arz-ı beyâniyle hatm-i ma'rûzât eylerim. Vesselâmü 'aleyküm.

CEMAL EFENDİ HAKKINDA

Faziletli Hoca Yektâ Efendi tarafından çekilen bir telgrafta buraya geleceğiniz haberiyle müjdelendim. Hakk Teâlâ Hazretleri'ne şükreyledim. Arşü'r-Rahmân olan kalb ile Beytullah Kâbe'nin bir arada bulunmasıyla nâil olduğunuz ruhaniyeti tebrik eylerim. Fazla olarak Kim benim kabrimi ziyaret ederse şefâatım ona vâcib olur.¹ hadis-i şerifine mazhar olduğunuzdan dolayı her ne kadar şükredsem yeridir. Zira, şüphesiz o gibi mukaddes bir feyz yuvasının kapısında bizim gibi çaresiz ümmet için de hayır duâlarda bulunmuşsunuz. Perişan halimizin ve kırık gönlümüzün de ihyâsı hususunda tazarru ve niyazda bulunmuşsunuz. Cenâb-ı Hakk cümlemiz hakkındaki hayır duânızı kabûle lâayık ve kavuşma vesilesi eyesin, âmin.

Şam'da ilgilenip delâlet buyurduğunuz Cemal Efendi'nin mektubunu aldım. Bu zât tarikatlara hizmet etmiş, seyr ü sulûk görmüş olduğu halde şimdiki halinin bir yol göstericiye muhtaç bulunduğunu güzelce keşfetmişsiniz. Bildiğiniz gibi nüshaları ikmal etmeyen bir ilim yolcusunun ders hocası vefât edince diğer bir hocaya müracaatı zaruri bulunduğu gibi tarikat yolcusunun da mürşidi vefat edince şeriat ve tarikat âdâbının şهادetiyle mürşidâne sohbeti sâbit olan bir kişiye intisab etmesi vâcib hükmündedir. İnşaallah gelecek posta ile cevabı yazılır ve gereken tavsiyeler yerine getirilir.

Artık dâima cemâlinizi özleyici, lütfunuza da muhtaç olduğumu açıklayarak mâruzâtıma son veririm.

Ve's-Selamü aleyküm.

1. Keşfü'l-hafâ, II/250.

62. Mektup

Arıza-i dervîşânemdir.

Bakaa-i âfiyet ve devâm-ı 'âtifet-i 'âlîlerini müş'ır olan bir kit'a beşâret-nâme-i mün'imânelerini ne derece bir zevk ü sürûr ve ne mertebe bir ta'zîm ü hubûr ile dest-i tebcîle aldığımı ta'rif ü beyân ve kırâatından hissettiğim lezâiz-i vic-dâniyyenin tasvîrini ityân hâric-i husûle-i imkândır. Cenâb-ı Hâlık-u'l-Kevni ve'l-Mekân kalbi şerîfinizi menba'-ı irfân ve rûh-ı latîfinizi ma'den-i îmân ü iz'ân buyursun. Umûm akvâl ü ef'âlinizi şer'at-ı Ahmedîyyeye tatbîk ve bilcümle ahvâl-i meyâmin-istimâlinizi tarikat-ı Muhammediyyeyi tevfiika muvaffak eylesin âmin.

Ma'lûm-ı ârifâneleri olduğu gibi dünyada sebep-i feyz u necât ve ukbâda vesîle-i 'ulüvv-i derecât olabilecek bir şey var ise ancak mihr-i Muhammedî'den iktibas-ı envâr ve şems-i tâbân-ı tarikat sâyesinde iftikâr-ı âsârdan ibârettir. Kâle Te-bâreke ve Te'âlâ: قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ
razzakanallahu tedlâ ve iyyâkûm halâvete'l-îmani ve'l-islâmi bi-mütâbeâtî'l-mustafâ aleyhi ve alâ âlihi efdalü's-salâti ve's-selâm...

Ta'tîl-i ahvâl ü ef'âle henüz muvaffak olamamış bir dâ'i-i bî-pür vebal hakkında şâyân buyurulmuş ve hadd-i kemâle isâl edilmiş olan iltifât-ı me'âlî-'indâyet-i mün'imânelerine mukâbil da'avât-ı hayriyyeden başka bir şeye mâlik olamadığımı inbâ ve gâyet muhterem tanıdığım teveccühât-ı fâikalarının hakk-ı fakîranemde ibkâsını istid'â eylerim.

Bâkî, es-Selâmü 'aleyküm' ve rahmetullahi ve berekâtüh

1 Temmuz 320

SÜNNET-İ SENİYYEYE İTTİBÂ

Dervişâne mektubumdur.

Âfiyetinizin ve âtifetinizin devamını bildiren bir kıta müjdeli lütufkar mektuplarınızı ne derece bir sevinç ve sürür ve ne mertebe tâzim ve sevgi ile tebci elime aldığımı tarif ve beyân etmek, okumaktan duyduğum vicdani lezzetlerin tasvirini yapmak her türlü idrâkin dışındadır. Kainatın yüce Yararıcısı şerefli kalbinizi irfan kaynağı ve latif rûhunuzu iman ve iz'an ocağı kılsın. Bütün sözlerini ve fiillerinizi Ahmedî şeriata uyararak, bütün iyi hallerinizi Muhammedî tarikata uygun olarak yaşamayı muvaffak buyursun, âmin.

Bildiğiniz gibi dünyada feyz ve kurtuluş sebebi, âhîrette derecelerinin yükselmesine vesile olabilecek birşey varsa ancak nur kaynağı Muhammedî güneşten nûr alan parlak tarikat güneşi sâyesinde nişan ve şöhre aldirmaktan ibarettir. Allah Teâlâ buyuruyor:

— Söyle Habibim, eğer beni seviyorsanız bana tâbi olun ki Allah da sizi sevsin.¹ Cenâb-ı Hakk sizi ve bizi Muhammed Mustafaya - ki salâtü selâmın en yücesi ona ve onun ehline olsun. - tâbi olarak imân ve İslâm lezzetiyle merzûk kılsın.

Henüz hâl ve ef'âlini düzeltmeğe muvaffak olamamış vebâli pek çok olan bu duâcınız hakkında lâyük görülmüş ve kemal çizgisine ulaştırılmış olan yüce iltifat ve lütufkar inayetlerinize karşılık olarak hayır duâdan başka birşeye mâlik olamadığımı bildirir, gayet kıymetli bildiğim hakkımdaki yüksek teveccühlerinizin devamını dilerim.

Bâki, es'Selâmu aleyküm ve rahmetullahi veberekâtüh.

1. Âl-i İmran, 31.

63. Mektub

Sıhhat ü 'âfiyet-i fâzülâneleriyle ahvâl-i maddiyye ve ma'neviyye-i nâzikânelerinin istinbâ ve istibşârı husûsunda muvaffak-ı takdîmi olduğum 'arıza-i dâ'iyâneme cevâben ve 12 Nisan 1320 târihiyle müverrah bulunan iltifât-nâme-i kerâmâleri vâsıl-ı eyâdî-i imtinân olarak ed'iyeye-i hayriyyeler be-tek-râr îsâl-i serâ-perde-i Rabb-ı Müte'âl kılındı. Hâne-i cedûdiniz hakkında yeniden duâ olundu. Hakk Te'âlâ Hazretleri Lâne-i muhabbet ve âşiyâne-i tarîkat buyursun. Râhat ve huzûr ih-sân etsin.

Fakat ma'lûm-ı 'âlîleri olduğu gibi bu huzûr kelimesinden maksad yalnız müte'âref olan huzûr değildir. Belki

الْأَحْسَانُ أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ
hadîs-i şerîfine lâzım olan bir huzûr dahî matlûbdur.

Şüphesiz bu du'âya âmîn-hân olursunuz ve fakîr-i hakîri-nizi dahî fikren kendinizden ayırmazsınız. «Allahümme'r-zuk-nâ». Refîka hanımın selâmından ve salât ü selâma devâmından dahî memnûn oldum. Bilvekâle şu hadîs-i şerîfi kendilerine okursunuz. O dahî memnûn olacağına şüphem kalmaz.

قال النبي عليه السلام من سره ان يلقى الله راضيا فليكثر بالصلاة على

فانها تكشف الهموم والغموم والكروب وتكثر الارزاق وتقضى الحوائج

ya'nî «Cenâb-ı Allah'a râdiyen mülâkî olmak arzusunda bulunanlar bana çokça salât göndersinler. Tahkîkan salât ü selâm izâle-i ğumûm ve teksîr-i erzâk ve hall-i müşkilât için yeğâne vesiledir.»

Ve's-selâmü 'aleyküm evvelen ve âhîren, zâhîren ve bâtînen...

SALÂT Ü SELÂMA DEVAM

Sihhat ve âfiyetinizle maddî ve manevî nâzik hallerinizden haber ve müjde almak için göndermeyi başardığım mektubuma cevap olarak 12 Nisan 1320 tarihinde yazılan kerem ve iltifat dolu mektubunuz minnet elime ulaşarak hayır duâlarımı tekrar Yüce Rabbımın huzûruna gönderdim. Yeni eviniz hakkında yeniden duâ ettim. Hakk Teâlâ Hazretleri muhabbet ocağı ve tarikat yuvası eylesin. Râhat ve huzûr ihsân etsin.

Fakat bildiğiniz gibi bu huzûr kelimesinden maksad yalnız halk arasında bilinen ve kullanılan huzûr değildir. Belki: İhsan, Allah'ı görüyormuşçasına ibadet etmendir. Her ne kadar sen onu görmeden de o seni görüyor.¹ hadis-i şerifi için gerekli olan huzûr da istenir. Şüphesiz bu duaya âmin dersanız bendenizi de fikren kendinizden ayırmazsınız. Cenâb-ı Hakk nasib buyursun. Refikanız Hanımın selâmından ve salâtü selâm virdine devâmından da memnûn oldum. Siz benim nâmıma şu hadis-i şerifi kendilerine okursanız, o da memnun kalacaktır şüphesiz. Peygamberimiz - aleyhisselâm - buyuruyorlar:

— Cenâb-ı Allah'a kendisinden razı olduğu halde mü-lâki olmak arzusunda bulunanlar bana çokça salât ü selâm göndersinler. Gerçekten salâtü selâm, gamları üzüntülerigiderir. Rızkı bollastırır ve müşkilleri hall için yegâne vesiledir.

Selâm size olsun önce ve sonra, zâhir ve bâtında...

1. Müslim, Ebû Dâvud, Tirmizî, Neseî, *Keşfü'l-hafâ*, I/57.

64. Mektub

'Arıza-i mukaddime-i cevâbiyyemizin vusûliyle münderi-câtının dahî şâyân-ı kabûl buyurulmuş olduğunu mübeşşir 26. Hazîran 321 târihli bir kit'a iltifât-nâme-i fâzilâneleri vâsil-ı dest-i imtinân olarak da'avât-ı hayriyyeleri be-tekrar takdîm-i Bâr-gâh-ı Halık-ı Perver-digâr kıldı.

Hakk Te'âlâ Hazretleri Zât-ı Fâzilânenizi:

شَرَفِيهِ الْعُلَمَاءِ وَرَبِّهِ الْأَنْبِيَاءِ
müşerref eylesin. *Âmîn. İlm ve 'ulemâ hakkında vârid olan birçok ehâdis-i şerîfeyi Zât-ı 'Âlînize beyân eylemek ma'lûmu ilâm kabîlinden olacağı cihetle yalnız şu kadar arz u ifâde olunur ki makbûl-i bârgâh-ı ilâhî olan ilim a'mâl-i sâliha ile mukarin olan bir ilimdir. Kemâ Kâle aleyhisselâm.*

تَعَلَّمُوا مِنَ الْعِلْمِ مَا شِئْتُمْ فَوَاللَّهِ لَا تُوجِرُوا بِيَجْمَعِ الْعِلْمُ حَتَّى تَعْمَلَهَا.

ve Kaale Tebâreke ve Te'âlâ.

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ

Huşû, ise devam-ı ezkâr ve efkâr ile müyesser olabileceğinden Cenâb-ı Allah Zât-ı 'Alîleriyle kâffeten ihvân-ı tarîkati zâkirîn ü hâşî'in 'adâdına dâhil buyursun. Envâr-ı ezkâr ile kalbimizî münevver eylesin.

Zât-ı 'Âlînizden meşhûdum olan lütf u şefkate karşı beyân-ı teşekkür ve mahmîdet farıza-i zimmet olduğunu bilerek bu def'a dahî takdîm-i 'arıza-i cevâbiyyeye müçâseret kıldı.

Bâkî es-Selâmü 'aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtüh.

İLİM VE HUŞÛ

Gönderdiğiniz cevâbî mektûbunuzun alındığı ve muhtevâsının kabûle lâayık görüldüğünü müjdeleyen 26 Haziran 321 tarihli fazilet ve dostluğunuza uygun sevgi dolu mektûbunuz elimize geçtiğinden hayır duâlar tekrar tekrar Cenâb-ı Hakk'ın yüce huzûruna arz ve takdim edildi.

Cenâb-ı Hakk Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri değerli zat ve kişiliğınızı; Âlimler, peygamberlerin mirasçısıdır.¹ şerefine erdirip Bildiklerini yaşayan kişiyi Cenâb-ı Hakk bilmediklerini öğreterek rızıklandırır. sırrına mazhar buyursun, âmîn. Âlimler ve ilim hakkında söylenen pek çok hadis-i şerifi yüce zâtınıza açıklamak, bilineni tekrar etmek olacağından yalnız şu kadarını söylemekle iktifâ ederiz.

Allah Teâlâ'nın yüce nezdinde en makbûl olan ilim, öğrenilen ve bu ilmin gereği de en güzel biçimde yaşanan ilimdir. Aleyhisselâm Efendimiz:

— Dilediğiniz kadar ilim öğrenin. O'nun gereğini bütünü ile yapmadığınız müddetçe, Allah'a yemin olsun ki mükâkâtlandırılmazsınız, buyurmakta.

Ve Allah Teâlâ da Namazlarında gönül huzûru ve huşû'a eren mü'minler kurtuluşa erdi.² buyurmaktadır.

Huşû ise: Cenâb-ı Hakk'ı zikrederek ve O'nun azametini çokça düşünerek elde edileceğinden, Cenâb-ı Allah yüce zâtınızla bütün tarikat kardeşlerimizi, gerçek zikri ifâ eden, gönül huzûru ve huşû'una erenlerin sınıfına dâhil buyursun. Zikrin nurlarıyla kalbimizi pırıl pırıl aydınlatsın.

Yüce zâtınızın şahsıma karşı gösterdiği lûtf ve şefkate, teşekkür ve şükranlarımı açıklamayı üzerime ifası zarûri bir borç bilerek bu defa dahi mektubunuza cevap verme cesâretini gösterdim.

Bâki, es-selâmu aleyküm ve rahmetullah veberekâtüh.

1. Buhârî, Müslim, Ahmed b. Hanbel, *Keşfü'l-hafâ*, II/82.

2. el-Mü'minûn, 1-2.

65. Mektub

İltifât-nâmeniz vasıl oldu. Müşâhade buyurmuş olduğunuz ma'nâların me'âli anlaşıldı. Evvelki ma'nâda hânenin aşağı kademinden âheste âheste olarak fevkına kadar bisselâ-me muvâsalatınız şâyân-ı tebrikdir. İnşâllâh Te'âlâ hâne-i kalbde medâr-ı terakkî olan derece ve mesâfelerin kat'ına muvaffak olursunuz. İkinci ma'nâda cehren Mekke-i Mu'azzama usûlü üzere ikaamete başlamış olduğunuz cem'iyet-i İslâmiyye'den bazılarına zikrullahi Te'âlâ'ya da'vet buyuracağınıza işârettir.

أَدَّالُّ عَلَى الْحَيْرِ كَفَاعِلِهِ. hadîs-i şerîfi mûcibince sefer-i âhireti düşünmeden bî-haber olan ve lâzım olan zâd ve zahîre tedârikinden bî-eser olan gâfilleri ikaz edip tevbe ve istiğfâra ve bir takım evrâd ve ezkâra delâlet ve vesâtat eylemeniz ne kadar şân ve şerefi mûcib olacağı ma'lûm-ı fazîletinizdir. Cenâb-ı Hakk bu ve bu gibi şeref ve meziyetlerden cümlemizi mahrûm buyurmasın. Tahsîl-i rızalarına medâr olacak a'mâl-i sâliha üzerine muvaffak buyursun. Âmin.

Ezkâr u efkârınızın keyfiyyetinden bir şey beyân buyurulmamış. İnşâallah Te'âlâ mihver-i lâikada devrân etmektedir. Fakîrinizi dahî da'avât-ı sâlihadan mahrûm buyurmamanızı ricâ ve bakaa-yı teveccühâtınızın istirhâmıyla hatm-i ma'rûzât eylerim. Vesselâmü 'aleyküm...

HAYRA DELALET

Dostluğunuzun ifâdesi olan mektubunuz bize ulaştı. Görmüş bulunduğunuz rüyaların mânâsı anlaşıldı. Önceki rüyanızda; «evinizin merdivenlerinden yavaş yavaş yukarıya doğru selâmet içerisinde tırmanıp ulaşmanız» tebrike değer bir husustur. İnşâallah Teâlâ, kalb evinizde de ma'nevî yükselişe vesile olan derecelere yükselir, orada bulunan yabancı misâfirlerden el çekip yüz çevirmeye muvaffak olursunuz.

İkinci rüyâ da; «açıktan ve Mekke-i Mükerrreme usûlü üzere kaâmet getirmeye başlamış olmanız», İslâm toplumuna mensûb fertlerin bazılarını Allah'ı zikretmeye çağıracağınıza işârettir.

— Hayra yol gösteren, iyiliğe vesile olan onu yapan gibidir.¹ Hadis-i şerifi gereğince, âhret yolculuğunu ve ölmün hazin tablosunu düşünmeden habersiz ve orası için lüzümlü azığı hazırlamaktan gâfil olan zavallıları uyarıp ikaz ederek, tevbe ve istiğfar ve birtakım evrâd ve ezkâra teşvik edip yol göstermenizin ne kadar şan ve şerefi gerektireceği değerli şahsınızın da bildiği birşeydir. Cenâb-ı Hakk bu ve bunun gibi şerefli kaabiliyetlerden cümlemizi mahrûm eylesin. Kendi rızâsını kazanmaya sebep olacak güzel amellerde muvaffak buyursun, âmin.

Zikir ve fikirlerinizin nasıl olacağı husûsunda birşey açıklanmamış. İnşâallah Teâlâ o da yakın bir zamanda zühür edeceğe benzemektedir. Biz fakir kardeşinizi de hayır duâlarınızdan uzak tutmamanızı ricâ, teveccüh ve lütuflarınızın devamını istirhâm ederek sözlerime son veririm.

Ve's-Selâmu aleyküm.

1. *Keşfü'l-hafâ*, I/480

66. Mektub

Bu def'a dahî inşâsı güzel, ihlâsı güzel, şive-i edâsı güzel olan ve köşkün hevâsından bülbüllerinin nağme ve nevâsından muktebes bulunan iltifat-nâmeniz vâsıl oldu. 5 Mayıs 321. târihiyle muharrer idi. Pek âşıkâne idi. Sâdıkâne idi. Hemân hemân bir aşk-ı mücessem idi. Firâkın ihrakından, visâlin ezvâkından bâhis idi. Bir nısf-ı muvâsele gibi dâ'inizi mahzûz eyledi. Nî'met-i visâl için ed'îye-i hayriyeye mecbûr eyledi. Olunan du'âmızın kabûlü maksadıyla siz dahî âmin söyleyiniz. İnşâallahü Te'âlâ şâyân-ı kabûl olur. Vesîle-i vusûl olur.

Semâhatlü Efendi Hazretleri'nin iltifâtıyla be-tekrar müf-tehir oldum. Derecât-ı ma'nevîyyelerinin terfî'i için tazarrû'da bulundum. Çünkü hakîkaten bu Zât-ı 'Âli kendi nefsini lâ-yıkıyla sâfil etmiştir. Yoksa bizler gibi bir mevcûd-ı ma'dûma veyâhut bir nokta-i mevhûma bu derece tevâzû' ve iltifât buyurmazdı. Cenâb-ı Allah Zât-ı Semâhat-penâhîlerini ârıza-i arzîyye ve semâviyyeden mahfûz ve kalb-i enverlerini atıyye-i ilâhîsiyle mahzûz buyursun. Âmin.'

وَمَنْ تَوَاضَعَ فَقَدْ رَفَعَهُ اللَّهُ hadîs-i şerîfine mazhar bulunan bu Zât-ı 'Âli hakkında ki nî'am-ı celîle-i ilâhiyyeyi 'an samîmî-l-kalb tebrîk eder ve Cenâb-ı Hakkın zikr ü fikrinden hâlî kal-mayan sahîfelerindeki evrâk-ı eşcâr ve nev-resîde-gân-ı hadîka-i gülzâr olan âlem-i ezhâr ile tûl-i zamân imrâr-ı hayât eylemelerini tazarrû' ve niyâz eylerim.

el-Bâkî Hüvallah...

TEVÁZU AYN-I RİF'ATTİR

Bu defa da, yazısı güzel, içindeki ihlâsı güzel, sözleri güzel olan, köşkün havasından ve bülbül nağmelerinin âhenginden aynen alındığı anlaşılan 5 Mayıs 321 tarihli iltifât dolu mektûbunuz bize ulaştı. Pek aşk ve sadâkat duygusu ile yazılmıştı. Hemen hemen bir aşk heykeli idi. Ay- rılığın yakıcılığından, vuslatın lezzetlerinden bahsediyor- du. Sanki sizinle yarı yarıya karşılaşmış gibi memnûn ol- duk. Bizleri vuslat nimetine ermeniz için hayır duâlara mecbûr etti. Yapılan duâmızın kabûlü maksadı ile siz de âmin deyiniz. İnşâallah Teâlâ kabûle lâayık ve vuslata ve- sile olur.

Saygıdeğer Efendi Hazretleri'nin iltifat ve dostluğu ile tekrar iftihar ettim. Mâ'nevî derecelerinin yükselmesi için yalvardım, yakardım. Çünkü bu yüce zât kendi nefsini ge- rektiği şekilde küçülmüş, alçaltmıştır. Yoksa bizler gibi aslında yok olan varlığa; varlığı bir vehimle anlaşılan kü- çük bir noktaya benzeyen kişilere bu derece boyun eğip dostluk göstermezlerdi

Cenâb-ı Allah yüce zâtınızı yer ve gökten gelebilecek her türlü felâketlerden koruyup, pırıl pırıl aydınlık olan kalplerinizi ilâhî bağış ve ihsânı ile doldurarak sevindirsin, âmin.

— Tevâzû gösterip alçak gönüllü davrananı Allah yük- seltir.¹ hadis-i şerifinin mânâsına eren bu yüce zât hak- kındaki ilâhî ve değerli ni'metleri can ü gönülden tebrik eder, Cenâb-ı Hakk'ın zikir ve fikrinden bir an bile haber- siz olmayan gönüllerindeki yemyeşil ağaç yaprakları, tap- taze gül bahçesine benzeyen güllük gülistanlık bir âlem ile, daha uzun müddet yaşamaları için duâ eder, yalvarır, yakarırım.

el-Bâki, Hüvellaah.

1. Keşfü'l-hafâ, I/317.

67. Mektub

Müştâk-i visâl ve teşne-i zülâl-i cemâlinize ihsân buyurulmuş olan ledl-i fâiku'l-emsâl ve nâme-i nâmî-i 'âli'l-âle mukâbil îfâ-yı vazîfe-i şükrânı kâl ü kalem ile muhal-ender muhâl görmekteyim. Rabbim Tebâreke ve Te'âlâ Hazretleri Zât-ı 'âlinizi «Lâm»'ın fethasıyla olan Muhlesin gürûhuna idhâl eyesin. Li-enne'n-Nebiyye'l-Mükerrem -sallallahu aleyhi ve sellem- kaal:

النَّاسُ كُلُّهُمْ هَلَكَةٌ إِلَّا الْعَالَمِينَ وَالْعَالَمُونَ كُلُّهُمْ هَلَكَةٌ إِلَّا الْعَالَمِينَ
وَالْعَالَمُونَ كُلُّهُمْ هَلَكَةٌ إِلَّا الْمُخْلِصِينَ وَالْمُخْلِصُونَ عَلَى خَطَرٍ عَظِيمٍ

hadîs-i şerîfinden müstebân olduğu gibi ümûr-ı dîniyyesini öğrenip mücibince âmîl ve 'amelinde muhlis olanlar dahî hatar-ı 'azîmden sâlim olamıyor. İddi'â-yı 'ubûdiyyetini beyyine-i sabr ü sebât ile isbât etmeyen ve istimrâra delâlet eden sîğa-i mef'ûl ile muhles olmayan mü'min mukarrabînden ma'dûd olamaz. مَنْ اَزْدَادَ عِلْمًا وَلَمْ يَزِدْ فِي الدُّنْيَا زُهْدًا لَمْ يَزِدْ مِنَ اللَّهِ إِلَّا بَعْدًا. hadîs-i şerîfi dahî bu ma'nâyı mü'eyyiddir. Şu kadar var ki zühdden maksad zühd-i sûrî değildir. Belki muhabbet-i mâsivânın selbi ma'nâsına olan zühd-i kalbidir. Kaale'l-Gavsü'l-A'zam Seyyid Muhyiddîn Abdülkadir el-Gîlânî-radıyallahü Te'âlâ 'anh.

Yani bir insan المال في الكيس يجوز وفي البيت يجوز وفي القلب لا يجوز kîsesinde bir miktar nukûdu var câizdir. Hânesinde bile fazla nukûdu var o dahî câiz yalnız, kalbinde olur ise ya'nî mahbûb ittihaz etmiş ise câiz değildir. Zîra Cenâb-ı Hak hâne-i muhabbet olan kalbi yalnız kendi muhabbeti için tahsis buyurmuştur.

چیست دنیا از خدا غافل شدن - نه زروسیم است و نه فرزندوزن

*نفعنا الله تعالى و اياكم من بركاتهم و متعنا ببركات خلواتهم
وجلواتهم امين و الصلوة والسلام على حبيبه محمد وآله و صحبه اجمعين*

ZÜHDÜN HAKİKATI

Cenâb-ı Hakk'ın tecellilerine hasret ve vuslat ateşine aşık güzel çehrenize ihsân buyrulmuş olan, benzerlerinin çok üstündeki mazhariyetlere ve fevkalâde değerli mektûbunuza karşı teşekkürlerimi söz ve kalemle açıklamayı muhal derecede imkânsız görmekteyim. Rabbim Tebâreke ve Teâlâ Hazretleri Yüce zâtınızı Muhlesin zümresine dâhil eylesin. Hazreti Peygamberin,

— Âlimlerin dışında bütün insanlar helâk oldu. Bildikleri ile yaşayan âlimlerin dışında bütün âlimler de helâk oldu. Gerçek ihlâs sahiblerinin dışında bildikleri ile yaşayan âmillerde helâk oldu. Bu gerçek ihlâs sâhipleri de büyük bir helâk ve tehlike ile karşı karşıyadır.¹ hadis-i şerifinde apaçık söylendiği gibi dîni vecibe ve vazifelerini öğrenip, gereğince yaşayan ve bu yaşayışlarında samimî ve hâlis olanlar da böylesine büyük bir tehlike ile karşı karşıyadır. Kulluk iddiâsını sabr ve sebât ile açıkça ortaya koymayan, ihlâsta devamlılık ifade eden «Muhles» olmayan kişi «Mukarrabın» den sayılamaz.

— İlmîni artıran fakat dünyaya karşı zühdünü artırmayan kişi, ancak Allah ile arasındaki uzaklığı artırmıştır. Hadis-i şerifi de bu mânâyı kuvvetlendirmektedir. Şu kadar var ki buradaki zühdden maksad sadece şekli zühd yani dünyadan ve dünyadaki değerlerden şeklen sıyrılmak değil, aksine kalbi zühd olup, Allah'dan başka dünyevi her nesneye karşı duyulan, z'hnî, fikrî bedenî ve kalbi duygulara son vermek, insan hayatının bu çok mühim merkezlerini Allah'a yöneltmektir.

Gavsül-A'zam Seyyid Muhyiddîn Abdülkadir Gıylânî (K. S.) Bir insanın cebinde ve kasasında bir miktar parası var câiz, evinde de bir miktar fazla parası var o da câiz. Yalnız bunlar kalpte yer verilerek sevgili kabul edilmiş ise bu asla câiz değildir. Zira muhabbet evi olan kalbi Cenâb-ı Hakk yalnız kendi sevgisine tahsis etmiş ve öylece yaratmıştır, buyuruyor.

«Dünya ne altın ve gümüş, ne de çocuk ve kadındır. O ancak Allah'dan gâfil olmak, O'ndan habersiz yaşamaktır.» Cenâb-ı Hakk sizleri ve bizleri bunların bereketlerinden faydalandırsın da halvetlerin ve celvetlerin feyz ve bereketine erdirdirsin. Âmin. Salât ve selâm habibine âl ve ashâbına olsun.

68. Mektub

İNَ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ: Kaale Tebâreke ve Te'âlâ:

Kulların beltiye-i cehl ü nâ-dâniden necât ve mevhibe-i 'ulûm ve irfân ile tezyîn-i zâtları için mütâlaa'a-i kütübün kâfi olamayacağı ve her halde bir 'âlim-i âmîlin bir mürebbî-i kâmilin halka-i tedris ve terbiyesinde bulunmak zarûri olacağı gibi nefsi emmârenin de emyâl ve ihtisâsât-ı bâtıldan bi't-tecrîd kemâlât-ı ma'neviyye ile muhalla ve tecelliyât-ı Samedâniyye ile mücellâ olmak maksad-ı mukaddesi yalnız zikrullah ile husûl-pezir olamayacağından bu bapta dahî bir delîl-i râha ve bir mürsid-i dil-âgâha rabt-ı kalb eylemek vücûbîdîr. Envâr-ı ma'ârifi, kulûb-i sâlikîne ida' ve esrâr-ı hakâiki efide-i müstersidîne ifrâğ, râbita-i kaviyye-i kalbiyyeye mütevakıftır.

Ahz-ı füyûzât için bir sâlikin râbita-i mürside olan i'timâd-ı tahsîl-i ilm husûsunda bir tâlibin Hoca Efendinin ifade-i şifâhiyyesine derkâr olan i'timadın fevkinde olmalıdır. Râbita bu mertebe mühim ve mültezim olduktan sonra kalb-i şâlikte Zikrullah-ı Te'âlâ bilâ-icbâr ve lâ-ihdiyâr vücûda gelir. Haalîk ile mahlûk meyânında ülfet ve muhabbet zuhûr eder.

Kaale Aleysselâm: مَنْ أَكْثَرَ ذِكْرَ اللَّهِ أَحَبَّهُ اللَّهُ تَعَالَى

ve Kaale eyzan: عَلَامَةُ حُبِّ اللَّهِ حُبُّ ذِكْرِ اللَّهِ

Tafsîlât-ı sâbikadan müstebân olduğu üzere bir insan nefsi emmârenin şer ü şe'âmetinden tahlîs-i cân ve inâyet-i Samedâniyye-i Cenâb-ı Rahîm ü Rahmân'a muvaffak olmak için bir tarikat-ı 'aliyyeye dehâlet ve bir şâh-râh-ı hakîkate sülûk ile istikbâlini te'mîne müsâra'at eylemelidir.

MÜRSİD VE RÂBITANIN LÜZÜMU

Cenâb-ı Hakk Tebâreke ve Teâlâ buyuruyor:

— Muhakkak ki nefis dâimâ kötülüğü emreder.¹

Kulların bilgisizlik ve cehâlet felâketinden kurtulmaları, ilâhî ilim ve ma'rifetle kendilerini süslüyeabilmeleri için sadece kitap okumanın kâfi gelmeyeceği, mutlaka bildiklerini kemâl derecesinde yaşayan kâmil ve terbiyeci bir mürsidin huzurunda diz çöküp onun terbiyesi altında yetişmek zarûreti açık bir gerçektir. Kötülüğü, emredici, şerre sürükleyici nefsin duygu ve temâyüllerinden, sıyrılıp, ma'nevi yüceliklerle donanma ve ilâhî tecellilerle hem-hâl olma gibi yüce bir gâye sadece Allah'ı zikretmekle elde edilemeyeceğinden bu konuda da bir yol göstericiye ve uyanık bir gönül sahibi mürside kalbi bağlamak ve bu duygu ile hareket etmek gerekir. İlâhî marifetlerin nurlarını sâliklerin kalbine tevdi etmek, sırlı hakikatları gerçeğe tâbi olanların gönüllerine boşaltmak, kalbi râbita ve ma'nevi irtibatın gücüne bağlıdır.

Tarikatta ve ma'nevi terakkide feyz almak isteyen bir sâlikin mürsidinin râbitâsına olan itimadı, ilim öğrenmek isteyen bir öğrencinin, hocasının şifâhî ifâdelerine olan bağlılığından üstün olmalıdır. Bu kadar ehemmiyetli olan râbitaya sıkı sıkıya sarıldıktan sonra, sâlikin kalbinde Allah Teâlâ'ya zikretme ve bu zikirle ürperme kendiliğinden; zorlanmaksızın meydana gelir. Hâlık-ı Zü'l-celâl ile mahlûk olan kulu arasında yakınlık ve sevgi ortaya çıkar.

Cenâb-ı Peygamber (s.a.v.) Allah'ı oldukça çok anan kişiyi Allah sever, diğeri bir hadisinde de; Allah -celle ve âlâ-ya duyulan sevginin alâmeti, onu zikretmeyi sevmektir. buyurmuşlardır.

Yukarıdaki açıklamalardan açıkça anlaşıldığı gibi, nefis-i emmârenin kötülük ve şerrinden canını kurtarmak, Rahmân ve Rahîm olan Cenâb-ı Hakk'ın ilâhî yardım ve lütfuna nâil olmak isteyen bir insan, yüce bir tarikata girip, hakikat yoluna sülûk ederek geleceğini güven altına almada acele davranmalıdır.

Allah Teâlâ sizi ve bizi buna muvaffak kılsın, âmin!

69. M e k t u b

11 Nisan 320 târihli olan iltifat-nâme-i 'âlîleri ile berâber ihsân buyurmuş olduğunuz gözlük çeşmân-ı imtinân-ı fakî-rânemi tenvîr eyledi. Hakk Te'âlâ Hazretleri çeşmân-ı bâtını-nızı tenvîr etsin. Gül yaprağının her noktasında mevcûd olan gül suyu gibi vücûd-ı 'âlinizin her zerresini râyiha-i tayyibe-i muhabbet ve huzûr ile ta'tîr buyursun âmîn.

Ma'lûm-ı 'âlîleri olduğu gibi, seyr ü sülûkden maksad devlet-i muhabbet ve huzûra nâil olmaktır. Bu şerefe nâil olanlar için âdî olan zikre ihtiyaç mesmetmez. Çünkü zikir bir noktadadır. Huzûr ise kâffe-i vücûdu ihyâ ediyor. Huzûrun mebâdîsi (Yâd) demektir. Yâd olursa hâne-i vücûd âbâd olur. Hakk Te'âlâ Hazretleri bir vakit 'ibâdından gâfil olmadığı gibi Haalk'ından gâfil olmayan ve hâtırından çıkarmayan bir 'abdin hâline de (Yâd) ta'bir olunur. Şer'-i şerîf dâiresin-de bulunup muhâfaza-i Yâd eyleyen bendesini Cenâb-ı Hakk çok sever. İşte bunun için ricâ-yı fakîrânem budur ki bu şereften mahrûm olmayalım. Muhabbet-i mâsivâya meftûn bir kalb ile Mahbûb-ı Hakîkinin huzûruna varmayalım. Rabbi yes-sir ve lâ tu'assir Rabbi temmim bi'l-hayr, yâ Allah, âmîn.

Fazîletlü Y e k t â E f e n d i Hazretleri'ne vâkî olan zi-yâretinizi tebrîk eylerim. Kaale 'Aleyhişselâm:

اِتَّبِعُوا الْعُلَمَاءَ فَإِنَّهُمْ سَرَاحُ الدُّنْيَا وَمَصَابِيحُ الْآخِرَةِ

ya'nî 'ulemâ-i 'âmilînin akvâli ve ef'âline tâbi' olunuz. Çünkü onlar dünyâ ve âhiretin ışığıdır. İnsanların zulmet-i cehl ü nâ-dânîden mehâlik-i ma'asîden halâsı için 'ulemânın ilm ve irfânına ihtiyaç ma'lûm olduğu gibi, âhirette dahî Ce-nâb-ı Hakk'ın ne gibi ihsanlarının istîrhâmında bulunmak için 'ulemânın ilim ve irfânına mürâca'at olunacağı rivâyet olun-muştur. Hedânallahü Te'âlâ ve iyyâküm âmîn. ve âhuru da-vânâ enî'l-hamdülillâhi Rabbî'l-'âlemîn.

ÂLİMLERİN DEĞERİ

11 Nisan 320 tarihli dostluk ve sevgi dolu mektubunuzla birlikte, gönderme lütfunda bulunduğunuz gözlük, fakirin gözlerini nurlandırdı. Cenâb-ı Hakk da sizin batinî gözlerinizi nurlandırsın. Gül yaprağının her noktasında mevcûd olan gülsuyu gibi, sizin de değerli vücudunuzun her zerresini muhabbet ve huzurun doyumsuz kokusuyla kokulanmayı nasib buyursun, âmin.

Sizin de bildiğiniz gibi seyr ü sulûkten gaye muhabbet ve huzûr devletine nâil olmaktır. Bu şerefe erişenler için, bundan daha aşağı bir derece olan zikre ihtiyâç hissedilmez. Çünkü zikir bir noktadadır. Huzûr ise bütün vücûdun her zerresini kuşatıp ihyâ ediyor. Huzûrun başlangıcı Yâd demektir. Yâd'da bulunan sâlikin vücûdu ma'mûr ve müreffeh olur. Hakk -celle ve alâ- Hazretleri bir an bile kullarından gâfil ve habersiz olmadığı gibi, Yaratanını bir an bile hatırlıktan çıkarmayan ve O'ndan gâfil olmayan bir kulun haline de Yâd adı verilir. Şeriatın şerefli çizgisinde hareket edip Yâd'ını koruyan kulunu Cenâb-ı Hakk çok sever. İşte bu yüzden fakirâne ricam budur ki, bu yüce şereften mahrûm olmayalım. Mâsivâ sevgisi ile felç olan bir kalp ile Hakikî Sevgilinin huzûruna varmayalım. Rabbim kolaylaştır, güçleştirmel. Rabbim hayır ile tamamına erdir. âmin.

Muhterem Yektâ Efendi Hazretleri'ne yaptığınız ziyâreti tebrik ederim. Cenâb-ı Resûl-i Kibriyâ Efendimiz: Bildiklerini yaşayan alimlerin söz ve davranışlarına uyunuz. Çünkü onlar dünyâ ve âhiretin yol gösterici kandilleridir, buyurmuştur. İnsanların bilgisizlik ve cehâlet karanlığından ve kötülüklerin tehlikelerinden kurtulması için âlimlerin ilim ve mârifetlerine nasıl ihtiyâc duyuluyorsa, âhirette de Cenâb-ı Hakk'ın ihsân buyuracağı nimetleri iştirham edebilmek için âlimlerin ilim ve irfânına baş vurulacağı rivâyet edilmiştir. Cenâb-ı Hakk beni ve sizleri doğru yola ilet sin, âmin. Bizim dâvâ ve iddiamızın gayesi âlemlerin Rabbi olan Yüce Allah'a hamd ve senâda bulunmaktır.

70. Mektub

'Âfiyet-i 'âlîlerini müş'ir ve bakâ-yı 'âtîfet-cihan-kıymetle-
rini mübeşşir 23 Mayıs 320 târihli ihsan-nâme-i müriüvet-i
'allâmelerini eyâdi-i imtinâna aldım. Kalem-i 'ârifânelerinden
cereyân eden ta'bîrât-ı râika ve takdîrât-ı fâikayı mütâlaa et-
tikçe da'vât-ı hayriyenizi be-tekrâr takdîm-i kabûl-gâh-ı Ce-
nâb-ı Perverdigâr eyledim. Ma'rûzât-ı mütekaddime-i fakîrâ-
nemin vusûlünden günlerce mukaddem *كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ*
âyet-i celîlesinin sırrına mazhar ve tefekkür-i mevtin iksâriy-
le kesâfet-i mâsivâdan kalb-i 'âlinizin mutahhar olduğu işâret
buyurulmuş idi. Cenâb-ı Hakk'a teşekkür eyledim. İksîr-i a'za-
man fevkinde bulunan tarîkat-ı 'aliyyenin faaliyetine müte-
şekkîr oldum. İlâhî, sa'yiniz var olsun. Feyziniz ber-karar ol-
sun. Murâkabe-i şerîfeye devam sâyesinde her gün bir ihsân
ile karîn-i imtinân olacağınız şüphesizdir. ma'lûm-ı 'âlîleri ol-
duğu gibi bir sâlik-i tarîkat latîfe-i kalbini kesâfet-i mâsivâ-
dan tathîr edince hâne-i muhabbet ve âşiyâne-i hü mâ-yı ma'-
rifet olacağı tabî'dir. Kemâ kîle: *الضِدَانُ لَا يَجْتَمِعَانِ وَلَا يَرْتَفِعَانِ*

Rüyun Ni y â z i eyle hâk, derd ile bağrın eyle çâk
Kalbin sarayın eyle pâk, şâyet gele sultan sana

Buyurmuş oldukları misillü her halde nâil olacağınız hâ-
lât-ı şerîfe ve makâmât-ı münîfenin tebşîriyle dâ'i-i pür-tak-
sirinizi tesrîr eylemek şân-ı ârifânelerinden olacağına emniy-
yetim ber-kemâldir.

İnşallahü Te'âlâ sâbıkı misillü bir hayli beşâretlerle
kâm-yâb olacağım tabî'dir.

Vakit müsâid olmadığından şimdilik afv-i 'âlinizi istirhâm
eylerim.

HERŞEY FÂNİDİR

Âfiyette olduğunuzu bildiren, cihan kadar kıymetli sevgi ve bağlılığınızın devam ettiğini müjdeleyen 23 Mayıs 320 tarihli, bilginizin yüceliğine işaret eden ihsân dolu mektubunuzu aldım. Mârifet dolu kaleminizden dökülen değerli ifade ve üstün takdirlerinizi okudukça, hakkınızdaki hayır duâlarımı Cenâb-ı Hakk'ın yüce dergâhına kabul edilmesi niyâzı ile arzyledim. Gönderilen mektubunuzun elime geçmesinden günlerce evvel Her şey fânî ve yok olucu, ancak Cenâb-ı Hakk'ın yüce zâtı bâkî ve devamlıdır¹ âyet-i celîlesinin sırrına mazhar ve ölümü düşünmeyi çoğaltıp mâsivânın bulanıklığından kalbinizi temizlediğiniz işaret buyurulmuş idi. Bu yüzden Cenâb-ı Hakk'a teşekkür ettim. Hayat iksirinin de çok üstünde bulunan tarikat-i aliyenin faâliyyetinde bulunmaktan dolayı müteşekkirdim. Allah yolundaki gayretiniz varolsun. Feyziniz devamlı ve dengeli olsun. Murâkabeye devam ettiğiniz takdirde hergün yeni bir ihsân ile nimetlendirileceğiniz şüphesizdir.

Sizin de bildiğiniz gibi tarıkata girmiş olan bir sâlik kalb latîfesini mâsivânın bataklık ve bulanıklığından temizleyince burasının muhabbet evi ve ma'rifet kuşunun yuvası olacağı tabiidir. Bunun için «İki zıt şey bir arada bulunmaz ve birlikte yükselemezler.» denilmiştir. Misri Niyazi'nin:

*Rûyun Niyâzi eyle pâk, derd ile bağrın eyle çâk
Kalbin sarayın eyle pâk, şâyet gele sultan sana.*

buyurmuş oldukları gibi her halde erişeceğiniz yüce hal-ler ve değerli makamların müjdesi ile biz kusurlu duâcınızı sevindireceğinize ve bunun ma'rifetinize uygun şahsınızdan geleceğine olan inancım tamdır.

İnşâallah Teâlâ, geçmişte olduğu gibi gelecekte de bir hayli müjdeli haberlerinizin geleceği tabiidir.

Vakit müsâit olmadığından şimdilik affınızı istirham ederim.

1. el-Kasas, 88.

71. Mektub

24 Mayıs târihiyle bir kit'a kerem-nâme-i kerîmânelerini alıp müeddâ-yı dil-ârâsıyla kesb-i ibtihâc eyledim.

Her pazartesi günleri Eyyüb Sultan'da Hoca Efendi ile mülâkât etmek üzere bulunduğunuzu ve meşgûliyet için münâsib görülmüş olan ezkâr ve evrâdınızı beyân buyurmuş idiniz. Pek münâsip gördüm. *hadîs-i şerîfi* نِيَّةُ الْمُؤْمِنِ خَيْرٌ مِنْ عَمَلِهِ

şerîfine nazaran tefeyyüz elbette aşkullah, muhabbetullah üzerine mübtenâdir. Aşk ve muhabbet olmadıkça 'alâ ihtilâfîl-merâtib 'amelden bir netice hâsıl olamaz. Aşk ve muhabbetlerini ikmâl edenler Cenâb-ı Hakk'a hizmetten başka bir şey tasavvur edemezler. Niyetleri hep tahsîl-i rıza-yı Bârî'ye münhasır olur. İster amel etsin ister etmesin ister az etsin ister çok,

hadîs-i şerîfi نَوْمُ الْعَالِمِ خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ الْجَاهِلِ bu müdde'âyı isbât eder. Şu kadar var ki bu niyyete mâlik olmak kolay değildir. Fenâ fî's-şeyh, fenâ fî'r-Rasûl gibi mukaddimâta muhtaçtır.

Gâlibâ cezbenin husûlü için ızhâr olunan arzûnuz bir sür'at-i berkiyye ile makam-ı fenâyâ vusûl maksadına mübteni olmuştur. Evet cezbesi gâlib olanlar bahtiyardırlar.

Kaale Aleyhî's-selâm :

hadîs-i şerîfi جَذْبَةٌ مِنْ جَذَبَاتِ الرَّحْمَنِ تُوَارِزِي عَمَلَ التَّقْوَى

Şu kadar var ki cezbenin, sekrin ve hararetin ziyâdı herkesin hal ve şanıyla ve belki de mevkiıyla pek mütenâsib olmadığından bu babta hadd-i i'tidâle ri'âyet ve erbâb-ı vukûfa mürâcaat ve itâat her halde evvel ve elyaktır.

Âlem-i ma'nada müşâhade buyurduğunuz al ve kırmızı renkler latîfe-i rûhta zikr ve harâret olmasından nâşîdir. Şüphesiz şimdi zikiriniz latîfe-i sırr'a intikâl etmiş ve latîfe-i rûhun zamanı geçmiştir. Hakk Te'âlâ Hazretleri feyzinizi müzdâd buyursun inşaallahü Te'âlâ.....

CEZBENİN KUVVETİ

24 Mayıs tarihli iyilik ve kerem dolu mektubunuzu alıp, içindeki gönül süsleyen bilgileriyle sevinç duydum.

Her pazartesi günü **Hoca Efendi** ile görüşüp konuşmak üzere Eyyüb Sultan'da bulunduğunuzu, vaktinizi boşa geçirmemek ve her ânınızı değerlendirebilmek için size uygun görülen evrâd ve ezkârı açıklamanız pek hoşuma gitti. Mü'minin niyyeti amel ve davranışından hayırlıdır.¹ hadis-i şeriflerine göre, feyz alıp mânen gıdalanmak elbette Allah aşkı ve Allah sevgisine bağlıdır. Aşk ve sevgi olmadıkça muhtelif mertebelerde ifa edilen amelden pek netice alınmaz. Aşk ve muhabbetini kemâl derecesine ulaştıranlar, Cenâb-ı Hakk'a hizmetten başka hiçbir şeyi düşünmezler. Bütün niyyet ve hislerini Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazanma yoluna harcarlar. İster bildiğini yaşasın, isterse yaşamasın. İster az amel etsin, isterse çok. **Âlimin uykusu, câhilin ve bilgisizin ibâdetinden hayırlıdır.**² hadis-i şerifi bu iddiâyı isbât eder. Ne var ki bu niyyete sahip olmak o kadar kolay değildir. Önce Şeyh'de fenâ, sonra da Allah'ın Resulünde fenâ olmak gibi birtakım ön hal ve hasletlere ihtiyaç vardır.

Galiba cezbenin meydana gelmesi için ortaya koyduğunuz arzu, bir şimşek ve ışık hızı ile fenâ makamına ulaşma gayesine bağlıdır. Evet, cezbese gâlip olan kişiler bahattiyarlardır. Aleyhissalâtü ve's-selâm Efendimiz:

— **Rahmân olan Allah'ın cezbelerinden bir cezbe, insanların da cinlerin de amellerine denktir buyurmuştur.** Şu kadar var ki cezbenin, sekr'in ve harâretin artışı herkesin hal ve durumuna ve belki de ma'nevî derecesine uygun olmadığından bu hususta itidâle riayet, işin esrârına vâkıf olan ehliyetli kişilere başvurarak onların emir ve tavsiyelerine boyun eğmek herhalde en doğru ve ilk önce yapılması gereken iştir.

Rüyânızda gördüğünüzü söylediğiniz al ve kırmızı renkler rûh latifesinde zikr ve bu zikrin neticesinde meydana gelen vücüt ısısının artışından ileri gelmektedir. Şüphesiz şimdi zikriniz sırr latifesine intikal etmiş ve rûh latifesinin zamanı geçmiştir. Hakk Teâlâ Hazretleri feyzinizi artırsın İnşâallahü Teâlâ.

1. Keşfü'l-hafâ, II/430.

2. a.e., II/431.

3. a.e., I/397.

72. Mektub

25 Temmuz 322 târihiyle müverrah ve taltifât-ı fâika ile müveşşah olan iltifât-nâme-i fâzulânelerini alıp devâm-ı 'âfiyet ve bakâ-yı 'âtifetlerini mübeşşir bulunduğundan Hakk Te'âlâ Hazretleri'ne arz-ı şükrân eyledim. İlâhî dâimâ 'âfiyetle bekâm ve 'âfiyetle ber-devâm olasız. Hamd olsun vücûd-ı fakîranemiz dahî âfiyette olup müfârekat-i sûriyyeden başka bir gâilemiz yoktur.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

Dünyamız gerçi mahdûd bir zamandır. Şâyân-ı ehemmiyet değildir. Lâkin mezria-i âhîret olabileceği için aziz olsa gerekir. Kâle aleyhi's-selâm :

الدُّنْيَا مَلْعُونَةٌ وَمَلْعُونٌ مَّا فِيهَا إِلَّا مَّا ابْتَغَىٰ بِهٖ وَجْهَ اللَّهِ.

Tahsül-i rızâ-yı Rabbânî'ye vesîle olan bir dünyâ muhteremdir. Makbûl-i Cenâb-ı Bârî'dir. ve illâ felâ. Müşâhade buyurulan ma'nâ ma'lûm-ı fakîranem oldu. Lahye-i dâiyânemizin takbûl ve sağ cihetimde iclâsınız kurbîyyet-i ma'neviyye ve muvâsalat-ı maddiyyeye işârettir. Rabbi yessir velâ tuassir. Diğer bir ma'nâda bir takım şeytanın hücumu ve tilâvet olunan âyât-ı kerîmeden sonra mündefî' olduğu bildiriliyordu. İhtimal ki hâlet-i yakazada mülâkî olduğunuz celîs-i sû'den nâşî olsun. Zira celîs-i sû' daima şeyâtinden hâlî değildir.

إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ وَإِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ وَإِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ
ma'lûm-ı fâzulâneleridir. Lâkin ne çâre bazan vâkî' olur ki necât kâbil olamaz. Kemâ kıl:

مَا كُلُّ يَتَمَنَّى الْمَرْءُ يَدْرِكُهُ تَجْرِي الرِّيحَ بِمَا لَا تَسْتَهِيهِ السَّفِينُ.

أَنَا جَلِيسٌ مَنْ ذَكَرَنِي
Mevlâm muvaffak buyursun. ذکرني.
sırrına mazhar eylesin. âmin.. Bâkî es-Selâmü 'aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtühû...

KÖTÜ ARKADAŞIN ZARARI

25 Temmuz 322 tarihli, üstün latifelerle bezenmiş, faziletinize lâyık, iltifat ve sevgi dolu mektubunuz sıhhat ve âfiyetinizin devamını, sevgi ve bağlılığınızın sonsuzluğunu müjdelediğinden Hakk Teâlâ Hazretleri'ne şükürlerimi arzyledim. Cenâb-ı Hakk'tan niyâzım, dâimâ âfiyet ve saâdet içinde olasınız. Hamdolsun bizim de vücudumuz sıhhat ve âfiyette olup nefis ve bedeni ihtiyaçlarla mücadeleden başka bir sıkıntımız yoktur. Ey Rabbimiz, bize dünyada da ahirette de güzellik ver. Ve bizi cehennem azâbından koru.¹

Gerçi dünyamız sınırlı bir zamandır. Ehemmiyete ve önem vermeye lâyık değildir. Lâkin «âhiretin tarlası» olabileceği için aziz olsa gerektir. Aleyhissalâtü vesselâm Efendimiz,

— Dünya lânetlenmiştir. Dünyanın içindekiler de lânetlenmiştir. Ancak kendisi ile Allah'ın rızasını arayanlar başka, buyurmuştur. Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazanmaya vesile olan bir dünya muhteremdir. Cenâb-ı Bâri'nin yanında da makbûldür. Aksi halde değildir.

Tarafınızdan görülen rüyâ, bu fakir tarafından bilinmişti. Sakalımızın öpülmesi ve sizin sağ tarafımda oturulmanız ma'nevi yakınlığa ve maddi karşılaşmaya işâretir. Rabbim kolaylaştır, Güçleştirme. Diğer bir rüyada üzerinize hücum eden şeytanın Kur'an-ı Kerim'den okunan âyetlerle def'edildiği bildiriliyordu. Bunun da yakaza halinde iken karşılaştığımız kötü bir arkadaştan dolayı görüldüğü ihtimal dâhilindedir. Zira kötü arkadaş dâimâ şeytanlardan uzak değildir. Kötü arkadaştan şiddetle sakının emri sizin de bildiğiniz bir husustur. Lâkin ne çare bazan bu durum kendisinden kurtulunması ve kaçınılması zor ve imkansız bir şekilde tezâhür edebilir. *Kişi arzû ettiği her şeye kavuşamaz. Rüzgâr gemi için istenmediği halde de eser.* Mevlâm bizleri muvaffak kılsın ve Ben, beni zikredenin arkadaşayım ve onunla berâberim² sırrına mazhar eylesin, âmin.

Bâki, es-selâmu aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtüh.

1. el-Bakara, 201.

2. Keşfü'l-hafâ, I/232.

73. Mektub

Ni'met-i muvâsalatı mübeşşir olan bir ma'nânın müşâhade buyurulduğunu tebşir buyurmuş idiniz. Beşşerekallah. Hakikaten büyük bir beşârettir. Fakîrinize dahî o yolda bir hâtıra hutûr ediyor. Artık er, gecini yalnız Cenâb-ı Hakk bilir. الْخَيْرُ فِيمَا اخْتَارَهُ اللهُ

Bey Hazretleri'nin icâzet-nâmesinden beyân-ı mahzûziyyet buyurulmuş idi. el-Hamdülillahi Te'âlâ 'alâ zâlik. Demek ki isâbet-i zihn-i fakîrânemiz hatâya gitmemişdir. Buna da el-Hamdülillâh.. Üçüncü bir el-Hamdülillâh daha söylerim ki bu dahî Zât-ı 'âlinizin amel-i kalîl mukâbilinde zannettiğiniz füyûzât-ı kesîreye nâiliyyetinize karşısıdır. O amel-i kalîl dahî kalmayınca artık bütün bütün mütehayyir olacağımız tahakkuk eder. Çünkü fakîriniz şimdi aslâ amelim yoktur. Yalnız bir namaz kılınıyor lâkin o da âdet iktizâsından mıdır? Levme-i nâsın mehâfetinden midir? Nedir? bilemiyorum. el-Hâsıl hâlis Allâh için olduğuna hiç inanmıyorum. Nefsin hîle ve desâyisinden emîn olamıyorum. Cenâb-ı Hakk cümlemize iman-ı hakîki ihsan buyursun. Sûret-i îman içinde bırakmasın. âmin. Mevlânâ, buyurmuşunuz. Vaktin İ m a m R a b b â n i s i olmuşsunuz. Cenâb-ı Hak Zât-ı fâzilânenizi Hoca M u h a m m e d M a ' s û m yapsın da bu fakîrinizi de ne yaparsa yapsın. Maamâfih Kerimdir, Rahîmdir. İhtimal ki kusurlarımı eslâfımdan veyahut ahlâfımdan bir Zât-ı Kirâm'a bağışlar. وَمَا ذَلِكُ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ

Hacı Âsım Bey birâderimize bağışlasaydı fevkal'âde memnûn olurdum.

AMELİNİ AZ GÖRMEK

Vuslat nimetine erdiğinizizi müjdeleyen bir rüyânın tarafınızdan görüldüğünü bildirmiştiniz. Cenab-ı Hakk da sizi müjdelesin. Bu gerçekten büyük bir müjdedir. Fakir kardeşinizin de bu hususta bir hâtırası akla geliyor. Artık bunun er veya geç ne zaman olacağını Allah bilir. Hayır ve iyiliğin her türlü Cenâb-ı Hakk'ın seçip tercih ettiği şeylerdedir.

Bey Hazretleri'nin icâzet-nâmesinden sevinç ve memnûniyet duyulduğu açıklanmıştı. Bu yüzden Cenâb-ı Hakk'a hâmdolsun. Demek ki, fakirâne duygu ve düşüncemiz bir yanlışlığa düşmemiştir. Bunun için de elhamdülillah yüce zâtınızın az bir amel karşılığında lütfedildiğini zannettiğiniz pek çok mânevî feyz ve bereket için de üçüncü defa el-hamdülillah derim. O azıcık amel de olmasa büsbütün hayrette kalacağımız açıkça anlaşılır. Çünkü bu fakir kardeşiniz, bir ameli olduğuna asla inanmıyor. Sade bir namaz kılıyor. Ancak onun da alışılmış bir âdetin gereği mi, yoksa çevredeki insanların diline düşüp kınanması korkusundan mı yapıyor, nedir? Bilemiyorum. Yalnız Allah rızası için olduğuna hiç inanmıyorum. Nefsin hile ve aldatmacalarından emin olamıyorum. Cenâb-ı Hakk cümlemize hakiki imanı ihsân buyursun. İmânın dış yüzü ve kabuğu içinde bırakmasın, âmin.

Mevlânâ buyurmuşsunuz, zamanın İmam Rabbânî'si olmuşsunuz. Cenâb-ı Hakk yüce zâtınızı Hâce Muhammed Ma'sûm yapsın da, bu fakir kardeşinizi de ne yaparsa yapsın. Bununla beraber O, pek Kerim pek Rahim'dir. İhtimal kusurlarımı ya geçmiş büyüklerimden ya da gelecek neslimizden büyük bir zâta bağışlar. Bu Allah'a güç değildir,¹ Hacı Asım Bey kardeşimize bağışlasaydı fevkalâde memnûn olurum.

1. Fatır, 17; İbrahim, 20.

74. Mektub

29 Mart 320 târihiyle ihsân buyurulan iltifat-nâme-i fâzîlâneleriyle 'uyûn-ı teşekkür ve mahmidetimi bu defa dahî münevver eyledim. Hakk Te'âlâ Hazretleri medîne-i vücûdu-nuzu envâr-ı fuyûzât ile münevver ve letâif-i aşerenizi hevâ-tif-i Rahmâniyye ile mübeşşer buyursun. Âmîn.

Fazîletli Hoca Yektâ Efendi Hazretleri'nin devlet-hâne-i 'âlinizi teşrîf buyurdıklarını ve bir gece muhabbet ve musâhabe-i cân-perverâneleriyle iktisâb-ı ibtihâc olunduğunu beyân buyurmuş idiniz. Fevka'l-'âde mahzûz oldum.

اسمان رشك بدروسی زمین که درو - دوسه یاری دوسه دم بهر خدا بنشینند

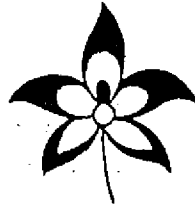
Hâce-i Emced Hazret-i Şâh Nakşbend buyurmuşlardır :

طریقهٔ مادر صحبت است

Muhabbet ve musâhabe ile hâsil olan feyz ve bereket ri-yâzat ve ibâdât ile müyesser olamayacağı erbâbının ma'lûmu-dur

آنکه زتبریز یافت یک آزشمس دین - طعنه زند بردهه سخره کند برجله

Mevlâm bu gibi içtimâ'î cümlemize nasîb ve ihsân buyursun. Ol meclîs-i melâik-enâsin fuyûzâtından fakîrinizi dâ müstefîd eylesin. Âmîn.

YOLUMUZ SOHBETLEDİR

29 Mart 320 tarihinde gönderilen dostane ve samimi mektubunuzla, teşekkür ve sevinç dolu gözlerimi bu defa da nurlandırdım. Cenâb-ı Hakk da vücûd şehrinizi ma'nevi feyz ve bereketlerin nûru ile nurlandırıp letâif-i aşerenizi ansızın gelen ilâhî ve Rahmâni hallerle donatarak müjdelesin, âmin.

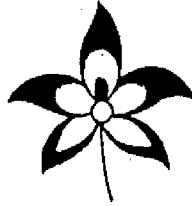
Muhterem **Hoca Yektâ Efendi** Hazretleri'nin evinize gelerek şeref verdiğini ve bir gece gönüllere te'sir eden, canları büyüleyen sohbet ve muhabbetleriyle feyz ve çöşkunluk kazanıldığını açıklamıştınız. Fevkalâde memnûn oldum.

«Yer yüzünde, Allah'ı zikretmek için iki-üç kişi birkaç anlık da olsa biraraya geldiklerinde, semâlar ona gıpta eder.»

Hâce-i Emced Şah-ı Nakşibend Hazretleri: Tarikatımızın esası sohbettir, buyurmuşlardır. Muhabbet ve sohbet ile kazanılan feyz ve bereketin, ibâdet ve riyâzatlarla elde edilmesinin kolay olmayacağı erbâbı tarafından bilinmektedir.

«Tebriz'in Şemseddin'inden kendisine bir nazar ulaşan, köycüğü yâni meclisi kınar, çileyle alay eder.»

Mevlâm bu gibi toplantıları cümlemize nasib ve ihsân buyursun. O meleklerin de toplu olarak katıldığı sohbet ve muhabbet meclisinin feyzinden fakirinizi de faydalandır-sın, âmin...

75. Mektub

25 Temmuz 321 târihiyle müverrah ve iltifât-ı muhâlesat âyât-ı ârifâneleriyle müveşşah olan inâyet-nâmelerini alıp mütâla'asıyla memnûn ve mahzûz oldum. Bu iltifât-nâmede beyne'n-nevm ve'l-yakaza zuhûr eden ahvâlden ma'lûmât vermiş idiniz. Ma'lûm-ı fakîrânem oldu. Zikr ve fikr ile iştiğâl eden ihvân-ı kirâm için dâimâ bu gibi nümâyişlerin zuhûru ma'lûm-ı 'âlîleridir.

Hazerâtın birisi:

در طریقت ہرچہ پیش سالک آید خیر اوست
Ma'mafih meşgûliyet esnâsında ekseriyâ zuhûr eden gaflet, lisân-ı sûfiyyede «Bihûdluk» demektir, makbûldür. Bu gibi «Bi-hodluk» tekessür etmedikçe ve bâ-husûs kabz ve bast tevâlî ve te'âküb eylemedikçe nefis kendi arzularının ta'kibinden fâriğ bulunmaz. Evliyâullah Hazerâtı kabz ve bastı bir sâlikin te'âlî ve terakkiyâtı için iki kanat makâmında telâkkî buyurmuşlardır. Kabzdan maksad hiç bir sebep-i zâhiri olmadığı mahalde sâlikin kalbine âriz olan hemm ve hüzünden ibâret olduğu gibi basttan dahî murâd bilâ-sebep rûhuna teveccüh eden ferah ve sürûrdan kinâyedir. Sâlik bazan hüznün ve bazan sürûr içinde bulunur ve bazan da her şeyi unuttur. Bir gaflet-i tâmmeye ma'rûz kalırsa şüphesiz nefis-i emmârenin me'lûf ve müştehiyâtını tedricen terkine muvaffak olur ve Cenâb-ı Hakk'ın rızası dâiresinde bulunan bir abd-i mutî' olabilir. Gaflet bu gibi bir fâideyi intâc edince ibadette daha müfîd olacağı tabî'dir.

Cenâb-ı Hakk esbâb-ı tevfikinizi ve bi'l-cümle akval ve e'falinizi tatikat ve hakîkate tatbik buyursun âmin.. Ve sal-lallahü 'alâ seyyidînâ Muhammedin ve âlihî ve sahbihî ec-ma'in. 19 Ağustos 321

KABZ VE BAST

25 Temmuz 321 tarihli, samimi iltifât ve ma'rifet dolu sözlerinizle süslü mektubunuzu alıp okuyarak memnûn oldum. Bu dostça yazdığınız mektûbunuzda, uyku ile uyanıklık arasında sizde meydana gelen haller hakkında bilgi vermiştiniz. Bu konuda ben de malûmat sahibi oldum: Zikir ve fikir ile meşgul olarak, onları eksiksiz yapmaya çalışan kardeşlerimiz için dâima bu gibi hallerin ortaya çıkabileceği sizce de bilinmektedir.

Meşâyih-i izâm Hazretlerinden birisi: Tarıkatta sâlikin önüne çıkan herşey onun hayr ve iyiliği içindir buyurmuştur. Bununla beraber zikir ve fikr ile meşguliyyet, esnasında meydana gelen gaflet, tasavvuf istilâhında bihodluk demektir ki, bu hoş karşılanan bir durumdur. Bu ve benzeri bi-hodluk çoğalmadıkça ve özellikle kabz ve bast birbiri ardınca gelmedikçe, nefs kendi arzularının peşinde koşmaktan kurtulamaz. Allah dostu büyük veliler: «Kabz ve bast'ı bir sâlikin seyr ü sülûkünde ilerleyip mâ'nen yükselbilmesi için gerekli iki kanat olarak kabûl etmişlerdir. Kabz ile ifâde-édilmek istenen husus, ortada hiçbir dış sebep olmadığı halde sâlikin kalbinde meydana gelen burukluk hüznün ve iç sıkıntısı olduğu gibi bast ile de, belirli bir sebep ve sâik olmaksızın sâlikin rûhunu ve gönül dünyasını saran bir sevinç ve iç ferahlığı kastedilmektedir. Sâlik bazan sevinç, bazan sıkıntı içinde bulunur. Bazan da herşeyi unutarak tam bir dalgınlığa ve gaflete dâçâr olursa, nefs-i emmârenin aldâtıcı arzû ve alışkanlıklarından kurtulabilmeği başarır. Böylece Cenâb-ı Hakk'ın rızası çerçevesinde hareket eden Yaradanına boyun eğen bir kul olabilir. Bu gibi faydalı bir netice veren gafletin, ibâdette daha da faydalı olacağı gayet tabiidir.

Cenâb-ı Hakk muvaffakiyetinizin sebeplerinde, bütûn söz ve davranışlarınızda tarikat ve hakikate uygun yaşamayı nasîb buyursun. Ve sallallahü alâ seyyidînâ Muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecma'in.

19 Ağustos 321

76. Mektub

Şeref-resân-ı benân iştîyâk olan kerem-nâme-i muhâlasat 'allâmeniz bu def'a dahî kemâl-i mesâr ile mütâla'a-güzâr-ı dervîşânem oldu. Müştâk-ı visâl olan dâ'i-i bî-per ü bâlinizi tekrar da'avâta icbâr eyledi. Hakk Te'âlâ Hazretleri Zât-ı Muvaffakiyet-i 'allâmenizi dâire-i ihlâs-ı muhabbetten bî-rûn etmesin. ve *يُحْسِرُ الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ* hadîs-i şerîfinin sırrına mazhar eylesin âmîn..

Gâh Peder Efendi birâderimizle ve gâh Hâfız Mustafa ve Zihni birâderimizle Fazîletlü Hoca Yektâ Efendi Hazretleri'ne vâkî' olan ziyâretiniz mücib-i teşekkürdür.

الْمَنْظَرُ إِلَى وُجُوهِ الْعُلَمَاءِ عِبَادَةٌ hadîs-i şerîfi ma'lûm-ı 'âlinizdir. Nutk-ı 'âlîleri hucet-i kâtı'a makâmında bulunan Ahmed Sa'îd-i Müceddî Hazretleri'nin âsâr-ı sa'âdet-nişârında meşhûd-ı fakirânem olan *يك نظر بير به از جل چله* Misra'ı şerîfi dahî o ma'nâyı mü'eyyiddir.

Kezâ Şâh Nakş-bend kaddesallahü sırrahül'Emced Hazretleri *طريقة مادر صحبت است* buyurmuşlardır.

Binâenaleyh kalblerini zikrullah ile ihyâ etmiş olan zevât-ı kirâmın sohbet ve ziyâretleriyle sa'âdet-yâb-ı her dû-se-rây olacağınızı merâhım-ı celîle-i Cenâb-ı Rabbül-'âlemînden istirhâm eylerim.

Bâki Huddâ'ya emânet olasız Efendim.

ÂLİM VE SÂLİHLERİ ZİYARET

Parmaklarınızın ucundan dökülen, aşk ve şeref bahşeden kerem ve samimiyyet dolu mektubunuz bu defa da büyük bir sevinç ile okundu. Vuslata âşık olan kolsuz ve kanatsız duacınızı tekrar dualar yapmaya mecbur eyledi. Hakk Teâlâ Hazretleri her işte muvaffak olan zatınızı ihlas ve muhabbet da'resinden uzaklaştırmasın. Ve Kişi sevdiği ile beraber haşrolunur¹ hadis-i şerifinin sırrına mazhar eylesin, âmin.

Bazan babanız, bazan da Hafız Mustafa ve Zihni Efendi kardeşimizle Muhterem Hoca Yekta Efendi Hazretlerine yaptığınız ziyaret teşekkür ve memnuniyeti gerektiren bir davranıştır.

Âlimlerin yüzlerine bakmak ibâdettir² hadis-i şerifi tarafınızdan da bilinmektedir. Değerli söz ve sohbetleri kesin ve kat'i bir delil olan Ahmed Saîd-i Müceddidi Hazretleri'nin eserinde görmüş bulunduğum; Kamil bir müşid olan pirin yüzüne bakmak kırk çileden daha te'sirlidir mısra'ı da bu mânâyı kuvvetlendirmektedir. Yine aynı şekilde Şâh-ı Nakşibend -kaddesallahü sırrahü'l-Emced- Hazretleri: Tarikatımızın esası sohbettir buyurmuşlardır.

Bu duruma göre kalplerini Allah'ın zikri ile ihya etmiş olan muhterem zâtların sohbet ve ziyaretleri ile her iki cihanın saâdetine ermiş olmanızı Celil olan âlemlerin Rabbi Cenâb-ı Hakk'ın rahmet ve merhametinden istirhâm ederim.

Bâki, Hudâ'ya emânet olasınız, Efendim.

1. Keşfü'l-hafâ, II/265.

2. a.e., II/421.

77. Mektub

30 Mayıs 321 târihiyle mutarrâ olan iltifât-nâme-i mu'alâları bu def'a dahî kalb-i dervîşânemi mücellâ eyledi. Secen-cel-i zamîr-i münîrinizden iktibâs-ı şâdî ve sîrûr eyledi.

Kaale'n-Nebiyü'l-Mükerrerem -Sallallahü 'aleyhi ve sel-lem- :

قَلْبُ الْمُؤْمِنِ عَرْشُ الرَّحْمَنِ

Ma'lûm-ı 'âlîleri olduğu gibi bu mü'minden maksad mü'min-i kâmilidir. Ya'nî bâtıldan ğâfil ve Hakk ile şâgil olan bir mü'min-i 'âkıldır. 'İbâdullah için mukarrer olan erzâk arş-ı maddiye tevdi' buyurulmuş olduğu misillü bir 'abd-i mürâdillah için dahî mukadder olan füyûzât-ı rûhâniyye kalb-i mü'minden ibâret bulunan arş-ı ma'nevîye tevcîh buyurulmuştur. Kulûb-ı asdikâya teveccüh eden lezâiz-i ma'nevîyye ve fevâid-i ledüniyyenin cümlesi 'alâ tarik'l-in'ikâs bir kalb-i şerîfin bir nûr-ı latîfin eser-i iltifâtıdır.

Kaale Aleyhisselâm: مَثَلُ أُمَّتِي مَثَلُ الْمَطَرِ

Ya'nî «ümmetimin kümmelîni rahmet gibidir.»

Aşkullah, muhabbetullah, zikrullah ile kalbin ihyâsını arzû edenler kalblerini rûhâniyyet-i evliyânın teveccühüne ma'rûz etmelidirler.

Mübtediler râbitadan, me'zûn olanlar ise murâkabeden ğaflet etmemelidir. Kâh râbita gâh murâkabe sâyesinde selâmet-i dünyeviyye ve sa'âdet-i uhreviyyenin husûlü şüphesizdir. Rabî yessir ve lâ tu'assir.

Dâ'iniz mazhar olduğum lütf ve şefkatinize karşı ne sûretle beyân-ı mahmidet eyleyeceğimi bilemiyorum. Hayır du'âdan başka bir şeyi düşünemiyorum. Hazreti Allah zâtınızı murâd ve gün be gün feyz ve bereketinizi müzdâd buyursun. Bâki es-Selâmü aleyküm ve rahmetüllahî ve berekâtühü..

MÜ'MİNİN KALBİ ARŞ-I RAHMÂN'DIR

30 Mayıs 321 tarihli, taptaze yüksek iltifatlarla dolu mektûbunuz bu defa da boynu bükük kalbimi parlattı. Ay-na gibi nurlu parlak iç dünyanızdan sevgi muhabbet ve dostluk aksetti.

Hazret-i Nebiyy-i Ekrem Efendimiz (s.a.v.) Müminin kalbi, Rahmân olan Allah'ın arşıdır buyurmuştur.

Sizin de bildiğiniz gibi burada ifade edilen mü'minden maksat Bâtıldan gâfil, Hak ile şâgil olan bir mümin-i âkıl diye tarif edilen kâmil mü'mindir. Allah'ın - celle celâlüh - kulları için kararlaştırdığı rızıklar madde âleminin arşına emânet edildiği gibi Cenâb-ı Hakk'ın muradı olmuş bir kimse için takdir edilmiş olan ma'nevî ve rûhânî feyzler de «Kâmil müminin kalbinden» ibâret bulunan ma'nevî arşa tevdi edilmiştir. Hakk'ın sâdık kullarının kalbine aktarılmış bulunan ma'nevî lezzet ve ledünni faydaların hepsi bir akis suretiyle şerefli bir kalb ve latif bir nûrun dostluğunun eseridir.

Cenâb-ı Peygamber (s.a.v.) Efendimiz: Ümmetimin kâmil olanları rahmet gibidir, evveli mi âhırı mı hayırlıdır, bilinmez² buyurmuştur. Allah aşkı, Allah sevgisi ve Allah'ın zikri ile kalbinin diriltilmesini arzû edenler kalplerini evliyâullahın rûhâniyyetinin teveccühüne arz etmelidir.

Mübtedî müridler râbitada, ruhsatlı olanlar ise murâkabe ihmal ve dikkatsizlik göstermemelidirler. Bazan râbita; bazan da murâkabe sayesinde dünyevî selâmet ve uhrevî saadetin kazanılacağı şüphesizdir. Rabbim kolaylaştır, güçleştirme.

Duâcınız, tarafınızdan gösterilen şefkat ve lütfa karşı nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum. Hayır duâdan başka birşey düşünmüyorum. Hz. Allah zâtınızı, murâdınızı feyz ve bereketinizi günden güne artırsın. Bâki, es-selâmu aleyküm ve rahmetüllahi ve berekâtüh.

1. *Keşfü'l-hafâ*, II/130.

2. Tirmizi, Ebû Yâla, Dârekutnî, *Keşfü'l-hafâ*, II/258.

78. Mektub

'Arıza-i dervîşânemdir.

Envâ'-ı iltifât ile müvevşah ve enmâ-i ta'attufât ile müreşşah olan mektûb-ı belâgat-üslûb-ı 'âlîleri; dest-i tekrîme alınarak lisân-ı ta'zîm ile kırâat edildi. Me'âl-i mekârim-iştîmâli müştâk-ı cemâl ve 'âşık-ı kemâllerini garîk-ı lücce-i menn ü mesâr eyledi. Bir hafta sonra beşârât-ı sa'âdet ile ârâste ve füyûzât-ı bi-ğâyât ile pîrâste olan diğeri bir iltifat-nâme, parlak bir sa'âdet-nâme de nâil oldum.

Şöyle ki; Sipeh-sâlâr-ı enbiyâ aleyhi efdalü't-tehâyâ Efendimiz Hazretleri'nin huzûr-ı lâmi'u'n-nûrlarında şerefi müsûle nâil buyurulduğunuzdan ve ahîren sûret-i dervîşânemizle musavver olan bir âlîcenâbın rûhânîyyet-i şerîfelerinden kalb-i 'âlîlerine kaymak renginde ilm-i hikmet ve ma'rîfet ve Cenâb-ı Hakk'a muhabbetin ifâza buyurulmasından itâ-yı ma'lûmât olunmuş idi. Bundan dolayı Hakk Te'âlâ Hazretleri'ne 'azîm teşekkürlerde bulundum. Esâsen olanca itîmad ile silsile-i evliyâullahâ derkâr olan tâbî'yyet ve her bir evâmîr ve irâdât-ı hâlisânelerine göstermekte olduğunuz arz-ı teslîmiyete karşı bu gibi fezâil-i müstehire ile ser-efrâz ve beyne'l-emâsîl ve'l-akrân mümtâz buyurulacağınız ma'lûm-ı fakîrânem idi. Şimdi yalnız bir tebrik ile iktifâ eder ve bundan böyle dahî gerek maddeden ve gerek ma'nen hâiz olduğunuz saâdetlerin sırasıyla tebşîr buyurulmasını niyaz ve istirham eylerim.

Bâki, es-Selâmü 'aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtühü.

HİKMET VE MARİFET İLMİ

Dervişâne mektubumdur.

Çok çeşitli üflet, iltifat ve muhabbetle süslü âtîfete dolu olan değerli ve belîğ uslûbla yazılmış mektûbunuz hürmetle ele alınarak büyük bir saygı ve dikkatle okundu. İyilik ve güzelliklerle donatılmış muhtevası cemâl ve kemâllerinize âşık bu fakîri sevinç ve minnet deryâsına gark etti. Bir hafta sonra da saâdet muştulayan, müjdeler ve sonsuz feyiz ve bereketlerle dopdolu diğerk bir dostluk ve sevgi kokan mektuba parlak bir saadet-nâme-ye kavuştum.

Söyle ki, peygamberler serdârı -aleyhi edfalü't-tehâyâ-Efendimiz Hazretlerinin huzûrunda ayakta bulunma ve onunla karşı karşıya kalma şerefine nâil bulunduğunuzdan, sonra da bizim şekil ve suretimize bürülü bir zâtın ma'nevî ve rûhânî dünyasından değerli kalplerinize kaymak renginde hikmet ve marifet ilmi ile Cenâb-ı Hakk'a muhabbetin akıtıldığından bahsedilmiş idi. Bundan dolayı Hakk Teâlâ Hazretlerine çok teşekkürlerde buldum. Aslında olanca güven ve itimatla evliyau'llah'ın silsilesine gösterilen bağılık onların hâlisâne ve tertemiz vâridatına göstermekte bulunduğumuz teslimiyyet duygusuna karşı bu gibi övülmeye değer faziletlerle yükselerek benzerleriniz arasında değerli bir mevkiye erişeceğiniz tarafımdan da bilinmekteydi. Şimdilik sadece tebrik ile yetinir, bundan böyle de gerek maddî ve gerek ma'nevî sâhip olduğunuz saadetlerin sırası ile size müjdelenmesini niyaz ve istirham ederim.

Bâki, es-selâmu aleyküm ve rahmetü'llahi ve berekâtüh.

79. Mektub

Cenâb-ı Fahr-i 'Âlem ve Mürşid-i Mükerrerem Seyyidü'l- 'arabi ve'l-acem Efendimiz Hazretleri'nin iltifât-ı cihân-dere-cât-ı ma'nevîlerine mazhar ve verese-i kirâmının teveccühât-ı bâhirü'l-füyûzât-ı kalbiyyelerine nâil ve muzaffer olduğunuzdan dolayı Zât-ı sadâkat-âyâtınızı tebrik eder ve tâlib-i rüşd-i reşâd olan ibâd-ı sâlihine ta'lim-i tarikat ve ilka-i nisbet-i feyz ü bereket için Azizimden hâiz olduğum ruhsat icâbınca zâtınızı me'zûn eylerim. Cenâb-ı Hakk ve Feyyaz-ı Mutlak Hazretleri kalbinizi menba'-ı îmân ve lisânınızı mecra'-ı irfân eylesin. ve Zât-ı ârifâneleriyle ihtiyâr-ı sohbet eden ihvân-ı dîni şeref-i sohbetinizden müstefid buyursun. âmin

وَصَلَّى اللهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ وَأَخِرُ دَعْوَانَا أَنْ الْحَمْدُ

لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

İRŞÂD İZNİ

Cenâb-ı Fahr-i Âlem ve Mürşid-i Mükerrerem, Seyyid'ül-Arabi ve'l-Acem Efendimiz Hazretlerinin cihan kadar kıymetli ma'nevi iltifâtına mazhar ve muhterem mirasçılarının kalbi feyz ve teveccühlerine nâil olduğunuzdan dolayı âyât-ı ilâhiyyeye sadâkatla bağlı zatınızı tebrik eder, irşad edilmeyi arzu eden Allah'ın sâlih kullarına tarikatı öğretmeyi, onlara intisâbın feyz ve bereketini ulaştırmanız için aziz ve değerli pîrimden aldığım izin ve icâzet¹ gereğince size de izin veririm. Cenâb-ı Hakk ve Feyyaz-ı Mutlak Hazretleri kalbinizi iman kaynağı, dilinizi irfan ırmağı eylesin; ârif zatınızla şereflenip sohbeti tercih eden, din kardeşlerimi sohbetinizin şerefinden faydalandırsın, âmin.

Ve Sallallahu alâ seyyidina ve hâdinâ Muhammedin ve âlihi ve sahbihî ecma'in ve âhiru dâvânâ enilhamdü-lillâhi rabbi'l-âlemin.

1. *İcâzet, veyâ icâzetnâme*: Tarikata intisâb ederek zikrullahâ devamlı menzil ve makamları geçerek irşad mertebesine ulaşanlara şeyhlerinden gördükleri irşad ve terbiye dairesinde tarikata girecekleri irşad ve terbiyeye mezun olduklarını gösteren ve şeyhleri tarafından verilen vesikanın adıdır. Mühürlü olan bu vesikaya «Hilâfet-nâme» de denilir. Yukarıdaki mektup da bu çeşitten bir icâzetnâmedir.

80. Mektub

12 Nisan 320 târihiyle olan iltifat-nâmeniz vâsıl oldu. 'Arıza-ı sâbıkamızın tekrar tekrar mü'tâla'asıyla hâsıl olan meserretinizi beyan buyurmuş idiniz. Fakiriniz de mesrûr oldum. Cenâb-ı Hakk'a teşekkür eyledim. Nasıl etmeyeyim. Boncuk ayarında olan kelimât-ı dervişânemizi cevherşinâs olan zevâtın nazâr-ı takdîrine mazhar ediyor. Bu mazhariyete sebab-i müstakil bir şey var ise yalnız kendi acz ve iftikârını ikrâr ve itirâf eylemekten ibârettir.

Kaale Tebâreke ve Te'lâ: وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا

Zâhîrî olsun bâtînî olsun iddia-yı ilm ü irfân edenlerin haline teessüf olunmalıdır. مَنْ قَالَ أَنَا عَالِمٌ فَهُوَ جَاهِلٌ hadîs-i şerîfi şâhid-i âdildir. İşte birâder الْفَقْرُ فَخْرِي hadîs-i şerîfine tevfikân hâlen, kaalen, bedenîen, mâlen bilcümle eş-yâ-yı mevdû'ayı Cenâb-ı Hakk'ın bilip kendimizi fakîr ve muhtâc bildiğimiz halde مَنْ عَرَفَ نَفْسَهُ فَقَدْ عَرَفَ رَبَّهُ hadîs-i şerîfine tevfikân Cenâb-ı Hakk'ı bilmiş oluruz ve bu sûretle mevcûd olan fakrımızı vesîle-i iftihar eyleyiz.

Mevlâ mu'tnimiz olsun. Cehl-i mürekkepten muhâfaza buyursun. Âmin.

GERÇEK İLİM KENDİNİ BİLMEKTİR

12 Nisan 320 tarihli mektubunuz bize ulaştı. Geçen mektubumuzun tekrar tekrar okunmasıyla meydana gelen sevincinizi açıklamış bulunmanızdan fakiriniz de çok sevindi. Cenâb-ı Hakk'a şükürler ettim. Nasıl etmeyeyim? Boncuk ayarında olan dervişâne sözlerimizi mücevherden anlayan kişilerin takdir nazarlarına ve değer vermelerine mazhar ediyor. Bu mazhariyete sebep mustakil birşey varsa o da yalnız kendi acz ve fakirliğimi kabul ve itiraf eylemekten ibarettir.

Allah Tebâreke ve Teâlâ İlimden size pek az bir nasib verildi.¹ buyurmuştur. Gerek zâhiri ve gerekse bâtinî ilimlerden olsun, ilim ve irfan iddiasında bulunanların haline acınmalıdır. Ben âlimim diyen cahildir.² hadis-i şerifi bu konuda sağlam bir delildir. İşte kardeş: Gerçek fakirlik benim övündüğüm birşeydir.³ hadis-i şerifine uyarak hal, söz beden, mal ve bütün insanoğluna emanet verilen eşyayı Cenâb-ı Hakk'ın bilip kendimizi fakir ve muhtaç hissettiğimiz zaman Nefsini bilen Rabbini bilir.⁴ hadisine göre Cenâb-ı Hakk'ı bilmiş oluruz. Ve bu şekilde meydana gelen fakirliğimizi ve fakrımızı bir övgü ve ıftihar vesilesi kabul ederiz.

Mevlâ yardımcımız olsun. Büsbütün cehâlet ve bilgisizlikten korusun, âmin.

1. el-İsra, 85.
2. Taberânî, *Keşfü'l-hafâ*, II/352.
3. *Keşfü'l-hafâ*, II/113.

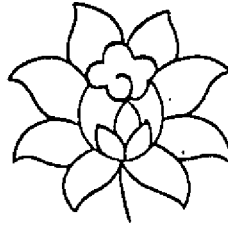
81. Mektub

12 Nisan 320 târihiyle muharrer olan ihsan-nâme-i merâhim-i allâme-i şefkat-küsterâneleri ârâyiş-i enâmîl-i imtinân oldu. Hakk-ı fakîrânemde te'âkup ve tevdlî eden ve hâne-i kalbimi envâr-ı meserretle tenvîr eyleyen neyyirü'l-iltifât-ı bi-ğâyâtınıza karşı îfâ-yı teşekkürden âciz bulunduğumu izhâra lüzûm görmüyorum. Her postada aldığım nâmenizin beyazı sahâfe-i sînemizi tesrîr; sevâdı ise süveydâ-yı kalbimizi tenvîr etmektedir. Cenâb-ı Hakk-ı Kâdir-i bi-Nazîr feyz ü bereketinizi teksir ve meşâmm-ı canımızı anber-i nisbetle ta'tîr buyursun âmin.

Çünkü Tarîka-i Aliyye-i Bahâiyye'mize mahsûs olan nisbetin bû-yı dîlcâsu gibi dünyâda bir râyiha-i tayyibe tasavvur olunamaz. Bu râyiha cennete mahsûs olsa gerektir.

وَلَيْنَ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٍ
âyet-i kerimesi mâcibince tarîka-i aliyye ile müşerref olanlar için de olabilir. İşte Cenâb-ı Allah-Celle Celâluhû- hakk-ı 'âlînizde tekrar etmekte olduğum bu gibi duâlarımı bir def'acık olursa olsun şâyân-ı kabûl ederse o zaman kendimi bahtiyâr bilirim. Vazîfe-i teşekkürün bir kısmını edâ etmiş olurum. ve illâ felâ..

Rabbi yessir ve lâ tuassir âmin bi hurmeti Tâhâ ve Yâ-sîn...

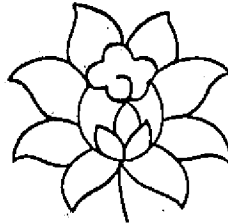

DÜNYÂDA CENNET KOKUSU

13 Nisan 320 tarihli şefkat, merhamet ve ihsan dolu mektubunuz minnet parmaklarımın süsü oldu. Bu fakir hakkında peşpeşe ve devamlı olarak gösterilen ve kalp evimi sevinç nuruyla aydınlatan son derece parlak iltifatlarınıza karşı gerekli teşekkür borcumu yerine getiremeyeceğimi söylemeye lüzüm görmüyorum. Her postada aldığım mektubunuzun beyazlığı gönül sahifemize sürür, siyahlığı da kalbimizin süveydâsını pırl pırl nurlandırmaktadır. Emsalsiz ve benzersiz kudretiyle Cenâb-ı Hakk feyz ve bereketinizi artırıp gönlünüzü intisâbın ıtırli kokularıyla kokulandırın, âmin.

Çünkü, Yüce Bahâiyye tarikatımıza has olan intisâbın gönülleri mest eden kokusu gibi dünyada ikinci bir koku düşünülemez. Bu güzel koku cennet kokularından olsa gerektir. Rabbinin makamında (İnsanların hesap vermeye üzere oldukları yerden) korkan kimseye iki cennet vardır.¹ âyet-i kerimesi gereğince bu, bir tarikata girme şerefine erenler için de olabilir. İşte Cenâb-ı Hakk yüce şahsiyetiniz hakkında defalarca tekrar etmekte olduğum bu gibi duâlarımı bir kerecik olsun kabûle değer bulursa o zaman kendimi bahtiyar sayarım ve teşekkür borcumun bir kısmını yerine getirmiş olurum. Aksi halde aslâ.

Rabbim Tâhâ ve Yâsin sûreleri ve Hazret-i Peygamber'in yüzüsuyu hürmetine işlerimi kolaylaştır, güçleştirme!

1. er-Rahman, 46.

82. Mektub

İki kit'a iltifat-nâmenizi aldım. Okudum. Şive-i güftârınıza doymak mümkün değildir. Gâyet güzel yapıyorsunuz. Tatlı havâdis veriyorsunuz. Hakîkatten ve bâhusus ihvân-ı tarikatın safâ-yı hâlerinden bahsediyorsunuz. Genâb-ı Allah kaal ü hâlinizi dâimâ 'âle'l-'âl etsin. Ehass-ı âmâlinizi tahsül-i Rabb-i Müte'âl'den ibâret buyursun. Âmîn..

Zarûret hâricinde bulunan dünyâ işlerinde ihmâlden başka çâre olmadığını iş'âr buyurmuş idiniz. Fevka'l-'âde mahzûz oldum. Çünkü dünyâ işlerini ta'kîb eylemek âdetâ gölgeyi ta'kîb gibidir. Ulaşmak kâbil değildir. İnsan âkıbeti aziz olan ömrünü o yolda sarf ederse kendini aldatmış olacağı bedihîdir. Zira «irci'î» emr-i celîline icâbet edince sa'yinin hebâya gitmiş ve vatan-ı hakîkî olan kabir için gereği gibi tedârikâtta bulunmamış olduğu tezâhür eder. Nitekim saâdet-i ebediyeyi te'mîn maksadıyla rıza-yı Rabbi'l-'âlemîn yolunda sarf-ı mesâ'i edenler iki ciheti dahî kazanmış olurlar.

Kaale Aleyhi's-selâm: إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُعْطِي الدُّنْيَا عَلَى نِيَّةٍ لِآخِرَةٍ

Hakk Te'âlâ Hazretleri bizi sizi ve kâffe-i ihvânımızı 'abes ile iştiğâlden muhâfaza buyursun. Hemm ü himmetimizi sa'âdet-i ebediyeye masrûf eylesin, âmîn, Seyyid Efendi birâderimizin inşâatını tebrîk eylerim. Mevlâm mübârek eylesin. Hâne-i muhabbet, lâne-i tarikat buyursun. Âmîn.

DÜNYÂ İŞLERİ

Dostluk ve sevginizin ifâdesi olan iki mektubunuzu aldım okudum. Söz ve yazı uslubunuza doymak mümkün değildir. Çok güzel yazıyor, tatlı hadiselerden bahsediyorsunuz. Hakikaten ve husûsiyle tarikat kardeşlerimizin hal-lerindeki safvet ve temizlikten haber veriyorsunuz. Cenâb-ı Allah kâl ve hâlinizi daima en yüksek derecelere erdirdi. Emel ve arzularınızın özünü Yüce Mevlâmızdan ibâret buyursun, âmin.

Zarûri iş ve ihtiyaçlar dışında dünyevi işlerle uğraşmayı ihmâl etmekten başka çıkar yol olmadığını açıklamış olmanıza çok sevindim. Çünkü fâni ve geçici dünyanın aldatıcı işlerinin peşinden gitmek gölgeyi takip etmek gibidir. Onların ardından yetişmek mümkün değildir. Aziz ve mükerrerem olan insanın değerli ömrünü bu yollarda harcamasının kendisini aldatacağı apaçık bir gerçektir. Zira: Bana dönün.¹ emri celilesine icâbetle ruhunu teslim edince bütün dünyevi gayretlerinin boşa gittiği ve gerçek vatan olan kabir için gereği gibi hazırlanmadığı Gidilen yere eli boş gidildiği anlaşılır. Nitekim ebedi saâdeti kazanmak maksadı ile âlemlerin Rabbının rızasını temine çalışarak gayretlerini bu yönde harcayanlar iki dünyâyı da kurtarmış olurlar.

Cenâb-ı Peygamber (s.a.v.):

— Muhakkak Cenâb-ı Hakk dünyâyı âhiret niyyetine göre verir. buyurmuştur.

Hakk Teâlâ Hazretleri bizi sizi ve bütün kardeşlerimizi boş, faydasız, lüzumsuz ve abes işlerle uğraşarak ömür tüketmekten muhafaza buyursun. Bütün gayret ve çalışmalarınızı ebedi saâdeti elde etme yolunda harcamayı nasib eylesin. Seyyid Efendi Kardeşimizin inşaatını tebrik ederim. Mevlâm mübarek eylesin. Muhabbet ve sevgi evi, şefkat yuvası kılsın, âmin.

1. el-Fecr, 28.

83. Mektub

Telgrafınız, târihinden bir ay sonra postada zuhûr etti. Sevgili Hasanımızın hatırına sebep bir şey söyleyemiyorum Yoksa söylenecek söz çoktur. Hele mukâbele günleri, o halâvetli, o harâretli o feyz ve bereketli, o evliyâullahın teveccüh ve inâyetli günleri, sâdıkların, âşıkların zikrullah için ictimâ' eylecek günleri görmüş olsa idiniz şüphesiz ağıldınız. Cemâlinizi görmekten dâr olan bâsıramızın ve güftârınızı işitmekten mehcûr bulunan sâmi'amızın hâlini işitmiş olsa idiniz muhakkak bâtınınızı dağıldınız.

السَّفَرُ قِطْعَةٌ مِنَ السَّفَرِ hadîs-i meşhuruna onlar ve seferinizin sekar'dan bir kı't'a olduğunu cân ile vicdân ile idrâk eylediniz. Ne çâre ki şimdi nasîbimizi mâide-i sabr ve şekîb'den aramak ızdırarında bulunuyoruz.

Ma'amâfih azıcıkta nârın muhassenâtını ta'dâd edelim. Söyle ki: Evvelâ nârın firâkı olmasa idi zülâl-i visâlin kadr ü kıymeti şüphesiz lâyük olduğu kadar takdîr olunmazdı. Sâniyen geceleri nâire-i muhabbet şu'le-feşân olmasa idi şerâre-i hayal-hâneyi tenvîre aslâ imkân bulunmazdı. Sâlisen: nâr-ı iştiyâkın icrâ-yı hidemât-ı mühimme ve muhassenât-ı mu'azzaması inkâr olunmamalıdır. Ezân cümle mağsûş olan altunları hâlisu'l-'ayyâr eden ancak âteştir. Kezâlik dünyâada iken hasenât ile seyyiâtını imhâ etmeyen müznibleri ve bilâhare mazhar-i afv ü mağfiret olunmayan mü'min-i 'âsileri dâhil-i cennet ve nâil-i ni'met olmak için müheyyâ eyleyen yine âteştir. Şunu da ilâveten diyebilirim ki: visâlde nîm-firâk, firâkde ise ümmid-i visâl mevcûd olduğundan nâr-ı firâkı, zülâl-i visâle tercih eden fikirler de eksik değildir. Lâkin ben bu gibi efkârı ceffe'l-kalem inkâr etmemekle berâber muhtâr olur-

FİRKAT ATEŞİ

Posta ile gönderilen telgrafınız, tarihinden bir ay sonra elimize geçti. Sevgili Hasan'ımızın hatırına birşey söyleyemiyorum. Yoksa söyleyecek çok şey var. Hele mukabele günleri o halavetli, o harâretli, o feyz ve bereketli ve o evliyaullah'ın teveccüh ve inâyetli günleri, âşıkların, sâdikların Allah'ı zikretmek için toplandıkları günleri görseydiniz; muhakkak ağlardınız. Yüzünüzü görmekten uzak kalan gözlerimizin ve sözlerinizi işitmekten mahrum kalan kulaklarımızın halini duysaydınız mutlaka bâtinınızı dağlardınız. Yolculuk meşakkatleri, cehennem ateşinden bir parçadır hadisini anlar, ayrılık ve yolculuğunuzun cehennem ateşinden bir parça olduğunu canınız ve vicdanınızla kavradınız. Ne çare ki, şimdi nasibimizi sabır ve tahammül sofrasında aramak mecbûriyyetinde bulunuyoruz.

Bununla beraber birazcık ta ateşin güzelliklerinden bahsedelim. Söyle ki, evvelâ ateşin kavurucu yakıcılığı olmasaydı vuslatın doyumsuz lezzetinin kıymeti, gerektiği şekilde anlaşılamazdı. İkincisi, geceleri sevgi ateşi alevlenmeseydi hayal dünyasındaki kıvılcımları ateşlemek mümkün olmazdı. Üçüncüsü, aşk ateşinin mühim ve değerli hizmetleri, yapma ve yaptırmadaki üstün gücü inkâr edilmemelidir. Başka maddelerle karışmış bir halde bulunan altınları saf hale getirenin o ateş olduğu unutulmamalıdır. Aynı şekilde daha dünyada iken iyilik ve güzellikleriyle kötülüklerini yok etmeyen günâhkârları, afv ve mağfirete mazhar olmayan âsi müminleri bilhassa cennete girme ve cennet nimetlerine nâil olma şerefine erdiren yine ateştir. Şunu da bunlara ilâve olarak söyleyebilirim ki, vuslatta yarı firâk, firâkta ise visal ümidi var olduğun-

Sam ihtiyâr etmek taraftarı değilim. Çünkü ihtiyârım, bitâb-ı tüvânım, bir kerre de o melihü'n-nidd, o latifü's-sadd, o zarifü'l-edâ olan bülbülcüklere dikkat ediniz. Bahar mevsimi gelince bir vechile tahammül edemiyor. Feryâda başlıyor. Güllerin Haalîk'ına yalvarıyor. Kim bilir neler düşünüyor neler söylüyor, ne duâlar ediyor. el-hâsil ne lâzımsa icrâ ediyor. Bülbülcük murâdına nâil oluyor.

Cenâb-ı Hakk bizi de sizi de H a s a n' ı da murâdına nâil buyursun âmin...

dan ayrılık ateşini vuslat zevkine tercih eden fikirler de eksik değildir. Lakin ben bu gibi fikirleri bir kalemde inkâr etmemekle beraber kendi irâdemle ihtiyar etmek durumunda kalırsam tercih taraftarı değilim. Çünkü güçsüz takatsiz kudretini kaybetmiş bir ihtiyarım. Bir defa da güzel ve zarif sesli tatlı nağmeli bülbülcüklere dikkat ediniz; bahar mevsimi gelince birden dayanamıyor feryâd ve fiğâna başlıyorlar. Güllerin yaradıcısına yalvarıyorlar; kim bilir neler düşünüyor, neler söylüyorlar. Ne duâ ve ne niyazlarda bulunuyorlar. Neticede elinden gelen herşeyi yapıyorlar. Nihayet küçük bülbüller arzusuna kavuşuyorlar.

Cenâb-ı Hakk, bizi de sizi de Hasan'ı da istek ve arzularımıza kavuştursun, âmin.

84. Mektub

27 Nisan 320 târihli olan inâyet-nâmeniz 'uyûn-ı intizâr ve cûfûn-ı efsarânemi tezyîn ve tenevvür eyledi. Zülâl-i eltâf ile âb-dâr ve mihr-i münîr-i in'itâf ile tâb-dâr olduğu kelimât-ı rengin ve ibârât-ı şîrininizi 'ale't-tekrâr mütâlaa etmiş olduğum halde bir vechile istiğnâ hâsıl edemedim. Lezâiz-i mad-diyye ve ma'neviyyesinden doyamadım. Cenâb-ı Allah kuvve-i kalemiyyenize imdâd ve lütf u şefkatiniz nisbetinde ilm ü irfânınızı müzdâd buyursun. Biz fakîr-i hakîri de hâtır-ı 'atırınızdan çıkarmasın âmîn.

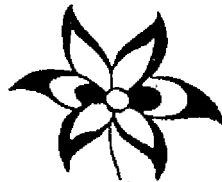
Mevlânâ Câmî Kaddesallahü sirrahü's-sâmî Hazretleri buyurmuşlardır:

میچ از عشق رو کجه مجاز بست - که او بهر حقیقت کار ساز بست

Yani «aşktan yüz çevirme velev ki mecâzi olsun. Zira aşk-ı hakîkî için bir mukaddime-i muvâsalattır.» Lisân-ı arabîde:

المجاز قنطرة الحقیقة buyurulmuştur.

Ma'lûm-ı 'âlîleri olduğu gibi makâmât-ı dünyeviyye zirve-i bâlâsına irtika için mebde'inden müntehâsına kadar vesâit-i müte'addide ve vesâil-i mütenevvi'aya mürâca'at zarûri olduğu misillü bilâ-fark ve bilâ-tefâvüt insan fenâ fi's-seyh olmadıkça fenâ fi'r-Rasûl ve fenâ fi'r-Rasûl olmadıkça fenâ fil-lâh olamayacağı tabî'idir. Hiç şüphem yoktur ki hakk-ı 'âlîniniz de mahzâ mevhibe-i ilâhî olan îmân ü iz'ân ve bizler gibi der vişâna karşı ityân etmekte olduğunuz lütf u ihsâna karşı Cenâb-ı Hakk, sâniye, sâniiden sâlise îsâl eyleyecektir.

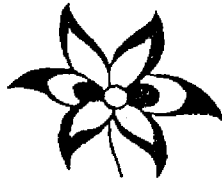
ÂŞK-I MECÂZÎ

27 Nisan 320 tarihli mektubunuz beklemekten yorulan gözlerimi ve göz kapaklarımı süsleyip aydınlattı. Lâtif kadehlerdeki tatlı sular gibi berrak, dostluk ve sevgi güneşi gibi pırıl pırıl parlayan renkli söz ve tatlı cümlelerini defalarca okumuş olduğum halde bir türlü okumaktan vazgeçemedim. Maddî ve manevî lezzetlerine doyamadım. Cenâb-ı Allah kaleminizin kuvvetine yardımını, lütf ve şefkatinize göre de ilim ve irfanınızı artırsın. Biz değersiz fakîri de değerli hatıranızdan çıkarmasın, âmin. Mevlâna Câmî -kaddesellahü sırrahü's-Sâmi - Hazretleri:

— «Mecâzî de olsa aşk ve sevgiden yüz çevirme, vazgeçme; zira c hakiki aşka ulaşmak için bir vasıtaadır.» buyurmuştur. Arap dilinde: Meczaz hakikatın köprüsüdür, denilmiştir.

Sizin de bildiğiniz gibi dünyevî makam ve mevkilerin en yükseğine tırmanabilmek için başından sonuna kadar çok çeşitli vasıta ve değişik vesilelere başvurma mecbûriyeti olduğu gibi arada hiç bir fark olmaksızın şeyhinde fânî olmayan insanın Allah'ın Resûlü'nde; Resulüllah'ta fânî olmayamın da Allah'ta fânî olamayacağı tabiidir. Hiç şüphem yoktur ki, yüce şahsınıza ilâhî bir bağış olarak verilen iman ve iz'an ile bizler gibi dervişlere göstermekte olduğunuz lütuf ve ihsanâ karşı Cenâb-ı Allah sizi ikinciye, ikinci mertebeden de üçüncüye ulaştıracaktır.

Rabbim kolaylaştır, güçleştirme. Rabbim, işimizi ve isteğimizi hayırla tamamına erdir yâ Allah!

85. Mektub

Zirdeki seyyidü'l-istiğfâr, tercümesiyle berâber ihvândan bir zâtın talebi üzerine tahrîr olunmuştur.

اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى
عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ أَبُوُّ لَكَ بِنِعْمَتِكَ
عَلَىٰ وَأَبُوُّ بِذَنْبِي فَاعْفُرْ لِي ذُنُوبِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ
اللَّهُمَّ Ey benim Allah'ım i'tiraf ederim ki:

أنت رَبِّي silsile-i beşeriyetimin mebde'inden müntehâsına kadar bütün ma'nasıyla beni terbiye eden ancak senin Zât-ı Ecell ü A'lâ'ndır. Çünkü:

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ senden başka bir Allah yoktur.

وَأَنَا خَلَقْتَنِي ve i'tiraf ederim ki, beni halk eden ve ademden vücûda getiren sensin.

وَأَنَا عَبْدُكَ Ben ise senin kulun ve mahlûkumum, Yani evâmîr-i celîle-i sübhâniyyenin infâzına müheyyâyım.

وَأَنَا عَلَىٰ عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ Kezâlik îfâ-yı vazîfe-i 'ubûdiyye-tîme dâir «Kaâlû Belâ» da sebk eden ahd ü peymânın icrâsına istitâ'at-ı beşeriyem lâhâk olduğu kadar âmâdeyim. Şu kadar var ki:

أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ sâika-i gâflet ve cehâletle vâkı' olan taksîrât-ı güzêstemin şer ve şe'âmetinden tahlîs-ı cân ü cenân husûsunda dârü'l-emân-ı mağfiretine ilticâ ediyorum.

أَبُوُّ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ Ey benim sevgili Allahım bâre-i 'abîdâ-nemde rayegân olan ni'am-ı gûnâ-gûnuna mukîrr olduğum gibi

وَأَبُوُّ بِذَنْبِي hiç bir akıl ve mantığa sığmayan günahlarımı da bilir ve i'tiraf eyliyorum. Öyle ise Yâ Rabbî:

فَاعْفُرْ لِي ذُنُوبِي vâkı' olan hatâyâımı afv ü mağfiret et.

فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ Zira Zât-ı Ecell ü A'lâ'ndan başka afv-ı zünûb edecek bir Allah yoktur.

SEYYİDÜ'L-İSTİĞFÂR TERCEMESİ

Aşağıdaki Seyyidü'l-İstiğfar tercümesiyle beraber kardeşlerimizden bir zâtın isteği üzere yazılmıştır.

«Ey benim Yüce Allah'ım, kabul ve itiraf ederim ki, beşerî silsilemin başından sonuna kadar bütün mânâsı ile beni terbiye eden ancak senin Yüce Zat'ındır. Çünkü Sen'den başka bir ilâh yoktur ve itiraf ederim ki, beni yaratan, yoktan var eden sensin. Ben ise senin kulun ve mahlûkum. Yani ilâhî emir ve yasaklarını yerine getirmeye me-murum. Aynı şekilde kulluk vazifeme dair «Kâlû Belâ» da verdiğim söz ve yeminin yerine getirilmesine beşerî gücüm yettiği kadar âmâdeyim. Şu kadar var ki, gaflet, bilgisizlik ve cehâlet sebebiyle vâki olan geçmiş kusurlarımın kötülüğünden canımı ve cânânımı kurtarabilmek için emniyet ve güven yurdu olan ilâhî bağış ve mağfiretine sığınıyorum. Ey benim Sevgili Allah'ım, kusurlu kulluğuma rağmen apaçık gözüken çeşit çeşit nimetlere nâil olduğumu bildiğim gibi hiçbir akıl ve mantığa sığmayan günâhlarımı da bilip, onları da kabûl ve itiraf ediyorum. Öyle ise ey Rabbim, vâki olan kusûr ve günâhlarımı afvet ve bağışla! Zira senin en yüce ve en ulu zâtından başka günâhları afvedecek başka bir Allah yoktur.»

86. Mektub

14 Nisan târihli tahrîrât-ı hâlisânelerini kemâl-i meserretle alıp mütâla'a eyledim. Ma'a-âile sıhhat ve âfiyette bulunduğunuzu tebşîr etmiş idiniz. Cenâb-ı Hakk'a arz-ı teşekkürde buldum. Bizler dahî hamden lillâhî Te'âlâ umûmen âfiyetteyiz. Mevlâm Hazretleri maddî, ma'nevî in'âm ve ih-sanlarını üzerimizden eksik buyurmasın âmin.

Letâifinizin mukaddemâ bir derece tevakkufta bulunduğunu şimdi ise lehül-hamd intizâm ve itidâle nâil olduğunu beyân etmiş idiniz. Ma'lûm olduğu üzere kalb umûr-ı hâriciyeden müteessir olur. Meselâ kötü havadan sıhhat-i beden muhtell olacağı gibi ehl-i kasvet ve gâflet ile musâhabeden de kalb müteessir olur. Zamanımızda ise bundan tamamıyla kurtulmak mümkün olamayacağından ekser-i evkât râbitaya dikkat eylemek lâzımdır.

Râbitanın hafifi ve kolay ciheti de vardır. Hakk -elle ve alâ. Hazretleri:

وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ buyurmuş oldukları gibi, insan fikren müşidini der-hâtır etmek ve bu cihetle ma'iyyetinde bulunduğunu düşünmek de râbitadır. Siz evlâdımız dahî bu sûretle imrâr-ı evkaat edip Cenâb-ı Hakk'ın lütfundan me'yûs olmamalısınız. Ma'amâfih yollar kesb-i salâh eder ve inşâallahü Te'âlâ sila-i rahm olmak üzere bir def'a daha buralara gelip peder-i ma'nevînizi mesrûr edersiniz.

Hoca M u h a m m e d M a ' s û m Hazretleri'nin râbitaya fevkal'âde ehemmiyet verdirmiş olduğunu Mektûbâtta gördüm. Zira râbita muntazam olduktan sonra letâifin zikri intizâmını gâib etmez ve âdetâ insana müşidinin vazîfesini îfâ eder. Ya'nî sâlik-i tarîkati irşâd eyley ve şer'an hasen veya kabîh olduğu eşyâyı ilhâm eyley.

RÂBITA VE LETÂİF

14 Nisan Tarihli samimi ve dostâne mektubunuzu büyük bir sevinçle alıp okudum. Ailece sağlık ve saadet içerisinde olduğunuzu müjdelemiştiniz. Cenâb-ı Hakk'a şükürlerimi arzettim. Allah'a hamdolsun. Bizler de iyi ve âfiyetteyiz. Mevlâm Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri maddî ve mânevî olan nimet ve ihsanlarını üzerimizden eksik etmesin, âmin.

Evvelce letâifinizin bir derecede takılıp kaldığını, şimdi ise Allah'a hamdolsun, belli bir düzen ve intizam içerisinde mu'tâd bir ilerlemeye erdiğinizi açıklamışsınız. Bildiğiniz gibi kalp dış dünyamızda meydana gelen hâdiselerin tesiri altında kalır. Mesela: Kötü havadan vücut sağlığı zarar göreceği gibi, kalp de gaflet ve kasvet ehli ile bir arada bulunmak ve onlarla görüşüp konuşmaktan müteessir olur. Zamanımızda ise bundan tamamıyla kurtulmak mümkün olamayacağından vaktin çoğunda bilhassa râbitaya devam etmeye dikkat göstermek lâzımdır.

Râbitanın hafif ve kolay şekli de vardır. Cenâb-ı Hakk celle ve alâ - Hazretleri:

— Sâdıklarla beraber olunuz.¹ buyurduğu gibi insanın fikren ve zihnen mürşidini hatırlayarak bu şekilde mürşidinin kendisi ile beraber bulunduğunu düşünerek davranması da râbitadır. Siz de bu şekilde vaktinizi geçirerek Cenâb-ı Hakk'ın lütfundan ümitsiz olmamalısınız. Bununla beraber yollar düzelip ve inşaallah Teâlâ sıla-i rahim olmak üzere bir defa daha buralara kadar gelip mânevî babanızı sevindirirsiniz.

Muhammed Ma'sûm Hazretlerinin Râbitaya çok ehemmiyet verdiğini mektûbatında gördüm. Zira râbita düzenli yapıldıktan sonra letâifin zikri onun düzenini bozamaz. Aksine mürşidinin vazifesini yapar. Yani tarikata girmiş olan sâlike doğru yolu gösterir. Sâhibine şer'an güzel ve çirkin olan şeyleri ilham eder.

1. et-Tevbe, 119.

87. Mektub

Bu def'a dahî tenezzülen ihsân buyurmuş olduğunuz bir kat'a mektûb vâsıl oldu. Hakk-ı fakîrânemde şâyân buyurulan lütf u şefkat ve bâ-husûs delâlet edilen ezkâr-ı şerîfeye edilen müdâvemete karşı Hakk Te'âlâ Hazretleri'ne arz-ı şükran edildi.

Ma'lûm-ı 'âlileri olduğu gibi emrâz-ı maddiyyeye mübte-lâ olanlar menzîl-i maksûda ulaşmak için kat'a mesâfeye iktidâr-ı bedeniyyeleri meşkûddur. Kezâlik: **قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّيَهَا** âyet-i celîlesi mücibince 'ale'l-'umûm her bir şahısta mevcûd olan nefis-i emmâredeki îlel-i emrâz-ı ma'neviyye

ذِكْرُ اللَّهِ شِفَاءُ الْقُلُوبِ hadîs-i şerîfi ile mu'âlece-pezir olmadıkça cennât-ı 'âliyâta müntehî olan tarik-ı necâtın seyr ü sülûkü-ne muvaffak olamaz, doktorsuz, reçetesiz, eczahanesiz olduğu halde hadîs-i şerîf ile müsbet bulunan bir şifâ-ı 'âcile delâlet eyleyen fakîrinizi da'avât-ı hayriyyeden mahrûm buyurmayacağımıza emniyetim ber-kemâldir. İnşâallahü Te'âlâ râbita-ı şerîfe yâver ve rûhânîyyet-i evliyâ berâber olduğu halde karîben mühim mesâfelerin kat'ıyla dâ'inizi tebşîr buyurursunuz.

Cenâb-ı Hakk muvaffak buyursun. Âmin. Bi-hurmet-i Tâ-hâ ve Yâ-sîn ve's-selâmü 'aleyküm ve rahmetu'l-lahî ve berekâtühâ.

ZIKRULLAH'IN ŞİFASI

Bu defa da tenezzül edip göndermek lütfunda bulunduğunuz bir kâğıt'a mektup bize ulaştı. Bu fakir hakkında lâayık görülen lütuf ve şefkat, hâssaten verilen ezkârâ devam etmenize karşılık Hakk Teâlâ Hazretlerine şükürler edildi.

Sizin de bildiğiniz gibi bedeni rahatsızlıklara mübtelâ olanların varmak istedikleri yere ulaşmak için yol kat'etmeye güçleri yoktur. Aynı şekilde:

— Nefs-i emmaresini temizleyen kişi kurtuluşa erdi.¹ âyet-i celilesi gereğince her insanda umûmiyetle mevcut olan nefis-i emmâredeki rahatsızlık ve illetler:

— Allah'ın zikri kalplerin şifasıdır.² hadis-i şerifinde de açıklanan şekliyle tedavi edilmedikçe cennetin yüce mevkilerine ulaştırıcı kurtuluş tarikatının seyr ü sulûkünde başarılı olunamaz. Doktorsuz, reçetesiz, eczanesiz olduğu halde hadis-i şerif ile isbat edilen acil bir şifa ve devâya yol gösteren fakirinizi hayır duadan uzak tutmayacağınıza inancım tamdır. İnşallah Teâlâ râbita-i şerife yaver, evliyaullah'ın ruhaniyyeti beraber olduğu halde pek yakında mühim mesâfeleri kat'ederek duâcınızı müjdeleriniz.

Cenâb-ı Hakk muvaffak kılsın, âmin. Bi-hürmeti Tâhâ ve Yâsîn ve's-selâmu aleyküm ve rahmetüllahi ve berekâtüh.

1. eş-Şems, 9.

2. Beyhakî, Deylemî, Keşfü'l-hafâ, I/505.

88. Mektub

Bu def'a dahî gâyet âb-dâr ve gâyet ma'ni-dâr olan bir kıt'a iltifat-nâmenize nâil olduğumdan dolayı kendimi tebrik eder ve Zât-ı sâdikânenize teşekkür eylerim. Mahdûmun hastalığından ve mu'âtebe-i dâhiliyyeye tahammülün güçlüğünden ve tedbîrinizle hareket etmeyen itabçıların haksızlığından bahs ü beyân buyurmuş idiniz.

*Cenâb-ı Hakk'ın sun'una ve sevdiği kulları hakkındaki imtihanına ve sırr-ı hikmetten bi-haber olan bir takımlarıyla içtimâ' ettirmesine türkü arap, arabı acemle bir arada bulundurmakta olmasına ne demeliyiz. Her ne kadar Hazret-i Mûsâ Aleyhi's-selâm : *إِنْ هِيَ إِلَّا فِتْنَتُكَ* buyurmuştur. Lâkin doğrusu bu gibi tecellîler fakîrinize gâyet güzel gözükiyor.*

*ضَرْبُ الْحَيْبِ رَبِيبٌ hatıra geliyor. Mahbûb her ne kadar ezâ cefâ ederse sâdik olan âşık hoş görmelidir. Öyle değil mi ya! Bir ğamm-ı kederden rahat etmek arzû edenler mevdi ihtiyar etmelidir. *مُوتُوا قَبْلَ أَنْ تَمُوتُوا* makâmuna dâhil olmalıdırlar. Tarikat-ı aliyyede seyr ü sülûk edenler sa'y ü gayretlerine ve bâ-husûs isti'dadlarına mürşidlerinin dahî muhabbet ve iltifâtı inzâm ederse makamlarının te'âlî edeceği tabî'dir. Cenâb-ı Hakk ve Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri'nin mahz-ı ihsâniyle bir sâlik makâm-ı mevte nâil olursa gam ve kederden sâlim ve *أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ* ve*

Mevlâm sizi ve bizi bu 'âlî makâma vâsil buyursun.

SEVGİLİNİN CEFÂSİ SAFÂDIR

Bu defa da oldukça parlak ve gayet mânâlı olan bir kıt'a mektubunuza kavuştuğumdan dolayı kendimi tebrik ile sâdik zâtınıza karşı teşekkür ederim. Oğlunuzun hastalığından, ailevi geçimsizliğe katlanmanın güçlüğünden tedbirinizle hareket etmeyen azarcıların haksız davranışlarından bahsedip birtakım açıklamalarda bulunmuşsunuz.

Cenâb-ı Hakk'ın kudretine, sevdiği kulları hakkındaki imtihanına, hikmetinin esrarından habersiz olan bazılarıyla bir arada bulundurmasına Türk'ü Arap, Arab'ı Acem'le birlikte yaşatmasına ne demeliyiz. Her ne kadar Mûsa -aleyhisselâm - **O ancak senin aldatmacalı bir imtihanından başka birşey değildir.**¹ buyurmuştur. Lakin doğrusu bu gibi tecelliler bu fakîr kardeşinize oldukça güzel gözüküyor. Sevgilinin vurup kırması bile kişi için bir şereftir. Sözü akla geliyor. Sevgili her ne kadar ezâ ve cefâ ederse de sevgisinde samimi olan âşık bunları hoşgörmelidir. Öyle değil mi yâ! Bir gam ve kederden kurtulup rahatlamayı arzu edenler ölümü tercih etmelidirler. Ölmeden evvel ölümlük makamına girmelidirler. Tarikat-ı aliyye'de seyr ü sülûka giren müridlerin gayret ve çalışmalarına ve özellikle kabiliyyetlerine ve mürşidlerinin de dostluk ve sevgisi ilâve edilirse makamlarının yükseleceği tabiidir. Cenâb-ı Hakk ve Feyyâz-ı Mutlak Hazretlerinin lütuf ve ihsânıyla bir sâlik ölüm makamına kavuşursa her türlü gam ve sıkıntıdan kurtulup **Dikkat edin Allah'ın veli kulları için bir korku yoktur. Onlar mahzûn da olmazlar.**² sırrına mazhar olur.

Mevlâm sizi ve bizi bu yüce makama ulaştırсын.

1. el-A'raf, 155.

2. Yunus, 62.

89. Mektub

Bu def'a dahî şeref-i vürûdiyle taltif buyurulduğum ih-sân-nâme-i mu'allâ-yı ârifâneleri reside-dest-i tekrîm ü ta'zim olarak izhâr buyurulmuş olan lütf u şefkat ve kat ender kat değerimin fevkinde bulunan ihlâs ve muhabbetin îfâ-yı teşek-kürünü bir vechile îfâ edemeyeceğim vâreste-i kayd ü ta'rîf-dir. Hakk Te'âlâ feyz ve bereketinizi müzdâd buyursun. Ta-rika-i Aliyye-i Bahâtiyyeye derkâr olan hürmet ve riâyetiniz nisbetinde terakkî ve te'âlinizi ihsân buyursun. Âmin..

Hakk-ı 'âlinizde mevhibe-i celîle-i ilâhiyye olan teveccü-hât-ı ma'neviyye-i pîrâna ittibâ'an taraf-ı dâ'iyânemden sebik eden icâzet-nâmeyi bu def'a dahî bilhassa tebrik eylerim. Ce-nâb-ı Allah hakk-ı hâlisânelerinde mübârek ve mes'ûd ve te-celliyât-ı maddiyye ve ma'neviyye için mukaddime-i mekâ-rim-i nâ ma'dûd buyursun. Murâkabe-i şerîfe esnâsında ve ser-mest-i bâde-i muhabbet olduğunuz bir hengâmda bu fakîr-i hakîrinizi dahî yâd edip da'avât-ı hayriyyeden mahrûm bu-yurmamanızı bilhassa ricâ eylerim.

E'âzım-ı evliyâ-yı nakş-bendiyyeden Ubeydullah Ahrârî Kâdesallahü sirrahü'l-âlî Hazretleri mülâkî olduğu ihvân-ı dîn ve ibâd-ı sâlihîn'in da'avât-ı hayriyyelerini dâimâ iğtinâm buyurmuş ve Cenâb-ı Hakk'm rızâ ve rahmetini kazanmak için amel ve ibâdâtına itîmad buyurmamıştır. Evet

أَيَّتِهَا الْمَلَكُوتُ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ
bir mahlûk, amel ve ibâdet sâyesinde ancak isyândan nefsini kurtarmış olur. Fazla bir fazilet iddiasında bulunamaz. ve her zaman feyzini da'avât-ı hayriyye ve evliyâullahın teveccühât-ı kalbiyeleri misillü vesâit-i behiyyeden intizâr eyler.

Veffakanallahü Te'âlâ ve iyyâküm, âmin.

MÜMİNİN MÜMİNE DUASI

Bu defa da gönderilmesi şerefi ile sevindirildiğim, değerli irfan ve ihsanınızla dolu mektubunuz bize ulaşmıştır. Hürmet, saygı ve tâzim ifadesi olarak ortaya koyduğunuz lütuf ve şefkatin değerinin kat kat üstünde gösterilen ihlâs ve sevginin teşekkürünü hiçbir şekilde yerine getiremeyeceğimi söylemeye bile lüzüm yoktur. Hakk Teâlâ, feyz ve bereketinizi artırsın. Yüce Bahâiyye tarikatına olan saygı, sevgi ve bağlılığınız nisbetinde yükselip manevî dereceleri kat'etmenizi ihsan buyursun, âmin.

Hakkınızda ilâhî bir mevhibe olan tarikat pîrlerinin manevî teveccühlerine uyararak tarafımdan size verdiğim icazetnâmeyi bilhassa tebrik ederim. Cenâb-ı Allah bunu hâlis şahsınız hakkında mes'ûd ve mübarek, maddî ve mânevî tecelliler için sınırsız iyilik ve güzelliklere bir başlangıç kılsın. Murâkabe esnasında muhabbet kadehi ile kendinizden geçtiğiniz bir anda bu fakîr kardeşinizi de hatırlayıp hayır duadan uzak tutmamanızı bilhassa rica ederim.

Büyük Nakşibendi şeyhlerinden Ubeydullah Ahrar -kaddesallahü sırrahül-âli- Hazretleri karşılaştığı sâlih kulların ve din kardeşlerinin hayır duâlarını dâima ganimet bilmiş Cenâb-ı Hakk'ın merhamet ve rızasını kazanmak için amel ve ibadetlerine güvenmemiştir. Evet: Ben insanları ve cinleri yalnız bana ibâdet etsinler diye yarattım,¹ âyet-i celîlesi gereğince bir kul, bir mahlûk amel ve ibadetleri sayesinde ancak nefsini isyandan kurtarmış olur. Fazlaca bir fazilet iddiasında bulunamaz ve her zaman feyz, bereket ve yükselişini hayır duaları ve Allah'ın velî kullarının kalbî teveccühleri gibi vasıtalarından bekler.

Allah sizleri ve bizleri bu yolda muvaffak kılsın, âmin.

1. ez-Zariyat, 56.

90. Mektub

Karîha-i sabîhalarından zuhûr etmiş ve kemâl-i irfân ile sutûra çekilmiş olan ve bâ-husûs gevher-i gerânbehâ-yı 'âtîfet ve cevher-i ferah-fezâ-yı merhametinizi mübeşşir bulunan ibârât-ı latife ve ta'birât-ı münîfelerini tahrîrât-ı mahsûsa ile alıp lisan-ı şükran ile kirâat ve uyûn-ı mübâhât ile temâşâsına müsâreat eyledim.

Şems-i tâbân-ı iltifâtınıza ma'rûz olan bu zerre-i bî-miktarın şimdiye değin ferâmûş buyurulmadığı ni'mete mukâbil Hakk Te'âlâ Hazretleri'ne teşekkürde bulundum. Cenâb-ı Allah kalb-i şerîfinizi deryâ-yı ilm ü irfân ve rûh-ı pürfütûhunu zu ummân-ı îmân ü îkan etsin âmin. Ma'lûm-ı ârifâneleri olduğu gibi Cenâb-ı Haalîk-ı Azîm'in zayıf kullarına ihsân buyurmuş olduğu niam-i celîlenin en mühimmi îmân ve îkandan ibârettir ki necât-ı uhreviyyeye medâr olmakla berâber neşât-ı kalbiyye ve âsâyiş-i dünyeviyye için dahî bir atıyye-i ilâhidir.

Kaale Aleyhisselâm:

لَا يُقْبَلُ اللَّهُ إِيمَانًا بِلاَ عَمَلٍ وَعَمَلًا بِلاَ إِيمَانٍ Şunu da ilâve-i ma'rûzat edelim

ki, iman lûğaten yalnız inanmaktan ibâret ise de fezâil-i dünyeviyye ve uhreviyyeyi câmi' ve kâfil olan iman amel ile mukârin bir imandır.

Hadîs-i şerîfte: لَا يُقْبَلُ اللَّهُ إِيمَانًا بِلاَ عَمَلٍ وَعَمَلًا بِلاَ إِيمَانٍ

Razakanallahü Te'âlâ ve iyyâküm âmin.

Ders'âdet'de bulunduğum esnâda meşhûdum olan inâyet ve merhamet-i celîlenize karşı vücûdumun her zerresinde mevcûd olan hüsn-i muhabbet ve arzû-yı muvâsalatı keşf ü izah için serâir-i ma'neviyye-i âlîlerinin kifâyetini görmekte olduğumdan bu baptaki itnâb ve tatvîl için mahal bulamıyorum. Yalnız şu kadar söylerim ki: Meclis-i melâik-enîs-i rûhânîlerinde bir daha bâsıram görüşmek, sâmiyam işitmek, zebânım söylemek şerefine nâil olursa kalbe cilâ, rûha gıdâ, câna da başka bir zevk u safânın geleceği şüphesizdir. Mevlâm ihsân buyursun. Âmin.

Vesselâmü aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtüh

KADER'E İMAN

Tertemiz dirâyet ve kaabiliyyetinizin mahsülü satırlarınızı, tam bir marifet ve irfan ile dopdolu olan mücevher gibi kıymetli dostluğunuzu ve gönülleri ferahlatan merhametinizi müjdeleyen latif ibâre ve çok faydalı ifadelerinizi ihtivâ eden kıymetli mektubunuzu alıp şükran dolu duygular ve gururlu gözlerle okudum.

Güneş gibi parlayan dostluk ve iltifâtınızla karşılaşan bu fakir kardeşinizin şimdiye kadar unutulmaması nimetine karşılık Cenâb-ı Hakk Hazretlerine şükranda bulundum. Cenâb-ı Hakk şerefli kalbinizi bir ilim ve irfan der-yâsı, saf ve temiz rûhunuzu yakın ve iman okyanusu kılsın, âmin. Ârif olan şahsınız tarafından bilindiği gibi büyük yaradanımız Cenâb-ı Hakk'ın zayıf ve çaresiz kullarına ihsan buyurduğu yüce nimetlerin en değerlisi âhiret kurtuluşunun yegâne sebebi, gönül neş'esi ve dünyevî huzurun temini için ilâhî bir bağış olan yakın duygusu ve imandır. Cenâb-ı Peygamber (s.a.v.):

— Kadere iman, kişinin keder, sıkıntı ve hüznünü giderir, buyurmuştur. Şunu da ilâveten söyleyelim ki iman lügatta yalnız inanmaktan ibaret ise de dünyâ ve âhiretle ilgili bütün faziletleri bir araya getiren ve bunların kefilisi olan iman; amelle birlikte olan imandır. Hâdis-i şerifte:

— Amelsiz imanı ve imansız ameli Allah kabul etmez. buyurulmuştur. Cenâb-ı Hakk sizi ve bizi böylesi bir imarla rızıklandırsın.

İstanbul'da bulunduğum sıralarda sizden gördüğüm değerli yardım ve merhametinize karşı vücudumun her zerresini kuşatmış bulunan sevgi ve size kavuşma arzusunu açıklayabilmek için iç dünyanızdaki mânevî sırların yüceliğini yeterli gördüğümünden bu konuda sözü uzatmaya gerek olmadığına inanıyorum. Yalnız şu kadarını söyleyeyim ki, melekler meclisine benzeyen rûhânî dostluğunuzun yer aldığı bir toplantıda gözüm bir daha sizinle görüşmek, kulağım sizi dinlemek, dilim sizinle konuşmak şerefine nâil olursa kalbime cilâ, ruhuma gıda, canıma da bir zevk ve safânın geleceğinde şüphe yoktur. Mevlâm ihsan buyursun, âmin.

Ve's-selâmü aleyküm ve rahmetüllahi ve berekâtüh.

91. Mektub

Aksâ-yı âmâlim olan sa'âdet ve selâmet-i ahvâlinizi mübeşşir ve baka-yı iltifât-ı hâlisâne-i asdikânelerini müş'ir bir kit'a ihsan-nâmenizi alıp mütâla'asıyla mahzûz oldum. Cenâb-ı Hâlık-ı 'Azim ve Vâhib-i Rahîm'e teşekkür eyledim.

Ma'lûm-ı âlileri olduğu gibi sâlik-i râh olan zât dâimâ bir noktada bulunmaz. Menzîl be-menzîl kat'ı mesâfe ettikçe her bir makâma mahsûs bulunan etvâr-ı ahvâlî müşâhade eder ve bu gibi ahvâlin nîk ü bedini temyiz ve tefrîk için evvelâ mürşide ve sâniyen şer'-ı şerîfe mürâca'at eyler. Şer'at nokta-i nazarında merdûd olmayan ahvâle makbûl nazarıyla bakılır. Binâenaleyh iş'âr buyurmuş olduğunuz keyfiyyet hamdolsun şâbe-i gâileden âzâdedir. Mûcib-i teşekkürdür. Ma'amâfîh mâdem ki Fazîletli Hoca Yektâ Efendi birâderimizle de görüşmek kolaycadır, bazan musâhabe buyurunuz. Çünkü o zâtın tecrübelerine ilâve olmak üzere kuvve-i ilmiyyeleri de mükemmeldir. İnşâallah Te'âlâ fâideden hâlî olmaz.

Cenâb-ı Allâh cümlelerinizi mekâid-i şeytâniyyeden muhâfaza buyursun âmin...

SERİATIN REDDETMEĞİĞİ MAKBULDÜR

En büyük merakım olan durumunuzun iyi olduğu, hâlinizin sıhhat ve saâdet içerisinde bulunduğunu müjdeleyen samimiyet, dostluk ve sonsuz sevginizi gösteren ihsan dolu mektubunuzu alıp okumaktan sonsuz haz duydum. Bu yüzden Cenâb-ı Hakk-ı Azîm ve Vâhib u Rahîm'e şükrettim.

Sizin de bildiğiniz gibi yola çıkan yolcu hiçbir an belli bir noktada durmaz. Bunun gibi seyr ü sulûke giren sâlik de, menzilden menzile yol aldıkça her makam ve menzilin kendine has etvâr ve ahvâlini müşâhade eder. Bu gibi hallerin iyi ve kötüsünü seçip ayırd edebilmek için evvelâ mürşide ikinci olarak da şerîata ve onun yüce emirlerine başvurur. Şer'-i şerife göre reddedilmeyen hallere makbûl gözüyle bakılır. Buna göre işaret etmiş olduğunuz durum hamdolsun her türlü şâibe, bulanıklık ve tehlikeden uzaktır. Teşekkürü gerektiren bir durumdur. Bununla beraber madem ki, Faziletli Hoca Yektâ Efendi kardeşimizle görüşmek kolaydır, bazan onunla sohbet edin; çünkü o zâtın tecrübelerine ilâve olarak ilmi kuvveti de mükemmeldir. İnşaaallah faydadan hâli olmaz.

Cenâb-ı Hakk, cümlemizi şeytani hile ve aldatmacalardan korusun, âmin.

92. Mektub

Bu mektûbunuz pek tatlı idi, pek tuhaf idi belki de ethaf idi. Vaktim müsâit olmadığı halde bir iki satırın takdîmine mecbûr oldum. Şöyleki,

Hâlinizi hiç beğenmeyip Baştankara Hoca Efendi'nin ziyâretine gittiğiniz bir gün me'mûlün hilâfında bir iltifâta bir tahsine nâüliyyetiniz dâ'î. hayret olduğunu yazmış idiniz. Evet bu gibi ahvâli birinci def'a müşâhade eyleyen zât fevkal'âde bir hayrete, bir hicâba, bir ızdırâba dâçâr oluyor, sebebini de aslâ keşf ve müşâhade edemiyor. İşte size teveccüh eden şu hâlî tasvîr ve takdîr edince fevkal'âde sevindim; güldüm ve hayır du'âda bulundum. Çünkü Hakk Celle ve 'Alâ Hazretleri'nin evvelâ îman, sâniyen aklı irfân, sâlisen eczâ-yı be-deniyye ve kuva-yı ma'neviyye gibi kıymeti takdîrimizin fevkinde bulunan ni'am-ı celîle-i Rabbâniyyesinin edâ-yı farîza-i teşekküründen 'âciz hem de mukassar olan bir insan kendisini gâyet mücrim, gâyet günah-kâr, gâyet şerm-sâr, görmedikçe âferîn kazanamaz, makbûl-i Bâr-gâh-ı Vahdâniyyet olamaz. Bütün mevcûdiyyetinin vedî'atullah olduğunu bilmedikçe Vâcibü'l-vücûd Hazretleri'ni tevhîd edemez. Şirk-i aşgâr'dan necât bulamaz. وجودك ذنب لا يقاس به ذنب آخر buyurulmuştur.

Hazret-i Allah Zâtınıza îman-ı hakîkî, tevhîd-i hakîkî ih-sân buyursun, sûret-i imandan bütün bütün halâs eylesin. â-mîn..

KENDİNİ ÂCİZ VE KUSURLU BİLMEK

Bu mektubunuz pek tatlı idi, pek tuhaf idi. Belki de en tuhaf idi. Vaktim müsait olmadığı halde bir iki satır yazmak mecburiyyetinde kaldım. Söyle ki:

Halinizi hiç beğenmeyip, Baştankara Hoca Efendi'nin ziyaretine gittiğiniz bir gün umulamn üstünde bir dostluk ve iyi davranışla karşılaşmanızın hayret verici bir durum olduğunu yazmıştınız. Evet bu gibi halleri ilk defa gören zât fevkalâde bir hayret ve utanma duygusuna kapılıyor, bir üzüntü ve ıztıraba düşüyor. Sebebini de kendisi asla tesbit ve teşhis edemiyor. İşte sizde görünen şu hali düşünüp tasvir edince çokça sevindim, güldüm ve hayır duâda bulundum. Cenâb-ı Hakk -celle ve alâ Hazretlerinin, evvelâ iman, ikinci olarak akıl ve irfan, üçüncü olarak da bedeni güç ve manevî kuvvetler gibi değeri her türlü takdirin çok üstünde bulunan ilâhî ve yüce nimetlerine mukabil gerekli teşekkürü ifâdan âciz hem de kusurlu olan bir insan; kendisini oldukça günahkâr, gayet hatâli, isyankâr ve pek suçlu görmedikçe «Aferin» alamaz. Cenâb-ı Hakk'ın vahdâniyyet katında makbul bir kişi olamaz. Cenâb-ı Hakk'ın bütün varlığını bir emaneti olduğunu bilmedikçe Vâcibü'l-vücûd Hazretlerini birleyemez. Küçük şirklerden kurtulamaz. Senin kendinde varlık görmen, diğer hiçbir günahla ölçülmeyecek kadar büyük günahdır, buyrulmuştur.

Hazret-i Allah size hakîki imân ve hakîki tevhîdi ihsân buyursun. Şekli imândan büsbütün kurtarsın, âmin.

93. Mektub

'Arıza mütekaddime-i fakîrânemde sarf etmiş olduğum tenezzülen kelimesine zihninizin ilişmiş ve tevcîhi için hayli müşkilâta düşmüş olduğunu izhâr buyurmuş idiniz. Lütfunuz var olsun. Ma'lûm-ı 'âlîleri olduğu gibi dâ'îlerinizin gerek es-nâ-yı takrîrde ve gerekse zamân-ı tahrîrde bilcümle sarf ettiğim kelimâta mehmâ emken dikkat eder ve bir hakîkata tevâfuku için son derece ri'âyet eylerim. Ve tenezzülen kelimesine gelince: Dâ'iniz kâinâtın ve belki zerrâtın her hangi biriyle kendimi muvâzene ve tatbîk ediyor isem lede't-tahkîk o şeyin mâ-dûnunda kalıyorum. Bî-günâh olan mâr-ı za'îfe bile kendimi tercih edemiyorum. Lâkin Cenâb-ı Hakk ihvân-ı kirâmımı müstefid etmek için fakîrinizi büyük gösteriyor. Bu ise kendi bileceğidir. el-Hamdülillâhi 'alâ zâlik. 'Âşıkları müteessir etmek üzere kâffe-i ma'âriften hâlî olan «Ney»de dahî birçok perdeler, nağmeler, güzel sadâlar halk ediyor ve Hüve 'alâ külli şey'in kadîr. Mevlâm âkâbet ve encâm-ı kârımızı hayr etsin. Her nefeste Cenâb-ı Hakk'a muhtâç olan nefsimizi kendimize büyük göstermesin âmîn. Kaale Aleyhisselâm:

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي فِي عَيْنِي صَغِيرًا وَفِي عَيْنِ النَّاسِ كَبِيرًا

Bâkî, es-Selâmü aleyküm ve rahmetullahi Te'âlâ ve berekâtüh:..

TENEZZÜL'ÜN MA'NASI

Evvelce gönderdiğim mektubumda kullanmış olduğum tenezzülen kelimesine aklınızın takılıp kaldığı ve bunun yorumunu yapabilmek için hayli güçlüklerle karşılaştığınızı açıklamıştınız. Lütfunuz var olsun.

Sizin de bildiğiniz gibi duâcınız gerek konuşma esnasında ve gerekse yazma sırasında kullandığı kelimelere imkân nisbetinde dikkat eder. Bir hakikate uygun düşmesine son derece ehemmiyet verir ve bunu tatbik ederim. «Tenezzülen» kelimesine gelince: duâcınız, kendimi kâinatın ve belki de zerrelere herhangi biriyle ölçüp kıyaslamaya ve tartmaya kalktığımda o şeyin çok aşağısında kalıyorum. Günahsız zayıf bir karıncaya bile kendimi tercih edemiyorum. Lâkin Cenâb-ı Hakk değerli ihvânımı faydalandırmak için bu fakir kardeşinizi onlar nezdinde büyük gösteriyor. Bu ise O'nun kendi bileceğidir. Bu yüzden Cenâb-ı Allah'a hamdolsun. Âşıkları tesir altına almak için her türlü marifetlerden uzak olan Ney'de dahi birçok perdeler, nağmeler, güzel sesler yaratıyor O her şeye muktedirdir.¹ Mevlâm âkibetimizi ve işlerimizin sonunu hayr etsin. Her nefeste Cenâb-ı Hakk'a muhtaç olan nefsimizi kendimize büyük göstermesin, âmin. Cenâb-ı Peygamber -aleyhisselâm -: Allahım beni kendi gözümde küçük, insanların gözünde büyük kıl, buyurmuştur.

Bâki, es-selâmü aleyküm ve rahmetüllahi Teâlâ ve berekâtüh.

1. el-Bakara, 20.

94. Mektub

Teslîmât-ı efkarânemi tuhfe-i meclis-i şerîf ve tahiyât-ı ahkarânemi hediye-i mevkîf-ı münîfiniz ettikten sonra ifâde olunur ki, tesrîr-i fî âd-ı mefharete sezâ ve tenvîr-i nihâd-ı mahmîdete bihakkin becâ olan nâme-i dîlşâdınız dâ'i-i bî-riyânıza vâsıl olarak fehvâ-yı girânbehâsından hâsıl ettiğim hiss-i şükranâna mukâbil du'â-yı vâcibü'l-edânızı takdîm-i Bâr-gâh-ı Kibriyâ eyledim. Sâha-i sinede dikmiş ve zülâl-i ihlâs ile iskaa buyurmuş olduğunuz şecere-i muhabbetinizin semere-i sa'âdetine nâil buyurulacağımız âşikâr idi.

Pîş-vâ-yı evliyâ-yı Ahmedî ve muktedâ-yı asfiyâ-ı Muhammedî olan Bahâüddîn Nakşbendî Hazretleri'nin enfâs-ı mutahharasına mazhar ve şâh-râh-ı hakikat için atıyye-i ilâhiyye olan matıyye-i nefis üzerine gâlib ve muzaffer olmanızı Hâdî-i Ekber Hazretleri'nden istirham eylerim. Azâb-ı uhreviyyeden mukaddimât-ı necâtı ihsân buyuran Cenâb-ı Allah, makâsîd-ı mu'azzama-ı fevz ü felâha lâzım olan kemâl-i istikâmeti dahî sehl ü âsân buyursun, âmîn.

Tatvîl-i makâl ile zât-ı bâ-kemâlinizi tasdî' etmemek fakiriniz için bir vazîfe-i ehemmiyet olduğu halde gâh gâh zuhûrât-ı sa'âdet-'alâmâtınızın tebşîriyle taltîf ve tesrîr buyurulacağını istirhâm eder ve ondan sonra artık ister istemez hatm-i kelâm eylerim.

Bâkî, Cenâb-ı Hakk'a emânet.

MUHABBETİN GIDÂSİ İHLÂSTIR

Fakirâne selâmlarımı meclis-i şerifinize armağan ve değersiz saygılarımı bulunduğunuz üstün makama hediye olarak arzettikten sonra açıkça ifâde ederim ki, övülme-ye değer, gönlü sevindirmeye lâıyk her türlü hamd ve öv-güye muvâfık fitrat ve yaratılışı aydınlatmaya hakkıyla lâıyk olan gönül çekici mektubunuz; riyâsız ve gösterişsiz duacınıza ulaşıncâ ağır ve derin mânâsından aldığım şük-rân duygularına karşılık hakkımda vâcib olan duânızı Cenâb-ı Hakk'ın yüce dergâhına takdim eyledim. Gönlünüze dikip ihlâs suyu ile sulamış olduğunuz, sevgi ve muhab-bet ağacının saadet meyvesine kavuşacağınız açık idi.

Ahmedi evliyânın önderi, Mühammedi asfiyânın reh-beri Bahâüddin Nakşibend Hazretlerinin tertemiz ne-feslerine mazhar ve hakikat yolunun şâhı için ilâhî bir bağış olan nefis bineği üzerine gâlip ve muzaffer ol-manızı Hâdi-i Ekber Hazretlerinden niyaz ederim. Âhiret azâbından kurtuluşun esaslarını ihsân buyuran Cenâb-ı Allah maksat ve gayelerin en büyüğü olan bu kurtuluş ve felâh için gerekli olan tam ve mükemmel istikameti de ko-laylıkla nasib eylesin, âmin. Sözü uzatarak yüce zâtınızı rahatsız etmemek bu fakiriniz için en önemli bir vazife olduğ-u halde zaman zaman mes'ûd ve müreffeh ahvâlini-zin müjdesiyle lütfedilip sevindirileceğimi ümid ve istir-ham eder, bundan sonra da artık ister istemez sözlerime son veririm.

Bâki, Cenâb-ı Hakk'a emanet olunuz.

95. Mektub

4 ve 11 Nisan 321 târihleriyle tahrir buyurulmuş olan inâ-yetnâmeler «nûrûn 'alâ nûr» gibi kalb-i dervîşânemizi mes-rûr eyledi. Fazîletli H o c a Y e k t â Efendi birâderimizin in-zâmâm-ı re'yiyle Bulgurlu karyesine nakl-i hâne buyurulmuş olduğu ma'lûm-ı fakîrânem oldu.

أَيْتًا مَعَكُمْ وَهُوَ مَعَكُمْ أَيَّتُهَا كُنْتُمْ âyet-i celîlesi ma'lûm-ı 'âlinizdir. Mu-habbet-i fukara yâver ve râbita-i şerîfe berâber olduğu halde ma'iyet-i ma'neviyyeye mazhar olabileceğiniz tabiidir. Ma'amâfih zamân ü mekânın ve belki de me'kûlât ü meşrûbâtın ciyâdetinden cism ü câna âit olacak terakkiyâtı, Müceddid-i elf-i sâni Cenâb-ı İ m a m - ı R a b b â n î Hazretleri dahî ka-bûl ve tasdîk buyurmuşlardır. Hakk Te'âlâ Hazretleri hâne-i vücûdunuzu envâr-ı murâkabât ile pür-nûr ve lâne-i kalbinizi sultân-ı ezkârın vücûduyla mesrûr buyursun, âmîn.

Dâ'iniz hisse-i vazîfeme âid olan ed'ye-i hayriyyenizi îfa-ya gayret etmekte kusûr etmem. Çünkü ricâl-i tarîkatın ku-demâsından ve evliyâ-yı kirâm ile ülfet edenlerin zurefâsın-dan olduğunuz ma'lûm-ı fakîrânem olmuştur. Cenâb-ı Allah du'â-yı nâ-çizânemizi kabûle şâyân ve bu sûretle de kalb-i mehçûrânemizi şâdân ü handân buyursun âmîn.

Ve sallallahû 'alâ seyyidinâ Muhammedin ve âlihî ve sah-bihî ecma'in...

ZAMAN, MEKÂN VE YIYECEKLERİN TESİRİ

3 ve 11 Nisan 321 tarihli mektuplarınızın **Nur üstüne nur** gibi dervişâne kalbimizi sevindirdi. Faziletli ve Muhterem **Hoca Yektâ Efendi** Kardeşimizin görüşü alınarak evinizin **Bulgurlu Köyü'**ne taşındığı tarafımdan öğrenildi.

— Nerede olursanız olun, o sizinle beraberdir.¹ âyet-i celîlesi yüce malûmunuzdur. Fakirlere sevgi yaver ve râbîta-i şerife beraber olduğu halde manevî beraberliğe mazhar olabileceğiniz gayet tabiidir. Bununla beraber zaman ve mekânın ve belki de yiyecek ve içeceklerin iyi ve kuvvetli oluşundan beden ve rûha ait olacak manevî terakkileri, Müceddîd-i elf-i sâni **Cenâb-ı İmâm Rabbânî** Hazretleri dahi kabûl edip doğrulamışlardır. Hakk Teâlâ Hazretleri vücûd evinizi murakabelerin nurları ile pür-nûr ve kalp yuvanızı sultanî zikrin vücûdu ile mesrûr buyursun, âmin.

Duâcınız, üzerime vazife olan hakkınızdaki hayır duâlarımı ifâya gayret etmekte kusûr etmem. Çünkü tarikat ricâlinin en eskilerinden ve evliyâ-i kirâm ile ülfet edenlerin de en zariflerinden olduğunuz tarafımdan öğrenilmiştir. **Cenâb-ı Allah** nâçiz duâlarımızı kabûle lâayık ve bu şekilde de ayrılık derdine düşmüş gönlümüzü şenlendirip sevindirsin, âmin.

Ve Sallallahü alâ seyyidînâ Muhammedin ve âlihi ve sahbihî ecma'in.

1. el-Hadid, 4.

96. Mektub

Bundan bir sene mukaddem müşâhade buyurmuş olduğunuz rû'yâ-yı sâdikânenin sâikasıyla Tarîka-i 'Aliyye-i Nakş-bendiyye'ye şeref-i intisâbınızı müş'ir ve şimdiki halde salât ü selâm ile zikr-i nef's'e me'mûr bulunduğunuzu mübeşşir 4 Nisan 321 târihli bir kat'a iltifât-nâmeyle nail oldum. Cenâb-ı Hakk'ın ihsân buyurmuş olduğu ihlâs ve muhabbetinizi âdetâ tecessüm etmiş gibi telakkî eyledim. Peder-i 'âlinize teşekkürde bulundum. Zira: البذر وحسن نبات الارض من كرم البذر buyurulmuştur. Hakk Te'âlâ Hazretleri zâtınız gibi bir asl ve fer'i usûl ve fîru'ı dîn ile feyz-yâb ve iki cihânda muvaffak ve kâmyâb eylesin, âmin.

Hâfız Mustafa Efendi ve Zihni Efendi birâderlerimizden beyân-ı memnûniyyet buyurulmuş idi. Evet bunlarda olan ihlâs ve muhabbete fakîriniz dahî gıpta ediyorum. Bunlarda olan kuvve-i câzibeye hayret ediyorum. Bunların dürûğ-ı maslahat-âmîzine te'accüb ediyorum. Fakîrinize isnâd ettikleri menâkıbdan külliyyen mahrûm olduğum halde fâidesini dahî hissediyorum. Mevlâm Hazretleri bunları ihlâs ve muhabbetleri nisbetinde bizimle ve sizinle berâber mu'amme buyursun.

Nefs-i emmâreye zebûn, hîle ve desâise mağbûn olan gâfilândan etmesin.

Fakîriniz bunların cemâ'atından mahrûm isem de hamd-olsun iltifatlarına meşmûlüm. اول رفيق ثم الطريق buyurulmuş olduğu gibi Zât-ı 'Âlinizi bu gibi zâtların ve bâ-husûs Fazîletlü Hoca Yektâ Efendi birâderimizin sohbet ve muhabbetine delâlet ve tergîb eder ve hakk-ı fakîrânemdeki temâsil-i kalbiyyenin devâm ve bakâsını istirham eyleyerek hatm-i güftâr eylerim.

Ve's-Selâmü 'aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtüh.

ÖNCE REFİK, SONRA TARİK

Bundan bir sene önce görmüş bulunduğunuz sâdıķ rü'yâ sebebiyle Nakş-bendiyye tarikatına intisab ettiğimizi gösteren ve şimdilik salat ü selâm ile ve yalnız zikirle emrolduğunuzu müjdeleyen 4 Nisan 321 tarihli mektubunuza kavuştum. Cenâb-ı Hakk'ın ihsan buyurmuş olduğu ihlas ve muhabbetinizi âdetâ heykelleşmiş gibi kabûl eyledim. Muhterem babanıza teşekkürde bulundum. Zira: Yeryüzündeki bitkilerin güzelliği tohumlarının kere-mindendir buyrulmuştur. Hakk Teâlâ Hazretleri zâtınız gibi bir asıl ve fer', usul ve furû-ı din ile feyzlendirip cihanda muvaffak olan ve nasibini alanlardan eylesin, âmin.

Hâfız Mustafa Efendi ve Zihnî Efendi kardeşlerimizden memnun oldukları haberi alınmıştı. Evet bunlarda olan ihlâs ve muhabbete fakir kardeşiniz dahi gıpta edip imreniyorum. Bunlarda bulunan cezbe kuvvetine ve çekiciliğe hâyet ediyorum. Bunların işbitiren sözlerine şaşıyorum. Fakirimize isnad ettikleri menkabelerden büsbütün mahrûm olduğum halde faydasını da hissediyorum. Mevlâm Hazretleri bunları ihlâs ve muhabbetlerine göre bizimle ve sizinle birlikte nice yıllar yaşatsın. Nefs-i emmârenin hilelerine boyun eğen, aldatmaca ve oyunlarına inanan gafillerden eylemesin.

Fakir kardeşiniz bunlarla bir arada bulunmaktan mahrum ise de hamdolsun dostluk ve sevgilerini kazanmış durumdayım. Önce refik, sonra tarik, buyrulduğu gibi, yüce zâtınızın bu gibi değerli kişilerin ve özellikle Muhterem Hoca Yektâ Efendi kardeşimizin sohbet ve sevgisine yönelmesini isteyerek sizleri buna teşvik ederim.

Hakkımdaki kalbî meselelerin ve tezâhürlerin aynen devam etmesini istirham ederek sözlerime son veririm. Ve's-selâmü aleyküm ve rahmetüllahi ve berekâtüh.

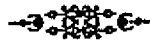
97. Mektub

11 Eylül 321 târihli ihsân-nâme-i muhâlesat-ı 'allâme-i 'â-
lileri vâsıl-ı eyâdî-i behçet olarak lisân-ı şâdûmânî ile kırâat
edildi. Da'avât-ı hayriyye-i muvaffakiyetleri tilâvet ve tekrar
olundu. Hakk Te'âlâ Hazretleri tarîka-i 'aliyyece meşhûd olan
hemm ü himmetinizi 'âlî ve müte'âkib olan vâridât ve füyû-
zâtınızı mütetâbî ve mütevâlî buyursun âmin.

Sûre-i Hadîd-i Şerîfesinde mahsûs-ı fakîrânem olan de-
kâik ve gavâmızın tefsîr ve izâhını irâde buyurmuşunuz. Fa-
kîriniz bir gün tefsîr-i şerîf mütâla'a ederken o Sûre-i mübâ-
rekeye musâdîf oldum. Cenâb-ı Hakk'ın lâ'yuadd ve lâ-yuh-
sâ olan ni'metlerini müşâhade ettikten sonra zikr ü ibâdetin-
de betâet göstermek ne kadar büyük bir vicdansızlık olduğunu
müeddî olan: .. أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا إِيَّاهُ خَشَعُوا إِذْ يَتْلَوْنَ آيَاتِ اللَّهِ وَلِيُذَكِّرُوا الَّذِي حَمَلَتْهُمُ الرَّحْمَةَ وَإِلَىٰ رَبِّهِمْ هُمْ رَاغِبُونَ ilâ âhîrihî ve müzahrefât-ı dünyeviyye-
nin 'âdetâ bir oyuncak mesâbesinde olduğunu i'lâm eden
إِلَىٰ رَبِّهِمْ هُمْ رَاغِبُونَ ilâ âhîrihî ve derecât-ı uhreviyye-
ye nâil olmak için ibâdetin lüzûmunu irâe eyleyen

سَابِقُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مَّا آصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ لِّبَعْضِكُمْ مِمَّا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ilâ âhîrih ve her bir husûsta Cenâb-ı Hakk'a
müteveccih olacağımızı lâzım gösteren
gibi birçok âyât-ı hakemîyyeye musâdîf olunca hiç görmemiş
ve istimâ' etmemiş gibi mütelezziz oldum. Ve bu lezzetten zât-ı
'âlinizin dahî ledel-mutâla'a hisse-mend olmasını arzû eyle-
dim.

Âyât-ı kerîmenin ilmullahi Te'âlâda ukûl-i beşerin hâ-
ricinde bulunan birçok mânâsı var ise de ma'lûm-ı fakîrânem
olan kısmı, Zât-ı 'Âlîlerinin dahî ma'lûmudur. Bindenaleyh
ziyâde tasdî'e lüzûm görmedim. İnşâallah Te'âlâ mütâla'a
buyurur ve mündericât-ı bâhîretü'l-füyûzât-ı Furkânîyyelerin-
den müstefiz olursunuz. Ve minâ'l-lahi Te'âlâ't-tevfik.

HADİD SÜRESİ'NİN FAZİLETİ

11 Eylül 321 tarihli yüksek ilminizin saf ve temizliğini gösteren ihsan dolu mektubunuz elimize ulaşarak, mutluluk ve saâdet veren bir dille okundu. Muvaffak olmanız hakkındaki hayır dualarım tekrar tekrar arzedildi. Hakk Teâlâ Hazretleri tarikat bakımından görülen himmet ve gayretinizi yüceltip feyz ve varidatınızı artırarak devamlı eylesin, âmin.

el-Hadîd Süresi'nde hissettiğim incelik ve esrarın tefsir ve açıklamasını istemiştiniz. Fakîr kardeşiniz birgün tefsiri okurken, o sürenin tefsirine rastladım. Cenâb-ı Hakk'ın, saymakla bitmeyen nimetlerini gördükten sonra «zikir ve ibâdetde ağır davranıp gevşeklik göstermenin ne kadar büyük bir vicdansızlık olduğunu gösteren, dünyanın geçici ve aldatıcı süsleriyle oyalanmanı âdetâ bir oyuncakla oynamak gibi olduğunu bildiren,» âhiretteki yüce mevki ve üstün derecelere kavuşmak için ibadetin gerekli olusunu işaret eden ve her konuda Cenâb-ı Hakk'a yönelik bulunacağımızı gösteren¹ birçok hikmetli âyetlere rastlayınca hiç görmemiş ve duymamış gibi hazz aldım. Bu hazdan yüce zâtınızın da okuyarak nasibini almasını arzu ettim.

Âyet-i kerimelerin Allah Teâlâ'nın ilâhi ilminde, insan aklının çok üstünde pek çok mânâsı var ise de, bildiğim kadar kısmı sizce de bilinmektedir. Bu yüzden sizleri fazlaca sıkıya lüzûm görmedim. İnşaallah Teâlâ okur ve içerisinde mevcûd olan derin ve Kur'ânî feyzlerden istifâde edersiniz. Ve minellahi't-tevfik.

1. el-Hadîd, 16-22.

98. Mektub

9 Mayıs sene 321 târihli iltifat-nâmeniz vâsıl oldu. Müteessir bir kalb, müteellim bir hâtır ile yazılmış olan o nâme-i meveddet-i 'allâmeyi temâşâ eden göz, kırâat eyleyen lisân-ı fakîrânemi tavsîf etmek istiyorum. Lâkin biri deryâya düşen diğeri makâm-ı iktidardan düşen iki perîşândan nişân vermek için bir ârif-i 'âlî-şân ve kâtib-i belâgat-efşân lâzımdır. Dâîiniz gibi hâdim-i dervîşânın iktidârından hâriçtir.

Ziyâret-i fâzulâneleriyle şeref-yâb olan Halîl E f e n d i'nin sûret-i mülâkât ve muhabbetini okudukça ve o meclis-i melâik-enîsin ulviyyet-i şânını düşündükçe vücûd-i fakîrâne-me teveccüh eden endûh-ı firkat ve arzû-yı vuslatı bir vech ile ta'rif edemem. Hakk Celle ve 'Alâ Hazretleri o Halîl-i Sâdık'a ihsân edilen şeref-i didârı bu 'alî-i vâmika da ihsân buyursun. Edilen ed'îye-i hayriyeyi, Bârgâh-ı icâbetinde şâyân-ı kabûl eylesin âmin.

İnşâallah Te'âlâ birkaç güne kadar mûmâileyh Halîl E f e n d i buraya gelip cemâl-i cânânı gören gözlerinin müşâhadesiyle tenvîr-i uyûn eyleyiz.

Bugün ziyâret-i ihvân pek ziyâde olduğundan şu varak-pâremi üç-dört fâsıla ile tahrîr etmiş olduğum gibi Ali Dâîiniz dahî takdîm-i 'arîza için aslâ vakit bulamamıştır. Ellerinizi öpüyor, istîfâ-yı kusûr ediyor lütfen afv buyurunuz. Afv-ı kusûr husûsunda tevakkuf etmeyiniz. *الجزاء من جنس العمل* kaziyyesi ma'lûm-ı 'âlileridir. İbâdet ve tâ'at için müsâ'id zamanların kemâl-i gâflet ile geçmiş olduğu dâhil-i hesâb olur ise vâkî olan kusûrların afvı için bir zemîn-i müsâ'id ihzâr-etmiş olursunuz. Bâkî, Veffakakümullahü Te'âlâ âmin. ve's-Selâmü 'Aleyküm...

CEZÂ AMEL NEV'İNDENDİR

9 Mayıs 321 tarihli mektubunuz bize ulaştı. Müteessir bir kalp, elemli bir duygu ile yazılmış dostluğunuz ve ilminizin ifadesi olan mektubunuzu gören gözümü, okuyan dilimi tasvir ve tavsif etmek istiyorum. Lâkin biri denize düşen diğeri ise iktidar gücünü kaybeden iki perişandañ haber verebilmek için, şanlı bir ârif, belağat saçan bir kâtip lâzımdır. Bu ise duâcı kardeşiniz gibi, dervişlere hizmet eden birisinin gücünün dışındadır.

Fâzıllara lâyık ziyaretinizle şeref ve fazîlet kazanan Halil Efendi'nin sizinle mülâkat sûretini ve muhabbetini okudukça, meleklerin de katıldığı o yüce meclisi düşündükçe nâciz bedenime âriz olan ayrılık ateşini ve vuslat arzusunun hiçbir şekilde tarif edemem. Hakk - celle ve alâ - Hazretleri o gerçek dost Halil-i Sâdık'a ihsan eylediği yüzü, bu hasta hayrana da ihsan buyursun. Edilen hayır duâları yüce katında kabûle şâyân eylesin. âmin.

İnşaallah Teâlâ birkaç güne kadar adı geçen Halil Efendi buraya gelir de Sevgilinin cemâlini gören gözlerinin müşâhadesiyle gözlerimizi aydınlatırız.

Bugün ihvânın ziyareti oldukça fazla olduğundan bir parça mektubumu üç-dört defa ara vererek yazmış olduğum gibi size duâcınız Ali dahi mektup yazmaya asla vakit bulamamıştır. Ellerinizi öpüyor, kusurunun afvını istiyor. Lütfen afv buyurunuz. Kusurların afvı konusunda ağır davranmayınız. Ceza yapılan amelin kendi cinsindedir hükmü sizce de bilinmektedir. İbâdet ve tâatler için uygun zamanların tam bir gafletle geçirilmiş olduğu hesaba dâhil edilirse meydana gelen kusurların afvı için müsâit bir zemin hazırlamış olursunuz. Artık, Allah Teâlâ sizleri muvaffak buyursun, âmin.

Ve's-selamü aleyküm.

99. Mektub

İhlâs-ı mücesseme ve muhabbet-i mu'azzama ıtlâkına se-zâ olan 15 Ağustos 321 târîhli iltifat-nâmeniz bu def'a dahi müştâk-ı visâlinizi dîlşâd eyledi.

İhlâs ve muhabbet-i kâmilenin ma'nâsını tamamıyla bizlere bildiriyorsunuz. Lâkin ne çâre ki ihtiyâr oldum. 'Amel-mânde oldum. Hazret-i Pîr'in dünyâda bulunduğu vakit, beden mevcûd olduğu bir zamanda ihlâsınız gibi bir ihlâsa mâlik olsaydım düdüğü çalması olurdu. Şimdi zaman sizindir, fırsat sizindir. Bu gibi bir i'tikâd ile taşu müteveccih olsanız 'azîm bir füyûzâta nâil olursunuz. Tebrîk eylerim. Hakk Te'âlâ Hazretleri bu âciz kulunu taklîd sûretinde bırakmasın. Sahîh bir muhabbete mâlik buyursun.

İhtiyarlık zamanının yalnız bir hâlini seviyorum. O da bundan ibârettir. Ekser evkât hatıra geliyor ki vakit bitti, rihlet zamanı takarrüb etti. Şimdiye değin dünyâ için çalıştın. Belki ma'kûl idi. Lâkin bundan sonra ne olacaksın? Genç mi olacaksın? Hüşyâr olmalı. «İrci'î» emr-i celîl-i ilâhîsi icâbınca vâkî olan da'vet-i Hakk'ın icâbeti için müheyâ olmalısın. İşte bu gibi şeyleri düşündükçe nefis müdâfa'adan izhâr-ı 'aciz ediyor ve ma'kûl bir cevâp bulamıyor. Cenâb-ı Hakk cümlemizi muvaffak buyursun. Gaflette bırakmasın âmin...

İHTİYARLIĞIN İHTARI

Mücessem bir ihlâs ve muazzam bir muhabbet denilmeye lâyık olan 15 Ağustos 321 tarihli iltifat dolu mektubunuz bu defa da vuslatınıza iştiyakla hasret kalan kardeşinizi sevindirdi.

Gerçek muhabbet ve ihlâsın mânâsını bizlere tamamen bildiriyorsunuz. Lâkin ne yazık ki, ihtiyarladım. Tâkatten düştüm, amelden kaldım, Hazret-i Pir'in dünyâda bulunduğu ve vücudumun da yerinde olduğu bir zamanda ihlâsınız gibi ihlâsa sahip olsaydım düdüğü çalmış olurum. Şimdi zaman sizindir. Fırsat sizindir. Böyle bir itikatla taşa yönelseniz büyük feyizlere kavuşursunuz. Tebrik ederim. Hakk Teâlâ bu âciz kulunu gaflet seviyesinde bırakmasın. Sahîh ve sağlam bir muhabbete sahip kılın.

İhtiyarlığın sadece vaktin bitip âhirete göç zamanının yaklaştığını hatırlatan hâlini seviyorum. Şimdiye kadar dünya için çalışmamız belki akla daha yatkındı. Lâkin bundan sonra ne olacaksınız? Genç mi olacaksınız? Uyanık bulunalım. İrci'i (= Dön) ilâhi fermanınca yukû bulacak Hakk'ın dâvetine hazır olmalısın. İşte bu gibi şeyleri düşündükçe sadece kendimi savunmakta acze düşüyor ve akla uygun bir cevap bulamıyorum. Cenâb-ı Hakk hepimizi muvaffak eylesin. Gaflette bırakmasın, âmîn.

100. Mektub

Bu posta ile olan tahrîrât-ı behiyyenizi dahî alıp mütâlasını sermâye-i mesâr eyledim. Var olasız, berhudâr olasız, bir takım ihvân ile vâkı' olan mülâkat ve muhabbetiniz mûcib-i mahzûziyyet oldu. Cümledeniz için hayır du'â olundu. Cenâb-ı Hakk şâyân-ı kabûl buyursun âmîn.

Semâhatlı Efendi Hazretleri'nin selâm ve bakâ-yı iltifâtından fevka'l-'âde memnûn oldum. مَنْ تَوَاضَعَ فَقَدْ رَفَعَهُ اللهُ hadîs-i şerîfine mazhar olsunlar. Kendinizi Müşârünileyh Hazretleri'nin huzûrunda gördüğünüz halde, cümle için ihsân-ı ilâhî olan ve cezbeye dâir bulunan rü'yâmız câ-yı teşekkürdür. Kaale'n-Nebiyy Aleyhi's-selâm :

جَذْبَةٌ مِنْ جَذَبَاتِ الرَّحْمَنِ تُوَازِي عَمَلَ الثَّقَلَيْنِ

Müşârünileyh Hazretleri'nin sâyesinde siz dahî bu şerefe nâil olmuşsunuz. el-Hamdülillâhî 'alâ zâlik.

Ma'lûm-ı 'âliniz olduğu gibi ekâbir-i dînin müntehâ-yı arzûları Cenâb-ı Hakk'a takarrülden ibârettir. Kemâ kâle Te'âlâ fî hadîsihî'l-kudsî: لَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالتَّوَّافِلِ إِلَى آخِرِهِ

Lâkin abdin kendi ibâdeti ile vâkı' olan kurbiyyet ü meşy ü hareketi; Cenâb-ı Kuvvetü'l-Meşîn Hazretleri'nin cer ve cebine nisbeten bir karıncanın reftârıyla bir şimendiferin kat'-ı menâzilindeki farkdan daha ziyâdedir.

Müşârünileyh Hazretleri'nin kalb-i enverleri'nde mevcûd olan kemâl-i isti'dâdı sizin bu ma'nânız lâynkıyla keşf ve izah ediyor. Cenâb-ı Allah biz fakîrleri; dahî nazar-ı iltifâtlarından mahrûm buyurmasın. Arz-ı hulûsumu kendilerine takdîm ediniz. Dâmâd-ı 'âlîlerine ve sâir ihvâna kezâ. Ve's-Selâmü 'Aleyküm.

İLÂHÎ CEZBE

Bu posta ile gelen değerli mektubunuzu alıp okudum; sevincimin sermayesi kabul eyledim. Varolasınız. Sağolasınız. Birtakım ihvânımızla vuku bulan karşı karşıya görüşmeniz ve birbirinizi sevmeniz, sürûruma sebep oldu, cümleiniz için hayır duâlarda bulunuldu. Cenâb-ı Hakk kabûle lâayık buyursun, âmin.

Semâhatlı Efendi Hazretlerinin selâm ve iltifatının devam etmesine son derece sevindim. Mütevâzi ve alçak gönüllü davrananı muhakkak Allah yükseltir, hadis-i şerifine mazhar olsunlar. Kendinizi rüyâda bu zatın huzurunda olduğunuz halde herkese ilâhi bir ihsan olan cezbe-ye tutulmuş görmeniz teşekküre değer bir husustur. Cenâb-ı Peygamber -aleyhisselâm -:

— Rahman olan Allah'ın cezbelerinden bir cezbe insanların da cinlerin de amellerine denktir.¹ buyuruyor. Bu yüce zâtın sayesinde siz de bu şerefe ermişsiniz, bu yüzden Allah'a hamdolsun.

Sizin de bildiğiniz gibi din büyüklerinin son arzuları Cenâb-ı Hakk'a yaklaşmaktan ibârettir. Tebâreke ve Teâlâ Hazretleri hadis-i kudsisinde buyurduğu gibi:

— Kulum bana nâfilelerle yaklaşır. Ancak kulun kendi ibâdet ve tâatı ile meydana gelen yakınlık, yürüme ve hareketi ile Cenâb-ı Kuvvetü'l-Metin Hazretlerinin cezbe ve çekiciliği arasındaki fark bir karıncanın yürüyüşü ile bir lokomotifin süratle gidişindeki farktan daha çoktur.

Bu yüce zatın nuru kalplerindeki kemal-i kabiliyyetini sizin maneviyatınız lâayık vechile izah edip açıklıyor. Cenâb-ı Allah biz fakirleri de dostluk ve sevgi nazarından mahrum buyurmasın. Halis sevgi ve saygılarımı kendilerine iletiniz. Değerli damatlarına ve diğer kardeşlere de. Ve's-Selâmü aleyküm.

1. Keşfü'l-hafâ, I/397.

101. Mektub

Derece-i istihkakımın fevkinde ibrâz buyurulmuş olan mahviyyet ve kemâl-i rahm ve şefkati nâtık bir kat'a iltifât-nâmenizi alıp mütâlaasıyla da'avât-ı hayriyyenizi bi-hulâsî'l-bâl isâl-i kabûl-gâh-ı Rabb-i Müte'âl eyledim. Bu derece mahviyyet her ne kadar ilim ve irfânımızla mütenâsib ise de fakiriniz dünyâda ve âhirette zât-ı mekârim-sıfâtınızla iftihâr edersem revâdır. Cenâb-ı Hakk bu 'abd-i mücrimi şefaatinıza mazhar buyursun âmin.

Beyân buyurulan hakâyık ma'lûm-ı fakîrânem oldu. Taraf-ı dâiyânemizden zuhûr eden «Sabr ediniz» cümlesi

الحَقُّ يَعْلُو مِنْ صَبْرٍ ظَفَرُ hadîs-i şerîfiyle muvâfık olmuştur. fahvâsınca inşâallahü te'âlâ nefis ve şeytanın mekâidi hep zayıf düşer Hakk gâlib olur. Aleyhissalâtü ve's-selâm Efendimiz hâmilül'ezâ imiş. Vâris olanlar dahî öyle olacaktır. Enfâs-ı kudsiyye-i azîzândan me'mûl ederim ki zât-ı 'âlinize yâr ve her bir hâl ü kârınızda meded-kâr olsunlar. Cenâb-ı Hakk feyzinizi müzdâd ve kalbinizi şâd buyursun. İhvân-ı kirâmımızın terakkülerine medâr eylesin âmin. İnşâallah Teâlâ sabır sâyesinde her bir müşkil hallolur.

Simdilik kendim için bir istirhâm etmek istiyorum. Şöyle ki: Bir mâh oluyor, Cenâb-ı Hakk'tan evvelâ kendime, sâniyen ihvân-ı kirâmıma kemâl-i imâna ricâ ediyorum. Binâenaleyh da'avât-ı hayriyyenize muhtâcım. Belki o sâyede muvâfak olurum. Çünkü bazı alâmâta bakınca kemâl-i imana eşedd-i ihtiyâç ile muhtaç olduğumu anlıyorum. Lütfen mülâki olduğunuz ihvâna beyân-ı keyfiyyet ediniz. Gafllet buyurmasınlar. Râbitada bile bu maksadı her bir maksadlarına takdim ve tercih etsinler. Zât-ı 'âliniz dahî teveccüh buyururken kemâl-i imâni ilkaaya gayret buyurunuz. Hamd olsun ki Cenâb-ı Allah bu noksânımızı bildirdi, cehl-i mürekkembe bırakmadı. ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ

Mektûb-ı 'âlinizi serûpâ üç-dört def'a okudum. Hiç bir fık-rasını cevapsız bırakmadım. 'Inde't-te'emmül ma'lûm-ı fazılâ-neleri olacaktır.

SABRIN ZAFERİ

Hakettiğim derecenin çok üzerinde gösterilmiş bulunan mahviyet, kemâl-i merhamet ve şefkati ifâde eden mektubunuzu alıp okuyarak, hakkınızdaki hayır duâlarımı Cenâb-ı Hakk'ın yüce katına ulaştırdım. Bu derecedeki mahviyet her ne kadar ilim ve irfanınızla mütenâsib ise de fakiriniz, sizin iyi ve güzel sıfatlarınızla dünya ve ahirette ne kadar övünsem azdır. Cenâb-ı Hakk bu günâhkâr kulunu şefâatinize mazhar buyursun, âmin.

Açıklanan hakikatlar benim tarafımdan da öğrenildi. Duâcı kardeşinizden zuhûr eden Sabrediniz, cümlesi Sabreden zafere ulaşır hadis-i şerifine uygun düşmüştür. Hakk ve hakikat daima yükselir, gâlip gelir. Fehvasınca inşaallah Teâlâ nefs ve şeytanın hileleri hep zayıf düşer ve Hakk galip gelir.

Aleyhissalâtü ve's-selâm Efendimiz eziyyet ve cefâ çekmiş ve onun mirasçıları da öyle olacaktır. Evliyaullah'ın mukaddes nefeslerinden ümid ederim ki, yüce zâtınıza yar ve her bir hal ve işinizde yardımcı olsunlar. Cenâb-ı Hakk feyzinizi artırıp kalbinizi şâd eylesin. Muhterem ihvânımızın manevî terakkilerinde yardımcı olsun, âmin. İnşaallah sabır sayesinde her güçlüğünüz hallolur.

Şimdilik kendim için bir istirahatda bulunmak istiyorum. Şöyle ki: Bir ay kadar oluyor, Cenâb-ı Hakk'tan evvelâ kendime sonra da ihvânımıza imanda kemâl niyâz ediyorum. Bu yüzden hayır dualarınıza muhtacım. Belki o sayede bunda muvaffak olurum. Çünkü bazı alâmetlere bakınca imanda kemâle çok şiddetle muhtac olduğumu anlıyorum. Karşılaştığımız ihvânımıza keyfiyeti lütfen açıklayınız. Gaflette bulunmasınlar. Râbîta'da bile bu maksadı diğer bütün maksat ve gayelerin üstünde tutsunlar. Yüce zatınız da teveccühte bulunurken imanda kemâle erdirmeye gayret buyurunuz. Hamdolsun ki, Cenâb-ı Allah bu eksik ve kusurumuzu bildirdi de büsbütün cehâlette bırakmadı. Bu Allah'ın bir fazl ve ihsanıdır. O'nu dilediğine verir.¹

Değerli mektubunuzu baştanbaşa üç dört defa okudum hiç bir noktasını cevapsız bırakmadım. Düşündüğünüz takdirde sizce de anlaşılacaktır.

102. Mektub

5 Nisan 320 târihiyle Sivas'tan yazılmış olan ihsân-nâmeniz vâsıl oldu. Fevka'l-âde memnûn oldum. İlâhî mahzûz ve herbir keder ve elemden mahfûz olasız. Merhûm Pederin makamına ta'yîn buyrulduğunuzu yazmış idiniz. Müfâratatinizden mahzûn oldum ise de yine Cenâb-ı Hakk'a teşekkürde bulunmaktan başka çâremiz yoktur. Çile bitmemiş, inşaallahü Te'âlâ müddeti biter de sizin ve sizin gibi âşık-ı sâdikların likasıyla teşerrüf olunur.

Râbîta ile şimdilik iktifâ eylemeliyiz. **وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ** âyet-i celîlesi o ma'nâyı müş'irdir. Harâret fazla olursa salât ü selâma devam buyurunuz. Dersa'âdet'teki ihvân-ı kirâmdan müşâhade ettiğiniz lütf u şefkat ve bu dâ'ileri hakkında fart-ı merhametleri beyân buyuruluyor idi. Cenâb-ı Hakk'a şükür. Evet bu bahse gelince: Lisân-ı kâl ü kalem kûtâhdır.

Erbil'de iken bindebirinden daha noksânını arz etmiş idim. Lâkin bu dahî ma'lûmumdur ki envâ'-ı kemâlât ile ârâste ve encâ-i meziyyât ile pîrâste olan bir kavmi ilm ü irfân ile celb eylemek kâbil olamaz. Ancak bu zatların fakiriniz hakkında ki hissiyyât-ı şefkat-kârâneleri dâ'imizin acz ü bi-çâreliğinden münba'isdir. Dünyâda kendimden bir 'âciz ve bir bi-çâre göremiyorum. Bilemiyorum. Zâtınız da şu hakîkati tasdik edersiniz. Şu kadar var ki: Hazerât-ı Nakş-bendiyyeye mevcut olan bendegiyet sâyesinde birçok zevât-ı kirâmın hüsn-i teveccühüne mazhar oluyoruz. Hazret-i Allah o sâyede âhiretimizi dahî sehl ü âsân buyursun âmin...

Muvâsalatdan mahrûmiyyet olduysa da gâh gâh mürâsele ile taltif buyurmanızı bilhassa ricâ ve şimdilik şu kadar ma'rûzât ile iktifâ eylerim Ali ve Mehmed dâ'imiz ile hulefâ ve mürîdânın bir takımı ya'nî zâtınızı bilenleri mahsûs selâm ederler. Efendim...

RÂBİTA'DA HARÂRET

5 Nisan 320 tarihiyle Sivas'tan yazıldığı anlaşılan ih-san dolu mektubunuz bize ulaştı. Son derece sevindim. Allah'tan dileğim her zaman mesrur ve her türlü kederden korunmuş olmanızdır.

Rahmetli pederinizin makamına tayin edildiğinizi yazmıştınız. Bizden ayrılıp uzaklaştığınızdan dolayı üzüldüm ise de yine de Cenâb-ı Hakk'a karşı şükürde bulunmaktan başka gayemiz yoktur. Çile bitmemiş. İnşallah Teâlâ müddeti biter de siz ve sizin gibi gerçek âşıklerle yüz yüze gelerek şeref kazanılır.

Râbita ile şimdilik yetinmeliyiz. Sâdıklarla beraber olunuz.¹ âyet-i celilesi bu mânâya işaret etmektedir. Hararet artıp vücûd ısısı yükseldikçe salât u selâma devam ediniz. İstanbul'daki ihvânımızdan görmüş olduğunuz lütf, şefkat ve yakınlıktan, duâcı kardeşiniz hakkındaki aşırı merhametlerinden bahsediliyordu. Cenâb-ı Hakk'a çok şükür. Evet bu konuya gelince, kalem ve söz susmakta, izaha güç yetirememektedir.

Erbil'deyken binde birinden daha az olanını arzetmiştim. Ancak şunu da bildirmekteyim ki, her türlü kemâlât ile bezenmiş ve her türlü meziyyetlerle süslenmiş olan bir topluluğu ilim ve irfan ile kendine çekebilmek kolay değildir. Ne var ki, bu zâtların fakir kardeşiniz hakkındaki şefkat ve merhamet duyguları duâcınızın acz ve çaresizliğinden kaynaklanmaktadır. Dünyada kendimden daha âciz ve daha çaresiz başka birşey göremiyorum, bilemiyorum. Siz de şu hakikatin doğruluğunu kabul edersiniz. Şu kadar var ki, Nakşibendiyye tarikatına mensub meşayih'te bulunan kulluk sâyesinde pek çok zevâtın hüsn-i teveccühüne mazhar oluyoruz. Hazret-i Allah o sayede âhîretimizi de kolaylaştırıp âsân eylesin, âmin.

Bir arada bulunmaktan mahrûm isek te zaman zaman mektuplaşarak bizleri sevindirmenizi bilhassa rica ve şimdilik şu kadar isteğimi ifade ile iktifâ eylerim. Duâcınız Ali ve Mehmed Efendi'lerle halife ve müridlerin pek çoğu ve özellikle yüce zâtınızı tanıyanlar selâm ederler, Efendim.

1. et-Tevbe, 119.

103. Mektub

E d h e m E f e n d i birâderimizin hânesinde oturup yazdığınız iltifât-nâmeyi okudum. Dergâh-ı şerifde nâil olduğunuz rûhâniyyetin bir misline o gece nâil olduğunuza ve dâ'inizin gûyâ o mecliste hâzır bulunduğum hakkındaki husn-i zannınıza hayli mahzûz oldumsa da birçok dahî mahcûb oldum. Âh 'acebâ böyle mi? Sad âh. Âyâ Cenâb-ı Hakk bu 'abd-i âcizi; afvü mağfirete şâyân eder mi? Ama neden;

Çünkü âdetâ bir otel ile farkı olmayan misâfirhâne-i dünyadaki ikâmetini düşünen ve: *إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ* cümlesini hakkiyle teemmül ve tefekkür eyleyen bir abd-i 'âkıl, bir 'âkıl-i kâmil şüphesiz hemm ü himmetini o amansız o çâresiz olan makâm-ı dehşet ve o hâbgâh-ı vahşet ve vahdet için sarf eyer. Dünyânın serî'u'z-zevâl olan câh ü mâlini netice-i âmâl eylemez.

Ma'amâfih biz yine *إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ* söyleriz. Yalnız lisânen olsun söyleriz ve tamâmına nâil olmak için Cenâb-ı Hakk'a tazarrû' eyleriz. Ve mina'l-lahi, teâlâ'l-kabûl.

DÜNYÂNIN HÂLİ

Ethem Efendi kardeşimizin evinde oturup yazdığınız ülfet, muhabbet ve dostluk dolu mektubunuzu okudum. Dergâhta nâil olduğunuz, rûhâni ve manevî havanın bir benzerine de o gece rastladığınıza ve duacı kardeşinizin de güya o toplantıda hazır bulunduğuna dair güzel düşüncenize hayli sevindimse de pek çok da utandım. Mahcûb oldum. Ah acaba öyle mi? Yüzlerce defa âh öyle mi? Cenâb-ı Hakk bu âciz kulunu afv ve mağfirete lâayık görür mü, ama neden?

Çünkü âdeta bir otel ile pek farkı olmayan bu dünya misafirhanesindeki yaşayış ve hayatını düşünen İnnâ lillâh ve innâ ileyhi-râciün; Biz Allah'ınız ve O'na döneceğiz. cümlesini hakkıyla tefekkür edip değerlendiren akıllı bir kul ve aklını iyi kullanan bir kişi şüphe yok ki, bütün kuvvet ve gayretini, o amansız ve çaresiz olan dehşet makamı, yapayalnız ve korkunç istirahat-gâh için harcar. Dünyanın bir anda yanıp sönen yıldız gibi gelip geçici olan mal ve mekânını bütün ümid ve emellerin hedefi yapmaz.

Bununla beraber biz yine de İnnâ lillâh ve innâ ileyhi-râciün¹ deriz. Lisanen de olsa söyleriz. Bunun gerçek ve hakikatına ermek için de Cenâb-ı Hakk'a tazarru ve niyazda bulunur boyun bükerek yalvarırız.

1. el-Bakara, 156.

104. Mektub

Âilenin, gâilenin kesretinden, nefes darlığından vâkı' olan şikâyetinize pek memnûn oldum. Büyük musîbet odur ki insan bu kesretin mazarratını bilmesin, marazını teşhîs etmesin. O halde çâre olamaz. İlâç bulunamaz. Hekîme mürâca'at olunamaz. Hafazanallahü Te'âlâ ve iyâküm âmîn. Fakîrinize kalırsa zât-ı ma'ârif-sifâtınız nâil olduğunuz idrâk ve iz'ân sâyesinde mekâid-i şeytana kapılmaz ve nefsi emmâreye tamamıyla mağlûb olunmazsınız. Gece karanlığında olsun râh-ı selâmet ve sa'âdeti bulup ta'kîb edersiniz. Şeytânı iğfâl, nefsi emmâreyi iknâ' edersiniz. Yakayı kurtarırsınız. Kendinizi mes'ûliyyet-i uhreviyyeden mehmâ emken halâs edersiniz. Mevlâm muîniniz olsun, meşâyih dest-gîriniz olsun. Râbita delîliniz olsun, zikr-i hafî refîk-i şefîkiniz olsun âmîn.

İltifatnâmenizi görünce ve eski merâhiminizin bakâsını müşâhade edince yeni du'âlarımı lisân-ı şükrân ile tekrar ve kemâl-i ihlâs ile takdîm-i bârgâh-ı Cenâb-ı Perverdigâr eyledim. ve's-Selâmü 'aleyküm...

HASTALIĞI FARKEDEN ŞİFAYA KOŞAR

Ailenin, gâilenin çokluğundan ve nefes darlığından şikâyetinize pek sevindim. Zira en büyük felâket insanın bu kesret âleminin zararlarını bilmemesi ve hastalığını teşhis edememesidir. Bu hale çare bulunamaz, ilaç ve devâ verilemez, doktora başvurulamaz. Allah Teâlâ sizi ve bizi böylesine bir âkibetten korusun, âmin.

Bu fakîr kardeşinize kalırsa, her türlü marifet özelliklerine sahip şahsiyyetiniz, erdiğiniz idrak ve iz'an sâyesinde şeytanın aldatmaca ve hilelerine kapılmaz, nefsi emmâreye de büsbütün mağlûb olmaz. Gece karanlığında bile olsa selâmet ve saâdet yolunu bulup o yoldan gidersiniz. Şeytanı atlatıp aldatır, nefsi emmâreyi de inandırıp ikna edersiniz. Yakayı kurtarıp kendinizi âhiret sorumluluğundan âzâde kılarırsınız. Mevlâm yardımcınız, meşayih-i kirâm da yol gösterici, elinizden tutucu rehberiniz olsun. Râbîta deliliniz; hafiy zikir, müşfik ve merhametli arkadaşınız olsun, âmin.

Ülfet ve iltifat dolu mektubunuzu görüp eşki merhametinizin devam ettiğini farkedince duâlarımı şükran diliyle tekrar tekrar ve tam bir ihlâs ile Cenâb-ı Hakk'ın huzûruna takdim eyledim. Ve's-Selâmü aleyküm.

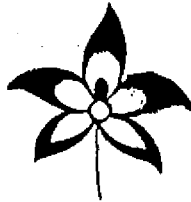
105. Mektub

Kâğıt, kalem ve mürekkep gibi âlât ve edevât-ı kitâbeti muntazaman irsâl buyurdunuz. Lâkin kitâbet husûsundaki noksanlarımı ikmâl için ne yapabilirsiniz? Bu bapta zâtınız gibi bir kâtib-i şîrin-zebân ve daha doğrusu bir münşî-i mu'ciz-beyân lâzım ki; o ciheti de te'mîn buyursun.

Ulûm ve fûnûnun tahsiline müsâ'id bir zaman bulunan evâil-i ömrümü tenezzüh ü ihtilât ve istimâ'-ı terennüm ü nağmât ile târ ü mâr ve huyûl-i necîbeye derkâr olan fart-ı muhabbetimi yenemeyip, hergün bir esb-i sebk-refstâra süvâr olarak deşt ü gül-zâre geşt ü güzâr ile imrâr eyledim. Kıráat, kitâbet, ibâdet gibi makâsıd-ı muzzamadan hemân hemân bütün bütün mahrûm olmak derecesine geldim.

Cenâb-ı Hakk'a hamd olsun ki bir zaman uyandım ve zemîn-i tazarrû'da Hazret-i Pîr'in dergâh-ı merhametine dayandım. Ve mahzâ o şâyede ya'nî bilâ mücâhede makâsıd-ı mezkûrenin behrinden ancak birer nebzeçigine ve belki de e-kall-i kalîline nâil oldum. Hakk Te'âlâ Hazretleri zâyiâtımızı yalnız bundan ibâret buyursun. Tahsîl-i rızâ-yı Bâri ve ni'am-i celîle-i perverdîgârîye sarfı lâzımken bakıyye-i ömrümüzü arzû-yı nefsâniyyeye tâbî' buyurmasın. ve cümlemizi:

مَنْ رَضِيَ عَنِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ hadîs-i şerîfine mazhar olan fırka-i nâciyyeye ilhâk eylesin. âmîn...

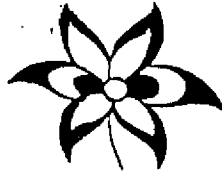

ÖMRÜ DEĞERLENDİRMEK

Kâğıt kalem ve mürekkep gibi yazı malzemelerini tamamen gönderme lütfunda bulundunuz. Ne var ki, yazı hususundaki eksik ve noksanlarınızı tamamlayabilmek için ne yapabilirsiniz. Bu konuda sizin gibi tatlı dilli bir kâtip ve daha doğrusu isteğini en güzel ve veciz bir üslup ile açıklayan edip gerekli ki, bu eksikliğimizi de temin buyursun.

Her türlü ilim ve tekniği öğrenmeye müsait olan, ömrümün ilk zamanlarını ve gençliğimi dost ve arkadaşlarla eğlenerek, terennüm ve nağmeler dinleyerek, güzel ve safkan atlara olan merakımı yenemeyip hergün bir başka atın sırtında ovalarda dolaşarak günlerimi boşa geçirdim. Okuma yazma ve ibâdet gibi büyük ve mukaddes gayelerden büsbütün mahrum olmak derecesine düştüm.

Cenâb-ı Hakk'a hamdolsun bir zaman sonra kendime gelerek uyandım. Ve Hazreti Pîr'in merhamet dergâhına dayandım, yalnız bu sayede hiçbir mücahedede bulunmazsınız bu yüce gayelerin herbirinden ancak çok az bir kısmını belki de azların en azını elde edebildim. Hakk Teâlâ Hazretleri kaybettiğimiz değerleri yalnız bunlardan ibâret buyursun. Allah'ın yüce rızasını onun pek kıymetli nimetlerini kazanmak için harcanması gereken ömrümüzün kalan kısmını nefsânî arzuların peşinde geçirtmesin. Ve hepimizi Allah'dan râzı olan kişiden Allah da râzı olur hadîs-i şerifinin sırrına eren Fırka-i nâciye arasına katsın, "âmin.

11 Temmuz 321 târihiyle olan iltifât-nâmeniz vâsıl olarak son derece mahzûziyyet-i fakîrânemi mücib oldu. Hele Arnavud'un deniz hakkındaki fikr ü mütâla'asını ve çayır gibi olsa bile emniyyet edemeyeceğini nefse teşbih edip güzel güzel beyân buyurduğunuzu görünce fevka'l-âde mesrûr olup hayli güldüm. Bu gibi tulû'âtınıza mukaabil Cenâb-ı Hakk'a teşekkür eyledim. İnşâallah Te'âlâ:

مَنْ عَرَفَ نَفْسَهُ فَقَدْ عَرَفَ رَبَّهُ

sırrına mazhar olursunuz. Vâkı'a nefsin hîle ve desâisine nihâyet yoktur. İbâdet yolunda insanı avladığı mümkündür. Hak Te'âlâ Hazretleri cümlemizi muhâfaza buyursun. Fakîriniz de kendisinden korkuyorum. وَمَا أُبْرئِي نَفْسِي söylüyorum.

Hele o el öpülmek, du'â taleb olunmak, bir çokları intisâb eylemek ne kadar muhâtaralıdır. Bunların bir zerresini kendime atfedersem helâke gideceğim şüphesizdir. Lâkin hayâtım, her bir nefesim kendimin olmadığını ve kâffe-i ef'âl ü akvâlim ile berâber emânet min-indillâh olduğunu dâimâ kendisine ifhâmdan gâfil bulunmuyorum. Mevlâm muvaffak eylesin âmin.

NEFSİ İYİ TANIMAK

11 Temmuz 320 tarihli mektubunuzun gelmesi benim son derece sevinmeme sebep oldu, hele Arnavud'un deniz hakkındaki düşünce ve görüşünü, çayır gibi yemyeşil olsa bile ona güvenemeyeceğini nefse benzetip güzel güzel açıklamış olduğunuzu görünce fevkâlâde memnun olup bir hayli güldüm. Bu ve benzeri içinizden o anda ve âniden gelen tulûatınıza karşılık Cenâb-ı Hakk'a şükrederim. İnşaalâh Teâlâ: Nefsini bilen Rabbını bilir, sırrına erersiniz. Gerçekten nefsin hile ve aldâtmalarının sonu yoktur. İbadet ve tâat yolunda insanı avlaması mümkündür. Allah Teâlâ Hazretleri hepimizi bundan korusun. Fakîr kardeşiniz de nefsin kendisinden korkuyorum. Nefsimi asla temize çıkarıramam.¹ diyorum. Hele o eli öpülmek, duâ taleb edilmek, birçokları tarafından intisab edilmek ne kadar tehlikelidir. Bunların zerre kadar küçük bir parçasını kendime mal edersem helâk olacağım şüphesizdir. Lâkin hayatımın, her bir nefesimin kendimin olmadığını, bütün söz ve davranışlarımın Allah'tan bir emanet olduğunu devamlı kendisine anlatmaktan gâfil bulunmuyorum. Mevlâm muvaffak eyesin, âmin.

1. Yusuf, 53

107. Mektub

28 Şubat 322 târihiyle taltif buyurulduğum iltifât-nâmenizi kemâl-i şevk ü neşât ile alıp Hakk Te'âlâ Hazretleri'ne arz-ı şükran eyledim.

Çünkü, Hakk-ı fakîrânemde ray-gân buyurulan âsâr-ı iltifâtınız vesîle-i mübâhât ve nâil olmakta olduğum da'avât-ı bâ-berekâtınız bir ni'met-i mümteni'w'l-mükâfât kabilinden bulunduğu bedîhîdir. Cenâb-ı Allah kalbinizi ma'den-i envâr ve sırrınızı mahzen-i esrâr eylesin. Muhabbet-i mâsivâ sebebiyle dâcâr-ı ekdâr etmesin. âmin.

Bi-hasebi'l-vazîfe meşâğul-i resmîyye-i dünyâ ve gavâil-i kesîre-i mâsivâdan vâkı' olan şikâyetiniz ma'lûm-ı fakîrânem oldu. İşbu dâr-ı fenânın bahîre-i muhîtinde her gün bir sûretle tecessüm ve her saat bir sû'atle tehâcüm eden emvâc-ı müdhîşeden istihlâs için dâmen-i havâssa sarılmak ve cenâh-ı müstevcibü'l-felâh-ı azîzâna sığınmaktan başka bir çâre olmayacağı ma'lûm-ı 'ârifâneleridir. «Zâhiri bâ-halk, bâtını bâ-Hakk» Hazerât-ı Nakş-bendiyye Kaddesallahü Te'âlâ esrârahümü'l-aliyye Efendilerimizin teveccühleridir. İnşâallah Te'âlâ karîben müsâhadesiyle mahzûz olursunuz.

Yalnız râbita ve murâkabeye germiyyet vermelisiniz. Gâvusü's-samedânî 'Abdülkadir el-Gilânî-Kuadise sirruh بِقَدْرِ مَا انْتَشَرَتْ بِسْمِ أَبِيعِ buyurmuşlardır. Fehmün min fehm. Ser-çavuşunuzun tarîkat-ı 'aliyyemize intisâbiyle neş'e-yâb oldum. Îlâhî feyz-yâb olsun. Kaale'n-nebiyyü'l-mükerrrem -sallallahü 'aleyhi ve sellem-

مَا مِنْ شَيْءٍ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنْ شَابٍ تَابٍ

Henî'en leh. Tebrîk ve teslîmâti fakîrânemi kendilerine teblîğ buyurunuz.

Zikr-i kalb sebebiyle harâret ziyâde ve fevka't-tâkat olduğu halde zikri muvakkaten ta'til ve yalnız râbita ve salât ü selâm ile iktifâ eylesesini dahî tavsiye eylerim. Cenâb-ı Allah emsâllerini teksîr ve ashâb-ı irşâd ve tevfikinizi teysîr buyursun. âmin. Bi-hurmet-i Tâ-hâ ve Yâ-sîn.

Ve's-Selâmü 'aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtüh

HAVASS'IN ETEĞİNE SARILMAK

28 Şubat 322 tarihli gönderme lütfunda bulunduğunuz iltifat dolu mektubunuzu büyük bir sevinç ve neşe içinde alıp Hakk Teâlâ Hazretlerine teşekkürlerimi arzyledim.

Hakkımda gösterdiğiniz dostluğunuz benim için bir iftihar vesilesi, tarafınızdan nâil olmakta olduğum bereketli duâlarınız da karşılığı verilmesi mümkün olmayan bir nimet kabilinden olduğu açık bir gerçektir. Cenâb-ı Allah kalbinizi nûrların kaynağı, sırrınızı da esrâr-ı ilâhînin saklandığı bir mahzen eylesin. Mâsivâyâ bağlılık ve muhabbet sebebiyle çeşitli kederlere düçar eylesin, âmin.

Memûriyet vazifesi dolayısı ile dünyanın resmî meşgalelerinden ve çevremizdeki mâsivânın ve dertlerin çokluğundan olan şikâyetiniz tarafımdan öğrenildi. İşte küçük bir okyanusa benzeyen fenâ evi dünyanın herbiri bir başka şekilde gözükken, her bir saati başka bir sür'atle üzerimize gelen korkunç dalgalarından korunmak ve kurtulmak için havass'ın eteğine sarılmak, aziz olan velilerin kurtuluşa götüren sahiline sığınmaktan başka bir çarenin olmayacağı ârif olan şahsınız tarafından bilinmektedir. Zâhiri ve dış görünüşü ile halk içinde bulunmak, bâtını ve iç dünyasında da yalnız Hakk ile beraber olmak Nakşibendiyye tarikatı meşâyihî efendilerimizin teveccühleridir. İnşaallah Teâlâ çok yakın bir zamanda bunun müşahadeyiyle sevinir ve memnûn olursunuz.

Yalnız, râbîta ve murâkabeye hız vermelisiniz. Gav-sü's-Samedani Abdülkadir el-Gilânî (k.s.) Sizin satın alacağınız bellidir. Ben onu satarım buyurmuşlardır. Kısadan hisse. Başçavuşunuzun yüce tarikatımıza intisâbına çok sevindim. Allah'dan dileğim feyz bulmasıdır. Hz. Peygamber (s.a.v.):

— Allah indinde kusurlarından tevbe eden bir gençten daha sevimli birşey yoktur buyurmuştur. O'na bu yüzden tebriklerimi ve selâmlarımı iletiniz.

Kalbî zikir sebebiyle vücût sıcaklığı fazla ve güç yetirilemeyecek derecede arttığı zaman zikre kısa bir müddet ara verip, yalnız râbîta ve salât ü selâm ile yetinmesini de tavsiye ederim. Cenâb-ı Allah benzerlerini çoğaltıp, ona doğru yolu gösterme sebeplerini ve bu konudaki başarınızı kolaylaştırsın, âmin. Bihurmeti Tâhâ ve Yâsin, ve's-Selâm.

108. Mektub

*Fakîr-i hakîr için bâdî-i ser-bülendî ve dâ'î-i pür-taksiri-
niz için sermâye-i sa'âdet-mendî olan bir kit'a inâyet-nâmenizi
alıp şeref-i mütâla'asıyla hoş-hâl oldum. İlâhî hoş-hâl olasız.
Nâil-i aksâ-yı derecât-ı kemâl olasız.*

*Zâten ahlâk-ı cemîlenin v'lâsına nâil ve evsâf-ı hamîde-i
ber-güzidenin bâlâsına vâsıl ve hakikaten bir zât-ı nâdirü'l-e-
mâsilden bulunduğunuza âsâr-ı nâdire-şî'ârınız delil-i celî ve
bürhân-ı lâzimu't-tesellî idi.*

*Bu defa dahî isti'dâd-ı ezeli yâver ve imdâd-ı lem-yezeli
berâber olduğu halde nûrün 'alâ nûr kabîlinden olarak Tarî-
kat-ı 'aliyye-i Bahâiyye ile tenvîr-i 'uyûn-ı rûhâniyyet ve tak-
rîr-i cûfûn-ı cismâniyyet bâbındaki teşebbüs ve intisâb-ı 'âlî-
cenâbları başkaca bâdî-i behcet ü şâdimân olmuştur. Te-
şebbüsâtınızı tebrik ve teşekkürâtımı takdîm ile iftihâr eder-
sem be-câdır. Çünkü Kaale'n-Nebiyü -sallallahü 'aleyhi ve
sellem- المؤمن للمؤمن كالبنيان يشد بعضهم بعضاً*

*Cenâb-ı Allah şecere-i tarîkatinizi semere-i hakikatle beh-
reyâb ve sermâye-i gayretinizi fâide-i sa'âdet ve selâmetle
kâmilü'n-nisâb buyursun, âmin.*

*Tarîka-i 'aliyyemizin erkânı kemâliyle Yektâ Efendi ta-
rafından ifâde ve beyân buyurulduğuna emniyyetim ber-ke-
mâl bulunduğundan bu bâbta tatvîl-i makaale lüzûm görmem.
Yalnız Kenz ü'l'irfân kitâb-ı müstetâbında bulunan a-
hâdis-i şerîfeden ve bâ-husûs zikre dâir bulunanlardan iktitâf-ı
esmârınızı intizâr eder ve bakâ-yı 'âfiyetinizi Cenâb-ı Hakk-
tan istihâm eylerim.*

MÜMİNLER KENETLENMİŞ DUVAR GİBİDİR

Bu fakîr ve hakîr kardeşiniz için bir iftihâr vesilesi, kendisi büsbütün kusurlu duâcınız için saâdet ve mutluluk sermayesi olan değerli mektubunuzu alıp okuyarak, sevindim. Memnun oldum. İlâhî, siz de memnun olup sevinirsiniz. Manevî derecelerin en yükseği olan kemale kavuşasınız.

Zaten güzel ahlâkın en yücesine sahip, iyi huy ve sıfatların zirvesine varmış ve gerçekten benzeri bulunması imkânsız bir kişi olduğunuzu, pek ender rastlanan karakteriniz apaçık bir delil, teselli olunması gereken bir bürhandı.

Bu defa da Cenâb-ı Hakk'ın ezeli kabiliyyeti yaver, sonsuz yardımını beraber olduğu halde Nûrun alâ nûr kabilinden Yüce Bahâiyye tarikatı ile gönül gözlerini nurlandırıp, göz kapaklarını sükûnete erdirme konusundaki teşebbüs ve tarikata intisab etmeniz ayrıca bir sevinç ve memnuniyyet vesilesi olmuştur. Teşebbüslerinizi tebrik, teşekkürlerimi size takdim etmekle iftihar etsem yeridir. Çünkü Hz. Peygamber (s.a.v.) Bir mümin diğer bir mümin kardeşi için birbirleriyle kenetlenen tuğlalar gibidir. Cenâb-ı Allah tarikat ağacınızı hakikat meyvesi ile neticelendirip, çalışma ve gayretinizin sermayesini saâdet ve selâmet kazancı ile sonuçlandırarak tam nasib almanızı temin buyursun, âmin.

Yüce tarikatımızın esaslarının Yekta Efendi tarafından bütünü ile açıklandığına olan güvenim tamdır. Bu konuda sözü fazla uzatmaya lüzum görmem. Yalnız Kenzü'l-irfan isimli kitabımızda bulunan hadis-i şeriflerden özellikle zikirle ilgili olanları okuyup faydalanmanızı bekler, âfiyet ve sıhhatınızın devamlı olmasını Cenâb-ı Hakk'tan niyâz ederim.

109. M e k t u b

Z i h n i E f e n d i birâderimizle berâber konakta tahrîr buyurmuş olduğunuz tahrîrâtın mütâla'asından fevka'l-'âde mahzûz oldum. Hakk Te'âlâ Hazretleri tarîkat-ı 'aliyyeye olan rağbetinizi ve onun semere-i hasenesi olan feyz ve bereketinizi müzdâd buyursun. Âmîn..

İmam Ali -Kerremallahü vecheh- Efendimiz Hazretleri buyurmuşlardır. Dünyâda cem'-i mâle hasr-ı efkâr edip servet ü sâ mâna mâlik olanlar hayatta iken emvât kabîlindedir. Hayât-ı ebediyyeye nâil olan ancak ma'ârif-i ilâhiyye ve ezkâr-ı bâtinîyyeye mâlik olan bir kimsedir. F'îl-vâkı' bir insan hakkıyla mütâla'a ederse ferdâya kadar bakâsı ma'lûm olmayan bir mevcûd için ebedî bir devlet; fedâ etmez. Kezâlik hemm ü himmetinin mu'azzamını, Mâlik 'ale'l-ıtlâk olan Haalîk-ı 'Azîm'in tahsîl-i rızâsı yoluna sarf eyler. Veffakanallahü Teâlâ ve iyyaküm âmîn.

Kemâl-i muhabbet ve ihlâsınıza bir delîl-i celî olan lütuf-nâmeleriniz her hafta postasıyla muntazaman vârid olmakta olduğu gibi bu hafta dahî bir kıt'asına nâil oldum. Mülâkat için izhâr buyurulan arzû ve iştiyâka iştirâk eyledim. Hakk Te'âlâ Hazretleri şu ciddî olan arzûlara merhamet edip ni'met-i muvâsalatı ihsân buyursun âmîn.

F'îl-vâkı' râbita bir dereceye kadar medâr-ı tesliyet ve müstelzim-i feyz ü bereket olur. Velâkin muvâsalatda mevcûd olan fâide yalnız rûhâniyyete mahsûs olmayıp cismâniyyete dahî şâmil bulunduğu tabî'idir. Mevlâm maksûdunuzu hâsil, matlûbunuza vâsıl buyursun.

Fakîriniz lütfunuzun memnûn ve şermendesî olduğum gibi tekâsüle meydan vermeyerek bir du'a-yı cismânî ve bakâ-yı iltifâtınızın temenniyâtıyla hatm-i ma'rûzât eylerim ve's-selâm.

CANLI CENÂZELER

Zihni Efendi kardeşimizle beraber konakta yazmış olduğunuz mektupları okumaktan son derece memnun oldum. Hakk Teâlâ Hazretleri Tarikat-ı aliyye'ye olan rağbetinizi ve onun tatlı meyvesi olan feyz ve bereketinizi artırsın, âmin.

İmam Ali - kerremellahü vecheh - Efendimiz Hazretleri: Dünyada mal ve servet yığma sevdasına kapılıp, mal ve zenginliğe sahip olanlar daha hayatta iken ölen canlı cenâzeler gibidir buyurmuştur. Ebedi ve sonsuz hayata sahip olan ise gönül dünyasını ilahi marifet, irfan ve zikr-i ilahi ile dolduran bir kişidir. Gerçekte, hakıyla düşünen bir insan, yarına kadar yaşayacağı bilinmeyen bir varlık için ebedi devlet ve saâdeti fedâ etmez. Bütün güç ve gayretini herşeyin Mutlak sahibi ve Mâliki olan Yüce yaratımızın rızasını kazanma yoluna harcar. Cenâb-ı Hakk bizi ve sizi bu konuda muvaffak kılsın, âmin.

Sevgi ve ihlâsınızın kemâline apaçık bir delil teşkil eden mektuplarınız her hafta postasıyla düzenli olarak gelmekte olduğu gibi bu hafta da birisine kavuştum. Buluşmak ve görüşebilmek için gösterilen arzu ve iştîyâkınıza aynen katıldım. Cenâb-ı Hakk Teâlâ Hazretleri ciddi olan bu arzu ve isteklere merhamet edip, kavuşup buluşma nimetini ihsân buyursun, âmin.

Aslında bir dereceye kadar râbita teselli kaynağı, feyz ve bereket vesilesi olabilir. Lâkin karşılıklı yüzyüze gelip konuşmada olan tesir ve fayda sadece ruhani olmayıp, cismâni de olduğu tabiidir. Mevlâm gâyelerinizi elde edip isteklerinize ermeyi nasib buyursun, âmin.

Netice olarak fakiriniz lütfunuzdan memnun olup ondan utandığım gibi tembelliğe meydan vermeyen duâ ve iltifatınızın devamını temennisi ile sözlerime son veririm.

Ve's-selâm.

110. Mektub

'Arıza-ı fakîrânemdir.

Ashâb-ı irfân içinde müşârün-bi'l-benân olmağa şâyân olan bir fâzıl-ı 'âlî-şâna karşı benim gibi bir hâdim-i dervîşân tarafından beyân-ı mütâla'a hatâ olmasaydı musırran arz u ifâde edebilirdim ki:

Dünyâda en büyük muvaffakiyet bir müşfik-i mihrîbâna bir mihrîbân-ı sâhibu'l-lutfi ve'l-ihsâna mâlik olmaktan ibârettir. Her posta ile muntazaman vâsul-ı dest-i iftihâr olan merâhim-nâmeleriniz o gibi bir muvaffakiyetimi te'mîn etmekte olduğundan ifâ-yı vecîbe-i şükrân için bi-hakkın ibâre bulamıyorum. Vâkî' olan taksîrâtımı setr etmeğe vâsî' olan dâmen-i âtîfetinize ilticâ ediyorum. Çünkü bir haseneye aşr-i emsâl ile mukâbele lâzım iken bir ösrüne bile muvaffak olamıyorum. Ma'amâfih bâre-i 'âlelerindeki atıyye-i ilâhiyye ve mevhîbe-i sübhâniyyenin bahşetmiş olduğu ilm ü irfân sâyesinde hâne-i tevhîd olan lâne-i kalbinizi muhabbet-i mâ-sivâdan tathîr ve envâr-ı ezkâr ile tenvîr buyurmakta olduğunuzu ihsâs etmekte ve bu yüzden husûle gelen tesliyet ve mahzûziyyet-i 'azîmeye mukâbil Hakk Celle ve Alâ Hazretleri'ne 'arz-ı şükrân eylemekteyim. İlâhî muvaffak olasız.

Ders'âdet gibi bir menba'-ı ma'ârif ve Er e n k ö y gibi bir ma'den-i letâifi halk eden Hallâk-ı 'Azîm belâbil-i iştîyâkımızı gülistân-ı mecâlis ve sünbülistân-ı mehâfilinizden mahrûm buyurmasın. Rusûl ve resâile der-kâr olan eşedd-i iftikârımızı bütûn bütûn zâil buyursun. Mahz-ı âtîfet, mahz-ı lutf ü şefkat yüzünden dâ'iniz gibi bir biçâre ve fakîriniz gibi bir âvâreye irzân buyurulan ihsân-nâmeniz şüphesiz 'ındallah-i Te'âlâ 'azîm bir mükâfâta nâil olacaktır. Kaale'n-Nebiyü'l-Mükerrrem -sallallahü aleyhi ve sellem- : وَمَنْ تَوَاضَعَ لِلَّهِ فَقَدْ رَفَعَهُ اللَّهُ :

MÜŞFİK DOSTA OLAN İHTİYAC

Fakirane mektubumdur.

Marifet ashâbı için parmakla gösterilmeye lâyık olan şanı yüce ve faziletli bir zâta karşı, benim gibi dervişlere hizmet eden birisi tarafından fikir ileri sürmek ve söz söylemek hatâ olmasaydı, ısrar ve inadla şu düşüncemi açıklayabilirdim.

Dünyada en büyük muvaffakiyyet, şefkatli bir dost, lütuf ve ihsan sahibi gerçekten seven bir arkadaşa sahip olmaktan ibarettir. Her posta ile ve düzenli olarak elime geçmesiyle iftihar ettiğim merhamet dolu mektuplarınız bu başarıyı fazlası ile temin etmekte olduğundan üzerime vâcib olan teşekkürlerimi ifade edecek cümle bulamıyorum. Bu konuda ortaya çıkan kusurlarımı kapatıp gizleyecek kadar geniş olan dostluk ve sevginizin eteğine sığmıyorum. Çünkü bir iyiliğe on kata ile karşılık vermek lâzımken onda biri ile bile mukabelede bulunmağa muvaffak olamıyorum. Bununla beraber yüce şahsiyyetinizde ilâhî bir bağış ve Sübhân olan Allah'ın bir vergisi olarak bağışlanan ilim, irfan ve marifet sayesinde tevhid evi olan kalp yuvanızı mâsivâdan temizleyip zikir nurları ile tenvir etmiş olduğunuzu hissettirmektesiniz. Bu yüzden meydana gelen teselli ve büyük sevincime karşılık Hakk - celle ve alâ - Hazretlerine karşı şükürlerimi arz etmekteyim. İlahi muvaffak olarsınız.

İstanbul gibi bir marifet kaynağı ve Erenköy gibi lâtifelerin ma'denini yaratan Ulu Yaratanımız, aşk bülbüllerimizi birer güllük ve gülistan olan meclisiniz, sünbül bahçesi olan mahfilinizden uzak tutmasın. Bazı elçi ve mektuplara olan şiddetli düşkünlüğümüzü büsbütün ortadan kaldırsın. Sırf bir sevgi, mahzâ bir şefkat ve lütfunuz yüzünden duâcı kardeşiniz gibi bir bi-çare, fakiriniz gibi bir âvâreye gönderilen ihsân ve inâyet dolu mektubunuz sizi Allah indinde şüphesiz büyük bir mükâfâta kavuşturacaktır. Cenâb-ı Peygamber (s.a.v.)

Çünkü dünyâda değeri olmayan bir dervîşe tenezzül edip iltifât eylemek 'ayn-ı tevâzû' olduğu bedâhîdir.

Ma'lûm-ı 'âlileri bulunduğu gibi 'ibâdullahın mahrûmiyetine sebep olan menâhînin biri veyâhud birincisi vücud-ı e-nâniyetdir. Kaale 'Aleyhisselâm:

وجودك ذنب لا يقاس به ذنب آخر

Binâenaleyh ümîd ederim ki Cenâb-ı Allah Zât-ı 'ârifânenizi mütevâzî' olan sevgililer defterine idhâl ve kalb-i şerîfinizi zikrullah, şevkullah ile mâlâmâl edip meyl ü muhabbet-i mâ-sivâdan bütün bütün fâriğü'l-bâl buyursun.

Da'avât-ı hayriyye ve taltîfât-ı behiyyenizden biz bi-çâreleri dahî mahrûm buyurmasın. Âmîn.

— Tevâzu gösterip alçak gönüllü davrananı Allah yükseltir buyurmuştur. Çünkü dünyâda değeri olmayan bir dervişe iltifat ve dostluk tenezzülünde bulunmanın, tevâzuun tâ kendisi olduğu apaçıktır.

Sizin de bildiğiniz gibi Allah katında kulların mahrumiyetine sebep olan yasak ve kötülüklerin birisi ve belki de birincisi enâniyyet ve benliğin varlığıdır. Cenâb-ı Peygamber (s.a.v.)

— Kendinde varlık görmeyen, diğer günahlarla kıyaslanamayacak kadar büyük bir günahdır buyurmuştur.

Bu yüzden Cenâb-ı Allah'ın, ârif olan zâtınızı, mütevazî olan sevgililer defterine katmasını ümid eder, şerefli kalbinizi zikrullah ve şevkullah ile doldurup, mâsivâyâ muhabbet ve meyletmekten büsbütün kurtarmasını niyâz ederim.

Hayır duâlarınızdan, şeref bahşeden iltifatlarınızdan biz biçâreleri de mahrum buyurmasın, âmin.

III. Mektub

Mantâku münevver, mefhûmu mu'anber, ma'nâsı mu'at-
tar, mebnâsı muvakkâr olan bir kit'a iltifât-nâmenizi aldım.
Kemâl-i isti'câl ile okudum. Okudukça neş'e-yâb oldum. San-
ki hazine-i sa'âdeti buldum. Gencine-i 'âkıbeti yakaladım. Câ-
nima izzet, rûhuma safvet kıldım.

چه مبارک سحرى بودجه فرخنده شیبى + ان شب قدرکه ان تازه براتم دادند
Kaleminiz var olsun. Müşg-bâr olsun. Anber-nisâr olsun,
âmin.

Mevlâna شکر معروف يقابل النعمة den ibâret ise genci-
ne-i 'âtîfet-i 'aliyyelerinde şeref-bâş olup eser-i nâ-çizânemizin
takdir ve ta'rifî husûsunda mebzûl buyurulan cevâhir-i men-
sûrenin mukâbilinde ifâ-yı teşekkür zât-ı 'âliniz gibi bir fâzıl-ı
edîbin bir kâmil-i necîbin sermâye-i iktidârına mütevakkıf
bulunduğundan bu vazîfe-i mukaddeseden fekk-i rakabe-i 'âci-
zânem için asv-i rahîmânelerine cidden muhtâcım.

Lâkin şükür, du'â ve senâ ma'nâsına olduğu halde,
دُعَاؤُ الْمُحْسِنِ إِلَيْهِ لِلْمُحْسِنِ لَا يَرُدُّ
det-i dâreyn ve isticlâb-ı teveccühât-ı Seyyidül'l-keveyn'e mu-
vaffakiyyet-i 'âlîleri için rûzân ü şebân cebîn-sây-ı âsitân-ı
istirhâm olacağımı te'mînen 'arıza-i teşekkürîyemi misk'ül-hi-
tâm eylerim.

Olbabda ve her halde lûtf u şefkat, risk u merhamet ve'l-
keram, Efendim Hazretleri'nindir.

ŞÜKRÜN HAKİKATI

Sözleri aydınlık, mefhûmu anber, manâsı ıtır kokan, yazılış tarzı vakarlı olan dostluk ve sevgi dolu mektubunuzu aldım. Çok acele açarak okudum. Okudukça neşelendim. Sanki saâdet hazinesini buldum. Mutluluk mücevherini yakaladım. Onu canıma izzet, ruhuma saffet kıldım.

*«Ne mübarek bir seher vakti, ne kutlu bir gece ki
O kadir gecesinde benim taze beratımı verdiler.»*

Kâleminiz var olsun, etrafa misk kokularıyla anber saçsın, âmin.

Mevlânâ, Bilinen bir şükür nimeti karşılar.

Bu gerçekten hareketle dostluk ve sevgi hazineniz saâyesinde şeref bulup değersiz eserimizin takdiri ve tanıtılması hususunda söylenilen mücevher gibi sözlerin karşılığında gerekli teşekkürü ifâ edebilmek yüce zâtınız gibi faziletli bir edib, şerefli ve kâmil bir kişinin gücüne bağlı bulunduğundan böylesine kudsi bir vazifeden boyunumu kurtarabilmek için cidden afv ve merhametinize muhtacım.

Ancak şükür, duâ ve senâ mânâsına geldiği için İhsân edilenin ihsân eden için yaptığı dua reddolunmaz, hadîsine güvenerek iki dünya saâdetine ermeniz ve Seyyid'ül-Kevneyn Efendimizin teveccühünü üzerinize çekmeye nâil olabilmemiz için gece ve gündüzleri alnımı yere bağlayarak niyazda bulunacağıma söz vererek teşekkürlerimin arzı ile sözlerime son veririm.

Bu hususta ve herhalde lütuf ve şefkat, rıfk, merhamet ve kerem, Efendim Hazretlerindedir.

112. Mektub

Medâr-ı mefharet ve mâye-i mahmidet olan ve kemâl-i 'âtıf ve merhametinizi mübeşşir bulunan bir kat'a inâyet-nâmeniz vâsıl-ı eyâdî-i imtinân olarak ed'ıye-i hayriyenizi ref'-ı Bâr-gâh-ı Hazreti Yezdân eyledim.

Tarikat-ı 'Aliyye-i Bahâiyye'de Zât-ı Devletiniz gibi bir refik-i şefkat-güster ve bir şefik-ı hakikat-pervere nâil olduğumdan dolayı şükrân-ı firâvânımı takdîm ve tâlî-i berceste-i fakîrânemi dahî tebrik eylerim. Netîce-i şükrân olarak vesîle ittihâz buyurmuş olduğunuz rûhânîyyet ile ülfet ü râbita-i şerîfeye germiyyet ve ehemmiyetle, cemâ'at-i evliyâ ile haşrolunacağımızı ve benî beşere teveccühü melhûz bulunan bi'l-cümle âfât-ı arzîyye ve semâviyyeden mahfûz buyurulmanızı pîrân-ı ızâmın şefâatiyle cenâb-ı Hakk'ın avn ü inâyetinden istirhâm eylerim.

Meşhûd-ı başıra-mahzûziyyetim olan tarikat-ı aliyyedeki istikâmetinizden fevka'l-'âde memnûn ve Cenâb-ı Hakk'a müteşekkirim. Fâtih Müderrislerinden Fazîletlü Hoca Mehmed Efendî'nin selâmıyla berâber derslerinin Hoca Yektâ Efendi vâsıtasıyla nefse irtikâ buyurulmasını yazmış idiniz. el-Hamdülillâhi Te'âlâ 'alâ zâlik. Mevlânâ ma'lûm ola ki: Letâîf-i 'aşerenin cümlesi tasfiyeye muhtâc bulunduğundan sâlik için 'ale't-tertîb cümlesiyle zikreylemek lâzımdır. Bir insan, üzerine gusl-i şer'î lâzım olunca bedeninin her cihetini ve belki her noktasını yıkamak lâzım olduğu gibi tasfiye-i bâtına rağbet eden zât için dahî letâîfin ve belki de eczâ-yı cismâniyyesinin dahî kâffesiyle zikreylemek zarûrî bulunmuştur. Şu kadar var ki, isti'dâd mütefâvit bulunduğundan sâlik olan kimse için herhangi latifede terakkî ziyâde olacak ise o latifeye müdâvemet ve diğerk latifeden ziyâde ona rağbet eylemesi münâsib bulunmuştur.

Bînâenaleyh ihvân-ı kirâmımın kâffesi tahâret-i zâhireye ve nezâfet-i bâtineye muvaffak olarak çirkâb-ı ma'âsi ve mezâlimden mahfûzan huzûr-ı Bârî'de ictimâ'ımızı ve ihsân-ı bî-pâyânıyla mahzûz buyurulacağımızı ricâ ve tazarrû' ve istirhâm eylerim.

TASFİYE-İ BÂTİN

Bir iftihar vesilesi ve övünme sebebi olan merhamet ve dostluğunuzun mükemmelliğini müjdeleyen mektubunuz elime ulaşır ulaşmaz hayır duâlarımızı Cenâb-ı Hakk'ın yüce huzuruna arzyledim.

Yüce Bahâiyye tarikatında sizin gibi şefkatli bir arkadaş, hakikati seven bir dosta sahip olduğumdan dolayı pek çok şükürlerimi takdim, hakîrâne ve latîf talihimi tebrik ettim. Teşekkür neticesi olarak vesile ittihaz ettiğiniz ruhaniyyet ile ülfet, râbitaya önemle sarılmakla evliyaullah zümresi ile haşrolunacağınızı, insanoglu üzerine yer ve gökten gelmesi muhtemel olan her türlü belâ ve musibetlerden muhafaza buyrulmanızı Hz. Pir Efendimiz'in şefaatiyle Cenâb-ı Hakk'ın ilahi inâyetinden niyaz ederim.

Sevinç gözyaşları dökmeme sebep olan tarikattaki istikametinizden dolayı son derece memnûn ve Cenâb-ı Hakk'a müteşekkirim. Fatih medresesi müderrislerinden muhterem Hoca Mehmed Efendi'nin selâmıyla beraber derslerinin Hoca Yekta Efendi vasıtasıyla nefse yükseltildiğini yazmıştınız. Bu yüzden Allah'a hamdolsun.

Efendimiz, letâif-i aşerenin hepsi tasfiyeye muhtaç bulunduğu bir sâlikin sırası ile hepsiyle zikretmesinin gerektiği bilinmelidir. Üzerine boy abdesti gereken bir insanın vücûdunun her zerresini yıkaması gerektiği gibi iç dünyasını tasfiye etmek isteyen bir kişinin de letâifin belki de beden organlarının hepsi ile zikretmesi zarûri görülmüştür. Şu kadar var ki, sâliklerde kabiliyyet farklı olduğundan kimin hangi lâtifede terâkkisi fazla olacak ise o latifeye devam etmesi diğer latifelerden daha çok bu lâtifeye yönelmesi muvâfıktır.

Buna göre değerli ihvânımızın hepsinin iç ve dış temizliklerinde muvaffak, mâsiyyet ve zulüm çirkinliğinden korunarak Cenâb-ı Hakk'ın huzûrunda toplanmamızı, bitmez, tükenmez ihsânlarla memnûn buyurulmamızı ricâ ile tazarru ve istirham eylerim.

113. Mektub

Lütfen irsâline 'inâyet buyurulan tahrîrât-ı vefâ-âyât-ı mün'imâneleri vâsil-ı eyâdi-i teşekkür oldu.

Gâib ettiğiniz evlâd hakkında hâsıl olan ğamm ü keder için inşâallah mes'ûl olmazsınız. Çünkü Aleyhi's-salâtü ve's-selâm Efendimiz Hazretleri dahî Hazreti İbrâhim'in fikdânında mahzûn oldular. Mevlâm iki cihanda mükâfât buyursun. Mevti râbita eylemek bu gibi mesâibi tehvîn edecek olduğu gibi kendi mevtini dahî teshîl eder. İnsanı mu'azzeb eden dünyâ muhabbetini taklîl eyler. Çünkü dünyânın emvâlîni ve merâtibini ve nefâyisini muhabbet, fevka'l-'âde arzû eylemek her türlü günâhın her türlü rahatsızlığın üssü'l-esâsıdır. Cenâb-ı Allah kalbinizi bu gibi muhabbetlerden pâk buyursun. Hâne-i zikr ü muhabbeti buyursun ve devâm-ı râbita ve zikrinizi vesîle-i necât-ı âhiret buyursun, âmin.

Zihni Efendi birâderimizin bu posta ile gönderdiği mektûbunda selâm-ı 'âlinizi telakkî eyledim. Mahzûz oldum. Aleyhissalâtü ve's-selâm Efendimiz Hazretleri âhireti teşriflerinde ümmet-i merhûmesine Kur'ân-ı Kerim ile tefekkür-i mevti yâdigâr bırakmış olduğu ma'lâm-ı sa'âdetinizdir. Meşâyih-i Kirâm Hazerâtı dahî: *وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ* Âyet-i kerimesinden iktibâsen râbita-i şerîfeyi ihvân-ı kirâmlarına tavsiye ve zaman-ı muzâyakada vesîle-i tesliyet ittihaz buyurmuş oldukları câ-yı teşekkürdür.

Fakîriniz ma'nen ihvân-ı kirâmımdan uzak olmadığım gibi ihvân-ı bâ-safâ dahî istedikleri bir zamanda fakîrinizi şeref-yâb edebilirler. Bu meyânda mahrûm olan yalnız cismâniyettir. Bunun çâresini dahî Cenâb-ı Mevlâdan istîrhâm eyleriz. Şu sırada muvâsalat için zuhûrât oluyor. İnşâallah 'an karîb, ni'met-i visâle nâil oluruz.

RÂBİTA MANEVİ MÛLÂKATTIR

Gönderme lütfunda bulunduğunuz yazılarınız, Cenâb-ı Hakk'ın nimetlerine karşılık vefâ göstermenin misallerini veren mektubunuz elimize ulaştı.

Kaybettiğiniz evlâdınız hakkında duyduğunuz gam ve keder için inşaallah sorumlu tutulmazsınız. Çünkü Aleyhisselatü vesselâm Efendimiz Hazretleri de oğlu, İbrahim'i kaybettikleri zaman kederlendiler. Mevlâm iki cihanda mükafatını versin; Ölüm ile râbîta kurmak bu gibi felaketlerin ağırlığını hafifleteceği gibi kişinin kendi ölümünü kolaylaştırır. İnsanı huzursuz eden dünya sevgisini azaltır. Çünkü dünyanın geçici mal, mertebe, mevki ve güzelliklerini sevmek ve onlara gönül bağlamak, onlarla son derece ilgilenmek her türlü günah ve rahatsızlığın başıdır. Cenâb-ı Allah kalbinizi bu gibi ilgi, sevgi ve bağlılıklardan korusun. Orasını zikir ve muhabbet evi kılsın. Devâm ettiğiniz zikir ve râbîtanızı âhiret kurtuluşuna vesile kılsın, âmin.

Kardeşimiz Zihni Efendi'nin bu posta ile gelen mektubunda göndermiş olduğunuz selâmınızı aldım, sevindim. Aleyhisselatü vesselâm Efendimiz Hazretlerinin âhirete göç ederken ümmetine Kur'an-ı Kerim ile ölümü çok düşünmeyi hediye olarak bıraktığı sizce de bilinmektedir. Meşâyih-i kirâm Hazretlerinin de Sâdıklarla beraber olunuz.¹ âyet-i kerimesinden hareketle râbîta-i şerifeyi ihvânlarına tavsiye etmeleri sıkıntılı zamanlarında da bir teselli vesilesi kabul etmeleri teşekküre değer bir husustur.

Fakîr kardeşiniz mânen ihvânımızdan uzak olmadığım gibi muhterem ihvânımız da istedikleri bir zamanda bu fakîr kardeşinizi şereflendirebilirler. Bu arada mahrûm kalan sadece bedeni kalıptır. Bunun çaresini de Cenâb-ı Mevlâ'dan niyaz ederiz. Şu sırada kavuşmak ve buluşmak için bazı sebebler ortaya çıkıyor. İnşaallah çok kısa bir zamanda vuslat ve görüşme nimetine nâil oluruz.

1. et-Tevbe, 119.

114. Mektub

Muhterem zevât hakkında yapılacak bir tevâzû dâ'inize kalırsa hünerden ma'dûd olamaz. Lâkin bizim gibi ednâ bir dervîş ile icrâ buyurmakta olduğunuz lütf u şefkat ve îfâ-yı vecâib-i merhamet her ne kadar takdîr olunursa yeri vardır. Cenâb-ı Kâdir-i Mutlak, zât-i âlînizi muvâffak ve mükâfât-ı mu'azzamaya müstehak buyursun. Nefsini; esîr ve şeytânını; zı teshîr etmiş olduğu gibi kalbinizi tenvîr ve meşâmm-ı ruhunu; 'anber-i 'inâyette ta'tîr buyursun, âmîn.

Yalnız pederinden mevrûs bir meşihat ünvanından başka bir fazilete mâlik olmayan bu fakîr-i hakîri her hafta taltîf ve her def'a bir takım cevâhir-i ibârât ile tekrîm ve teşrîf eylemek, necâbetin, kerâmetin en büyük şânından bulunduğu bedîhidir. Var olasız. Bez-i gencîne-i inâyette ber-karâr olasız. Bu posta ile ihsân buyurulan iltifât-nâmede Sa'âdetlü Zıyâ Beyefendi'nin dahî selâmı ile taltîf buyurulmuş idim, ve 'Aleykümmü's-selâm, diyerek da'avât-ı hayriyenizi ref'-ı Bâr-gâh-ı icâbet eyledim. Kemâl-i teşekkür ve mahmîdet-i fakîrânemi lütfeñ tebliğ buyurunuz. Bâki

حفظكم الله تعالى وإيانا أمين وصلی الله علی سیدنا ومولانا محمد وآله
وصحبه اجمعین

TEŞEKKÜR MEKTÜBU

Muhterem zevât hakkında yapılacak bir tevâzu, duâcı kardeşinize kalırsa hünerden sayılmaz. Ancak bizim gibi bayağı bir dervişe göstermekte olduğunuz lütuf ve şefkat, yerine getirdiğiniz merhamet ne kadar takdir edilse yeridir. Cenâb-ı Kadir-i Mutlak yüce zâtınızı muvaffak ve büyük mükâfat ve sevablara lâyık buyursun. Nefsinizi esir, şeytanınızı sizin emrinize teslim ettiği gibi kalbinizi de tenvir ve rûhâni duygularınızı inayet kokularıyla kokulandırsın, âmin.

Yalnız babasından miras kalan bir şeyhlik ünvanından başka bir üstünlüğe sahip olmayan bu değersiz kardeşinize her hafta gönderme lütfunda bulunduğunuz bir mektûp ve her kerresindeki mücevher gibi kıymetli ifadelerinizle şereflendirip yüceltmeniz, şerefî, asâletin ve iyiliğin en büyük şânından olduğu açık bir gerçektir. Varolasınız. Bu posta ile gönderilen mektubunuzda saadetli Ziya Bey Efendî'nin de selâmı ile sevindirilmiştim. Ve aleykümüsselâm diyerek hayır duâlarınızı Cenâb-ı Hakk'ın huzûruna arzettim. Fakirane teşekkür ve iftiharımı kendisine lütfen iletiniz.

Cenâb-ı Hakk sizleri ve bizleri muhafaza buyursun, âmin. Ve sallallahü alâ seyyidinâ ve mevlâna Muhammedin ve âlihi ve sahbihi ecma'in.

115. Mektub

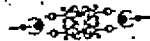
Hâtır-ı ğâm-dîde ve fîâd-ı mâtem-i çeşide-i fakîrânemin taltîf ve tesrîri husûsuna masrûf buyurulan iltifât-nâme-i merâhim-i allâmelerinin mütâla'asıyla bu def'a dahî medyûn-ı şükrân ve müstağrak-i deryâ-yı imtinân oldum. Cenâb-ı Rahîm ü Rahmân zât-ı âlînizi تَوْتُوْا قَبْلَ أَنْ تَمُوتُوْا hadîs-i şerîfinin sırına mazhar ve hâne-i kalbinizi envâr-ı irfân ile münevver ve muhabbet-i mâ-sivâdan mutahhar buyursun.

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ

Âyet-i celllesi cümlelerin ma'lûmudur. Âkîbet ü encâmı gunûde-i bister-hâk ve esîr-i ser-pençe-i helâk olmak üzere yaratılmış ve pâ-nihâde-i mehd-i vücûd olmuş olan millet-i hayrî'l-enâm için şâyân-ı ihtimâm olacak bir şey var ise yalnız selâmet-i kalbin esbâbına tevessül ve tahsîl-i rızâ-yı Bârî'ye tevağğulden ibârettir. Cenâb-ı Hâdiyü's-sübül Celle ve 'Alâ Hazretleri da'ileriyle berâber zât-ı mekârim-sıfâtınızı

أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الذَّاكِرُونَ اللَّهُ كَثِيرًا hadîs-i şerîfine mâ-sadak edip 'ubbâd-ı sâdikîn sırasına idhâl ve kalb ü rûhumuzu kemâl-i îmân ve tamâm-ı îykân ile mâ-lâmâl buyursun. Hârût ve Mârût'a müşâbih olan sâhire-i dînyânın ârâyîş-i kâzibesine meftûn ve meyyâl etmesin âmin.

Ve's-Selâmü'aleyküm ve 'aleynâ ve alâ cemî'l-müslimîn.

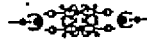

KALB-İ SELİM

Kederli hatırımı hoşnûd etmek ve mâtemli hakirane gönlümü sevindirmek gayesi ile yazılmış olan merhamet, ülfet ve iltifat dolu mektubunuzu okumakla bu defa da size şükran borcu altında kaldım. Minnet denizinde boğuldum. Rahîm ve Rahmân olan Cenâb-ı Hakk yüce zatınızı «Ölmeden evvel ölünüz» hadis-i şerifinin sırrına mazhar ve kalp evinizi irfan nûru ile aydınlatıp mâsivâ sevgisinden uzaklaştırın. Mal ve evlâdın fayda vermediği o günde ancak selîm kalp ile Hakk'ın huzuruna çıkanlar kurtuldu.¹ âyet-i celilesi herkes tarafından bilinmektedir. Aki-beti ve encâmı, her şeyi yeyip yok eden kara toprak olan ve yokluğun esaret perdesinde helâk olmak üzere yaratılmış ve iki ayağı üzerinde canlılığa kavuşturulmuş bulunan mahlûkatın en hayırlısı insan için ehemmiyet verilmesi gereken bir husus var ise o da yalnızca kalp evinin selâmeti için lüzumlu olan sebeblere sarılmak ve Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazanmaya çalışmaktan ibârettir. Kullarına en doğru yolu gösteren Cenâb-ı Hakk celle ve alâ Hazretleri duâcı kardeşinizle beraber güzel sıfatlarla bezenmiş zatınızı:

— Kıyâmet gününde Allah katında derece yönünden en faziletlisi Allah adını çok çok zikredenlerdir, hadis-i şerifine mazhar kılıp sâdik kulları arasına katsın. Kalp ve ruhumuzu kamil bir iman ve tam bir yakın ile doldursun. Hârût ile Mârût'a benzeyen yalan dünyanın aldatici ve iğreti câzibesine meyledip bağlanmaktan korusun, âmin.

Ve's-selâmu aleyküm ve aleynâ ve alâ cemi'il-müsli-miyn.

1. eş-Şuarâ, 88-89.

116. Mektub

Selefi sâlihîn ve evliyâ-yı kâmilîn efendilerimizin hak-kindaki ihlâs ve muhabbet ve havâss-i ma'neviyye-i âsafâne-lerin en mu'azzez bir noktasında beslenen hüsn-i niyyete mukaabil ifâ-yı vecîbe-i teşekkür ve mahmidete vicdân-ı fakîrânemiz medyûn olmaktadır.

'Uhde-i dervîşânemize tefvîz buyurmuş oldukları ufacık bir hizmet sâyesinde bulunuyor ki ikinci def'a olarak müte'âkiben iltifât-name-i devletinizle bahtiyâr ve izhâr-ı lütf u 'âtifetinizle nâil-i şeref ü iftihâr oluyoruz. Dünyâda bahtiyâr ve ukbâda şâyân-ı iftihâr oluyoruz. Kaale'n-Nebiyü'l-Muhterem -sallallahü aleyhi ve sellem. *يُحْسِرُ الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ* Evliyâ-yı kirâma muhabbet edenler ya'nî onların 'amel ve ibâdetlerine ittibâ' eyleyenler her halde şefâ'at-ı velâyet-penâhîlerine mazhar ve beşeriyet iktizâsınca vukû bulmuş olan sehv-i noksanlarının a'mâl-i sâliha ile cebr ü ta'mîrine muzaffer olurlar. *يَسْفَعُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثَلَاثَةَ الْأَنْبِيَاءِ ثُمَّ الْعُلَمَاءُ ثُمَّ الشُّهَدَاءُ* hadîs-i şerîfi dahî bu müdde'âyı mu'lindir.

Hadîs-i şerîfinin zâhirine bakıp necât-ı âhireti kolay zannedenler ve muhabbet ve şefâ'at-ı evliyâyı lâynkıyla mühim bilmeyenler kendilerini aldatmış olurlar.

Aleyhissalât Efendimizin nübüvvet ve şerî'atının hak olduğunu isbât maksadıyla küffârın inâd ve istikbârına karşı ashâb-ı güzinden Hâlid bin Velid-radyallahü Te'âlâ anh -Efendimizin kuvvet-i kalb ve kemâl-i imân ile okuduğu besmele-i şerîfeyi müte'âkib bilâ-tereddüd velâ-tevakkuf bir kâse semmi tenâvül ettiği rivâyet olunmuştur. Müşârünileyh Hazretlerinin iman ve ikâniyle mütenâsib bir imân sâhibi ta-

EVLIYAYA MUHABBET

Sâlih seleflerimiz ve kâmil evliyaullah efendilerimiz hazretlerine karşı duyduğunuz ihlâs ve muhabbet, beslediğiniz tertemiz manevi hislerinizin çok üstün bir noktasında bulunan hüsn-i niyyetinize karşılık, hamd ve teşekkür vazifesini yerine getirmeye fakirâne vicdanımız, kendini borçlu saymaktadır.

Dervişliğimize emânet buyurdıkları ufacık bir hizmet ve ikinci defa gönderme lütfunda bulunduğunuz değerli mektubunuzla bahtiyar oluyor, gösterdiğiniz sevgi dostluk ve iltifatınızla şeref buluyor, iftihar ediyoruz. Siz de dünyada mes'ûd ve bahtiyar, âhirette iftihara lâayık olasınız.

Nebiy-i Muhterem (s.a.v.) Hazretleri;

— Kişi sevdiği ile beraber haşredilir buyurmuştur. Evliyâ-i kirâma muhabbet edenler yani onların amel, ibâdet ve yaşayışlarına uyanlar herhalde onların şefâatlarına mazhar insan olmaları dolayısıyla meydana gelmiş olan hatâ ve noksanlarının güzel amellerle tâmir edilmesine muvaffak olurlar.

— Kıyâmet gününde önce nebiler, sonra âlimler, sonra şehidler, şefaat ederler hadis-i şerifi de bu iddiâyı isbât etmektedir.

— Lâ ilâhe illallah diyenler cennete girer, hadisindeki mânâyâ bakarak ahirette kurtuluşu kolay zannedenler evliyaullah muhabbet ve onların şefâatini önemsemeyenler kendilerini aldatmış olurlar.

Aleyhissalatü ve's-selâm Efendimiz'in nübüvvet ve şeriatının hak olduğunu isbat edebilmek için kâfirlerin kibir ve inatçılığına karşı ashâb-ı kirâmdan Halid bin Velid (r.a.)'in Efendimizin, kâmil bir iman ve kalp kuvveti ile okuduğu besmele-i şerife'nin ardından hiç tereddüt etmeden bir kâse zehiri içtiği rivayet edilmiştir. Hz. Halid'in iman ve yâkinine denk bir iman sahibi düşünülürse eğer,

savvur olunursa kelime-i tevhidine de itimad olunmak câiz olur. Yoksa Arşûr-Rahmân olan hâne-i kalbde bir haylî mâkâsîd ve mâsivâ mevcûd olduğu halde: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. Lisânen söylemek ne derece hâiz-i itibâr olabileceği bedihidir. Cenâb-ı Allah hâne-i kalbimizi lâne-i muhabbet edip envâr-ı ezkâr ile mâhzûz ve وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَوَهَقَ الْبَاطِلُ fehvâsinca zulmet-i gaflet ve muhabbet-i mâ-sivâdan mahfûz buyursun, âmîn. Bi-hurmet-i Tâhâ ve Yâsîn ve sallallahü aleyhi ve alâ âlihî ve sahbihî ecma'in.

onun kelime-i tevhîdine itimat edilmesi câizdir. Yoksa Rahman olan Allah'ın Arş'ı ve onun tecelligâhı olan kalb-evinde bir sürü maksatlar ve mâsivâ mevcut olduğu halde sâdece lisân ile La ilâhe illellah, lâ maksûde illellah demenin ne derece muteber olacağı açık bir gerçektir. Cenâb-ı Allah kalb evimizi muhabbet yuvası kılıp zikirlerin nurlarıyla mahzûz kılıp, Muhakkak ki Hakk geldi batıl yok oldu hükmü gereğince gaflet karanlığı ve mâsivâ sevgisinden mahfûz buyursun, âmin.

Bi hürmeti Tâhâ ve Yâsin.

117. Mektub

28 Şubat 320 târihiyle muharrer olan tahrîrât-ı münevvereleri medîne-i kalbimizi tenvîr ve sâ'ika-i müfârakatla harâb olan rahnelerini bir derece ta'mîr eyledi. Cenâb-ı Hakk Celle ve 'Alâ Hazretleri hâne-i kalbinizi bir beyt-i ma'mûr eylesin. Bârîka-i 'aşk-ı muhabbetle pür-nûr eylesin. İzzetlû Hacı Âsım Bey birâderimizi dahî zât-ı 'âlinizden ayırmayın, âmîn.

'Arıza-i mütekaddime-i hakîrânemde münderic olan ed'îye-i hayriyeye vakt ü zamanınızın hâl ü şânıyla mütenâsib bulunduğunu beyân buyurmuş idiniz. ve birçok teşekkür ve beyân-ı memnûniyette bulunmuş idiniz. Fakîriniz dahî bu tesâdüften mahzûz oldum. İnşâallah Te'âlâ kabûle karîn olmuştur. Çünkü Cenâb-ı Hakk sevgili bir 'abdin tesrîr ve talâtîfini murâd ederse değil dâ'iniz gibi bir 'abd-i yek-zebâna belki hâme-i dâ-zebâna bile ed'îye-i hayriyeyi ilhâm eylesin. İnsana lâzım olan şey kendisini küll-i eşyâya kâdir olan bir Zât-ı Ecell ü A'lâ'ya sevdirmekten ibârettir. Devlet-i muhabbete nâil olduktan sonra ni'met-i dünyeviyye ve uhreviyyeye hâiz olacağı tabî'idir. وَلَيْنَ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٍ

Hâfız E f e n d i oğlumuzun ma'naları şâyân-ı tebrîkdir. Zât-ı 'âlinizden giydiği fanilâ ile dâ'iniz kıyâfetinde müşâhade olunan diğer zât tarafından nâil olduğu tâc-ı şerîfin ta'bîri bedîhidir. Güneşin anahtarına gelince fakîrinizin i'tikâdınca zikrullah olsa gerektir. Yed-i ihtiyârna tevdi' olunmuş, zikrederse envâr-ı ma'nevî ile bahtiyâr olur ve illâ felâ. Razakanallahü Te'âlâ ve iyyâküm me'a sâiri'l-ihvân. Bihurmet-i Mürşidinâ Muhammedin Seyyid-i Veled-i Adnân, âmîn yâ Mu'in.

MUHABBETULLAHI KAZANMAK

28 Şubat 320 tarihli nurlu mektuplarınız kalp şehrimizi aydınlatıp ayrılık yıldırımının çarpması ile meydana gelen kırık ve yıkık kısımlarını bir derece tamir eyledi. Cenâb-ı Hakk - celle ve alâ - Hazretleri kalbevinizi ma'mûr ve müreffeh kılsın. Sevgi ve aşk şimşeginin parlak nurlarıyla nurlandırсын. Muhterem Hacı Asım Bey kardeşimizi de yüce zâtınızdan ayırmasın, âmin.

Geçen mektubumda ifade ettiğim hayır duâlarının vaktinize hal ve zamanınızın uygun düştüğünü açıklamıştınız. Pek çok memnûniyyet ve sevincinizi belirtmişsiniz. Fakîriniz de böyle bir tesadüften dolayı büyük haz duydum. İnşaallah Teâlâ kabûle karın olmuştur. Çünkü Cenâb-ı Hakk sevdiği bir kulunu sevindirmek isterse değil duâcınız gibi tek dilli bir kula, iki dilli bir kaleme bile onun için hayır duâlarda bulunmasını ilham eder. İnsan için gerekli olan tek şey her şeye gücü yeten, pek muktedir olan olan bir Zât-ı Ecell-i Âlâ'ya kendini sevdirmekten ibarettir. Muhabbet devletine erdikten sonra dünyevî ve uhrevî saâdetin kazanılacağı da şüphesizdir. Rabbin yüce katından gerçek mânâda korkanlar için iki cennet vardır.¹

Hâfız Efendi oğlumuzun rüyaları gerçekten tebrik edilmeye değer. Yüce zâtınızdan giydiği fanila ile duacınız kıyafetine bürülü olarak gördüğü diğer zât tarafından verilen tâc-ı şerifin yorumu apaçıktır. Güneşin anahtarına gelince fakîrinizin kanaatine göre Allah'ı zikretmek olsa gerektir. Kendisine intisabında emaneten verilmiş olan zikre devam ederse mânevî nurlar ile bahtiyarlığa erer. Aksi halde aslâ. Allah Teâlâ sizleri, bizleri ve diğer ihvânımızı bu nûr ile rızıklandırсын. Bi-hürmeti mürşidina Muhammed Seyyidi veled-i Adnân, âmin yâ Mu'in!

1. er-Rahmân, 46.

118. Mektub

Tatar Halil Efendi birâderimizle beraber Zihni Efendi'nin hânesinde kaldığınız gecenin hâl u şanını muşavver ve birisi güldürücü diğeri ağlatıcı olan gibta ve tahassürünüzü mübeşşir bulunan iltifât-nâmeniz vâsil oldu. Mütâla'a olundu. Bilâ-tereddüd zâtınıza hak verildi. Kalb-i fakirânem bu gibi müdde'aları tasdik etmeğe gâyet müheyyâdır. İsbât için istimâ'ı şühûd ihtiyâcından müberrâdır. Bi-Mennihî Te'âlâ karîben mûmâ-ileyh Halil Efendi Erbil'e muvâsalat edip ziyâretleriyle zevk-yâb oluruz. Hakk Te'âlâ Hazretleri daha büyük ziyâretleri de ihsân buyursun. Ve bu gibta ve tahassür kelimelerini ortadan kaldırsın. Tarafeyni müsterih eylesin, âmin.

Ihvân-ı kirâma takdîm olunan ma'rûzât-ı fakirânemin Fazîletlû Hoca Yektâ Efendi ile kirâat ve mezâyâ ve nûkâtından âdetâ gâşyolduğunuzu lütfen işâret ve belki de beşâret buyurmuş idiniz. Cenâb-ı Hakk'a hamd ü senâ eyledim. Zira bir bakırı hâlis altın ayârına i'tilâ ettiren yalnız kendisidir. Bir kimse hizmet etmek ve hizmete mukâbil bâliğan mâ-belağ mükâfât almak isterse yalnız o Zât-ı Ecell ü A'lâ'ya hizmet etsin. Başkasını mevâtâ gibi lâ-yenja' ve lâ-yedurr bilsin. İşte o zaman bi-hakkın «Lâ ilâhe illallah» kelimesini söylemiş olur. Ma'lûm-ı 'âlîleri cıduğu gibi Allat ism-i şerîfi esmâ-i hüsnânın kâffesini câmi' bulunan bir Zât-ı Ecell ü A'lâ için alem-dir. O halde «Lâ ilâhe illallah» demek lâ-nâfia lâ-mânia Lâ-râzika ilâ âhrihî illallah demektir. Binâdenaleyh bir insan mü'min-i kâmil olmak için zikr-i şerîf ile latîfe-i kalbi ihyâ ve bu kelime-i tayyibeyi lisân-ı kalbinden dahî icrâ olunmasına itinâ eylemelidir. Veffekanallahü Te'âlâ ve iyyâküm âmin.

Bâki, es-Selâmü 'aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtüh.

CENÂB-I HAKK'A HİZMET VE KULLUK

Tatar Halil Efendi kardeşimizle beraber Zihni Efendi'nin evinde kaldığınız gecenin halini ve havasını tasvir eden birisi güldürücü, diğeri ağlatıcı gıpta ve tahassürünüzü müjdeleyen iltifat dolu mektubunuz bize ulaştı. Okundu, tereddütsüz sizin haklı olduğunuz anlaşıldı. Fakir kalbim bu gibi iddiaları tasdik etmeye oldukça yatkındır. İsbatı için getirilen delilleri dinlemeye bile ihtiyaç yoktur. Cenâb-ı Hakk'ın izni ve keremiyle Tatar Halil Efendi yakın bir zamanda Erbil'e gelir de ziyaretleriyle şeref buluruz. Hakk Teâlâ Hazretleri daha büyük ziyaretleri de lütfedip ihsan buyursun. Bu gıpta ve tahassür kelimelerini ortadan kaldırsın. İki tarafı da müsterih kılsın, âmin.

Değerli ihvânımıza takdim edilen fakîrâne mektuplarımızı Fazîletli Hoca Yekta Efendi ile birlikte okuyup içerisindeki nükte ve meziyyetlerden âdetâ kendinizden geçtiğinize lütfen işaret etmiş ve belki de müjdelemiştiniz. Cenâb-ı Hakk'a hamd ü senâ eyledim. Zira bir bakırı altın ayarına yükselten yalnız Cenâb-ı Hakk'dır. Bir kimse hizmet etmek ve bu hizmetinin karşılığında kat kat mükâfât almak isterse yalnız O Ecell-ü Âlâ olan Cenab-ı Hakk'a hizmet etsin. Onun dışında kalanlarını ölü gibi faydasız ve zararsız kabûl etsin. İşte o zaman Lâ ilâhe illellah kelimesini hakıyla söylemiş olur. Sizin de bildiğiniz gibi Allah ism-i şerifin esma-i hüsnâ'nın hepsini toplayan Cenâb-ı Hakk'ın zâtı için bir alemdir. O halde Lâ ilâhe illellah demek Allah'dan başka faydalı olan, O'ndan başka mani olucu ve O'ndan başka rızık verici ilâh yoktur, demektir. Buna göre kâmil bir mümin olmak isteyen insan, zıkr-i şerif ile kalp latifelerini diriltmeli ve bu yüce kelimeyi kalp dili ile de aynen söyleme ve inanmaya dikkat göstermelidir. Cenâb-ı Allah bizi ve sizi bu konuda muvâffak eylesin, âmin.

.. Bâki es-Selâmü aleyküm ve rahmettüllahi ve berekatüh.

119. Mektub

7 Haziran 320 târihli bir kat'a iltifât-nâmenize nâil oldum. Yazdığınız bir fıkradan o mertebe mahzûz oldum ki ta'rîf edemem. Mezkûr fıkra şu idi: Beher ihyâ-nâmeniz sûr-ı İsrâfil gibi rûhuma hayat ve kabza-i Azraîl gibi nefsi habisime memât mesâbesinde te'sir eder, Allah için tuhaf belki ethaf bir teşbih etmişsiniz. Bu gibi teşbihler nefsi mülhimeye mahsûs olduğundan biraz daha irtikâ etseniz inşâallah nefsi mutmainne ile müşerref olursunuz. Allahümme'r zuknâ,âmin.

وَادْخُلِيْ جَنَّتِيْ يَا اَيَّتِهَآ النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ dir. İşte şehâdet, sa'âdet, selâmet bundan ibârettir. Gayret, himmet, sarf-ı makderet bu gibi bir nî'mete sezâdir, becâdır.

«Dünyâda bugün topladığın yarın olur hiç!
'Ukbâya müfid olduğu a'mâli bulup seç.
Rabt eyleme kalbin ğam-ı dünyâyâ bırak geç
Derbendine mevtin yolun uğrar tiz eğer geç...
Evvel geçmesi düşvâr, güzergâhı unutma»

Efendi Hazretleri'nin köşkünde kirâat olunan Mevlid-i şerîf-i Hazret-i Nebevîde hazır bulunduğunuzu ve hâsıl olan feyz ü bereket ve kemâl-i te'sirinizi ve o meclis-i şerîfde rûhâniyyet-i fakîrânemi müşâhade etmekte olduğunuzu beyân buyurmuş idiniz. Mevlâ-yı Mûte'âl Hazretleri'ne 'azîm teşekkürler eyledim. Nasıl etmeyeyim. Sabaha kadar hâb ü istirâhatta bulunan bir cism-i kesîfin rûhâniyyeti ziyâ-yı şems misillüdür. Derseâdet'e kadar isâl ve bu sûretle sizin gibi bir zât-ı sûtûde hısâlî mesrûr ve hoşhâl buyurmasındaki âsâr-ı merhamet ve inâyet kaal ü kalem ile ta'rîf olunamaz. Bir 'atıyye-i sübhâniyye ve bir mevhibe-i samedâniyyedir. Rabbenâ âtinâ fi'd-dünyâ haseneten ve fi'l-âhireti haseneh ve kinâ 'azâbe'n-nâr.

Bâkî, es-Selâmü 'aleyküm.

NEFS-İ MÜLHİME VE MUTMAINNE

7 Haziran 320 tarihli dostluk ve ülfet kokan mektubunuza kavuştum. Yazdığınız bir fıkradan dolayı tarifi imkansız bir haz ve sevinç duydum. Adı geçen fıkra şuydu: «Bana hayat veren her mektubunuz İsrail'in suru gibi, rûhuma dirilik; Azrail'in kabzası gibi hakir nefsimde ölüm gibi tesirler icrâ eder.» Allah için gerçekten çok tuhaf bir benzetme yapmışsınız. Bu gibi benzetmeler nefs-i mülhimeye mahsus olduğundan biraz daha terakki edip yükselseniz inşallah nefs-i mutmainne ile şereflendirilirsiniz. Allahım bizi bu rızıkla rızıklandır, âmin. Ey mutainne nefsi diye başlayan âyetin sonunda **Cennetime gir.**¹ ifadesi yer almaktadır. İşte gerçek şehidlik, saâdet ve selâmet bundan ibarettir. Böyle bir nimeti elde etmek için her türlü gayret, himmet ve gücü harcamak, yerinde bir davranış olur.

«Dünyadan bugün topladığın yarın olur hiç.

Ukbâya müfid olduğu a'mâli bulup seç.

Rapt eyleme kalbin gamı dünyaya bırak geç.

Derbendine mevtin yolun uğrar tez eğer geç.

Efendi Hazretleri'nin köşkünde Hazret-i Peygamber'in doğum günü okutulan mevlid-i şerifte hazır bulunduğunuzu, orada hâsıl olan feyz, bereket ve büyük tesir ile o mecliste bu fakir kardeşinizin ruhâniyyetini de müşâhede ettiğinizi bildirmiştiniz. Mevlâ-yı Mûteâl Hazretlerine çok çok şükranlarda bulundum. Nasıl bulunmayayım ki? Sabaha kadar uyuyan ve istirahatte bulunan bir bedenin ruhâniyyetinin etrafa ışık saçan güneş gibi tâ İstanbul'a kadar varması ve bunun sizin gibi yüce bir zatı sevindirip memnûn etmesindeki merhamet ve ilâhî inayetin izlerini söz ve yazı ile ifade etmek mümkün değildir. Bu ilâhî bir bağış Sübhâni ve Samedâni bir vergidir. Rabbimiz bize dünyada da ahirette de iyilik ver. Ve bizi cehennem azabından koru.² Bâki, es-Selâmü aleyküm.

1. el-Fecr, 28.

2. el-Bakara, 201.

120. M e k t u b

İltifat-nâmeniz vâsıl oldu. Sıhhat ü selâmetinize ve bakâ-yı teveccühâtınıza mukâbil ne yolda arz-ı teşekkür edeceğimi bilemiyorum. Cezebâtınızı tebrik eylerim.

جَذْبَةُ مِنَ جَذَبَاتِ الرَّحْمَنِ تُوَازِي عَمَلَ الثَّقَلَيْنِ hadis-i şerîfidir.

İnsanın kendi kuvvet ve tâkatıyla Cenâb-ı Hakk'a sülûk ve kurbîyyeti ile Cenâb-ı Hakk'ın ahz ü cezbi aralarında olan fark u tefâvüt beyne's-semâ ve'l-arz'dır. İnsanda olan kuvvet Cenâb-ı Allah'ın kuvvetine nisbeten yok gibidir. Lâkin şu kadar var ki cezbe-i hakikiyye sülûkden sonra olan cezbedir ki bu kısım meczûba sâlik-i meczûb itlâk olunur. Meczûb-ı sâlik ise mübtedîlerin hâl ü şâandır. İstikâmet etseler müstefid olurlar. Ve illâ felâ.

Hacı Â s ı m. B e y e f e n d i'ye bilhassa arz-ı teslimât ve tekrîmât eylerim. Gâlibâ murâkabe ile ihyâ-yı evkât ediyorlar, mübârek olsun. Cenâb-ı Hakk'a olan teveccüh ve ma'îyyetleri müzdâd olsun.

Ma'lûm-ı fâzilâneleri olduğu gibi murâkabe-i ma'îyyetin sâhası vâsî'dir. وَهُوَ مَعَكُمْ أَيَّنَا كُنْتُمْ âyet-i celîlesinden me'hûzdur. Murakabe-i akrabiyyete müntehîdir.

وَتَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ âyet-i kerîmesinin ma'nâsı ancak bu murâkabede sâlikler için oldukça münkeşif olur. Eğerçi Cenâb-ı Hakk'ın ma'îyyet ve kurbîyyetini her bir mü'min i'tikâd ederse de lâkin mesmû'ât ile meşhûdât beynindeki fark-ı 'azîm dahî nazar-ı i'tibardan dûr tutulmamalıdır. Balın halâvetini anlamak istimâ' ile de müyesser olabilir, lâkin zevk ile hâsıl olan ma'lûmât şüphesiz başkadır. Razakanallahü Te'âlâ ve iyyâküm âmîn.

SÂLİK-İ MECZÛB, MECZÛB-İ SÂLİK

İltifat ve sevgi dolu mektubunuz bize ulaştı. Sağlık ve selâmet haberlerinizle teveccühlerinizin devamına karşılık nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum. Cezbelerinizi tebrik ederim.

— Rahman olan Allah'ın cezbelere bir cezbe insanların da cinlerin de ameline denktir, hükmü bir hadistir. İnsanın kendi kuvvet ve tâkatiyle Cenab-ı Hakk'a sulûkü ve yakınlığı ile Cenâb-ı Hakk'ın kulunu yakalayıp kendisine câzibesıyla çekmesi arasındaki fark yerle gök arasındaki uzaklık gibidir. İnsanda olan kuvvet Cenâb-ı Hakk'ın kuvvetine nisbetle yok gibidir. Şu kadar var ki, gerçek ve hakiki cezbe seyr ü sulûkten sonra olan cezbedir. Bu tip meczûba sâlik-i meczûb adı verilir. meczûb-î sâlik ise tarikata ilk defa giren mübtedilerin hali ve durumudur. Bunda istikamet üzere bulunup kararlı davranırlarsa faydalanırlar. Aksi halde asla bir istifadeleri olmaz.

Hacı Âsım Bey Efendi'ye bilhassa selam ve hürmetlerimi arz ederim. Galiba vakitlerini murâkabe ile ihyâ ediyorlar. Mübarek olsun. Cenâb-ı Hakk'a olan teveccüh ve maiyyetleri artsın.

Sizin de bildiğiniz gibi «murakabe-i maiyyet»in tesir sahası çok geniştir. Her nerede olursanız olun O (Allah) sizinle beraberdir.¹ âyet-i celilesinden alınmıştır. Murâkabe-i akrabiyyet'te son bulur. Biz insanoğluna şah damarlarından daha yakınız.² âyet-i celilesinin gerçek mânâsı, sâliklerce ancak bu murâkabe de anlaşılır. Cenâb-ı Hakk'ın beraberliği Maiyyet ve yakınlığı Kurbiyyet'e hakkiyle inanan bir mümin duymak ile tatmak arasındaki farkı dikkatten uzak tutmamalıdır. Balın tadının anlaşılması her ne kadar dinlemekle kolay anlaşılabilir ise de hiçbir zaman bu anlayış tatmanın verdiği bilgiler seviyesinde olmaz.

Allah sizi ve bizi bu rızıkla rızıklandırсын, âmin.

1. el-Hadid, 4.

2. Kaf, 16.

121. Mektub

Yüzümü güldüren ve gözümü tenvir eden dest-i hatt-ı rengin ve ibârât-ı şîrin ve iltifât-ı sengîhinizi; bu def'a dahî alıp müjde-i 'âfiyetinize olan âteş-i 'atş için medâr-ı teskin eyledim.

Fikrî Efendi birâderimizle îfâsına me'mûr bulunduğunuz vazîfelerin mâhiyetinden verdiğiniz ma'lûmât lâyıkıyla mef-hûmum oldu. Meşâğul-i kesîre ve ğavdûl-i vefireniz anlaşıldı. Lâkin anlamak istemiyorum. Ve bu gibi ma'zereti dinlemek arzû etmiyorum. Siz acı bir tütünü unutamıyacak olduğunuz halde fakîriniz o tatlı cümlelerinizi, me'lûfu bulunduğum â-sâr-ı lutfunuzu nasıl unutayım. Ve ne yolda arzû etmeyeyim, her halde eylerim. Evet! Yevm-i kıyâmette: *شَعَلْنَا أَمْوَالَنَا وَأَهْلُونَا* ma'zeretinin mesmû' buyurulmayacağı dahî bu bapta fakîrinize hak gösteriyor. Ve arasına iki satır olsun muharrerâtınızdan vazgeçmeyeceğime irâe-i tarîk ediyor. Ma'lûm-ı âlînin olduğu gibi gâyet mahdûd ve muvakkat olan hayât-ı dünyânın cilve-i nümâyîşleri oyuncak şeklini göstermekte bulunduğundan bütün ihvân-ı kirâmın tarîkat-ı 'aliyyenin füyûzât-ı ma'nevîsiyle: *رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ* âyet-i celîlesine tevfikân meşâğul-i kesîre ve gavdûl-i vefiresinin zikr ü fikrlerine mâni' teşkil edemeyeceklerini ve kendilerine bir peder-i ma'nevî ittihaz edilmiş olan bu fakîr-i hakîri velev ki mektûb ile olsun sîla-i rahimden mahrûm buyurmayacaklarını şüphesiz intizâr eder ve T e n b î h ü'l- g â f i l i n kitâbının mütâla-asına ihtiyâc olmaksızın râbta-i maddîyye ve ma'nevîyyemizin bir kat daha takviye buyurulmasını arzû eylerim. el-Bâkî Hüvallah.

İŞ - GÜÇ ZİKRE MÂNİ OLMAMALI

Yüzümü güldüren, gözümü aydınlatan, el-yazınızla süslü, tatlı sözlü, iltifat ve ülfet dolu mektubunuzu aldım. Âfiyet haberleriniz susuzluğumu gideren bir serinletici oldu.

Kardeşimiz Fikri Efendi ile birlikte yerine getirmekle görevlendirildiğiniz işler hakkında verdiğiniz bilgiler olduğu gibi anlaşıldı meşgale ve gâilelerinizin çokluğu öğrenildi. Lâkin bu gibi mazeretleri anlamak ve dinlemek istemiyorum. Sizin alışık olduğunuz acı tütünü unutamayacağınız belli olduğu halde fakir kardeşiniz o tatlı cümlelerinizi, alışık olduğum latifelerinizi nasıl unutayım? Nasıl istemeyeyim? Herhalde arzu eder ve beklerim. Bizi mallarımız ve ailelerimiz meşgul etti.¹ Mazeretinin dinlenilmeyeceğini Cenâb-ı Hakk fakirinize gösteriyor. Arasına iki satır da olsa mektubunuzu beklemekten vazgeçemeyeceğime işaret ediyor. Bildiğiniz gibi çok sınırlı ve kısa olan dünya hayatını gösterişli ve aldatıcı cilveleri oyuncak gibi oyalayıcı olduğundan bütün kardeşlerimi yüce tarikatımızın manevî feyz ve bereketiyle Ne ticaret ne de alış verişin Allah'ın zikrinden ahkoyamayacağı kişiler vardır² âyet-i celilesine uygun hareket ederek meşgalelerinin çokluğu ve gâilelerinin fazlalığının zikir ve fikirlerine mâni teşkil edemeyeceğini, kendilerine mânevî bir baba olarak kabul ettikleri bu değersiz hakîri velev bir mektupla da olsa sıla-i rahimden mahrûm buyurmayacaklarını mutlaka bekler, Tenbihü'l-Gafilin isimli eserin okunmasına ihtiyaç duymanızın maddî ve manevî râbitanızın bir kat daha takviye edilerek devam ettirilmesini arzu ederim.

El-Bâkî, hüvellah.

1. el-Feth, 11.

2. en-Nur, 37.

122. Mektub

2 Mart, sene 320 târihiyle olan inâyet-nâmeniz vâsıl olarak zât-ı âlînizle evlâd ü ekârib ve ihvân-ı kirâmın sıhhat ve selâmetini müş'ir bulunduğundan Cenâb-ı Hakk'a karşı med-yûn-ı şükran oldum. Sahrâ-yı mahşerde ümmetinin kesretiyle ümem-i sâlipe üzerine iftihar buyuran Hazret-i Risâlet-penâh Efendimiz meded-kâr ve Cenâb-ı Hâlık-ı Perver-digâr iki cihanda yâriniz olsun. İhvân-ı dînimizin bir haylisini hâl ü kaalinizden müstefid buyursun, âmin.

Ma'lûm-ı fâzîlâneleri olduğu gibi nefsi emmâre dâimâ sühûleti iltizâm ve hakikati setre ihtimâm eyler. Ve kendini aldattır. Çünkü hadîs-i şerîf-i Nebevîde:

fermân buyurulmuş ise de diğer bir hadîs-i şerîflerinde خَالِصًا kelimesi dahî mezkûrdur. Riyâ, kibir, hased, tama', buhl, gibi emrâz-ı kalbiyye ve rezâilden tezkiye-i nefsi ile hulûs-ı niyyetin ehemmiyetini beyân etmelisiniz. Vücûd-ı beşerde meselâ: Bâsûr gibi bir maraz mevcûd oldukça at'ime-i lezizeden istifâde olunamayacağı ma'lûm-ı 'âlinizdir. Kezâlik emrâz-ı mezkûrenin biri bâhusûs, birkaçı mevcûd oldukça rızâ-yı Rabb-i Mennân ve na'im-i ravza-i ridvân ile mütena'im olmak için yalnız ibâdât-ı zâhirenin fâidesi olmayacağı şüphesizdir. Kaalallahü Tebâreke ve Te'âlâ: **أَلَا اللَّهُ الدِّينُ الْخَالِصُ**

Mevlâm o hulûs-ı 'ibâdeti ihsân buyursun, âmin.

NİYYETTE İHLÂS

2 Mart 320 tarihli mektubunuz, yüce zâtınızla, çocuklarınız, akraba ve ihvânımızın sıhhat ve selâmetini haber verdiğinden Cenâb-ı Hakk'a karşı şükran borcu altında kaldım. Mahşer gününde ümmetinin çokluğu ile geçmiş ümmetler üzerine iftihar edeceğini açıklayan Hz. Peygamber Efendimiz yardımcınız, Cenâb-ı Hakk-ı Azim de iki cihanda yâriniz olsun. Din-kardeşlerimizin bir çoğunu söz ve davranışlarınızdan faydalananlardan eylesin, âmin.

Bildiğiniz gibi nefis-i emmâre daima kolaylığı gösterecek gerçeği gizlemeye önem verir. Kendisini aldatır. Çünkü bir hadis-i Peygamberî'de:

Lâ ilâhe illellah diyen cennete girer.¹ hükmü açıklanmış ise de diğer bir hadis-i şerifte Hâlisân kelimesinin de ilave edilmiş olduğu rivayeten nakledilmiştir. Gösteriş, çekememezlik, tamah, cimrilik gibi kalbi hastalık ve kötülüklerden nefsi temizleyerek niyyeti halis kılmanın ehemmiyetini açıklamalısınız. İnsan vücudunda meselâ bâsur gibi bir hastalık var oldukça tatlı yiyeceklerden faydalanılamayacağını bilmektesiniz. Aynı şekilde yukarıda zikredilen hastalıklardan biri veya birkaçı var oldukça Cenâb-ı Hakk'ın rızası ve ridvân cennetinin naim bahçeleriyle mükafatlandırılmak için yalnız zahiri ibâdetlerin faydalı olmayacağı şüphesizdir. Allah Teâlâ Dikkat edin hâlis din yalnız Allah içindir.² buyurmuştur. Mevlâm kulluğun o ihlâsını bizlere ihsan buyursun, âmin.

1. Bezzâr, Taberâni, *Keşfü'l-hafâ*, II/354.

2. ez-Zümer, 3.

123. M e k t u b

*Didâr-ı behcet-şîâr-ı devletinizden dûr, ve güftâr-ı ge-
her-nisâr 'âtîfetinizden mehcûr isem de ism-i şerîfinizi kâle
aldıkça kalbimde bir sürûr ve resm-i münîfinizi hayâle saldık-
ça rûhumda bir hubûr hissediyorum. Ve o sâyede serâpâ me-
serret ve huzûr kesiliyorum. Cenâb-ı 'Âlimü's-sirr ve mâ fi's-
sudûr Hazretleri eski şefkatini ve veyâhûd yeni merhametini
üzerimden dûr ve vücûd-ı zi-cûdunuzu sarsar-ı havâdisle ren-
cûr buyurmasın, âmin. Evlâd-ı ma'neviyemizden İzzetlû F i k -
r i E f e n d i bendeleri vâsıtasıyla takdîm olunan 'arîza-i fa-
kîrânemin cevâbına nâil ve haklarında mebzûl buyurulan il-
tifât-ı cihân-derecâtlarından dolayı be-tekrar bâr-ı minneti
hâmîl oldum. Bâ-husûs esnâ-yı ziyâretlerinde hakk-ı fakîrâ-
nemde izhâr buyurulmuş ve değerimin fevkinde bulunmuş o-
lan ta'birât-ı fâika ve taltîfât-ı râika-i devletiniz 'azîm bir his-
s-i şükran ile telakkî olundu. Lâkin doğrusu en ziyade sevdi-
ğim: «Efendi Hazretleri'ne i'tirâz etmeği severim» güftâr-ı ha-
kâik-nisârınız idi. İşte ömrüm oldukça bu ta'bir-i 'abirin hak-
k-ı teşekkürünü ifâ edemem.*

*Çamlıca'dan Ferhad Paşa Çiftliği'ne vâkî' olan seyâhat
esnâsında mesmû'-ı fakîrânem olan kelimât-ı âsafâneleri kerâ-
mete hamlolunamazsa da ferâsete atfeylemek dahî az gelecek-
tir. Lâkin ne çâre ki bunlar meyânında üçüncü bir makam
tasavvur edemiyorum. Binâenaleyh,*

«Zâtınızla şeref bulan ferâset

Tercih olunur kerâmet üzre»

*Beyti ile iktifâ eylemek mecbûridir. Mevlâm kerâmeti de
ihsân buyursun ve bu zerre-i bi-miktârı şems-i tâbân-ı şefka-
tinizden mahrûm buyurmasın, âmin.*

FERÂSET VE KERÂMET

İnsana şeref ve yücelik bahşeden uyanıklık ve âgâhlık devletinizden uzak, çevrenize dostluk dağıtan mücevher gibi kıymetli sözlerinizden ayrı isem de isminizi ağzıma aldıkça gönlümde bir sevinç hissetmekte, şekil ve suretinizi hayâlen tasavvur ettikçe ruhumda bir coşkunluk duymaktayım. O sayede baştan ayağa neşe ve huzur kesiliyorum. Sırrımız ve sadrımızdan geçenleri bilen Allah Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri eski şefkatinizi veya yeni merhametinizi üzerimden uzak etmesin. Cömert varlığını zı hâdiselerin sarsıntısıyla perişan etmesin, âmin.

Manevi evlâdımızdan Muhterem Fikri Efendi vâsıtasıyla gönderilen mektubumun cevabına kavuşup haklarında gösterilen cihan kadar kıymetli iltifatlardan dolayı tekrar minnet borcu altında kaldım. Özellikle ziyaretleri sırasında hakkımda ortaya konulan, değerimin çok üstündeki yüce ifade ve parlak iltifatlarınız büyük bir şükran duygusu ile karşılandı. Lâkin doğrusu en fazla sevdiğim «Efendi Hazretleri'ne itiraz etmeyi severim.» hakikatını ortaya koyan sözlerinizdi. İşte ömrüm oldukça bu kıymetli cümlelerin teşekkürünü yerine getiremem.

Çamlıca'dan Ferhat Paşa Çiftliği'ne yaptığımız ziyaret sırasında, işittiğim değerli sözleriniz kerâmete hamledilemezse de ferâsetle yorumlamak ta az gelecektir. Ne çare ki, bunlar arasında üçüncü bir makam tasavvur edemiyorum. Bununla beraber: «Zâtınızla şeref bulan ferâset, tercih olunur keramet üzere» beytinde ifade edilen mânâ ile yetinmek mecbûridir. Mevlâm kerâmeti de ihsân buyursun. Bir zerre miktarı kadar bile değeri olmayan bu fakîrinizi güneş gibi parlak şefkatinizden mahrûm buyurmasın, âmin.

124. Mektub

Kemâl-i muhabbet ve samîmiyetle yazılmış o'an tahrîrâtınız vâsil-i dest-i mahzûziyyet oldu. Zât-ı hâlisâneleri gibi bir hâdim-i şerî'at ve tâlib-i tarîkatin inzimâm-ı uhuvvetiyle Cenâb-ı Rabb-i İzzet Hazretleri'ne 'arz-ı mahmidet olundu. Ümmetinin kesretiyle beyân-ı meserret buyurmuş olan Mefhar-ı Mevcûdât - 'Aleyhi ve 'alâ âlihi efdalü's-salevât. Efendimiz Hazretleri'nin mazhar-ı avn ü 'inâyeti olasız âmin.

Evlâd-ı ma'neviyyemizden Kavak İmamı Hulûsi Efendi vâsitasıyla ahz ü telakkî etmiş olduğunuz evrâd ü ezkârı bilhassa tebrik eylerim. Tarîkat-ı 'aliyyeye müte'allık ifâde olunacak başka bir şey var ise o dahî râbitanın ehemmiyet ve kesret-i fevâidinden ibârettir. Kaale Tebâreke ve Te'âlâ:

وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ .. İlm ü 'amel gibi emti'a-i nefiseyi hâmil, hâiz bulunan salikân-ı râh-ı hakîkatin mefâsid-i nefsâniyye ve mekâid-i şeytâniyyeden selâmeti elbette kuvâ-yı ma'neviyyenin muâvenet-i rûhâniyesine muhtaç bulunduğundan Hakk-Celle ve 'Alâ-Hazretleri bu âyet-i celîle ile râbita-i ma'rûfenin lüzûmunu beyân buyurmuşlardır.

Ma'lâm-ı 'âlîleri olduğu üzere havâss-ı ümmetin aksâ-yı emel ve müntehâ-yı arzûları Cenâb-ı Hakk ile peydâ-yı muhabbet ise;

نَزَامُ عَيْنَايَ وَلَا يَنَامُ قَلْبِي فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ قَالَ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ nazm-ı celîlesine nazaran ancak ittibâ'-ı sünnet sâyesinde husûl bulacağından her halde tarîkat-ı 'aliyyeye mürâca'atla نَزَامُ عَيْنَايَ وَلَا يَنَامُ قَلْبِي ey (an zikrillâh) hadis-i şerîfine de mütâba'at zarûridir. Mevlâm Hazretleri cümlemizi bu şereften mahrûm buyurmasın. âmin.

RÂBITA VE SÜNNETE İTTİBÂ

Tam bir samimiyyet ve sıcak bir sevgi ile yazılmış olan mektubunuz sevinçle elime ulaştı. Sizin gibi şeriata hizmet eden ve tarîkâta tâlib olan yüce bir zâtın kardeşliği de buna ilave edilince gerekli hamd ve senâ Cenâb-ı Hakk'a arzedildi. Ümmetinin çokluğu ile övüneceğini açıklamış bulunan Mefhar-ı Mevcudat -aleyhi ve alâ âlihi efdalü's-salevat - Efendimiz Hazretlerinin inayet, yardım ve hüsn-i nazarlarına mazhar olasınız, âmin.

Manevî evladımızdan Kavak Camii İmamı Hulûsi Efendi vasıtasıyla almış olduğunuz evrâd ve ezkârı özellikle tebrik ederim. Tarikatla ilgili açıklanması gereken bir başka mesele varsa o da râbitanın ehemmiyet ve faydalarının çokluğunu söylemekten ibarettir. Allah Tebâreke ve Teâlâ Hazretleri, Sâdıklarla beraber olunuz.¹ buyurmuştur. İlim ve amel gibi çok değerli iki hususiyyete sahip olan hakikat yolunun yolcularının nefsin bozgunlğundan ve şeytanın hilelerinden korunup kurtulmaları manevî kuvvetlerin rûhâni yardımlaşmasına muhtac olduğundan Hakk - celle ve alâ - Hazretleri bu âyet-i celile ile; bilindiği şekli üzere râbitanın gerekliliğini açıklamıştır.

Bildiğiniz gibi, Muhammed ümmetinin havassı derecesinde bulunan kâmillerinin en son arzu ve isteği Cenâb-ı Hakk ile sevgi zincirini kurabilmektir. Bu ise, Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyup benim gibi davranınız.² âyetine göre ancak sünnet-i seniyyeye harfiyyen uymakla gerçekleşeceğinden her hâl ü kârda bir tarikata başvurarak Allah'ı zikretmekten dolayı gözlerim uyur; fakat kalbim uyumaz hadisine de sarılmak zarûridir. Mevlây-ı Mûteâl Hazretleri cümlemizi bu şereften mahrûm bırakmasın, âmin.

1. et-Tevbe, 119.

2. Al-i-İmran, 31.

125. Mektub

إِنَّ مِنَ الْبَيَانَ سِحْرًا Hadis-i şerifini tamamıyla tefhîm eyleyen selâset, belâgat ve zarâfet nokta-i nazarında ihrâz-ı müsâbakat eden tahrîrât-ı bâhirü'nükâtınızı bu def'a dahî alıp mütâla'asıyla iktisâb-ı meserret eyledim. el-Hakk sizin o musaffâ, o müzekkâ olan ihlâs-ı muhabbetinizi ancak bu gibi bir kâtib-i şîrîn-zebân bu misillü bir edîb-i mu'ciz-beyân edâ edebilir. O bâtını ancak böyle bir zâhir meydana çıkarabilir. İkinizi dahî Hüve'z-Zâhir Hüve'l-Bâtın Hazretleri'nin 'mâyet-i Samedâniyyesine tevdi' eylerim. Mükâfât-ı mu'azzamanızı merâhim-i celîlelerinden istirhâm eylerim.

Aman birâder kâtibiniz ne güzel kâtibdir. Ne 'âlî bir fikre mâliktir. Bu zât kimdir? İsm-i şerifi nedir? Vazîfesi neden ibârettir? Nezdimizde yâdigâr olmak üzere lütfen ve muvazza-han bildiriniz. Selâm-ı fakîrânemi teblîğ buyurunuz. Mevlâm kendilerinden râzî olsun. Rûz-ı mahşerde cemâ'at-ı ihvândan ayırmasın. Hazret-i Sıddîk-ı Ekber'in zir-i himâyesinde haşrolunmasına müsâ'id olsun, âmin.

Fakîrinizin hâlinden suâl buyurulursa hamdolsun âfiyetle yaşıyoruz. İhvân-ı kirâmın saâdet ve selâmet-i ahvâli için duâ ediyoruz. Mevlâm kabûl buyursun. Müsâade-i cismâniyelerini be-tekrâr ihsân eylesin.

Bâki es-Selâmu aleyküm.

KALEM VE KELÂM GÜZELLİĞİ

İfâde ve beyândan öylesi vardır ki, sihirdir hadis-i şerifini akla getiren akıcı, belağat, zarâfet ve veciz ifadede oldukça ileri bir derecede bulunan çok kıymetli mektubunuzu alıp bu defa da okuyarak büyük sevinç ve neşe kazandım. Gerçekten sizin tertemiz ve pırıl pırıl olan ihlâs ve muhabbetinizi ancak böylesine tath dilli bir kâtip, veciz ifâdeli bir edip açıklayabilir. O bâtını ancak böylesine bir zâhir ortaya çıkarabilir. İkinizi de Zâhir ve Bâtin olan Cenâb-ı Hakk'ın ilâhi inâyet ve yardımına emânet ederim. Büyük mükâfatınızı onun yüce merhametinden niyaz ederim.

Aman kardeşim, yazılarınızı yazan ne güzel kâtiptir. Ne yüce bir fikre sahiptir. Bu zât kimdir? İsmi nedir? İşi neden ibarettir?. Yanımızda bir hâtıra kalmak üzere lütfe ve açıkça bildiriniz. Kendisine fakîrâne selâmımı ulaştırınız. Mevlâm kendilerinden râzı olsun. Kıyâmet gününde ihvânımızın arasından ayırmasın. Hazret-i Sıddik-ı Ekber (r.a.) Efendimiz'in himaye kanatları altında haşrolunması mümkün olsun, âmin.

Fakîr kardeşinizin halinden sorulursa eğer, hamdolsun sağlık ve âfiyet içinde yaşıyoruz. Kıymetli ihvânımın saâdet ve selâmeti için dua ediyoruz. Mevlâm kabul buyursun. Sizlerle şahsen görüşmeyi tekrar nasib eylesin. Bâkı, es-Selâmü aleyküm.

126. Mektub

Hakk-ı 'âlinize mevhibe-i mahsûsa-i ilâhiyye olan ahlâk-ı hamîde ve evsâf-ı ber-güzideye tercüman-ı hakîkî bulunan zîbâ-mürâsele-i ma'âlî makâleleri bu def'a dahî hiss-i minnet ve mahzûziyyet-i efsarânemi îkaz eyledi. Hazarât-ı Nakş-bendiyye'ye ednâ mensûbiyyeti hâiz olan bu 'abd-i 'âciz hakkındaki lütf u şefkate mukâbil 'azîm mükâfâta nâil olacağınız tabî'dir. مَنْ كَانَ لِلَّهِ فَقَدْ كَانَ لِلَّهِ لَهُ Cenâb-ı Hâlık-ı Ekber -Celle ve 'Alâ- Hazretleri zâhîrinizi envâr-ı şerî'at ve bâtınınızı esrâr-ı tarîkat ile münevver buyursun. Hemm ü himmetinizi ezkâr u efsârına münhasır eylesin. Bir saat için olsun bakâsına itimâd olunmayan dünyâ ve mâ-fihânın ârâyiş-i kâzibe-siyle mükedder buyurmasın, âmin. Rif'atlı Hâfız Efendi ve Zihnî Efendilerin musâhabe ve muhabbetiyle hâsıl olan ezvâk-ı rûhâniden fakîriniz dahî zevk-yâb oldum.

آسمان رشك بردوسی زمینی که درو: دوسه یاری دوسه دم بهر خدا بشینند

Cenâb-ı Allah cümlelerinizi feyz-yâb ve fakîrinizi dahî hüsn-i zannınız nisbetinde dâhil-i hesâb buyursun. Âmin. Mahdûm-ı necâbet - melzûm-ı 'âliniz Bahaüddîn Efendi'ye arz-ı gül-deste-i teslimât, eylerim. Bâkî es-Selâmü 'aleyküm.

SOHBET

Değerli şahsınız hakkında Cenâb-ı Hakk'ın husûsî bir bağışı olan güzel ahlâk ve seçkin özelliklere gerçekten tercüman olan kıymetli mektup ve sözleriniz minnet duygularımı, sevinç ve neşemi ikaz eyledi. Nakşibendiyye tarikatının büyük müşhidlerine pek aşağı seviyede bir bağlılığı bulunan bu âciz kul ve zayıf köle hakkında gösterdiğiniz lütuf ve şefkat karşılığında büyük mükâfatlar kazanacağınız tabiidir. Allah için yaşayan ve yalnız O'nun için olan kişiye mutlaka Allah da onun için olma şerefini verir. Cenâb-ı Halik-ı Ekber - celle ve alâ - Hazretleri zahirinizi şeriat nurları, bâtınınızı tarikat sırları ile nurlandırın. Bütün gayret ve çabalarınızı yalnız kendisinin zikir ve fikrine inhisar ettirsin. Bir saat için de olsa bakâ ve vefâsına güvenilmeyen dünya ve dünyevi şeylerin yalancı ve aldatıcı güzellikleriyle aldanıp kederlendirmesin, âmin.

Değerli Hafız Efendi ve Zihni Efendi'lerin sohbet ve sevgileriyle meydana gelen ruhânî zevklerden fakir kardeşiniz dahi zevk duydum.

*«Yeryüzünde Allah'ı zikretmek için
iki-üç kişi birkaç anlık da olsa
biraraya geldiklerinde sémâlar ona imrenir.*

Cenâb-ı Allah cümlemizi feyizlendirip fakîrinizi dahi hüsn-i zannınız nisbetinde hesaba çeksin, âmin.

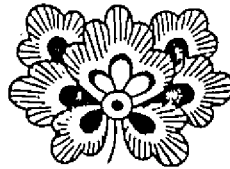
Değerli ve asil evladınız Bahâeddin Efendi'ye selâmlarımı arz ederim. Bâkî, es-Selâmü aleyküm.

127. Mektub

15 Mart sene 320 târihiyle ihsân buyurulmuş olan iltifât-nâmenizi alıp mütâla'asıyla mahzûz oldum. Levha üzerine yazılmış ve devam olunmak için emredilmiş olan kelime-i tev-hîdin 'âlem-i ma'nâda müşâhade ettiğiniz, mûcib-i teşekkür oldu. Fakîr-i hakîr ile devâm-ı râbîta ve kemâl-i ihlâs ve muhabbetinizi isbât ediyor. el-Hamdülillâhi Te'âlâ 'alâ zâlik. Cenâb-ı Hakk iltifâtınızı müzdâd buyursun. Ve karîben bu zikri şerîfin husûlünü nasib eylesin, âmîn.

Fazîletli Hoca Yektâ Efendi Hazretleriyle müzâkere buyurunuz. Letâif zikrini 'ale't-tertib ta'lîm ve her biriyle beş-on gün meşgûl ettikten sonra bu zikri şerîfi dahî ta'lîm ve huzûr-ı cem'iyet için teveccüh buyursunlar. Fîl-vâki' bir mâh kadar oluyor. Fakîriniz de hem kendime ve hem ihvân-ı kirâmıma kemâl-i imân ihsân buyurulması merâkında bulunuyorum. Bizimle olan kesret-i muhabbet ve ittihâdınız iktizâsı bu ma'nâ zâtınızda zuhûr etmiştir. Hakk Te'âlâ Hazretleri cümlemizi hakîkatte müslüman ve ehl-i imân etsin. Lîsânen 'abdullah ve kalben 'abd-i mâsivallah olan kimselerden etmesin âmîn.

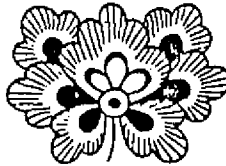

CEM' HÂLİ

15 Mart 320 tarihinde gönderilmiş olan ülfet ve iltifat dolu mektubunuzu alıp okudum, çok memnun oldum. Rüyanızda bir levha üzerine yazılmış, devam etmeniz emredilmiş olan kelime-i tevhîd'i görmeniz şükür ve teşekkürlerimi arzetmeyi icâb ettirdi. Bu durum, fakîr kardeşinizle râbitaya devam ettiğinizi, ihlâs ve muhabbetinizin kemâlini isbat ediyor. Bu yüzden Cenâb-ı Hakk'a hamedederim. Allah Teâlâ sevgi ve muhabbetinizi artırsın. En kısa zamanda bu zikr-i şerîfin tesirinin sizde hâsıl olmasını nasîb eylesin, âmin.

Muhterem Hoca Yekta Efendi Hazretleriyle müzâkere ve fikir alışverişinde bulununuz. Sırası ile letâif zikrini öğrenip herbiri ile ayrı ayrı beş-on gün meşgul olduktan sonra bu zikr-i şerîfi de öğrenip cem' hâlinin gelmesi için teveccüh buyursunlar. Gerçekten bir ay kadar oluyor fakiriniz hem kendim, hem de değerli ihvânım için îmanda kemâl ihsan edilmesi niyaz ve merakında bulunuyorum.

Bizimle olan muhabbet, birlik ve beraberliğinizin gerekliliğine bu rüya da işaret etmiştir. Hakk Teâlâ Hazretleri cümlemizi hakikat mertebesine ermiş, gerçek müslümanlardan ve iman ehlinde eylesin. Dili ile Allah'ın, gönlü ile mâsivânın kulu olanlardan eylesin, âmin.

128. Mektub

Da'avât-ı hayriyye ve taltîfât-ı behiyye-i mün'imânelerini ibşâr eyleyen kerâmet-nâmeler bârân-ı rahmet gibi muntazaman tevâlî ve te'âkub ettikçe bahâr-ı ömr-i âcizânemiz ez-hâr-ı füyûzât ile 'anber-nisâr olmakta ve zülâl-i şefkatleriyle seyr-âb olan kulûb-ı pejmürdemiz izhâr-ı mesâr ile iftihâr eylemektedir. Bu ni'metlere mukâbil beyân-ı teşekkür kâbil olmayacağı gibi teveccühât-ı fâzûlânelerinin devâm ü sebâtı dahî kemâl-i şerm ü hicâb ile istîrhâm olunmaktadır. Fakîriniz dahî dilim döndükçe ve fırsat buldukça ed'îye-i hayriyenizi tilâvet ve üzerimde olan bâr-ı minneti mümkün mertebe tahfîfe mübâderet eylerim.

H a c ı Â s ı m Bey birâderimizin rüyâsından mahzûz oldum. Başımdayı tâca rûhâniyetlerinde zuhûr eden tama' o kadar güzeldir ki, mâ-fevki tasavvur olunamaz. Bereket versin ki kapmamış veyâhut kapamamış. Yalnız şeker sucuğuna kanâat buyurmuştur. İlâhî âfiyet olsun. Kuvvet olsun. Kuvvet-i ma'nevî olsun. Başında görmüş olduğu sarıklı fesi tebrîk eylerim. İnşâallah tâc-ı şerîfe de nâil olurlar. Ma'lûm olduğu üzere sarıklı fes kisve-i 'ulemâdan olduğu gibi tâc-ı şerîf dahî meşâyih-i tarikata mahsûs bir 'alâmettir. 'Ilmin 'amelden mukaddem olduğunu ve 'ulûm-ı dîniyyesinin tahsiline muvaffak bulunduğunu ve bâ-husûs başımızda bulunan tâc-ı tarikata tama' eylediğini ifâde eden bu rüyâ-yı sâdikaları şâyân-ı tebrîkdir. Hem de böyle olmalıdır. Çünkü sa'âdet-i ebediyyeyi kazanmak için ferâiz-i dîniyyeyi ta'allüm ve o ilm ile 'amel eylemek zarûridir. Kaale Aleyhisselâm:

النَّاسُ كُلُّهُمْ هَلَكَةٌ إِلَّا الْعَالَمِينَ وَالْعَالَمُونَ كُلُّهُمْ هَلَكَةٌ إِلَّا الْعَالَمِينَ
وَالْعَالَمُونَ كُلُّهُمْ هَلَكَةٌ إِلَّا الْمُخْلِصِينَ وَالْمُخْلِصُونَ عَلَى خَطَرٍ عَظِيمٍ

İnşâallah Te'âlâ muvaffak olurlar. Cümledenize 'arz-ı selâm ve ihtirâm eylerim.

İLİM, AMEL, İHLÂS

Hayır dualarınızı, değerli lütuf ve iltifatlarınızı müjdeleyen kerâmet dolu mektuplarınız rahmet yağmuru gibi düzenli olarak devam edip geldikçe âcizâne ömrümün baharı feyz ve bereket gülleri ile etrafa koku salmakta, parlak şefkatinizin tatlı suyu ile teskin edilmiş olan perişan kalbimiz sevincini ortaya koymakla iftihar etmektedir.

Bu değerli nimetler karşılığında teşekkürümü açıklamak imkânı olamayacağı gibi faziletli teveccühlerinizin devâmını ve istikrarlı olmasını dahi büyük bir ar, hayâ ve utanma duyguları içerisinde istirham etmekteyim. Fakiriniz dahi dilim döndükçe ve fırsat buldukça hakkınızdaki hayır duâlarımı tekrar etmekte ve üzerimde bulunan minnet yükünü hafifletmeye çalışmaktayım.

Hacı Asım Bey kardeşimizin rüyasından dolayı çok sevindim. Başımdaki taca, ruhaniyetlerinde meydana gelen imrenme duygusu daha üstünü tasavvur olunamayacak kadar güzeldir. Bereket versin ki, kapmamış veya kapamamış yalnız şeker sucuğu ile iktifa etmiştir. İlâhi âfiyet olsun. Maddî ve manevî kuvvet olsun. Başında görmüş olduğu sarıklı fesi tebrik ederim, inşaallah şerefli bir taca da kavuşur. Bilindiği gibi sarıklı fes âlimlere, tac-ı şerif te tarikat şeyhlerine has bir kıyafettir. İlimin amelden önce olduğunu ve dinî ilimlerini öğrenmede başarılı olduğunu ve özellikle başımızda bulunan tarikat tâcına imrendiğini gösteren bu rüya tebrike değer bir rüyadır. Hem de böyle olmalıdır. Çünkü ebedî saadeti kazanmak için dinî farizaları öğrenmek ve ilim ile amel etmek zaruridir. Aleyhisselatü ve's-selam:

— Âlimler dışında bütün insanlar helâk oldu. İlmiyle amel eden âlimler dışında diğer âlimler de helâk oldu. Amelinde ihlâşlı olanlar dışında amelini kuru olarak ifa eden âlimler de helâk oldu. Bu ihlâs sahipleri ise gerçekten büyük bir tehlike üzerindedirler buyuruyorlar.

İnşaallah başarılı olurlar. Cümlenize hürmet, saygı ve selamlarımı arz ederim.

129. Mektub

7 Mart sene 321 târihli iltifât-nâme-i fâzîlâneleriyle dahî şeref-yâb olduğumdan dolayı teşekkürâtımı bilhassa takdim ediyorum. Hazret-i Allah bizi ve sizi şâkir kulların cemâ'atından tefrik etmesin. Şükürde edâ-yı vâcib fazîleti mevcûd olmakla berâber: **لَا زَيْدَ لَكُمْ** beşâreti dahî ilâve buyurulmuş olduğu ma'lûm-ı fâzîlâneleridir. Fazîletlû **Tırnova lı Hoca Efendi** Hazretleri'nin tefsir dersi dahî şükürdür; belki esdaldır. Çünkü şükür: **لَهُ** صرف العبد جميع ما انعم اليه لما خلق له. **Ma'nâsına** gelmiş, yalnız lisânen «Yâ Rabbî şükür olsun» kâfi değildir.

Şükürün birincisi sârî ya'nî ümmet-i merhûmeyi müstefid etmekten ibârettir. İkincisi letâif-i 'aşere-i insâniyye ile olunan zikir ü fikir olsa gerektir. **Kaale Aleyhisselâm:**

خَيْرُ الذِّكْرِ الْحَفِيُّ وَخَيْرُ الرِّزْقِ مَا يَكْفِي

Veffekanallahü Te'âlâ âmin.

İltifât-nâmelerinizin mütâla'asıyla hayli mahzûz oluyorum. Çünkü hakikaten kemâl-i ihlâs ve muhabbet ve tamam-ı lüt' u şefkatle yazmış olduğunu ra'nâ biliyorum. Hazret-i Allah havf ü haşyetinizi ve tahsîl-i rızâ-yı Bâri bâbında mevcûd olan şevk u şetâretinizi müzdâd eylesin. Bizim gibi bir top-rağa uzattığınız eli, altın ile memlû buyursun âmin.

Kaale'n-Nebiyü'l-Mükerrrem -sallallahü 'aleyhi ve sellem-:

يُحْسِرُ الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ Evliyâ-yı kirâm, pîrân-ı 'izâm ile muhabbet olur ise yevm-i kıyâmette onların zill-i himâyesinde haşrolunacağı hadîs-i şerîf ile müsbettir. Lâkin muhabbeti isbât eylemek anların rızâları dâiresinde amel ü ibâdete mütevakıftır. Cenâb-ı Allah bizi ve sizi o gibi 'amel ve ibâdete muvaffak buyursun. Muhabbet-i mâ-sivâ sebebiyle kalb gözlerimizi müşâhade-i Hakk'tan mahrûm etmesin.

ZİKİR VE ŞÜKÜR

7 Mart 321 tarihli ülfet ve dostluk dolu mektubunuzla şereflendiğim için bilhassa teşekkürlerimi takdim ediyorum. Hazret-i Allah bizi ve sizi şükredici kullarının arasından ayırmasın. Şükürde bir vecibeyi ifâ etmenin fazileti bulunmakla birlikte hemen ardından «Mutlaka artıracam» müjdesinin ilave edildiği bilinmektedir. Muhterem Tırnova'lı Hoca Efendi'nin tefsir dersleri de bir şükürdür. Şükrün ifadesidir. Belki şükürden de kıymetli ve değerlidir. Çünkü şükür, kulun Cenâb-ı Hakk'ın kendisine nimet olarak ihsan ettiği şeyleri yaratılış gayesine uygun bir şekilde harcaması mânâsını ifade ediyorsa da yalnız dil ile şükürler olsun demek kâfi değildir.

Şükrün birincisi sâri, yani merhamete lâyık ümmet-i Muhammedin istifadesi için yapılandır. İkincisi ise letâif-i aşere ile yapılan zikir ve fikir olsa gerektir. Cenâb-ı Peygamber (a.s.) Zikrin hayırlısı gizli, rızkın hayırlısı da yeterli olanıdır. buyurmuştur. Allah Azimü's-şân bizleri bu hususta muvaffak eylesin, âmin.

Mektuplarınızı okumakla hayli seviniyorum. Çünkü onları kâmil bir ihlâs, samimi bir sevgi ve tam bir lütuf ve şefkatle yazmış olduğunuzu biliyorum, Hazreti Allah havf ve haşyet duygularınızı, Hakk'ın rızasını kazanma konusundaki şevk ve neş'enizi artırsın. Bizim gibi bir toprağa uzattığınız eli altın ile doldursun, âmin.

Nebiy-i Ekrem Efendimiz,

— Kişi sevdiği ile beraber haşrolunur buyurmuştur. Evliyaullah ve tarikat pirlarına gösterilen sevgi ve bağlılık sâyesinde, kıyamet gününde onların himaye kanatlarının gölgesi altında haşrolunacağı bu hadis ile isbat edilmiştir. Ancak muhabbet ve bağlılık ise onların rıza gösterdiği çizgi içerisinde amel ve ibâdetle bağlıdır. Cenâb-ı Hakk bizi ve sizi o gibi amel ve ibâdetlerde muvaffak buyursun. Mâsivâyâ muhabbet ve ilgi duyma sebebiyle kalp gözlerimizi ve basiretimizi Hakk'ı müşahede şerefinden mahrum eylesin, âmin.

130. Mektub

المُرَاسَلَةُ تُصِفُ المَوَاصِلَةَ kaziiyesi sahîh ise de bazı mürâsele-ye tesâdüf olunur ki muvâsala-i kâmile gibi cânâ cilâ ve kalbe safâyı intâc eder. Ez-ân cümle bu def'a ihsân buyurulmuş olan inâyet-nâmenizin müşâhedesiyle hâiz olduğum ni'met-i sürüru ve nâil olduğum devlet-i behcet u hubûru kaal ile takrîr edemediğim gibi kalem ile de tahrîr eyleyemem. Çünkü bu meserret «el-hubbu lillâh» menba'ından nebe'ân eden bir meserret-i Rabbânî ve مَنْ كَانَ لِلَّهِ matla'ından leme'ân eden bir mahzûziyyet-i nûranî idi.

İstediği kullarını hadîd-i cismâniyette'n zirve-i rûhâniyete i'tilâ ve ilkâ-i muhabbetle ricâl-i kâmile makâmına kadar i'lâ eyleyen Cenâb-ı Hakk kalbinizi yenbû'-ı hikmet ve lisânınızı tercümân-ı hakikat buyursun. Ne'fse muhâlefet için akdâm ve gayretinizi ve tarîk-ı sûfiyyede medâr-ı terakkî olabilecek ma'lûmâtınızı muza'af eylesin. Sa'âdet-i uhreviyyeye hâdim olmak için servet-i dünyeviyyenizi de müzdâd buyursun. Âmin. Kâle tebâreke ve teâlâ:

إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَدْلِهِمْ الْخَيْرُ

veffakakümullahü Te'âlâ ve iyyânâ bi-hurmet-i Seyyidinâ ve Mevlânâ 'aleyhi ve 'alâ âlihî mine's-salevâti evfâhâ ve mine't-teslîmâtî; ezkâhâ. Bundan beş-on gün mukaddem arz etmiş olduğum hastalık tahrîre bir derece mâni' oluyor ise de kesret-i iltifâtınıza mukâbil farîza-i zimmetim olan ed'riye-i hayriyyeye kat'an mâni' olamaz. İhtimâl ki te'sîri tezâyüd eder. Çünkü nefsin gurûr ve tâb ü tûvânıyla yapılacak du'âların makâm-ı kabûle su'ûdu şüphelidir. Lâkin inkisârına züll-i iftikârına tesâdüf ettikçe kabûl ümidleri tezâyüd eder. Cenâb-ı Allah nefsi-emmâremizi dâimâ zelîl ve rencûr, kalb ve rûhumuzu ise kendî 'aşk ve muhabbetiyle gâlib ü mesrûr buyursun, âmin.

SEVGİ YALNIZ ALLAH İÇİNDİR

Mektuplaşma karşı karşıya, yüzyüze görüşmenin yarısıdır, hükmü gerçek ise de bazı mektuplaşmalara rastlanıyor ki, onlar tam bir kavuşma gibi cana cilâ ve kalbe safâ bahşediyor. Bu cümleden olan ve tarafıma gönderilmiş bulunan inayet dolu mektubunuzu görerek ve okuyarak sahip olduğum sevinç ve memnûniyyet nimetini, iç ferahlığı ve şeref devletini sözlerimle ifa edemeyeceğim gibi kalemimle de yazamam. Çünkü bu sürür ve sevinç Sevgi yalnız Allah içindir, hadisinde işaret edilen kaynaktan fışkıran ilâhî bir sevinç, Kim Allah için olursa... şeklinde işaret edilen pınardan parlayan nûrânî bir sevinç idi.

Kullarından dilediğini, madde ve cismanîyyetin en aşağı derecesinden mânâ ve ruhânîyyetin en yüksek derecesine yükselten içlerine yansıttığı sevgi ve bağlılıkla kâmil insanlar makamına ulaştıran Cenâb-ı Hakk kalbimizi hikmetin kaynağı, dilimizi de hakikatların tercümanı eylesin. Nefsinize karşı koyabilmek için gerekli gayret ve çalışmalarınızı, sûfiyye tarikatında mânevî terakkiye eriştirecek bilgilerinizi artırsın. Âhîret saadetini elde edebilmek için dünyevî servet ve zenginliğinizi de ziyadeleştirsin, âmin.

Cenâb-ı Hakk Tebâreke ve Teâlâ: Muhakkak Allah, müminlerden nefislerini ve mallarını Cennet karşılığında satın almıştır.¹ buyurmuştur. Allah Teâlâ sizleri ve bizleri Efendimiz'in ve onun yüce ashâbının -salât ve selâm onların üzerine olsun- yüzü suyu hürmetine bu hususta muvaffak eylesin. Bundan beş on gün önce sizlere arzettiğim hastalık mektup yazmama mâni oluyorsa da dostluk ve iltifatınızın çokluğuna karşılık üzerime ifâsı zarûri bir borç olan hayır dualara asla mâni olamaz. Tesirinin daha da artacağı düşünülebilir. Çünkü nefsin gururu, güç ve iktidarıyla yapılacak duâların kabul makamına ermesi şüphelidir. Ancak onun kırılmasına, zayıflayıp alçalmasına rastladıkça kabul olunma ümid ve nisbeti de artar. Cenâb-ı Allah nefs-i emmâremizi dâima eğik ve mağlûp ve mahzûn, kalp ve rûhumuzu ise kendi aşk ve sevgisiyle gâlip sevinçli ve mesrûr eylesin, âmin.

131. Mektub

Bismihî Sübhâneh.

Sâdık bir dervişimizden ilminizi istimâ' eyledim. Mahzûz oldum. Mevlâm Hazretler muvaffak buyursun. Emsâlinizi müzdâd eylesin. Âmin.

hadis-i şerîfi ma'lûm-ı 'âlîleridir. *وَرَثَةُ الْعُلَمَاءِ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ.*

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ

Ayet-i celîlesine nazaran bu vazîfe-i nazîfe Enbiyâ hazarâtından 'ulemâya müntakıl bir irs-i ma'nevîdir. «Ve'l-Asr» sûre-i celîlesinden anlaşılacağı üzere de husrânın azından çoğundan halâs için; evvelâ îman, sâniyen; 'amel-i sâlih, sâlisen; vesâyâ ve mevâ'iz ve nesâyihda bulunmak zarûridir. Binâenaleyh zât-ı âlîleri gibi mesmû'u'l-kelim bir 'âlimden ihvân-ı dîni ikâz eylemek istikbâlimizin ve ahvâl-i âhiretin şiddet ve ehemmiyetinden haber-dâr eylemek intizâr olunur.

Kaale 'Aleyhisselâm: *الذِّينُ النَّصِيحَةُ* ve Kaale :

سَادَكَ رَسُوْلُ اللهِ İnşâallah

Te'âlâ *مَنْ كَانَ اللهُ فَقَدْ كَانَ اللهُ لَهُ* hadis-i şerîfi icâbınca muvaffak ve muzaffer olursunuz. Enbiyâ hazerâtından size âit olan hisse-i irsden mahrûm olmazsınız. Zîra pederinden kalan bir irs-i dünyevîden mahrûm kalınca bir insan hayli mahzûn ve mağdûr ve me'yûs olacağı ma'lûmunuzdur. Mâl-i dünyâ ile kıyâs kabûl etmeyen sevâb-ı uhrâdan mahrûm olmak şüphesiz tecvîz olunmaz. Bir zarardır, bir ziyandır. Hazreti Allah-Celle Celâlüh: Fakirinizle berâber zât-ı 'âlîlerini muvaffak buyursun. ve bir hayli mü'minlerin sa'âdet-i ebediyyelerine hâdim eylesin.

Kaale 'Aleyhisselâm:

خَيْرُ النَّاسِ مَنْ يَنْفَعُ النَّاسَ Bu nef' ise şüphesiz fânî bir nef' değildir. Ebedî olan bir nef'-ı uhrevîdir. Bâkî es-Selâmü aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtüh.

DİN NASİHATTIR

Subhan olan Allah'ın yüce adıyla

Sâdik ve samimi bir dervişimizden ilminizi dinledim, memnun oldum. Mevlâm Teâlâ Hazretleri muvaffak buyursun. Benzerlerinizin sayılarını artırsın, âmin.

— Âlimler peygamberlerin mirasçılardır, hadis-i şerifi sizce de bilinmektedir. Sizler insanlar arasından seçilmiş iyiliği emredek, kötülükten sakındıracak en hayırlı ümetsiniz.¹ âyet-i celilesine göre bu tertemiz vazife mânevi bir miras olarak nebilerden âlimlere intikal etmiştir. Ve'l-âsr Süresi'nden anlaşılacağı gibi hüsrân ve felaketin gerek azından, gerek çoğundan kurtulabilmek için önce iman, sonra salih amel, üçüncü olarak ta hakkı tavsiye, va'z ve nasihatlarla bulunmanın zarûri oluşuna işaret edilmektedir. Bu yüzden sizin gibi sözü sohbeti dinlenen bir âlimden, din kardeşlerimizi ikaz etmek, geleceğimizden ve ahiret ahvalinin şiddet ve ehemmiyetinden haberdar eylemek beklenir.

Cenâb-ı Peygamber:

— Din nasihatır.

— Hayra delâlet eden onu yapan gibidir, buyurmuştur. İnşaallah Allah için olan kişiye, Allah da onun için olur, hadis-i şerifi gereğince muvaffak olur ve zafere ulaşırsınız. Enbiyâ ve peygamberlerden size âit olan miras payından mahrûm olmazsınız. Zira babasının dünyevi mal ve servetinden mahrûm kalan bir insanın hayli mahzûn olacağı ve üzüleceği mâlûmumuzdur. Dünya malı ile mukayese edilemeyen âhiret sevâbından mahrûm kalmak şüphesiz câiz görülmeyen bir zarar ve ziyandır. Hazret-i Allah-celle celalüh - fakrinizle birlikte zât-ı âlinizi muvaffak buyursun. Bir çok müminin ebedi saâdete ermelerine hizmetçi eylesin.

Cenâb-ı Resûlullah:

— İnsanların en hayırlısı insanlara faydalı olandır, buyurmuştur. Bu fayda ve menfaat şüphesiz fânî ve geçici bir menfaat değildir. Ebedî olan uhrevî menfaat ve faydadır. Bâkî, es-selâmü aleyküm ve rahmetüllahi ve berekatüh.

1. Al-i İmrân, 110.

132. Mektub

Bismihî Sübhâneh.

Kemâl-i ihlâs ve muhabbet ve arzû ile yazmış ve göndermiş olduğunuz mektûb vâsıl oldu. Da'avât-ı tevfikiniz tilâvet olundu. Ma'lûm olduğu üzere Hakk Celle ve 'Alâ Hazretleri: أَمِّمُوا الصَّلَاةَ âyeti- celîlesiyle namaz için emretmiş olduğu gibi يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا âyet-i kerîmesiyle de zikr için emir buyurmuştur. İtâ'at edenler sevâba, etmeyenler ise cezâ ve 'ikâba müstehak olacakları muktezâ-yı va'd ü va'id-i Cenâb-ı İlâhîdir. Mevlâm cümlemizi nefis ve şeytâna hevâ ve hevese mahkûm buyurmasın. Âhiret gibi bir istikbâlini te'mîne muvaffak buyursun. Âmin.

Tarîkat-ı 'Aliyye-i Kâdiriyye'ye kabûlünüzü ve icâb eden zikrinizi talep etmişsiniz. Evvelâ şurasını beyân edelim ki; Turuk-ı 'Aliyyenin herhangi biri olursa olsun esâs ve binâsı şer'îat-ı mutahharadır. Bir insan kavlini ve fi'lini şer'î şerîfe tatbîk etmezse tarîkatte tefeyyüz edemeyeceği şüphesizdir. Doktorun ilâcını isti'mâl edip lâkin perhîze ri'âyet etmeyen bir hasta gibi olur. Şeriata ri'âyet etmekle berâber Tarîkat-ı 'Aliyye-i Kâdiriyyeye duhûl eden ihvân-ı dinin yevmiye olarak yüz aded: «Estağfirullah», beşyüz kadar «Lâ ilâhe illallah», yüz kadar «Allahümme salli alâ Muhammedin ve âlihi ve sellim» ve namazdan sonra yâni beş vakit akabinde «Ayetü'l-kürsî» ve «Fatiha» ve üç «İhlâs», kıraat ve sevâbını Aleyhi's-salâtü ve's-selâm Efendimiz Hazretleriyle alî ashâb ve pirân-ı tarîkatın ervâh-ı tayyibelerine hediye etmelidir. İşte bu sûretle sizi kabûl ettim. Cenâb-ı Hakk, kabûl buyursun.

KÂDİRİ EVRÂDİ

Sübhan olan Allah'ın adıyla

Tam bir ihlâs, sevgi ve arzû ile yazıp göndermiş olduğunuz mektup bize ulaştı. Muvaffakiyyetiniz için duâlar edildi. Bilindiği gibi Cenâb-ı Hakk - celle ve alâ - Hazretleri Namaz kılınız, âyet-i celilesiyle namazı emretmiş olduğu gibi Ey iman edenler Allah'ı zikrediniz.¹ âyet-i kerimesinde de kendisini zikretmeyi emretmiştir. Bu emreyan ve gereğini icrâ edenlerin sevâba erecekleri, etmeyenlerin ise cezalandırılacakları Cenâb-ı Hakk'ın ilahi vaad ve vâidinin bir neticesidir. Mevlâm cümlemizi, nefis ve şeytana, hevâ ve hevese zebûn ve mahkûm eylesin. Ahiret gibi değerli istikbali şimdiden kazanmada muvaffak buyursun, âmin.

Kâdiriyye tarikatına intisâbınızın kabûlünü ve bunun tabii bir neticesi olan zikrinizin verilmesini istemiştiniz. Önce şurasını açıklayalım ki, bütün tarikatların hangisi olursa olsun hepsinin de esâsı ve değeri şeriat-ı mutahharadır. Bir insan söz ve davranışlarına şer'-i şerif çerçevesinde yön vermezse, onun tarikattan feyz alamıyacağı açık bir gerçektir. Zira o, doktorun reçetesine ve verdiği ilaçları kullanıp perhize riayet etmeyen bir hasta gibi olur. Şeriata sımsıkı sarılmakla beraber Kâdiriyye tarikatına da intisabı olan bir din kardeşimiz günde;

100 «Estağfirüllah»,

500 «Lâ ilâhe illellah»,

100 «Allahümme salli alâ Muhammedin ve âlihi ve selim.».

Beş vakit namazların her birinin ardından da:

— Ayet el-kürsi,

— Fatiha ve,

— Üç İhlâs-ı Şerif okuyup sevabını Aleyhisselatü ve's-selâm Efendimiz Hazretleriyle âline ve ashabına ve bütün tarikat pîrlerinin temiz rûhlarına hediye etmelidir. İşte bu şekilde şartlara riayet kaydıyla tarikata kabûl ettim. Cenâb-ı Hakk kabûl buyursun, âmin.

1. el-Ahzab, 41.

133. M e k t u b

Bismihî Sübhâneh. Cenâb-ı Hakk -Celle ve 'Alâ- Hazretleri: وَلَا يَغُرُّكُمُ بِاللَّهِ الْغُرُورُ âyet-i celilesiyle şeytân-ı la'înin iğvâ ve iğrasından kullarını nehy buyurmuş olduğu halde arzûy-ı nefsâniyyeye tebe'an âyet-i kerimesinin mantûk-ı münîfinden te'âmî ve tecâhül eden ve iddi'âyı bâtilını hakk ve hakikat libâsında göstermek muğalatasında bulunan şeyâtînü'l-ins'in her zaman için mevcûd olduğu şüphesizdir.

Ez-ân cümle, ihvân-ı kirâmdan bir zâtın rahatsız bulunduğu hengâmede istifsâr-ı hatırına gelmiş olan birisi i'âde-i 'âfiyete medâr olmak üzere akşamları bir kadeh rakının içilmesini tavsiye etmiş ve ehl-i imânın imânına karşı hiç bir günahın zarar veremeyeceği iddiâsında bulunmuş olduğunu işittim. Ve Bâtılı hakk'tan tefrik edemeyen âcizlerin itikâdını ifsâd eder endişesiyle müteessir oldum. Binâenaleyh «İman» kelimesinin ma'nasını beyân etmeğe mecbûriyyet hisseyledim. Şöyle ki: «İman-ı şer'i Cenâb-ı Hakk'ın birliğine ve melâike-i kirâmın vücûduna ve kütüb-i semâviyyenin min 'indillâh olduğuna ve bi'l-cümle nürselinin sâdik ve 'sâdiku'l-kavl bir peygamber-i zîşân olduklarına ve bu dünyâdan sonra gelecek olan âhiretin şüphesiz olduğuna ve mukadderâtın kâffesi min 'indillâh bulunduğuna inanmaktan ibârettir». Bunun hilâfında bulunan bir itikad sâhibi mü'min olamaz. Meselâ âyât-ı kerimenin ifâde ettiği ma'nanın hilâfını ve Hazret-i Peygamber'in kavlinde sâdik olmadığını itikad eylemek kâbil-i te'vîl olmayan bir küfr-i sarîhtir. Bu mukaddemâtı beyân ettikten sonra asıl maksada şürû' edelim. Şöyle ki: Ehl-i imanın imanlarına karşı hiçbir günahın zarar veremeyeceğini 'adem-i kabûl ve telakkîsini isbât için diyebiliriz ki: Evvelâ

İMÂNIN HAKİKATI

Sübhan olan Allah'ın yüce adı ile.

Cenâb-ı Hakk -celle ve alâ- Hazretleri Allah'a karşı dünya hayatının cazibesi sizi aldatmasın,¹ âyet-i celilesiyle, kullarına mel'un şeytanın aldatma ve kandırmasından korunmasını emretmiş olduğu halde, nefsânî ve dünyevî arzularına uyarak bu âyetin açık mânâsını görmezlikten ve bilmezlikten gelip bâtil ve mesnedsiz fikir ve iddialarını hak ve hakikat gibi göstermek isteyen şeytan tipli insanların bulunacağı bir vâkiadır.

Bu cümleden olarak rahatsız olan ihvânımızdan birinin evine hatırını sormak için gelen bir başkası kendisine sağlığını tekrar kazanabilmesi için akşamları bir kadeh rakı içmesini tavsiye etmiş ve inanan bir kimsenin imanına hiçbir günahın zarar vermeyeceği iddiasını ileri sürmüş olduğunu duydum. Hakk ile bâtili, doğru ile yanlış birbiriinden ayırdedemeyen âciz ve zavallı kimselerin imanlarını bozabilir endişesiyle çok üzüldüm. Bu yüzden «İman» kelimesinin mânâsını açıklama mecburiyyetini hissettim. Şöyle ki, «İmanın en doğru ve kâmil olanı, Cenâb-ı Hakk'ın bir ve benzersiz olduğuna, melâike-i kirâmın varlığına, semâvî kitapların Allah tarafından gönderildiğine bütün peygamberlerin hakk ve doğru sözlü olduğuna, bu dünyadan sonra gelecek âhiretin kesin bir gerçek olduğuna, kişilerin başlarına gelen takdir ile ilgili hâdiselerin Allah'dan geldiğine kesin olarak inanmaktan ibarettir. Bunun aksi bir inanca sâhip olan kişi gerçek bir mümin olamaz. Meselâ âyet-i kerimenin ifade ettiği mânânın aksine, Hz. Peygamber'in özü, sözü doğru peygamber olmadığına inanmak hiç bir şekilde tevili mümkün olmayan açık bir küfür ve inkârdır. Bu giriş mahiyetindeki bilgileri açıkladıktan sonra asıl maksadımızı ifade edelim. Şöyle ki, müminlerin imanına hiç bir günahın zarar vermeyeceğini red ederek bu inanç ve fikrimizin doğruluğunu isbat etmek için diyebiliriz ki, evvelâ Cenâb-ı Hakk -celle ve alâ- Hazret-

Hakk -Celle ve 'Alâ- Hazretleri Furkaan Sûre-i Celîlesi'nin nihâyetlerinde kâtilerin, zânîlerin tevbe etmedikleri halde tûl-i müddet 'azâb-ı şedîd ile mu'azzeb olacaklarını teshîm ve suver-i sâire ile me'âsîde bulunan mü'minleri dahî 'azâb-ı cahîm ile tehdîd buyuruyor. Sâniyen 'Aleyhissalâtü ve's-Selâm Efendimiz Hazretleri, zinâ edenlerin vücûdu yevm-i kıyâmette âteş gibi işti'âl edeceğini şârib-i hamrın put-perestler makamında bulduklarını, râşi ve mürteşinin ikisi de nâr-ı cahîmde olacaklarını şâhid-i zârun 'azâb-ı cahîme müstehak olduğunu kezâ ve kezâ bir hayli ehâdis-i şerîfe ile her bir ma'siyetin cezâ-yı sezâsını sarîhan ifâde ve beyân buyurmuşlardır. Ashâb-ı güzîn, selef-i sâlihîn, evliyâ-yı kâmilîn, 'ulemâ-yı 'âmilîn'in bildikleri ve bildirdikleri îman işte bundan ibârettir.

Din-i İslâm-ı kabûl edenlerin böyle bir îman ile mü'min ve böyle bir dîn ile mütedeyyin olmaları iktizâ eder. Cenâb-ı Hakk millet-i İslâm'ı bunun hilâfından muhafaza buyursun.

leri, Furkan Sûresi'nin son âyetlerinde katillerin, zinâ edenlerin tevbe etmedikleri takdirde uzun müddet şiddetli bir azâb ile cezalandırılacaklarını beyân buyurmuş. Diğer sureler de masiyetlerde bulunan ve günâh işleyen müminleri cehennem azâbı ile tehdid ettiği gibi, Efendimiz Hazretleri de zinâ edenlerin vücudunun kıyamet gününde ateş gibi yanacağını içki içenlerin puta tapanlarla birlikte bulunacağını, rüşvet alan ve verenin ikisinin de yerinin cehennem ateşi olacağını, yalan yere şahidlik edenin cehennem azabına hak kazanacağını ve buna benzer suç ve cezaları muhtelif hadis-i şerifler ile her bir suç ve günâhın karşılığı olan cezalarını açık bir şekilde beyan buyurmuşlardır. Ashâb-ı kirâm, sâlih seleflerimizin kâmil evliyâullah'ın ve ilmiyle amel eden alimlerin bildikleri ve bildirdikleri îmân işte bu îmandan ibarettir. İslâm dînini kabûl eden ve onun emirlerine teslim olan müminlerin böyle bir iman ile inanıp mümin ve böyle bir din ile dindar olmaları gerekir.

Cenâb-ı Hakk islâm milletini ve müslümanları bunun aksi bir anlayıştan muhafaza buyursun, âmin.

134. Mektub

el-Hamdülillâhi Rabbi'l-'âlemîn ve's-salâtü ve's-selâmü 'alâ Seyyidînâ Muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecma'in. Emmâ ba'd:

Ihvân-ı dîn ve erbâb-ı sıdk ü yakîne 'arz ve ifâde olunur ki:

Hâmil-i varak-pâre-i dervîşânemiz S â m î E f e n d i' veled-i ma'nevîmiz eyyâm-ı şebâbını şerî'at-ı mutahharanın dâire-i necât-bâhiresinde geçirmiş ve tarîka-i 'aliyye-i Nakş-bendiyeye hizmet ve o yolda sarf-ı mesâ'i ve ibrâz-ı ciddiyette bulunmuş olmağla berâber usûl ve kavâ'id-i mer'iyyeye tevfikân ve hazerât-ı hâcegânın mu'âmelâtına tatbikan evvelâ letâif-i hamse-i 'âlem-i emri tasfiye ve sâniyen letâif-i hamse-i 'âlem-i halkı tezkiyeye gayretle hamden lillâhi Te'âlâ âsâr-ı muvafakiyet nâsiye-i hâlinde zâhir ve inâyet-i Samedâniyye letâif-i 'aşeresinde bâhir olarak usûlüne vusûl için mahsûl-i ma'rifeti olan arzûsunu sâdik, şecere-i tevhîdin semeresini iktitâf için mürğ-ı himmetini 'âlî ve fâik görmüş olduğum gibi bir zaman dahî nefy ü isbât ve murâkabât gibi zât u sıfâtını tezyîn etmekte bulunduğunu gördüm.

Binâdenaleyh zülâl-i sa'âdetten tâlib-i raşahât ve vâdi-i selâmetten râğib-ı nefehât olan ya'nî tarîkat-ı 'aliyye-i Nakş-bendiyeye temessük ve intisâb arzusunda bulunan ihvân-ı dîne de ta'lîm-i âyin-i tarîkat için kendilerini me'zûn eyledim.

Kaale Tebâreke ve Te'âlâ:

إنَّ اللهَ تَعَالَى يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا Cenâb-ı Hakk ve Hâdî'i Mutlak -Celle Celâlüh- Hazretlerinden istirhâm ederim ki: Şerî'at-ı mutahhara ve tarîkat-ı Münevverenin icrâ-yı ahkâmındaki şevk u şetâretini bir kat daha tezyîd ve ol-vechile bir takım ricâl-i muvahhidini kaal ü hâlimden müstefid buyursun, âmin.

İRŞÂD VESİKASI

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla.

Hamd, âlemlerin Rabbi olan Cenâb-ı Hakk'a; salât ve selâm O'nun yüce Resulü Efendimiz Muhammed'e, âline ve bütün ashabının üzerine olsun.

Din kardeşlerime, sadakat ve yakın erbabına açıkça arz ve ifade olunur ki:

Dervişâne icâzetnâmemizi taşıyan mânevî evlâdımız Sâmi Efendi, gençlik günlerini nezih dinimizin kurtarıcı dairesi içerisinde geçirmiş, Yüce Nakşibendiyye tarikatına hizmetle bütün gayretini ve mesâisini bu yolda harcamış, ciddiyetini apaçık ortaya koyarak kendisini kabul ettirmiş olduğundan ve yürürlükte bulunan usûl ve kâidelere göre Hazret-i Hâcegân'ın muâmelesine uygun olarak önce emr âlemine ait «beş latife»sini tasfiye ederek mâsivâ lekelerinden temizlemiş, sonra da halk âlemine ait «beş latifesi»ni her türlü bulanıklıktan kurtarma ve tezkiyeye gayret etmiş, Allah Teâlâ'ya hamdolsun zâhiri hâli ve nâsiyesinde muvaffakiyet emâreleri görülmüştür. İlahi inâyet letaif-i aşeresinde apaçık tezahür etmiştir. Vuslata erebilmek için gerekli usûl ve marifet-i ilâhiyyeye olan arzusunu sağlam ve sâdık, tevhid ağacının meyvesini elde edebilmek için lüzumlu olan gönül, himmet ve kalp gücünü fevkalâde yüksek görmüş olduğum gibi; belli bir müddet te nefy, isbât ve murâkabeler gibi esaslara riayetle zâtını ve sıfâtını süslemekte olduğunu gördüm.

Binâenaleyh saâdet ve ferahlığın engin pınarından damla damla içmek, selâmet vâdisinden serinletici soluklar almak isteyen yâni Yüce Nakşibendiyye tarikatına bağlanma ve intisab arzusunda bulunan din kardeşlerime de tarikat âyin ve merâsimlerini öğretmek için kendilerini izinli kıldım.

Allah Teâlâ Muhakkak ki Allah emânetleri ehline vermenizi emreder.¹ buyurmuştur. Cenâb-ı Hakk ve Hâdi-i Mutlak - celle celâlüh - Hazretlerinden istirham ederim ki,

أَيَّتِـي جَلَّالٌ لَا تُلْهِمُهُمْ تِجَارَةً وَلَا بَيْعٌ عَن ذِكْرِ اللَّهِ
kâmina vâkıf olan ihvân-ı kirâma 'arz edebilirim ki tasfiye-i
bâtın ve tezkiye-i nefse tâlib olanlar ve daha doğrusu silsile-i
celile-i Nakşbendiyyeden ahz-i füyûzâta râğib bulunanlar mû-
mâileyhin musâhabesine devâm ve beyân eyleyeceği âdâbın
ri'âyetine ihtimâm sâyesinde nâil-i merâm olacakları şüphesizdir.
وَمَا ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

وَصَلَّى اللهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

tertemiz şeriat ve apaydınlık tarikatın hükümlerinin yerine getirilmesindeki şevk, şetaret ve neş'esini bir kat daha artırıp, birtakım tevhid ehli kimselere söz ve hâlınden istifade ettirsin, âmin.

— Ne ticaret, ne de alışverişin, Allah'ın zikrinden alıkoymadığı kimseler vardır² âyet-i celîlesinin ilâhi hükmüne vâkıf olan muhterem ihvânımıza arz edebilirim ki, bâ-tınını tasfiye ve nefsini tezkiyeye tâlib olanların ve daha doğrusu Nakşibendiyye silsilesinden feyz almak isteyenlerin Sâmi Efendi'nin sohbetlerine devam ve açıklayacağı usûl ve âdâba uymaya gösterecekleri gayret ve ihtimam sayesinde bu isteklerine kavuşacaklarından şüphe yoktur. Bu Allah'a güç değildir.³ Ve lâ havle ve la kuvvete illâ bil-lahi'l-aliyyi'l-azim.

Ve sallelahü alâ seyyidina Muhammedin ve âlihi ve sahbihi ecma'in. Velhamdülillahi Rabbi'l-alemin.

1. en-Nisâ, 51.
2. en-Nûr, 37.
3. İbrahim, 20.

135. Mektub

Cenâb-ı Mevlâ, Hakk -celle ve alâ-Hazretleri Kur'an-ı 'Azîm ve Kelâm-ı Kadîm'inde: بِاللّٰهِ الْعَزُوْرُ فَلَا يَغْفِرْكُمْ بِاللهِ الْعَزُوْرُ buyurmuştur. Ya'nî şeytân -aleyhi mâ'aleyh- sizi benim afv-ı mağfiretimin çokluğuyla iğfâl edip şer'at-ı mutahharamın hâricine çıkarmasın. Gerçi Cenâb-ı Hakk'ın afvu mağfireti çoktur, lütf u keremine nihâyet yoktur, merhamet ve 'inâyeti mebzûldür. Lâkin dünyâda olduğu gibi âhirette de kânûn-ı şer'atın hükmü teğayyür etmez, ilgâ olunmaz, itibârdan sâkat olmaz. Bir hâkim ne kadar şefîk ve rahîm, hakîm ve kerîm olursa olsun hükm-i kânûnu tebdîl edemez. Velew ki bizzat mahdûmu hakkında olsa bile icrâ-yı 'adâletten geri durmaz. İşte Cenâb-ı Hâkim-i Mutlak bu hakîkati bize beyân buyuruyor. Ya'nî benim merhamet-i zâtiyyeme mağrûr olup da kânûn-ı şer'atıma muhâlif harekâтта bulunmayınız. Çünkü cezâ-dîde olursunuz, diyor.

Burada bir mes'ele vârid-i hâtır olabilir: Şöyle ki: Bir insan hilâf-ı şer'-ı şerîf bir halde bulunmadığı tâkdirde artık afv ü mağfirete mahal kalır mı? Su'âlîne cevâb olarak: Evet! herkesin ma'lûmu olduğu üzere «Şükr-i Mün'im mün'am 'aleyhe vâcibdir.» Ni'mete mukâbil teşekkür etmeyen bir kimseye nankör denir ve hakkındaki ni'metler münkatî' olur. Binâenaleyh Haalk Te'âlâ ve Tekaddes Hazretlerinin kullarına karşı olan ve 'add ü ihsâya sığmayan ni'metlerini nazar-ı dikkate alalım. Meselâ: A'zâ ve cevârihin, sıhhat ve 'âfiyetin, mâl ve servetin, nân ü ni'metin kezâ ve kezâ 'mâyetlerin, 'âtîfetlerin birer birer kadr ü kıymetini takdîr edelim. Sonra da kendimizin bunlara karşı şükrânını, ya'nî mâlen ve bedenen fedâkarlığımızı muvâzene edelim. 'Acebâ kaç binde bir tânesini edâyâ muvâfak oluyoruz. Bununla berâber yine Zât-ı Bârî Te'âlâ Hazret-

NİMETLERE KARŞI ŞÜKÜR

Cenâb-ı Mevlâ Hakk - celle ve alâ - Hazretleri Kur'an-ı Azim ve Kelâm-ı Kadim'inde Allah'a karşı gururunuz sizi aldatmasın.¹ buyurmuştur. Yani lânetlenmiş şeytan sizi benim afv ve mağfiretimin çokluğu ile aldatıp tertemiz şeriatımın sırları dışarısına çıkarmasın. Gerçi Cenâb-ı Hakk'ın afv ve mağfireti çoktur. Lütf ve keremine nihâyet yoktur. Merhamet ve inayeti boldur. Lakin dünyada olduğu gibi âhirette de şer'-i kanununun hükmü değişmez, yürürlükten kaldırılamaz. Değerinden hiçbir şey kaybetmez. Ne kadar şefkatli, merhametli ve iyiliksever olursa olsun bir hâkim, kanunun hükmünü değiştiremez. Velez kendi çocuğu aleyhine bile olsa adaletin hükmünü yerine getirmekten geri durmaz. İşte Cenâb-ı Hakk bu gerçeği bize açıklıyor. Yani benim zâtıma mahsûs merhametime aldanıp da şer'i kanûnlara aykırı hareketlerde bulunmuyoruz. Çünkü cezalandırılırsınız diyor.

Burada bir mes'ele akla gelebilir. Şöyle ki, şeriata aykırı hareketlerde bulunmayan bir insan için yine de afv ve mağfirete ihtiyaç duyulur mu sorusuna cevap olarak: Evet, herkesin bildiği gibi kendisine nimet verilenin, nimet verene teşekkürü vâcibtir. Nimete karşılık teşekkür etmeyen kişiye nankör denilir. Hakkındaki nimetler kesilir, verilmaz. Bu duruma göre Cenâb-ı Hakk Teâlâ ve Tekaddes Hazretlerinin kullarına lütfettiği sayıya ve hesaba sığmayan nimetlerini dikkate alalım. Mesela vücud organlarının, sağlık ve âfiyetin, mal ve servetin, ekmek ve nimetin, buna benzer inâyetlerin birer birer kadr ve kıymetlerini düşünüp değerlendirelim. Sonra da kendimizin bunlara karşı teşekkürlerini yani mal ve bedenle gösterdiğimiz fedâkârlığı karşılaştırıp tartalım. Acaba kaç binde birini yerine getirmeye muvaffak olabiliyoruz? Bununla beraber Cenâb-ı Zat-ı Bâri Hazretleri bizden nimetlerini kesmiyor ve eksiltmiyor. Tertemiz şeriatından ayrılmayan acz ve

leri bizden ni'metlerini kat' u tenkis buyurmuyor, şeri'at-ı mu-
tahharasından ayrılmayan ve 'aciz ü kusûrunu i'tirâf eyleyen
kullarını afv ü ğufrân ile taltif ve tatyib buyuruyor.

Makâm-ı istîshâdda şunu dahî arz edebilirim ki: Cenâb-ı
Seyyidü'l-beşer, Şefî'u 'Arsa-i Mahşer -Sallallahü 'aleyhi ve
'alâ âlihî ve sellem. Efendimiz b'ir gün ashâb-ı kirâmına hitâ-
ben:

-«Cenâb-ı Erhame'r-Râhımın lütf u merhameti, kerem ü
'mâyeti olmadıkça hiçbir ferd duhûl-i cennet ve neyl-i vuslat
için hak kazanamaz.» buyurmuştur. Bu nutk-ı Rîsâlet-penâ-
hâlerini müte'âkıb sahâbe-i güzîn -radıyallahü 'anhüm ecma'-
in- hazerâtı:

-«Yâ Rasûlallah, siz de öyle mi?» demelerine cevâben:

-«Evet! ben de öyle.» buyurmuş ve rahmet-i ilâhînin ken-
dileri hakkında pek fazla olduğunu dahî ilâveten beyân eyle-
miş oldukları mevsûkan mervîdir. Veffekanallahü ve iyyâküm
âmîn.

Ve's-Selâmü 'aleyküm ve rahmetullahi teâlâ ve berekâ-
tüh.

kusûrunu bilen kullarını afv ve mağfiretle mükâfâtlandırıyor.

Maksadımızı anlatabilmek için şunu da söyleyebilirim ki, Cenâb-ı Seyyidü'l-beşer, Şefi-i arsa-i mahşer (s.a.v.) Efendimiz bir gün ashabına hitâben:

— Merhametlilerin en merhametlisi olan Cenâb-ı Hakk'ın lütf ve merhameti, keremi ve inâyeti olmadıkça hiçbir kimse cennete girmeye ve vuslata çrmeye hak kazanamaz buyuruyor.

Hazret-i Peygamberin bu konuşmasından sonra Sahâbe-i güzin -radiyallahü anhüm ecma'in - Hazretleri:

— Ya Resûlallah siz de öyle mi? demelerine karşılık:

— Evet ben de öyle. Buyurmuş ve ilâhi rahmetin kendileri için oldukça fazla tecelli ettiğini de ilâve ederek cevap verdikleri rivayet edilmiştir. Cenâb-ı Hakk bizi ve sizi bu husûsta muvaffak eylesin, âmin.

Ve's-selamü aleyküm ve rahmetüllahi ve berekâtüh.

136. Mektub

Ba'de's-selâm ve't-tahiyye, rûhâniyyet ile cismâniyyet arasındaki fark u tefâvütü bir dereceye kadar arz u beyân etmek istiyorum.

Rûhâniyyet âlem-i emr'dendir, nûrânîdir, melekîdir, felekîdir, yemez, içmez, uyumaz, gâfil bulunmaz, sevdiklerini unutmaz, karîbde ve ba'îdde her nerede olursa olsun bi-iznillâh te'âlâ imdâdlarına yetişirler.

Cismâniyyet ise âlem-i halktandır. Âb ü kıldendir, zulmânîdir, hayvânîdir. Yer, içer, uykuya dalar, gaflette bulunur, bazan evlâdını bile unuttur. Bu müdde'âmıza şahid olmak üzere Rasûl-i Kibriyâ, Ser-tâc-ı Enbiyâ -sallallahü te'âlâ 'aleyhi ve sellem- Efendimiz Hazretleri'nin buyurmuş oldukları:

تَمَّ عَيْتَايَ وَلَا يَتَامُ قَلْبِي hadîs-i şerîfine dikkat olunursa maddiyyât ile ma'neviyyât beynindeki hâlâtın yekdiğerinin aynı olmadığı tezâhür eder.

Binâenaleyh bir veled-i tarîkat peder-i ma'nevîsinin bu sûretle bir mahlûk olduğunu bilmeli, ve rûhâniyyet vezâifinden olan husûsâtı cismâniyyetinden beklememelidir. Meselâ: zât-ı hâlisâneleri gibi bir veled-i ma'nevînin şahsını, zaman-ı nisbetini, mekân-ı rü'yetini der-hâtır edemeyen bir pederin hâlini hisse-i beşerîyyet ve cismâniyyete 'atf eylemelidir. Ne me'yûs olmalı, ne de başka bir sebep aramalıdır. Ancak peder-i ma'nevîsinin rûhâniyyetindeki hassâsiyetiyle müteselli ve îfâ-yı vazîfesindeki sa'y ü ğayretine mutma'in bulunmalıdır.

Şu mukaddimenin serd ü beyânından demek isterim ki: Fazîletlü 'Abdünnâfi' Efendi birâderinize tevâî olunan estîme-i selîmelerinin tebliğ ve ramazan-ı şerîf için vücûdu âdetâ vücûb tahtında olan hediye-i behiyyelerinin

RŪHÂNİYET CİSMÂNİYET FARKI

Selâm ve hürmetlerimi arzettikten sonra, cismâniyyet ile rûhâniyyet, yani madde ile mânâ arasında farklılığı bir dereceye kadar açıklamak istiyorum.

Rûhâniyyet emr âleminde dir. Nûrânidir, melekidir, felekidir, yemez, içmez, uyumaz, gaflete düşmez, sevdiklerini unutmaz, yakın da olsa uzak ta olsa nerede olursa olsun Allah'ın izniyle kendilerinden istenilen yardıma karşılık verir.

Cismâniyyet ise, halk âleminde dir. Toprak ve çamurdandır. Zulmâni ve hayvânidir, yer, içer, uyur, gaflete düşer, bazan en sevdiği çocuğunu bile unuttur.

Bu iddiâmıza delil olarak Resûl-i kibriya ve Sertâc-ı enbiyâ -aleyhi ekmelût-tehâyâ- Efendimiz Hazretlerinin buyurmuş oldukları:

— Benim gözlerim uyur, fakat kalbim uyumaz, hadis-i şerifine dikkatle bakılırsa madde ile mânâ arasındaki farklılık ve onların birbirleriyle aynı olmadıkları açıkça anlaşılır.

Buna göre tarikat müntesibi bir mürid, mânevî babası yerinde bulunan şeyhinin bu şekilde yaratılmış bir mahlûk olduğunu bilmeli; rûhânilerden beklenen vazife ve yetkileri, cismânilerden beklememelidir. Meselâ sizin gibi hâlis bir mânevî evlâdın şahsını, intisab zamanını, gördüğü yeri hatırlayamayan bir babanın halini beşeriyyet ve cismâniyyet kısmına vermelidir. Ne ümitsizliğe kapılmalı, ne de başka bir sebep aramalıdır. Ancak mânevî babasının rûhâniyyetindeki hassâsiyyetle teselli aramalı, vazifesini yerine getirmedeki gayret ve çalışmasıyla mutmain olmalıdır.

Bu giriş bilgilerinin verilmesiyle demek istiyorum ki, Muhterem Abdü'n-Nâfi Efendi kardeşimize emâneten verilen en güzel selâmlarınızın tebliği ve Ramazan-ı Şerif

tesellümünde zât-ı kerimânelerinin teşhisi husûsunda muhtâcî bulunduğum tefekkür ve teemmülden istiğrâb olunmalıdır. Ya'nî zulmânî olan cismâniyyetin makteziyâtına mün'atıf bulunmalıdır. Cenâb-ı Hakk sizi muvaffak bî'lhayr buyursun âmîn! Bi-hurmet-i Seyyidî'l-Mürselîn.

Bâkî, es-Selâmü 'aleyküm.

için varlığı, âdeta vâcib olan hediyelerinizin kendisinden teslim alınması sırasında yüce zâtınızı teşhis hususunda muhtâc olduğum tefekkür, teemmül garibsenmemeli, yarı zulmâni olan cismâniyyetin gereğine atfedilmelidir.

Cenâb-ı Hakk sizleri hayırda muvaffak kılsın, âmin.
Bi-hürmeti seyyidi'l-mürselin.

Bâki es-Selâmü aleykum.

137. Mektub

Ba'de's-selâm ve't-tahiyye..

Mektûb-ı şerîfiniz vâsıl oldu. Câmî-i şerîfde kürsî-i vaaz ve nasihatte bir vâ'iz hoca efendinin cemâ'at-ı müslimine karşı küstâhâne ve bî-edebâne turuk-ı 'aliyyeyi hod be-hod inkâra tesaddî etmesi ve zamân-ı sa'd-iktirân-ı risâlette turuk-ı 'aliyyeden meselâ: Kâdirî, rifâ'î, bedevî, nakşî gülşenî, halvetî, celvetî ve emsâli hiç bir tarikatın ismi lisân-ı Peygamberiden şeref-sâdır olmamış ve bu babta bir emr-i kat'î-i Risâlet-phenâhî verilmemiş ve bunların hepsi muhdes ve bid'attir diye tefevvühât-ı lisâniyyede bulunmuş olduğunu anladım.

Evvelen : O Vâ'iz Efendî'ye sormalı ki: A'mâl ve ibâdâtımızda vesâir mu'âmelâtımızda yegâne rehberlerimiz bulunan ve her biri bir sevâd-ı a'zam ve kibrit-i ahmer olan ser-efrâzân-ı müctehidîn, ser-tâc-ı ehl-i yakîn -radıyallahü 'anhüm ecma'în-, Sirâcü'l-ümme, Necmü'l-Eimme İmâm Haneî, Şâfi'î, Mâlikî, Hanbelî mezheplerinden birini ihtiyâr etmek veya bunlardan biri olmak hakkında taraf-ı risâletten bir emir sâdır oldu mu? Şüphesiz olmadı. Çünkü o zaman ne İmam A'zam, ne de diğerleri var idi. Yalnız edâ-yı farîza-i salevât için fermân-ı peygamberî sudûr etmiş idi. Ba'dehû icmâ'-ı ümmetle müctehidîn-i kirâm hazerâtının re'y ü ictihâdları kabûl olundu, isteyen haneî mezhebinden, dileyen şâfi'î mezhebinden, kimisi mâlikî veyâ hanbelî mezheplerinden birini beğendi. Hoca Efendî'nin zu'muna göre demek ki bu da yanlış bir iş oldu!

Sâniyen: Şurasını iyi bilmeli dir ki: Turuk-ı 'aliyyenin kâffesine Cenâb-ı Hakk'ın emr ü vahy-i ilâhîsiyle sülûk edilmiştir.

TARİKATLAR VE MEZHEBLER

Selâm ve hürmetlerimden sonra:

Değerli mektubunuz bize ulaştı. Câmî'de va'z ve nasihat kürsüsünde bulunan bir vâiz hoca efendinin cemâat-ı müslimine karşı, küstah ve edebe sığmayan bir tavır içinde doğrudan doğruya yüce tarikatları inkâra kalkışması Hz. Peygamberin saâdet dolu zamanlarında meselâ Kadiri, Rifai, Bedevi, Nakşi, Gülşeni, Halveti, Celveti ve benzeri hiç bir tarikatın isminin Hz. Peygamberin dilinden çıkmadığını, bu hususda kesin bir emr-i nebevinin sâdir olmadığını, dolayısıyla bunların hepsinin sonradan ortaya çıkmış bir bid'at olduğunu ileri sürerek tarikatlara dil uzattığını anladım.

Önce o Vâiz Efendi'ye şunu sormalı: Amel, ibâdet ve diğer muamelelerimizde yegâne yol göstericimiz olan ve her biri sevâd-ı a'zam ve kibrit-i ahmer gibi kıymetli müctehidlerin imâmı, yakın ehlinin baş-tacı, ümmetin kılavûzu, imamların yıldızı İmam Hanefî, Şâfiî, Mâlikî ve Hanbelî mezheplerinden birini tercih etmek veya bunlardan birine bağlı olmak hakkında Resul-i Ekrem tarafından bir emir verilmiş midir? Şüphesiz, «Hayır.» Çünkü o zaman ne İmam-ı A'zam ne de diğerleri hayatta idi. Yalnız, farz olan namazların kılınması için Hz. Peygamber emir vermişti. Daha sonra da ümmetin icmâ'î ile müctehidlerin ictihâdları kabul edildi. İsteyen Hanefî Mezhebi'nden, dileyen Şâfiî Mezhebinden, kimisi Mâlikî, kimisi de Hanbelî mezheplerinden birini beğendi. Hoca Efendi'nin fikrine göre demek ki, bu da yanlış bir iştir.

İkinci olarak, şurası iyi bilinmelidir ki, yüce tarikatların hepsine Cenâb-ı Hakk'ın emri ve ilâhî vahyi ile şülûk edilmiştir.

Hakk Subhanehû ve Teâlâ:

— Ey iman edenler! Allah'ı çok çok zikrediniz!

Kaale Sübhânehü ve Te'âlâ:

– يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا
– وَادْكُرُوا رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ (أَيُّ فِي قَلْبِكَ) تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ
الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ

ve emsâli âyât-ı celîle-i Kur'âniyyesi nâzil olduktan sonra Hâce-i 'Âlem, Mürsid-i Be:î Adem -sallallahü te'âlâ 'aleyhi ve atâ âlihi sellim. Efendimiz Hazretleri:

مَا صَبَّ اللَّهُ فِي قَلْبِي شَيْئًا إِلَّا وَصَبَّبْتُهُ فِي صَدْرِ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ

hadis-i şerifi medlûl-i münîfince Cenâb-ı Siddîk-ı Ekber -radiyallahü 'anh-'ı da'vet edip «zîkr-i kalbî»'yi telkîn ve ta'lîm buyurmuş ve sahâbe-i güzîn hazerâtına ta'lîm etmelerini kendilerine emir buyurmuştur. Tâ Bâyezîd-i Bistâmî -kuddise sirrüh- hazretlerinin zamânına gelinceye kadar bu tarikat-ı aliyeye «Tarikat-ı Siddikiyye» nâmı verilmiştir. Vaktâki Cenâb-ı Şâh Nakş-bend-i Buhârî -kuddise sirrüh- Efendimize gelince «Tarikat-ı Nakş-bendiyye» yâhut «Tarikat-ı Nakşiyeye» denilmiştir.

Kezâlik Dâmâd-ı Cenâb-ı Nebevî İmam Alî -kerremallahü vecheh- Efendimize dahî «zîkr-i cehrî» ta'lîm buyurulup sâir ashâb-ı kirâm hazerâtına da telkîn eylemelerini ferman buyurmuşlardır. İmam Ca'fer-i Sâdık, Hasan Basrî, Ma'rûf Kerhî, 'Abdülkadir Gîlânî -kaddesallahü esrârahüm- hazerâtı gibi ricâl-i fihâma uğrayarak zamanımıza kadar teselsülen gelmiştir. Ve bu her iki silsile-i celîle tevâtür ile sâbit olmuştur. Mütevâtirin ceffe'l-kalem inkârının ve hikmetinin ne olduğunu ve cezâsının ne derecelerde ağır bulunduğunu Vâ'iz Hoca Efendi eğer bilmiyor ise Hâdimî Merhûmun Ş e r h'inden öğrenebilir.

İlâve olarak şunu da arz ve beyân edelim ki turuk-ı 'aliyyeden bir tarikat-ı 'aliyyeye intisâb edenler hakkında yanlış bir yola sapmışlar diye bilâ-pervâ tefevvühâtta bulunmak büyük bir cesâret ve ne büyük bir cehâlettir! Çünkü bunlar «Al-

— Nefsinde ve kalbinde Rabbını gizlice, boynu bükük ve ürpererek zikret. Sakın gafillerden olma.² ve benzeri âyetlerini inzal buyurduktan sonra Hâce-i âlem ve Mürşid-i benî Âdem (s.a.v.) Efendimiz Hazretleri:

— Cenâb-ı Hakk'ın kalbime ve gönlüme doldurduğu her şeyi olduğu gibi Hz. Ebu Bekr'in göğsüne boşalttım, hadîs-i şerifinin ifade ettiği mâna gereğince Hz. Ebû Bekr (r.a.)'i çağırıp kalbi zikri telkin ederek ona öğretmiş, kendisinin de seçkin sahabilere telkin ve talim etmesini emretmiştir.

Bâyezid-i Bistamî'nin zamanına gelinceye kadar bu yüce tarikata Sıddıkiyye Tarikatı adı verilmiştir. Cenâb-ı Şah-ı Nakşibendiyy-i Buhari (k.s.) Efendimiz'e gelince Tarikat-ı Nakşibendiyye veya Tarikat-ı Nakşıyye denilmiştir.

Aynı şekilde Cenâb-ı Peygamberin damadı İmam Ali (k.v.) Efendimiz'e de cehri zikri öğretip diğer ashab-ı kiram hazretlerine telkin etmelerini emretmiştir. İmam Cafer-i Sâdik, Hasan Basrî, Ma'rûf Kerhî, Abdülkadir Gilânî (k.s.) Hazretleri gibi Muhterem zevatın el ve gönüllerinde zamanımıza kadar gelmiştir.

Bu her iki yüce silsile tevâtür yolu ile sâbit olmuştur. Mütevatir bir haber böylesine bir kalemde inkârını ve hikmetinin ne olduğunu; cezasının ne derecelerde ağır bulunduğunu Hoca Efendi eğer bilmiyorsa Rahmetli Hadîmî Efendi'nin Şerhi'nden öğrenebilir.

İlâve olarak şunu da arzedip açıklayalım ki, yüce tarikatlardan bir tarikata intisab edenlere yanlış bir yola sapmışlar diye pervasızca dil uzatmak ne büyük bir cesaret ve ne büyük bir cehâlettir. Çünkü bunlar Allah Allâhı diyerek Allah'ın yüce adını ya da Lâ ilâhe illellah diyerek kalbi ve kalıbı ile kelime-i tevhidi anıyorlar. Tevbe edip istiğfar ediyorlar. Allah'ın zikri ile vakit geçiriyor, beş vakit namazı tertemiz oldukları halde cemâate devam ederek kıhyorlar. Böylesine güzel ve iyi davranışlardan Cenâb-ı Hakk'ın râzı olacağı amellerde bulunmak âklen, örfen, hikmeten ve şer'an suçmudur? Bu hallerin hangisi şeriata aykırıdır? Bunların hangisi yanlış ise Hoca Efendi, lütfen açıklayıp izah etsin de istifade edip faydalanalım. Dervişlerin muhabbeti cennetin kilididir. Onların düşmanı

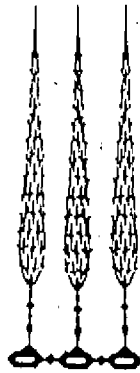
lah, Allah» diye yâ nâm-ı akdes-i ilâhî'yi, yâhûd «Lâ ilâhe il-
lallah» diyerek kalben ve kaliben kelime-i tayyibe-i tevhîdî yâd
ediyorlar, tâib ü müstağfir oluyorlar, zikrullah ile evkât. gü-
zâr oluyorlar, evkât-ı hamseyi kemâl-i tahâret ve devâm-ı ce-
mâ'atla edâ ediyorlar. Böyle a'mâl-i hayriyyede ve e'âl-i hay-
riyyede, e'âl-i mardiycede bulunmak şer'an, 'aklen, örfen,
hikmeten kabâhat midir? Bu hallerin hangisi hilâf-ı şer'-i şe-
riftir. Bunların hangisi yanlış ise Hoca Efendi lütfen beyân
ve izah etsin de müstefid ve müstenîr olalım!

حب درویشان کلید جنتست - دشمن ایشان سزای لعنتست

Mazmûn-ı hikmet-meşhûnunca bir hayli kütüb-i mu'tebe-
rede işâreten, yâhûd delâleten değil, belki sarâhaten mezkûr
ve mestûrdur ki: Turuk-ı evliyâullahı inkâra tesaddî etmek
-ne'üzü billâhî te'âlâ- sû-i hâtimeyi mücib olur. Siz vazîfe-i
'ubûdiyyetinize ve ibâdet ve tâ'atinize وَلَا يَخَافُونَ يُومَةَ لَأَنبِمْ âye-
t-i celllesi mücibince aslâ fütûr getirmeyerek devâm ediniz.

Münkir-i tarîkat olanlar 'an karîb pîrân-ı 'ızâm hazerâ-
tının darbe-i şedîdesiyle te'dîb olunacaklardır. İhvânınıza se-
lâm-ı mahsûs ederim.

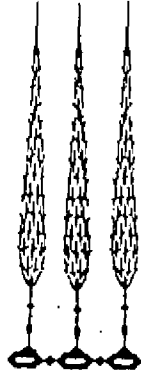
Baakî es-Selâmü 'aleyküm ve rahmetullah.

ise la'neti hakeder, deyiminin ifâde ettiği mânâyâ göre birçok güvenilir kitaplarda işareten ya da delâleten yani ima yolu ile değil belki açıkça zikredilip yazılıdır ki, evli-yâullah'ın tarikatını red etmek, — Allah korusun — kötü bir sonla ölüme sebep olur. Siz kulluk vazifelerinize ibâdet ve tâatlarınıza:

— Kınayıcı hiçbir kimsenin kınamasından korkmadan ve onlara aldırmadan düstûruna bağlanarak tereddüde düşmeksizin devam edin.

Tarikatları inkâr edenler çok yakın bir zamanda tarikat kurucusu pirlerin şiddetli bir darbesiyle terbiye edileceklerdir. İhvânımıza özellikle selâm ederim. Bâki, es-Selâmü aleyküm ve rahmetü Allah.

1. el-Ahzâb, 41.
2. el-A'râf, 205.

138. Mektub

el-Ma'rûz:

Mektûbunuzu aldım. Riyâ, kibîr, 'ucüb, kîn, hıkd, hased, 'adâvet gibi nefsi emmârenin ahlâk-ı zemîme ve etvâr-ı kabîhasından şikâyet ediyorsunuz. Evet hakkınız vardır.

âyet-i celîlesinin mâ-sadakına vâkıf olup da şikâyet etmeyen bir ferd var ise o da istikbâlini düşünemeyen ya bir çocuk veyâhud bir mecnûndur. Şu kadar var ki tezkiye-i nefis ve tasfiye-i bâtın gibi bir maksad-ı aksânın bir selâmet-i 'uzmânın bir sa'âdet-i ebediyye-i uhrânın bir 'illet-i ğâiye-i evliyânın az bir zaman zarfında husûlünü zannelemek doğru olmasa gerektir. Zira bir hoca veya doktor olmak için medâris ve mekâtibde on-onbeşer senelik bir müddet sa'y ü ğayret-i mütemâdiyede bulunmayanların maksadlarına nâil olamayacakları bedihâdir.

Hakk -Celle ve 'Alâ. Hazretleri Kitâb-ı Mecîd'inde:

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا buyuruyor. Şu halde hidâyet-i muvâsalatı nefis ü şeytan ile mücâhedeye ta'lik buyurmuş oluyor. İşte ancak bu mücâhede sâyesinde nefsi, emmârelikten, levvâmelikten, mülhimelikten kurtarıp derece-i itmi'nâna îsal edilmesini irâde buyuruyor.

Bundan sonra: *فَادْخُلِي فِي عِبَادِي وَادْخُلِي جَنَّتِي* âyet-i celîlesiyle tebşîr buyuruyor.

Ma'amâfih : *أعمال بالنيات* hadîs-i şerîfi tarikat-ı 'aliyyeye henüz intisâb eden mübtedîler için büyük bir ümîd, büyük bir beşârettir.

Meselâ: Beytullahi'l-Harâm'ı ziyâret maksad-ı hâlisâne-siyle 'âzim-i râh olan bir mü'min ziyârete muvaffak olmadan vefât ederse: *فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ* âyet-i kerimesiyle mübeşşer olduğu gibi tezkiye-i nefis niyyet-i hâlisasıyla tarikat-ı 'aliyyeye sülûk edenler dahî ömr ü zamanın 'adem-i müsâ'adesinden nâşi arzularına bi-hakkın nâil olmadan sefer-i âhîret zuhûr ederse kezâlik niyyeti mukâbilinde me'cûr ve müsâb olacağı şüphesizdir. Binâenaleyh Cenâb-ı Hakk'ın pek kıymetli olan bu lütf u ihsânına mukâbil mübtedîler âzim teşekkürde bulunmalıdır.

Arz olunur ki:

Mektubunuzu aldım. Riyâ, kibir, ucûb, kin, intikam, hased ve düşmanlık gibi nefs-i emmârenin kötü ahlâk ve çirkin tavırlarından şikâyet edip sızlanıyorsunuz. Evet, hakkınız vardır.

Nefsini temizleyen kurtulmuş. Onu kirletip örten zarara uğramıştır.¹ âyet-i celilesinin hükmüne vâkıf olup da şikâyet etmeyen bir kişi var ise o da, ya geleceğini düşünmeyen bir çocuk veya bir delidir. Şu kadar varki, nefsin tezkiyesi ve bâtının tasfiyesi gibi yüce bir pâyenin, büyük bir selâmetin ve sonsuz bir âhiret saâdetinin ve velilerin nihai gâyesinin, kısa bir zaman içinde elde edilmesini beklemek doğru olmasa gerektir. Zira bir hoca veya bir doktor olabilmek için medrese ve mekteplerde on-onbeş senelik bir müddet devamlı olarak çalışmayanların gayelerine ulaşamayacakları açık bir gerçektir.

Hakk - celle ve alâ - Hazretleri yüce kitabında:

— **Bizim uğrumuzda çalışanlara yollarımızı gösteririz.**² buyuruyor. Şu halde vuslata erebilmek nefis ve şeytan ile savaşmaya bağlı kılınmıştır. İşte bu mücahede sayesinde nefsin, emmârelikten, levvâmelikten ve mülhimelikten kurtarılıp mutmainne derecesine ulaşılabilmesine işâret ediliyor.

Bundan sonra,

— **Kullarım arasına katıl, cennetime gir.**³ âyet-i celilesiyle müjdeleniyor. Bununla beraber,

— **Ameller niyetlere göredir,** hadis-i şerifi, tarikata yeni intisab eden mübtedi müridler için büyük bir ümid ve büyük bir müjdedir. Meselâ: Harem-i şerif ve Beytullah'ı ziyaret gayesiyle yola çıkan bir mümin ziyaret edemeden evvel vefât ederse,

— **Onun ecr ve sevabı Allah'a kalmıştır.**⁴ âyet-i kerimesi ile müjdelendiği gibi nefsini tezkiye niyeti ile bir tarikata giren de ömür ve zamanının yetmemesi sebebi ile arzularına nâil olmadan âhirete sefer zuhûr edip ölürse, aynı şekilde onun da niyetinin karşılığı nisbetinde sevab alacağı şüphesizdir. Binâenaleyh Cenâb-ı Hakk'ın şon derece kıymetli olan bu lütf ve ihsanına karşılık mübtedi müridler büyük ve çokça teşekkürde bulunmalıdır.

Evlîyâ-yı kirâm hazerâtının yirmi ve otuz sene ve daha da uzun süren ibâdet ve tâatlarını, riyâzatlarını, gur-

Evlüyâullah-i kirâm hazerâtının yirmi-otuz ve daha ziyâde senelik ibâdetlerini, tâ'atlarını, riyâzatlarını, gurbetlerini, mihnetlerini, meşakkatlarını ve bunların mahsûlü olan tezkîye-i nefis makâmını hânelerinde, kâşânelerinde, râhatlarında, huzûrlarında zevk u safâlarında aramamalıdır.

Sırası gelmiş iken şunu da arz ve ifâde edelim ki: Kutb-ı Rabbânî Gavs-i Samedânî Heykel-i Nûrânî Abdülkadir Gîlânî -Kuddise sirrüh- Efendimiz Hazretleri: بِقَدْرِ مَا اشْتَرَيْتُمْ أَبِيْعُ buyurmuşlardır. Bu kelâm-ı ma'ânî-ittisâmın hülsâ-i ma'nâsı budur ki: «Benim mağazam zengindir. Metâ' çoktur. Satmakla bitip tükenmez. Lâkin müşterilerim nakd-i mevcûdları nisbetinde benim mağazamdan metâ' ve mal alabilirler. Fazla bir şey alamazlar.» demektir.

İkinci bir şikâyetiniz dahî. إِنَّ الصَّلَاةَ تَتَهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ. İnnâ'nass-ı celîlinin sırrına mazhar olamadığınızdan ibâret idi. Sadekallahü'l-'azîm. Evet doğrudur. Şu kadar var ki, bu salâtın murâd-ı ilâhî şüphesiz şerâit-ı zâhiriyye ve bâtıniyyeyi câmi' olan bir salâttır.

نَازِمٌ قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ. nazm-ı celîli mücibince şerâitin en mühimmi bulunan ve ancak tarikat-ı 'aliyye sâyesinde müyesser olabilen huşû' noksân olursa o salâtın mev'ûd olan fevâidini me'mûl etmek elbette ma'kûl değildir.

el-Hâsıl Cenâb-ı Ma'bûd bi'l-Hakk'a 'âsi olmayan bir mü'min وَأَعِذْ رَبِّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ emr-i celîline intisâlen mâ-dâme'l-hayât 'ibâdetine devâm ile berâber:

أَيُّهُمُ الَّذِي جَعَلْنَا مِنْكُمْ شُرْعَةً وَمِنْهَا جَاةً. âyet-i celîlesindeki emre de itâ'aten şer'at ve tarikatın vâcib olduğuna kâni' ve bu kana'ati kavlen, fi'len isbâta hâdim olmalıdır. Veffakanallahü Te'âlâ ve iyyâküm âmîn. Tarikat-ı 'aliyye-i Nakş-bendiyyeyi hüsn-i kabûl ve evrâd ü ezkârına müdâvim olduğunuzu da yazmış idiniz. Me'nûn oldum. Fakat ma'rûzât-ı fakîrânem şâyân-ı kabûl görüldükten sonra ikinci bir intisâbınızın daha nâfi' daha hâlis olacağı şüphesizdir. Hazretî Mevlâm müyesser buyursun. Âmîn. Bâki es-Selâmü 'aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtüh...

betlerini, güçlüklerini, zorluklarını ve bunların mahsûlü olan nefsin tezkiyesi makamını, evlerinde, kâşanelerinde, rahatlarında, huzurlarında zevk ve sefâlarında aramamalıdır.

Sırası ve yeri gelmişken şunu da arz ve ifade edelim ki, Kutb-ı Rabbâni Gavs-ı Samedâni Heykel-i Nûrâni Abdülkadir Gilâni (k.s.) Efendimiz Hazretleri,

— Ben Sizin aldığınız kadarını satarım, buyurmuşlardır. Pek meşhûr olan bu sözün özetle mânâsı şudur. «Benim mağazam zengindir, malı çoktur, satmakla bitip tükenmez. Lâkin alıcı müşterilerim peşin paraları kadar benim mağazamdan emtiâ ve mal alabilirler. Fazla birşey alamazlar,» demektir.

İkinci bir şikâyetiniz dahi, Muhakkak ki namaz, sahibini her türlü kötülük ve çirkinliklerden alkoyar.⁵ âyet-i celilesinin sırrına mazhar olamadığınızdan ibaret idi. Allah en doğruyu söylemiştir. Evet doğrudur. Şu kadar var ki, bu namazdan kastedilen ilâhi murad, şüphesiz zâhiri ve bâtını şartları taşıyan bir namazdır. Namazlarında huşûa eren müminler kurtuluşa erdi,⁶ âyet-i celilesi gereğince bu şartların en önemlisi, ancak tarikat sayesinde kolaylıkla elde edilebilen huşû eksik olursa o namazın va'd edilen faydalarını ümid edip beklemek akıllıca bir iş değildir. Elhasıl Cenâb-ı Hakk'a isyân etmeyen bir mümin, Sana ölüm gelinceye kadar Rabbına ibadet et.⁷ emr-i ilahisine uyarak, hayatı boyunca ibâdetine devâm ile beraber Sizlerden her biriniz için bir yol, bir şeriat kıldık.⁸ âyet-i celilesindeki emre de itâatla şeriat ve tarikatın vâcib olduğuna inanıp bu inancımı sözü ve davranışlarıyla isbâta çalışmalıdır. Cenâb-ı Hakk sizi ve bizi bu hususta muvaffak kılsın, âmin.

Nakş-bendiyye tarikatını kabûl ile intisab edip ezkâr ve evrâdına devam ettiğinizi de yazmıştınız, memnûn oldum. Fakat fakirâne isteklerim kabûl edildikten sonra ikinci bir intisâbınızın dâha faydalı ve hâlis olacağına şüphe-yoktur. Hazret-i Mevlâm kolaylaştırsın, âmin.

Bâki, es-Selâmü aleyküm ve rahmetüllahi ve berekâtüh.

1. eş-Şems, 9-10.
2. el-Ankebût, 69.
3. el-Fecr, 29.
4. en-Nisâ, 100.
5. el-Ankebût, 45.
6. el-Müminün, 1-2.
7. el-Hicr, 99.
8. el-Mâide, 47.

139. Mektub

el-Ma'rûz:

İltifât-nâme-i 'âlîleri vâsıl-ı eyâdî-i şükranım oldu. Vukû' bulan mürâca'at üzerine Kâdirî Dergâh-ı Şerîfi'nde teğannî ile kıyâmî zikrin ve devrânın lüzûmündaki re'y-i 'âlîleri mütâla'a olundu.

Fakîriniz her ne sûretle olursa olsun zikr-i şerifin devâmını arzû eden hademe-i dervîşândan olduğum elbette ma'lûm-ı fâzilâneleridir. Esteizübillâh

اللّٰزِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ âyet-i kerîmesi her ne kadar edâ-yı salâtın, kudreti olanlar için kıyâmen, âcizlerin ku'ûden daha da iktidârı olmayan hastagânın yataklarındaki namazlarının şâyân-ı kabûl olacağını mübeşşir ise de hiçbir dakîkalarını bile fevt etmeyen evliyâullahın devâm-ı zikr ü istiğraklarıyla da tefsîr buyurulmuştur.

İşte buna mebnîdir ki: 'Aleyhissalâtü ve's-selâm Efendimiz Hazretleriyle bi'l-cümle Hulefâ-yı kirâm ve ashâb-ı zevîl-ihtirâm hazerâtının hân-i ictimâ'larında ku'ûden yapmış oldukları zikrin ancak ku'ûdun efdaliyyetine delîl olabilir. Yoksa âyet-i celîlenin ifâde etmekte olduğu kıyâmî zikrin cevâzını ibtâl edemez.

Evliyâullah-ı Te'âlâ'nın bazıları sultân-ı ezkârın taht-ı te'sîrinde buldukları devrelerinde tüylerine, tırnaklarına varıncaya kadar vücûdlarının her bir zerresi zâkir ve belki de müteharrik olmakla berâber galebe-i vecdîn tazyikine mukâvemet kâbil olamadığından yalnız kıyâm ile veyâhud devrân ile teşeffî-i sadr edemedikleri, intizâmı iltizâm etmeyerek muhtelif harekâтта buldukları dahî câ-yı inkâr değildir.

KIYÂM VE DEVRÂN HAKKINDA

Arzolunur ki:

Kıymetli mektubunuz teşekkürlerimle elime geçti. Yapılan mürâcaat üzerine, kâdiri dergâhında mûsiki eşliğinde icra edilen kıyâm ve devrân zikrinin lüzûmu mevzuundaki değerli görüşleriniz okundu.

Fakir kardeşinizin de her ne şekil ve surette olursa olsun zikrin devamından yana olan, bir dervişler hizmetçisi olduğunu bilmektesiniz.

— Allah'ı ayakta, otururken ve yanları üzere yatar-ken zikreden kimseler,¹ âyet-i kerimesi her ne kadar namazı ayakta kılmaya gücü yetenlerin ayakta kılmaya, zayıf, güçsüz ve mecâlsiz kişilerin oturarak, bunlara güç yetiremeyenlerin de hasta yataklarında kıldıkları namazların kabûle lâyık görüleceği müjdesini veriyorsa da, hiçbir dakikalarını boşa geçirmeyen evliyâullah'ın zikir ve istiğraklarıyla da tefsir edilmiştir.

İşte buna binâendir ki, Aleyhissalâtü vesselâm Efendimiz Hazretleriyle dört büyük halife ve diğer ashâb-ı kirâm efendilerimizin bir araya geldiklerinde oturarak yapmış oldukları zikir ancak oturarak yapılan zikrin değer ve üstünlüğüne delil olabilir. Yoksa bu âyetin ifade ettiği kıyamî zikrin cevâzını ortadan kaldırmaz.

Evliyâullah'ın bazılarının Sultan-ı ezkâr'ın tesiri altında bulduklarında, tüyleri ve tırnaklarına varıncaya kadar vücutlarının en küçük zerreleriyle bile zikredip hatta hareket halinde bulduklarından vecdin galebe ve baskısına karşı koyamadıkları, bu yüzden yalnız kıyam ile değil devrân ile de gönüllerini yatıştıramadıkları ve belirli bir nizâma riâyet etmeksizin çok değişik şekillerde zikrettikleri de inkâr edilemez.

Şu kadar var ki Sultan-ı ezkâra ulaşmamakla beraber ser'i mükellefiyetlerini ve ilâhî emirlerini hakkıyla yerine

Şu kadar var ki sultânü'l-ezkâra vâsıl olamamakla beraber tekâlif-i şer'iyye ve evâmîr-i ilâhiyyelerini bi-hakkın edâ edemeyen 'avâm-ı nâsın kemâl-i intizâm ile yapmakta oldukları harekâtın havâss-ı müşârinüleyhimin gayr-i muntazam harekâtıyla kâbil-i te'lîf ve tevfiik olamayacağı bedîhîdir. Neticce olarak 'arz ve ifâde olunur ki mensûbîn-i tarîkat-ı 'aliyenin derece-i harâret ve muhabbetlerine ve bâ-husûs 'amel-den daha ziyâde hâiz-i ehemmiyet olan hüsn-i niyyetlerine vâkîf olmayanlar bu gibi bir mes'ele-i dîniyyenin lehinde veyâhûd 'aleyhindeki bir karârın itâsına cesâret edemeyecekleri dahî tabî'idir. Ancak Sultânü'l-'âşîkîn Burhânü'l-vâsîlîn Mahbûb-ı Sübhânî Gavs-ı Samedânî 'Abdülkadir Gîlânî -Kuddise sirruh- Hazretlerinin ravza-i rûhâniyye ve merkad-i nûrâniyyeleriyle mübâhî olan Bağdâd Bihîşt-âbâd'ın dergâh-ı şerîflerinde meşhûd-ı bâsıra-i fakîrânem olan zikr-i şerîfin yalnız ku'ûden ve kemâl-i edeb ve fart-ı sükûnet ve vekâr ile sünnet-i seniyye-i nebevîyyeye bi-temâmihâ tevfiikan icrâ buyurulduğundan fakîriniz dahî bu meslek-i müstakîmin hâricine çıkmak cesâretinde bulunamam.

Ma'amâfih zât-ı fâzilâneleri ma'rûzât-ı dâ'iyaneme kesb-i ittîlâ' edince taraf-ı 'âlîlerinden verilecek hükm ü kararın dâ'i-i muhlislerine iblâğ buyurulmasını ricâ ve dâimâ mesmû'-ı sâmi'a-i iftihârim olan muhterem iltifâtınızın devâm ü bakâsını istirhâm eylerim.

Bâkî, es-Şelâmü 'aleyküm ve rahmetullahî ve berekâtüh

getiremeyen bazı kişilerin bir nizam ve düzen içinde yaptıkları hareketli zikrin, havâss-ı kiramın kendilerinden ve gayr-ı ihtiyarî yaptıkları gayr-i muntazam zikir ve hareketi ile kıyaslanamayacağı açık bir gerçektir. Netice olarak şunu söylemek isteriz ki, bir tarıkata müntesib olan müridlerin gönüllerindeki harâret ve muhabbetten hassâten amelden daha önemli olan hüsn-i niyyetten haberi olmayanların böylesine mühim bir meselenin lehinde ve aleyhinde bir karar vermeye cesaret edemeyecekleri tabiidir. Ancak âşıkların sultanı, vuslat sevdâlılarının rehberi, Mahbûb-ı Subhâni ve Gavsü's-Samedâni Abdülkadir Gîlânî (k.s.) Hazretlerinin türbelerinin bulunduğu Bağdad'daki dergâh-ı şerifte görmüş bulunduğum zikir-i şerifin sâdece oturarak tam bir edep ve sükûnet içinde Hz. Peygamber'in sünnetine eksiksiz uyularak icrâ edildiğini gördüğümünden, fakiriniz de bu dosdoğru şeklin dışına çıkılmasını söyleme cesaretinde bulunamam.

Bununla beraber fikirlerime muttali olduktan sonra zat-ı âliniz tarafından verilecek hüküm ve kararın bize ulaştırılmasını rica ve daimâ iftiharla işitmiş olduğum iltifat ve dostluğumuzun devamını istirham ederim.

Bâkî, es-Selâmü aleyküm ve rahmetüllahi ve berekâtüh.

140. Mektub

Bismihî Sübhâneh.

الْحَدِيثُ الشَّرِيفُ ^{النَّصِيحَةُ} Hadîs-i şerîfini takdîr eden meşâyih-i kirâm ve 'ulemâ-i zevi'l-ihtirâma 'arz u ifâde olunur ki: Hâmîl-i varak-pâre-i fakîrânem Mösyö Karl Wett garbın ma'rûf ve ashâb-ı vukûf sîmalarının mu'teberânından olup sinîn-i 'adîdeden beri mütâla'alarına vakf-ı vücûd etmiş olduğu kütüb-i semâviyye ve müellefât-ı müte'addidesi, sûfiyyenin asâr-ı cemîlesinden olarak Hakk Sübhanehû Ve Te'âlâ Hazretlerinin vahdâniyyetine ve Kur'ân-ı 'Azîmü'ş-şân'ın kelâmullahî te'âlâ olduğuna ve Muhammed 'Aleyhissalâtü ve's-Selâm'ın bir nebiyy-i âhir-zamân bulunduğuna îman ve 'itikad hâsıl etmiş ve mahzâ bir gayret-i dîniyye ve bir hamîyyet-i cibillîyesinin sâikasıyla bütûn garbîlerin dahî bu hakîkata nâil olmaları için her türlü fedâkârlığı ihtiyâr ve şarkta mevcûd bulunan 'ulemâ-i dîniyye ve ricâl-i sûfiyyenin 'ulûm ü irfânından iktibâs edeceği fevâidi ebnâ-yı cinsine de teşmül etmek üzere vâsi' bir seyâhata ibtidâr eylemiştir. Ez-ân cümle İstanbul'da kâin ve Kelâmî nâmiyle ma'rûf dergâh-ı fakîrâna gelerek takrîben onbeş gün miktarı mübâhase-i 'ilmîyye ve musâhabe-i cismâniyyede bulundular. 'Âlem-i şark ile 'Âlem-i garb meyânındaki mübâyenet-i dîniyye ve muhâbefet-i mezhebiyyenin ref'u izâlesi husûsundaki arzularını beyân eylediler. Ve bu mâksad-ı a'lâ ve gâye-i ecillânın husûlü için lâzım gelen sa'y ü gayret ve şarkta mevcûd ve ma'rûf olan meşâyih-i kâmilîn ve 'ulemâ-i 'âmilîni ziyâret maksadıyla bir zaman seyâhatta bulunacaklarını söylediler. Cenâb-ı Hakk ve Hâdî-i Mutlak Hazretleri sa'ylerini meşkûr buyursun, âmin. Mâlûm olduğu üzere bu misillü ashâb-ı gayret ve hamîyyet-i dîniyyesinin mu'âvenet-i ilmîyyeleri münevverân-ı islâm ve verese-i enbiyâ-i kirâmın farîza-i zimmet ve vazîfe-i nazîfe-i verâsetleri bulunduğundan ümid ederim ki mülâkî olduğu zevât-ı kirâm'ın mazhar-ı hürrmet ve mu'âvenetleri olmak sûretiyle de dîn-i mübîn-i İslâm'ın 'ulviyyet ve kudsiyyetine şahidi olacaklardır.

Ve minallahi Teâlâ-tevfik.

MÖSYÖ KARLVET HAKKINDA

Subhân olan Allah'ın adıyla.

Din nasihattır, hadis-i şerifini takdir eden muhterem meşâyih ve ulemâ hazretlerine arz ve ifade olunur ki, elinde fakirane tavsiye yazımızı taşıyan Mösyö KARLVET batinın tanınmış ve ilmiyle temayüz etmiş simalarından biri olup senelerden beri kendisini semâvi kitapların değişik süfiyye âsârının mutâlâasına vakfetmiştir. Bu sebebden Cenâb-ı Hakk'ın birliğine Kur'an-ı Azimü's-şân'ın Allah Kelâmı olduğuna, Hz. Peygamberimiz'in son peygamber bulunduğuna inanmış bir kişidir.

Sırf dini bir gayret ve hamiyetle bütün batılıların da bu hakikata nâil olmaları için her türlü fedakârlığa râzı ve doğuda bulunan din adamları ve tasavvuf ehlinin ilim ve irfanından derleyeceği bilgileri hemcinslerine yaymak üzere geniş bir geziye çıkmıştır. Bu cümleden olarak kendileri İstanbul'da bulunan Kelâmi Dergâhı'na gelerek onbeş gün kalmış, ilmi sohbet ve araştırmalarda bulunmuştur. Doğu ile batı âlemi arasındaki zıdlık ve ayrılığın ortadan kaldırılması konusundaki arzularını açıkladılar. Bu yüce gayenin tahakkuku için gereken gayretle Doğu'da bulunan tanınmış meşayih ve âlimleri ziyaret maksadı ile bir müddet seyahatte bulunacaklarını söylediler. Cenâb-ı Hakk ve Hadî-i Mutlak Hazretleri çalışmalarını şükre vesile kılsın, âmin.

Bilindiği gibi buna benzer hizmetler, dîni hamiyyet ve gayret sâhipleriyle Hz. Peygamber'in manevi vârisleri İslâm münevverlerinin üzerine farz olduğundan karşılaştıkları kişiler tarafından kendisine hürmet ve yardım gösterilerek bunun İslâm dininin yücelik ve kudsîyyetine delil olacağını ümid ederim.

Tevfik Allah'dandır.

İSLÂM'IN YÜCELİĞİ

Müslüman olmuş hristiyan bir âlime yazılmıştır.

Ceride-i Havâdis Gazetesi'nde yayınlanan; Cenâb-ı Hakk'ın ezeli inâyeti, sâdece O'nun sonsuz hidâyeti ve çevresini nurlara garkeden hakikat güneşinin, kalblerini iman nûru ile tenvir ederek çevresine feyz ve bereket dağıtıcı bir hâle getirdiği mühtedilerle ilgili bir haber fakirin gözüne ilişti. Böylesine güzel bir haber ve öylesine güzel bir vesîle bu duâcı kardeşinizi şükran borcu altında bıraktı.

Evet, aslı, nesli, ilmi ve irfânî ile benzerleri arasında temâyüz etmiş, dinlerin hakikat ve inceliklerine ve bunların vesikalarına vâkıf olmuş bir zât, yaptığı araştırma ve incelemeleri sonunda, gerçek din olarak İslâm Dini'ni seçmiş ve hidâyete ererek müslüman olmuştur. İnsanlık âleminin, dosdoğru, açık ve seçik olan hidâyet yolunu seçip tercih edeceğinde şüphe yoktur. Bu yüzden hakiki ve gerçek Hâdî, kullarına en doğru yolu, en güzel bir üslûb ile gösteren Cenâb-ı Hakk'a en samimî şükürlerimi arz ediyorum.

Sâhibül-minber ve'l-mihrâb -aleyhi salevâtül-Meliki'l-Vehhâb - Efendimiz Hazretleri, Yâ Rabbi! Bu dini Hat-tâb oğlu Ömer'le kuvvetlendir ve yücelt, buyurmuştur. Sizin de bildiğiniz gibi, bu fakîr ve hakîr kardeşinizi böylesine sevindiren husûs, özü saâdet ve mutlulukla yoğrulmuş Din-i Mübîn-i İslâm'ın Biz anne, baba ve ecdâdımızı böylece bu yol üzerinde bulduk,¹ bahânesini aşarak, mesnedsiz bir iddiaya bağlı kalınmadan seçilmiş olmasıdır. Aksine bu tercih, öncelikle akl-ı selim, nakli delil ile her türlü tahrif ve tağyirden uzak kalabilmiş, semâvî kitapların incelenmesi sonunda, hikmet ve mantık kâidelerine uygun olarak yapılmıştır. Allah'ım bize Hakk'ı hakk olarak göster. Ona tâbî olmakla bizleri rızıklandır. Bâtılı da batıl olarak göster ve bizlere ondan kaçınmayı nasib et!

بصیرت نکاهی نمایند دینی که کافه کالات جسمانیه و محسنات روحانیه را جامع باشد ما نند توحید صانع و تعمیم معدلت تشمیل مرحمت تعظیم اکابر تلطیف اصاغر تکریم مسافر صلۀ اقارب سخا، وفاء، حیا، عطاء، کذا و کذا دینی که مجموع سفلیات انسانیه و فحشیات نفسانیه را مانع باشد مثل تجبر تکبر جهالت عظالت نیمه قتل نفوس هتک ناموس زنا و اذا جفا وما اشبه ذبا ادیانی که مملو از خرافات مقدوحه و نبی از کالات ممدوحه باشد چه مناسب دارد دینی که نخسستیش با ایمان بوحدانیت خدا آراسته دینی که اساطینش با ازعان بحقانیت انبیا پیراسته بادینی که اصولش از روی انکار فروعش از روی استکبار است چه مشابہت دارد انکار نصارا محمد مصطفارا از جحود بیسود یهود عیسارا چه تفاوت دارد (أفتونا مأجورین).

(سخن پیش نکفتم غم دل ترسیدم: وزنه در دفتر عشاق سخنی بسیارست) امید از خداوند مجید همین است که ذات معرف صفات ایشان را بفحوای آیت جلیله (ان الذین قالوا ربنا الله ثم استقاموا تتنزل علیهم الملائکة الا تخافوا ولا تحزنوا و ابشروا بالجنة الی آخره) کمال استقامت احسان و جان ایشان را به اتباع شریعت در دنیا و آخرت خرم و خندان فرماید باقی السلام علیکم.

Şimdi aklı selim ve fikr-i müstakim sâhiplerinden istirham ederim ki, himmet nazarlarını üzerimizden eksik etmesinler. Bütün maddî kemâlât ve yücelikleri câmi, rûhânî ve ma'nevi güzellikleri hâvi, Cenâb-ı Hakk'ın tevhid denizinin kaynağı, adâlet ve merhameti herkese yaygınlaştıran, büyüklere saygı, küçüklere sevgi ve şefkat göstermeyi, misâfir ve yakın akrabalara iyiliği emreden, cömertlik, sözünde durma, hayâ, atâ, ihsân ve benzeri güzel hasletlerin yaşanmasını isteyen, tecebbür, tekebbür, bilgisizlik, cehâlet, tenbellik, gıybet ve dedikodu, başkasını kasden öldürme, ırz ve nâmûsa tecâvüz, ezâ, cefâ ve benzeri kötülükleri yasaklayan bir din; çirkin hurâfe ve bozuk bilgilerle dolu, övgüye değer hiç bir özelliği bulunmayan bir din ile nasıl kıyaslanabilir. İlk emri Allah'ın birliğine imanı esas alan, enbiyâ-yı izâm'ın emir ve sünnet-i seniyelerine uymakla girilebilen bir din ile, esasları inkâr ve teferruâtı da kibir ve gurûr üzerine oturtulmuş hâle getirilen bir din arasında ne gibi bir benzerlik düşünülebilir.

Hristiyan ve yahûdilerin Hazret-i Muhammed Mustafâ -aleyhi ekmelût-tehâyâ - Efendimizin peygamberliğini faydasız yere inkâr etmelerinin kendilerine ne gibi bir faydası olabilir. (Fetvâ verin de faydalanalım.)

Sözü fazla uzatmak istemem; zira fazla sözün sıkıntı vereceğinden çekinirim. Yoksa âşıklar defterinde daha çok söylenecek şey var. Mecid olan Cenâb-ı Erhamû'r-râhimin'den niyâz ederim ki, böylesine değerli vasıflara sâhip kardeşlerime, Rabb'ımız Allah deyip de sonra da dosdoğru olanlara, korkmamaları, mahzûn olmamaları için kendilerini cennetle müjdeleyin, diye rahmet meleklerini indirir,² fehvâsınca tam bir istikâmet-i kâmile ihsân ederek cisim ve canlarına şeriata uyma, dünyâ ve âhiret hayatlarında da saâdet ve mutluluk nasib eylesin, âmin.

Bâki es-Selâmü aleyküm.

1. el-A'râf, 28.

2. Fussilet, 30.

TERAKKÎ İSLÂMDADIR

Hürmete lâıyk âlimlerimiz başta olmak üzere herkes tarafından bilinmektedir ki, Cenâb-ı Hakk, Kadim Kitâb-ı Azim'inde muhteşem İslâm milleti ve muhterem Muhammed ümmetine hitâben:

— Siz insanlar için çıkarılmış en hayırlı ümmet-siniz,¹ buyurarak onları seçmiş ve bu topluluğu baştanbaşa saâdetle müjdeleyerek diğer ümmetler arasındaki yeri ve değerini yükseltmiştir.

Ancak bu hitâb-ı ilâhi, âsi ve rüsvây nefsinin esiri olan ve böylece nezih şeri'at ve tarikatı inciterek kararsızlaştıran kişilere değildir. Hâşâ ki, vicdan sahiplerinin lisânında ve irfân ehlinin nazarında bu gibi nefsi ile şeytanın hilelerine aldananların vahşi ve yırtıcı canavarlardan farklı bir tarafı yoktur. Bilâkis Allah Te'âlâ'nın bu hitâbı; zâhirini ilim, fen ve teknik tahsili ile süsleyen, bâtını da güzel vasıf ve iyi hasletlerle bezeyen, zikir, fikir ve düşüncelerini din ve himmet dâiresini genişletme, Allah'ın birliğine kesinkes inananların sa'âdet ve selâmetini te'mine seferber eden kişilerdir. Allah'ım bizleri de bu zümreye dâhil eyle.

Ne yazık ki, zamanımızın pekçok gençleri bu apaçık gerçek ve nükteden gâfil, Fahrü'l-Enbiyâ Efendimiz'in peygamber olarak gönderiliş hikmetinden habersiz kalmışlardır. Hz. Peygamber (s.a.v.): **Ben ancak güzel ahlâkı tamamlamak için gönderildim,**² buyurmuştur. Hz. Hakk Sübhânehû ve Te'âlâ, sırf ilâhi inâyeti ve yüce merhametiyle:

Evvelâ: Yeryüzünü nübüvvet nûru ile aydınlatmış ve O'na tâbî olanları dünyevî ve uhrevî sa'âdetle müjdelemiştir.

İkinci olarak: Kullarına bütün feyz ve kemâlâtın kaynağı olan âyetleri, insanların bedenlerine can veren fay-

dalı delil ve nükteleri, iki cihan sa'âdetinin sebebi olan Kur'ân-ı Kerim'ini bağışladı.

Bu yüzden dervişler hâdimi ve adı-sanı ile mezheben Hanefi, tarikaten Nakş-bendî ve Kâdiri Muhammed Es'ad, din kardeşlerine ve ebedi saâdete nâil olmayı arzûlayanlara şu kararını ulaştırmak ister.

Âlemlerin sâhibi Cenâb-ı Hakk Kitâb-ı Furkân-ı Azim'inde:

— İyilik ve takvâ üzerine yardımlaşınız. Kötülük ve düşmanlık üzerine yardımlaşmayınız,³ yine aynı şekilde:

— Allah'ın ipine toptan sımsıkı sarılın, ayrılmayın,⁴ buyurmaktadır.

Târih sayfalarını karıştıran bir kişi açıkça görür ve bilir ki, Arap kavmi çok çeşitli aşiret ve kabilelerden müteşekkil idi. Onlar iman şerefi ile müşerref ve Kur'ân nûru ile münevver olmadân önce aralarında buğz, düşmanlık ve kin yaygın, câhiliyye döneminin kanlı yağma ve savaşları devam etmekteydi. Bütün bunlara ilâveten fakr u zarûret ve ihtiyaç içinde kıvranmakta ve ciğerleri kan ağlamakta idi. Ne zaman ki, Kâinâtın Efendisi ve Mevcûdâtın Mefharı -aleyhi ve alâ âlihi efdalü's-salevât ve ekmelü't-tahiyyât - Efendimiz, arapların karanlık ufkunu nübüvvetinin parlak nûru ile aydınlatınca, onların cehâlet ve bilgisizliklerini berrak ma'rifet suyu ile temizledi. Bu derece yıpranmış ve dağınık toplum, âyât-ı ilâhileri rehber, ehâdis-i nebevîleri düstûr edinince, onların kin ve düşmanlıkları sevgi ve bağlılığa, bedevilikleri medeniliğe, fakr u zarûret içindeki hayatları rahat ve müreffeh bir duruma inkılâb etti. Bu şekilde adâletin temelini te'sis ederek medeniyet nûrlarını yaygınlaştırdılar. Öyle ki azamet ve kudreti herkes tarafından bilinen ve kabul edilen İran ve Rûm devletini bütün kudret ve şevketine rağmen kısa bir müddet içerisinde yerle bir ettiler, titrettiler. Fetihlerinin sınırları çok kısa bir müddet zarfında Asya uçlarına ve Avrupa'nın güneyine kadar uzandı. Doğu ve Batı âlemini kendi emirlerine boyun eğdirip, adâlet ve ihsân şofralarının tâne toplayıcısı kıldılar. Böylelikle Allah'ın yüce adını yükselttiler. Beşeri sa'âdeti ve toplum huzûrunu en aşağı seviyeden en yüksek kemâl derecesine ulaştırdılar.

جندی به کتابت بعضی به طبابت یعنی هر فردی از افراد ملت بنوعی از خدمت و محسن نیت بنی نوع خود را مظهر معاونت گردانیدند بنای اخوت را تأیید و اساس مدنیت را تأسیس فرمودند و از روی صداقت و عدالت کوی توفیق و سعادت را در میدان مسابقت در بودند شکر الله سعیم و ضاعف اجرهم آمین:

اکنون جای آنست که خون موج زند در دل لعل زین تغابن که خرف میشکند بازارش و اسفا همان بارقه ترقی کجارت و همین صاعقه تندی از کجا آمد حیفاً همان صعود صاعدا را چه شد همین هبوط هائل چه خواهد شد دریغا که از خصوص تدقیق و تجسس این فرق بسیار و علت همین خسار بیشمار یای متجسسان را لنگ و میدان متخصصان را خیلی تنگ می بینم قال الله تبارک و تعالی فی کتابه الکریم «ان تنصروا الله ینصرکم» بتکرار غرض میشود که تعالی و ملت اسلام و تفوق امت خیر الانام اگر متصور باشد حصراً در اطاعت علیم علام جل شانہ و اتباع سنن سنیه واجب الاحترام میسر خواهد شد قومی که شریعت مطهره را حکمران اقلیم ظاهر و طریقت منوره را نکهبان مدینه خاطر گردانیدند لبیک کویان خود را بکعبه مقصود رسانیدند و بصفای خاطر در بیت الحرام سعادت عظمی آرمیدند و از آیات بینات تعاون و اتفاق بکام دل رسیدند و ما احسن ما قال دولت همه از اتفاق خیزد بی دولتی از نفاق خیزد دیگر چه عرض نمایم سخن پیش نکفتم غم دل ترسیدم ورنه دفتر عشاق سخن بسیارست اکنون

Çoğunluğu ticâret, bir kısmı sanat, bir bölümü ziraat, bir gurubu da kitâbet ve tabâbet mesleğine intisâb ile her biri bir sanat dalında insanlığa en büyük hizmet ve yardımı sundular. Kardeşliğin binasını te'yid ve medeniyetin esasını kurdular. Sadâkat ve adâletleri sebebiyle müsâbaka meydanındaki yarışta sa'âdet ve mutluluk topunu ellerine geçirdiler. Allah onların gayretlerini meşkûr, ecirlerini de kat kat eylesin, âmin.

Şimdi akıl almaz bir hızla gelen düşüş ve gerileme neticesinde la'lin gönlünde kan denizinin dalgalandığı bir zamandır. Pazarları iflâsa sürüklenmiştir. Ne yazık, o şimşek gibi sür'atli terakkî hızı, nereye nasıl gitti de yerine bu yıldırım gibi gelen düşüş geldi. Yazık, pek yazık ki, o müthiş yükseliş ne oldu. Ve bu düşüşün sonu ne olacak. İncelemeler ve araştırmaların neticesi gösteriyor ki, bu iki zirve noktanın arasında çok büyük farklar vardır. Bu sınırsız hüsrânı araştıranların ayaklarının topal, mütehasıslarının sahalarının da oldukça dar olduğunu görüyorum. Cenâb-ı Allah, Kur'ân-ı Kerim'inde, Siz Allah'ın dinine yardım ederseniz Allah'da size yardım eder ve yükseltir,⁵ buyurmuştur.

Tekrâren arz ediyorum ki; eğer İslâm milletinin yükselmesi ve Muhammed ümmetinin yücelmesi isteniyorsa bu husûs ancak Alim ve Allâm olan Allah'ın emir ve yasaklarına boyun eğip, Şanlı Rasûlünün sünnet-i seniyyesine sınımsız sarılmakla müyesser olacaktır. Tertemiz İslâm şeriatını değişik iklimlerde hâkim kılan, münevver tarika'ı da akıl ve düşüncelerinin muhâfızı yapan bir topluluk, «Lebbeyk» diyenlerin Allah'ın evi Kâ'be'ye kavuştukları gibi hedeflerine varırlar. Tertemiz duygularıyla Beytül-harâm'da en büyük sa'âdete erenler gibi sonsuz mutluluğa ererler. Böylece birleşme ve yardımlaşmayı emreden âyetlerden nasiblerini almış olurlar. Devlet ittifaktan, devletsizlik ve anarşi de nifaktan doğar, sözü de bu husûsu doğrulamaktadır.

Başka ne söyleyeyim. Sözü fazlaca uzatmak istemem. Ve bunun sıkıntıya sebep olacağından korkarım. Yoksa âşiklar defterinde daha çok söylenmesi gereken sözler var.

Şimdi Kâdir-i Mutlak Cenâb-ı Hak'tan büyük-küçük herşeyi ilâhi tedbiri ile yöneten Müdebbir-i Zülcelâl'den

niyâz ederim ki, bu fakirin arzularını dindar dostlarının nazarlarına ve basiret sâhibi kardeşlerimin ibret kulaklarına ulaştırıp da feyz ve bereketini ihsân buyursun. Yani müslümanlar arasındaki birleşme ve dayanışma kurulsun. Dostlar arasında ittihad temeli sağlamca atılsın. Böylece mü'minler arasında te'siri ve sağlamlığı uzun süre devam edecek olan yakınlık ve yardımlaşma artsın.

Ve lâ havle velâ kuvvetü illâ billâhi'l-Âliyyi'l-Azîm. Ve sallallahü ve selleme alâ seyyidinâ Muhammedin ve âlihî ve sahbihi ve't-tâbi'in, ve âhiru da'vânâ eni'l-hamdülillâhi rabbi'l-âlemin.

1. Âl-i İmrân, 110.
2. el-Muvatta, *Keşhü'l-hafâ*, 1/211.
3. el-Mâide, 2.
4. Âl-i İmrân, 103.
5. Muhammed, 7.

ZARAFETİNİZİN İFÂDESİ MEKTUBUNUZ

Ey zarâfet yollarını belâgat ve beyân zinetleriyle süsleyen, irfan sahiplerinin gözlerindeki perdeleri hakikat ve ifade cevherinin sürmesiyle açan Yüce Mevlâ, seni tesbih ederim. Çünkü sen, kerem yağmurunla ve ihsan pınarlarıyla zarif zatların kalplerine türlü türlü sanat incilerini zihin sedefleri içinde yerleştirensin. Dualarımı vuslat pınarından susuzların kana kana içtiği; cemal şebnemlerini bağı yanıkların zevkle aldığı Yüce Hazret'in huzûruna takdim ettikten sonra:

Hayırlı bir zâttan hayırlı bir haberin gelmesini beklerken birden bire zatınızdan güzel bir mektup geldi. Bu öylesine bir mektuptu ki, sıra sıra dizili bir inci gibi, kırmızı güllerle, güzel kokulu menekşelerle dolu bir bahçe gibi. Âdeta ferahlık, güzellik ve nimet dolu bir cennet misali. Nasıl öyle olmasın ki? Düşünceler, bir gelin kadar süslü, fikirler bir beyitte belirtildiği gibi sabah yıldızı kadar güzeldi. Onun yazıları neredeyse yıldızların aydınlığını da bastırarak güçteydi. Güzel kokular gibi gönlümü hoş etti. Çalınan sazlar gibi rûhumu oynattı. Misk gibi kokuyor, mehtab gibi parlıyordu. Allah Teâlâ sizi hayırla mükâfâtlandırınsın. Bizi ve sizi hoşnûd olacağı işlerde muvaffak buyursun, âmin.

Şefkatiniz ve iştîyâkınızla fazîlette bizi geçtiniz Efendim. Bana gelince, hasretinizin ateşiyle kalbim yanıyor, ayrılığınızdan dolayı cesedim gözyaşları ummânına gark oluyor. Sizi anmadan geçen hiçbir zamanım yoktur. Sizden ayrıldığımdan bu yana gece gündüz gözlerimden ırmaklar gibi yaşlar boşanıyor.

Semâ'dan yağmur indiren ve nezdimde sizin şeref ve vakarınızı artıran Yüce Mevlâ, noksan sıfatlardan uzaktır. Kerim Allah'dan mektuplaşmaya; elçilerin gidip gelmesine hâcet kalmadan kavuşmamızı nasib etmesini dilerim, O herşeye gücü yetendir. Duâları çokça kabûl edendir. O ne güzel dost ve ne güzel yardımcıdır.

MEVLÂM KAVUŞTURSUN

Nakşibendîlik yolunda esmâ-i hüsnâ zikriyle gerçekten bizim en yücemiz, hoş nefhalarla üstün kaynaklara kavuşarak tecellilere erişmede teklige ulaşan, mânevi verâsete sahip ve tedris kapılarını açan âlim, fâzıl, kâmil, Muhterem Efendimiz'e! — Allah Teâlâ onun adının anılmasını dâimî kılsın — Hakk ettiği şerefle var eylesin, âmin.

Uzun bir aradan sonra izzet ve ikbal ile selâmınız geldi. En yüksek taleb, en güzel gaye, âlem-i akdes'ten, feyz kaynağı olan mukaddes vücuda bağlı bir kaynaktan bilgi alabilmektir.

Kıymetli mektubunuz geldi. Mektubunuzdaki latif hitabınızı anladık. Kalbî teveccühlerinizin devamından ve özlü işaretlerinizin safasından dolayı Allah'a hamdettik. Ruhlarımızın bilişip tanışmasından mânevi fetihlere müteallik ülfetlerden dolayı da Rabb Teâlâ'ya şükrettik. Zira kalplerin birbirini tanınması, kalıpların da birbiriyle b'leşip tanışmasına vesiledir. Yüce zâtınızdan beklenen, birlik bağının devamı ve hayır duadan bizleri de unutmamanızdır. Her ne kadar maddî mesafemiz uzak olsa da.

Bu arada bizleri arınmış muhlisler dairesinden çıkarılmadan sâdık dostlar listesine kaydediniz. Bize göstereceğiniz yakınlık, bizim sağlam bağlılığımız ve ona olan ihtiyaç kadar, çokça olsun. Ümid edilir ki, duâlar kavuşmamızın yaklaşmasına vesile, bir sevinç elde etmeye de sebep olur. Allah Teâlâ bizleri ve sizleri ayrılıktan sonra kavuşan kullarından eylesin. Bizi ve sizi önce kaybedip sonra bulanlardan kılsın.

Bütün bunlar Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz'e tam olarak tâbi olmak sayesinde gerçekleşecektir. Bunun dışında kalanlar, vehim, bâtil ve bozuk hayallerden ibarettir. Allah Teâlâ sizi ve bizi böyle boş şeylerden ve her türlü âfetlerden — safvetiyle âlî derecelere yücelttiği kulu hürmetine — kurtarsın. Onun himmetiyle bizleri makamların en ulvisine ulaştırın.

Salat ü selam O'na ve O'nun ehline olsun.

LETÂİF-İ HAMSE

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla...

Hamd, velî kullarının kalplerini varlık için birer iksir kılan, onların hidayetine tabi olmayı yükseklik semâsına çıkmak için merdiven eyleyen Allah'a mahsustur. Salat ü selam kendisine tahsis edilen Resulüllah Efendimiz'e, O'nun ehline, rukû ve secde ile kâim olan ashâbına olsun.

Bundan sonra derim ki, değerli mektubunuz, saygıdeğer, sevgili ve devletinize duâcı Emin Efendi kardeşimiz tarafından bize ulaştırıldı. Mektubunuz okuyanların gözlerini aydınlatacak ve zatınıza iftiharla, teşekkürler arzettiirecek tatlı hitablarla âdetâ bir gül bahçesini andırıyordu. Güzel bir bahçe ve ağaçlarından derlenen meyvalar. Unvanı hidâyet olan güzel ihsanlarınızdan ve hoş merhametlerinizden bahsetmekteydi.

Müjdeler olsun ona, ne mutlu ona. Zira şu anda velâyet nûrlarından nûr almaya başladı. İnâyet kaynaklarından feyz almaya yöneldi. Tazarru ve niyaz ellerimizi Melik ve Allâm olan zâtın huzûrunda varlığınızın emniyet içinde olması, ihsân ve yakınlık mertebelerine devam edebilmeniz için kaldırdık. Üstün kemâlâta kaabiliyyetli olan zâtınızdan iltifât ve teveccühünüzden mahrûm bırakmanızı dileriz. Halvette ve celvette bizleri hayır duâdan unutmayasınız. Zira bu fakir kardeşiniz bir kenara atılmış, ağlayıp inleyerek: Ya Kuddüs. Ya Sübhan bize güç ver, ver ki nefse karşı cihad için zafer ve fetih müyesser olsun. Kalp, sır, hafi, ahfâ ve ruh safâsı tahakkuk etsin. Muhammed, İbrahim, Musa, İsa ve Nuh - Salevatüllahi ve selâmuhû Teâlâ aleyhi ve aleyhim ecma'in — hürmetine. Son duamız da «âlemlerin Rabbına hamdolsun» dur.

HAMD VE DUÂ

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

Hamd, ilmiyle âmil âlimlerin bağrımızda yetişmesiyle alınları ağartan yüce Allah'a. Şükür, fâzıl âriflerin cemal pınarından zaman bostanlarındaki ruhların kokularını güzelleştiren Yüce Zât-ı Ecellü A'la'ya. Duâların en mükemmel ve en güzelini, en temiz, en latif selâmlarımı sunduktan sonra derim ki; bendeniz, hüzünlü, elemli hasta kardeşiniz, siz keremli, temiz huylu zâttan bir hitab bekliyordu. Tam bu sırada latif mektubunuz geldi. Onunla gönül erbabının inayetlerine nail olduk. Zira onun cümleleri pek güzel misk ü anber kokuları saçıyordu. Onun görülmemiş nurlarıyla hâlimiz değişti. Onun yazısı kandilin ışığı gibiydi, beyâzı sürür; nûru tûr; sürûru tamdı. Nitekim: Tûr'a, satır satır yazılmış, ince deri üzerine yayılmış kitab'a andolsun,¹ buyuruluyor.

Mektubunuz bize son derece sürür verdi, rahata erdirdi. Onun ibareleriyle gözler aydınlandı. O'nun belâgatını zihinler benimsedi. Nasıl böyle olmasın ki, o bazı hakikat cevherlerini tazammun ediyor; edib zâtınızın maârifinden irfan duyguları veriyor. Sizin görülmemiş hakikat çiçeklerinizi ihtiva ediyordu. Bu arada lütuf ve ihsan güzelliklerini anlatıyor, değerli kardeşlerimizin saâdet ve selâmetinden haber veriyordu.

Tazarru ve niyaz ellerimizi kaldırdık. O yüce yolun, o güzel meclisin ve varlığınızın devamına duâlarımızı yüceler yücesi makama arzettik. Yüce Allah'dan visâl nefhaları, cemâl pırıltıları nasib eylemesini diledik. Bunlara nâil olmak bana göre en hâs emeller arasındandır. Ve en son arzumdur. Allah her şeye kâdirdir, dilekleri kabul eder.

Ve's-selamü aleyküm ve rahmetüllahi ve berekâtüh.

1. et-Tûr, 1-3.

ÜMİD ALLAH'TANDIR

Sevenlerin ruhlarından her devirdé ferah reyhanlarını yetiştiren; onların kalplerini ve basiretlerini Arş'ın gölgesine ve cemâl devletine kavuşmakla hem mahşerde hem de cennet yurtlarında nurlandıran Yüce Allah'a hamdolsun.

Salât ü selâm, mahlûkatın en seçkini, sevdiklerinin efendisi, en güzel âyetleri getiren, en mükemmel mucizeleri gösteren Peygamberimiz Efendimiz'e, O'nun aile efradı ile temiz ve yüce menkıbelerle tezkiye edilmiş ashabına, kıyâmete kadar onlara tâbi olanlara olsun, âmin.

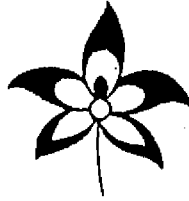
Ey dilek sahiplerinin arzularını kabûl buyuran! Miskle kokulanmış kadar latif ve tesnimle tamamlanmış kadar hoş mektubunuz bize ulaştı. Zat-ı âlinizin afiyet müjdeleleriyle dolu, kalbi teveccühleriniz ve hüsn-i zanlarınızla süslü, kâmil ve kerim sıfatlı kardeşlerimizin isimlerini muhtevi idi. Bu ifadeleriniz üzerine tazarru ve niyaz ellerimizi kaldırarak sabah ve akşam dualar ettik. Kabûl ve inayet, dilek arzedecek makamların en yükseği, ümid makamlarının en keremlisi olan Allah'dandır.

Şayet bizden soracak olursanız Allah'a hamdolsun, selametteyiz. Ve fakat cemâlinizi görme özlemi içindeyiz. İhvâna ve konuşmalarınızı dinlemeye gelenlere dua ve hürmetlerimin ulaştırılmasını dilerim. Bizi de hayır dualardan ve teveccühlerinizden unutmayınız. Kıyâmet günü en güzel nimetler içinde olasınız.

MANEVİ VAZİFEYİ TEBRİK

Hâs ve kâmil velilerine muhabbetle tecelli eden, onların gözünden mâsivâ perdelerini kaldırarak onları halis ve muhlis kulları arasına katan Yüce Allah'a hamdolsun. Sevgililerin Efendisi, mahlûkatın en seçkini Peygamberimize, onun yakın sahibi ve hidâyet erbâbı ehl-i beytine, ashabına ve ihsân¹ duygusuyla kıyâmete kadar onlara tâbi olanlara salât ü selâm olsun.

Güzel mektubunuz bize ulaştı. Onu sürûr ve şükrân elleriyle alıp eser-i ihsan olarak onu bize ulaştıran Bâri Teâlâ'ya hamdettik. Ecriniz dâimî, çalışmalarınız şükre vesile olsun. Mânevi evlâdımız ve tarikatta vekilimiz olan Hacı Asım Bey'den aldığınız mânevî vazifeniz inşaallah makbûl olur. Terakkiye, tarikat-ı aliyye kaynağından feyz almaya da inşaallah sebep teşkil eder. Allah Teâlâ'dan dilediğim odur ki, hayır duâ ve eksiksiz muhabbetten yana sizin için bize ne gerekli ise onda kâim eylesin. Ayrıca şevkinizi artırmasını, zikir-i şerife ihtimamınızı ziyadeleştirmesini, kalbi râbitaya devama muvaffak buyurmasını Yüce Allah'dan dilerim. Cenâb-ı Hakk mahfûz ve mahzûz eylesin, âmin.

1. *Ihsan*: Allah Teâlâ'yı görürcesine O'na ibâdet etme neşesi. Her ne kadar biz onu görmüyorsak ta O'nun bizi gördüğü düşünce ve duygusuyla ibâdet hazzını tadabilmektir.

SÂDÂTİN YOLU

Yıldız misillü âlimleri irfan semâsında yükselten, fazıl kişilerin ilimlerini yakın güneşi kılan Allahım, sana hamdolsun. Güzel konuşmasıyla belâgat meydanında belâgatçıları âciz bırakan Peygamberine, O'nun yakın duygusuyla mânevî müsabakayı kazanan âl ve ashabına da salât ü selâm olsun.

Güzel mektubunuz bu fakir kardeşinize ulaştı. O'nu gözleri teshir eden görülmemiş nüktelerle dolu, okuyanların gözlerini nurlandıran fıkralarla memlû buldum. Fıkraların çiçekleri ve nurları zihinlere hayranlık veriyor; onun ender mânâ ve cevherleri açılınca idrâke güven geliyordu. Fikirler, süratle onun gizliliğini aralayıp anlamaya, hisler de onun perde ve astarını kaldırmaya koşuyordu. O'nun lâtif mânâları üzerimizde hoş bir tesir bıraktı. Zarif cümleleri de sevinç vesilesi oldu. Sanki nûr üstüne nûr gibiydi. Nûr Süresi'nin hürmetine, huzûr erbabının sireti hürmetine çalışmalarınız daima şükür vesilesi olsun.

Huzûr erbabının kemâli bütün kemalatın üstündedir. Onların intisabı da bütün intisabların ve irtibatların üstündedir. Allah Teâlâ size ve bize mukaddes matlûb ile huzûr nasib eylesin. Onların muhabbetleriyle yüce zatına yönelmeyi nasib eylesin. Nitekim Resulüllah (s.a.v.) Efendimiz şöyle buyurmuşlardır: *Kişi sevdiğiyle beraberdir.*¹ Ne mutlu Allah'ın veli kullarını sevenlere, kalbinde yüce Allah'a teveccühten başkasına yer vermeyenlere, sırrı Allah ile, rûhu insanlarla olanlara. Maksud budur, sûfi böyledir ve böyle de görünür. Her kim bunlara tabi olma şerefine nâil olursa büyük bir mazhariyete ermiş olur. Her kim de onların izinden kayarsa apaçık hüsrâna uğrayanlardan olur.

Kemâlâta kabiliyyetli zâtınızdan beklenen, büyük zâtlara tam mânâsıyla tâbi olmanız onlara uygun harekette bulunmanız, bizi de hayır duâlardan unutmamanızdır.

1. *Keşfü'l-hafâ*, II/202.

150. Mektub

حمدا لمن عشق في الازل بأحدية لواحدية وكانت المحبة الذاتية سببا
لخلقه الموجودات وصلاة وسلاما لمظهر كوامل التجليات ومصدر
جميع الكائنات سيدنا محمد الذي جاءنا باجل الايات وأتم المعجزات
وعلى آله واصحابه الكاملين وعلى التابعين ومن تبعهم باحسان الى يوم
الدين اما بعد فقد تناولت بايادي الحسرة والامتنان كتابكم الكريم
وتشرفت آذان القلوب من سماع لذيذ خطابكم العميم فحمدت
الباري عز وجل على ما اولانا به من القبول ومن مزيد الطافكم العلية
وتوجهاتكم القلبية وعلى ما اظهرتموه من كمال الاشواق ونهاية الاشتياق
لمتابعة السنة السننية والسلوك في مناهج الطريقة العلية واسئله تعالى دوام
التوفيقات ومزيد الترقيات لحضرتكم ولسائر الاخوان الكرام وان يوفقنا
للقيام بما يجب علينا من دعواتكم الخيرية وملاحظاتكم القلبية ومنه
تعالى القبول انه اجل مسئول واكرم مأمول والمرجو دوام الرابطة
والتوجهات ودمتم باجل الالطاف واتم العنايات والسلام عليكم ورحمة
الله تعالى وبركاته.

TEVECCÜHE DEVAM

Ezelde Vâhidiyyet'i için Ahadiyyetine âşık olan, Zati muhabbeti mevcûdâtın yaratılmasına sebep olan Yüce Allah'a hamdolsun. Eksiksiz tecellilere mazhar olan, bütün kainatın sudûr mahalli bulunan, en mükemmel mucizeleri ve en üstün delilleri getiren Peygamberimiz Muhammed'e O'nun âline, ashâbına, tâbiîn hazarâtına ve ihsân duygusuyla kıyamete kadar onlara tâbi olanlara salât ü selâm olsun.

Kerem dolu mektubunuz hasret ve minnet eliyle alındı. Şümüllü ve tatlı hitâbınız kulaklarımızı doldurdu. Mektubunuz, bize gösterdiğiniz hüsn-i kabûlünüz ve üstün lütfunuz ile kalbi teveccühleriniz, kemâl-i şevkiniz, Resûlullah'ın sünnetine olan iştîyâkınız ve tarîkat-ı aliyeye sülûkünüz sebebiyle, Cenâb-ı Bâri Teâlâ'ya hamdettim. Allah Teâlâ'dan muvaffakiyetlerinizin devamını; zâtınızın ve diğer ihvânın terakkilerinin ziyadeleşmesini, bizi de sizin için kalbi tefekkürlere ve hayır duâlara muvaffak buyurmasını diledim. Kabûl Allah'tandır; zira o, dilek makamının en yücesi, ümit makamının en keremlisidir. Sizden ricamız râbîta ve teveccühe devâmınızdır.

En güzel lütuflar ve tam inayetlerle dâimî olasınız.
Ve's-selâmü aleyküm ve rahmetüllahi veberekâtüh. .

SEYYİDÜ'L-BEŞER'İN YOLUNDA

Rabbımın adını tesbîh ederim.

Mesafe uzak olsa da kalbler arasını birleştiren, nimetlerini birbirlerini sevenler üzerine bolca ihsan eden Yüce Allah'a hamd olsun. Cömertlik kaynağı, letâfet ocağı, ahlâk ve eysafı Kur'an ile mükemmelleştirilen Resûlullah Efendimize, onun takvâ ve iffet sâhibi âline ve ashâbına salât u selâm olsun. Bizi de onlara katarak şerefleriyle şerefyab eylesin.

İnci dizisini andıran güzel mektubunuz bize ulaştı. İftihar ve teşekkür gözüyle okuduk. Onda sabır ve lezzet mânâları gördük. Kalbi teveccühlerinizi ve zât-ı âlinizin kardeşliğini bize nimet olarak veren Hazret-i Bâri'ye hamd ettik. Üstün başarılarla kavuşmanız ve yüce gâyelerinize ermeniz için O'na niyazlarda bulunduk. Sizden de talebimiz kalbi nazarlarınızı ve hayır duâlarınızı eksik etmemenizdir. Duruma göre tarikat-i aliyye-i Nakşbendiyye-deki vird ve zikirlerin keyfiyeti size açıklanacak ve bu sûretle değerli ihvânımız da sizin ta'lim ve terbiyenizle bunlardan istifâde edeceklerdir.

Allah Teâlâ bizi ve sizi yaratılmışların efendisinin hizmetinde ve onun sünnetine tabî olmada muvaffak buyursun, âmin.

İHSAN NEDİR?

Nasıl o Zât-ı Ahad'a hamdetmem ki, ilim sahiplerinin kalplerini iman-ı kâmil suyu ile suladı. O Samed olan zâta nasıl şükretmem ki, fâzıl kişilerin gönüllerini irfan ce mâliyle canlandırdı. Salât ü selâm, ulvî âleme dâir bilgilerin kendisinden öğrenildiği; sūfli âlemdekilerin yakın mertebelerinin en yücesine nasıl yükselebileceğini gösteren zata olsun.

Değerli zâtınızdan latîf hitâbın gelmesini bekleyip yollarını gözlerken, inci dizisini andıran güzel mektubunuz geldi. İçine baktığımda gördüm ki, kırmızı güllerle dolu bir bahçe; bitki dolu, menekşe çiçekleri ile memlû bir bahçe. O mektubu teşekkür ve iftihar gözüyle okuduk, onda sabrın ve lezzetin tadını bulduk.

Tazarru ve niyaz ellerini Allâm ve Melik olan Zât'ın kapısında kaldırdık. Vücudünüzü emniyet ve güven içinde kaim eylemesini, yakınlık ve ihsan mertebesine yükselmenizin devamını diledik. İhsan hakkında Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: İhsan, Allah'ı görür gibi ibâdet etmendir. Sen onu görmesen de o seni görüyor.¹

Allah Teâlâ bize ve size vuslat nefhalarını nasib eylesin. Bizi ve sizi cemâl reşhalarıyla yaşatsın. Zira o, ikbalin kemâli, emellerin de nihâyetidir. Bundan sonrası ve bâldir.

Sizden beklediğimiz bizi daimî olarak duâdan unutmamanızdır. Nebiyy-i Muhterem Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: **Müminin mümin kardeşine duası reddolunmaz.**²

Ve's-selamü aleyküm ve rahmetüllahi ve berekâtüh.

1. Müslim, Ebû Dâvud, Tirmizi, Nesei, *Keşfü'l-hafâ*, 1/57.

2. Müslim, Dârekutnî, Ebû Dâvud, *Keşfü'l-hafâ*, 1/405.

DUA VE NİYAZLAR

Mahlûkatı yaratan Allah'ın, lütuf ve ihsanlarda bulunan Rahman'ın, hatâları bağışlayan Rahîm'in adı ile başlar, O'nun yardımı ile konuşur ve mecâl bulurum. Allah'ın selâmını sonsuz saygılarımı takdimden sonra derim ki, kerâmet vâdisi sâhillerinden müjde ordularının gelmesini geceli gündüzlü gözleyip duruyorduk ki, sıra sıra inci dizili mektubunuz geldi. Âfiyet haberlerinizle dolu ve ihsan eserleriyle süslü bu mektûb, bizi son derece mesrûr etti. Huzûr ve rahata erdirdi. Duâ ve selâmla sona eriyor, lütuf ve ikram cevherleriyle sıralanıyordu. Benden beklenen, Yüce Mevlâ'yı ve şümüllü nimetlerini dilemektir. Yüce Allah sizi ve bizi naîm cennetleri derecesine, dikensiz kiraz ağaçlarına, uzayıp giden gölgelere, daima akan serin sulara ve faydalı ihsanlara kavuştursun.

İyi vakitlerde bizi güzel duâlardan unutmayınız. Allah Teâlâ Resûlullah'a, âline salât ve selâm eylesin. Öyle bir salât olsun ki, bütün âfetlerden bizi korusun. Selâmette olunuz.

İRŞAD İCAZET-NÂMESİ

Hâlis kullarına temiz kalp ikram eyleyen muvaffakiyet nûru ile doğru yola hidâyet eden Allah'a hamdolsun. Kullar bu temiz kalp ve hidâyet sâyesinde düşük masiyetlerden uzak kaldılar ve cehennem azabından kurtularak sâlih amellerle bezenip dâimi nimetlere erdiler. Salât ü selâm, Allah'ın kendi katından mûctzelerle güçlendirdiği, hikmetlerle dolu, kadîm bir kitap ihsân buyurduğu Sevgili Nebîsi ve Resûlü'ne, âline ve cehennem azâbından kurtulmaya birer vesîle ve dâima cennette nimetlere ermeye birer şefâatçı kıldığı ashâbına olsun. Allah Teâlâ onların vasıtasıyla onlara intisâbımızla bize imdat eylesin. Malın ve evlâdın fayda vermediği ancak kalb-i selim sahiplerinin kurtulduğu günde¹ bizleri onlarla haşretsin. Bundan sonra:

Bu fakir, hakir, Gani Rabbi'nın lütfuna muhtaç Nakşbendiyye ve Kadiriyye - kaddesallahü sâdâtehüm ve meşayihahüm es-seniyye - dervişlerinin hâdimi, fenâ fillâh ve bekâ billâh'a erişmiş, Hakk sevgisinde müstağrak olmuş, mürşid-i kâmil Hidâyetullah el-Erbili Efendi'nin halifesi ve oğlu, âlim, âmil, veliyy-i kâmil, kendini tevhid gerçeğine adanmış el-Hac Şeyh Muhammed Said Efendi'nin oğlu Muhammed Es'ad Efendi, — Allah Teâlâ cümlesine gizli ve âşikâr lütfu ile muamele buyursun — der ki:

— Bu vesika-i şerifeyi, bu güzel yazılı nâmeyi hâmil bulunan kardeşim İbn Ebi Abdissamed Efendi — Allah sonsuz lütfu ile onu ve bizi korusun — uzun müddet ders ve vaaz halkamıza katılarak Nakşbendiyye ve Kâdiriyye tarikatlarında zikir ve fikre birçok seneler devam etti. Kendisini, şeriat-ı garrâ yolunu ve tarikatların her maâdesini bilir, anlar; rahmâni cezbelere kaabiliyyetli, onun asıllarına ulaşmaya müheyâ buldum. Bu yüzden ona icâzet vermeyi arzû ettim ve kendisine her iki tarikat üzerine zikir halkası teşkili, vird okumak ve okutmak her iki usûlde de

ehil olanlara zikir telkin etmek için icâzet verdim. Kendisine zâhir ve bâtında kulluğu, Resûlullah Efendimiz'in sünnetine tam bir şekilde uymayı, daima Allah ile huzurda olmayı, bütün mal ve durumlarda Allah Teâlâ'dan gâfil bulunmamayı, fakir ve düşkünlere hizmet etmeyi, Allah'ın sâlih kullarına hüsn-i zan beslemeyi, nimetlere şükür, belâ ve zorluklara sabırlı olmayı; Allah'a tevekkül üzere bulunmayı; Resûlullahın -sallallahü aleyhi ve âlihi ve sellem-'in şeriatıyla bezenmeyi tavsiye ettim. Bütün bu anlatılan hususlarda kendisine icâzet verdim. Ben Kâdiriyye tarikatından icâzeti, ulemâ-i amilin ve büyük mürsidler bahçesinin nûru Veliyy-i sübhâni, Mahbûb-ı Rahmâni **Hazret-i Şeyh Abdülhamid el-İrefkâni** (k.s.) den aldım. O da Evhad-i meşâyih-i arifin ve evliyâ-i râsihin, yakîn ve marifet der-yalarının dalgıcı, tevhid erbabınca bil-ittifak zamanının kutbu Hz. **Şeyh Nureddin** — Allah Teâlâ Onun feyzini ve bereketini bize ve bütün din kardeşlerimize ihsan buyursun—'den aldı.

Nakşebendiyye Tarikatı'nda ise bana icâzet veren zamanında irşad erbabının en büyüğü, hidayet ehli kulları feyizlendiren, has zâtların ileri geleni; asrında tek ve eşsiz olan; sırrı bütün ihvâna sirâyet eden; irşadının hayat suyu mensublarına akan **Şeyh Tâhâ**'dır. Kendisinin vatanı **Harir** idi. Her şeye kadir olan Allah onun lütfuyla memleketini de mâmûr kılsın. Ona da icâzeti veren Seyyidina ve Mevlânâ Seyyid **Tâhâ el-Hakkâri** (k.s.) idi. O öyle bir mürsid idi ki, onun şeyhliği ve tasavvufi şahsiyetiyle övünülür. Onun vâridat pınarlarından feyizler fışkırır. Kendisinden hakikat akar.

Bu zatların her ikisi de yani, Seyyid **Nüreddin** ve Seyyid **Tâhâ** icâzet silsilelerini bu akdin elçisi, bu şerefli yolun kurucusu Peygamberlerin medar-ı iftihârı, nebilerin sonuncusu, Efendimiz, senedimiz, sığınağımız, gözbebeğimiz, güç kaynağımız, âlemin yaratılış ve nizâm -intizamının müsebbibi, sıdk ve safâ kaynağı **Hazret-i Muhammed Mustafa** (s.a.v.) den almıştır. Canlarımız onun yoluna fedâ olsun.

Resûlullah (s.a.v.)'e de icâzet veren **Cibril-i Emin**'dir. **Cebrâil -aleyhi's-selâm-**da emrini âlemlerin Rabb'i olan **Yüce Allah**'dan almıştır.

Bu icâzetin müessir olabilmesi için icâzet sâhibi kardeşime tavsiyelerimi tekrarlarım. Şöyle ki,

Yüce Allah'a karşı takvâ sâhibi olmalı, taatte bulunmalı ve hukukullah'ı zâyi etmekten çekinmelidir. Gecce ve gündüz, kararda ve firarda Allah'a yönelerek mas'iyet tehlikelerinden sakınmalı ki, hikmetlere, nail olabilsin, dünyada kendisine nimet kapıları açılabilsin. Kıyamet günü de bu sayede zorluklardan kurtulabilsin. Bu mânâya işaret olmak üzere bir âyet-i kerime vardır. Eğer o karyelerin halkı iman edip takva üzere olsalardı, yerin ve göğün bereket kapılarını onlara açardık.²

Allah Teâlâ, Peygamberimiz Muhammed'e ve onun diğer nebi ve peygamber kardeşlerine, âlinin ve ashâbının hepsine salât eylesin, âmin.

Son duâmız «Allah'a hamdolsun»dan ibarettir.

1. eş-Suâra, 88-89.
2. el-A'râf, 96.

155. Mektub

Cânib-i fâzilânelerine.

İhsan buyurulan hediyeleri aldım. Cismâniyetimi de med-yûn-ı şükran ettiniz. Lâkin mektup olmadığı için rûhâniyetimi intizârda bıraktınız. Bereket versin ki, Kavak İmamı'na göndermiş olduğunuz mektubu gördüm. Derece-i fazl u kemâlinizi ve kariha-i sabiha-i âlu'l-âlinizi takdire şayan olacak bir edâ-yı dil-küşâ ve bir müddeâ-yı meserret-bahşâ ile ifâde ve beyân etmekte olduğundan lisân-ı şükran ile kirâat ve uyûn-ı imtî-nân ile mütâlâa eyledim.

Anlayabildiğim kadar gavâmız ve nükâtını, işâret ve beşaretini hâzîrûn için beyânda bulundum. Kendinize isnâd ettiğiniz çocukluğun da Yahyâ -aleyhisselâm-'ın çocukluğu kabîlinden olduğunu وَإِنَّمَا الْكَلِمَةَ âyetinin delâletiyle vazîfeye mâni olmadığını beyân eylerim.

Tevfikat-ı Samedâniye ve te'yîdât-ı Sübhâniye'ye mazharîyetizin tazarru ve niyâzında bulundum. Mevlâ'm Hazretleri ilm-i zâhir ve bâtınını ber-ter ve o sûretle verâset-i enbiyâ-yı izâma merzûk ve müyesser buyursun, âmin. İlm-i zâhir, ilm-i bâtın, verâset-i enbiyâyı kale alınca hâliyle الْعُلَمَاءُ وَرَبَّةُ الْأَنْبِيَاءِ hadis-i şerîfinin hatıra geleceği şüphesiz olduğundan şurasını da arz etmek istiyorum: Ma'lûm-i fâzilâneleridir ki, hadis-i şerifte mevcûd olan müsned ve müsnedün ileyhin ikisi de marîfe olduğuna nazaran, murâd-ı Cenâb-ı Risâlet-penâhinin ulemâyı tahsîs olduğu şekk ve şüpheden vârestedir. Binâenaleyh Hazret-i Hakk -celle ve alâ- ilm-i şeriat ve tarikatın ve daha doğrusu ilm-i zâhir ve bâtının ihsânıyla beraber emr bi'l-ma'rûf ve nehy anil-münker vazîfesini kime tevcih buyurmuş ise âlim odur, demektir. Yoksa ilm-i zâhiri tahsil etmiş ve kendine ulemâ süsü vermiş kim ise odur, demek değildir.

Razakanallahu teâlâ ve iyyâküm verâsete'l-enbiyâ ve ceâlenâ ve iyyâküm min hulles-ı ibâdih'l- ulemâ'...

Baki es-Selâmü aleyküm.

İLM-İ ZÂHİR İLM-İ BÂTIN

Yüksek huzurlarınıza.

İhsan buyurulan hediyeleri aldım. Cismâniyetimi teşekküre borçlu kıldınız. Fakat mektup göndermemiş olduğunuz için rûhâniyetimi bekleyişte bıraktınız. Bereket versin ki, Kavak İmamı'na göndermiş olduğunuz mektubu gördüm. Fazilet ve kemâlinizin derecesiyle yüksek karakterinizi takdire şâyân olacak ve insanın gönlünü açacak tarzda, sevinç bahşeden fikirleri ifâde ve beyan etmekte olduğundan teşekkür duygularıyla okuyup minnet gözüyle mütâlâa eyledim.

Nükte ve inceliklerini anlayabildiğim kadar o anda bulunan kimselere açıklamaya çalıştım. Kendinize isnâd ettiğiniz çocukluğun Yahyâ -aleyhisselâm-'ın çocukluğu kabilinden olduğunu, Henüz sabi iken ona hikmet verdik,¹ âyet-i kerimesinin delâletiyle vazifeye mâni olmadığını beyan etmek isterim. Bu arada Samedâni başarılarına, Sübhâni yardımlara ulaşmanız niyâzında bulundum. Mevlâ'm Hazretleri zâhiri ve bâtını ilimlerinizi yüceltip o sûretle büyük peygamberlere vâris olmayı nasib etsin, âmin.

Zâhir ve bâtın ilmi ile peygamber vârisliğinden söz açılınca hâliyle «Âlimler peygamberlerin vârisleridir.» hadîs-i şerifi hatıra geliyor. Bu yüzden şunu arz etmek isterim: Bildiğiniz gibi hadîs-i şerifte mevcut olan müsned ve müsnedün ileyhin ikisi de ma'rife olduğuna nazaran burada Peygamberimiz'in muradının ulemâyı tahsis olduğu şüpheden uzaktır. Buna göre Hazret-i Haqq -celle ve alâ-'nın şeriat ve tarikat ilmini daha doğrusu zâhir ve bâtın ilmini, ihsân ile emr bi'l-ma'rûf ve nehy ani'l-münker vazifesini uhdesine tevcih buyurduğu kimse gerçek âlimdir. Yoksa zâhir ilmini tahsil etmiş ve kendine âlim süsü vermiş olan, âlimdir ve vâris-i enbiyâdır, demek değildir. Allah Teâlâ sizi ve bizi peygamber vârisliği ile merzûk kılsın. Sizi ve bizi âlim kullarının halislerinden eylesin. Bâki es-Selâmü aleyküm.

21 Cemâdiye'l-âhır 346

1. Meryem, 12.

156. Mektub

Kemâl-i ihlâs ve muhabbetle yazmış olduğunuz mektuptan ve olunan duâlardan ve hediyenizden memnûn oldum. Hazret-i Allah sizi de iki cihanda mesrur ve memnûn buyursun, âmin. Cenâb-ı Hakk'ın lütuf ve ihsânını tebşîr eden rû-yânızı mutâlâa eyledim. Beytullâh-i Şerîfe dâhil olmak ve râbita esnâsında duânızın kabûlünü düşünürken bir güneş görünmek müteâkiben Ravza-i Şerife-i Nebevî'ye müteveccih olmak ve sol tarafta yâni kalpte bir deniz yâni feyz-i tarîkat zuhûr eylemek hakikaten şâyân-ı tebriktir. Mevlâ'm Hazretleri bu feyz-ı bereketinizi dâim buyursun. Cennet ve cemâli ile şeref-yâb oluncaya değin sizden ayrılmasın, âmin.

Evlâdım, mektubunuzun cevabı teahhura uğdadıysa da ma'zûr görünüz. Dünyanın her tarafından yüzlerce gelen mektuplara karışmış ve ancak dünkü gün görülmüştür. Selâmlarınızı yazmış olduğunuz ihvânınıza da selâm eylerim.

TEBRİKE ŞÂYÂN BİR RÜYA

Tam bir ihlâs ve gerçek bir sevgiyle yazmış olduğunuz mektûbunuzdan ve yaptığınız duâlardan ve gönderdiğiniz hediyeden memnûn oldum. Hazret-i Allah sizi de iki cihanda mes'ûd ve bahtiyar eylesin, âmin. Cenâb-ı Hakk'ın lütuf ve ihsânını müjdeleyen rüyânızı okudum. «Mübârek Beytullah'a yâni Kâbe'ye girmek ve râbitâ ânında duânızın kabulünü düşünürken bir güneşin görünmesi ve arkasından Ravza-i Mutahhara'ya yönelmeniz ve sol tarafta yani kalp cihetinde feyz-i tarikat demek olan bir denizin zuhûr etmesi» gerçekten tebrike lâyıktır. Cenâb-ı Hakk feyiz ve bereketinizi devamlı kılsın. Cennet ve cemâliyle şerefleninceye kadar sizden ayrılmasın, âmin.

Evlâdım, mektûbunuzun cevâbı biraz geciktiyse de mâzûr görünüz. Dünyanın her tarafından gelen yüzlerce mektûbun arasına karışmış; ancak dün farkedebildim. Selâmlarını yazdığınız kardeşlerimize selâm ederim.

